Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	**Stabbursdalen nasjonalparkstyre / Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra / Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta**
Møtested:	, Teams
Dato:	25.11.2026
Tidspunkt:	10:00 - 15:00

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet. Alle møtepapirer vil bli sendt ut på e-post og lagt ut på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside: https://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/

Nasonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@statsforvalteren.no.

Siste styremøte i 2026.
Emil Halvorsrud (SNO) orienterer om året som har gått.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 49/2026	Registrering av møtedeltagere og beslutningsdyktighet		2026/402
ST 50/2026	Godkjenning av møteinnkalling og sakspapirer		2026/402
ST 51/2026	Valg av styremedlem til å underskrive protokoll sammen med styreleder		2026/402
ST 52/2026	klage på vedtak - Stabbursdalen nasjonalpark - Statnett - Repvåg nett - NVE - Kraftlinje 420 kV Skaidi Lebesby		2020/9317
ST 53/2026	Stabbursdalen nasjonalparkstyre - invitasjon til medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner		2026/11932
ST 54/2026	Stabbursdalen nasjonalpark - Tiltaksmidler 2027		2026/11487
ST 55/2026	Stabbursdalen nasjonalpark - Driftsmidler 2027		2026/11487
ST 56/2026	Møteplan for Stabbursdalen nasjonalparkstyre 2027		2026/402
ST 57/2026	Eventuelt til styremøte 25. november		2026/402
OS 14/2026	Tilbakemelding - formell klage / henvendelse – anmodning om ny vurdering av omgjøringspraksis - vilkårsetting i styrevedtak - forvaltningsplan - Stabbursdalen nasjonapark - FMFI 15/4387		2019/10990
OS 15/2026	Høring - søknad om godkjenning - Stabbursdalen nasjonalpark - Porsanger - Gudjorguolbba - byggetiltak - 2026 - merke- og slaktegjerdeanlegg - Skaiddeduottar reinbeitedistrikt		2026/11338
OS 16/2026	Rapport søppelcontainer 2026 - Stabbursdalen nasjonalpark - Lombolaparkeringen - sette ut søppelcontainer - Stabbursnes Naturhus og Museum		2025/7318
OS 17/2026	Vedtak i klagesak - opprettholdes - pålegg om fjerning av fundament - Stabbursdalen landskapsvernområde - oppsetting av skilt langs strekningen til Dilljajávri		2024/4822
DS 1/2026	Innvilget søknad om forlengelse av dispensasjon fra verneforskriften - Stabbursdalen nasjonalpark - fastmerking - Sállir natur AS		2020/6061

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/402-39 **Saksbehandler:** Karoline Salmila **Dato:** 17.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	49/2026	25.11.2026

Registrering av møtedeltagere og beslutningsdyktighet

Innstilling fra forvalter

Legges frem uten innstilling

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

To av fire styremedlemmer må være tilstede for å være beslutningsdyktige. Ved lik votering, har styreleder dobbel stemme.

Vurdering

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/402-37 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 17.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	50/2026	25.11.2026

Godkjenning av møteinnkalling og sakspapirer

Innstilling fra forvalter

Møteinnkalling og saksliste for styremøte 25. november godkjennes.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Møtet er i tråd med nasjonalparkstyrets møteplan. Påminnelse ble sendt til verneområdestyret mandag 9. november. Sakspapirer sendes minst en uke før styremøtet.

Vurdering

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/402-38 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 17.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	51/2026	25.11.2026

Valg av styremedlem til å underskrive protokoll sammen med styreleder

Innstilling fra forvalter

XXX velges til å signere protokoll sammen med styreleder

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

I henhold til vedtektene til Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu skal det føres protokoll fra møtene. Protokollen skal underskrives av styreleder og ett medlem som velges ved møtets begynnelse. Eventuelle protokolltilførsler må fremsettes i møtet. Forvalter lager utkast til protokoll. Utkastet sendes til styreleder og den som velges som medunderskriver til gjennomlesing og godkjenning. Når de har godkjent sendes protokollen til elektronisk signering. Signering foregår med bruk av BankId.

Vurdering

Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2020/9317-33 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 19.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	52/2026	25.11.2026

klage på vedtak - Stabbursdalen nasjonalpark - Statnett - Repvåg nett - NVE - Kraftlinje 420 kV Skaidi Lebesby

Vedlegg:

1 klage på vedtak - Stabbursdalen nasjonalpark - Statnett - Repvåg nett - NVE - Kraftlinje 420 kV Skaidi Lebesby
2 bakgrunn-for-innstilling-ny-420-kv-skaidi-lebesby
3 2025-08-15_Kgl._res_420_kV_Skaidi_-_Lebesby
4 Detaljplan_SKA-LEB_rev1
5 Vedlegg_1_Kartserie_420kV_Skaidi-Lebesby__delstrekning_Skaidi-Lakselv
6 Vedlegg_4_Milj_unders_kelser_420_kV_Skaidi-Lebesby_-_Fagkyndige_vurderinger
7 Orientering om klage på vedtak - Stabbursdalen nasjonalpark - Statnett - Repvåg nett - NVE - Kraftlinje 420 kV Skaidi Lebesby
8 Korrespondanse mellom Statsforvalteren og NVE - Stabbursdalen nasjonalpark - Statnett - Repvåg nett - NVE - Kraftlinje 420 kV Skaidi Lebesby
9 Saksframlegg med vedtak
10 Vedtak - avslag på søknad - Stabbursdalen nasjonalpark - Statnett - Repvåg nett - NVE - Kraftlinje 420 kV Skaidi Lebesby

Innstilling fra forvalter

Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta mener at klagen ikke tilfører nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket av 18. september 2026.

På denne bakgrunn opprettholder Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta sitt vedtak av 18. september 2026.

Klagesaken oversendes derfor til Miljødirektoratet for videre behandling.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Den 16. oktober 2026 mottok Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta klage fra Statnett på avslaget til etablering av 420 kV kraflinje i nasjonalparken og landskapsvernområdet av 18. september 2026.

Begrunnelse for saken

Statnett SF søkte 17. april 2026 om tillatelse til å etablere en ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning. Søknaden omfatter blant annet etablering av ny kraftledning med 19 master, nedgraving av topplinje, terrenginngrep knyttet til mastefundamenter, anleggsområder, motorferdsel, hogst og terrengforsterkning i enkelte deler av traséen.

Søknaden er behandlet etter forskrift for Stabbursdalen landskapsvernområde og naturmangfoldloven, jf. kongelig resolusjon for Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde av 20. desember 2002.

Behandling av saken:

- 21.09.2020: Statnett ber om å få orientere styret
- 07.10.2020: Statnett sender referatet fra grunneiermøtet
- 20.10.2020: Forvalter sender referatet til styret
- 26.11.2020: Statnett svarer forvalter om traséalternativene
- 11.12.2020: Styrevedtak, uttalelse til Statnett og Repvåg Kraftlag
- 17.12.2020: uttalelse oversendt til Statnett og Repvåg Kraftlag
- 12.04.2021: Forvalter tar kontakt med NVE fordi styret ikke har fått høringen
- 13.04.2021: NVE sender høringsbrevet til styret
- 14.04.2021: Styret ber om utsatt frist, og NVE innvilger 15.04.2021
- 25.05.2021: Styrevedtak, uttalelse til konsesjonssøknaden
- 28.05.2021: Høringsuttalelse oversendt til NVE
- 26.06.2023: NVE sender endringssøknaden på høring
- 04.08.2023: Styret får utsatt frist til 08.09.2023
- 24.08.2023: Styrevedtak, uttalelse til endringssøknaden
- 08.09.2023: Høringsuttalelse oversendt NVE
- 02.11.2023: Mottatt brev fra Miljødirektoratet om prosessen
- 19.03.2025: Styret ber om og får utsatt frist for merknader
- 02.04.2025: Styrevedtak, merknader til NVEs innstilling
- 07.04.2025: Energidepartementet inviterer til befaring
- 11.04.2025: Merknader til NVEs innstilling oversendes Energidepartementet
- 18.08.2025: Konsesjonsvedtaket mottatt
- 17.04.2026: Statnett søker om dispensasjon
- 12.06.2026: Statnett søker NVE om endringer i konsesjonen, og NVE sender detaljplanen og endringssøknaden på høring
- 28.07.2026: Styret skriver til Statnett og ber om utsatt høringsfrist
- 30.07.2026: Innkalling til styremøtet 18.09.2026
- 10.08.2026: NVE gir utsatt frist for detaljplanen til 25.09.2026
- 28.08.2026: NVE bekrefter utsatt frist for endringssøknaden
- 18.09.2026: Styrevedtak, avslag på søknaden (sak 46/2026) og innspill til detaljplanen (sak 47/2026)
- 22.09.2026: Vedtaksbrev oversendes NVE og Statnett

- 13.10.2026: Statnett varsler klage
- 17.11.2026: Styret mottar klagen

Klage fra Statnett SF
Statnett SF mener at nasjonalparkstyret i for liten grad har lagt vekt på den omfattende offentlige behandlingen tiltaket allerede har vært gjenstand for. De viser også til at kraftledningen gjennom landskapsvernområdet ble vurdert i den kongelige resolusjonen av 15. august 2025, hvor trasévalg, alternative løsninger, miljø-konsekvenser og samfunnsnytte ble vurdert samlet.

Videre mener Statnett SF at nasjonalparkstyre har vurdert tiltaket isolert, uten å se det i sammenheng med de samlede virkningene av prosjektet. Konsesjonsvedtaket bygger etter Statnett SFs syn på en helhetlig vurdering der eksisterende ledninger skal fjernes eller kables, ny ledning etableres med særskilt utforming og gjennom-føringen reguleres gjennom omfattende vilkår og avbøtende tiltak.

Statnett SF fremhever at dispensasjonssøknaden bør vurderes ut fra den samlede situasjonen før og etter tiltaket. De viser til at prosjektet vil kunne redusere den totale belastningen gjennom færre luftledninger og topplinjer, mindre ryddebehov, redusert kollisjonsrisiko for fugl, mindre terrengpåvirkning og frigjøring av arealer. Etter Statnett SFs vurdering er de miljømessige gevinstene ved sanering og oppgradering av eksisterende infrastruktur tillagt for liten vekt i avslaget.

Når det gjelder alternative traséer og løsninger, mener Statnett SF at disse er tilstrekkelig utredet gjennom konsesjonsbehandlingen og den kongelige resolusjonen. Selskapet kan ikke se at ytterligere utredninger vil tilføre saken ny kunnskap eller ha betydning for den videre vurderingen.

Statnett viser også til fagrapporten for tiltaket, som konkluderer med at kraft-ledningen kan etableres uten vesentlige konsekvenser for naturmangfoldet dersom de anbefalte avbøtende tiltakene gjennomføres.

Videre påpeker Statnett SF at verneforskriften uttrykkelig åpner for at det kan gis tillatelse til fremføring av nye kraftledninger, kabler og telelinjer. Etter Statnett SFs syn forutsetter dette en konkret dispensasjonsvurdering, og ikke en tilnærming hvor tiltaket i praksis behandles som om det er utelukket på prinsipielt grunnlag.

Avslutningsvis viser Statnett til prosjektets betydelige samfunnsnytte for Finnmark. De mener at hensynet til kraftforsyning, forsyningssikkerhet og regional utvikling er tungtveiende interesser som må tillegges stor vekt i dispensasjonsvurderingen.

På denne bakgrunn mener Statnett at avslaget ikke i tilstrekkelig grad begrunner hvorfor dispensasjon skal avslås når de samme temaene allerede er vurdert gjennom konsesjonsbehandlingen og den kongelige resolusjonen fra 2025. Statnett ber derfor om at vedtaket omgjøres og at dispensasjon innvilges.

Vurdering

Statnett SF mottok 28. september 2026 avslag på søknad om dispensasjon til etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde. Klagen fra Statnett SF ble mottatt av nasjonalparkstyret 16. oktober 2026, og er fremsatt innen klagefristens utløp. Klagen tas derfor til behandling.

Ved behandlingen av søknaden er tiltaket vurdert opp mot forskrift om vern av Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning av 20. desember 2002 nr. 1772, naturmangfoldloven av 19. juni 2009 nr. 100 samt kongelig resolusjon for Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde av 20. desember 2002.

Styrets hovedvurdering har vært om det foreligger hjemmel i verneforskriften, jf. naturmangfoldloven § 48, til å gi tillatelse til etablering av en 420 kV kraftledning gjennom landskapsvernområdet. Ved behandling av søknader om tiltak i verneområder er det vanlig forvaltningspraksis først å vurdere om tiltaket er forbudt etter verneforskriften, deretter om det finnes unntaksbestemmelser eller spesifiserte bestemmelser som gir adgang til å tillate tiltaket.

Motorferdsel
Motorferdsel er ikke regulert gjennom verneforskriften for landskapsvernområdet. Eventuelle søknader om motorferdsel i forbindelse med tiltaket må behandles etter motorferdsellovgivningen av Porsanger kommune og/eller Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Etablering av ny kraftledning
Nasjonalparkstyret har i tidligere behandling av saken vurdert at etablering av ny 420 kV kraftledning med tilhørende master, fundamenter, grøfter og kabler innebærer et betydelig fysisk inngrep som vil påvirke landskapets karakter og opplevelsesverdi. Tiltaket anses derfor å være omfattet av forbudet mot inngrep i verneforskriften § 3 punkt 1.1.

Styret har vurdert om tiltaket kan gjennomføres som vedlikehold eller oppgradering etter verneforskriften § 3 punkt 1.2. Selv om den kongelige resolusjonen åpner for oppgradering av eksisterende kraftledninger, mener nasjonalparkstyret at den omsøkte løsningen innebærer så omfattende fysiske endringer at tiltaket ikke kan hjemles i denne bestemmelsen. Etter styrets vurdering vil tiltaket komme i konflikt med verneformålet og verneverdiene i landskapsvernområdet.

Søknaden er derfor vurdert etter forskriften § 3 punkt 1.3, som gir forvaltningsmyndigheten adgang til å gi tillatelse til nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer etter en konkret dispensasjonsvurdering.

Virkninger for natur- og landskapsverdier
Nasjonalparkstyret har lagt særlig vekt på at tiltaket kan medføre betydelige inngrep i vegetasjonen. Etablering av master, fundamenter, grøfter og ryddebelter langs den om lag fire kilometer lange traséen vil kunne kreve felling av både bjørk og furu. Furuskogen er en sentral del av verneformålet, og inngrep i disse områdene vil etter styrets vurdering kunne redusere verneverdiene.

Styret mener også at etablering av store mastefundamenter kan påvirke hydrologiske forhold og skape dreneringseffekter som igjen kan påvirke vegetasjonen i nærliggende områder.
Videre vil etableringen av 19 nye master og synlige kraftledninger utgjøre et omfattende landskapsinngrep. Tiltaket vil være godt synlig og etter styrets vurdering endre landskapets karakter på en måte som er uforenlig med verneformålet.

Samlet belastning
Nasjonalparkstyret har lagt vekt på den samlede belastningen tiltaket vil medføre. Inngrepene knyttet til mastefundamenter, kraftledninger, grøfter, vegetasjonsrydding og anleggsaktivitet vurderes samlet å ha betydelige negative konsekvenser for natur- og landskapsverdiene i området, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Alternative løsninger
Styret mener også at alternative løsninger, herunder fjordkryssing og andre trasévalg, burde vært nærmere utredet. Etter nasjonalparkstyrets vurdering fremstår den valgte traséen som et kompromiss mellom økonomiske hensyn og naturhensyn, der det ikke blir tatt tilstrekkelige hensyn til landskap og naturverdier i Stabbursdalen landskapsvernområde.

Statnett SF anfører at nasjonalparkstyret i for liten grad har lagt vekt på den omfattende offentlige behandlingen tiltaket allerede har vært gjenstand for. Nasjonalparkstyret er kjent med at den omsøkte 420 kV kraftledningen har vært gjenstand for omfattende vurderinger, hvor blant annet trasévalg, alternative løsninger, miljøkonsekvenser og samfunnsnytte er utredet og vurdert, jf. kongelig resolusjon av 15. august 2025.

Statnett SF anfører videre at nasjonalparkstyret har vurdert tiltaket isolert og ikke sett det i sammenheng med de samlede virkningene av prosjektet. Styret er til en viss grad enig i at vurderingen har vært avgrenset til det omsøkte tiltaket innenfor verneområdet. Dette skyldes at styret først og fremst har vurdert om det foreligger hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 48.

Styret er kjent med at ulike avbøtende tiltak som blant annet fugleavvisere på kraftledningene, grønnmalte master, lavere master og tilpasninger av traséen kan redusere enkelte negative konsekvenser for naturmiljøet og verneverdiene. Styret har imidlertid lagt mindre vekt på disse forholdene, fordi hovedspørsmålet har vært om det foreligger adgang til å gi tillatelse til tiltaket etter verneforskriften, jf. naturmangfoldloven § 48.

Nasjonalparkstyret er også kjent med at den planlagte 420 kV kraftledningen mellom Skaidi og Lebesby, og på sikt videre til Varangerbotn, vil bidra til å styrke strømforsyningen i Øst-Finnmark og legge til rette for næringsutvikling og ny kraftproduksjon. Ettersom styret kom til at det ikke forelå tilstrekkelig hjemmel til å tillate tiltaket, fant styret det ikke nødvendig å foreta en nærmere vurdering av tiltakets samfunnsmessige fordeler.

I klagen viser Statnett SF til at verneforskriften uttrykkelig åpner for at det kan gis tillatelse til fremføring av nye kraftledninger, kabler og telelinjer. Nasjonalparkstyret er enig i at verneforskriften § 3 punkt 1.3 kan gi grunnlag for å tillate etablering av en ny kraftledning. Styret legger til grunn at kongelig resolusjon åpner for slik tillatelse dersom tiltaket ikke kommer i konflikt med verneformålet eller verneverdiene.

Etter nasjonalparkstyrets vurdering vil etablering av mastefundamenter, master, kraftledninger og grøfter medføre en betydelig samlet belastning på verneområdet. Styret mener derfor at tiltaket vil være i konflikt med verneformålet og verneverdiene i landskapsvernområdet. I vurderingen er det blant annet lagt vekt på prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning i naturmangfoldloven § 10.
Styret mener således at verneforskriften § 3 punkt 1.3 i utgangspunktet kan gi adgang til å tillate tiltaket, men bare dersom tiltaket ikke strider mot verneformålet eller verneverdiene.

Etter en samlet vurdering har styret kommet til at den omsøkte kraftledningen vil være i konflikt med begge disse hensynene.

Konklusjon
Vi kan ikke se at det er kommet frem nye opplysninger i klagen som gir grunnlag for å endre vedtaket av 18. september 2026. Styret opprettholder derfor sitt tidligere vedtak, og oversender saken til Miljødirektoratet for behandling.

Statnett

16. oktober 2026
Statnett.no

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Kristian Marcussen
Telefon: +47 416 14 040
e-post: kristian.marcussen@ramboll.no
Vår ref: 2023/784-66

Deres ref: 2020/9317-26

420 kV Skaidi – Lebesby – Klage på avslag på dispensasjonssøknad for bygging av 420 kV ledning i Stabbursdalen landskapsvernområde

Statnett klager med dette på avslaget på vår søknad om dispensasjon for bygging av en ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde. Statnett mottok klagen den 28.09.2026 og klagen er derfor korrekt fremsatt innen fristen. Med bakgrunn i Statnetts argumentasjon gitt i dette notatet, ber vi om at vedtaket av 18. september 2026 omgjøres, og Statnett gis dispensasjon til å etablere ny 420 kV kraftledning i konsesjonsgitt trasé gjennom landskapsvernområdet, på vilkår som følger konsesjonen og detaljplanen.

Nasjonalparkstyret legger til grunn at tiltaket er forbudt etter verneforskriften § 3 punkt 1.1, og at dispensasjonsadgangen for nye kraftledninger i § 3 punkt 1.3 ikke kan benyttes fordi tiltaket etter styrets syn er i direkte konflikt med verneformålet. Styret anser kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig og mener føre-var-prinsippet derfor ikke trenger stor vekt.

Til grunn for avslaget har Nasjonalparkstyret vurdert følgende:

- Ny 420 kV-ledning omfatter 19 master i verneområdet, gjennomsnittlig om lag 20 meter høye, mastefundamenter og et 40 meter bredt byggeforbudsbelte.
- Fundamentgropene er beskrevet som om lag 20 x 20 meter. Styret peker på mulig hydrologisk påvirkning og vegetasjonsskade.
- Jordlinen/topplinen skal graves ned langs 420 kV-traseen. Grøften er oppgitt til om lag 30 cm bredde og 70 cm dybde, med mulig sprengning der traseen berører fjell.
- Styret legger vekt på mulig hogst av bjørk og furu, særlig i furuskogen ved Njallavárri, og mener dette kan komme i konflikt med plantelivsfredningen.
- Styret mener luftledningen vil svekke landskap, naturopplevelse, friluftsliv, reindrift og sammenhengen mellom landskapsvernområdet og nasjonalparken.
- Sanering av eksisterende 66 kV- og 132 kV-ledninger vurderes som positivt, men styret mener dette ikke kan begrunne en ny 420 kV-ledning.
- Styret mener alternative traseer, herunder fjordkryssing, burde vært bedre utredet.

Statnetts vurdering av vedtaket og begrunnelse for klage

Statnett påklager vedtaket om avslag og vår begrunnelse følger i det etterfølgende. Hovedbegrunnelse for vår klage er at Nasjonalparkstyret ikke har tatt i betraktning den offentlige behandlingen av saken og at ledningen gjennom landskapsvern området eksplisitt er vurdert i kongelig resolusjon av 15.08.2025. Videre mener vi Nasjonalparkstyret har vurdert tiltaket for isolert, mens konsesjonsvedtaket gir en samlet vurdering av hele tiltaket der eksisterende ledninger fjernes eller kables, ny ledning bygges med særskilt utforming, og inngrep styres gjennom detaljerte vilkår. Tiltaket må også vurderes i lys av den samfunnsnytten prosjektet vil gi for Finnmarksregionen og at de alternative løsningene som Nasjonalparkstyret ber om at utredes bedre, er vurdert som tilstrekkelig utredet av myndighetene i kongelig resolusjon.

Kort om relevant konsesjonshistorikk

Konsesjonsprosessen startet i 2010–2011, da Statnett meldte forbindelsen Skaidi–Varangerbotn og NVE fastsatte utredningsprogrammet. Statnett søkte om konsesjon for Skaidi–Lebesby i desember 2020, og etter offentlig høring, krav om utredning av alternative løsninger og en tilleggssøknad i 2023 anbefalte NVE konsesjon i februar 2025. Kongen i statsråd ga konsesjon 15. august 2025 med trasé 1.9/1.11 nord for Stabburselva og trasé 1.10 sør for elva. Statnett søkte også om en alternativ trasé (1.7) som i sin helhet gikk utenfor landskapsvernområdet. Hensynet til den kritisk trua arten dverggås ble lagt vekt på av miljømyndighetene og også i konsesjonsbehandlingen i vurderingen av valg av trasé i Stabbursdalen. I den sammenheng har også Miljødirektoratet gitt dispensasjon etter forskrift om dverggås som prioritert art for den konsesjonsgitte traseen 1.10 i Stabbursdalen.

Statnett oversendte detaljplanen i juni 2026, men nasjonalparkstyret avslo dispensasjon etter verneforskriften 18. september 2026. Detaljplanen er fortsatt til behandling hos NVE.

Vurderinger i konsesjonsvedtaket

Konsesjonsvedtaket foretar en konkret vurdering av påvirkning på Stabbursdalen landskapsvernområde og konstaterer at ny 420 kV luftledning krever dispensasjon etter verneforskriften. Departementet vurderte samtidig at hensynet til naturmangfold i verneområdet samlet ville være tilfredsstillende ivaretatt ved trasé 1.10, forutsatt avbøtende tiltak og kabling av dagens 132 kV-ledning langs E6. Statnett mener derfor at avslaget ikke i tilstrekkelig grad forklarer hvorfor den senere dispensasjonsvurderingen skal få motsatt resultat når samme verneformål, samme trasé og samme miljøtemaer allerede er vurdert på høyeste forvaltningsnivå. Vi er klar over at konsesjonsvedtaket ikke automatisk gir dispensasjon, men at det er et tungtveiende og relevant moment som må vurderes konkret og som bør tilsi at dispensasjon bør gis.

Konsesjonsløsningen innebærer en samlet omlegging der tre eksisterende luftledninger reduseres til én ny 420 kV luftledning i det sentrale området. Dagens 132 kV-ledning kables, 66 kV-ledningen forutsettes revet, og 22 kV-ledningen kables på en relevant delstrekning (denne krysser ikke gjennom verneområdet). Departementet la uttrykkelig til grunn at fjerning av 132 kV- og 66 kV-ledningene og kabling langs E6 er positivt for verneverdiene og landskapsvernområdet. Selv om avslaget omtaler saneringen som positiv, avvises den som argument for tiltaket. Statnett mener dette er en for snever vurdering av samlet belastning og miljøgevinst, og ber om at netto situasjon før og etter tiltaket vurderes, herunder antall luftledninger og toppliner, ryddebehov, terrenginngrep, kollisjonsflater og frigjort areal. Det foreligger vesentlige vilkår og restriksjoner for gjennomføringen for å ivareta miljø- og landskapsverdier i området. Dette taler for en godkjenning av dispensasjonssøknaden.

Alternative løsninger

Statnett viser til at det gjennom konsesjonsprosessen er vurdert en rekke alternative løsninger for fremføring av ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby. Konklusjonen fra konsesjonsprosessen er at konsesjonsgitte løsning er det alternative som er det beste for samfunnet totalt sett. Sjøkabel over eller rundt Porsangerfjorden og 420 kV jordkabel gjennom Stabbursdalen er vurdert av både NVE og departementet. Departementet fant at sjøkabel var teknisk krevende, usikker og vesentlig dyrere, med behov for nye muffe- og reaktoranlegg og egne naturinngrep. Videre ble det vurdert at 420 kV jordkabel ikke var en bedre totalløsning på grunn av betydelige terrenginngrep, driftsulemper og merkostnader, samtidig som andre luftledninger kunne bli stående. Nasjonalparkstyrets generelle oppfordring om å utrede alternative traseer mener vi er avklart gjennom konsesjonsbehandlingen og vi kan ikke se at en ytterligere utredning av de alternative løsningene vil gi noen nytteverdi i saken.

Detaljplanen viser at traseen ved Njallavárri er justert mot øst og lavere i terrenget, i et område med mindre innslag av furuskog. Lineprofiler viser svært begrenset behov for hogst mellom mast 104B og 106B, utover mastepunktene. Detaljplanen beskriver nedgravde toppliner, lave master, kamuflering, fugleavvisere, grøftefri kryssing av Stabburselva, begrenset skogrydding, terrengforsterkning og istandsetting. Fagrapporten konkluderer med at tiltaket kan gjennomføres uten vesentlige konsekvenser for naturmangfoldet dersom anbefalte avbøtende tiltak følges opp.

Vilkår og detaljplanoppfølging

Verneforskriften åpner uttrykkelig for tillatelse til fremføring av nye kraftledninger, kabler eller telelinjer. Dispensasjonshjemmelen forutsetter derfor en konkret vurdering, ikke et absolutt forbud. Statnett mener at verneinteressene er ivaretatt gjennom skjerpede vilkår, eksempelvis avgrenset hogst, byggeperioder, vintertransport, terrengmatter, fagkyndig tilstedeværelse, dokumentasjon før og etter arbeid, restaureringsplan og kontrollprogram. Kravene i detaljplanen er førende for anleggsgjennomføringen og alle miljøtiltak som fremgår av denne planen skal følges.

Samfunnsmessig behov

NVE og Energidepartementet har lagt til grunn at ledningen er nødvendig for å styrke forsyningssikkerheten øst for Skaidi og legge til rette for næringsutvikling og kraftproduksjon. NVE vurderte at 420 kV gir vesentlig større kapasitet og fleksibilitet enn en ny 132 kV-ledning, mens naturinngrepene er sammenlignbare.

Statnett mener prosjektets store nytteverdi for Finnmark er et helt vesentlig moment i skjønnsvurderingen om dispensasjon. Vi mener alternative løsninger er vurdert og utredet tilstrekkelig og at den beste løsningen for å oppnå prosjektets nytteverdi er konsesjonsgitte løsning.

Konklusjon

Med bakgrunn i Statnetts argumentasjon gitt i dette notatet, ber vi om klagen tas til følge, og at Statnett gis dispensasjon til å etablere ny 420 kV kraftledning i konsesjonsgitt trasé gjennom landskapsvernområdet, på vilkår som følger konsesjonen og detaljplanen.

Ved behov for ytterligere informasjon i saken vil vi være behjelpelige med å fremskaffe dette.

Med vennlig hilsen

Håvard André Sveinungsen
Prosjektleder Skaidi-Lebesby

Kopi:
Miljødirektoratet
Energidepartementet

Dokumentasjon som vedlegges klagen

- Kongelig resolusjon av 15.08.2025, særlig vurderingene av alternative løsninger, trasévalg, verneområdet og avbøtende tiltak inkludert anleggskonsesjon med vilkår 13–29.
- NVEs Bakgrunn for innstilling av 10.02.2025, særlig alternativvurderingene og oppsummeringen for Stabbursdalen.
- Detaljplan 420 kV Skaidi–Lebesby, juni 2026, med detaljplankart for Stabbursdalen.
- Fagkyndige vurderinger av naturtyper og arter, Multiconsult 22.05.2026.

Bakgrunn for innstilling

Ny 420 kV Skaidi-Lebesby

Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner i Finnmark fylke

Tiltakshaver	Statnett SF
Referanse	202016710 - 449
Dato	10.02.2025
Ansvarlig	Ingrid Myrtveit
Saksbehandlere	EKN – seksjon for nettkonsesjoner, NVE
	EKS – seksjon for kraftsystem, NVE

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Sammendrag

NVE anbefaler bygging av ny 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby

NVE anbefaler at det bygges ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon via Lakselv til nye Lebesby transformatorstasjon. Vår anbefaling sendes til Energidepartementet som vil behandle saken videre. Den endelige avgjørelsen tas av Kongen i statsråd.

Figur 1. Ledningens hovedtrasé (rosa strek) er parallell med dagens 132 kV ledning mellom transformatorstasjonene i Skaidi, Lakselv og Adamselv (røde firkanter). Nye Lebesby transformatorstasjon plasseres ved Landersfjord, like sør for dagens Adamselv transformatorstasjon. Kilde: NVE Atlas

Hva anbefaler NVE at det gis tillatelse til?

NVE anbefaler at Statnett får tillatelse til å bygge ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune forbi Lakselv, til en ny transformatorstasjon i Lebesby kommune. Traseen vil i all hovedsak være parallell med dagens 132 kV ledning, vist i rødt på figur 1, fra Skaidi via Lakselv til Adamselv.

Gjennom deler av Stabbursdalen anbefaler vi at den nye kraftledningen bygges med lave master. Nord for Stabburselva anbefaler NVE trasé 1.11, sør for Stabburselva anbefaler NVE trasé 1.10. Forbi Brennelvdalen anbefaler NVE at kraftledningen følger trasé 1.07.

NVE anbefaler også at nye Lebesby transformatorstasjon bygges som en innendørs GIS-stasjon ved Landersfjord i Lebesby kommune.

Hvorfor gir vi denne anbefalingen?

NVE mener at det er behov for å forsterke kraftnettet i Finnmark øst for Skaidi, for å øke forsyningssikkerheten og for å legge til rette for næringsutvikling og kraftproduksjon.

Hensynet til forsyningssikkerheten kan ivaretas både med en ny 132 kV ledning og en ny 420 kV ledning. Naturinngrepene vil også være sammenlignbare. En 420 kV ledning har høyere kostnader, men gir vesentlig større kapasitet til næringsutvikling og ny kraftproduksjon, som er etterspurt. Per idag har Statnett mottatt forespørsler fra næringskunder som ønsker å knytte seg til nettet med et samlet behov som langt overstiger kapasiteten i dagens nett. Forbrukskundene er fordelt på ulike kategorier. Det er også vindkraft som har fått konsesjon men som venter på kapasitet i nettet. I tillegg er det flere aktuelle planer om ny vindkraftproduksjon som er under behandling.

En nye 420 kV ledning vil gi mulighet til å knytte til ny næringsvirksomhet og konsesjonsgitt vindkraft, i tillegg til et fåtall prosjekter med ny vindkraft. En 420 kV ledning er derfor løsningen som best ivaretar behovene slik de fremstår i dag, og gir større fleksibilitet for kraftsystemet i Finnmark framover.

NVE mener at parallellføring med dagens 132 kV ledning, med noen mindre unntak, er en trasé som vil gi minst nye naturinngrep og anbefaler denne framfor andre alternativer.

Hva mener høringspartene?

Lebesby og Porsanger kommuner og Area Nett er positive til ledningen av hensyn til næringsutvikling. Mange av høringsinnspillene uttrykker til dels sterk motstand mot planene om ny 420 kV ledning. Statsforvalteren og flere miljøorganisasjoner er bekymret for konsekvensene for den kritisk truede arten dverggås. Sametinget, Statsforvalteren, reinbeitedistriktene med flere er særlig opptatt av konsekvensene for reindrift, men også andre samiske forhold som samisk utmarksbruk og kulturminner.

Mange uttrykker at ledningen vil ødelegge natur og tilrettelegge for vindkraft, som de uttrykker er sterkt uønsket. Det stilles spørsmål ved behovet for en 420 kV ledning framfor en 132 kV ledning. En rekke høringsparter ønsker at ledningen heller legges som en sjøkabel over Porsangerfjorden.

Hvilke vilkår anbefales for å redusere negative virkninger?

Det er et viktig fugletrekk for den kritisk truede fuglearten dverggås, som Norge har et særskilt ansvar for, som krysser planlagt trasé i Stabbursdalen. For å redusere kollisjonsfaren for dverggås anbefaler NVE at dagens ledninger gjennom Stabbursdalen legges i kabel i bakken, og at den nye 420 kV ledningen bygges i samme trase som dagens 132 kV ledning. Den nye ledningen skal bygges med lavere master gjennom deler av Stabbursdalen og merkes med fugleavvisere gjennom hele dalen. I tillegg anbefaler vi at topplinen for den nye ledningen legges som kabel i bakken.

NVE anbefaler også at Statnett skal betale et engangsbeløp for andre tiltak for dverggås som kan øke overlevelsen for denne bestanden, og som vil kunne kompensere for eventuelle individer som dør som følge av kollisjon med ny ledning. Midlene bør gå til arbeidet som utføres gjennom handlingsplanen for dverggås, og som i dag styres og finansieres av Miljødirektoratet. NVE anbefaler dessuten tiltak for å redusere kollisjonsfaren på andre strekninger, blant annet ved kryssing av Lakselva og enkelte våtmarksområder som er viktige for fugl. NVE mener hekkefugl skal ivaretas i størst mulig grad, særlig rødlistede og sårbare arter, og har anbefalt restriksjoner på anleggsarbeider i hekketiden ved enkelte hekkelokaliteter.

NVE anbefaler at det stilles krav om at Statnett utarbeider en detaljplan som skal gjelde både for anleggs- og driftsfasen. NVE stiller flere vilkår om at Statnett i detaljplanen skal vurdere og begrunne løsninger og utarbeide planer for hvordan ulike hensyn til miljø og samfunn skal ivaretas. Detaljplanen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Anleggsarbeidet bør legges til tider som rein ikke oppholder seg i området, særlig i kritiske områder og tider. NVE anbefaler at Statnett setter opp en rutine for dialog med berørte reinbeitedistrikter, og at denne dialogen skal dokumenteres. NVE anbefaler at det settes av midler til en sekretær- eller koordinatorfunksjon i reindrifta for å redusere arbeidsbelastningen for reindriftsnæringen i området.

NVE anbefaler at det settes vilkår om å unngå inngrep i myr og enkelte naturtypelokaliteter langs traseen. Vi anbefaler også vilkår for å begrense skader, slik som justering av trasé/mastepunkter og transportruter/anleggsveier, merking av forekomstene i anleggsfasen og begrenset skogrydding.

For å dempe synligheten av ledningen langs viktige strekninger anbefaler NVE kamuflerte master og isolatorer på strekningene Stabbursdalen, Rahppafossen og Brennelvdalen. I tillegg anbefales det å diskutere kamuflering og konkret masteplassering på enkelte strekninger sammen med reindrifta.

NVEs anbefaling om samtykke til ekspropriasjon og allmannastevning

NVE anbefaler samtykke til at Statnett får ekspropriere grunn og rettigheter til bygging og drift av den nye kraftledningen og Lebesby transformatorstasjon. Samtykket omfatter nødvendig blant annet nødvendig ferdsel og transport i terrenget mellom offentlig vei og ledningstraseen.

NVE anbefaler samtykke til bruk av allmannastevning i forbindelse med en eventuell skjønnssak. Søknaden om forhåndstiltredelse vil bli behandlet når skjønn eventuelt er begjært.

INNHOLD

SAMMENDRAG 1

1 SØKNADEN 6

1.1 Oversikt 6
1.2 Utforming av ny 420 kV kraftledning 7
1.3 Trasé for ny 420 kV kraftledning 8
Tilleggssøknad 11
1.4 Nye Lebesby transformatorstasjon 16
1.5 Hjelpeanlegg 18
1.6 Ekspropriasjon 20

2 ALTERNATIVER SOM DET IKKE SØKES OM 21

2.1 Alternative traseer - vestsiden av Porsangerfjorden 21
2.2 Alternative traseer - østsiden av Porsangerfjorden 21
2.3 Sjøkabel over Porsangerfjorden 22
2.4 Sjøkabel rundt Stabbursneset 27
2.5 420 kV jordkabel gjennom Stabbursdalen 28
2.6 Kun 132 kV spenning 29
2.7 Traséjusteringer foreslått i høringen 29

3 NVES SAKSBEHANDLING 30

3.1 Melding med forslag til utredningsprogram 30
3.2 Høring av søknader med konsekvensutredning 30
3.3 Innkomne merknader 32
3.4 Innsigelse 33
3.5 Konsultasjon med reinbeitedistrikter 33

4 KUNNSKAPSGRUNNLAGET 35

4.1 Naturmangfold og vassdrag 35
4.2 Reindrift 37
Dialog og involvering 40
4.3 Kulturminner 42
4.4 Visuelle virkninger, landskap og friluftsliv 43
4.5 Samisk utmarksbruk, kultur og næring 43
4.6 NVEs konklusjon 44

5 NVES VURDERING AV SØKNADEN 45

5.1 Behov for tiltak 45
5.2 Tiltak som er vurdert og forkastet 51
5.3 Relevante systemløsninger 52
5.4 Rangering av systemløsningene 55
5.5 Naturmangfold 62
5.6 Reindrift 114
5.7 Visuelle virkninger, landskap og friluftsliv 138
5.8 Kulturminner og kulturmiljø 161
5.9 Vassdrag 175
5.10 Forurensning i sjø 180
5.11 Klimagassutslipp 181
5.12 Naturfare 183
5.13 Arealbruk, landbruk og annen utmarksbruk 185
5.14 Anleggsveier og anleggsområder 188

6 NVES KONKLUSJON OG INNSTILLING 189

6.1 OPPSUMMERING AV VIRKNINGER 189
6.2 VALG AV ALTERNATIVER 190
6.3 UTFORMING OG AVBØTENDE TILTAK 196
6.4 OPPSUMMERING AV NVES VURDERINGER 204
6.5 NVES INNSTILLING 205

7 NVES VURDERING AV SØKNAD OM EKSPROPRIASJON, ALLMANNASTEVNING OG FORHÅNDSTILTREDELSE 207

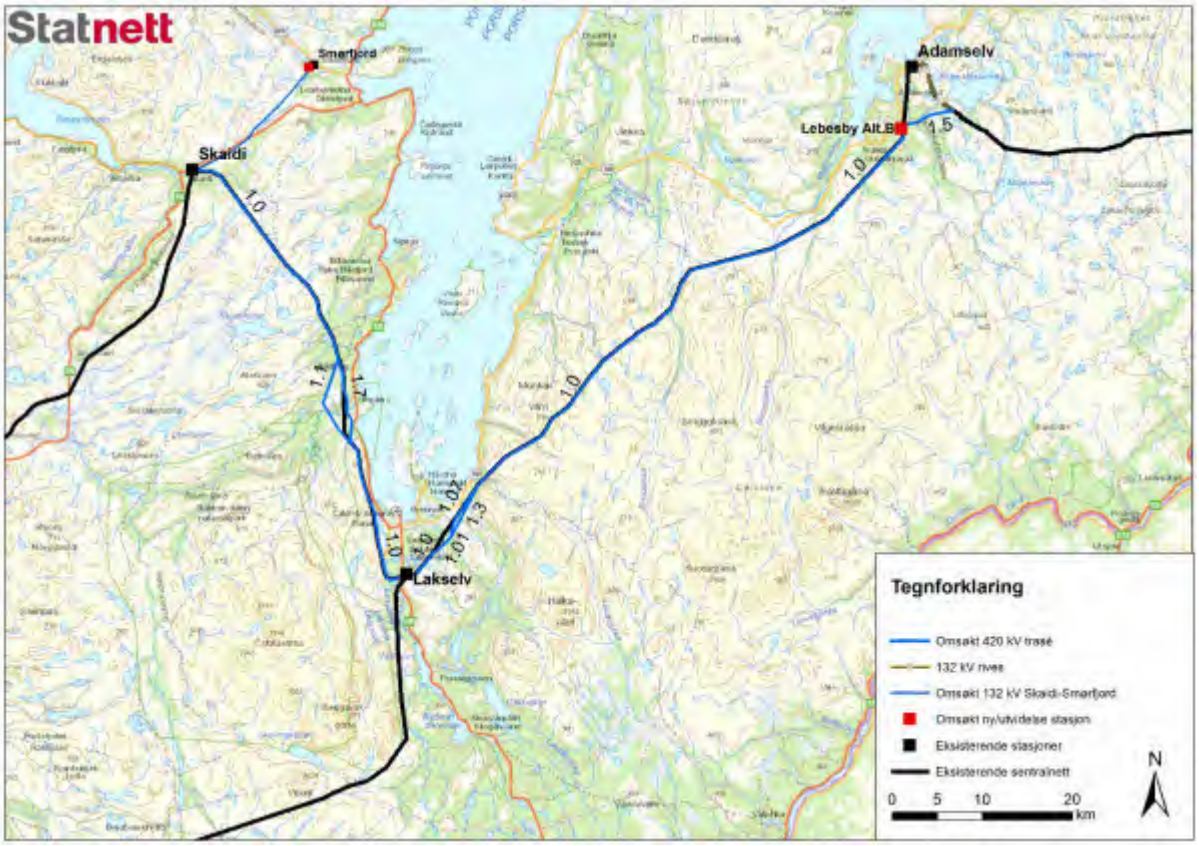
7.1 HJEMMEL 207
7.2 OMFANG AV EKSPROPRIASJON 207
7.3 INTERESSEAVVEINING 208
7.4 NVE ANBEFALER SAMTYKKE TIL EKSPROPRIASJON 209
7.5 ALLMANNASTEVNING 209
7.6 FORHÅNDSTILTREDELSE 209

Vedlegg A: Liste over innkomne høringsuttalelser, ettersendes
Vedlegg B: Protokoller fra konsultasjon med reinbeitedistriktene og Sametinget, ettersendes
Vedlegg C: Vedlegg med sensitive artsopplysninger, unntatt offentlighet, ettersendes

1 Søknaden

1.1 Oversikt

Statnett SF søkte den 22.12.2020 om tillatelse[1] til å bygge og drive en ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune til nye Lebesby transformatorstasjon i Lebesby kommune. Ledningen vil være om lag 131 kilometer lang. Hovedtraseen er vist i figur 1-1. Statnett søker også om å bygge nye Lebesby transformatorstasjon.

Figur 1-1: Figuren viser hovedtrekkene for den nye kraftledningens trasé fra Skaidi via Lakselv til Lebesby. Traseen er markert med blå strek. To mulige plasseringer av ny transformatorstasjon i Lebesby er vist med rød og svart firkant. Enkelte endringer går ikke frem av dette kartet, men er vist i kapittel 1.3. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

Mer detaljert trasé med alternativer er beskrevet i kapittel 1.3. Statnett søker også om andre nødvendige tiltak som anleggsveier, rigg-, vinsj- og trommelplasser, og om ekspropriasjonstillatelse[2], forhåndstiltredelse[3] og allmannastevning[4].

[1] Energiloven § 3-1
[2] Ekspropriasjonsloven § 2 punkt 19
[3] Ekspropriasjonsloven § 25
[4] Ekspropriasjonsloven § 20

Videre i dokumentet brukes «Skaidi» om Skaidi transformatorstasjon, ikke tettstedet Skáidi/Skaidi. Tilsvarende brukes «Lebesby» om nye Lebesby transformatorstasjon, ikke kommunen Lebesby/Davvesiida.

1.1.1 Tilleggssøknad

Den 13.06.2023 sendte Statnett en tilleggssøknad for enkelte deler av prosjektet, se kapittel 1.3 for detaljer. Endringene består hovedsakelig av ny plassering av Lebesby transformatorstasjon, ny løsning for kraftledningstraseen ved Stabbursdalen, inkludert mulig kabling av dagens ledning, og en cirka 300 meter lang midlertidig anleggsvei ved Stenli i Stabbursdalen.

1.1.2 Begrunnelse og kostnader

Statnett har tre hovedbegrunnelser for søknaden: behov for økt kapasitet til nytt kraftforbruk, behov for økt kapasitet til ny og konsesjonsgitt kraftproduksjon og behov for bedre forsyningssikkerhet i regionen. Sistnevnte gjelder særlig mellom Lakselv og Adamselv, der det kun går én 132 kV ledning i dag. En ny 420 kV ledning vil styrke forsyningssikkerheten og samtidig legge til rette for etablering av nytt forbruk og ny produksjon i Øst-Finnmark.

Investeringskostnadene for tiltakene som Statnett søker om ble anslått til om lag 1700 millioner kroner per 2020.

1.1.3 Area Netts 66 kV kraftledning og ny 132 kV kraftledning Skaidi-Smørfjord

Forbi Stabbursdalen går det i dag to ledninger – én 132 kV kraftledning tilhørende Statnett og én 66 kV kraftledning tilhørende Area Nett AS. På deler av strekningen er det lite plass til en ny 420 kV kraftledning. Statnett søker derfor på vegne av Area Nett om å rive 66 kV-kraftledningen fra Ikkaldas/Igeldas (nord for Stabbursdalen) til Lakselv transformatorstasjon for å gi plass til Statnetts nye 420 kV kraftledning. Det er også planlagt å nedgradere 66 kV-kraftledningen til 22 kV fra Ikkaldas nordover til Smørfjord. Area Nett opplyser om at dette kun vil innebære en ny sammenkobling der dagens 66 kV og dagens 22 kV ledninger krysser hverandre i Indre Billefjorddalen, som bygges under selskapets områdekonsesjon.

66 kV-kraftledningen vil erstattes av en ny 132 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon til Smørfjord transformatorstasjon. Søknaden om å rive deler av Area Netts 66 kV kraftledning og bygge og drive ny 132 kV kraftledning behandles i en egen sak av NVE (NVE ref. 202003417). Søknaden om 420 kV-kraftledningen Skaidi–Lakselv–Lebesby, som behandles her, forutsetter at traseen til 66 kV-ledningen mellom Ikkaldas og Lakselv vil bli tilgjengelig.

1.2 Utforming av ny 420 kV kraftledning

Statnett søker hovedsakelig om å bygge ledningen med utvendig bardunerte master (M-master) der det er behov for forankringer, i områder med kupert terreng. Der det kreves montering med helikopter har Statnett søkt om å få benytte selvbærende portalmaster. Se figur 1-2 for illustrasjon av begge mastetypene.

Gjennomsnittlig mastehøyde vil være cirka 25 meter, men mastehøyden vil variere mellom 16 og 44 meter avhengig av terrenget på stedet. Der ledningen bygges parallelt med dagens 132 kV-kraftledningen vil avstanden mellom ytterfasene på de to ledningene være 20–30 meter.

Statnett søkte opprinnelig om å bygge ledningen med FeAl 240-liner (34 mm^2 tverrsnitt), glassisolatorer og doble toppliner. Ledningstypen er senere oppgitt som duplex Athabasca Al1.

Figur 1-2: illustrasjon av aktuelle mastetyper. Til venstre selvbærende portalmast i stål, til høyre utvendig bardunert mast (M-mast). Kilde: Statnetts søknad.

1.3 Trasé for ny 420 kV kraftledning

Den nye ledningen vil være om lag 131 kilometer lang, og er planlagt parallelt med dagens 132 kV kraftledning på store deler av strekningen.

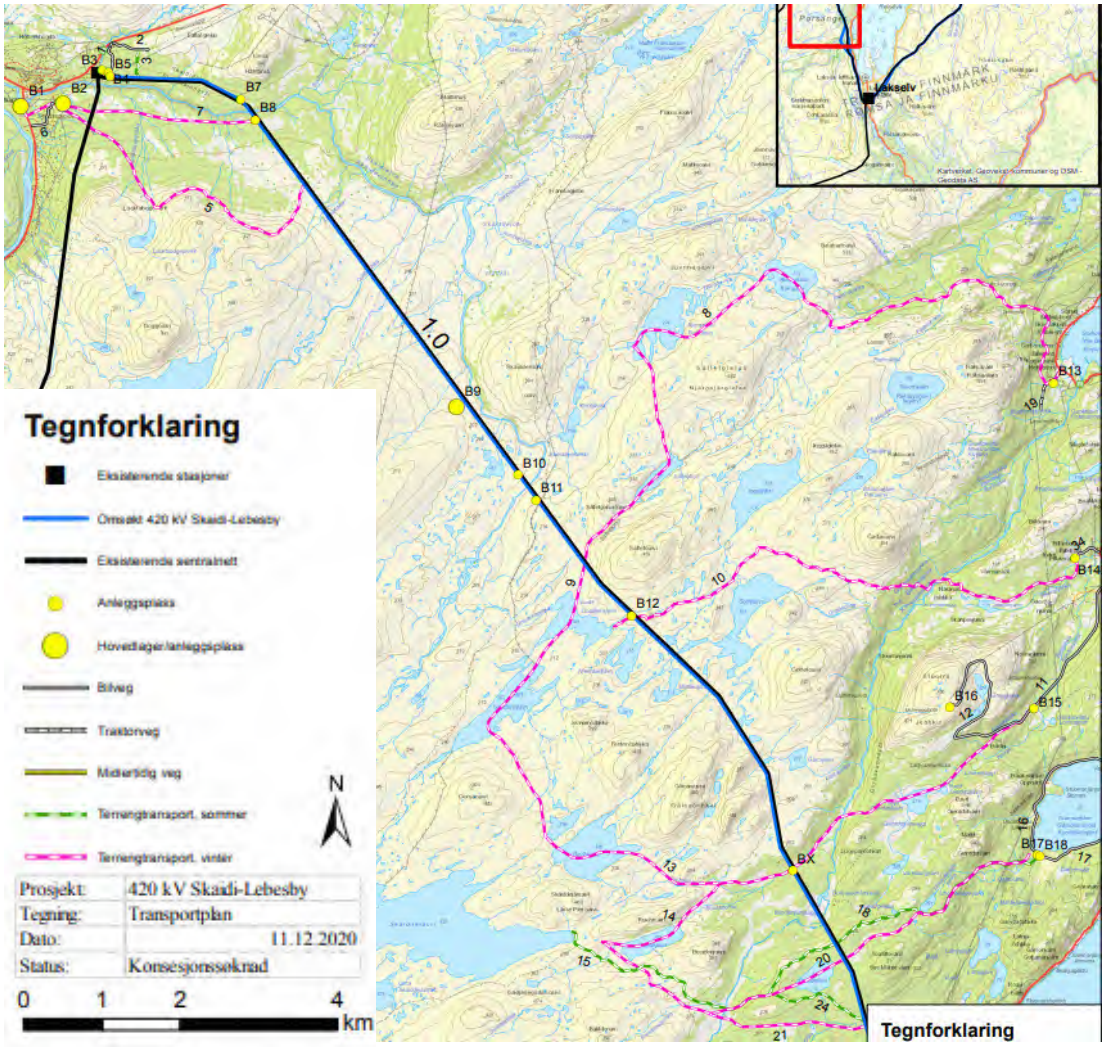
1.3.1 Skaidi-Stabbursdalen

Fra Skaidi transformatorstasjon er ledningen planlagt parallelt med dagens 132 kV kraftledning mellom Skaidi og Lakselv. Fra Skaidi går traseen østover i 1,5 kilometer før den skrår sørøstover mot Stabbursdalen, se figur 1-3.

1.3.2 Forbi Stabbursdalen

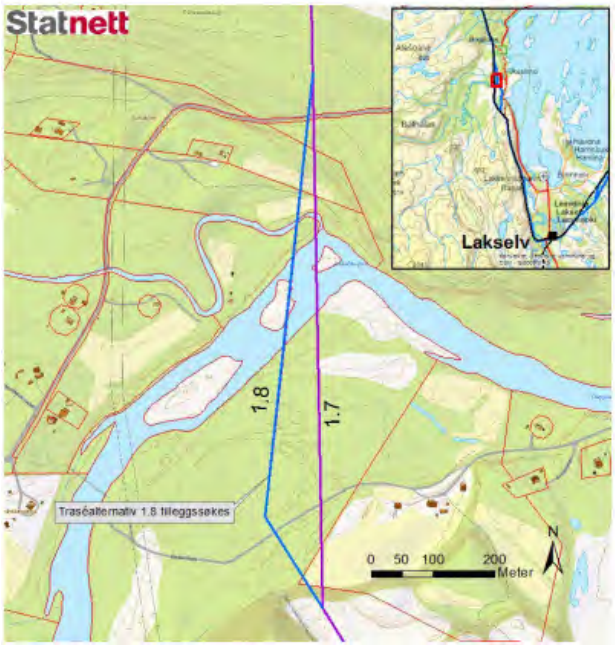
Forbi Stabbursdalen søkte Statnett opprinnelig om tre traséalternativer (1.1, 1.7 og 1.8). Trasé 1.1 ble senere trukket. Trasé 1.7 avviker fra dagens trasé for 132 kV ledning for å omgå landskapsvernområdet i Stabbursdalen.

Trasé 1.8 er en mindre justering av trasé 1.7 som har kommet som følge av dialog med grunneiere i området. Dette innebærer en justering av et mastefeste med cirka 170 meter, noe som gir større avstand til bebyggelsen ved Stabburselva, se figur 1-4.

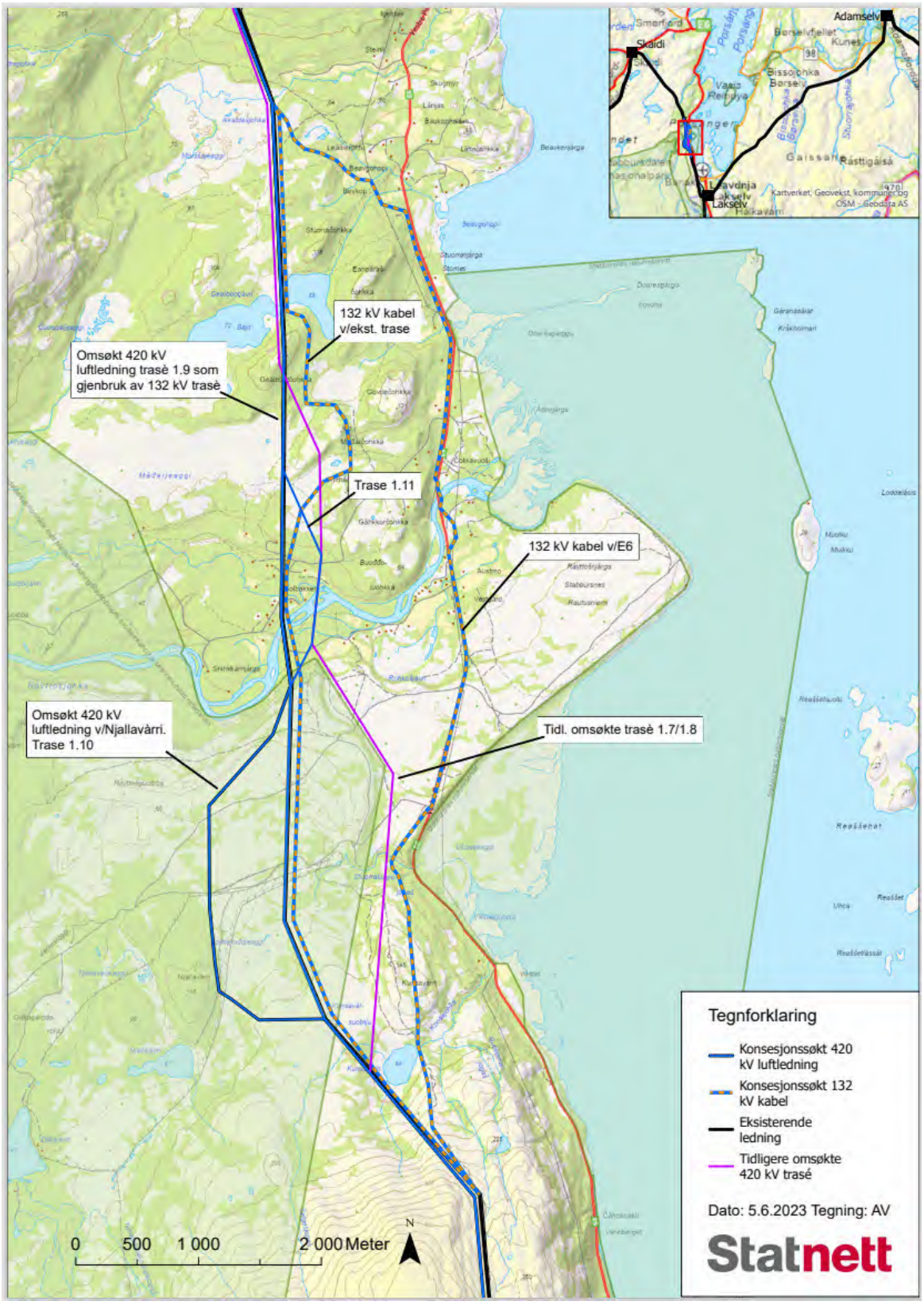

Figur 1-3: Trasé fra Skaidi transformatorstasjon til Stabbursdalen. Kilde: Statnetts søknad.

NVE mener denne justeringen er så liten at trasé 1.7 og 1.8 i praksis er den samme traseen, og ser ikke at det er grunn til å vurdere disse traseene hver for seg. I den videre behandlingen legger vi derfor til grunn at trasé 1.7 innebærer justeringen i 1.8.

Figur 1-4: trasé 1.7 og 1.8 over Stabburselva. Kilde Statnetts søknad

Figur 1-5: Traséalternativer forbi Stabbursdalen. Trasé 1.9 og 1.10 er vist med mørkeblå strek. Trasé 1.11 er vist med mellomblå strek midt i kartet. Trasé 1.7 er vist med lilla strek. Kabeltraseer for dagens 132 kV ledning er vist med stiplet blå/oransje strek. Europavei 6 er vist med oransje strek. Kilde: Statnetts tilleggssøknad

Tilleggssøknad
Den 28.06.2022 ba NVE Statnett om å utrede en trasé forbi Stabbursdalen som ikke innebar luftledning, eller som ville gi minst mulig konsekvens for den kritisk truede (CR) arten dverggås. Statnett søkte da om flere nye alternativer forbi Stabbursdalen, se figur 1-5 for en oversikt.

Statnett søker om en løsning der dagens 132 kV kraftledning i området legges i kabel i bakken på strekningen Ikkaldas–Kunsajávri (cirka 10 kilometer), og at den nye 420 kV-ledningen gjenbruker dennes trasé. Topplinene til 420 kV-ledningene vil legges i den samme kabelgrøfta. Dette er omtalt som trasé 1.9.

Det søkes om to ulike traséalternativer for 132 kV-jordkabelen: én der kabelen mer eller mindre følger dagens trasé og én der den følger E6 og krysser Stabburselva nedstrøms veibrua.

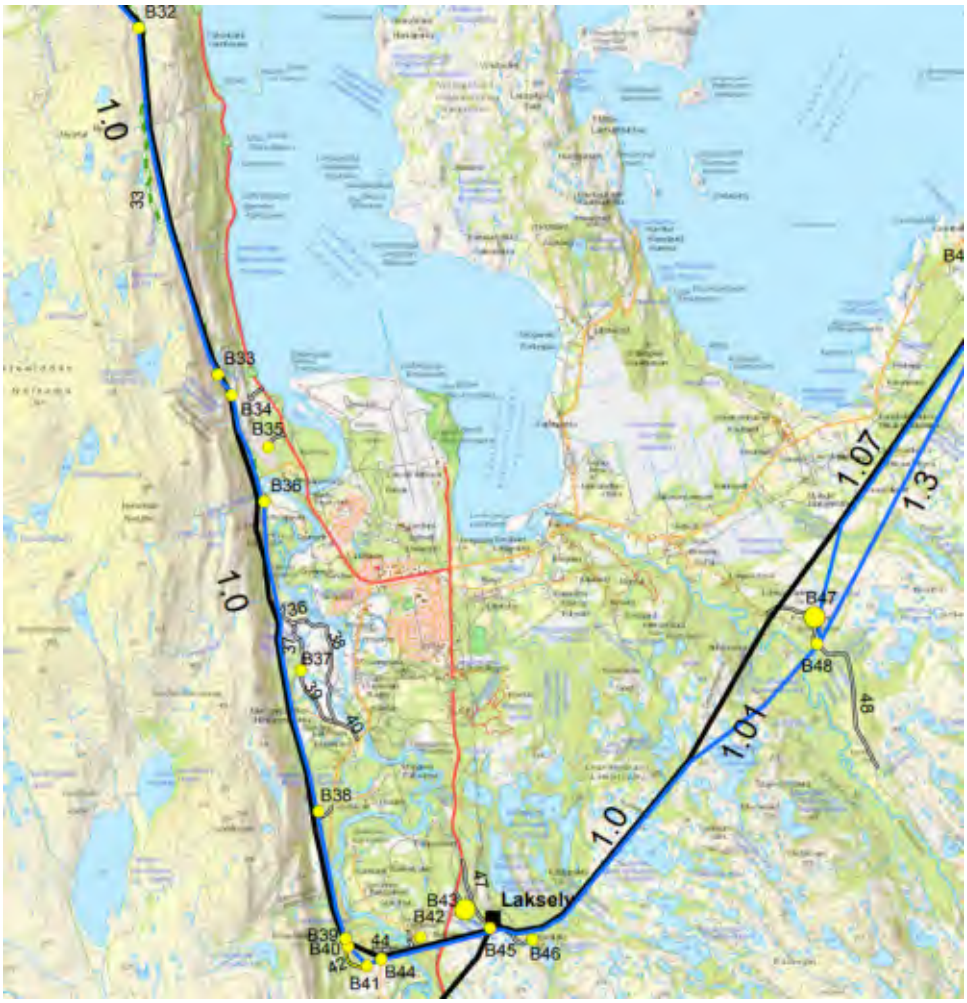
Statnett søker videre om to varianter av alternativ 1.9: én som går 7–800 meter vest for der dagens ledninger krysser Stabbursdalen på sørsiden av Stabburselva (1.10), og én som trekker alternativ 1.9 østover mot alternativ 1.7 for å skape avstand til bebyggelsen ved Stabburselva (1.11).

Oppsummert vil NVE vurdere følgende traseer forbi Stabbursdalen:

- 1.7: Ny 420 kV ledning bygges parallelt med dagens 132 kV ledning frem til Gealbbočohkka nord for Stabbursdalen. Herfra går den i en bue østover, og krysser Stabburselva i ny trasé. Sør for Stabburselva legges traseen i en stor bue østover utenom landskapsvernområdet før den møter dagens 132 kV ledning igjen.
- 1.9: Ny 420 kV ledning gjenbruker traseen til dagens 132 kV kraftledning. Dagens 132 kV ledning kables, sammen med topplinene til 420 kV-ledningen. Det søkes om to kabeltraseer for 132 kV-ledningen:
  - én der kabelen i stor grad følger traseen til dagens 132 kV-ledning
  - én der kabelen legges langs E6
- 1.11: Ny 420 kV ledning bygges parallelt med dagens 132 kV ledning slik som 1.9, men ved kryssing av Stabburselva går den i en bue øst for Solbakken.
- 1.10: Ny 420 kV ledning bygges parallelt med dagens 132 kV ledning slik som 1.9 fram til og over Stabburselva. Sør for Stabburselva legges 420 kV-ledningen vestover i en stor bue mot Njallavárri.

1.3.3 Stabbursdalen–Lakselv

Videre sør for Stabbursdalen er den nye 420 kV-ledningen planlagt parallelt med dagens 132 kV ledning inn mot Lakselv transformatorstasjon (trasé 1.0), se figur 1-6.

Figur 1-6: Fra Stabburselva til Lakselv transformatorstasjon følger ny 420 kV ledning (blå strek) traseen til dagens 132 kV ledning (svart strek). Kilde: Statnetts søknad.

1.3.4 Lakselv–Lebesby

Ledningen går forbi Lakselv transformatorstasjon, og er planlagt ført parallelt med dagens 132 kV ledning mellom Lakselv og Adamselv i nordøstlig retning. Dette er omtalt som alternativ 1.0. Alternativ 1.0 går over i alternativ 1.01 fra Otervann. Her fravikes parallellføringen, og 420 kV-ledningen legges noe mer østover til Fossestrand, se figur 1-7. Traseen krysser så Brennelva før den deler seg i to alternativer forbi Brennelvdalen:

- 1.3: ledningen fortsetter i nordøstlig retning fra Fossestrand frem til Časgil, der den igjen møter dagens 132 kV ledning.
- 1.07: ledningen fortsetter i nordlig retning fra Fossestrand i to kilometer, der den igjen møter dagens 132 kV ledning.

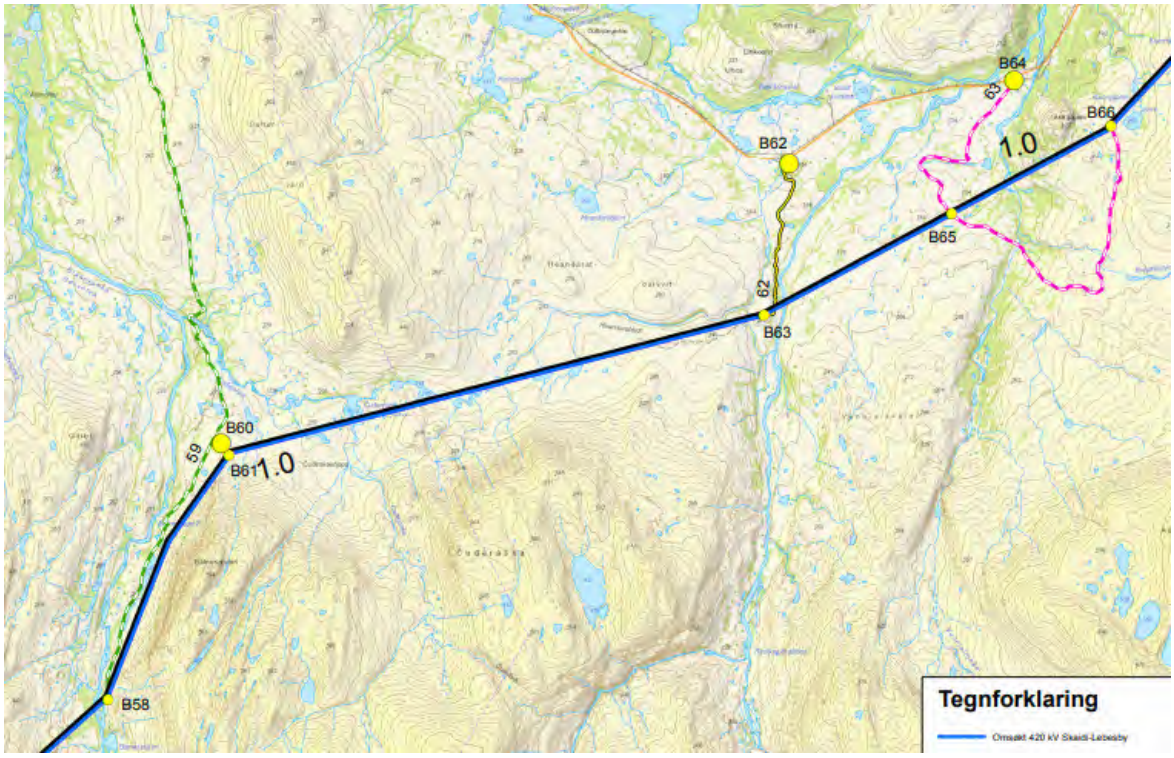

Figur 1-7: Traseen forbi Lakselv transformatorstasjon mot Časgil (ved punkt B50). Traseen til dagens 132 kV ledning er vist med svart strek. Alternativer 1.01, 1.3, og 1.07 for ny 420 kV ledning er vist med blå strek. Kilde: Statnetts søknad

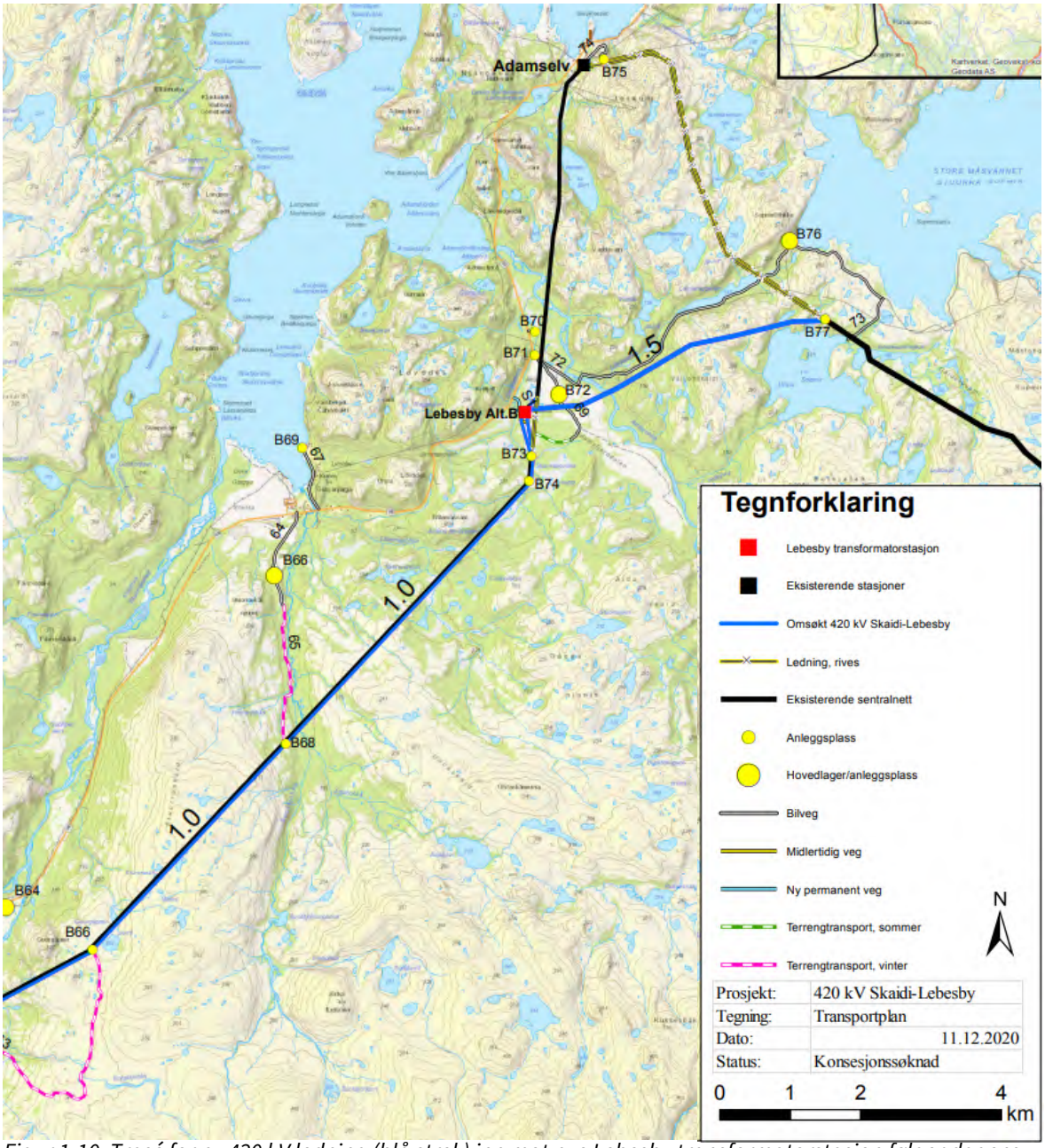
Fra Časgil er den nye 420 kV-ledningen planlagt ført parallelt med dagens 132 kV kraftledning hele veien til nye Lebesby transformatorstasjon, som vist i figurer 1-8, 1-9 og 1-10.

Figur 1-8: Traseen nordøstover fra Časgil mot nye Lebesby transformatorstasjon følger dagens 132 kV ledning. Kilde: Statnetts søknad.

Figur 1-9: Traseen nordøstover fra Časgil mot nye Lebesby transformatorstasjon følger dagens 132 kV ledning. Kilde: Statnetts søknad.

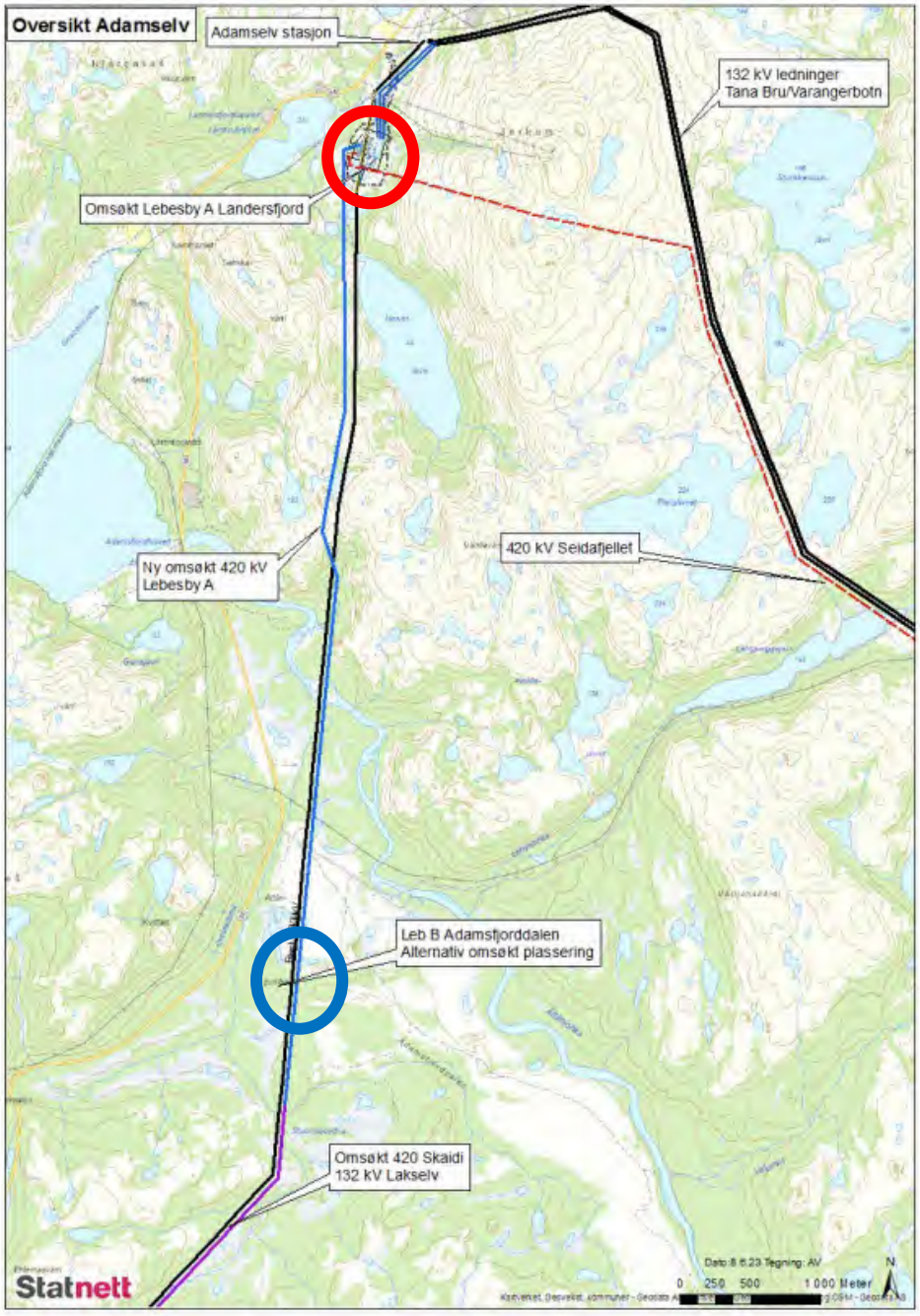

Figur 1-10: Trasé for ny 420 kV ledning (blå strek) inn mot nye Lebesby transformatorstasjon følger dagens 132 kV ledning (svart strek). Figuren viser situasjonen med ny transformatorstasjon plassert i Adamsfjorddalen (rød firkant), og omlegging av dagens 132 kV-ledninger herfra mot øst (blå strek). Alternativ plassering av Lebesby transformatorstasjon i nord ved Adamselv (svart firkant). Kilde: Statnetts søknad.

1.4 Nye Lebesby transformatorstasjon

1.4.1 Plassering og utforming

Statnett har søkt om to alternative plasseringer av den nye transformatorstasjonen, se figur 1-11.

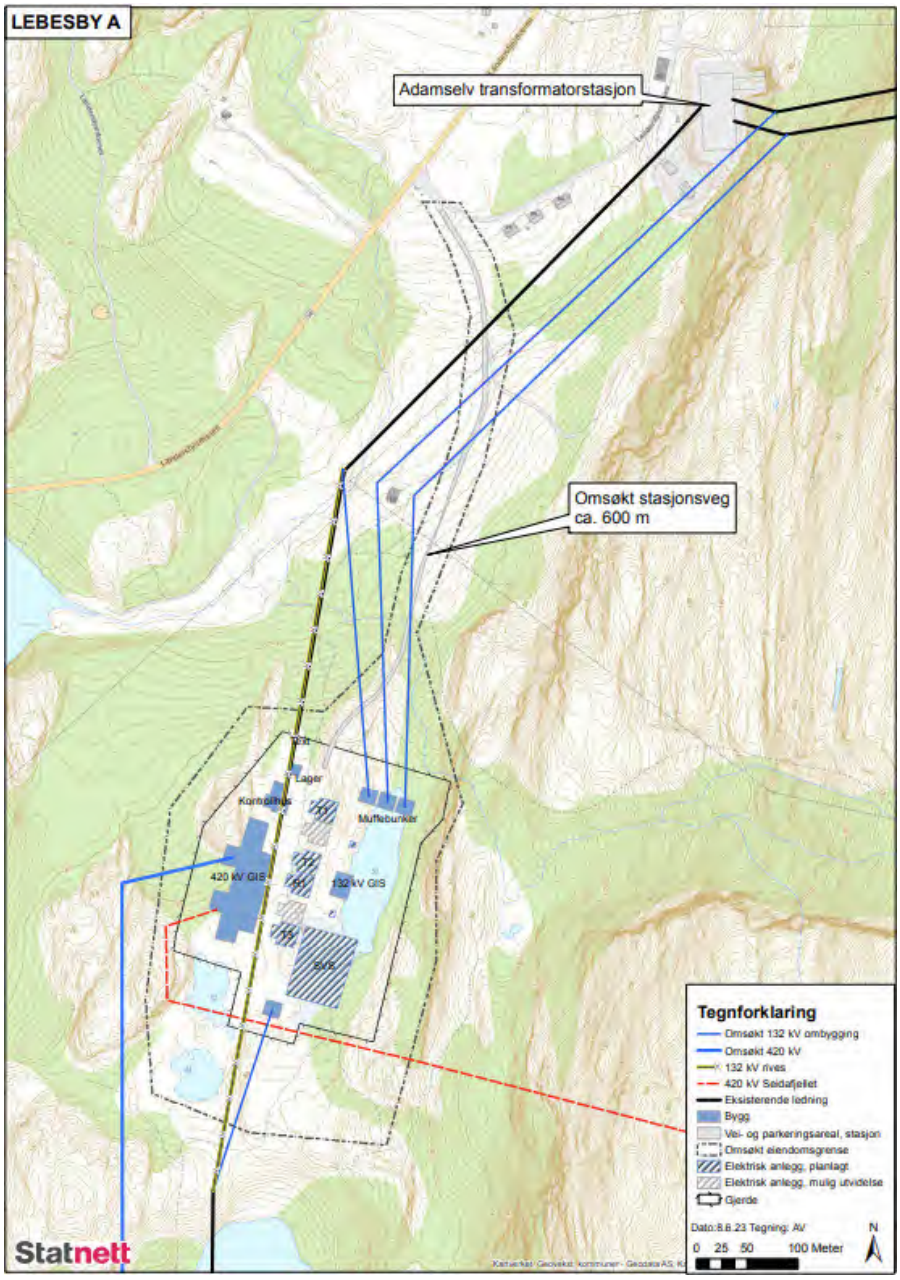

Figur 1-11: Alternativer for plassering av transformatorstasjon i Adamselvområdet. Plassering i Landersfjord (alternativ A) er merket med rød sirkel. Plassering i Adamsfjorddalen (alternativ B) er merket med blå sirkel. Rød stiplet strek viser mulig trasé for den omsøkte 420 kV-ledningen Lebesby–Seidafjellet. Kilde: Statnetts tilleggssøknad, NVEs markeringer.

Lebesby A, plassert i Landersfjord

Dette alternativet var en del av tilleggssøknaden av 13.06.2023. Transformatorstasjonen bygges som en innendørs gassisolert stasjon (GIS-stasjon) med 420/132 kV transformering, og legges i nærheten av dagens Adamselv transformatorstasjon, se figur 1-12.

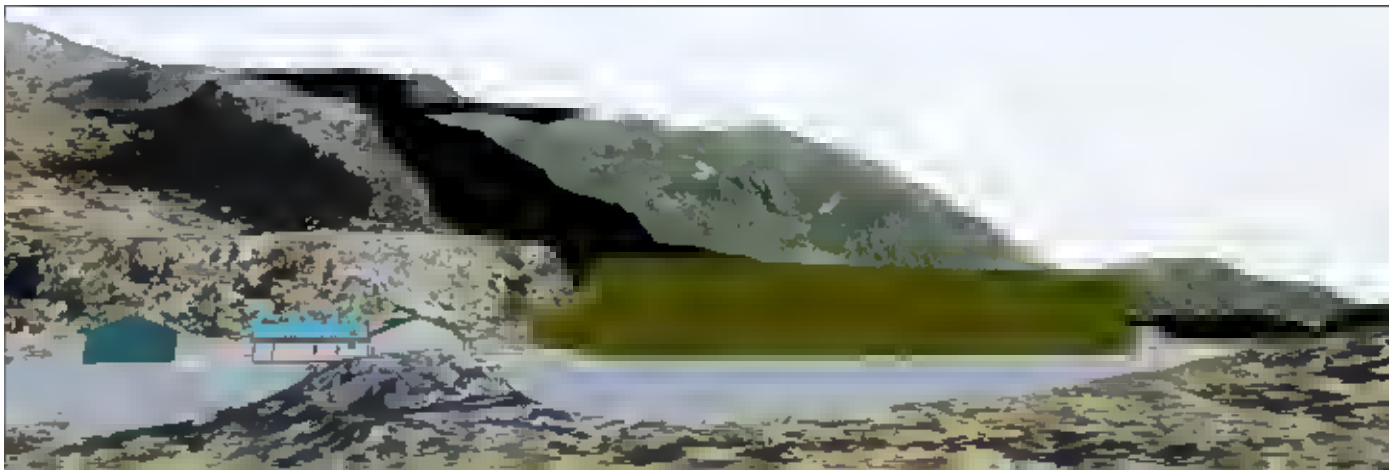
Denne løsningen gjør at ny 420 kV ledning vil føres parallelt med dagens 132 kV ledning helt inn til Landersfjord. 132 kV-ledningene fra øst, fra Tana Bru og Varangerbotn som i dag går til Adamselv transformatorstasjon, må da forlenges sørover med cirka 800 meter, men må ikke legges om i ny trasé som ved løsningen Lebesby B, i Adamsfjorddalen.

Figur 1-12: Detaljer av transformatorstasjon Lebesby A i Landersfjord. Kilde: Statnetts tilleggssøknad.

Statnett søker om et inngjerdet areal på 55 dekar og fire stasjonsbygg med til sammen inntil 5 550 m^2 grunnflate og inntil 17 meters høyde. De søker om å bygge en cirka 600 meter lang atkomstvei nordfra fra fylkesvei 98. Statnett ønsker å erverve et totalt tomteareal på 127 dekar.

GIS-anlegget i Landersfjord med øvrige bygg er enkelt illustrert i figur 1-13.

Figur 1-13: Illustrasjonsbilde av GIS-anlegg i Landersfjord. Kilde: Statnett.

Lebesby B, plassert i Adamsfjorddalen

Lebesby B er den opprinnelige omsøkte plasseringen av ny transformatorstasjon i Lebesby. Transformatorstasjonen bygges som et konvensjonelt luftisolert utendørsanlegg med 420/132 kV transformering, se figur 1-14.

Denne løsningen innebærer at de to 132 kV kraftledningene som i dag går fra Varangerbotn og Tana bru transformatorstasjoner til Adamselv transformatorstasjon må legges om på en strekning på seks kilometer. Etter omlegging vil disse to ledningene gå direkte inn til nye Lebesby B fra Uhca Sopmir / Lille Måsvannet i stedet. Omleggingen er vist med blå strek i figur 1-10, mellom Lebesby alt. B og punkt B77.

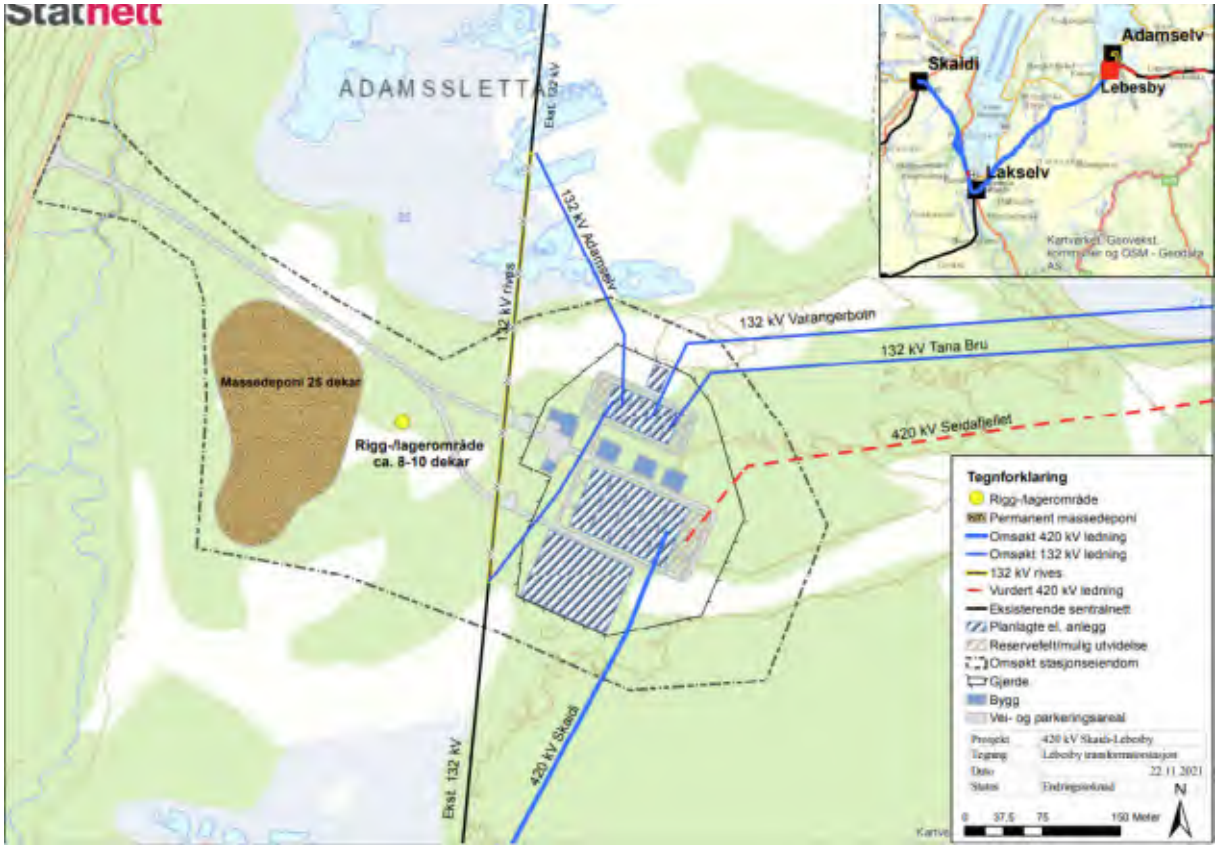
Statnett søker om et inngjerdet areal på cirka 46 dekar og to stasjonsbygg med til sammen inntil 650 m^2 grunnflate med én etasje. I tillegg kommer tre betongsjakter, hver med cirka 410 m^2 grunnflate. Statnett vil erverve et tomteareal på til sammen 185 dekar, som inkluder 25 dekar massedeponi.

1.5 Hjelpeanlegg

For å kunne bygge ledning og transformatorstasjon søker Statnett også om å få etablere følgende permanente hjelpeanlegg:

Ved Lebesby transformatorstasjon alternativ A, Landersfjord:

- en adkomstvei med lengde på cirka 600 meter fra Landersfjordveien.
- deponering/gjenbruk av stedegne overskuddsmasser fra stasjonsutbygging på stasjonsområdet og/eller til terreng- og landskapstilpasning av anlegget

Figur 1-14: Detaljer av transformatorstasjon Lebesby B i Adamsfjordalen. Kilde: Statnetts tilleggssøknad.

Ved Lebesby transformatorstasjon alternativ B, Adamsfjorddalen:

- en cirka 400 meter lang adkomstvei fra fylkesvei 98 til Lebesby transformatorstasjon
- to massedeponier i tilknytning til Lebesby transformatorstasjon
  - hoveddeponi med areal 14 dekar og volum cirka 45 000 m^3
  - reservedeponi med areal 11 dekar og volum cirka 30 000 m^3
- lossehakk med opparbeidet landareal på inntil 1 dekar på Kuneset i Lebesby kommune

Uavhengig av stasjonsalternativ:

- anleggsplass/parkering- og omlastningsplass på inntil 1 dekar ved Gåradak i Porsanger kommune

Statnett søker også om følgende midlertidige hjelpeanlegg:

- Anleggsplasser og transportveier knyttet til løsningene det søkes om

Cirka 300 meter midlertidig vei som tilkomst til ledningstrasé ved Stenli nord for Stabbursdalen

1.6 Ekspropriasjon

Statnett søker samtidig om ekspropriasjonstillatelse til nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive anleggene, dersom det ikke lar seg gjøre å oppnå minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere.

Statnett søker også om forhåndstiltredelse, som innebærer rett til å ta grunn og rettigheter i bruk før skjønn er avholdt, og tillatelse til allmannastevning.

2 Alternativer som det ikke søkes om

I tillegg til traseene og anleggene beskrevet over, har Statnett vurdert en rekke alternativer som de har trukket underveis, eller valgt å ikke søke om. Vi gir her en kort oversikt over disse, med vår vurdering. Vi nevner også traséjusteringer som har blitt spilt inn til NVE i løpet av høringsperioden, med vår vurdering.

2.1 Alternative traseer - vestsiden av Porsangerfjorden

2.1.1 Stabbursdalen

I opprinnelig søknad fra 2020 hadde Statnett også med et vestlig alternativ gjennom Stabbursdalen, kalt 1.1. Denne traseen var rangert som et sekundært alternativ.

I tilleggssøknaden i 2023 utredet Statnett flere alternative løsninger gjennom Stabbursdalen, og trakk samtidig trasé 1.1. Alternativet ble vurdert som mer konfliktfylt for flere temaer enn de andre aktuelle traseene. Alternativet berørte både landskapsvernområdet og gikk gjennom et myrområde som var foreslått vernet som naturreservat, i tillegg til å ha negative konsekvenser for friluftsliv.

NVE er enig med Statnett i at dette alternativet forventes å ha større negative virkninger enn de alternativene de søker om.

Figur 2-1: Traseene gjennom Stabbursdalen. Trasé 1.1 vist som stiplet rød linje lengst til venstre. Kilde: Statnetts søknad.

2.2 Alternative traseer - østsiden av Porsangerfjorden

2.2.1 Brennelvdalen–Adamsfjorddalen

I opprinnelig søknad fra 2020 vurderte Statnett også noen alternativer på østsiden av Porsangerfjorden som gikk lenger nord, trasé 1.06, 1.03 og 1.04, se figur 2-2. Felles for alle alternativene er en felles trasé fra vannene Guhkesjávrrit cirka 20 kilometer nordover, i hovedsak parallelt med fylkesvei 98. Herfra fortsetter 1.06 parallelt med fylkesveien videre nord og østover. 1.03 tar en noe kortere bue, lenger fra fylkesveien og lenger inn på fjellet. Variant 1.04 tar en enda kortere bue østover og møter dagens 132 kV ledning midt inne på fjellet.

1.06 ble vurdert i utredningen som en mindre konfliktfylt trasé for reindrift, siden den går nær eksisterende inngrep (fylkesveien) og ligger lavere i terrenget. Samtidig skriver Statnett at de ikke har fått konkrete tilbakemeldinger fra reindrifta om disse alternativene. 1.03 og 1.06 ble vurdert som de mest negative for friluftsliv. Alle alternativene er mer krevende å bygge og vedlikeholde enn 1.0. Traseene er 10-15 km lengre enn løsningen som Statnett søker om, og ble anslått i 2020 å koste inntil 120 millioner kroner mer. I tillegg ville Statnett måtte føre tilsyn på to separate ledningsstrekk, både ny 420 kV og dagens 132 kV ledning. Trasé 1.03 og 1.06 berører flere myrområder, har mindre innslag av fjell og dermed dårligere fundamentering enn 1.0 og 1.04.

Bygging kan derfor medføre relativt store terrenginngrep. Statnett valgte til slutt å ikke søke om konsesjon for noen av alternativene 1.0.3, 1.04 og 1.06.

NVE kan ikke se at noen av alternativene åpenbart gir en bedre totalløsning, og har ingen ytterligere merknader til Statnetts vurdering.

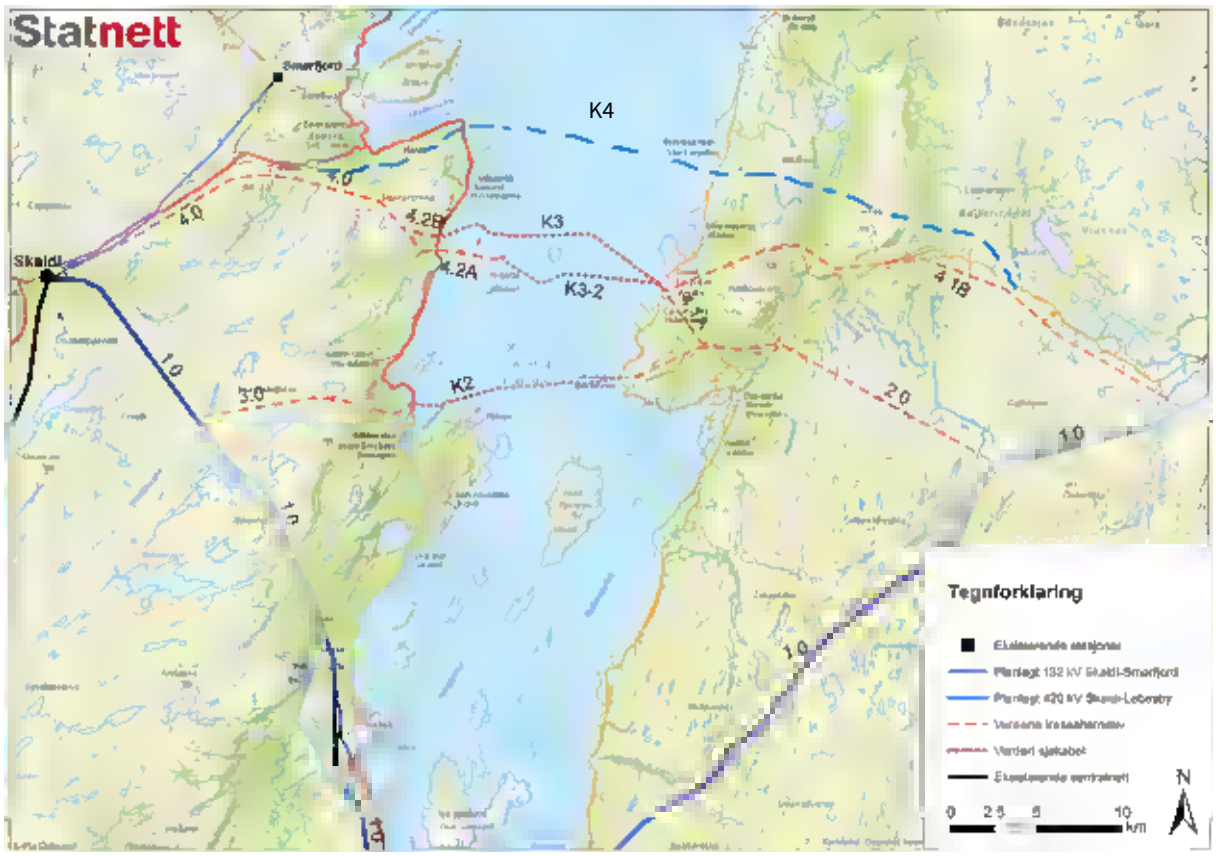
Figur 2-2: Vurderte traséalternativer 1.03, 1.04 og 1.06 nord for trasé 1.0, vist med stiplede røde linjer. Kilde: Statnetts søknad.

2.3 Sjøkabel over Porsangerfjorden

Tidlig i søknadsprosessen ble ulike løsninger med sjøkabel over Porsangerfjorden vurdert. I forbindelse med tilleggssøknaden i 2023 ble ytterligere varianter vurdert og tidligere løsninger justert.

Felles for alle løsningene med sjøkabel over Porsangerfjorden er at de ikke passerer Stabbursdalen, og ikke går via Lakselv transformatorstasjon. Avhengig av løsning er totallengden med kabel over fjorden inntil 40 kilometer kortere enn ledning rundt fjorden. Alle løsninger med sjøkabel innebærer et muffeanlegg i hver ende, der sjøkabelen går over til luftledning.

Alternativene beskrives under fra nord til sør, slik de fremstår etter justering i 2023, med de viktigste konsekvensene slik de er beskrevet i konsekvensutredningen.

Figur 2-3: Skisse over justerte sjøkabelalternativer. Blå stiplet trasé for K4 er NVEs markering. Kilde: Statnetts tilleggssøknad i 2023.

2.3.1 Sjøkabelalternativ K4

Alternativet innebærer luftledning nordøstover fra Skaidi langs dagens ledning mot Smørfjord (trasé 4.0) og deretter langs E6 til muffestasjon på Trevikneset. Sjøkabeltrasé K4 krysser deretter fjorden til muffestasjon ved Ytre Leirpollen på østsiden. Herfra følger luftledning sørøstover langs trasé 4.1, mot trasé 1.06 på Børselvfjellet.

Denne løsningen ble vurdert å være svært vanskelig å bygge på en sikker og stabil måte. Trevikneset er eneste gode plassering av muffestasjon i området, men grunt farvann utenfor neset gjør at kabelen vil ligge svært utsatt for erosjon. Løsningen ble derfor forkastet.

2.3.2 Sjøkabelalternativ K3

Alternativet innebærer luftledning nordøstover fra Skaidi først langs trasé 4.0, deretter 4.2 A eller 4.2 B til landtak henholdsvis ute på Veineset eller i Veinesbukta. Det er to alternative sjøkabeltraseer K3 over Porsangerfjorden, på hver sin side av øya Hamnholmen. Begge har landtak på Indre Leirpollen på østsiden av fjorden. Herfra følger luftledning nordøstover langs trasé 4.1 B, eller sørøstover langs trasé 4.1 A og 2.0, før den møter dagens 132 kV ledning mot Adamselv (1.0).

<u>Luftledning på vestsiden av Porsangerfjorden</u>

Luftledningen på vestsiden av fjorden, trasé 4.0 + 4.2/4.2B, vil på om lag 14 kilometer gå gjennom terreng der det ikke ligger kraftledninger, vei eller andre større tekniske inngrep i dag.

I konsekvensutredningen er begge alternativene vurdert til å ha *middels til stor negativ konsekvens* for landskap. I utredningen er det særlig inngrepet i forbindelse med muffeanlegget på Veineset som trekkes fram. Hele strekningen ligger innenfor friluftslivsområder, og for friluftsliv er konsekvensen vurdert som *middels negativ*. Selve Veineset er beskrevet som et mye brukt friluftslivsområde.

Den vestligste delen av strekningen går parallelt med eksisterende inngrep (kraftledning og vei), og vil berøre flere reinbeitedistrikter. På en lengre strekning uten inngrep i dag vil traseen gå gjennom beiteområder for Skáiddeduottar siida som særlig brukes vår og sommer. Ledningen er derfor vurdert i utredningen til å gi *middels negativ konsekvens* for Skáiddeduottar siida i distrikt 16.

I konsekvensutredningen er ledningen vurdert å gi *liten til middels negativ* (4.0 + 4.2B) og *middels negativ konsekvens* (4.0 + 4.2A) for naturmangfold, hovedsakelig grunnet økt kollisjonsrisiko for fugl. Dette gjelder særlig ved eidet mellom Indre og Ytre Veinesbukta, hvor sjø- og våtmarksfugl trekker.

På samme strekning er ledningen vurdert å gi *stor* til *meget stor negativ konsekvens* for kulturminner, på grunn av nærhet og synlighet ved viktige kulturmiljøer. Avgjørende for den høye konsekvensgraden er virkningene for kulturmiljøet på Veineset.

Luftledning på østsiden av Porsangerfjorden

Luftledningen på østsiden av fjorden er om lag 65 kilometer lang. Trasé 4.1B/1.0, den nordligste, vil gå i terreng uten kraftledninger eller andre større inngrep i om lag 10 kilometer, før traseen i grove trekk følger fylkesveien og deretter dagens 132 kV ledning østover.

Traseen er vurdert til å ha *stor negativ konsekvens* for landskap som følge av at deler går i landskap som vil være sårbart for inngrep hvor den kan bli godt synlig. Muffeanlegg og landtak vil medføre betydelige terrenginngrep og bli eksponert fra fylkesvei 98.

Traseen vil gå sentralt i viktige beiteområder for reinbeitedistrikt 14, som ikke flytter til vinterbeiter per i dag og er spesielt avhengige av gode beiteforhold om sommeren. Traseen er derfor vurdert til å ha *middels negativ konsekvens* for distrikt 14.

Trasé 4.1A/2.0/1.0, den sørligste, vil gå i relativt urørt terreng i om lag 7 kilometer før traseen krysser fylkesveien. Deretter vil den gå cirka 15 kilometer i terreng uten tekniske inngrep i dag, før den møter dagens 132 kV ledning.

Traseen er vurdert til å ha *middels til stor negativ konsekvens* for landskap. Det urørte området regnes som særlig verdifullt for reinbeitedistrikt 14A, der dyr går fritt over lengre tid. Det er også kalvingsområder. Traseen er derfor vurdert til å ha *middels negativ konsekvens* for distrikt 14A.

Konsekvensen for naturmangfold er vurdert som *middels til stor negativ*. Den går i utkanten av dolomittområdene rundt Børselv, like i nærheten av kalksjøer og kalkskog og kan påvirke en rekke rødlistede plantearter her. Den innebærer også luftledning i et område hvor det i dag ikke går ledninger, og derfor økt kollisjonsrisiko og økt samlet belastning for flere rødlistede arter av fugl som hekker i området. Traseen krysser også Børselvdalen naturreservat. Den nordligste traseen er vurdert som *middels negativ* for naturmangfoldet, da den blant annet unngår kryssing av naturreservatet.

Begge traseene er vurdert som *middels negative* for kulturminner og å ha *middels til stor negativ konsekvens* for friluftsliv. For kulturminner er dette delvis knyttet til virkninger av muffeanlegg og ledning for kulturmiljøer i og ved Gieddi. For friluftsliv er det knyttet både til påvirkning både på urørte friluftslivsområder og nærfriluftslivsområder rundt Børselv.

2.3.3 Sjøkabelalternativ K2

Alternativet innebærer luftledning sørøstover fra Skaidi langs dagens 132 kV ledning (trasé 1.0) fram til Skaidejohka, og deretter ny trasé 3.0 mot Billefjord til muffestasjon ved Njoaski. Sjøkabeltrasé K2 krysser fjorden til muffestasjon på Børselvneset på østsiden. Herfra følger luftledning langs trasé 2.0 over nedre del av Børselva og cirka 15 kilometer over fjellet, der den igjen krysser Børselva og møter og videre følger dagens 132 kV ledning til Adamselv.

Luftledning på vestsiden av Porsangerfjorden

Luftledningen på vestsiden av fjorden, trasé 1.0 + 3.0, vil gå gjennom terreng som er uberørt av kraftledninger, vei eller andre tekniske inngrep i dag i om lag 10 kilometer

I konsekvensutredningen er traseen vurdert til å ha *middels til stor negativ konsekvens* for friluftsliv og landskap.

Den vestligste delen av strekningen går parallelt med eksisterende inngrep (kraftledning og vei), og vil berøre flere reinbeitedistrikter. En lengre strekning vil gå gjennom det som er beskrevet som kjerneområder for Skáiddeduottar siida, med viktige vårbeiter, kalvingsland og sommerbeiter, og som i dag er uten inngrep. Strekningen som helhet er derfor vurdert til å ha *middels negativ konsekvens* for Skáiddeduottar siida.

Luftledning på østsiden av Porsangerfjorden

Luftledningen på østsiden av fjorden, trasé 2.0, vil gå om lag 7 kilometer i relativt urørt terreng før den krysser fylkesveien. Deretter vil den gå i om lag 15 kilometer med terreng uten tekniske inngrep i dag, før den møter dagens 132 kV ledning.

Traseen er vurdert til å ha *stor negativ konsekvens* for landskap, *middels til stor negativ konsekvens* for friluftsliv og *middels negativ konsekvens* for kulturminner. Disse vurderingene er blant basert på landskaps- og kulturverdier ved Børselvneset, som også regnes som et viktig nærturområde. Her vil grøft, muffestasjon og luftledning bli svært synlig i et attraktivt og åpent terreng.

Det urørte området lenger øst regnes som særlig verdifullt for reinbeitedistrikt 14A, der dyr går fritt over lengre tid. Det er også kalvingsområder her. Traseen er derfor vurdert til å ha *middels negativ konsekvens* for reindrift for distrikt 14A.

Når det gjelder naturmangfold regnes 2.0 som den klart mest konfliktfylte traseen knyttet til sjøkabelalternativene. Traseen er vurdert å ha *stor negativ konsekvens*, som følge av at den krysser naturreservatet og går gjennom et særegent kalklandskap med verdifulle og rødlistede naturtyper og plantearter. Det gir også økt kollisjonsfare for rødlistede fuglearter som hekker i områder hvor det i dag ikke er luftledning.

2.3.4 NVEs vurdering

Generelt om sjøkabel

Det er noen fordeler ved å legge sjøkabel. Det mest åpenbare er at selve kabelen ikke gir noen visuelle virkninger, og at kabeltraseen derfor ikke vil være et forstyrrende element for landskap, for friluftsliv eller for reindrift. Traseen kan noen ganger være kortere, og det vil være større grad av frihet hvis det oppstår behov for å justere traseen.

Kabelen vil ikke virke inn på terrestrisk naturmangfold, men det betyr ikke at en sjøkabel ikke har betydning for naturmangfold. Verdifulle områder for marint naturmangfold kan bli berørt, verdier som er mindre kjent på forhånd og mer krevende å kartlegge enn på land. Den samlede bredden som påvirkes av grøftene til en sjøkabel kan være 20 til 60 m bred, og utgjør et vesentlig større direkte inngrep sammenlignet med mastepunktene til en luftledning.

Sjøkabel har også andre ulemper, uansett hvor den legges. Det kreves muffeanlegg i hver ende på land, som hvert legger beslag på 5 til 10 dekar. Muffeanlegg vil være svært synlige i mange kystlandskap, og krever også permanent adkomstvei. Det vil være noe aktivitet ved muffeanleggene hele året.

Kostnadene per kilometer for en kabel er langt høyere enn for en luftledning, i størrelsesorden fire til fem ganger høyere på 420 kV-nivå. Sjøkabler er dessuten vanskeligere å inspisere enn en luftledning. Oppstår det en skade eller feil, er det betydelig mer komplisert, kostnadskrevende og tidkrevende å reparere en sjøkabel enn en luftledning. Det innebærer dårligere forsyningssikkerhet. Kabling på 420 kV-nivå er derfor ikke en enkel løsning, men vurderes kun på strekninger hvor det ikke er mulig å komme frem med luftledning, eller hvor kabel kan gi særlige miljøgevinster eller en vesentlig bedre totalløsning, ref. nasjonale føringer for kabel som alternativ til luftledning[5].

Sjøkabelløsninger Skaidi–Adamselv

Ingen av sjøkabelløsningene beskrevet over trer fram som åpenbart bedre totalløsninger, etter NVEs mening. Hvordan man vekter de ulike temaene mot hverandre vil selvfølgelig spille en rolle, men det er lite som tyder på at en løsning med sjøkabel vil gi en vesentlig mindre konfliktfylt løsning totalt sett.

For den kritisk truede arten dverggås, isolert sett, kan sjøkabel være en god løsning. Løsningen vil medføre at det ikke bygges en ny luftledning forbi Stabbursdalen, hvor dverggåsa trekker. Imidlertid er det en 22 kV, en 66 kV og en 132 kV ledning der i dag, som dverggås må passere. Alle disse har tynnere liner, som kan være vanskeligere for fuglen å se enn en 420 kV ledning. Bygging av en ny luftledning forbi Stabbursdalen vil gi en ny ledning i luftrommet, men åpner samtidig for et større handlingsrom når det gjelder å fjerne dagens ledninger.

Luftledningstraseene knyttet til sjøkabelalternativene gir flere steder relativt store negative konsekvenser for naturmangfold for øvrig. Dette gjelder særlig Børselvnes og Børselvdalen naturreservat. Sjøkabelalternativene medfører dessuten langt mindre grad av parallellføring med eksisterende ledninger. Flere strekninger med mye luftledninger i urørt terreng øker kollisjonsrisikoen for fugl, og har vesentlige negative konsekvenser også for landskap og friluftsliv.

[5] St. Meld. 14 (2011–2012), *Vi bygger Norge – om utbygging av strømnettet*

For enkelte reinbeitedistrikter vil en sjøkabel være mindre negativ enn en luftledning via Lakselv. Samtidig vil sjøkabel medføre luftledningstraseer som belaster andre reinbeitedistrikter, også i områder som per i dag er urørt og av spesielt stor verdi.

Luftledningsalternativene via Lakselv har også vesentlige negative konsekvenser for ulike temaer, som vi vil gå grundigere gjennom i denne innstillingen. De forventede negative konsekvensene er likevel jevnt over høyere for alle luftledningsalternativene som følger av sjøkabel, enn for luftledningsalternativene som i grove trekk følger dagens 132 kV ledning til Adamselv via Lakselv. I tillegg kommer de negative konsekvensene av selve sjøkabelen for f.eks. naturmangfold i sjø. En sjøkabel vil også sette andre begrensninger, ved at ny 420 kV ikke går via Lakselv. Det må da gjøres nye, større tiltak seinere for å koble Lakselv transformatorstasjon til 420 kV-nettet.

I tillegg til momentene nevnt over vil sjøkabel være en vesentlig dyrere løsning. Merkostnadene med kabel ble beregnet til 300 millioner kroner i 2020, men er siden oppjustert til 650–850 millioner kroner.

På bakgrunn av vurderingene ovenfor har NVE ikke bedt Statnett om å utrede sjøkabelalternativene ytterligere, og vil heller ikke vurdere disse alternativene i mer detalj.

2.4 Sjøkabel rundt Stabbursneset

I tilleggssøknaden i 2023 vurderte Statnett en løsning med 420 kV sjøkabel forbi Stabbursneset, etter forespørsel fra NVE. Hensikten var å unngå luftledning og redusere kollisjonsrisiko for den truede arten dverggås.

Statnett vurderte en løsning med om lag 10 kilometer sjøkabel, fra Stornes til landtak sør for Valdakmyra. Statnett bemerker at traseen vil være svært utfordrende, siden disse sjøområdene er grunne og blir tørrlagt ved fjære sjø. Kabelen vil derfor ligge svært utsatt til. Av hensyn til sjøbunnstopografi og de betydelige merkostnadene med kabel, er traseen lagt innenfor ytre del av naturreservatet på Stabbursneset. Statnett mener at installering av kabel ikke vil være i strid med verneformålet, som er å bevare et våtmarksområde som er svært viktig for en rekke fuglearter.

Figur 2-4: Skissert sjøkabel forbi Stabbursneset (rødprikket linje). Kilde: Statnetts tilleggssøknad i 2023.

Som for øvrige løsninger med sjøkabel vil denne løsningen kreve det installeres flere komponenter, blant annet en reaktor både i Skaidi, Lakselv og Lebesby transformatorstasjoner. I søknaden er de samlede merkostnadene anslått til 800–1400 millioner kroner i forhold til opprinnelig planlagt løsning med luftledning gjennom Stabbursdalen.

Statnett har ikke utredet sjøkabelløsningen i mer detalj, men søker om en luftledningsløsning gjennom Stabbursdalen med andre justeringer for å ta hensyn til dverggås.
NVE vurderer sjøkabel forbi Stabbursneset til å være en teknisk krevende løsning med stor usikkerhet og store kostnader, og har ikke bedt om ytterligere utredninger.

2.5 420 kV jordkabel gjennom Stabbursdalen

Statnett har vurdert kabling av 420 kV-ledningen gjennom Stabbursdalen både med og uten kryssing av Stabburselva, se figur 2-5. Løsningene beskrevet i opprinnelig konsesjonssøknad og tilleggssøknaden er noe ulike. NVE har derfor hentet inn nye opplysninger fra Statnett i forbindelse med arbeidet med innstillingen, og legger disse til grunn.

En innskutt jordkabel krever muffestasjon i hver ende, og atkomstvei til hver av disse. En kabelløsning krever dessuten en permanent vei langs traseen for tilkomst blant annet for å rette feil. Kabeltraseen må også holdes fri for høytvoksende vegetasjon.

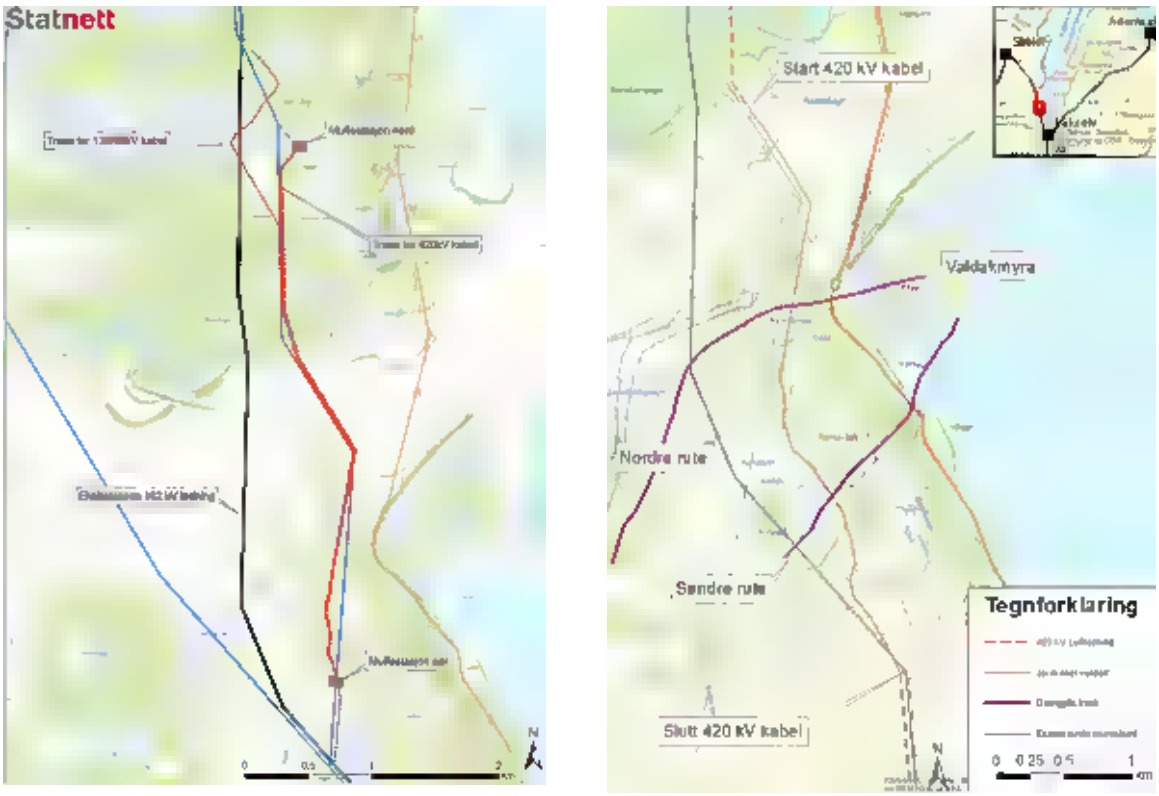
Statnett har ikke presentert en trasé for hele Stabbursdalen fra Ikkaldas, slik tilfellet er for 132 kV-ledningen. NVE har derfor bedt Statnett om et grovt kostnadsestimat for kabling gjennom hele dalen. Til NVE har Statnett opplyst at en 420 kV kabel fra Ikkaldas til Kunsajávri gir behov for reaktiv kompensering, noe som løses ved å installere en reaktor i Skaidi transformatorstasjon. Stasjonen må i dette tilfellet også bygges om. Statnett estimater kostnaden for 9 km jordkabel og to muffeanlegg i Stabbursdalen til rundt 500 millioner kroner, og ombygging av Skaidi transformatorstasjon med reaktor til rundt 450 millioner. Totalkostnaden kommer derfor på 960 millioner kroner. Estimatene inkluderer ikke kryssing av Stabburselva.

En løsning med 420 kV i kabel er ikke detaljert utredet. Statnett mener det er stor usikkerhet knyttet til kostnadstallene, noe NVE er enig i. Statnett peker dessuten på ulempen ved at feilretting på en kabel er mer tidkrevende enn på en luftledning.

NVE mener at kabelen vil utgjøre et godt synlig inngrep i dalen, spesielt der det er fjell og kreves sprengning, slik Statnett har vurdert kan være tilfellet opp mot Kunsavárri og Njeiddan. NVE konstaterer også at terrenget nord i Stabbursdalen er kupert, og at det kan bli krevende å unngå inngrep i myr. Omfanget av inngrep langs Stabburselva er heller ikke avklart.

Løsningen innebærer dessuten at det fortsatt vil gå en 132 kV luftledning gjennom hele dalen og en 22 kV luftledning sør for Stabburselva som i dag.

NVE mener derfor at kabling av 420 kV-ledningen ikke framstår som et godt alternativ.

Figur 2-5: Kabeltrasé inkludert kryssing av Stabburselva vurdert i konsesjonssøknaden fra 2021 (t.v.) og kun på sørsiden av elva i tilleggssøknaden (t.h.).

2.6 Kun 132 kV spenning

Da opprinnelig søknad fra 2020 ble sendt på høring, uttrykte flere høringsparter et ønske om en løsning med kun en ny 132 kV ledning. NVE ba Statnett om å beskrive nærmere mulighetene til å bygge eller drifte ledningen på 132 kV nivå, og sammenligne dette med en 420 kV ledning. I tilleggssøknaden fra 2023 gjør Statnett rede for dette.

Kort oppsummert handler valget om spenningsnivå om tilrettelegging for utvikling i framtida. En ny 132 kV ledning vil øke forsyningssikkerheten, og gi noe – men begrenset - økt kapasitet til både forbruk og produksjon. 420 kV gir rom for å knytte til både betydelig mer produksjon på vilkår, og betydelig mer fleksibelt forbruk på vilkår.

Konsekvensene av å bygge på 132 kV nivå er ikke utredet i detalj. Etter NVEs mening innebærer bygging av en 132 kV ledning mange av de samme naturinngrepene og konsekvensene som bygging av en 420 kV ledning. På den andre siden ville mastene blitt noe lavere og mindre synlige, og virkningene for fugl (kollisjonsrisiko) blitt noe mindre som følge av at linene kunne bygges i samme plan som dagens ledning. Kostnadene er lavere enn for 420 kV, men likevel anslått til opptil 1400 millioner kr, i 2023.

Vi viser til kapitler 5.1-5.4 for en grundigere diskusjon av behovet for tiltaket og valg av løsning.

2.7 Traséjusteringer foreslått i høringen

I løpet av de to høringsperiodene har det kommet forslag om enkelte mindre justeringer i hovedtraseen. Disse forslagene er diskutert under de relevante fagtemakapitlene.

3 NVEs saksbehandling

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter ekspropriasjonsloven. Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger. NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften.

Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven, i tillegg til at anlegget må merkes i henhold til gjeldende retningslinjer i forskrift for merking av luftfartshindre.

3.1 Melding med forslag til utredningsprogram

Statnett sendte inn melding med forslag til utredningsprogram for ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Varangerbotn transformatorstasjoner den 10.06.2010. Meldingen var utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven kapittel VII-a. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat «Bakgrunn for utredningsprogram» av 08.04.2011, NVE ref. 200904308-89.

3.1.1 Forsinket fremdrift

Statnett avventet videre fremdrift i prosjektet, men sendte den 11.11.2015 et brev til NVE der de varslet om oppstart av konsesjonsprosessen for en ny kraftledning mellom Lakselv og Adamselv. Statnett ba om en avklaring av hvorvidt utredningsprogrammet for Skaidi–Varangerbotn kunne legges til grunn for konsesjonssøknad for en ledning mellom Lakselv og Adamselv.

I brev av 20.01.2016 bekreftet NVE at utredningsprogrammet for Skaidi–Varangerbotn kunne legges til grunn. NVE ba også om at et sjøkabelalternativ over Porsangerfjorden ble inkludert, da en ledning fra Lakselv til Adamselv på sikt kunne bli en delstrekning av en ledning mellom Skaidi og Varangerbotn. NVE ba også om at utredningen for naturmangfold skulle benytte den nyeste versjonen av rødlista for arter.

3.1.2 Fritak for tilknytningsplikt

Den 14.03.2018 søkte Statnett NVE om fritak for tilknytningsplikten for 175 MW vindkraft i Øst-Finnmark. Brevet innebar at Statnett ikke ønsket å bygge ny 420 kV kraftledning fra Skaidi til Varangerbotn, og begrunnet dette med *«at det ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge ut 420 kV-nett gjennom og ut av Finnmark for vindkraft alene»*.

Statnett trakk søknaden om fritak for tilknytningsplikten i brev av 27.03.2019. Statnett begrunnet dette med at «*Statnett har gjort en oppdatert vurdering av nettsituasjonen i Finnmark, med særlig vekt på Øst-Finnmark. Vurderingene viser at dagens nett har mindre kapasitet enn tidligere forutsatt, slik at det i dag er lite ledig kapasitet til nytt forbruk (uten å svekke forsyningssikkerheten). Sammen med forventning om forbruksvekst er det derfor nødvendig å starte planlegging og utbygging av tiltak i nettet*».

I brevet varslet Statnett også om at de skulle gjenoppta arbeidet med konsesjonssøknader for nye 420 kV kraftledninger på strekningene Skaidi–Adamselv og Adamselv–Varangerbotn.

3.2 Høring av søknader med konsekvensutredning

Statnett sendte 22.12.2020 konsesjonssøknad med konsekvensutredning og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse for ny 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby og nye Lebesby

transformatorstasjon, NVE ref. 202016710-2. Dokumentene ble sendt på høring 19.03.2021. Fristen for å komme med høringsuttalelse ble satt til 14.05.2021.

De berørte kommunene ble bedt om å legge søknaden med konsekvensutredning ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen ble kunngjort to ganger i avisene Hammerfestingen, Finnmark Dagblad og Ságat, i tillegg til Norsk lysingsblad. Hvilke instanser som fikk søknaden på høring framgår av NVEs høringsbrev, NVE ref. 202016710-5, 202016710-6, 202016710-7 og 202016710-9.

NVE arrangerte informasjonsmøte med Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner våren 2021. Troms og Finnmark fylkeskommune, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Sametinget var også invitert til disse møtene. NVE arrangerte offentlig informasjonsmøte i forbindelse med høringen den 21.04.2021. På grunn av den pågående koronapandemien ble alle møtene holdt som digitale møter.

3.2.1 Høring av tilleggssøknad og tilleggsutredninger

Krav om tilleggsutredninger

På bakgrunn av innkomne merknader til søknaden med konsekvensutredning og egne vurderinger, ba NVE i brev av 06.07.2021 om tilleggsutredninger. NVE ba Statnett utrede:

- et sjøkabelalternativ over Porsangerfjorden tilsvarende alternativene K2 og K4 fra meldingen
- en utfyllende kartlegging av viktige og rødlistede naturtyper på strekningen Skaidi–Stabbursdalen
- i hvilken grad myr blir berørt, og hvordan dette eventuelt vil medføre klimagassutslipp
- en vurdering av veijustering til anleggsplass B21

I brev av 14.09.2021 ba NVE Statnett også om å undersøke muligheten for en sjøkabeltrasé forbi Stabbursneset, som et alternativ til luftledning eller jordkabel på land. Statnett besvarte kravene i brev av 04.01.2022 og 18.01.2022.

I brev datert 28.06.2022 ba NVE om ytterligere tilleggsutredninger. NVE ba da Statnett om å:

- utrede om det fantes nettløsninger som ikke innebar luftledning forbi dverggåslokaliteten ved Stabbursneset. Dersom de ikke fant løsninger som unngår luftledning forbi Stabbursneset, ba NVE Statnett om å utrede hvilken løsning som vil ha minst konsekvenser for dverggås. Statnett skulle også vurdere hvilke avbøtende tiltak som da vil vurderes å gi best effekt for å redusere virkningene for dverggåsa.
- gjøre rede for alternative løsninger til ny 420 kV kraftledning. NVE ba blant annet om at Statnett skulle vurdere temperaturoppgradering, og redegjøre for om det var mulig å benytte 132 kV som alternativ til 420 kV.
- beskrive behovet for nye ledninger og utbedring av flaskehalser for ulike scenarioer for forbruk og utbygging av kraftproduksjon i Finnmark.
- vurdere reinbeitedistrikt 13s forslag til alternativ plassering av Lebesby transformatorstasjon.

Statnett sendte inn tilleggsutredninger i brev av 28.10.2022. NVE ba Statnett om ytterligere opplysninger i brev av 02.02.2023. Hovedpunktene som måtte utdypes var den systemtekniske begrunnelsen for ny 420 kV kraftledning, inkludert en bedre redegjørelse for 420 kV spenningsnivå sammenliknet med 132 kV.

NVE ba også om at all innsendt tilleggsinformasjon ble samlet i ett dokument, for å gjøre høringsprosessen enklere for mottakerne.

Samlede tilleggsutredninger og tilleggssøknad
I brev av 13.06.2023 (NVE ref. 202016710-192), mottok NVE de samlede utdypende tilleggsutredningene, sammen med en søknad om enkelte endringer i prosjektet. De omsøkte endringene er beskrevet i kapittel 1.

NVE sendte tilleggsutredningene og tilleggssøknaden på høring 26.06.2023, med høringsfrist 25.08.2023. Høringen ble kunngjort to ganger i hver av avisene Hammerfestingen, Finnmark dagblad og Ságat, i tillegg til i Norsk Lysingsblad. Hvilke instanser som fikk søknaden på høring framgår av NVEs høringsbrev, NVE ref. 202016710-193 og 202016710-194.

NVE inviterte i brev av 18.08.2023 samtlige høringsparter til sluttbefaring, som ble avholdt 6.–7. september 2023.

Tilleggsvurdering av konsekvensutredningen for reindrift
I NVEs konsultasjonsmøter med de berørte reinbeitedistriktene kom det kritikk mot de reindriftsfaglige utredningene. NVE ba derfor Statnett i brev av 25.03.2024 om at det skulle gjennomføres en kritisk gjennomgang av reindriftsutredningen. NVE fikk tilsendt rapport fra denne gjennomgangen 30.08.2024.

Rapporten ble sendt på en begrenset høring den 03.09.2024, med høringsfrist 26.09.2024. Høringsparter var berørte reinbeitedistrikter, Sametinget og Statsforvalteren. Merknader til denne høringen er beskrevet i kapittel 4.2.

3.3 Innkomne merknader

NVE mottok totalt 107 høringsuttalelser til søknaden og 37 høringsuttalelser til tilleggsutredningen. Statnett kommenterte uttalelsene kort i brev av 02.12.2021 og 29.02.2024 (NVE ref. 202016710-445).

Lebesby og Porsanger kommuner, og Nordkyn nett (nå Area Nett) er grunnleggende positive til ledningen av hensyn til næringsutvikling. Lebesby kommune peker på en dobling av strømforbruket siden 2010 og mangel på strøm til å knytte til ny næring i dag.

Mange av høringsinnspillene uttrykker til dels sterk motstand mot planene om ny 420 kV ledning. Miljødirektoratet, Statsforvalteren, Naturvernforbundet, BirdLife med flere er bekymret for konsekvensene for den kritisk truede arten dverggås. Sametinget, Statsforvalteren, reinbeitedistriktene med flere er særlig opptatt av konsekvensene for reindrift, men også andre samiske interesser.

Mange uttrykker at ledningen vil ødelegge natur og tilrettelegge for vindkraft, som er sterkt uønsket. Det stilles spørsmål ved behovet for en 420 kV ledning framfor en 132 kV ledning. En rekke høringsparter ønsker at ledningen heller legges som en sjøkabel over Porsangerfjorden. Flere reiselivsbedrifter er bekymret for virkningene for sin virksomhet, mens friluftslivsutøvere og –organisasjoner frykter at naturopplevelsene vil bli forringet og verdien av områdene redusert.

Flere beboere og brukere av nærområdene mener at ledningen vil ruve i landskapet og bli synlig fra bolig- og viktige rekreasjonsområder.

En liste over mottatte høringsinnspill ligger i vedlegg A. Alle høringsinnspillene kan finnes i innsynsløsningen eInnsyn, ref. NVEs saksnummer 202016710. I våre vurderinger i kapittel 5 vil vi trekke fram høringsinnspill der det er relevant.

3.4 Innsigelse

Statsforvalteren i Troms og Finnmark fremmet i brev av 07.06.2021 innsigelse til luftledningsalternativene gjennom Stabbursdalen. Begrunnelsen var at de mente en luftledning gjennom Stabbursdalen ville være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art § 3 og verneforskrift for Stabbursnes naturreservat. Statsforvalteren mente videre at omsøkt delstrekning 1.1. kunne være i strid med verneforskrift for Stabbursdalen landskapsvernområde. Innsigelsen fra Statsforvalteren ble trukket i deres høringsuttalelse til tilleggsutredningene, datert 08.09.2023. Begrunnelsen var at Statsforvalteren la tyngre vekt på de samfunnsmessige perspektivene og samfunnsberedskapen i Finnmark.

Sametinget fremmet innsigelse til tiltaket i sin høringsuttalelse til tilleggsutredningene, datert 03.08.2023. Bakgrunnen for innsigelsen var hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse. NVE gjennomførte kombinert innsigelses- og konsultasjonsmøte med Sametinget den 25.11.2024. Etter møtet ble det konstatert at Sametinget ikke gir sin tilslutning til innstillingen og opprettholder sin innsigelse. Sametinget anser at den planlagte 420 kV-ledningen vil være en stor ulempe for berørte reinbeitedistrikter, ved at den får både direkte og indirekte konsekvenser som kan forplante seg.

Protokoll fra møtet ble godkjent av begge parter i e-post 17.12.2024, og ligger i vedlegg B.

3.5 Konsultasjon med reinbeitedistrikter

NVE har gjennomført konsultasjoner i forbindelse med behandlingen av søknadene. I høringsbrevet ba NVE om at samiske interesser som ønsket konsultasjon måtte melde dette til NVE innen høringsfristen. Konsultasjoner ble gjennomført med følgende reinbeitedistrikter:

Distrikt 13 og 22
NVE konsulterte med reinbeitedistrikt 13 og 22 i Alta den 27.02.24. Advokat Jon-Andreas Lange godkjente protokollene på vegne av distrikt 13 og 22 i e-post den 06.05.2024.

Distrikt 16, Njeaiddán siida
Njeaiddán siida i reinbeitedistrikt 16 ble invitert til konsultasjonsmøte med NVE den 28.02.2024. På vegne av siidaen svarte advokat John Jonassen i e-post 13.02.2024 at det var inngått avtale mellom Statnett og Njeaiddán siida, og at de derfor ikke stilte til konsultasjon.

Distrikt 16, Marbolon, Skáiddeduottar og Skuohtanjárga siida
NVE konsulterte med Marbolon siida, Skáiddeduottar siida og Skuohtanjárga siida i reinbeitedistrikt 16 den 07.03.2024 i Karasjok. NVE ble varslet om, men mottok ikke kommentarer til protokollutkastene, eller melding om at protokollene kunne anses som godkjent. I e-post datert 06.09.2024 varslet NVE siidaenes advokat Eirik Brønner at protokollene ville betraktes som ferdigstilte, og legges til grunn for videre saksbehandling.

Distrikt 16, Jáhkenjárga siida
NVE konsulterte med Jáhkenjárga siida i distrikt 16 den 07.03.2024 i Karasjok. Advokat John Jonassen bekreftet at siidaen godkjente protokollen i en e-post datert 05.08.2024.

Distrikt 14A og 21
Den 03.04.2024 ble det gjennomført konsultasjon med reinbeitedistrikt 14A og 21 i Karasjok. NVE mottok ikke innvendinger til protokollutkastene eller melding om at protokollene var godkjent. I e-post datert 06.09.2024 varslet NVE distriktenes advokat Andreas Brønner at protokollene ville betraktes som ferdigstilte, og legges til grunn for videre saksbehandling.

Innholdet i konsultasjonene følger av protokollene, se vedlegg B.

4 Kunnskapsgrunnlaget

I dette kapittelet vurderer NVE om det samlede kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at vi kan konkludere i konsesjonsspørsmålet.

Utgangspunktet er Statnetts konsesjonssøknad av 28.12.2020 med konsekvensutredninger. Utredningene består uavhengige fagrapporter for temaene 1. naturmangfold, 2. landskap, friluftsliv, kulturminner og reiseliv, 3. reindrift og 4. naturressurser, annen arealbruk, støy, forurensning og verdiskapning. Statnett har selv utredet temaene elektromagnetiske felt samt luftfart og kommunikasjonssystemer.

Utredningene er utarbeidet i tråd med forskrift om konsekvensutredninger av 01.07.2017, utredningsprogrammet fastsatt av NVE den 08.04.2011, NVEs brev av 20.01.2016 som konkluderer med at utredningsprogrammet fortsatt er gjeldende og NVEs veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg.

Som beskrevet i kapittel 3.2 kom det flere innspill i høringen med ønske om mindre justeringer, eller utredning av alternative traseer. NVE ba Statnett ved flere anledninger om å vurdere enkelte alternativer, og om tilleggsutredning av flere temaer. Disse ble sammenstilt i tilleggssøknad av 13.06.2023. Søknaden inkluderer en teknisk utredning av sjøkabelalternativer, systemtekniske vurderinger av blant annet 132 kV-alternativ, en rapport om merking av kraftledninger i Stabbursdalen mot fuglekollisjoner, og en tilleggsutredning.

Tilleggsutredningen var fra 2021, og dekket temaene naturmangfold, landskap, kulturmiljø, friluftsliv og reindrift for sjøkabelalternativene. For tema friluftsliv omfattet utredningen også luftlednings- og jordkabelalternativene som tidligere var omsøkt, da flere av de berørte kommunene på dette tidspunktet hadde kartlagt sine friluftslivsområder.

4.1 Naturmangfold og vassdrag

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I denne saken har kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold bestått av:

- Søknad av 28.12.2020 med konsekvensutredninger
- Tilleggssøknad av 13.06.2023 med tilleggsutredninger
- Innkomne høringsuttalelser fra to høringsrunder
- Norsk rødliste for arter 2021
- Norsk rødliste for naturtyper 2018
- Forskrift og handlingsplan for dverggås (DN rapport 2009-2)
- NVEs egne søk i offentlige databaser som Artskart og Naturbase etter registreringer av nyere dato enn konsekvensutredningen
- Kontakt med Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Konsekvensutredning

Konsekvensutredningen (KU) for naturmangfold er utført av Multiconsult, Miljøfaglig Utredning og Ecofact Nord (nå Sállir natur), og er datert 15.12.2020. Utredningene er basert på metodikken i Statens Vegvesens håndbok V712 – konsekvensanalyser (2015). Vi viser til konsekvensutredningen for nærmere omtale av metode, grunnlagsdata og referanser.

Flere høringsparter mente at den opprinnelige konsekvensutredningen var mangelfull. Dette gjelder særlig usikkerhet om alle naturverdier er kartlagt og omtalt i utredningene, eller at det ikke er gjort utredninger for traséjusteringer som er kommet til i løpet av prosessen.

For enkelte temaer ba NVE derfor Statnett om supplerende utredninger. Disse inkluderer utredning av omfang av karbonutslipp fra myr, merking av kraftledninger mot fuglekollisjoner og utredning av sjøkabelalternativene. Tilleggsutredningen for sjøkabelalternativene, datert 23.11.2021, er utført av Multiconsult og Sállir natur. Utredningene er basert på metodikken i Statens Vegvesens håndbok V712. I tillegg til selve sjøkabelalternativene, ble det også gjort supplerende undersøkelser av naturmangfoldet langs ledningstraseen mellom Skaidi transformatorstasjon og fram til nord for Stabbursdalen.

I forbindelse med tilleggssøknaden i 2023, søkte Statnett om to nye alternative kabeltraseer for dagens 132 kV ledning: en som på en stor del av strekningen går langs E6, og en som går i traseen langs dagens 132 kV ledning. Statnett søkte også om et nytt luftledningsalternativ 1.9 med to varianter, 1.10 og 1.11, for 420 kV luftledning i Stabbursdalen. Disse er imidlertid ikke konsekvensutredet. Det er likevel gjort en vurdering av alternativ 1.9 og 1.10 for tema fugl i notatet «Bruk av fugleavvisere» utarbeidet av Multiconsult AS.

NVE viser til at en stor del av kabeltraseen som er planlagt langs E6, og en del av traseen planlagt langs dagens 132 kV, ligger innenfor et område som ble kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks av Sállir natur AS i 2022 på oppdrag for Miljødirektoratet. Registreringene av naturtyper er tilgjengelige i Naturbase. I tillegg følger deler av sistnevnte trasé nord for Stabburselva tidligere utredet alternativ 1.7. NVE har inkludert alle disse registreringene i vår vurdering.

Når det gjelder luftledningsalternativene 1.9 og 1.10/1.11, samt kabeltraseen langs dagens 132 kV ledning, har NVE gjort en vurdering av potensialet for naturtyper i disse områdene. I konsekvensutredningen er det lagt til grunn at 132 kV jordkabel skal krysse Stabburselva i boret tunnel. I søknaden har imidlertid Statnett beskrevet kryssingen med graving. NVE har derfor vært i kontakt med Statsforvalteren for å framskaffe foreliggende informasjon om eventuelle gyte- og oppvekstområder i de aktuelle områdene for kryssing. NVE peker også på at disse traseene vil kreve en nærmere detaljering og tilpasning før bygging.

Konklusjon

NVE konstaterer at grunnlagsmaterialet for utredningene som er gjennomført for naturmangfold, er omfattende. Det vil alltid være en viss usikkerhet om vi har fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet til en lang kraftledning, fra Skaidi til Lakselv og videre til Lebesby. NVE vurderer allikevel at den samlede dokumentasjonen som foreligger, gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten av kraftledningen, transformatorstasjonen og nødvendige anleggsveier og anleggsområder på naturmangfoldet, i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8.

NVE mener utredningen om naturmangfold er tilfredsstillende, og gir et godt grunnlag for at NVE kan vurdere tiltaket i innstillingen til Energidepartementet. NVE anbefaler at det stilles vilkår om

detaljkartlegging av enkelte områder i forbindelse med detaljplanen, slik at man ved mindre justering kan unngå eventuelle konfliktpunkter som ikke er avdekket, og hensynta disse eksempelvis med å tilpasse plassering av master og kjørespor. NVE peker også på at vi anbefaler vilkår om at Statnett skal utarbeide en detaljplan, og at denne må være godkjent av NVE før anleggene kan bygges.

4.2 Reindrift

Fagrapporten om konsekvenser for reindrift (heretter «KU for reindrift») som fulgte søknaden ble utført av Naturrestaurering AS (NRAS), og er datert 14. 12.2020. Tilleggsutredningen fra 2021 omhandlet også konsekvenser for reindrift av sjøkabelalternativene.

Gjennom høringsinnspill og i konsultasjonsmøter kom det fram at både reinbeitedistriktene, Sametinget, Karasjok kommune og flere andre mener at fagrapporten er mangelfull. Hovedpunktene som ble fremmet er:

- manglende reindriftsfaglig kompetanse hos utreder
- metodiske mangler i utredningen, blant annet at nullalternativet er feil definert og at områder med eksisterende inngrep har fått for lav verdivurdering
- at virkninger for flytting av reinen ikke er beskrevet og vurdert tilstrekkelig, spesielt for flyttesiidaene i distrikt 16
- at beskrivelsen av den samlede belastningen for reindrifta er mangelfull, og at samlede virkninger for de ulike distriktene eller siidaene ikke er vurdert
- at siidaene eller distriktene ikke ble tilstrekkelig involvert, og at utredningen derfor ikke er basert på tradisjonell reindriftskunnskap
- at reindriftas behov for arealfleksibilitet som følge av klimaendringer ikke er omtalt i rapporten

NVE har tatt innspillene til etterretning. I brev av 25.03.2024 ba vi derfor Statnett om en kritisk gjennomgang av KU for reindrift basert på disse tilbakemeldingene. Gjennomgangen skulle gjøres av en annen utreder, og baseres på kontakt med berørte reindriftsdistrikt eller siidaer. Oppdraget gikk til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO).

4.2.1 Tilleggsrapport fra NIBIO, med kommentarer

NVE mottok tilleggsrapporten, med kommentarer fra Statnett og NRAS, 30.08.2024. NIBIO peker konkret på disse punktene (NRAS' kommentarer i kursiv):

1. Metodikk: Utredningen bruker Statens Vegvesens Håndbok fra 2015 (SVV 2015), som var gyldig da arbeidet startet, i stedet for versjonen fra 2018, som var gyldig da arbeidet ble avsluttet. NIBIO mener dette er en metodisk feil.

   NRAS viser til at det er vanlig å forholde seg til datagrunnlag og håndbøker som er tilgjengelig da arbeidet starter. NRAS mener det uansett ville gi lite forskjell i vurderingen av konsekvenser.

2. Nullalternativ: Beskrivelse av nullalternativet i utredningen er basert på inngrep som var kjent i perioden 2016–2019. For enkelte distrikter er siste informasjonshenting i 2016, dvs.

fire år før utredningen ble publisert, noe NIBO mener er problematisk for å vurdere samlet belastning. De viser også til informasjon om kommende inngrep planlagt etter 2020, som vil medføre en betydelig samlet belastning for reindrifta.

NRAS viser til at det var utfordrende å oppnå reell dialog med enkelte distrikter, som ikke ønsket videre kontakt etter 2016. NRAS viser til at også oppdatert informasjon om nyere utbygginger ble innhentet mot slutten av perioden.

3. Samlet belastning: den samlede belastningen på reindrifta ble vurdert innenfor et begrenset influensområde, fem kilometer fra tiltakene det søkes om. NIBIO mener samlet belastning må vurderes for hele driften, da alle inngrep får følgeeffekter, og viser til Fosen-dommen. Utredningen nevner heller ikke reindriftas behov for arealfleksibilitet og omtaler kun kort effekten av klimaendringer. NIBIO legger til at dette er krevende, og at det per i dag ikke finnes en omforent metodikk.

   NRAS avviser at samlet belastning ikke ble vurdert utover 5 kilometer fra inngrepet, og viser til referanser til ulike inngrep utenfor dette. NRAS kommenterer at Fosen-dommen falt etter at utredningen var ferdigstilt.

4. Reindriftas vern: samlet belastning og reindriftas vern etter internasjonale konvensjoner er ikke vurdert.

   NRAS viser til at dette kravet først kom inn med håndboka SVV 2018.

5. Kunnskapsstatus: NIBIO mener det er en metodisk feil at kunnskapen om rein og forstyrrelser er basert på naturvitenskapelige artikler, særlig GPS-studier, med lite bruk av tradisjonell kunnskap fra reindriftsutøvere.

   NRAS avviser dette, og mener synet til reindriftsutøverne som ønsket dialog har blitt tatt med. NRAS kommenterer dog at det kunne vært tydeligere skille i KU mellom utreders syn og reindriftas syn.

6. Arealbruksbeskrivelser: arealbrukskartene er til dels utdatert, og det er uklart hvorvidt reindrifta har fått anledning til å kvalitetssikre arealbeskrivelser og verdivurderinger som utredningen baserer seg på. NIBIO mener dette er en formell feil og anbefaler oppdaterte beskrivelser med involvering fra reindrifta.

   NRAS viser til at det ble holdt møter, selv om det ikke alltid ble skrevet møteprotokoll. NRAS viser også til manglende tilbakemelding fra reindrifta i noen tilfeller.

7. Samisk og tradisjonell kunnskap: NIBIO mener mangel på tolk i møter kan ha forhindret god involvering og kvalitetssikring av informasjon, og at dette er en formell feil.

   NRAS er ikke kjent med at det var et krav om kommunikasjon på samisk, og mener dette i så fall må fremmes tidligere. NRAS viser til manglende innspill og lite ønske om samarbeid fra enkelte parter.

Kort oppsummert mener NIBIO at KU-en for reindrift har mangler, og at utredningen ikke gir et godt og samlet bilde av situasjonen for berørte reinbeitedistrikter. NIBIO mener det kan være grunnlag for å vurdere behovet for en revidert KU.

Statnett mener generelt at NIBIOs rapport går utover kravene som stilles i KU-forskriften, og har gitt sin forståelse av kravene til innholdet i en KU.

4.2.2 NVEs saksbehandling

NVE sendte NIBIOs rapport med kommentarer på en kort høring til relevante parter. Vi mottok fem kommentarer.

Sametinget mener at den begrensede kontakten med reindrifta var en stor svakhet ved utredningen. Sametinget viser til NIBIOs konklusjon, og ber NVE om å pålegge Statnett en ny utredning, der tradisjonell kunnskap hentes inn på lik linje med forskningsbasert kunnskap.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har ingen merknader.

Rbd 16 - Jáhkenjárga siida v/advokatfirmaet Jonassen mener at faktainnsamlingen som er gjort er tilstrekkelig for at NVE kan ta en avgjørelse i saken, men at det kan bli en utfordring å velge ut de mest sentrale premissene.

Rbd. 13 og rbd. 22 v/advokatfirmaet Dalan mener at det er nødvendig å utarbeide en ny konsekvensutredning. Distriktene gjentar tidligere kritikk mot KU-en, oppsummert i tre punkter: manglende utredning av samlede effekter, manglende vektlegging av erfaringskunnskap, og at kunnskapen ikke er oppdatert. Distriktene mener at manglene ikke kan repareres ved myndighetenes drøfting og vurdering i saken.

Rbd. 14A, rbd. 21 og rbd. 16 – siidaene Skáiddeduottar, Skuohtanjárga og Marbolon v/advokatfirmaet Brønner mener at det er nødvendig å utarbeide en ny konsekvensutredning før søknaden kan ferdigbehandles, og mener det er særlig alvorlig at KU-en mangler en vurdering av samlede virkninger. Distriktene mener at mangelen ikke kan repareres ved myndighetenes vurdering i saken, og at dette vil utgjøre en saksbehandlingsfeil.

4.2.3 NVEs vurdering

NVE skal ta stilling til kunnskapsgrunnlaget på overordnet nivå. I den forbindelse er det flere overordnede momenter som vi ønsker å kommentere, før vi vurderer om det er behov for en revidert utredning. Flere av momentene, som vurdering av samlede virkninger og vektlegging av erfaringsbasert kunnskap ble fremmet allerede i meldingsfasen, og kommentert av NVE da utredningsprogrammet ble fastsatt.

<u>Konsekvensutredninger og oppdatert informasjon</u>

En god konsekvensutredning er viktig for å gi et godt utgangspunkt for diskusjon når en sak sendes på høring. En utredning er imidlertid aldri, og er heller ikke ment å være, den eneste kilden til kunnskap om et tema i en utbyggingssak. I store saker vil en konsekvensutredning ofte være et par år gammel når saken sendes på høring, da feltarbeid og undersøkelser må gjøres god tid i forkant. Videre er det mange etater, organisasjoner og lokalkjente som sitter med inngående og oppdatert detaljkunnskap om spesielle temaer. Mye av hensikten med en høring er å innhente denne kunnskapen. Det er derfor heller regelen enn unntaket at NVE mottar mange innspill i løpet av høringsperioden, som korrigerer og oppdaterer informasjonen i KU-en.

Dersom det kommer mange innspill som peker på manglende informasjon, eller NVE selv ser behovet, kan NVE be om tilleggsutredninger. I denne saken var det flere som pekte på mangler ved KU-en for reindrift, og NVE ba om en kritisk gjennomgang basert på kontakt med reindrifta. NIBIOs gjennomgang fremmer kritikk mot den opprinnelige KU-en, men bidrar også med mye nyttig tilleggsinformasjon gjennom møtereferater med reindrifta.

Flere parter har påpekt at det er lagt til grunn utdaterte arealbrukskart i KU-en. I NVEs vurderinger sjekkes utredninger opp mot mer oppdatert informasjon dersom den er å få tak i, ofte under konsultasjoner.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark opplyser om at reinbeitedistriktene har hatt tilgang til å endre arealbrukskartene selv siden desember 2022. Om lag halvparten av distriktene har så langt fått opplæring i redigeringsmulighetene. NVE mener det vil være svært nyttig framover om arealbrukskartene kan holdes oppdatert av reindrifta selv, for å unngå misforståelser og utdatert informasjon, og redusere behovet for gjentatte korrigeringer fra reindriftas side.

Dialog og involvering

Vi registrerer at to av reinbeitedistriktene satte som krav at diskusjonen i møtene med utreder skulle foregå på samisk, noe utreder ikke var forberedt på. NVE var ikke involvert og kan ikke ta stilling til hvordan dialogen mellom utreder og reindrifta har vært, før, under eller etter møtene. Generelt legger vi stor vekt på aktiv involvering av reindrifta og ønsker alltid god dialog. Dette er imidlertid ikke alltid mulig å få til i alle faser. Dette kan skyldes sterke uenigheter som fører til konflikt eller praktiske årsaker som tidspress. Det er derfor viktig å legge til rette for flere muligheter for involvering i løpet av prosessen.

NVE har mottatt skriftlige høringsinnspill fra de fleste reinbeitedistriktene, og hatt konsultasjonsmøter med alle reinbeitedistrikter og -siidaer som har ønsket det, med skriftlige protokoller fra disse. NVE stiller for øvrig med tolk dersom dette er ønsket, men av praktiske årsaker må behovet meldes inn noe tid i forkant. Dette mener NVE er en rimelig praksis.

Videre har NIBIO hatt en rekke møter med reindrifta i 2024. Samlet sett mener vi at alle reinbeitedistriktene har hatt gjentatte anledninger til å kommentere og diskutere, og til å gi utfyllende erfaringsbasert informasjon dersom de ønsket det i løpet av både utredningsperioden og høringsperioden.

Metodikk og kunnskap

NIBIO mener at KU-en er laget etter en utdatert metodikk. Utredningen baserer seg på Statens vegvesens håndbok 2015, som det ble satt krav om i utredningsprogrammet. Selv om det har kommet en ny håndbok i mellomtiden, utløser ikke det krav om at utredningen må gjøres på nytt eller oppdateres. Dette er en problemstilling som er gjeldende for alle fagtemaer, og ikke bare reindrift.

Det er trukket frem at utrederne mangler tilstrekkelig reindriftsfaglig kompetanse, i tillegg til at det er lagt betydelig vekt på forskningsbasert kunnskap. NVE kan ikke se at forskningsbasert kunnskap kan sies å være en svakhet ved utredningene. Det kan heller ikke stilles krav om at utreder har samme type reindriftsfaglig kompetanse som en reindriftsutøver. En utredning skal gi en gjennomgang av mulige virkninger av tiltaket og reindriftas bruk av området. NVE mener at KU-en følger anerkjent metodikk for konsekvensutredninger, som også brukes for øvrige temaer og i andre saker. Dette er for å sikre objektivitet i vurderingene, likebehandling mellom distriktene og likebehandling av reindrifta i ulike saker.

I NVEs vurderinger suppleres forskningsbasert kunnskap med reindriftas egne erfaringer. Vi vil understreke at det ikke foreligger absolutt kunnskap om reindrift og virkninger av arealinngrep, og at forskning på temaet tidligere har vist ulike resultater. Høringer og konsultasjonsmøter er viktige

supplementer til KU-en når NVE skal behandle saken. Innspillene og dialogen NVE får gjennom saksbehandlingen er i stor grad basert på reindriftsutøvernes egne tradisjonelle kunnskap.

Samlede effekter

Flere av partene har lagt avgjørende vekt på de samlede effektene for reinbeitedistriktene av ulike utbygginger over tid, og vist til kravet i utredningsprogrammet. NVE har stor forståelse for at distriktene er presset på mange kanter av ulike utbygginger, og at det savnes en overordnet vurdering av alle belastningene over tid, som inkluderer både arealinngrepene og arbeidsbelastningen med å håndtere gjentatte høringer, befaringer og møter.

En slik grundig vurdering av samlede effekter over tid er imidlertid av en helt annen skala enn det som hittil har vært forventet eller krevd av enkeltprosjekter, særlig siden det per i dag ikke finnes en god metodikk for dette. Opplistingen av andre inngrep i KU-en i denne saken er i tråd med det NVE har bedt om og akseptert i tilsvarende saker. Det er også i tråd med NVEs egne krav til utredningsprogram i denne saken. Da NVE fastsatte utredningsprogrammet i 2011, kommenterte vi et slikt krav fra flere reinbeitedistrikter (om å utrede samlede virkninger over en lengre tidsperiode) som følger:

«*Samlede virkninger forstått som en fullstendig gjennomgang av tidligere og antatt fremtidige tiltak innenfor et område ligger etter NVEs mening utenfor bestemmelsene om konsekvensutredninger. Det er ikke rimelig at en enkelt tiltakshaver skal gjennomføre et slikt arbeid. Dette er en type grunnforskning/undersøkelser som ikke knyttes til et konkret tiltak, men som vil omfatte alle tiltak som eventuelt kan påvirke samiske interesser.*»

NVE kan ikke se at mangel på en vurdering av samlede effekter over tid kan være i strid med utredningsprogrammet for denne saken, eller en saksbehandlingsfeil, slik noen av partene mener. Imidlertid etterstreber NVE både å innhente denne typen informasjon i forbindelse med konsultasjoner, og å legge til rette for å redusere den samlede belastningen i saker som NVE har ansvar for. Å koordinere saksbehandlingen av flere saker og legge spesielt til rette for reindriftas deltagelse har vært et sentralt tema ved NVEs oppfølging av regjeringens kraftløft for Finnmark.

Oppsummering

Spørsmålet NVE skal ta stilling til er ikke om KU-en for reindrift skal godkjennes eller underkjennes, men om den samlede kunnskapen om rein og reindrift per i dag er god nok til å kunne behandle denne konkrete saken. Kravet for å be om en ny utredning er at NVE mangler informasjon. NVE kan forstå ønsket fra reinbeitedistriktene om en omfattende registrering og vurdering av alle belastninger som reindrifta i dag er utsatt for, som alle distrikter kan si seg enig i. Samtidig må en konsekvensutredning for en konkret sak kunne avgrenses både i tid og omfang.

Den opprinnelige KU-en har i ettertid blitt supplert av en rekke kilder til informasjon: høringsinnspill til både søknad og tilleggssøknad, konsultasjonsmøter med reindrifta, diskusjon på befaringer og folkemøter, tilleggsrapporten fra NIBIO, referater fra NIBIOs møter med reindrifta, utdypende kommentarer fra NRAS og Statnett, og merknader til høring av NIBIOs rapport.

NVE vil særlig trekke frem konsultasjonsmøtene med distriktene som en verdifull kilde til kunnskap, spesielt om endret arealbruk. Denne kunnskapen er supplert med referatene fra reindriftas møter med NIBIO. I tillegg har NVE erfaring og kunnskap fra andre kraftledningssaker som berører reindrift.

I denne saken ble det pekt på en rekke mangler ved KU-en for reindrift, som etter NVEs syn i stor grad stammer fra at dialogen med deler av reindrifta ble avbrutt tidlig. NVE mener disse momentene ikke er avgjørende for sluttresultatet slik saken står i dag, og at det ikke vil være hensiktsmessig å be om en ny utredning.

NVE mener at det samlede kunnskapsgrunnlaget som foreligger er tilstrekkelig til at vi kan gjøre faglig baserte vurderinger om rein og reindrift for denne saken.

4.3 Kulturminner

Fagrapporten om kulturminner og kulturmiljø som fulgte søknaden ble utarbeidet av Multiconsult, og er datert 15.12.2020. I høringsinnspill har det kommet enkelte kommentarer om utredningen.

Mearrasiida (Sjøsamisk kompetansesenter) mener kartleggingen av kulturminner er mangelfull, og at konsekvensen av ledningen må utredes før konsesjonsbehandling. Troms og Finnmark fylkeskommune og Sametinget mener konsekvensutredningen er tilfredsstillende gjennomført, men påpeker at større deler av traseen mellom Lebesby og Adamselv er lite undersøkt for kulturminner. Begge mener det er potensial for funn av hittil ukjente og automatisk freda kulturminner, og varslet derfor i høringen at de vil gjennomføre § 9-undersøkelser.

I forbindelse med tilleggssøknaden i 2023, søkte Statnett om to nye alternativ for kabling av dagens 132 kV-ledning. Én trasé som på en stor del av strekningen går langs E6, og én som går i traseen langs dagens 132 kV-ledning. I tillegg søkte de om et nytt luftledningsalternativ 1.9 med to varianter, 1.10 og 1.11, for 420 kV luftledning i Stabbursdalen. Disse er imidlertid ikke utredet for tema kulturminner. Deler av traseene ligger likevel innenfor området som er dekket av tidligere utredning.

NVE er enig med fylkeskommunen og Sametinget og viser til kulturminneloven § 9, som krever avklaring av om undersøkelsesplikten er oppfylt. Dette skal gjennomføres i forbindelse med behandlingen av detaljplanen. Vi mener også at det før anleggsstart vil være viktig med en god detaljplanlegging og dialog med fylkeskommunen, Sametinget og de berørte kommunene for å redusere tiltakets påvirkning på kulturminner og kulturmiljøer.

Sametinget startet opp § 9-undersøkelser allerede i 2023, og har registrert flere nye samiske kulturminner på strekningen fra Skaidi til Lebesby. På tidspunktet for arbeidet med denne innstillingen er registreringsarbeidene og publisering i Askeladden ikke ferdigstilt, og det foreligger ikke registreringer fra fylkeskommunens varslede undersøkelser.

NVE har gjort en vurdering basert på foreliggende informasjon fra konsekvensutredningen og Askeladden, herunder med registreringer fra § 9-undersøkelser som Sametinget allerede har foretatt langs store deler av de omsøkte traseene. NVE mener at resultatene fra begge § 9-undersøkelsene må legges til grunn i en detaljplan for å minimere negative virkninger.

NVE har også innhentet supplerende informasjon og vurderinger fra Sametinget i innsigelsesmøtet, der Sametinget i forkant fikk oversendt utkast til innstilling til gjennomgang.

Samlet mener NVE at kunnskapsgrunnlaget som foreligger for kulturminner er godt nok til å fatte en beslutning.

4.4 Visuelle virkninger, landskap og friluftsliv

Kunnskapsgrunnlaget består av egne fagutredninger for landskap, friluftsliv, reiseliv og kulturminner/kulturmiljø, utført av Multiconsult (2020). For friluftsliv er den oppdaterte konsekvensutredningen fra 2021 (Multiconsult) lagt til grunn. Videre har NVE mottatt en rekke høringsuttalelser som handler om visuelle virkninger, og NVE har gjennomført befaringer i de berørte områdene.

Porsanger sopp- og nyttevekstforening savner en nærmere utredning av betydningen aktiv bruk av nærområdene til høsting fra naturen i en kultur- og språksammenheng. De mener konsekvensutredningen for friluftsliv ikke i tilstrekkelig grad beskriver betydningen av slike aktiviteter. Mearrasiida (Sjøsamisk kompetansesenter) etterlyser konsekvensvurdering av tiltaket for sjøsamisk kultur og samisk bruk, og de nevner blant annet at gode multemyrer berøres.

Etter NVEs vurdering peker konsekvensutredningen på at lokalbefolkningen først og fremst bruker nærområdene til ulike jakt-, fiske- og sankingsaktiviteter, og mindre til rene fot- og skiturer. Dette gjelder også den samiske befolkningen. Dette er derfor tatt med i konsekvensvurderingene for friluftsliv. Det er også supplert med informasjon fra høringen av saken, og NVE mener derfor at dette kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å vurdere virkningene for utmarksbruk og høstingskultur i nærområdene til tiltakene.

Andre peker også på at utredningene av virkninger for friluftsliv er mangelfulle eller gir feil inntrykk av bruken av enkelte områder. Etter NVEs vurdering gir konsekvensutredningene for landskap, friluftsliv og reiseliv et godt grunnlag for å opplyse saken. Beskrivelsen av områdene bygger på kommunenes egne kartlegginger og beskrivelser som foreligger i Naturbase og/eller er beskrevet i kontakt med kommunene og lokalkjente. Slike kartlegginger av store områder vil aldri fange opp den fulle bruken av områder, men supplert med høringsinnspill fra lokalkjente brukere av områdene, mener vi det gir et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.

Samlet mener NVE de visuelle virkningene, dvs. virkninger for landskap, friluftsliv, reiseliv og kulturmiljø bidrar til et godt grunnlag for å komme med en anbefaling om konsesjonsvedtak med vilkår.

4.5 Samisk utmarksbruk, kultur og næring

Forum for natur og friluftsliv Finnmark (FNF) skriver i sin uttalelse at ingen andre samiske interesser enn reindrifta har blitt involvert, og viser til at Finnmarksloven setter samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv på lik linje med reindrift. Norgga Sámiid Riikkasearvi/Norske Samers Riksforbund (NSR) skriver at Statnett ikke har vurdert hvordan samisk kultur, næring, språk og samfunnsliv kan bli påvirket av en ny 420 kV kraftledning. NVE kan ikke si seg helt enig i disse innspillene.

Da meldingen var på høring i 2010, krevde Sametinget at virkningene for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse samt samisk kultur og samfunnsliv skulle utredes. Sametinget viste til Finnmarksloven § 4 om vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av utmark, og retningslinjene for slik vurdering i Finnmarksloven 7 andre ledd.

Da NVE fastsatte utredningsprogram ble det satt krav om å utrede virkningene for blant annet reindrift, arealbruk, friluftsliv, reiseliv, kulturminner, samiske kulturminner med mer. NVE tok da inn en henvisning til de aktuelle retningslinjene. *«Sametingets retningslinjer kan benyttes for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark.»* NVE kommenterte

samtidig at vi oppfattet retningslinjene som gjeldende for besluttende myndigheter, ikke som noe det var naturlig å kreve av en tiltakshaver.

Utredningene som fulgte søknaden hadde ikke egne vurderinger av samisk utmarksbruk eller kultur som et eget spesifikt tema, men samiske hensyn er tatt inn og beskrevet som en del av utredningene for friluftsliv og rekreasjon, reiseliv, kulturminner og landskap/kulturlandskap, i tillegg til reindrift. NVE mener at dette er i tråd med kravene i utredningsprogrammet.

Når det gjelder hvilke samiske interesser som har vært involvert, viser NVE til at høringsbrevet har blitt sendt til en rekke organisasjoner i tillegg til offentlig kunngjøring i lokale aviser og offentlige folkemøter. NVE mener at samiske interesser og organisasjoner har hatt samme mulighet til å delta i prosessen som andre høringsparter.

4.6 NVEs konklusjon

I denne saken består det samlede kunnskapsgrunnlaget av

- konsesjonssøknaden av 28.12.2020 og 13.06.2023
- konsekvensutredningene som fulgte søknadene i 2020 og i 2023
- høringsuttalelser, møtereferater og -protokoller fra konsultasjoner
- offentlige databaser og kartdata

Etter NVEs vurdering gir konsekvensutredning, tilleggsutredninger, fagrapporter og opplysninger framkommet i høringsuttalelsene samt konsultasjoner et godt grunnlag for å vurdere om det bør gis konsesjon til tiltaket.

5 NVEs vurdering av søknaden

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av fordelene og ulempene som utbyggingen vil ha for samfunnet som helhet. Energimyndighetene gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det bør gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering. I dette kapittelet vil NVE gjøre rede for vår vurdering av anleggene som Statnett har søkt om.

Først vil vi vurdere behovet for tiltaket, og hvilke systemløsninger som kan møte behovet. Vi vil sammenligne løsningen som Statnett har søkt om med relevante, alternative systemløsninger, for å kunne vurdere om det er søkt om den mest hensiktsmessige løsningen. Deretter vurderes tiltakets konsekvenser for ulike temaer.

5.1 Behov for tiltak

Statnett mener det er behov for å øke overføringskapasiteten inn til og ut av Øst-Finnmark. Når behovet for å forsterke nettet skal vurderes, er det nødvendig å se både på dagens kraftsystem, ulike drivere for utbygging og forventet utvikling. Vi vil derfor gå kort gjennom enkelte nøkkeltemaer før vi beskriver Statnetts vurdering av behovet, og deretter NVEs vurdering.

5.1.1 Samfunnets behov for sikker strømforsyning

Kraftsystemet er definert som kritisk infrastruktur, og sikker strømforsyning er helt avgjørende for samfunnet. Som blant annet omtalt i NOU 2022:6 *Nett i tide*, må nettinvesteringer vurderes i et langsiktig perspektiv, da nettanlegg har en levetid på 40–90 år.

Det er stor usikkerhet om hvordan samfunnsutviklingen vil være så langt fram i tid. Det er derfor viktig at man vurderer behovet for større omlegginger i nettet, slik som overgang til annet spenningsnivå og annen struktur. Dette er en plikt nettselskapene har. Nettselskapene har også plikt til å knytte til nytt forbruk og ny produksjon.

5.1.2 Nettutvikling mot 2050

I NVEs langsiktige markedsanalyse fra 2023 pekes det på at klimaomstilling, næringsutvikling og sikkerhetspolitikk driver utviklingen i kraftsystemet mot 2050. I nord har særlig den sikkerhetspolitiske situasjonen blitt tydeligere de siste årene. Som i øvrige deler av landet, er det usikkert hvor stor klimaomstillingen blir og hvor raskt den kommer. For å kunne håndtere ulike fremtidsscenarioer, er det viktig at kraftnettet er robust. I Meld. St. nr. 14 2011–2012 (nettmeldingen) står det blant annet:

«Den kritiske betydningen av strøm tilsier, etter regjeringens vurdering, at konsekvensene ved å bygge for lite nett er større enn konsekvensene ved å overinvestere.»

Når nettutvikling planlegges med tanke på fremtidig næringsutvikling må det tas høyde for at det tar lang tid å etablere større forsterkninger i nettet. For å øke sjansen for at industriaktører vil planlegge og investere i næringsprosjekter, bør det være etablert nett på plass, eller en tydelig plan om tilgjengelig nettkapasitet innen overskuelig framtid.

5.1.3 Tilknytning og tilknytningsprosess

Nettselskapenes tilknytningsplikt etter energiloven betyr overordnet at de plikter å knytte til kunder som vil bruke eller produsere strøm. En næringsbedrift eller en kraftprodusent som ønsker å knyttes til nettet, må først kontakte det lokale nettselskapet. Dersom forbruket eller produksjonen overstiger 5 MW eller 20 GWh/år tar nettselskapet kontakt med Statnett. For spesielt store prosjekter kan det være aktuelt å bli knyttet direkte til Statnetts transmisjonsnett.

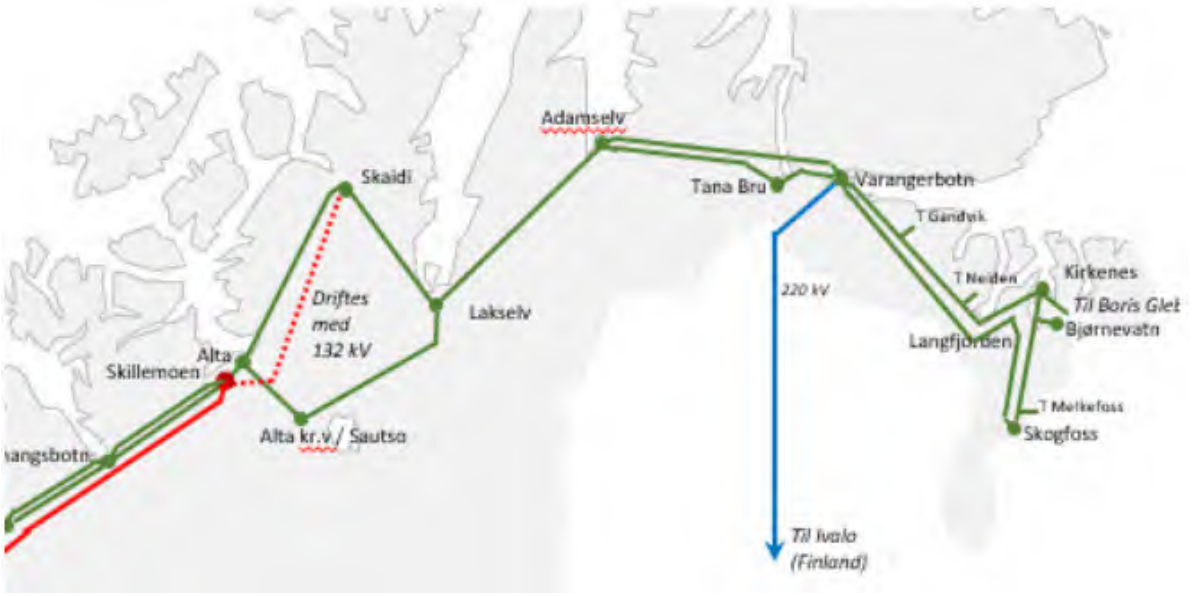
Statnetts kjennskap til prosjekter som ønsker tilknytning har flere nivåer. Kunder og nettselskap kan ta uforpliktende kontakt med Statnett for å melde interesse for å knyttes til nettet, og få veiledning. En kunde kan sende en formell forespørsel om et prosjekt vil være driftsmessig forsvarlig å knytte til nettet, som er en teknisk analyse. For å bestille kapasitet på nettet, må prosjektet oppfylle krav til modenhet.

Et prosjekts modenhet vurderes ut fra et gitt sett med faste kriterier, og handler om sannsynligheten for at prosjektet blir realisert. Modenhetsvurderinger gjøres inntil tre ganger i ulike faser i prosessen. Statnett kan reservere nettkapasitet til prosjektet og sette den i kø dersom det oppfyller modenhetskrav og det er ledig kapasitet i overliggende nett eller økt kapasitet er planlagt, alternativt at kunden inngår avtale om å bidra til utbygging av nytt nett.

Kapasitetskøen sikrer kunder med modne prosjekter å bli knyttet til nettet etter hvert som det blir ledig kapasitet. Statistikk for denne kapasitetskøen finnes på Statnetts nettsider, der man også kan se type næring som står i kø. Fra 1. januar 2025 er bruk av modenhetskriterier lovpålagt gjennom forskrift.

5.1.4 Overordnet beskrivelse av kraftsystemet i Finnmark

Dagens transmisjonsnett i Finnmark øst for Skaidi består av 132 kV-ledninger på tremaster fra 1970- og 80-tallet. Mellom Lakselv og Adamselv går det kun én ledning. Østover fra Adamselv går det to parallelle 132-kV ledninger mot Kirkenes. Vestover er Lakselv tosidig forsynt via Skaidi og Alta. Området har i tillegg to forbindelser til utlandet, en 220 kV ledning fra Varangerbotn til Finland og en 154 kV ledning fra Kirkenes til kraftverket Boris Gleb i Russland. Sistnevnte har ikke vært i bruk siden 2022.

Figur 5.1-1: Kart over dagens transmisjonsnett i Finnmark. Kilde: Statnett.

Oppgraderinger

Kraftnettet i Nord-Norge er under utvikling. Statnett har ferdigstilt ny 420 kV ledning fra Balsfjord til Skaidi. Denne driftes på 132 kV mellom Skillemoen i Alta og Skaidi i påvente av oppgradering av Skaidi stasjon til 420 kV. Statnett har fått konsesjon til denne oppgraderingen som en del av Skaidi–Hammerfest-prosjektet, hvor det også skal bygges ny 420 kV ledning mellom Skaidi og Hammerfest. Ledningen skal muliggjøre elektrifisering av Melkøya, Equinors gassanlegg i Hammerfest, som i dag får strøm gjennom bruk av et gasskraftverk.

Transmisjonsnettet i Øst-Finnmark (øst for Lakselv) har lang gjenværende levetid, med unntak av ledningen Lakselv–Adamselv og Adamselv stasjon. Statnett jobber med levetidsforlengende tiltak på ledningen.

Ringdrift

Øst-Finnmark er normalt et tosidig forsynt område, tilknyttet via Lakselv–Adamselv i vest og Varangerbotn–Ivalo (Finland) i sør. Når transmisjonsnettet er intakt[6] fra Varangerbotn, gjennom Finland og Sverige, til Ofoten og videre nordover i Norge til Varangerbotn igjen, kalles det ringdrift.

Ringdrift er positivt for overføringskapasiteter og forsyningssikkerhet i Øst-Finnmark, men det er ikke alltid ønskelig eller mulig å drifte nettet på denne måten. Ved høyt kraftoverskudd i Øst-Finnmark kan Statnett velge å dele nettet for å øke kapasiteten ut av området[7]. Ved feil eller revisjoner i transmisjonsnettet i Norge, Sverige eller Finland er det ikke alltid mulig å opprettholde ringdrift.

[6] Intakt nett betyr at ingen komponenter (ledninger eller transformatorer) er frakoblet på grunn av feil, revisjon eller andre årsaker.
[7] Årsaken til at Statnett i overskuddssituasjoner deler nettet er at det ikke er installert utstyr som kan styre hvor kraften flyter. Ved ringdrift kan høyt kraftoverskudd medføre for høy flyt og overlast på ledningen mot Finland.

Overskudd og underskudd av kraft

Overføringskapasiteten i Øst-Finnmark avhenger av hvordan nettet driftes, og om det er underskudd eller overskudd av kraft i området. I overskuddssituasjoner er produksjonen høyere enn forbruket, og kraft må eksporteres ut av Øst-Finnmark. For å få ut mest mulig produksjon pleier Statnett i slike situasjoner å dele nettet. Eksportkapasiteten er da normalt mellom 190 og 215 MW, avhengig av hvordan nettet deles.

I underskuddssituasjoner er forbruket høyere enn produksjonen, og kraft må importeres til Øst-Finnmark. Importkapasiteten er høyest ved ringdrift, og er da mellom 140 og 180 MW. Dersom nettet deles er importkapasiteten mellom 90 og 120 MW, avhengig av hvordan nettet deles.

Øst-Finnmark er et overskuddsområde store deler av året. Vannkraftproduksjonen i Øst-Finnmark utgjør samlet rundt 140 MW installert effekt. Halvparten av dette er uregulerbar elvekraft, og det er kun Adamselv vannkraftverk (50 MW) som har et magasin av betydning. Samlet installert effekt i vindkraftproduksjon er 188 MW. Dette er kraft som ikke kan reguleres.

Forbruket av kraft i Øst-Finnmark består i hovedsak av alminnelig forbruk, det vil si husholdninger, offentlige virksomheter og små og mellomstore næringsvirksomheter. Maksimalt effektforbruk har historisk vært opp mot 145 MW, og området har underskudd i underkant av 20 prosent av tiden. Gitt forbruket slik det er i dag, er det tilstrekkelig overføringskapasitet inn til Øst-Finnmark i situasjoner med underskudd.

5.1.5 Statnetts vurdering av behovet for å øke kapasiteten i Øst-Finnmark

Statnett mener det er nødvendig å forsterke nettet for å øke kapasiteten til både nytt forbruk og ny produksjon, i tillegg til å opprettholde forsyningssikkerheten. Statnetts prosjekt «Næring og nett i nord»[8] fra 2018 konkluderte med at Finnmark har et svakere transmisjonsnett enn resten av landet, med liten kapasitet og høy sårbarhet. Sammen med et større kraftbehov enn tidligere antatt, vurderte Statnett det dermed som nødvendig å ta opp igjen arbeidet med konsesjonssøknader for strekningene Skaidi–Adamselv og Adamselv–Varangerbotn.

Planer om nytt kraftforbruk

I områdeplanen for område Nord[9] fra 2022 beskriver Statnett at de har mottatt søknader om tilknytning av mye nytt forbruk, og har reservert kapasitet til om lag en tredjedel. Per 2022 hadde Statnett reservert overføringskapasitet til nytt forbruk tilsvarende 80 prosent økning sammenlignet med dagens forbruk. Dette er det ikke kapasitet til før nettet i og inn til området forsterkes, og/eller det kommer ny kraftproduksjon.

Statnett skriver videre at en stor økning i forbruket uten ny kraftproduksjon vil endre situasjonen i området fra balanse til underskudd. I tillegg vil overføringskapasiteten inn til område Nord og inn til Finnmark bli begrensende. I transmisjonsnettet i Øst-Finnmark er det per i dag ledig kapasitet til 25 MW nytt forbruk ved N-1, det vil si en situasjon som tillater én feil i nettet uten at det blir brudd i forsyningen.

[8] Rapporten «Næring i Nord», Statnett 2019.
[9] Område Nord dekker Finnmark, Troms og Nordre Nordland, fra Ofoten og nordover.

Det er kapasitet til 55 MW ved N-0, som er en situasjon der én feil i nettet kan skape brudd i forsyningen, avhengig av hvor høyt forbruket er. N-0 regnes normalt ikke som driftsmessig forsvarlig. Tilknytningshenvendelsene i Øst-Finnmark inkluderer blant annet datasentre, hydrogen- og ammoniakkproduksjon og elektrifisering av transport og oppdrett.

Planer om ny kraftproduksjon

Statnetts analyser viser at 132 kV-nettet gjennom Finnmark og kapasiteten i Varangerbotn stasjon begrenser at det knyttes til ny vindkraft i Øst-Finnmark. Både transmisjonsnettet og regionalnettet i Finnmark er langstrakte og dekker store geografiske avstander, noe som setter begrensninger for hvor høy kraftflyt nettet tåler. Statnett mener derfor det ikke er driftsmessig forsvarlig å knytte til mer vindkraft i Øst-Finnmark utover det som allerede er bygd og har fått nettilknytning.

I dagens transmisjonsnett er det ingen ledig kapasitet til ny kraftproduksjon. To utvidelser av eksisterende vindkraftverk, Raggovidda trinn 3 og Hamnefjell trinn 2, har fått konsesjon på til sammen 171 MW. Tilknytning av disse vindkraftverkene forutsetter økt kapasitet i transmisjonsnettet. Statnett peker videre på at det er stort potensial for og interesse for ytterligere vindkraftutbygging i Finnmark.

Forsyningssikkerhet

Statnett peker på at det mellom Øst- og Vest-Finnmark kun går én forbindelse: 132 kV-ledningen Lakselv–Adamselv. Dette er en værhard strekning, noe som betyr at det er større slitasje på ledningen enn det som er vanlig. Ved feil på denne forbindelsen er det ikke mulig å forsyne Øst-Finnmark fra norsk side. Reserven er da ledningen til Finland fra Varangerbotn, med en kapasitet på 110 MW. Hvis både forbindelsen til Vest-Finnmark og forbindelsen til Finland er ute av drift, kan det føre til brudd i strømforsyningen i Øst-Finnmark.

Statnett mener det er lite sannsynlig at et slikt avbrudd blir langvarig, men peker på at det uansett er utfordrende å koble ut ledningen mellom Lakselv og Adamselv uten spesialregulering av vann- og vindkraftproduksjon. Dette gjør det krevende for Statnett å ivareta nødvendig vedlikehold og ha god beredskap.

Oppsummering

Oppsummert beskriver Statnett tre hovedgrunner til å gjøre tiltak i kraftnettet i Øst-Finnmark:

- Det forventes betydelig økt forbruk i regionen, som det er begrenset kapasitet til å knytte til i dagens nett. Gitt Statnetts driftspolicy er det driftsmessig forsvarlig å tilknytte rundt 25 MW nytt forbruk i Øst-Finnmark i dagens nett. For å få plass til mer, må det gjøres tiltak som øker kapasiteten inn til Øst-Finnmark.
- Det er ikke ledig kapasitet til ny kraftproduksjon i transmisjonsnettet, inkludert kraftproduksjon som allerede har fått konsesjon. Statnett peker på at det er 171 MW konsesjonsgitt vindkraft på Varangerhalvøya som ikke kan tilknyttes i dagens nett. Dette skyldes begrensninger i transmisjonsnettet gjennom Øst-Finnmark.
- Strekningen mellom Lakselv og Adamselv er sårbar, og gjør vedlikehold og god beredskap krevende.

5.1.6 NVEs vurdering av behovet for å øke kapasiteten i Øst-Finnmark

Planer om å forsterke nettet og legge til rette for næringsutvikling i Finnmark har vært aktuelt i lang tid. Ledningen ble først meldt i 2010 for å sikre strømforsyning til eksisterende forbruk, og for å tilrettelegge for økt forbruk og kraftproduksjon i regionen i fremtiden.

I oktober 2024 ba NVE Statnett om oppdatert informasjon om aktuelle tilknytningshenvendelser i Øst-Finnmark. Statnett opplyser at de under stasjonene Adamselv, Varangerbotn og Kirkenes har reservert kapasitet til 145 MW nytt forbruk, mens ytterligere 1912 MW står i kapasitetskø. Reservert kapasitet betyr at forbruksplanene er modne og at Statnett holder av plass i transmisjonsnettet til forbruket, men forbruket er ikke tilknyttet ennå. Kapasitetskøen består av forbruksplaner som vurderes som modne, men der det ikke er tilstrekkelig kapasitet i nettet til å knytte til forbruket.

Videre er det kommet forespørsler til Statnett om ytterligere 535 MW, det vil si umodne forbruksplaner som ikke oppfyller modenhetskriteriene for å kunne stå i kapasitetskø eller få reservert kapasitet. Til sammen er det i underkant av 2600 MW med etterspurt kapasitet til nytt forbruk i Øst-Finnmark. Forbruket faller under kategoriene hydrogen/ammoniakk, oppdrettsnæring, datasenter og industri, der hydrogen/ammoniakk står for mesteparten av etterspørselen.

Statnetts prognoser om forbruk bygger på henvendelser om tilknytning med ulik modenhet. NVE er klar over at noen av planene om forbruk er svært usikre. Samtidig viser Statnett at potensialet for økt forbruk i Øst-Finnmark er vesentlig større enn dagens begrensning på 25 MW, som tilsvarer omtrent 1 prosent av den totale etterspurte kapasiteten. NVE forventer også at det er en sammenheng mellom tilgjengelig nettkapasitet og hvor langt aktuelle forbrukskunder er villig til å modne sine planer. Dette gjør det krevende å anslå den reelle økningen i kraftforbruk, gitt tilstrekkelig nettkapasitet.

Nettutvikling i Finnmark er ytterligere aktualisert med regjeringens «Kraft- og industriløft Finnmark»[10] fra august 2023, som har lagt vekt på både næringsutvikling, kraftproduksjon, styrket bosetting og en sterk sivil tilstedeværelse i Finnmark. Finnmark har gode vindkraftressurser, og det er stor interesse for å bygge ut ny kraftproduksjon i fylket. I forbindelse med kraftløftet har det blitt meldt langt flere prosjekter enn det vil være nettkapasitet til, uavhengig av planlagte forsterkninger av nettet.

5.1.7 Oppsummering

NVE mener at Statnett har sannsynliggjort at det er behov for å gjøre tiltak i nettet i Øst-Finnmark. Planer om å legge til rette for økt næringsutvikling har vært aktuelle i lang tid, og er ytterligere aktualisert med kraftløftet. Samtidig er samfunnets behov for sikker strømforsyning og et mer robust kraftsystem blitt sterkere som følge av økt elektrifisering og klimaendringer og for å sikre bosetting i nord. I forbindelse med kraft- og industriløft for Finnmark har regjeringen også lagt vekt på betydningen som kraftnettet har for totalberedskap, og at dagens sikkerhetspolitiske situasjon forsterker behovet for et robust kraftsystem.

Statnett har redegjort for konkrete og oppdaterte henvendelser om tilknytning som viser en vesentlig kapasitetskø for forbruk. NVE er enig i at det er behov for både å øke kapasiteten og opprettholde forsyningssikkerheten. NVE mener også at dette er riktig tidspunkt å gå videre med

[10] Kraft- og industriløft for Finnmark - regjeringen.no

konkrete planer om tiltak i nettet dersom man ønsker å legge til rette for næringsutvikling i Finnmark.

5.2 Tiltak som er vurdert og forkastet

5.2.1 Alternativer til nytt nett

Statnett har vurdert følgende alternativer for å utnytte dagens nett bedre:

- Prisområder og systemvern
  Tiltak i systemdriften, som å etablere et eget prisområde i Finnmark eller å sette systemvern på stort nytt forbruk kan være fornuftig, men det vil ikke påvirke overføringskapasiteten inn og ut av Øst-Finnmark. De vil derfor ikke være tilstrekkelige i seg selv til å løse behovet.

- Produksjonsbegrensninger
  Dette er tiltak som begrenser kraftproduksjonen fra kraftverk i de periodene som det ikke er tilstrekkelig kapasitet i nettet til hele produksjonen. Dersom full tilknytning ikke er driftsmessig forsvarlig, kan nettselskap og produsent inngå en avtale om tilknytning med vilkår om å regulere ned produksjonen. Dette kan være aktuelt i kombinasjon med nettiltak, men vil i seg selv trolig ikke være nok til å tilknytte all konsesjonsgitt vindkraft.

- Utvidelse av regulerbar produksjon
  Dette kan øke fleksibiliteten i kraftsystemet, men er tiltak som er utenfor Statnett sin kontroll. Statkraft har søkt om å utvide produksjonskapasiteten i Alta kraftverk. Dette er imidlertid et kraftverk med liten reguleringsevne, og det vil ved en eventuell realisering derfor ha begrenset effekt på fleksibiliteten i systemet.

- Samspill mellom produksjon og forbruk.
  Økt forbruk vil i teorien kunne muliggjøre tilknytning av mer vindkraft ved at kraften brukes lokalt og at forbruk og produksjon tilpasses hverandre. Dette avhenger av forbruket, og hvordan det samsvarer over døgnet og året med vindkraftproduksjonen. Det vil uansett være snakk om beskjedne mengder vindkraft, og Statnett har derfor valgt å se bort ifra dette som et selvstendig tiltak.

- Forbrukerfleksibilitet.
  Utnyttelse av fleksibilitet på forbrukssiden kan redusere forbrukstopper. Dette kan være nyttig i driften av kraftsystemet, men ved større forbruksøkninger vil ikke tiltak på forbrukssiden alene kunne løse behovet når det i praksis ikke er mer kapasitet i nettet.

- Temperaturoppgradering.
  Dette er tiltak som gjør at kraftledninger tåler høyere temperaturer og dermed øker kapasiteten på eksisterende ledninger. Flere av de mest begrensende ledningene er allerede temperaturoppgradert, og slike tiltak kan derfor ikke alene løse behovet. Det kan likevel være aktuelt med temperaturoppgradering av eksisterende ledninger i tillegg til større utbygginger i nettet.

Oppsummert er Statnetts vurdering at mulighetene for å utnytte dagens nett bedre ikke er tilstrekkelige for å møte behovene i Øst-Finnmark. Den viktigste årsaken til dette er at dagens nett har lite ledig kapasitet, og at det er liten fleksibilitet hos både produsenter og forbrukere i området.

De vurderte alternativene kan imidlertid være aktuelle som tilleggsløsninger i kombinasjon med utbygging av nettet.

NVE er enig med Statnett i at alternativer til nett ikke alene kan løse behovene i Øst-Finnmark, fordi kapasiteten i nettet i praksis er brukt opp. Videre vil ikke alternativer til nett løse utfordringene med at det kun går én kraftledning mellom Lakselv og Adamselv. Det er likevel fornuftig å se på måter å utnytte dagens nett bedre på, i tillegg til å bygge nytt nett.

5.2.2 Andre tiltak i nettet

Ny ledning fra Finland

Norge har én forbindelse til det finske kraftnettet, 220 kV-ledningen fra Varangerbotn i Øst-Finnmark til Ivalo nord i Finland. Statnett har vurdert å etablere en ny 420 kV-forbindelse mellom Norge og Finland, men har blant annet i sin områdeplan Nord fra 2022 konkluderte med at lange avstander og begrenset systemmessig nytte gjør en ny forbindelse mindre aktuell. Konseptet med ny ledning til Finland er derfor forkastet.

Ny ledning fra Russland

Norge har siden 1960-tallet hatt mulighet til å importere kraft fra det russiske kraftverket Boris Gleb. Denne forbindelsen har ikke vært i bruk siden 2022. Det har blitt vurdert å etablere en ny forbindelse mellom Skogfoss i Norge og Nikel i Russland for å knytte Norges og Russland sitt kraftsystem sammen. En slik forbindelse er forbundet med stor politisk og markedsmessig usikkerhet, og det er lite sannsynlig at den vil løse behovene i Øst-Finnmark. Statnett har derfor forkastet dette alternativet.

NVE er enig i at en ny ledning fra Finland eller Russland ikke fremstår som aktuelle alternative tiltak for å løse behovene i Øst-Finnmark.

5.3 Relevante systemløsninger

Statnett har skissert ulike konkrete alternativer for tiltak i nettet.

5.3.1 Nullalternativet

Nullalternativet er å videreføre dagens situasjon og reinvesteringsplan, og er referansen som øvrige systemløsninger sammenlignes med. Det innebærer at dagens begrensninger blir stående frem til ledninger og stasjoner må fornyes på grunn av tilstand eller alder. Det betyr at det ikke vil være mulig å imøtekomme fremtidige planer om økt forbruk eller kraftproduksjon. For ny kraftproduksjon er det ikke noe tilgjengelig kapasitet i nettet, og det er dermed ikke mulig å tilknytte ny kraftproduksjon i Øst-Finnmark i nullalternativet.

Det meste av transmisjonsnettet i Øst-Finnmark som omfattes av Statnetts analyse, har lang gjenværende levetid. Unntaket er ledningen Adamselv–Lakselv og Adamselv stasjon, hvor Statnett nå jobber med levetidsforlengende tiltak. Dersom ledningsstrekningen Adamselv–Lakselv fornyes og klargjøres for høyere overføringskapasitet, vil dette imidlertid ikke gi økt overføringskapasitet mellom Vest- og Øst-Finnmark på grunn av andre begrensninger i nettet, for eksempel på strekningen Skaidi–Lakselv og Lakselv stasjon. For Skaidi–Lakselv skriver Statnett at reinvestering ligger langt fram i tid, siden ledningen kun er 38 år gammel.

5.3.2 Ny ledning fra vest

Statnett har ferdigstilt ny 420 kV ledning fra Skillemoen til Skaidi i Vest-Finnmark. Konseptet med ny ledning fra vest innebærer å bygge ny ledning videre fra Skaidi til Øst-Finnmark. Innenfor dette konseptet har Statnett vurdert flere systemløsninger og tekniske løsninger. Statnett har gått videre med systemløsning 1 og 2, som begge kan imøtekomme fremtidig forbruksvekst innenfor Statnetts driftspolicy. Disse systemløsningene er utformet basert på noen overordnede alternativer for spenningsnivå og trasé.

Systemløsning 1: ny 420 kV ledning Skaidi–Lakselv–Lebesby, driftet på 132 kV

Løsningen innebærer at det bygges en ny 420 kV ledning fra Skaidi til Adamselv. Ledningen bygges med 420 kV standard, men driftes på 132 kV. Traseen vil i stor grad følge dagens 132 kV ledning mellom Skaidi, Lakselv og Adamselv. Ledningen vil gå innom eksisterende Lakselv stasjon. Løsningen forutsetter at Skaidi stasjon utvides til 420 kV som en del av Skaidi–Hammerfest-prosjektet. I Adamselv skal det etableres en ny stasjon, Lebesby transformatorstasjon. Stasjonen bygges for 132 kV, men med plass til senere utvidelse til 420 kV.

Systemløsning 2: ny 420 kV ledning Skaidi-Lebesby, driftet på 420 kV

Løsningen innebærer at det bygges en ny 420 kV ledning fra Skaidi til Adamselv. Ledningen vil følge samme trase som systemløsning 1, men vil kun passere Lakselv stasjon, ikke gå innom. Ledningen driftes på 420 kV fra start. I Adamselv må det etableres en ny 420 kV stasjon, nye Lebesby transformatorstasjon.

Forkastede alternativer innenfor konseptet «Ny ledning fra vest»

Ny ledning kun bygget for 132 kV drift

Statnett har også vurdert å bygge en ny ledning på 132 kV parallelt med dagens ledning. Spenningsnivå er en viktig faktor som bestemmer hvor stor overføringskapasitet en kraftledning har. Høyere spenning gir større overføringskapasitet. Transmisjonsnettet har de høyeste spenningsnivåene, fordi det er store mengder kraft som skal fraktes over lange avstander. For å minimere tapene heves spenningsnivået sammenlignet med regional- og distribusjonsnettet, der det er mindre kraft som skal fraktes over kortere avstander.

I Finnmark er det store avstander og lange 132 kV-ledninger. Disse får store reaktive tap ved høy overføring av strøm. Dette kan gi problemer med at spenningen blir for lav, og spenningskollaps blir derfor begrensende for overføringskapasiteten på ledningen, før de termiske begrensningene oppstår. Ved å heve spenningsnivået til 420 kV blir strømstyrken mindre og de reaktive tapene lavere, noe som betyr at det kan overføres mer kraft før spenningskollaps blir en problemstilling. Statnett har tatt utgangspunkt i at spenningsnivået for nye ledninger inn til og gjennom Finnmark skal være 420 kV på sikt. Nye ledninger skal derfor bygges for 420 kV, selv om de driftes på 132 kV på kort sikt.

En ny ledning Skaidi–Lakselv–Adamselv med spenningsnivå på 132 kV vil gi begrenset økning i kapasitet til nytt kraftforbruk og ny kraftproduksjon i Øst-Finnmark:

Ledig kapasitet med ny 132 kV ledning Skaidi–Adamselv–Lakselv

Produksjon (N-0):	55 MW (under Adamselv)
Forbruk (N-1):	30–115 MW (avhenger av driftsbilde)
Forbruk (N-0):	145 MW (+ 90 MW økning fra dagens kapasitet)

Til sammenligning vil en ny 420 kV ledning på strekningen øke kapasiteten med opp mot 500 MW (N-0). Statnett har derfor ikke gått videre med systemløsninger hvor det bygges nettanlegg med 132 kV standard.

Kabel over Porsangerfjorden

Statnett har vurdert to alternative traséer for ny ledning mellom Skaidi og Adamselv: enten direkte til Adamselv med kabel over Porsangerfjorden, eller via Lakselv i parallell med dagens trasé rundt fjorden. Traséalternativet med kabel over Porsangerfjorden ble forkastet på grunn av høyere investeringskostnader, større omfang av inngrep i inngrepsfrie områder og fordi det ekskluderer muligheten for at Lakselv i fremtiden kan knyttes til 420 kV-nettet uten nye større tiltak i nettet.

Ledning direkte fra Skaidi til Varangerbotn

Statnett har også vurdert å bygge en ledning direkte fra Skaidi til Varangerbotn, uten transformering i Adamselv. Dette ble forkastet fordi det blant annet vil begrense fremtidig forbruk og produksjon i området som forsynes under Adamselv, og fordi det ikke muliggjør en trinnvis utvikling av transmisjonsnettet i Øst-Finnmark.

5.3.3 NVEs vurdering av mulighetsstudien

NVE mener mulighetsrommet er godt belyst og at relevante systemløsninger er vurdert. NVE er også enig i at en ny ledning fra vest fremstår som det mest rasjonelle alternativet som kan oppfylle behovene i Finnmark.

NVE er enig i at en ny ledning bør gå innom og ha transformering i Adamselv. Adamselv stasjon er eneste tilknytningspunkt for regionalnettet i Lebesby og Gamvik kommuner, og kapasiteten her er allerede begrenset av kapasiteten i transmisjonsnettet.

Statnett har også vurdert å bygge en ny ledning med spenningsnivå 132 kV i stedet for 420 kV. En ny ledning på 132 kV vil ivareta behovet for økt forsyningssikkerhet, men har begrenset overføringskapasitet. Begrensningene ved 132 kV gjelder spesielt i Finnmark, på grunn av de store avstandene. 420 kV gir mer kapasitet og mindre overføringstap sammenlignet med 132 kV. 420 kV er også standard spenningsnivå for transmisjonsnettet.

Dersom behovet for økt kapasitet er større enn 55/90 MW (produksjon/forbruk), er NVE enig med Statnett i at 420 kV er det rasjonelle valget av spenningsnivå på sikt. Gitt summen av planene som foreligger for Finnmark mener NVE det er sannsynlig at effektbehovet vil overstige kapasiteten som 132 kV spenningsnivå vil gi.

Videre er det et viktig prinsipp i nettplanlegging at kraftsystemet skal være robust og kunne håndtere ulike fremtidsscenarioer. Et nettanlegg som er klargjort for 420 kV vil i større grad oppfylle dette, fordi kapasiteten til nytt forbruk og ny kraftproduksjon er større, og fordi det åpner for flere oppfølgingsinvesteringer i transmisjonsnettet lenger øst i Finnmark.

NVE er derfor enig i Statnett sin vurdering om at ny ledning bør bygges med 420 kV standard.

5.4 Rangering av systemløsningene

Statnetts rangering av systemløsningene er gjort på bakgrunn av følgende kostnads- og nyttevirkninger, som også er vist i tabell 1:

Investeringskostnader

Systemløsning 2 med drift på 420 kV nivå koster rundt 240 millioner kroner mer enn systemløsning 1 med drift på 132 kV nivå. Kostnadsforskjellen kommer i hovedsak av forskjeller i stasjonsløsningene. Ledningskostnaden er den samme for de to alternativene. Det oppdaterte anslaget på investeringskostnadene fra Statnett sin systemutviklingsplan fra 2023 er på 1550–1740 millioner kroner for systemløsning 2.

Drift- og vedlikeholdskostnader

Drift- og vedlikeholdskostnadene er noe høyere for systemløsning 2 enn for systemløsning 1, på grunn av ny 420 kV stasjon i Adamselv. Sammenlignet med nullalternativet vil drifts- og vedlikeholdskostnadene øke med begge løsningene, fordi størrelsen på transmisjonsnettet øker.

Forsyningssikkerhet / Avbruddskostnader

Historisk har avbruddskostnadene i transmisjonsnettet i Øst-Finnmark vært lave. Mellom 2009 og 2018 ble det registrert totalt 14 millioner kroner i KILE[11]-kostnader grunnet avbrudd i transmisjonsnettet.

Med en ny 420 kV ledning mellom Skaidi og Adamselv vil avbruddskostnadene reduseres, fordi det vil være N-1 forsyning, eller mulighet for rask omkobling store deler av året, selv med den forventede forbruksveksten (100 MW).

To ledninger på strekningen Lakselv–Adamselv vil også bidra til bedre beredskap og gjøre det mulig å vedlikeholde dagens anlegg med lavere risiko enn i dag.

Reduserte overføringstap

Begge systemløsningene gir reduserte overføringstap sammenlignet med nullalternativet. Tapsbesparelsen kommer hovedsakelig av at det blir to ledninger på strekningen mellom Lakselv og Adamselv. Drift av ledningen på 420 kV gir noe høyere tapsbesparelse enn 132 kV drift.

Spesialreguleringskostnader

Spesialregulering er opp- eller nedregulering som blir benyttet utenom prisrekkefølge i regulerkraftmarkedet. Ny ledning mellom Skaidi og Adamselv kan redusere behovet for spesialregulering av dagens kraftproduksjon i Øst-Finnmark. Av spesialreguleringskostnadene i 2019 skyldes om lag 60 % forhold knyttet til ledningen mellom Lakselv og Adamselv. Av disse igjen var 80 % relatert til overlast, mens det resterende var grunnet revisjoner. Statnett beregner at ny ledning vil redusere spesialreguleringskostnader med om lag 60 %, til 1,5 millioner kroner per år.

[11] KILE står for Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved Ikke-Levert Energi og er et uttrykk for konsekvensene et strømbrudd har for kunden.

Avvist etterspørsel

Ifølge Statnett er det stor sannsynlighet for at det ikke vil være mulig å forsyne økningen i forbruk som ventes mot 2040 (økning på 100 MW) i nullalternativet. Med en slik forbruksvekst vil en ny ledning mellom Skaidi og Adamselv øke kapasiteten tilstrekkelig til at det trolig ikke vil oppstå situasjoner der forbruk må avvises ved intakt nett. Denne besparelsen er estimert til rundt 80 millioner kroner over analyseperioden, men er et meget usikkert anslag. Statnett har anslått kostnadene for avvist etterspørsel gjennom en teoretisk øvelse, hvor forbruket knyttes til i nullalternativet til tross for at det ikke er driftsmessig forsvarlig.

Dersom forbruksveksten blir lavere enn forventet, kan det være mulig å forsyne forbruket i nullalternativet, og verdien faller bort. Dersom forbruksveksten derimot blir noe høyere, kan avvist etterspørsel bli et omfattende problem i nullalternativet, med svært høye kostnader, som igjen øker lønnsomheten av å bygge ny ledning. Systemløsning 1 er minimum av tiltak som må til for å tilrettelegge for Statnetts forbruksprognose i Øst-Finnmark.

Verdi av vindkraftproduksjon

Begge systemløsningene øker kapasiteten til ny kraftproduksjon i Adamselv/Lebesby stasjon. Kapasitetsøkningen er på henholdsvis 55 MW og 490 MW med systemløsning 1 og 2, gitt forbruksøkning på Melkøya. Statnett har antatt en nåverdi på ny vindkraft til 1 million kroner/MW. Gitt at 300 MW realiseres under Adamselv (full kapasitetsutnyttelse med systemløsning 2 gitt at 170 MW reserveres til konsesjonsgitt vindkraft i Varangerbotn), samt regionalnettkostnader under Adamselv, gir det en nåverdi på ny vindkraft på 50 millioner kroner. For systemløsning 1 er denne verdien satt til 0 millioner kroner, fordi regionalnettkostnadene spiser opp verdien av vindkraften.

Oppfølgende investeringer

Verken systemløsning 1 eller 2 kan alene realisere tilknytning av den konsesjonsgitte vindkraften i Øst-Finnmark. Dette skyldes kapasitetsbegrensninger i transmisjonsnettet videre øst for Adamselv: i Varangerbotn stasjon og på dagens to 132 kV-ledninger mellom Varangerbotn og Adamselv. For systemløsning 1 skyldes det også begrensninger mellom Adamselv og Lakselv.

Begge løsningene tilrettelegger imidlertid for oppfølgende investeringer som gjør tilknytning av den konsesjonsgitte vindkraften mulig. I kombinasjon med én eller flere oppfølgende investeringer vil både systemløsning 1 og 2 kunne legge til rette for den konsesjonsgitte vindkraften og øke kapasiteten til forbruksvekst og ytterligere ny kraftproduksjon innenfor N-0.

Statnett har oppgitt følgende mulige oppfølgingsinvesteringer:

A. Ny 132 kV Varangerbotn stasjon og back-to-back[12]

B. Ny 420 kV stasjon i Adamselv (Lebesby stasjon)*, temperaturoppgradering av eksisterende ledninger mellom Adamselv og Varangerbotn og ny 132 kV Varangerbotn stasjon

C. Ny 420 kV ledning mellom Adamselv og Varangerbotn, driftet på 132 kV

[12] En back-to-back er to HVDC transformatorer som settes inntil hverandre i én stasjon. I Varangerbotn stasjon vil en back-to-back gjøre det mulig å styre strømflyten på ledningen til Finland, og dermed øke utnyttelsen av ledningen.

D. 420 kV drift Skaidi–Adamselv–Varangerbotn

*Gjelder systemløsning 1

Oppfølgingsinvestering A (back-to-back) vil være mulig å etablere også i nullalternativet. Oppfølgingsinvestering B, C og D krever ny ledning mellom Skaidi og Adamselv. Dersom ledningstiltak videre mot Varangerbotn blir aktuelt å gjennomføre, vil det koste omtrent 300 millioner kroner mindre i systemløsning 2 enn i systemløsning 1.

Areal og miljø

Statnett har vurdert areal- og miljøvirkningene av systemløsningene opp mot nullalternativet. Begge systemløsningene innebærer rundt 140 kilometer med 420 kV ledning fra Skaidi til Lebesby, og etablering av en ny stasjon på 132 kV eller 420 kV i Lebesby. Det er dermed liten forskjell på de to systemløsningene, men begge innebærer betydelig større negative virkninger på areal og miljø enn nullalternativet.

NVE sine vurderinger av areal og miljø inngår framgår av kapittel 5.5 til 5.14 i denne innstillingen.

5.4.1 *Oppsummering av Statnetts vurdering*

Tabell 1: Oppsummering av samfunnsøkonomisk analyse. Alle kostnader er i millioner kroner. Kilde: Statnett.

		Null-alternativ	**Systemløsning 1: 132 kV drift Skaidi–Lakselv–Lebesby**	**Systemløsning 2: 420 kV drift Skaidi–Lebesby**
Prissatte systemvirkninger	Investeringskostnad	0	-950	-1145
	Drift og vedlikehold	0	-25	-55
	Relevante reinvesteringskostnader	-100	0	0
	Reduserte overføringstap	0	110	155
	Spesialreguleringskostnader	-60	-25	-25
	Verdi ikke-konsesjonsgitt vindkraft	0	0	50
	Avvist etterspørsel (reduserte avbruddskostnader)	-80	0	0
	Avbruddskostnader som følge av feil	-70	-5	-5
	Sum	**-310**	**-895**	**-1025**
Rangering ut fra prissatte virkninger		1	2	3
Ikke-prissatte systemvirkninger	Mulighet for oppfølgingsinvesteringer	Liten positiv	Liten/middels positiv	Middels positiv
	Areal og miljø	Ingen/ neglisjerbar	Middels negativ	Middels negativ
Rangering ut fra ikke-prissatte virkninger		1	3	2
Foreløpig samlet rangering		1	3	2

Basert på en vurdering av prissatte og ikke-prissatte virkninger, rangerer Statnett nullalternativet høyest. De største driverne av lønnsomheten til tiltaket er knyttet til industri- og elektrifiserings- og kraftproduksjonsprosjektene i Øst-Finnmark, og om, hvor og når disse realiseres. Med de forutsetningene som Statnett har lagt til grunn for utvikling i nytt forbruk, samt mengde og lønnsomhet av ny vindkraft, vil de samfunnsøkonomiske kostnadene likevel fortsatt være større enn nytten av tiltaket.

Statnett peker på at det er stor usikkerhet rundt mengde forbruk, lønnsomhet av forbruk, investeringskostnader og natur- og miljøinngrep. Dette kan påvirke lønnsomheten av tiltaket i positiv eller negativ retning, men ifølge Statnett vil dette i seg selv likevel ikke gi grunnlag for å endre rangeringen.

Statnett anbefaler systemløsning 2: 420 kV drift av Skaidi–Lebesby

Selv om nullalternativet rangeres høyest etter en vurdering av nytte- og kostnadsvirkninger, anbefaler Statnett at systemløsning 2 gjennomføres. Dette er med utgangspunkt i informasjon som ligger utenfor rammene av den samfunnsøkonomiske analysen og metoden, men som relevant for en beslutning. Statnett begrunner tiltaket med fire forhold:

- Tiltak i transmisjonsnettet har som regel lengre ledetid enn etablering av nytt forbruk. Det kan derfor være fordelaktig å ligge i forkant med nettutviklingen for å legge til rette for forbruksvekst og næringsutvikling i Øst-Finnmark.
- Statnett har utrednings- og tilknytningsplikt. Gitt at hele eller deler av effektbehovet i Øst-Finnmark realiseres, må Statnett gjøre tiltak i nettet for å overholde tilknytningsplikten, ettersom tilknytningene trolig ikke er driftsmessig forsvarlig i dagens nett. Selv om det er usikkerhet knyttet til forbruksprognosene, mener Statnett at kapasiteten i dagens nett er så liten at tiltak er nødvendig.
- Store avstander i Finnmark gjør at tiltak i kraftnettet her innebærer betydelige kostnader. Dette gjør det vanskeligere å oppnå lønnsomhet i prosjekter her sammenlignet med andre steder i landet.
- Konsesjonsgitt vindkraft venter på å knyttes til nettet. Både systemløsning 1 og 2 legger til rette for oppfølgende investeringer som gjør tilknytning av denne vindkraften mulig.

Statnett rangerer systemløsning 2, 420 kV-drift av Skaidi–Adamselv, høyere enn systemløsning 1. Til tross for høyere kostnader, mener Statnett at systemløsning 2 fremstår best i forventning. Dette begrunner de med fleksibilitet i nettløsningen og muligheter for oppfølgingsinvesteringer.

Rangeringen styrkes noe etter at det er tatt hensyn til usikkerhet. Dette skyldes at systemløsning 2 legger til rette for noe høyere forbruksvekst enn systemløsning. Videre kan verdien av ikke-konsesjonsgitt vindkraft kan bli større enn det som er lagt til grunn i analysen.

Til sammen gjør dette at systemløsning 2 fremstår som bedre enn systemløsning 1, selv om det ikke skulle bli aktuelt å gjennomføre noen de av oppfølgende investeringene videre mot Varangerbotn.

5.4.2 NVEs vurdering

Gitt at det skal være mulig å knytte til nytt forbruk og ny produksjon utover det det er kapasitet til i dagens nett, mener NVE det er behov for en ny ledning mellom Skaidi og Lebesby. En ny ledning vil øke forsyningssikkerheten i Øst-Finnmark. Utover dette vil valg av løsning avhenge av hvor mye nytt kraftforbruk og ny kraftproduksjon man ønsker å tilrettelegge for. Dette må imidlertid sees i forhold til virkningene som en ny ledning kan gi for miljø og samfunn.

NVE er enig i Statnetts tilnærming i den samfunnsøkonomiske analysen, hvor rangeringen baseres på faglige vurderinger av kostnad og nytte, men at de i tillegg peker på andre beslutningsrelevante forhold utenfor rammene av analysen. Selv om usikkerheten rundt effektbehovet er stor, vil det å

ikke bygge ledningen i praksis bety at kun et fåtall av mulige planer kan bli realisert. Selv med en ny 420 kV ledning vil det ikke være plass i transmisjonsnettet til alle de kjente planene om nytt forbruk eller ny kraftproduksjon.

Det vil også være en sammenheng mellom tilgjengelig kapasitet og modenheten til aktuelle forbruksprosjekter, hvor kundene krever forutsigbarhet før de tar investeringsbeslutninger. Økt tilgjengelig nettkapasitet vil gjøre at nettkunder i større grad tør å modne aktuelle forbruksprosjekter og ta investeringsbeslutninger. Det tar lang tid å utvikle og gjennomføre store tiltak i nettet, mens forbruksvekst kan komme raskt. Det kan derfor være rasjonelt å bygge ut nett som er dimensjonert for fremtidig forbruksvekst selv om usikkerheten er stor.

NVE har gjort egne vurderinger av verdien av vindkraften som kan realiseres med ny ledning mellom Skaidi og Lebesby, og mener at lønnsomheten sannsynligvis har styrket seg siden analysetidspunktet til Statnett. Forventet forbruksøkning har også økt siden Statnett sendte søknaden.

Hvis det fattes en beslutning om å bygge ny ledning, mener NVE at denne bør bygges for og driftes på 420 kV (omsøkt systemløsning 2). Denne løsningen møter i større grad det mulige effektbehovet og har en relativt liten merkostnad sammenlignet med systemløsning 1. Ledningen vil også være en viktig forutsetning for økt kapasitet i transmisjonsnettet øst for Adamselv, som kan realiseres gjennom oppfølgende investeringer.

5.4.3 Alternative scenarier

NVEs vurderinger av behovet for en ny 420 kV ledning mot Øst-Finnmark er gjort på bakgrunn av aktuelle politiske vedtak og kjente planer om både forbruk og kraftproduksjon per januar 2025. Mange har stilt spørsmålstegn om det vil være behov for tiltaket dersom noen av disse forutsetningene endres. Vi skisserer her noen overordnete vurderinger gitt andre scenarier.

<u>Melkøya elektrifiseres ikke</u>

Regjeringen annonserte 08.08.2023 at de ville godkjenne planene til Hammerfest LNG på Melkøya om å legge om til full drift med kraft fra nettet. Elektrifiseringen av Melkøya ble presentert samtidig med planene for et kraft- og industriløft for Finnmark, med mål om et forsterket kraftsystem og ny kraftproduksjon tilsvarende behovet på Melkøya, innen 2030.

Dagens anlegg på Melkøya er drevet av gassturbiner og er et av Norges største enkeltutslipp av karbondioksid. Ifølge regjeringen vil en omlegging fra gass til strøm fra land være det største enkeltstående klimatiltaket besluttet av en norsk regjering.

Elektrifisering av Melkøya har vært omstridt på flere hold, med motstand fra flere politiske partier, motforslag i Stortinget og blant annet en Stortingsdebatt om kostnadene i januar 2025. 25.06.2024 tok Sametinget ut søksmål mot Staten for å bestride beslutningen om å elektrifisere Melkøya, som de begrunnet med konsekvensene for samisk næring og kultur.

Uten elektrifisering vil kapasiteten som nå er reservert til Melkøya kunne frigjøres til annet forbruk. Det vil likevel ikke endre situasjonen med at nettet i Øst-Finnmark er svakt og har lite ledig kapasitet. Om det skal legges til rette for forbruksøkning i Øst-Finnmark, må transmisjonsnettet forsterkes frem til Adamselv. Det samme gjelder om det skal tilknyttes ny kraftproduksjon. Videre vil det uansett være behov for å gjøre noe på strekningen Lakselv–Adamselv av hensyn til

forsyningssikkerheten. Det gjelder alle scenarioene. Om det da bygges 420 kV vil det være kapasitet i nettet til flere nye tilknytninger enn om det bygges 132 kV.

Mindre kraftproduksjon i Finnmark enn forventet

Vurderingen av behovet for en ny ledning er blant annet basert på en forventning om økt kraftproduksjon i Finnmark. Det er begrensede muligheter for å øke produksjonen av vannkraft i vesentlig grad, så denne kraftproduksjonen forventes primært å være vindkraft.

Finnmark har gode naturgitte forutsetninger for vindkraft og det er mange potensielle vindkraftprosjekter, men det mangler kapasitet i nettet til å knytte til mer kraftproduksjon. Det er allerede gitt konsesjon til 171 MW vindkraft under forutsetning av kapasiteten økes. Selv med en ny 420 kV ledning vil kapasiteten være begrenset, og det vil kun være mulig å knytte til et fåtall vindkraftprosjekter.

En eventuell nedjustering eller bortfall i ny kraftproduksjon vil ikke føre til at behovet for en 420 kV ledning blir mindre, da behovet også er knyttet til økt forbruk.

Mindre forbruk i Finnmark enn forventet

Behovet for en ny ledning er også begrunnet i en forventning om økt forbruk, det vil si nye næringer i Finnmark og elektrifisering av eksisterende næringer som for eksempel transport. Per oktober 2024 har Statnett fått innmeldt ønske om 2600 MW til nye næringsprosjekter, hvorav nesten 2000 MW er vurdert som modne prosjekter.

Den generelle interessen for å utvikle næring i Finnmark synes å være både robust og holdbar over tid. Statnetts vurderinger av å forsterke nettet i Finnmark har i lang tid vært basert på en forventning om økt næringsutvikling. Kapasitetskøen i dag består ikke kun av et fåtall prosjekter, men av flere prosjekter fordelt på ulike næringer.

NVE mener det er lite sannsynlig at den generelle samfunnsutviklingen med omstilling til mer fornybare energikilder ikke vil gjelde i Finnmark. Det er også lite sannsynlig at interessen for å utvikle nye næringer i Finnmark som medfører økt forbruk vil falle bort fullstendig.

5.5 Naturmangfold

Vurdering av konsekvenser for naturmangfold ved bygging av store kraftledninger knytter seg i hovedsak til risiko for fuglekollisjoner og direkte arealbeslag i områder og naturtyper med rik eller viktig vegetasjon. Direkte inngrep i viktige naturtyper kan ofte unngås med justering av traseen eller masteplasseringer. Risiko for fuglekollisjoner vil være avhengig av hvilke arter som finnes i et område, ledningens plassering i terrenget og mastetype/lineoppheng. NVE fokuserer på arter/naturtyper som står på den norske rødlisten, prioriterte arter eller norske ansvarsarter, rovfugl og naturtyper som skal kartlegges etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (M2209) eller etter tidligere DN-håndbok 13. Samtidig omtaler NVE kun arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for. NVE vurderer også virkninger for områder som er vernet etter naturmangfoldloven.

Tema naturmangfold er omtalt under deltemaene *naturtyper og vegetasjon* (kapittel 5.5.1), *fugl* (kapittel 5.5.2), *øvrige dyrearter* (kapittel 5.5.3), *verneområder* (kapittel 5.5.4) og *fremmede arter* (kapittel 5.5.7). Mot slutten av kapittelet er det gitt en vurdering av tiltaket etter naturmangfoldloven §§ 8 til 12 (kapittel 5.5.7) før det er gitt en samlet oppsummering av temaet (kapittel 5.5.8).

Virkninger for akvatisk naturmangfold inngår i kapittel 0 *Vassdrag*.

5.5.1 Naturtyper og vegetasjon

I forbindelse med kraftledninger er det anleggsfasen som medfører størst ulempe for naturtyper og vegetasjon, på grunn av kjøring i terrenget og opparbeidelse av anleggsveier. I driftsfasen vil de direkte konsekvensene i hovedsak dreie seg om arealbeslag for mastefester, skogryddebelter og eventuelle kantsoneeffekter.

Direkte konflikt med sårbare arter, vegetasjon og naturtyper kan i stor grad unngås ved å tilpasse mastefester, ta hensyn under anleggsarbeidet og vilkår knyttet til driftsperioden, som for eksempel begrenset skogrydding.

Konsekvensutredningen omtaler flere naturtypelokaliteter langs de omsøkte traséalternativene. I etterkant av utredningen er det på oppdrag fra Miljødirektoratet kartlagt naturtyper ved Skaidi (2020), Lakselv (2021) og i Stabbursdalen langs E6 og Stabburselva (2022). Resultatene fra disse er offentliggjort i Naturbase. NVE har vurdert virkningen for naturtypene basert på informasjonen i Naturbase. Vi har også vurdert potensialet for verdifulle naturtyper på strekninger langs omsøkte traseer som verken er kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen eller på oppdrag fra Miljødirektoratet.

I vurderingene legger NVE til grunn verdisettingen av naturtypelokaliteter etter gjeldende KU-metodikk (M-1941), slik den framgår i Naturbase. I noen tilfeller har NVE justert verdien basert på oppdatert rødlistestatus for naturtyper registrert etter DN håndbok 13. Rødlistekategori er oppgitt i parentes[13].

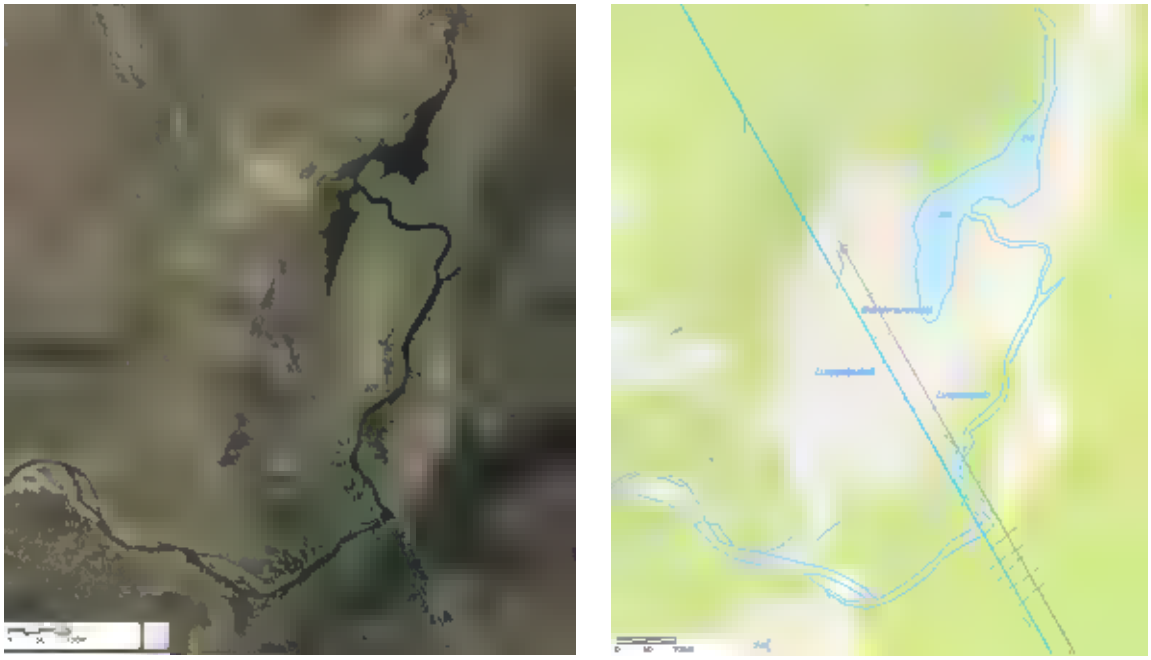
5.5.1.1 Delstrekning Skaidi–Stabbursdalen

Traseen for ny 420 kV ledning går på sør- og vestsiden av dagens 132 kV ledning. Store deler av fjellpartiet er kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen. Det ble ikke registrert naturtyper

[13] Rødlistekategorier: CR – kritisk truet, EN – sterkt truet, VU – sårbar, NT – nær truet, DD – datamangel

etter DN-håndbok 13, som var gjeldende metodikk på kartleggingstidspunktet. Ifølge tilleggsutredningen er det *lite potensial* for slike naturtyper og rødlistede arter langs de resterende partiene som ikke er kartlagt.

NVE konstaterer at kraftledningen vil krysse flere myrpartier (f.eks. rundt Lásotjohka, Cohttiljohka, Buoidenjunjeaggi, Guljamanjeaggi), se figur 5.5-1. Uavhengig av om myrene oppfyller kravene til å kartlegges som naturtype etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, kan de være funksjonsområde for arter. NVE legger også vekt på at myr lagrer klimagass jf. kapittel 0. Myr er sårbar for inngrep, slik som mastepunkter og anleggstransport.

Figur 5.5-1. Eksempel på myrområder som ikke er kartlagt, men som kraftledningen og trasé 1.0 (lys blå strek) vil krysse. Flyfoto til venstre og topografisk kart til høyre. Kilde: NVE Atlas.

Naturbase viser flere verdifulle naturtyper rundt Skaidi transformatorstasjon, se figur 5.5-2. Kraftledningen krysser i dette området kanten av en naturbeitemark med stor verdi. NVE mener at traseen slik den er skissert, i liten grad vil forringe lokaliteten. NVE legger til grunn at Statnett generelt sett begrenser terrenginngrep i størst mulig grad. NVE mener det må stilles vilkår om at Statnett utarbeider en detaljplan, som også beskriver hvordan de skal istandsette og legge til rette for naturlig revegetering etter anleggsfasen. NVE mener at den skade som eventueltoppstår på naturbeitemarka vil avbøtes ved en slik istandsetting.

For å minimere inngrep i myr, mener NVE at det bør settes vilkår om at det ikke skal graves, plasseres master i myr eller gjennomføres andre inngrep som kan drenere myra. Dersom slike inngrep ikke kan unngås, skal Statnett begrunne dette og beskrive i detaljplanen hvordan arbeidene skal gjennomføres skånsomt, og vurdere dette opp mot mindre justering av traseen for å unngå myr. NVE anbefaler at det også settes vilkår om at Statnett ikke skal utføre transport på myr, med unntak av hvis myra er frossen og snødekt. Unntaket gjelder ikke for tung transport i palsmyr, siden tung transport kan presse sammen og endre de hydrologiske forholdene og strukturen i det isolerende torvlaget, og slik bidra til å smelte palsene. Der dette ikke lar seg gjøre skal Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse begrunne hvorfor i detaljplanen og i størst mulig grad begrense kjøringen til eksisterende kjørespor langs dagens 132 kV ledning. Dersom det

må kjøres utenfor eksisterende spor eller transporten må skje på en annen tid av året, skal Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse begrunne hvorfor det er nødvendig og beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt. NVE legger til grunn at disse tiltakene også skal være egnet til å minimere klimagassutslipp fra myr, jf. kapittel 5.11.3.

NVE mener samme vilkår skal gjelde for vanlig vedlikeholds-/skjøtselsarbeid i driftsfasen, med unntak av i situasjoner hvor tiltak umiddelbart må iverksettes for å gjenopprette eller opprettholde forsyningssikkerheten.

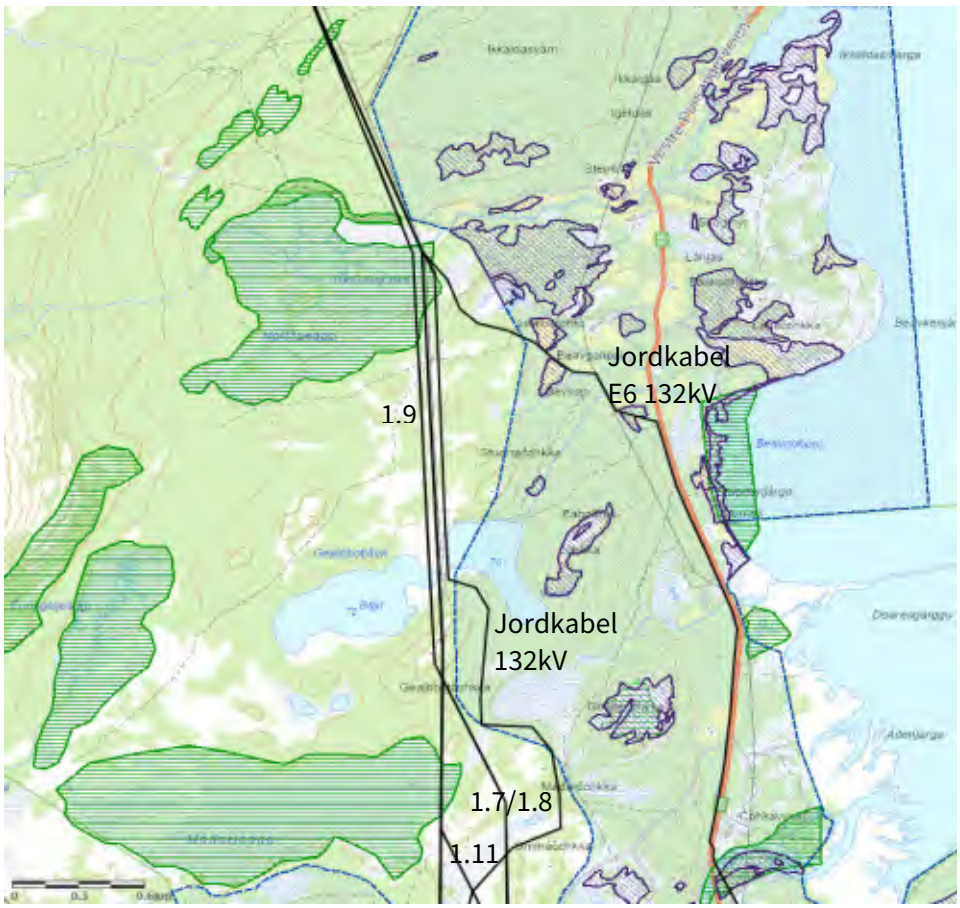
NVE mener virkningene, forutsatt foreslåtte tiltak, blir små for naturtyper og vegetasjon på denne strekningen.

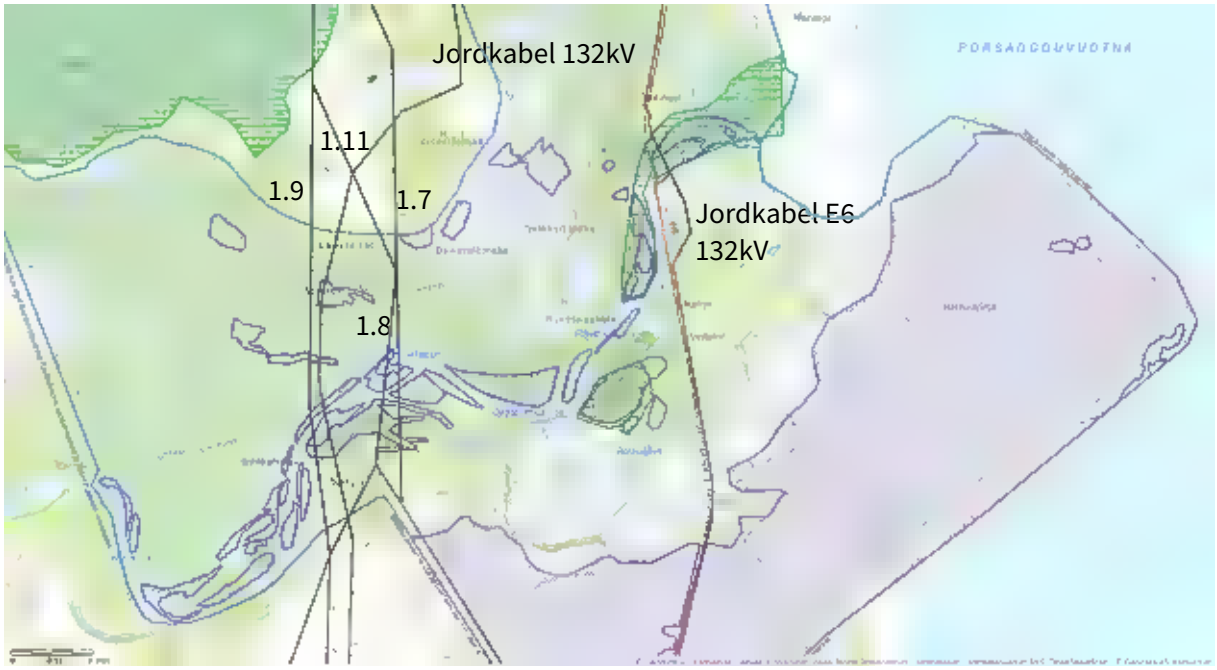
Figur 5.5-2. Området ved Skaidi transformatorstasjon (ved Trafoveien) ble kartlagt i 2020 (kartleggingsgrensen vist med stiplet blå strek). Sort strek viser trasé 1.0 som krysser i kanten av en kartlagt naturbeitemark (lilla skravur). Kilde: Naturbase.

5.5.1.2 Delstrekning Stabbursdalen

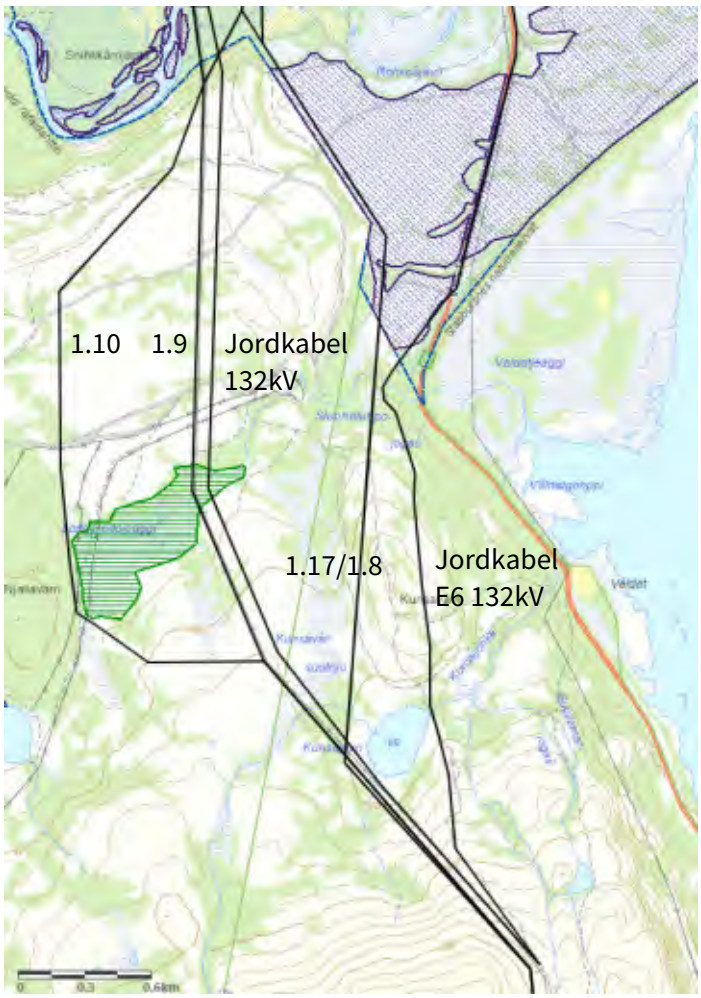
Gjennom Stabbursdalen har Statnett søkt om flere alternative traseer for ny 420 kV ledning, i tillegg til to traseer for å kable dagens 132 kV ledning. Figur 5.5-3 til figur 5.5-5 viser en oversikt over traseene og de registrerte naturtypene. Traseene er vist med svart strek og naturtyper med grønn og lilla skravur. De ulike alternativene er vurdert under.

Figur 5.5-3. Stabbursdalen nord. Kilde: Naturbase.

Figur 5.5-4. Stabbursdalen ved kryssing av Stabburselva. Kilde: Naturbase.

Figur 5.5-5. Stabbursdalen sør. Kilde: Naturbase.

Alternativ 1.9

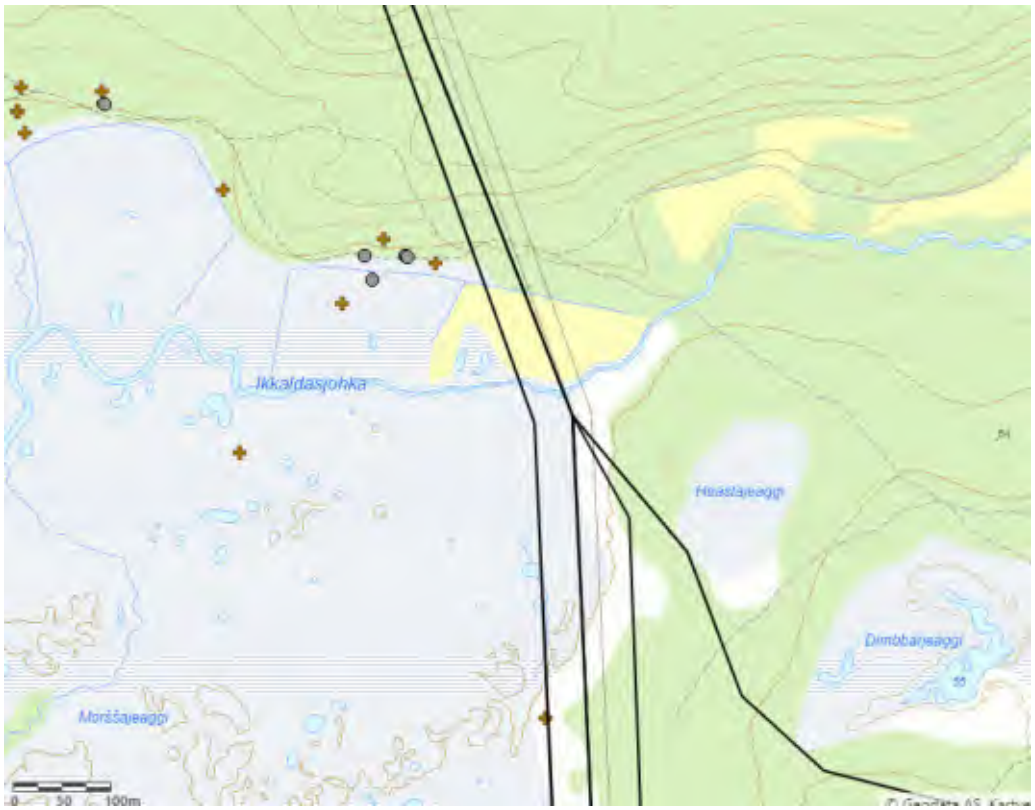
Konsekvensutredningen peker på at nordsiden av Stabbursdalen inngår i dolomittbeltet som strekker seg på tvers av Porsangerfjorden. Her er det stort potensial for rødlistede og kalkkrevende arter og naturtyper. Videre beskrives vestsiden av Porsangerfjorden langs dolomittbeltet som et verdifullt kulturlandskap.

Trasé 1.9 går parallelt på vestsiden av dagens 132 kV ledning, og vil krysse hagemarka (VU) Gilbavárri sør 2 (figur 5.5-3) med *stor verdi*. Hagemarka ligger langs dolomittbeltet og inngår i det verdifulle kulturlandskapet som strekker seg opp mot Goarahat, og anses også som en del av et landskapsøkologisk funksjonsområde for flere rødlistede sommerfuglarter. Det er ikke planlagt mastepunkter innenfor hagemarka, men en utvidelse av eksisterende ryddebelte og anleggstransport kan gi behov for å hogge trær i lokaliteten. I faktaarket for lokaliteten i Naturbase er fjerning av bjørk nevnt å være en fordel. I utgangspunktet er konsekvensen av kraftledningen vurdert til liten, men konsekvensutredningen påpeker at det er usikkerhet knyttet til masteplassering og terrengtransport, og har derfor vurdert at konsekvensen vil bli *middels negativ*. Siden de fleste naturverdiene i hagemarka er knyttet til vegetasjonen på bakken, mener NVE at virkningene på Gilbavárri sør 2 vil bli små, så lenge Statnett unngår master i lokaliteten og terrengtransport på barmark. NVE mener at det bør settes vilkår om at Statnett skal ta hensyn til

vegetasjonen ved planlegging og etablering av mastepunkter og transport, og må beskrive i en detaljplan hvordan dette skal gjøres.

Ledningen passerer tett på østsiden av palsmyrene (EN) Máđirjeaggi og Morššajeaggi (figur 5.5-3), som begge er vurdert å ha *svært stor verdi*. Lokalitetene inngår i et større myrkompleks som er foreslått vernet på grunn av nasjonale verneverdier (se kapittel 5.5.4). Ledningen går utenfor den foreslåtte vernegrensen, men begge palsmyrene fortsetter et stykke østover under traseen. Den krysser også en myr som ikke er registrert mellom Máđričohkka og Groddetčohkka. Sør for Stabburselva krysser ledningen enda en palsmyr, Lodderođojeaggi, som er vurdert å ha *svært stor verdi*. Påvirkningen vil i hovedsak være mastefester og eventuell terrengtransport og anleggsarbeid. Dersom det gis konsesjon for alternativ 1.9, anbefaler NVE at det settes vilkår for å ivareta myr som beskrevet under første delstrekning (se kapittel 5.5.1.1), og presiserer at det her er særlig viktig å ikke punktere palser i palsmyrene, da dette kan føre til at iskjernen i myra smelter raskere.

Krypsivaks (EN) er registrert nord ved Morššajeaggi i eksisterende ATV-spor (figur 5.5-6). Det er også registrert flere forekomster av soppen *Entoloma corvinum* (VU) og flere andre *Entoloma*-sopper (NT) i samme område. Statnett planlegger en midlertidig trommelplass rett øst for krypsivaksforekomstene, og vintertransport langs det eksisterende ATV-sporet gjennom forekomstene. Selv om det er planlagt vintertransport, mener NVE at det bør stilles vilkår om at Statnett skal merke og avgrense områdene med krypsivaks (EN) og *Entoloma corvinum* (VU) i samråd med fagkyndig kompetanse for å unngå utilsiktet slitasje på voksestedene og mulig skade på artene. Hvordan de skal merkes skal beskrives i detaljplanen.

Figur 5.5-6. Rødlistede arter nord for Morššajeaggi. Krypsivaks (EN) og ravnerødspore (VU) er vist med grå sirkler. Nært trua arter er vist med brune kors. Ledningstraseene er vist med svart strek. Midlertidig anleggsvei vil følge dagens ATV-spor (stiplet grå linje), og det er planlagt trommelplass omtrent der kabeltraseen fra øst møter myra. Kilde: Naturbase.

Trasé 1.9 krysser Stabburselva ved Solbakken på samme sted som dagens 132 og 66 kV ledninger (figur 5.5-4). Dagens ledninger går igjennom fire naturtypelokaliteter, der tre er flomskogsmark (VU) med *svært stor verdi* og en er åpen flomfastmark (NT) med *stor verdi*. Mastepunktene for de eksisterende ledningene er plassert utenfor lokalitetene, men lokalitetene er påvirket av skogrydding langs traseene. Forutsatt at dagens ledninger fjernes, at 1.9 delvis gjenbruker traseen til 132 kV-ledningen og at mastepunktene plasseres utenfor lokalitetene, mener NVE at virkningene for lokalitetene blir små. Den nye kraftledningen vil da kun føre til en mindre utvidelse av dagens ryddebelte langs kanten av lokalitetene. NVE mener likevel det bør stilles vilkår om begrenset skogrydding gjennom lokalitetene og at mastepunktene plasseres utenfor lokalitetene. Trestammene etter større eller gamle trær kan legges igjen i lokaliteten, siden dette kan være habitat for insekter, lav og sopp. Statnett må beskrive hvordan dette skal gjennomføres jf. Skogrydding i kraftledningstraseer (NVE-veileder 2/2016) i detaljplanen.

Traseen videre er ikke kartlagt (figur 5.5-5), men etter NVEs vurdering ser det ut til at den krysser naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra (NT). NVE konstaterer at naturtypen er svært vanlig, og er rødlistet hovedsakelig grunnet virkninger som følger av klimaendringer og slitasje ved ferdsel, arealbruk og overbeite av husdyr og reinsdyr. NVE mener derfor at en kraftledning ikke vil gi en vesentlig virkning for naturtypen, og at det ikke er nødvendig å gjøre spesielle tiltak for å unngå skade på slike lokaliteter.

Alternativ 1.10

Konsekvensutredningene for naturmangfold omtaler ikke trasé 1.10, men vurderer andre traseer som går i omtrent samme område. NVE mener 1.10 vil gi de samme virkningene som 1.9 til og med kryssingen av Stabburselva. Trasé 1.10 går langs foten av fjelltoppen Njallavárri innenfor Stabbursdalen landskapsvernområde (figur 5.5-5). En del av verneformålet er å sikre et område med verdens nordligste furuskog. I konsekvensutredningen er det ikke oppgitt en eksakt utbredelse for denne furuskogen, men ut ifra hva NVE kan se på flyfoto, vil ledningen ikke påvirke furuskog i betydelig grad.

Dersom det gis konsesjon til alternativ 1.10, mener NVE at det skal settes vilkår om at traseen legges så nærme palsmyra Lodderođojeaggi som mulig uten å føre til direkte inngrep i eller drenering av myra, slik at hogst i furuskogen på Njállavarri unngås eller minimeres. NVE anbefaler at det settes vilkår om at Statnett skal beskrive tilpasning av trasé og mastepunkter for å ivareta disse hensynene i en detaljplan, og at det i tillegg framgår av planen hvordan arbeidene skal utføres for å minimere påvirkningen i anleggsfasen. NVE mener også det bør stilles vilkår om begrenset skogrydding og at Statnett skal beskrive i detaljplanen hvordan eventuellskogrydding skal gjennomføres i naturtypelokalitetene langs Stabburselva og i furuskogen ved Njallavárri. Dersom disse vilkårene blir fulgt, vurderer NVE at dette alternativet (1.10) sør for Stabburselva er mindre konfliktfylt enn 1.9, der virkninger for myr er tillagt betydelig vekt i vurderingen.

Etter det NVE kan se, vil traseen ellers krysse naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra, som ikke krever spesielle hensyn.

Alternativ 1.7 og 1.8

Trasé 1.7 og 1.8 er like bortsett fra ved kryssing av Stabburselva (figur 5.5-4). Fra Gealbbotčohkka nord for Stabburselva går traseene noe lenger øst enn trasé 1.9 og unngår lokalitetene ved Solbakken. Trasé 1.7 og 1.8 krysser også myr, og NVE mener det bør stilles vilkår i den forbindelse tilsvarende som beskrevet for alternativ 1.9.

Ved kryssing av Stabburselva vil traseene gå igjennom tre lokaliteter der to er flomskogsmark (VU) med *svært stor verdi* og en åpen flomfastmark (NT) med *stor verdi* (figur 5.5-4). Trasé 1.7 vil i tillegg krysse enda en flomskogsmark med *svært stor verdi*. NVE vurdere at virkningene vil være begrenset til mastepunkter og skogrydding. Skogrydding vil fragmentere lokalitetene. NVE konstaterer at arealbeslaget i forbindelse med skogrydding er noe større ved alternativ 1.8 og at kryssing vil fragmentere kjerneområdene til lokalitetene, mens alternativ 1.7 vil føre til skogrydding og fragmentering i kanten av fire lokaliteter.

NVE mener at begge alternativene vil føre til negative konsekvenser, men har ikke grunnlag for å kunne skille virkningene for naturmangfold. Dersom det gis konsesjon til et av disse alternativene, mener NVE det bør stilles vilkår om begrenset skogrydding og at dette beskrives i detaljplanen tilsvarende som for alternativ 1.9.

Sør for Stabburselva følger traseene grensen til Stabbursdalen landskapsvernområde. De går igjennom en lokalitet med kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra (NT), og etter det NVE kan se ytterligere et område med denne naturtypen frem til Kunsajávri. Som tidligere nevnt krever ikke denne naturtypen spesielle hensyn.

Traseene vil også krysse eller gå nært inntil flere mindre myrpartier. NVE anbefaler at det settes vilkår for å ivareta myr som beskrevet under første delstrekning (se kapittel 5.5.1.1) og trasé 1.9.

NVE mener at alternativ 1.7/1.8 vil ha noe større virkninger enn alternativ 1.9 frem til og med kryssing av Stabburselva, men mindre virkninger sør for elva og frem til Kunsajávri. Hensynet til myr er tillagt betydelig vekt i vurderingen. Sør for Stabburselva er det lite som skiller alternativ 1.7/1.8 og 1.10 dersom vilkårene som er foreslått for alternativ 1.10 blir fulgt.

Alternativ 1.11

Trasé 1.11 er en variant av trasé 1.9, men krysser Stabburselva på samme sted som trasé 1.8 før den igjen følger trasé som 1.9 (figur 5.5-4). NVE mener derfor at virkningene er de samme som for trasé 1.9 nord og sør for Stabburselva, og trasé 1.8 ved kryssing av elva, og viser til vilkår som anbefalt over for disse. Alternativ 1.11 gir noe større virkninger enn alternativ 1.9 ved kryssing av Stabburselva, siden 1.9 krysser elva delvis i samme trasé som eksisterende ledninger, mens alternativ 1.11 vil føre til nye inngrep i flere lokaliteter.

Jordkabeltrasé langs E6

Alternativet med kabling av dagens 132 kV ledning langs E6 er ikke er omtalt i konsekvensutredningen. Traseen starter i kanten av palsmyra (EN) Morššajeaggi (*svært stor verdi*) og myrene Heastajeaggi og Dimbbarjeaggi. Heastajeaggi er ikke kartlagt eller omtalt i konsekvensutredningen. Dimbbarjeaggi er kartlagt som palsmyr i 2022 og er gitt *stor verdi*. NVE mener at kabling gjennom myr kan føre til hydrologiske endringer som påvirker naturtypene. NVE henviser til tidligere beskrevet vilkår for myr under delstrekning Skaidi–Stabbursdalen (se kapittel 5.5.1.1) og særlig vilkår om å unngå å punktere palser i palsmyr under trasé 1.9.

Videre går kabeltraseen i kanten av tre semi-naturlige naturtyper (boreal hei (VU), semi-naturlig våteng (DD) og naturbeitemark (VU)) med *stor verdi.* NVE mener at det bør stilles vilkår om at Statnett skal unngå inngrep i disse lokalitetene, og at mindre traséjusteringer for å unngå dette kan beskrives i detaljplanen. Jordkabelen går også tvers igjennom en semi-naturlig eng (VU) med *middels verdi* ned mot E6. Denne er i svært redusert tilstand grunnet gjengroing med trær. NVE konstaterer at dette er en svært vanlig naturtype i kulturlandskapet, men at den er rødlistet

grunnet opphør av bruk som gir gjengroing. NVE mener derfor at en jordkabel ikke vil ha noen særlige virkninger for lokaliteten.

Forbi Gáljagohppi har E6 fragmentert et tidligere sammenhengende våtmarksområde langs fjorden. Stabbursnes naturreservat omfatter deler av våtmarksområdet på østsiden av veien. Kabeltraseen er skissert på vestsiden, noe også NVE legger til grunn for å unngå inngrep innenfor naturreservatet. For myrpartiet på vestsiden av E6 henviser NVE til tidligere beskrevet vilkår for myr under delstrekning Skaidi–Stabbursdalen. Vi forutsetter imidlertid at en trasé som unngår myr ikke kommer i konflikt med sikringssonen for det automatisk freda kulturmiljøet Gáljagohppi (Askeladden ID 172636) som ligger ved adressen Vestre Porsangervien 1526.

På sørsiden av Stabburselva er det i dette området registrert åpen flomfastmark (NT) og flomskogsmark (VU), begge lokaliteter med *stor verdi*. Kryssing av elva kan gjøres på tre måter: 1) kabling i eksisterende bru, 2) styrt boring og 3) graving. Kabling i bru vil mest sannsynlig minimere inngrep i lokalitetene. Ved styrt boring vil man trolig kunne unngå inngrep i åpen flomfastmark, men det er usikkerhet knyttet til hvor stort inngrep det blir i flomskogsmarka. Graving vil gi inngrep i begge lokalitetene. Begge naturtypene avhenger av forstyrrelse (flom), og innehar arter som reetablerer seg raskt etter slike episoder, noe som også betyr at verdien ikke nødvendigvis går tapt som følge av midlertidige inngrep så lenge terrenget blir istandsatt. Et ryddebelte for å holde kabeltraseen åpen vil kunne hindre gjenvekst av trær, noe som er uheldig for flomskog. Forutsatt naturlig revegetering av bunnvegetasjon vurderer NVE inngrepet som moderat. NVE mener likevel at kabling i bru er det beste alternativet for naturtyper og kantvegetasjon. NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett i størst mulig grad tar hensyn til naturtypelokalitetene og kantvegetasjonen for øvrig langs Stabburselva. NVE anbefaler at det stilles krav om at Statnett må bruke fagkyndig kompetanse ved detaljplanleggingen. Dette inkluderer feltarbeid for å kartlegge rødlistede arter. Statnett skal også beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidet vil bli utført for å minimere negative virkninger og hvordan området blir istandsatt etter endt anleggsarbeid.

Resten av traseen langs E6 vil gå i kanten av naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra (NT) med *middels verdi*. NVE vurderer at denne naturtypen mest sannsynligvis også finnes på siste del av traseen mot Kunsajávri. Dette er trolig tilfellet for den siste strekningen mot Kunsajávri for den andre jordkabeltraseen også. Som tidligere nevnt mener NVE at denne naturtypen ikke gir grunnlag for å sette særskilte vilkår i en konsesjon.

Jordkabeltrasé langs dagens 132 kV ledning

Den alternative jordkabeltraseen går for det meste langs dagens 132 kV ledning, men før fjelltoppen Gealbbotčohkka går den noe lenger øst og videre mellom myra Máđirjeaggi og en annen myr. Ved Gorddetčohkka går traseen langs og i myr. Ved Solbakken går traseen igjennom fem naturtypelokaliteter: en semi-naturlig eng (VU) med *middels verdi*, tre flomskogsmarker (VU) med *svært stor verdi* og en åpen flomfastmark (NT) med *stor verdi*. NVE mener at kryssing av Stabburselva ved graving er uheldig, da det er store naturverdier knyttet til kantvegetasjonen og naturtypene her. Videre sørover vil traseen også gå gjennom palsmyra Lodderođojeaggi (EN) med *svært stor verdi*. NVE mener at de sammen vilkårene satt for jordkabeltraseen langs E6 for myr, flomskogsmark og åpen flomfastmark også må settes for dette alternativet.

Oppsummering

For naturtyper og vegetasjon i Stabbursdalen mener NVE at den minst konfliktfylte løsningen for ny 420 kV luftledning vil være alternativ 1.9 kombinert med 1.10. For kabling av 132 kV-ledningen

mener NVE at traseen langs E6 med kabling i bru vil gi minst naturinngrep. Det er lagt vekt på at denne traseen unngår eller minimerer inngrep i palsmyr og myr generelt, og vil gi minst negative virkninger ved kryssing av Stabburselva.

5.5.1.3 Delstrekning Stabbursdalen–Lakselv

Mellom Stabbursdalen og området vest for Lakselv transformatorstasjon er ny ledning planlagt parallelført med dagens 132 kV ledning (figur 5.5-7). I utredningen er konsekvensen vurdert som *ubetydelig til liten negativ* for naturtyper og vegetasjon. I ettertid har det blitt gjennomført en kartlegging av naturtyper (2021), som resulterte i funn av flere verdifulle naturtypelokaliteter i området rundt Lakselv.

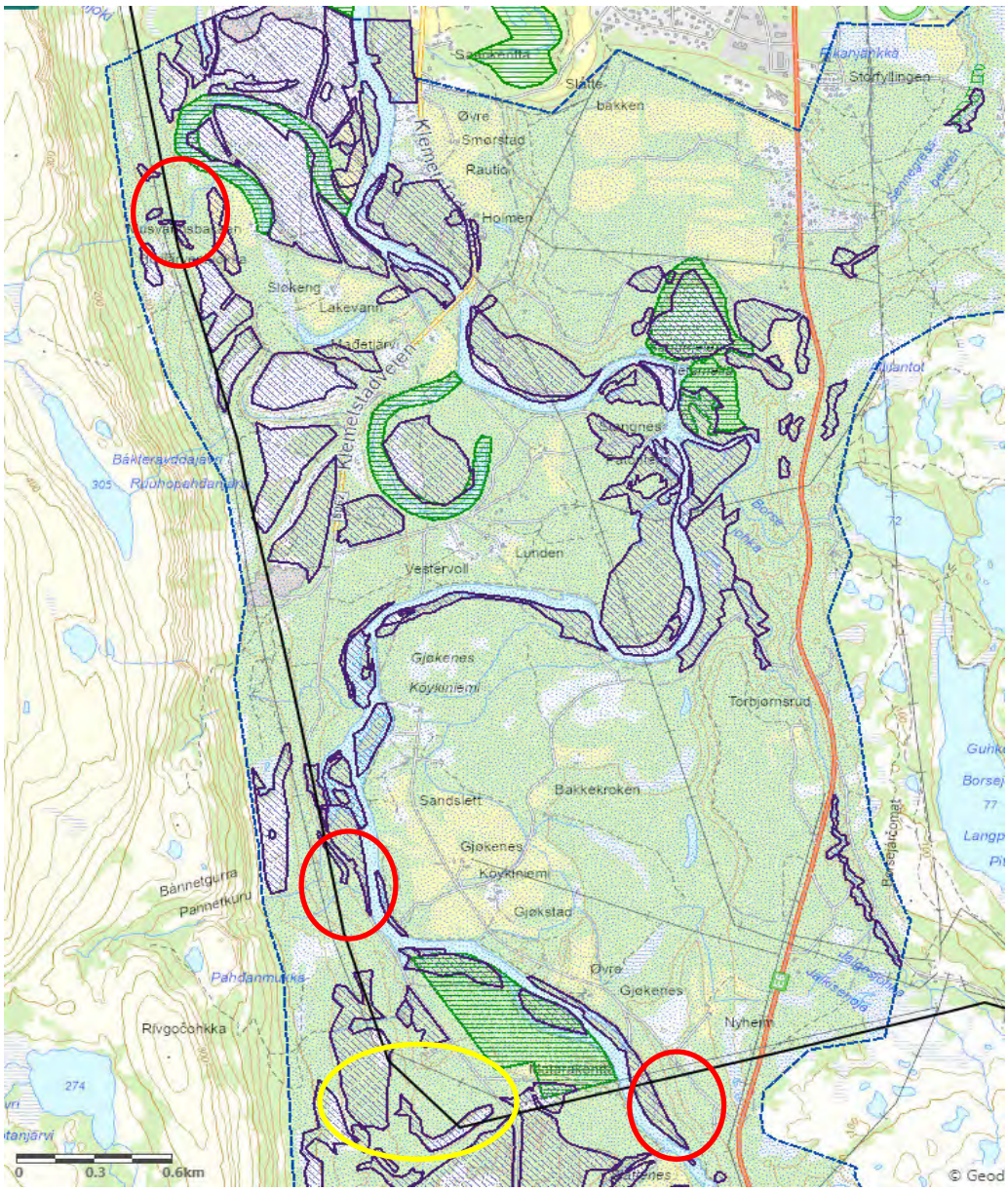
Ved Musvannsbakken og frem til Lakselva krysser kraftledningen tre lokaliteter med kalkbjørkeskog av *stor verdi* og to lokaliteter med gammel lågurtospeskog av *middels* og *stor verdi*.

Ryddebeltet langs ledningen og mastepunkter vil føre til fragmentering og arealbeslag i disse lokalitetene. En av lokalitetene med kalkbjørkeskog og gammel lågurtospeskog vil inngå i ryddebeltet slik at trær i kanten av lokalitetene vil bli hogd. NVE vurderer at virkningene blir små for disse to lokalitetene. Den andre lokalitetene med kalkbjørkeskog vil bli betydelig redusert, siden ryddebeltet vil føre til hogst av omtrent halvparten av lokaliteten. NVE vurderer derfor virkningene som store for denne lokaliteten. I tillegg vil den tredje lokaliteten med kalkbjørkeskog og den andre med gammel lågurtospeskog, gå tapt som en konsekvens av hogsten i ryddebeltet. NVE mener derfor at virkningene blir svært store for disse.

Ved kryssing av Lakselva vil ledningen krysse en lokalitet med flomskog (VU) av *stor verdi,* parallelt med eksisterende ledning og i et område der det er flere andre små inngrep (bygninger og vei). Dette vil føre til en utvidelse av det eksisterende ryddebeltet der trær blir hogd. Selv om ryddebeltet vil bli noe utvidet mener NVE at virkningene også blir små for flomskogen, siden man samler inngrep til et sted.

NVE mener at det bør stilles vilkår om begrenset skogrydding gjennom alle de seks lokalitetene fra Musvannsbakken og frem til Lakselva, og at mastepunktene plasseres utenfor lokalitetene. Hvis store trær likevel må felles skal trevirket legges igjen, siden dette kan være habitat for fugl, insekter, sopp og lav. NVE anbefaler vilkår om at Statnett beskriver hvordan dette skal gjennomføres jf. Skogrydding i kraftledningstraseer (NVE-veileder 2/2016) i detaljplanen.

Ledningen krysser også fem lokaliteter med boreal hei (VU). I tillegg planlegger Statnett en midlertidig anleggsvei igjennom og anleggsplass i to av disse lokalitetene. Boreal hei er en naturtype uten trær, og påvirkningen vil derfor bestå av direkte arealbeslag til mastepunkter og vei (midlertidig). NVE konstaterer at boreal hei, i likhet med semi-naturlig eng, er en svært vanlig naturtype i fjellkulturlandskapet, men er rødlistet grunnet opphør av bruk som resulterer i gjengroing. Lokalitetene er i tidlig gjengroing. NVE forutsetter at Statnett istandsetter terrenget og legger til rette for naturlig revegetering etter endt anleggsarbeid. NVE mener derfor at kraftledningen, anleggsplass og en midlertidig vei ikke vil ha vesentlige virkninger for naturtypen.

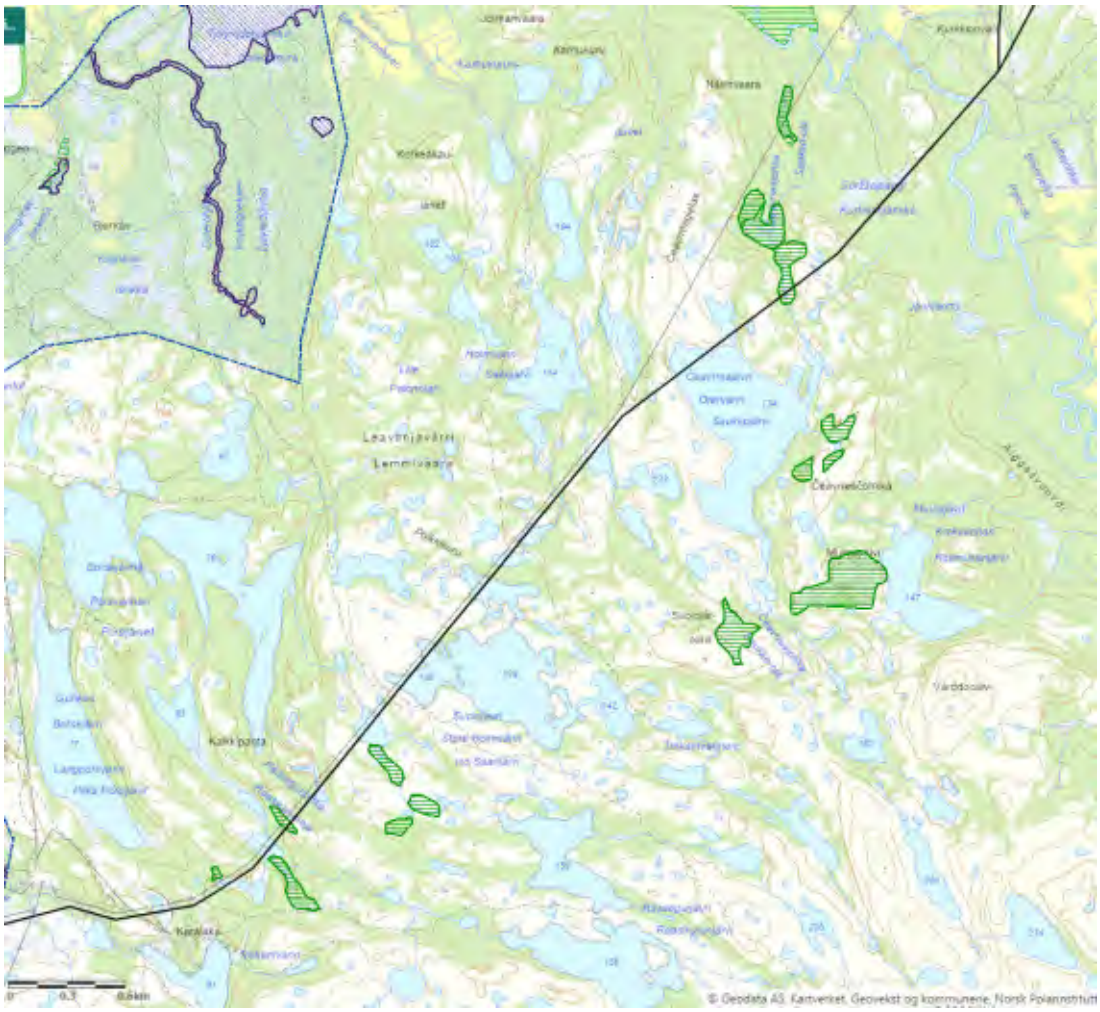

Figur 5.5-7. Sør for Lakselv og vest for Lakselv transformatorstasjon krysser kraftledningen flere verdifulle naturtyper. Traseen er vist med svart strek. Naturtyper er vist med grønn og lilla skravur. Lokalitetene som blir påvirket av kraftledningen, utenom boreal hei, er vist med rød sirkel. Gul sirkel viser omtrent hvor Statnett planlegger midlertidig vei og anleggsplass i boreal hei. Kilde: Naturbase.

5.5.1.4 Delstrekning Lakselv–Fossestrand

Fra området sør for Lakselv transformatorstasjon og videre opp til Fossestrand krysser ledningen en myr og naturtypene kalkrike områder i fjellet og rik fjellhei og tundra (NT), se figur 5.5-8. Konsekvensutredningen vurderer virkningen for lokalitetene som *ubetydelig,* forutsatt at det ikke bygges master i dem, noe NVE er enig i. NVE mener det bør stilles vilkår om at det ikke plasseres master i lokalitetene. Vi anbefaler også at det settes vilkår om at eksisterende kjørespor langs dagens 132 kV ledning skal gjenbrukes framfor at det etableres nye kjørespor gjennom lokalitetene. Dersom det ikke er praktisk mulig å unngå kjørespor og/eller mastepunkter i lokalitetene, mener NVE at Statnett må begrunne dette nærmere i detaljplanen.

Sibirnattfiol (EN) er registrert ved Suolojároaivi, sør for Otervann, noe enkelte høringsparter har pekt på. Traseen går på vestsiden av Otervann og er langt unna funnstedet, men ut ifra usikkerheten beskrevet i konsekvensutredningen kan ikke NVE utelukke at det finnes egnede habitat for sibirnattfiol i ledningstraseen og at bestanden kan bli påvirket. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett skal ta hensyn til sibirnattfiol og ikke plassere mastepunkt innenfor funksjonsområdet for arten. NVE mener at det også bør stilles vilkår om at Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planleggingen av mastepunkter på strekket fra Suolojávri til Kurkkiinjänkäheko. Hvordan dette skal gjøres må beskrives i detaljplanen.

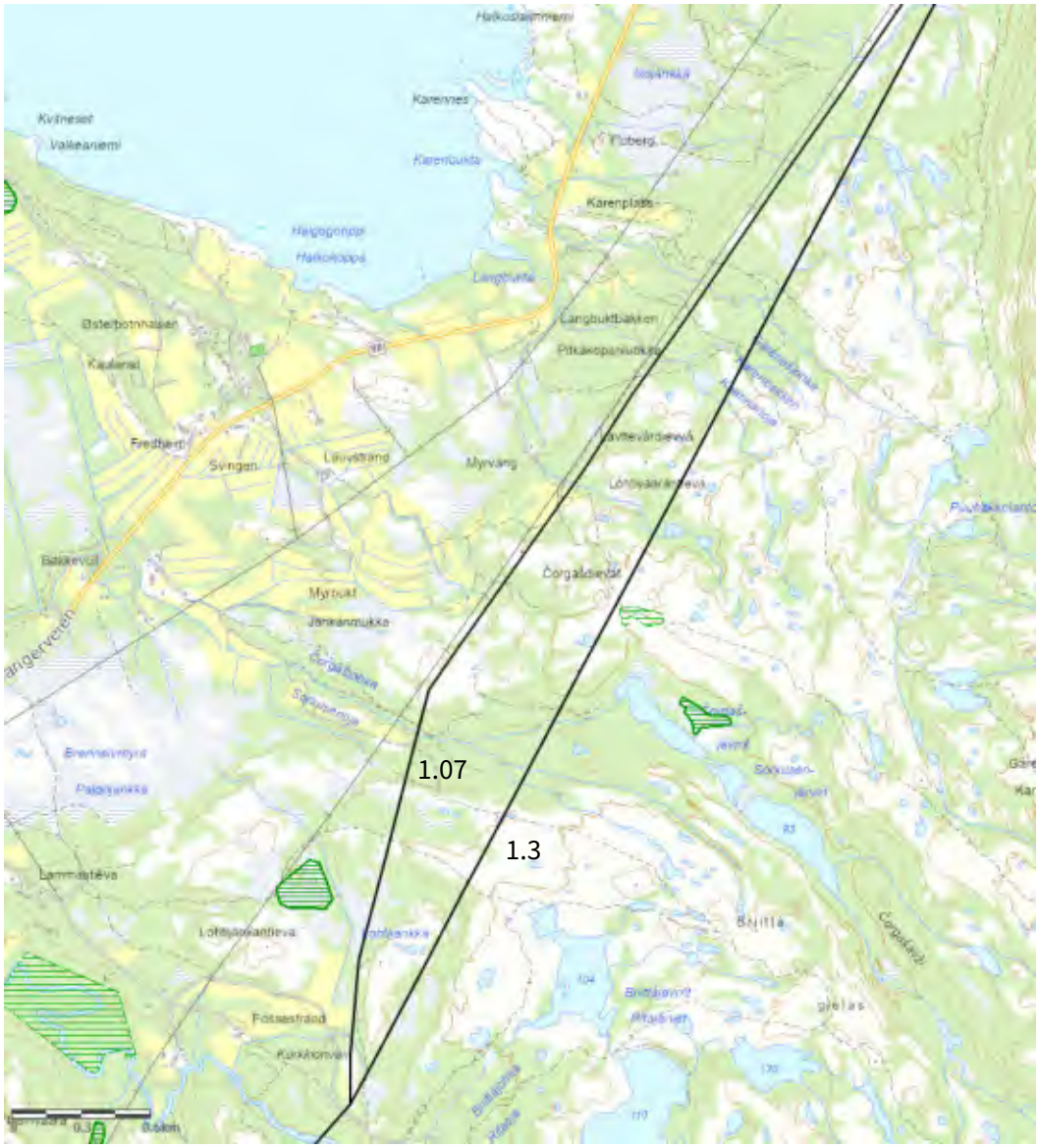

Figur 5.5-8. Fra Lakselv transformatorstasjon til Fossestrand. Kraftledningstraseen er vist med svart strek. Naturtyper er vist med grønn skravur. Kilde: Naturbase.

5.5.1.5 Delstrekning Fossestrand–Časkiljohka

Fra Fossestrand er det to alternative traseer; 1.07 og 1.3 (figur 5.5-9). Trasé 1.07 krysser myra Lohtiijänkkä, der deler er kartlagt som palsmyr (EN). Selv om det går en grøft gjennom myrområdet legger NVE til grunn at palsmyra er en del av et større myrkompleks. Konsekvensutredningen påpeker at det er fare for *negative virkninger* for palsmyra ved barmarkskjøring og plassering av master, selv om det mest verdifulle området ikke ser ut til å bli berørt. NVE viser til vilkår om å unngå master og anleggstransport i myr, som beskrevet for alternativ 1.9 under kapittel 5.5.1.1 Delstrekning Skaidi–Stabbursdalen og mener at virkningene vil bli ubetydelige forutsatt at vilkåret etterleves.

Alternativ 1.3 vil ikke påvirke palsmyra. Dette alternativet passerer nær en lokalitet av naturtypen rik fjellhei og tundra og områder som potensielt kan være mer kalkrike. Ifølge konsekvensutredningen vil trasé 1.3 gi ubetydelige virkninger for naturtyper og vegetasjon. NVE mener imidlertid at alternativ 1.3 kan gi større negative virkninger enn alternativ 1.07. Alternativ 1.07 gir mer parallellføring med eksisterende ledning og unngår områder med potensial for rik vegetasjon.

Figur 5.5-9. Fra til Fossestrand til Časkiljohka er det to alternativer 1.07 og 1.3 (svarte streker). Naturtyper er vist med grønn skravur. Kilde: Naturbase

5.5.1.6 Delstrekning Časkiljohka–Adamselv

På strekningen Časkiljohka–Adamselv er ledningen planlagt parallellført med dagens 132 kV ledning. I konsekvensutredningen er vegetasjonen på delstrekningen beskrevet som fattig, men med høy toleranse for moderat terrengtransport unntatt der det er kløfter, ras- og våtmark.

I Børselvdalen vil ledningen krysse naturtypen åpen flommark (NT) som er vurdert å ha *middels verdi*. Statnett planlegger også anleggsplass i nærheten av lokaliteten. I konsekvensutredningen er

konsekvensen vurdert som *ubetydelig* forutsatt at Statnett unngår master og terrengtransport i lokaliteten. NVE er enig i denne vurderingen, og mener det bør stilles vilkår om at Statnett ikke skal plassere master i lokaliteten og at de gjenbruker eksisterende kjørespor langs dagens 132 kV ledning tilsvarende som foreslått for i kapittel 5.5.1.1 Delstrekning Skaidi–Stabbursdalen. Dersom det må kjøres utenfor eksisterende spor eller transporten må skje på en annen tid av året, mener NVE at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse skal begrunne hvorfor det er nødvendig og beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt. NVE forutsetter at Statnett planlegger anleggsområdet utenfor lokaliteten, som omsøkt.

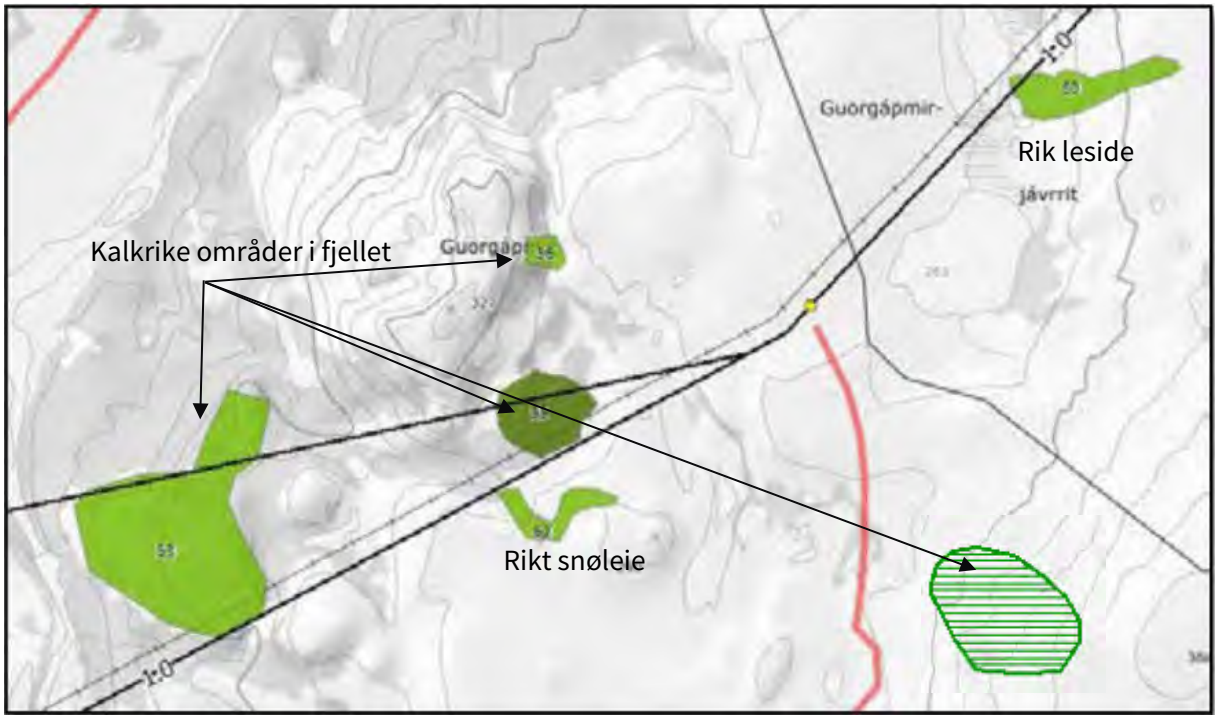
Figur 5.5-10. I Børselvdalen krysser kraftledningen (svart) naturtypen åpen flommark (grønn skravur). Kilde: Naturbase.

Ifølge konsekvensutredningen finnes områder med rikere vegetasjon ved Guorgápmir, og det er avgrenset fire lokaliteter av naturtypen kalkrike områder i fjellet (en med *stor verdi* og resten med *middels verdi*) [14], en lokalitet med rik leside (*middels verdi*), en rik rabbe (*middels verdi*) og et rikt snøleie (*stor verdi*). Det er også registrert flere nær truа arter i lokalitetene og i området ellers, slik som fjellkurle, fjellsolblom, grannsildre, hengefrytle, knoppsildre, rabbestarr, reinrose, rødsildre, sibirkoll og snøbakkestjerne. I lokalitet 64 er det også registrert reinstarr som er sårbar (VU). Disse fjellartene blir i hovedsak påvirket av klimaendringer.

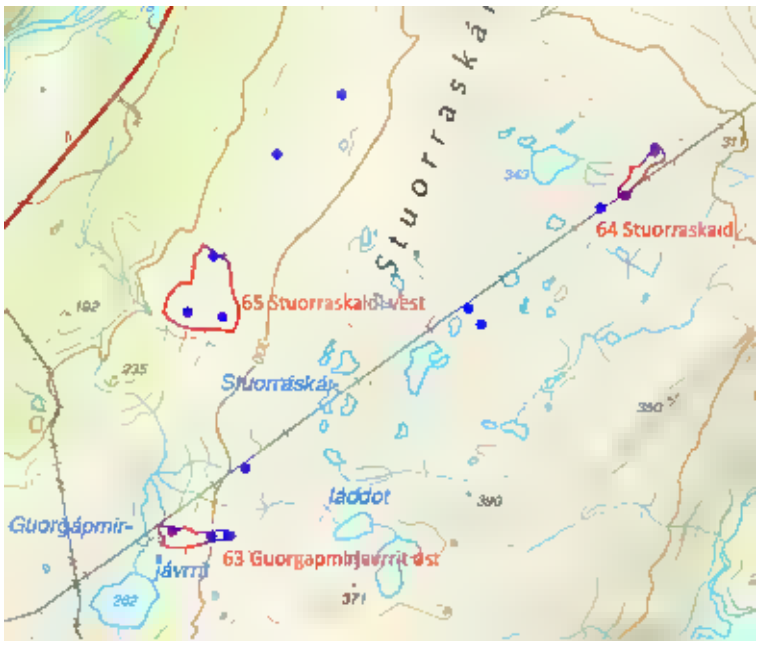
Kraftledningen vil krysse og gå nært inntil flere av naturtypelokalitetene og Statnett planlegger et mastepunkt i en av lokalitetene med kalkrike områder i fjellet (lokalitet nr. 53). Statnett planlegger

[14] NVE bemerker at verdiene i KU-kartlaget ikke har tatt høyde for rødlistestatus for DN-håndbok 13 registreringene. DN-håndbok 13 registreringene *kalkrike områder i fjellet* kan bestå av flere rødlistede naturtyper. NVE har derfor ikke nok informasjon til å vite hvilke rødlistede naturtyper som er registrert som naturtypen *kalkrike områder i fjellet* på dette stedet. For de andre DN-håndbok 13 registreringene med kjent rødlistestatus har NVE justert KU-verdien etter rødlistestatus i henhold til gjeldende metodikk M-1941.

vintertransport til Guorgápmir og å etablere en anleggsplass der. I konsekvensutredningen er konsekvensen vurdert som *ubetydelig* til *liten negativ* for naturtypene og vegetasjonen i området forutsatt at mastepunktene plasseres utenom lokalitetene. NVE mener virkningene for lokalitetene blir små, men at det bør stilles vilkår om at Statnett ikke plasserer mastepunkter i lokalitetene. NVE anbefaler at det stilles samme vilkår om masteplassering og anleggstransport som for myr beskrevet under kapittel 5.5.1.1. NVE mener det også bør stilles vilkår om at plassering av anleggsområdet ved Guorgápmir planlegges i samråd med fagkyndig kompetanse og blir beskrevet i detaljplanen for å i størst mulig grad unngå naturtyper og rødlistede arter. Siden det finnes sårbare kalkrike områder rundt Guorgápmir, mener NVE at ved eventuelt behov for sommer- eller barmarktransport opp til og ved Guorgápmir, må gjøres kartlegging av rødlistede karplanter, moser, lav, sopp og naturtyper og at valg av transporttrasé gjøres i samråd med personer med fagkyndig kompetanse og beskrives i detaljplanen.

Figur 5.5-11. Ved Guorgápmir er det registrert noen kalkrike naturtyper (grønn) som kraftledningen vil krysse (den nederste svarte streken er omsøkt trasé). Vintertransport vil følge rød strek og det gule punktet indikerer midlertidig anleggsplass. Kilde: Multiconsults konsekvensutredning og Naturbase.

Figur 5.5-12. Ved Guorgápmir er det også registrert en rik rabbe (lokalitet 64) som kraftledningen (svart strek) krysser. De blå sirklene viser registreringer av rødlistede arter. Kilde: Multiconsults konsekvensutredning.

NVE konstaterer at ledningen krysser sårbare myrområder i Adamsfjorddalen (figur 5.5-13), og trolig det som kan klassifiseres som åpen flomfastmark (NT) og flomskogsmark (VU) tilknyttet Adamsfjordelva. I utredningen framgår det at denne strekningen er dårlig kartlagt. Gitt potensialet for naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks og rødlistede arter, mener NVE derfor at det bør stilles vilkår om at Statnett utfører en supplerende kartlegging av naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, og rødlistede landformer, karplanter, moser, lav og sopp. Statnett skal bruke dette som grunnlag for detaljplanlegging av traseen (traséjusteringer) og andre avbøtende tiltak som f.eks. justering av mastepunkter, begrenset hogst og gjenbruk av eksisterende kjørespor. Kartleggingen må utføres innenfor vekstsesongen, av fagkyndig kompetanse, og Statnett skal gjøre detaljplanleggingen i samråd med denne. Kartlegging i detaljplanfasen vil etter NVEs syn være tilstrekkelig, da det i dette området uten skog vil være mulig å avbøte negative virkninger i vesentlig grad med mindre justering av traseen og plassering av mastepunkter. NVE legger til grunn at virkningene for naturmangfoldet generelt sett vil være lavere ved at traseene går parallelt framfor spredt gjennom området.

Figur 5.5-13. I Adamsfjorddalen og ved Adamssletta og Adamsfjordelva er det flere myrpartier, kroksjøer og åpen flomfastmark. Kraftledningstraseen er vist med sort strek. Kraftledningstraseen som går mot øst, viser mulig omlegging av 132 kV ledning fra nye Lebesby B til Uhca Sopmir.

5.5.1.7 Ny Lebesby transformatorstasjon og omlegging av 132 kV ledning fra Lebesby B til Uhca Sopmir

Det er ikke registrert verdifulle naturtyper i områdene for ny transformatorstasjon i Landersfjord (Lebesby A) eller Adamsfjorddalen (Lebesby B). Valg av Lebesby B vil også innebære at de to 132 kV-kraftledningene som i dag går fra Varangerbotn og Tana bru transformatorstasjoner til Adamselv transformatorstasjon, må legges om slik at disse to ledningene går direkte inn til nye Lebesby B fra Uhca Sopmir / Lille Måsvannet. I utredningen fremgår det at bare deler av strekningen for omlegging av 132 kV-ledningene er kartlagt. Ut ifra flyfoto mener NVE at det er potensial for naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks og rødlistede landformer fra Lebesby B til Uhca Sopmir.

NVE mener derfor at det bør stilles vilkår om at Statnett utfører en supplerende kartlegging av naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, og rødlistede landformer, karplanter, moser, lav og sopp. NVE anbefaler at det stilles samme vilkår for den supplerende kartleggingen og detaljplanleggingen som gjort for Adamsfjorddalen i kapittel 5.5.1.6 Delstrekning Časkiljohka–Adamselv. Kartlegging i detaljplanfasen vil etter NVEs syn være tilstrekkelig i denne sammenheng.

Konsekvensutredningen rangerer alternativene likt med *liten negativ konsekvens* på grunn av arealbeslagene. NVE påpeker likevel at stasjonsalternativet i Landersfjord i større grad samler tekniske inngrep, og vurderer dette som en bedre løsning for naturmangfoldet samlet sett.

5.5.2 Fugl

5.5.2.1 Innledning

I anleggsfasen vil aktivitet og terrenginngrep kunne forstyrre fugl og annet dyreliv og medføre at fugl trekker bort fra områdene hvor aktiviteten foregår. Fuglearter som er sårbare for forstyrrelser vil kunne oppgi hekkingen dersom aktiviteten vedvarer. Fugle- og dyrearters yngletid vil generelt være en særlig sårbar periode. Forstyrrelser kan også føre til at rastende fugler ikke finner ro, og i langvarige kuldeperioder vil overvintrende fuglearter være ekstra sårbare.

I driftsfasen er det hovedsakelig fugl som kan bli negativt påvirket gjennom fare for kollisjon med linene. Elektrokusjon er ikke en aktuell problemstilling for 420 kV ledninger, fordi avstanden mellom strømførende liner eller mellom de strømførende linene og master er så stor, at strømgjennomgang ikke vil forekomme.

Hva som faktisk vil skje dersom en ledning bygges langs de traseene det er søkt om er vanskelig å forutsi, fordi graden av forstyrrelser vil kunne ha stor betydning. Fugl reagerer også ulikt på forstyrrelser. I noen tilfeller er det registrert at rovfugl fortsetter å hekke selv om anleggsarbeid pågår, mens det i andre tilfeller er registrert at reir blir forlatt. Det er godt dokumentert at fugl med dårlig manøvreringsevne lettere kolliderer med liner og særlig toppliner. Man har i flere tilfeller iverksatt tiltak for å redusere mulig risiko for kollisjoner.

Ved at man gjennom konsekvensutredningen for kraftledningen har fått oversikt over reir og viktige funksjonsområder for rødlistede og andre sårbare arter, kan Statnett under detaljprosjektering av trasé og planlegging av anleggsperioden iverksette tiltak som vil kunne redusere mulige negative virkninger. For anleggsperioden gjelder det særlig å unngå eller tilpasse arbeidet på den årstiden fugl er mest sårbar. I detaljplanleggingen av traseen gjelder det å gjøre tilpasninger av traseen og høyden på master og liner slik at kollisjonsfaren reduseres, og vurdere merking av viktige spenn. Under vurderingene for de enkelte delstrekningene er det vist til områder der det er rødlistearter av fugl/vilt og andre hensynskrevende fugle- og dyrearter som kan bli berørt.

Under oppsummeres virkinger på de ulike delstrekningene for arter som etter NVEs vurdering kan bli påvirket av tiltaket. Eventuell rødlistekategori er oppført i parentes.

5.5.2.2 Delstrekning Skaidi–Stabbursdalen

I Skaididalen er det registrert et mulig hekkeområde for lappsanger (EN) som i konsekvensutredningen er vurdert som *svært viktig* (delområde 46 i konsekvensutredningen), se figur 5.5-14. Området er også omtalt i NVEs innstilling for 420 kV ledning Skaidi–Hammerfest fra 22. september 2022. NVE har i denne innstillingen vurdert behovet for avbøtende tiltak for arten ut ifra at den trolig vil være sårbar for forstyrrelse i hekkeperioden. Lappsangeren har få reproduktive individer i Norge, og NVE mener det derfor er viktig å hensynta eventuell hekking.

For å unngå ødelagt eller redusert hekking, mener NVE det vil være et godt avbøtende tiltak å stanse anleggsarbeidene i hekkeperioden, dvs. juni til august, dersom lappsanger forsøker å hekke i området. Det kan likevel være problematisk å gjennomføre et slikt avbøtende tiltak, ettersom

anleggsarbeidet også bør stanses når reinen flyttes til og fra barmarksbeitene vår og høst, og dette til sammen medfører et opphold i anleggsarbeidet fra april til september. Siden det kun foreligger én observasjon av arten, og den stammer fra 2018, mener NVE det ikke er forsvarlig av hensyn til prosjektets fremdrift å sette et generelt vilkår om stans i anleggsarbeid under lappsangerens hekkeperiode.

NVE mener derfor at det bør stilles vilkår om at Statnett ved bruk av fagkyndig kompetanse undersøker om det er syngende hanner i området i den enkelte anleggssesongen. En slik undersøkelse bør foregå i perioden 15. juni til 1. juli. Dersom man observerer syngende hanner i området, bør anleggsaktiviteten tilpasses for å hensynta hekkingen dette året. NVE anbefaler derfor at det settes vilkår om at Statnett i en detaljplan foreslår et undersøkelsesopplegg for å fastslå hekkeforsøk av lappsanger, og hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses hekkeperioden.

De høyereliggende fjellområdene som blir berørt av ny 420 kV ledning er i konsekvensutredningen beskrevet som i praksis sammenhengende villmarksområder uten andre inngrep enn dagens kraftledning. Området er viktig for arter som er arealkrevende og som er sensitive for menneskelig forstyrrelse. Av fugl finnes jaktfalk (VU), snøugle (CR) (mer sporadisk) og vanlige arter som alle hekker i og/eller trekker gjennom området. I forbindelse med feltarbeidet for konsekvensutredningen i 2018 ble det i fjellområdene mellom Skaidi og Stabbursdalen registrert en variert fauna av vann-/våtmarks- og fjellfugler, med rødlistearter som blant annet havelle (NT), svartand (VU), jaktfalk (NT) og lappsanger (EN), samt både lirype og fjellrype.

I konsekvensutredningen er det avgrenset et sannsynlig hekkeområde for havelle, fjelljo og storlom i Rivotjávvri (delområde 45) cirka 1 kilometer øst for ledningstraseen, se figur 5.5-14. Gilbavarri–Gåradakvannet er registrert som et viktig funksjonsområde for storfugl (delområde 3). Storlom og storfugl er arter som generelt sett har stor sannsynlighet for å kollidere med liner.

Med ny ledning vil det gå liner i flere høydenivåer på denne strekningen enn det som er tilfellet i dag, og NVE er enig i konklusjonen i utredningen om at en ny ledning vil gi noe økt kollisjonsfare for fugl. Parallellføring vurderes likevel som et bedre alternativ enn ledninger som bygges i større avstand fra hverandre. Om ledningen bygges i større avstand fra eksisterende, vil ledningene samlet sett kunne berøre flere funksjonsområder, og vil kreve at fuglene må gjøre flere unnamanøvreringer. NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse vurderer behov for merking av ledningen med fugleavvisere på strekningen, særlig der den krysser Skaidejohka og nær/over våtmarksområder. En plan for merking skal framlegges for NVE i detaljplanen, og NVE kan stille vilkår om merking ved godkjenning av detaljplanen.

Den kartlagte lokaliteten Rivotjávvri ligger i noe avstand fra ledningen, og NVE vil derfor ikke anbefale at linene merkes med fugleavvisere på denne strekningen. Den ligger etter NVEs vurdering også i tilstrekkelig avstand fra traseen og planlagte transportruter til at det ikke er behov for restriksjoner på støyende anleggsarbeider i hekketiden.

Ledningen vil gi et arealbeslag innenfor delområdet Gilbavarri–Gåradakvannet, men på yttersiden av eksisterende ledning helt i utkanten av området. I konsekvensutredningen er konsekvensen vurdert som *ubetydelig*. Det gjenværende området er stort, og NVE er enig i at virkningen må antas å bli begrenset. Statnett planlegger anleggstransport langs eksisterende scooter- og barmarksløyper gjennom området. Arbeider i hekketiden kan forstyrre storfugl og bidra til redusert reproduksjon i en begrenset periode. Bestanden av storfugl er imidlertid karakterisert som livskraftig og kan tåle en eventuell reduksjon i reproduksjon i en begrenset periode.

Naturvernforbundet i Finnmark har i en høringsuttalelse krevd kartlegging blant annet av snøugle. Snøugle bruker store arealer og hekker kun i år med store smågnagerforekomster, og er derfor vanskelige å kartlegge i konsesjonsprosesser. NVE har i stedet bedt Miljødirektoratet om oppdatert informasjon om kjente hekkelokaliteter for snøugle. Ingen lokaliteter ligger nær ledningen på denne strekningen, og NVE mener derfor det ikke er grunnlag for å stille vilkår av hensyn til snøugle i denne saken.

Figur 5.5-14. Delområdene 3, 45 og 46 er kartlagt som funksjonsområder for fugl langs ledningstraseen mellom Skaidi transformatorstasjon og Ikkaldas. Kilde: Multiconsult AS.

5.5.2.3 Delstrekning Stabbursdalen

Innledningsvis omtales fugl i Stabbursdalen generelt, deretter omtales dverggås (CR) spesielt.

Fugl unntatt dverggås

Myrene Morššajeaggi, Cuosgaljeaggi og Madarjeaggi (delområde 4) er i konsekvensutredningen registrert som hekkeområde for en rekke arter av våtmarksfugl, figur 5.5-15. En stor del av området er tidligere foreslått vernet som naturreservat. Myrene er også registrert som verdifulle naturtyper (se kapittel 5.5.1.2). Her er det registrert arter som storspove (EN), småspove (NT), rødstilk (NT), myrsnipe (NT), heilo (NT) og trolig stjertand (VU) i tillegg til ikke rødlistede arter av sniper og ender. Av spurve- og trostefugler er det påvist blant annet lappspurv (VU), sanglerke (VU) og sivspurv (NT). De fleste er registrert hekkende, men de fleste av registreringene i Naturbase/Artskart er gamle (fra 1990-tallet), og det foreligger få registreringer i Artsobservasjoner fra de siste ti årene. I konsekvensutredningen vises det til at vipe (CR) og en sårbar vadefugl (VU, se uoff. vedlegg C, unntatt offentlighet) tidligere var vanlig her, men at det ikke kan utelukkes at disse har forsvunnet som følge av betydelig bestandsnedgang i Norge. Artskart viser flere registreringer av disse artene etter år 2000 langs fjorden utenfor Stabbursdalen og langs nedre del av Stabburselva. NVE legger

til grunn at området er egnet og har potensial for at artene kan hekke her. Området er vurdert som et svært viktig i konsekvensutredningen. Det er også indikasjon på at dvergfalk (LC) har hekket her.

Vannene Gealbotjávri/Bajit er registrert som et viktig hekkeområde for horndykker (VU) og hekke- eller rasteområde for storlom (delområde 5 i konsekvensutredningen).

Konsekvensutredningen trekker fram berghamrene vest for Stabbursneset som viktige hekkeplasser for rovfugl som bruker myrområdene nedenfor og våtmarksområdene langs Porsangerfjorden til næringssøk. Stabbursdalen har derfor funksjon både som næringsområde og trekkorridor til næringsområder. Innsynsløsningen for skjermede arter viser kun eldre registreringer av hekkeaktivitet for kollisjonsutsatte, men ikke rødlistede rovfuglarter her. For øvrig er en sårbar og fåtallig rovfugl (LC) (sensitive artsdata) registrert hekkende i Stabbursdalen.

Kunsajavri ble i forbindelse med feltarbeidet for konsekvensutredningen i 2016 registrert som mulig hekkeområde for storlom (delområde 9). Arten ble påvist, men ikke bekreftet hekkende.

Figur 5.5-15. Kartutsnittet er hentet fra konsekvensutredningen og viser viktige funksjonsområder for fugl og annet vilt i Stabbursdalen. Kilde: Multiconsult AS.

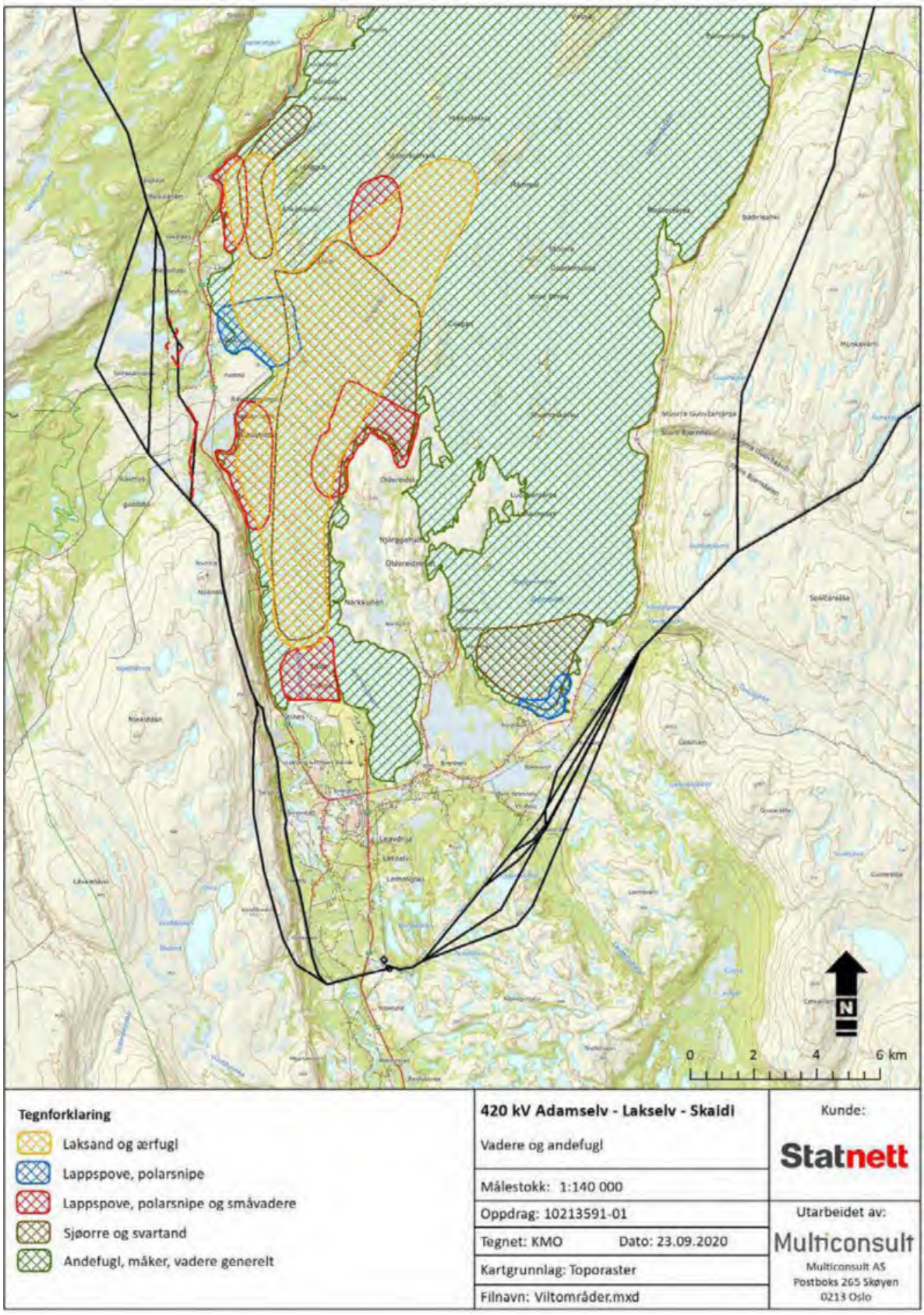
Stabbursdalen er i konsekvensutredningen også pekt på som en svært viktig trekkrute for vannfugl, som andefugl og vadere, mellom våtmarksområdene ved Porsangerfjorden og hekkeområdene inne på Finnmarksvidda. De grunne fjordområdene utenfor Stabbursdalen er

blant Norges viktigste våtmarksområder for fugl, og i konsekvensutredningen er det registrert flere viktige funksjonsområder, se figur 5.5-16. Området brukes både for rasting under trekket, som fjærfellingsområde og overvintringsområde for ulike arter. Spesielt er området kjent for det høye antallet polarsnipe (VU) under trekket, og for den svært fåtallige dverggåsa (se neste kapittel). Noen av de mest verdifulle områdene ligger innenfor Stabbursnes naturreservat, som også har status som Ramsar-område[15].

Mange av artene som hekker her eller trekker ned mellom Stabbursdalen / omkringliggende områder og fjorden er utsatt for kollisjoner ettersom de har dårlig manøvreringsevne i luften. Dette gjelder blant annet for en del ender, gjess og vadere. Rødlistede arter som tundrasædgås (VU), svartand (VU) og taigasædgås (EN) flyr gjennom Stabbursdalen og passerer eksisterende ledninger på veien. I tillegg kan nevnes arter som vipe (CR), svarthalespove (CR), storspove (EN), stjertand (VU), havelle (NT), horndykker (NT), småspove (NT) og rødstilk (NT) er registrert hekkende eller sannsynligvis hekkende enten i områdene rundt ledningstraseen eller lengre opp i Stabbursdalen. Disse vil kunne krysse ledningstraseen i varierende grad gjennom hekkesesongen. Enkelte har i tillegg nord-sørgående trekk gjennom dalen.

Lenger inne i Stabbursdalen enn området som blir direkte berørt av ny ledning finnes et viktig funksjonsområde for blant annet storfugl (delområde 7) og et svært viktig funksjonsområde for andefugl langs Stabburselva (delområde 8). Her finnes en rekke skogstilknyttete arter og våtmarksfugl som sniper og smålom.

[15] Verneområder i henhold til den internasjonale Ramsarkonvensjonen (Våtmarkskonvensjonen). Konvensjonen er en global avtale for å ta vare på våtmarker.

Figur 5.5-16. Kartet viser funksjonsområder for ulike artsgrupper av fugl i Porsangerfjorden.

Artskart viser mulige reproduksjonsområder for sandsvale (VU) langs Stabburselva både opp- og nedstrøms E6, se figur 5.5-17. Sandsvale hekker i kolonier stort sett i elvekanter, sandtak og veiskjæringer, der den graver seg hulganger for reir. Jordkabeltraseen er skissert utenfor de registrerte områdene. NVE vurderer ut fra kart og foto at elvebreddene på selve krysningspunktet er flate og lite typisk som hekkeområde for arten som foretrekker loddrette sandflater som hindrer adgang for rovdyr. Selv om det uten feltkartlegging ikke helt kan utelukkes at det finnes reir her, mener NVE at dette neppe utgjør en viktig del av et hekkeområde. Arten er registrert næringssøkende lenger oppstrøms langs Stabburselva, uten at det er konstatert hekkeområder.

Figur 5.5-17. Mulige funksjonsområder og enkeltobservasjoner av sandsvale langs Stabburselva. Det største området i utløpet av Stabburselva er et mulig reproduksjonsområde som ligger nedstrøms planlagt kabeltrasé. Kilde: Artskart.

Dverggås

Der ledningen krysser Stabbursdalen berører den viktige funksjonsområder for dverggås. Dverggås er en av de mest truede artene vi har i Norge, og er også internasjonalt truet. Den er også en av Norges ansvarsarter. På den norske rødlista har den status som *kritisk truet (CR)*. Dverggås er i tillegg utnevnt som prioritert art, jf. naturmangfoldloven § 23, og har en egen forskrift som verner arten og dens leveområder.

Ifølge høringsuttalelsen fra Miljødirektoratet er det kun mellom 20–25 hekkende par igjen av arten i Europa og disse hekker kun i Norge. Dverggåsa sine eneste gjenværende hekkeområder i Europa er inne på Finnmarksvidda. Fra rasteområdet på Valdakmyra ved Stabbursnes naturreservat i Porsanger foretar den daglige døgntrekk opp Stabbursdalen. I konsekvensutredningen for naturmangfold er denne trekkruta vurdert å ha internasjonal verdi. Dette trekket foregår fra den ankommer Norge i midten av mai til ut i juni når hekkingen blir mer stabil. Deretter foretas jevnlige trekk gjennom sommeren til ut i august/september, når fuglene igjen samles på Valdakmyra for å forberede seg til høsttrekket ned til overvintringsområdene i Hellas.

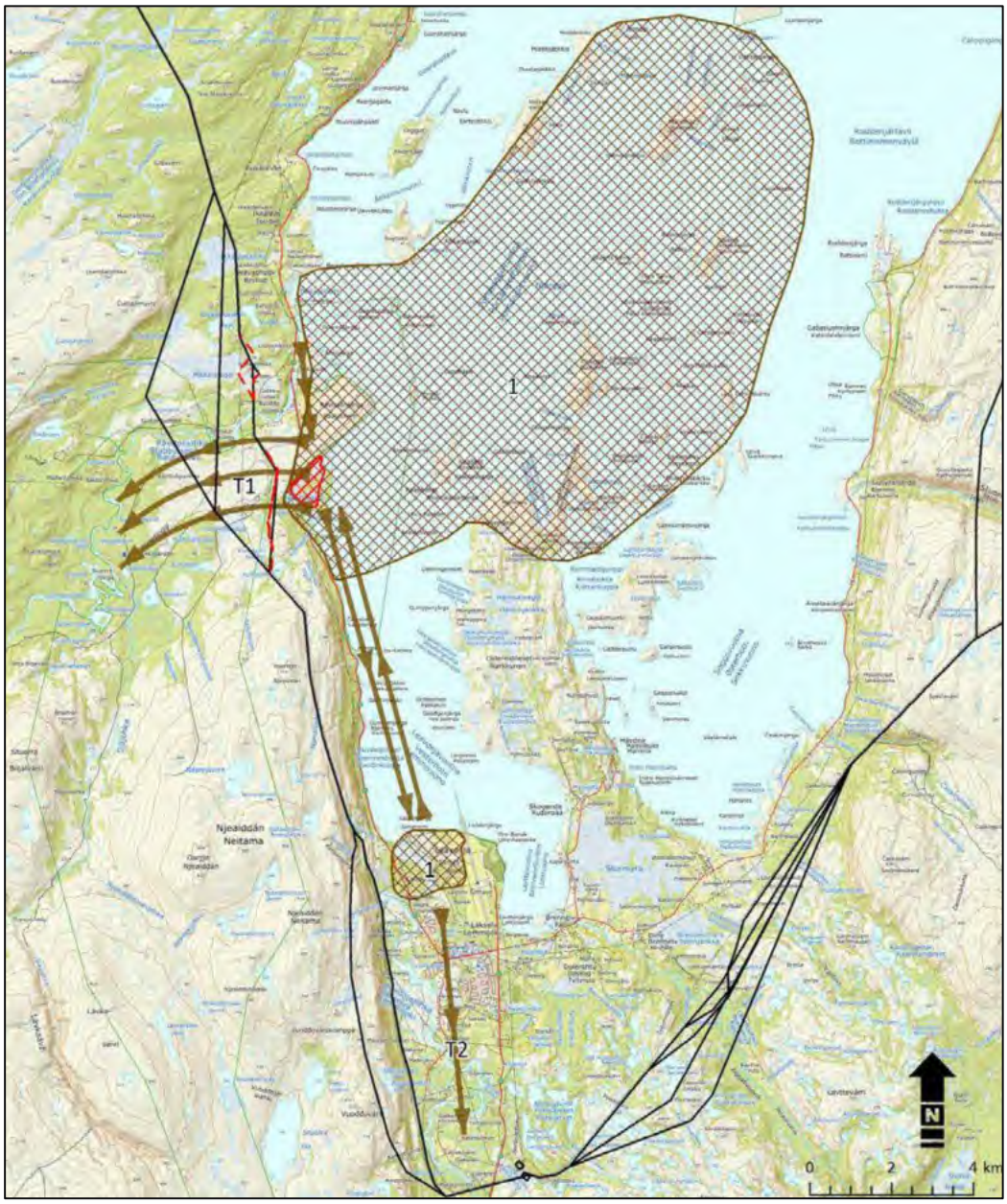
Trekket mellom hekkeområdene inne på Finnmarksvidda og beite- og rasteområdene på Valdakmyra krysser alle de omsøkte traséalternativene for Statnetts nye 420 kV kraftledning fra Skaidi til Lebesby, se figur 5.5-18. Ifølge konsekvensutredningen går det også et mindre brukt trekk (anslagsvis 10 % av bestanden) sørover via Lakselv. Det er ikke kjent hvilken rute disse følger videre til hekkeplassene på vidda.

Dverggåsa har både en egen norsk og en internasjonal handlingsplan. Den internasjonale planen er nedfelt i arbeidet under konvensjonen om vern av trekkende arter (Bonnkonvensjonen). Forvaltningen av dverggås i Europa er nedfelt i en avtale som innebærer samarbeid på myndighetsnivå gjennom multilaterale møter og tiltak som involverer 22 land. I denne sammenheng har Norge i en årrekke vært hovedbidragsyter for å fremme tiltak langs trekkruta, tiltak som omfatter flere EU-Life prosjekt og tiltak fremmet i handlingsplanen. Norge har bidratt med betydelig finansiell støtte til dette arbeidet. I NINAs evaluering av norsk handlingsplan for dverggås[16], framgår det at Miljødirektorat i perioden 2009-2022 har bevilget cirka 45,1 millioner kroner til dverggåsarbeidet i Norge og internasjonalt, dvs. et gjennomsnitt på cirka 3,5 millioner kroner per år.

Den norske handlingsplanen beskriver en rekke tiltak, som skal fremme overlevelsen og bidra til en økning av bestanden på sikt. I tiltaksplanen prioriteres tiltakene som vil ha størst betydning for arten, blant annet å sikre raste- og hekkeområdene mot forstyrrelser og tekniske inngrep. Et tiltakspunkt planen peker spesielt på er å beskytte hekkelokaliteter, rasteplasser og andre viktige funksjonsområder mot omdisponering eller fragmentering. I tiltaksplanen listes det opp en rekke nye aktuelle tiltak, herunder å fjerne kraftledninger som gir risiko for kollisjoner.

Miljødirektoratet trekker frem at eksempler på problematiske inngrep er hyttebygging, veibygging eller kraftledninger. En evaluering av tiltaksplanen peker spesielt på at eksisterende kraftledninger forbi Stabbursneset bør fjernes, slik at faren for at dverggås kolliderer med disse under trekk kan elimineres. Som følge av dette mener Miljødirektoratet at et minimum av avbøtende tiltak er at både den nye og dagens ledninger som passerer Stabbursdalen legges som jordkabel. Miljødirektoratet mener også at man må utrede sjøkabel over Porsangerfjorden som et alternativ til luftledning.

[16] Kvalnes, T., Follestad, A., Krange, O. og Tombre, I.M. 2023. Evaluering av norsk handlingsplan for dverggås. NINA Rapport 2349. Norsk institutt for naturforskning.

Figur 5.5-18. Kart over rasteområder og kjerneområdet på Valdakmyra (hhv. brun- og rødskraverte områder) samt trekkruter for dverggås. Kartet er hentet fra konsekvensutredningen utarbeidet av Multiconsult AS).

NVEs vurdering av virkninger for dverggås

For å kunne gjøre en vurdering av hvilke virkninger ledningen kan ha for dverggås, mener NVE at det også er viktig å ha god nok informasjon om alle aktuelle alternativer til en luftledning forbi Stabbursneset, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 14 bokstav c. NVE var enig med Miljødirektoratet om at Statnett måtte utrede sjøkabel over Porsangerfjorden som et alternativ til den omsøkte luftledningen. NVE ba derfor Statnett om en slik utredning i brev av 06.07.2021. Utredningen ble levert 04.01.2022.

Som det går frem av kapittel 2.3, mener NVE at sjøkabel ikke er et godt alternativ til en ledning på land forbi Stabbursneset. En sjøkabel over Porsangerfjorden vil medføre store inngrep i urørt

natur, store landskapsvirkninger som følge av muffestasjoner på hver side av fjorden og høye master i et åpent og urørt landskap, og medføre en merkostnad på rundt 750 millioner kroner. NVE ba også Statnett om å vurdere en sjøkabel forbi dverggåslokaliteten ved Stabbursneset. Statnett skriver at dette er teknisk vanskelig å bygge, fordi fjorden er svært grunn, og det er stor tidevannsforskjell. En slik løsning har også en merkostnad på 800–1600 millioner kroner sammenlignet med den opprinnelige omsøkte løsningen.

NVE ba derfor Statnett i brev av 28.06.2022 om å forsøke å finne en løsning som spesielt kunne ivareta hensyn til dverggåsa ved Stabbursneset. I tilleggssøknad av 13.06.2023 søker Statnett om en løsning som innebærer et traséalternativ som trolig vil ivareta dverggås bedre ved at det er større avstand til Valdakmyra (trasé 1.10), samt at eksisterende 132 kV kraftledning kables og den nye 420 kV-ledningen gjenbruker dennes trasé (trasé 1.9). I tillegg kables topplinene til den nye 420 kV-ledningen.

Statnett og Nettinord (nå Area Nett) har også i e-post av 18.12.2023 skrevet at dagens 22 kV ledning som går langs Valdakmyra og E6 kan kables av hensyn til dverggås, se figur 5.5-19. I dag går det én 66 kV kraftledning, én 132 kV kraftledning og én 22 kV kraftledning forbi Stabbursneset og Valdakmyra. I evalueringen av handlingsplanen, har NINA anbefalt å merke eksisterende kraftledninger i raste- og hekkeområdene for dverggåsa for å redusere tilfeldig dødelighet fra kollisjon. Statnetts omsøkte løsning innebærer nå at alle disse luftledningene fjernes (22 kV-ledningen kun sør for Stabburselva), og at den nye 420 kV-ledningen bygges med lave master (i snitt 4 meter høyere enn dagens 132 kV master) gjennom bekkedalen sør for Njallavárri. I tillegg vil topplinene, som normalt forbindes med den største kollisjonsfaren ved kraftledninger, kables.

Det er denne løsningen, hvor tre av dagens luftledninger erstattes med én ny ledning, NVE vil vurdere videre i dette kapittelet. Løsningene innebærer kabling av dagens 22 kV ledning fra sør for Valdakmyra og fram til Stabburselva, riving av 66 kV-ledningen på strekningen fra Lakselv transformatorstasjon til Ikkaldas, og kabling av 132 kV-ledningen og topplinen for ny 420 kV ledning fra området ved Kunsajávri til Ikkaldas. Statnetts omsøkte tiltak på 66 kV-ledningen vil behandles av NVE i en framtidig sak, men NVE legger til grunn at denne ledningen vil forsvinne fra Stabbursdalen. NVE vil også vurdere behovet for lave master i øvrige deler av Stabbursdalen.

Figur 5.5-19. Kart fra Nettinord som viser 22 kV-ledningen (gulmarkert) som kan kables.

Høringsinnspill

En rekke høringsinstanser, blant annet Miljødirektoratet og Birdlife Norge, har skrevet i sine innspill at den nye ledningen vil være en trussel for dverggåsbestanden, og at den derfor ikke kan bygges. Statsforvalteren i Troms og Finnmark varslet innsigelse til prosjektet av samme grunn, men denne ble etter hvert trukket da Statsforvalteren mente at ledningen var nødvendig for samfunnet i Øst-Finnmark. Høringspartene trekker blant annet fram at dverggåsa passerer ledningen daglig på næringstrekk mellom hekkeområdet og Valdakmyra, og at bestanden er så lav at hvert enkelt individ er av stor betydning. Det vil derfor være kritisk dersom noen individer skulle kollidere med linene og dø som følge av dette.

I tilleggsutredningen argumenterte Statnett med at det er lite sannsynlig at dverggås kolliderer med kraftledningene, da det ikke er funnet død dverggås langs traseen til dagens ledninger. NVE bemerker at strekningen på tvers av Stabbursdalen er nesten ti kilometer lang, og det må derfor systematisk søkes etter død dverggås for å kunne slå fast at kollisjonsrisikoen er lav. Dessuten er rødrevbestanden i området svært stor, noe som tilsier at døde gjess ville bli spist eller fjernet av rev i løpet av få dager.

NVEs vurderinger

NVE er enig med høringspartene i at det vil være kritisk for bestanden dersom selv ett eller få individer skulle kollidere med ledningen.

Det beste for dverggåsbestanden ville utvilsomt være at Stabbursdalen ble fri for kraftledninger, slik at kollisjonsrisikoen ble helt eliminert. Dersom den nye ledningen mellom Skaidi og Lebesby skulle bygges med spenningsnivå 132 kV, ville det blitt både billigere og teknisk enklere å kable, og samlet kostnad med å kable både dagens ledninger og den nye ville bli langt lavere. Som vi har beskrevet i kapittel 2.5 og 5.4.2 er det imidlertid ikke mulig å bygge ledningen med lavere spenningsnivå enn 420 kV uten at vesentlige sider av hensikten med ledningen tapes. Det er heller ikke etter NVEs syn en god løsning å benytte sjøkabel for den nye 420 kV-ledningen, slik vi har beskrevet i kapittel 2.3 og 2.4.

Det er teknisk mulig å legge 420 kV-ledningen som jordkabel. Kabling av denne ledningen ville fjerne den nye kollisjonsrisikoen for dverggås, men har mange andre ulemper. Kabling på 420 kV-nivå medfører andre typer naturinngrep som bred kabelgrøft, permanent kjørevei langs traseen og muffeanlegg i terrenget, og er svært kostbart. Dette er årsaken til at Stortingets retningslinjer for jordkabel sier at 420 kV skal bygges som luftledning, unntatt i enkelte spesialtilfeller, som dersom ekstrakostnaden og andre ulemper kan forsvares med særlige miljøgevinster.

Som beskrevet i kapittel 2.5 er kostnadene for 420 kV kabel gjennom hele Stabbursdalen inkludert tiltak i Skaidi transformatorstasjon estimert til å være i størrelsesorden 960 millioner kroner. NVE viser til at det er mange påvirkningsfaktorer på dverggåsbestanden både i Norge og internasjonalt. Det er ikke gitt at en så stor ekstrakostnad med å fjerne én mulig påvirkningsfaktor, altså kable ny 420 kV ledning, er mer rasjonelt enn å bruke midler på andre tiltak vi vet vil ha en positiv effekt. Dersom 420 kV ledningen legges i kabel, vil det fremdeles gå både 132 kV- og 22 kV luftledning gjennom dalen. Kostnaden ved å heller kable 132 kV-ledningen er av Statnett oppgitt til cirka 275 millioner kroner, inkludert en jordslutningsspole i Lakselv transformatorstasjon. Kabling av dagens 22 kV-ledning er aktuelt på en strekning på cirka 4 km sørover fra Stabburselva, som med Statnetts kostnadsestimat på 2-3 millioner per kilometer innebærer en kostnad på 8-12 millioner.

Statnett har foreslått å bygge den nye luftledningen med lavere master over deler av Stabbursdalen for å redusere kollisjonsrisikoen ved at høyden på ledningen vil ligge nærmere høyden på dagens 132 kV-ledning. Strekningen som er foreslått er kryssingen av bekkedalen sør for Njallavárri, valgt på grunnlag av at NINA-undersøkelsen fra 2022 viser dverggåstrekk forbi dette området. NVE peker på at undersøkelsen er basert på en kort feltperiode og få individer, og mener man må ta høyde for at dverggås bruker mer enn denne korridoren på noen hundre meters bredde.

Det beste for dverggåsa vil være lave master gjennom hele Stabbursdalen. Statnett oppgir at *merkostnaden* for å bygge lave master gjennom hele dalen er på 120–160 millioner kroner, noe som betyr en pris per kilometer på 13–18 millioner kroner. Årsaken er at det må bygges mange flere master. Selv om tiltaket er kostbart, mener NVE likevel det bør gjennomføres over en lengre strekning enn det Statnett har foreslått.

Av de løsningene som er vurdert, mener NVE at å kable/fjerne alle dagens ledninger i Stabbursdalen i kombinasjon med at den nye 420 kV-ledningen bygges med lavere master på hele eller deler av strekningen og uten toppliner, vil føre til at kollisjonsrisikoen for dverggås reduseres betydelig, sammenlignet med om ledningen bygges uten disse tiltakene.

Tabell 5.5-1 gir en oppsummering av de estimerte kostnadene for de ulike tiltakene. Ny 420 kV luftledning gjennom Stabbursdalen *uten* foreslåtte tiltak for dverggås vil koste rundt 135 millioner kroner. Kabling av 132- og 22 kV-ledningene kombinert med å bygge luftledningen med lave master gjennom hele Stabbursdalen vil gi en merkostnad på cirka 425 millioner. Dersom det

bygges lave master kun på sørsiden av Stabburselva eller til og med kryssingen av elva, vil disse tiltakene gi en merkostnad på 355 millioner.

*Tabell 5.5-1. Estimerte kostnader i Stabbursdalen med å bygge ny 420 kV luftledning, kable dagens ledninger og merkostnader for bruk av lave master for ny 420 kV-ledning. *gjennomsnitt av Statnetts øvre og nedre estimater*

Tiltak	**Estimert kostnad (millioner kr)**
420 kV luftledning gjennom Stabbursdalen	135
- Ekstrakostnad for lave master Stabburselva-Kunsajávri	70*
- Ekstrakostnad for lave master Ikkaldas-Kunsajávri	140*
Kable 132 kV-ledningen Ikkaldas-Kunsajávri, inkl. jordslutningsspole	275
Kable 22 kV-ledningen sør for Stabburselva	10*

Bygging med lave master er, som det framgår av tabellen, et vesentlig fordyrende tiltak på 420 kV-ledningen. NVE mener kabling av dagens 132 kV-ledning bør prioriteres foran dette tiltaket, da kabling vil fjerne en av kollisjonsrisikoene fullstendig. Lave master vil trolig redusere kollisjonsrisiko, men effekten av dette tiltaket vurderes samtidig som noe mer usikker. NVE mener derfor lave master heller bør prioriteres på strekningen som går på tvers av den korteste ruten mellom Valdakmyra og hekkeområdene på Finnmarksvidda, men at det bør inkludere hele strekningen fra og med kryssingen av Stabburselva og fram til Kunsajávri.

I tillegg bør den nye ledningens faseliner utstyres med fugleavvisere, noe som en rekke internasjonale studier har vist er effektivt for å redusere risikoen for fuglekollisjoner. Dette er dessuten et langt rimeligere tiltak enn å bygge med lave master. NVE mener merking bør gjøres gjennom hele Stabbursdalen. Ny ledning vil også få tykkere og mer synlige liner, som også kan redusere kollisjonsrisiko. Det er svært viktig at Statnett overvåker tilstanden til markørene jevnlig, og skifter de som av ulike grunner ikke lenger fungerer optimalt. NVE mener derfor at Statnett må beskrive tilsyn og vedlikehold i en detaljplan.

Det er også en kjent problemstilling at fugl kan fly inn i barduner. NVE mener det må stilles vilkår om at Statnett i størst mulig grad skal forebygge slike kollisjoner. For å redusere risikoen for dette, mener NVE at det bør stilles vilkår om at Statnett vurderer bruk av mastetyper som ikke krever utvendig bardunering, eventuell merking av barduner med fugleavvisere, og beskriver dette nærmere i en detaljplan. NVE mener også at det bør gjøres avbøtende tiltak for å redusere faren for kollisjon med ledningen sør for Lakselv. NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett vurderer og beskriver muligheten for å bygge ny ledning med liner i samme plan som den eksisterende 132 kV-ledningen fra der den dreier østover fra vinkelpunktet nord for Ekornbakken, over Lakselva og fram til E6, og begrunne det dersom det ikke er et gjennomførbart tiltak i dette området. Østover fra E6 forankres ledningen i større grad inn mot en høyere terrengformasjon.

Vi mener videre at det bør stilles vilkår om at Statnett skal merke topplinen på den nye 420 kV-ledningen med fugleavvisere på denne strekningen. Statnett skal videre vurdere behovet for merking fra Ekornbakken og nordover langs Lakselva på bakgrunn av en fagkyndig vurdering av om dverggåsa kan trekke vestover mot hekkeområdene før området med Ekornbakken. Statnett skal framlegge et forslag til merking på denne strekningen. Dersom ledningene ikke bygges i

samme plan på strekningen, mener NVE at det bør stilles vilkår om at dagens 132 kV ledning også må merkes med fugleavvisere på samme strekning. Planen for merking må framlegges i detaljplanen.

Når det gjelder ledningens trasé gjennom Stabbursdalen, argumenterer Statnett med at undersøkelser der man brukte fugleradar for å studere dverggåsas flyveruter (NINA, 2023) viser at de normalt velger en trasé i den sørlige delen av Stabbursdalen. Statnett søker derfor om å trekke ledningen lenger inn i dalen på denne strekningen (trasé 1.10). NVE mener studien er relativt tynn, da undersøkelsesperioden var begrenset til en kort periode under vår- og høsttrekket. Det var også svært få individer av dverggås som ble observert, noe som er naturlig da bestanden er så fåtallig som den er.

NVE mener at man ikke kan utelukke at dverggåsa velger en annen trasé gjennom Stabbursdalen dersom det er andre vær- og vindforhold enn det var under studieperioden. I tillegg fanget ikke radaren opp eventuelle individer som fløy under 50 m over bakken forbi alternativ 1.10. Det er derfor vanskelig å vurdere om individer som krysser denne kan være kollisjonsutsatt. Gitt dagens kritisk lave antall individer av dverggås mener NVE at det er viktig å ta høyde for denne usikkerheten når vi vurderer tiltak for å ta hensyn til bestanden. NVE mener derfor at av hensyn til dverggås vil den traseen som ligger lengst inn i Stabbursdalen være å foretrekke (trasé 1.10).

NVE viser til tiltakspyramiden (figur 5.5-20) som Miljødirektoratet har utarbeidet for vurdering og rangering av ulike typer avbøtende tiltak. Som det framgår av denne, skal kompensasjon vurderes som siste mulighet dersom andre tiltak ikke gir tilstrekkelig avbøtende virkning.

Figur 5.5-20. Tiltakspyramiden hentet fra Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger (M-1941).

Som vi har beskrevet ovenfor vil det ikke være mulig helt å unngå skadevirkninger for dverggås i denne saken. NVE mener man i stor grad kan begrense skadene gjennom de løsningene som er valgt. NVE konstaterer at man likevel ikke kan være sikker på at den valgte løsningen gjør at dverggås ikke kolliderer med den nye ledningen og dør. NVE mener derfor at det i denne saken kan

være aktuelt å pålegge kompenserende tiltak for å avbøte eventuelle skadevirkninger på dverggåsbestanden som ledningen kan medføre.

NVE understreker at dette ikke er vanlig praksis med slike kompenserende tiltak i kraftledningssaker, men at det i mange land blir mer og mer vanlig å sette vilkår om kompensasjon. Det ble også gjort av Energidepartementet i enkelte tidligere konsesjonssaker, blant annet i konsesjonen til Fagrafjell transformatorstasjon.. NVE mener at saken om ny 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen er spesiell, siden den berører en kritisk truet art som Norge står i frontlinjen internasjonalt for å bevare.

NINA skriver i sin evaluering av handlingsplanen at det er viktig at finansieringen av tiltak for å bevare dverggås ikke reduseres. NVE anbefaler derfor at det stilles krav om at Statnett betaler inn en sum til kompenserende tiltak for dverggås. NVE anbefaler at midlene betales inn til arbeidet som utføres gjennom handlingsplanen for dverggås, og som i dag styres og finansieres av Miljødirektoratet. Vi foreslår at beløpet fastsettes til 10 % av det årlige beløpet Miljødirektoratet de siste årene har bevilget (cirka 3,5 millioner) multiplisert med antall år anleggskonsesjonen vil gjelde for (30 år), dvs. 10,5 millioner kroner. NVE foreslår at dette betales som et engangsbeløp..

Eksempel på kompenserende tiltak som kan gjennomføres er sikring av hekkeområder, systematisk uttak av rødrev i hekkeområdene eller videreføring av overvåkingen av dverggåsbestanden på Valdakmyra. Slike tiltak kan være med å gi bestanden et betydelig løft, og vil kunne kompensere for eventuelle fugler i den samme bestanden som dør som følge av kollisjon med Statnetts nye ledning. NVE mener at man sikrer best mulig bruk av midlene ved at de forvaltes som en del av den nasjonale handlingsplanen.

*Forskrift om dverggås (*Anser erythropus*) som prioritert art* § 3 forbyr enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av dverggås. I de økologiske funksjonsområdene for dverggås, er bruk som tar hensyn til dverggåsas hekkeområder, myteområder og rasteområder er tillatt, mens annen bruk er ikke tillatt jf. § 4 annet ledd.

Til tross for gjennomførte avbøtende og kompenserende tiltak, kan det ikke garanteres at dverggås ikke vil kollidere med den nye ledningen. Bygging av den nye ledningen kan dermed være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art § 3. Statnett må derfor søke Miljødirektoratet om dispensasjon jf. forskriften § 8. Dette bør gjøres parallelt med Energidepartementets behandling av saken, slik at en søknad om dispensasjon er avklart før departementets behandling av NVEs innstilling er ferdig.

<u>NVE vurdering av virkninger for øvrige fuglearter</u>

En ny luftledning gjennom Stabbursdalen uten kabling av eksisterende ledning/ledninger vil øke kollisjonsfaren også for øvrige kollisjonsutsatte arter. I Multiconsults utredning av tiltak for å redusere kollisjonsrisikoen for fugl gjennom Stabbursdalen (*Multiconsult 2023. Kraftledningsmarkører / fugleavvisere og deres effekt mtp. å redusere omfanget av fuglekollisjoner*), er Statnetts foreslåtte tiltak, forutsatt bruk av riktig type fugleavvisere, vurdert å kunne redusere antall fuglekollisjoner i Stabbursdalen kraftig sammenlignet med i dag. Dette til tross for at mastene i denne vurderingen var forutsatt høyere enn mastene på dagens 132 kV ledning. Denne vurderingen forutsetter at også 66 kV-ledningen fjernes. NVE legger i vår videre vurdering til grunn kabling av 132 kV- og 22 kV-ledningene og at 66 kV-ledningen fjernes. Vi vurderer her videre ulike traseer og behov for avbøtende tiltak ut over de som er anbefalt for dverggås (over).

Ledningen vil uavhengig av alternativ utgjøre et hinder og en kollisjonsrisiko for ulike arter og avhengig av vær- og siktforhold. Flere av høringsinnspillene er derfor kritisk til luftledning gjennom Stabbursdalen.

Alternativ 1.9, som bygges langs eksisterende 132 kV trasé, vil krysse Morššajeaggi, Cuosgaljeaggi og Madarjeaggi (delområde 4) og Gealbotjávri/Bajit (delområde 5). Disse er hekke- og leveområder for en rekke både rødlistede og vanlige arter. Ledningen vil også gå i området hvor det trekker rovfugl fram og tilbake fra berghamrene vest for myrområdene og til myrene og Porsangerfjorden på jakt. Mastepunkter og kjørespor langs traseen vil trolig gi noe habitatødeleggelse på de verneverdige myrene, og linene vil utgjøre en kollisjonsrisiko for hekkefugl her og eventuell rovfugl som jakter her og langs fjorden. NVE mener ledningen må merkes med fugleavvisere også på strekningen over myrområdene, noe som ivaretas av foreslåtte vilkår for dverggås. Alternativ 1.7/1.8 går noe lenger i ytterkant av myrområdene enn alternativ 1.9, og er sannsynligvis derfor noe mindre konfliktfylt for fugl i dette delområdet. NVE viser til vår anbefaling jf. kapittel 5.5.1 om å stille vilkår om at Statnett skal unngå inngrep på myr, herunder vurdere traséjusteringer i en detaljplan.

Alle alternativene kan utgjøre en risiko for tundrasædgås og andre arter som trekker gjennom Stabbursdalen. Som for dverggås, er det imidlertid grunn til å tro at en ledning som går i større avstand fra våtmarksområdene langs fjorden kan utgjøre en mindre risiko enn en som går svært nær områdene. Sør for Stabburselva legges det derfor til grunn at alternativene 1.9/1.11 og 1.10 utgjør en lavere kollisjonsrisiko enn 1.7/1.8.

Alle løsninger innebærer luftledning forbi Kunsajávri (delområde 9), som er mulig hekkeområde for storlom. NVE legger til grunn at merking med fugleavvisere for dverggås og andre arter også vil redusere kollisjonsfaren for storlom i dette området.

NVE mener på bakgrunn av dette at alternativ 1.9/1.11 og 1.10 samlet sett er de minst konfliktfylte for fugl.

Når det gjelder kabling av dagens 132 kV-ledning, mener NVE at en trasé som i hovedsak går langs E6 framfor dagens 132 kV ledning er å foretrekke, da denne vil gi mindre inngrep i de overnevnte funksjonsområdene. NVE viser også til at kryssing i dette området er vurdert å være i mulig konflikt med Stabburselva som verna vassdrag jf. kapittel 0.

På to steder, ved Gáljagohppi nord for Stabburselva og Valdakmyra sør for elva, går traseen nær vernegrensen for Stabbursnes naturreservat. NVE konstaterer at traseen her går parallelt med E6 og på motsatt side av denne i forhold til verneområdet. NVE forventer at virkningene for fugl innenfor reservatet vil være små etter anleggsperioden.

Kabling langs E6 innebærer også kryssing av elva nær et mulig hekkeområde for sandsvaler, og det er usikkert om arten også kan hekke lenger oppstrøms i Stabburselva. NVE mener det er liten risiko for at kabling i bru kan påvirke hekkeområdene, og for at traseen som skissert for kryssing nedstrøms brua vil påvirke en eventuell bestand her. For naturmangfold generelt er kryssing av elva med kabling i bru den minst inngripende løsningen. Dersom kryssingen skal skje med graving, mener NVE det må stilles vilkår om at Statnett skal planlegge traseen slik at den ikke gir inngrep i potensielt hekkeområde for sandsvale eller indirekte kan skade reirganger som følge av rystelser. NVE mener Statnett må ta tilsvarende hensyn ved planlegging av mastepunkter og anleggsarbeider ved kryssing med luftledning lenger opp i Stabburselva dersom sandsvale hekker her. NVE mener det må sikres at anleggsområder, uavhengig av hvordan kryssingene utføres, ikke

planlegges innenfor eventuelle hekkeområder. NVE mener derfor at avgrensning av mulige hekkeområder som kan bli berørt må vurderes av fagkyndig kompetanse i felt og framgå av detaljplanen.

NVE mener det i en konsesjon bør stilles vilkår om at Statnett skal unngå terrengtransport, helikopter-/droneflyging, sprengning og bakkearbeid i/nær myrkomplekset og innsjøene som utgjør delområdene 4 og 5 (Morssajeaggi, Cuosgaljeaggi og Madarjeaggi og Gealbotjávri/Bajit) i hekkesesongen (primært i perioden mai–august). NVE mener Statnett må gjøre en nærmere vurdering av størrelsen på restriksjonssonen i samråd med relevant faglig kompetanse. Dersom Statnett mener det er nødvendig å utføre arbeider i restriksjonssonen hekketiden, f.eks. dersom det i tillegg framkommer behov for restriksjonsperiode også for reindrift som samlet sett gjør det vanskelig å utføre nødvendige arbeider i området, må dette begrunnes i en detaljplan. Avbøtende tiltak skal i det tilfellet vurderes i samråd med fagkyndig kompetanse.

NVE konstaterer at det finnes mange artsregistreringer og etter all sannsynlighet funksjonsområder for fugl i Stabbursdalen som ikke er kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen, men som trolig bør hensyntas i anleggsgjennomføringen. NVE mener at det må stilles tilsvarende vilkår for disse områdene som beskrevet for delområdene 4 og 5. Statnett må gjøre en nærmere vurdering og utarbeider et forslag til hvilke områder dette er aktuelt for i samråd med fagkyndig kompetanse. Vurderingen skal bygge på foreliggende informasjon og kontakt med lokalkjente, og må inkludere eventuelle hekkeplasser for den sårbare og fåtallige rovfuglen (vedlegg C), Kunsajávri (delområde 9) samt områdene ved Gáljagohppi nord for Stabburselva og Valdakmyra sør for elva hvor traseen for 132 kV-ledningen går nær grensen for naturreservatet.

5.5.2.4 Delstrekning Stabbursdalen–Lakselv

Konsekvensutredningen viser ingen funksjonsområder for fugl på strekningen.

NVEs egne søk i sensitive artsdata viser imidlertid hekkelokaliteter for en sårbar og fåtallig rovfugl (LC, se vedlegg C) med aktivitet i 2021 i fjellområdet på strekningen mellom Stabbursdalen og Lakselv, og at jaktfalken blant annet jakter langs fjorden. På denne strekningen skal eksisterende 66 kV ledning rives, og situasjonen etter utbygging vil som før utbygging innebære to parallelle ledninger med ulike høydenivåer, men der den nye ledningen blir enda høyere og får tykkere og mer synlige liner enn eksisterende ledninger. Selv om arten er en god flyver, kan den under ugunstige værforhold og i en jaktsituasjon kollidere med ledningene. NVE vurderer derfor at det vil være noe kollisjonsfare i driftsfasen, og at det bør stilles vilkår om at Statnett i en detaljplan framlegger forslag til hvilken/hvilke deler av denne strekningen som bør merkes med fugleavvisere for å redusere kollisjonsfaren nært reir. Vurderingen skal gjøres i samråd med fagkyndig kompetanse, og NVE kan på bakgrunn av dette stille vilkår om merking i forbindelse med godkjenning av en detaljplan.

Støy/ferdsel i forbindelse med anleggsarbeid i hekketiden kan bidra til at hekking avbrytes, og NVE mener derfor at arten skal hensyntas dersom den hekker der. NVE mener derfor at tilsvarende vilkår som beskrevet for delområdene 4 og 5 skal legges til grunn i hekkesesongen fra mars/april til og med august.

5.5.2.5 Delstrekning Lakselv–Časkiljohka

Som det framgår i vurderingen for dverggås (over), går det trekkrute for arten fra Stabbursdalen og gjennom Lakselv / langs Lakselva. Denne trekkruten benyttes også av andre ande- og vadefugler som er kollisjonsutsatte.

Vannene i området sør/sørøst for Lakselv sentrum er ifølge konsekvensutredningen hekkeplass og leveområder for flere arter lommer, ande- og vadefugler, og mange av disse forflytter seg mellom vannene på næringssøk. Utredningen beskriver området som et lokalt til regionalt viktig landskapsøkologisk funksjonsområde for våtmarksfugl. Porsvannan, Otervann og Store Holmvann (delområde 11) er registrert blant annet med storlom (trolig hekkende), tårnfalk, horndykker (VU) og sjøorre (VU) i tillegg til at fjellvåk ble observert med hekkeatferd i forbindelse med feltarbeidet for konsekvensutredningen i 2016, se figur 5.5-21.

Et område nord/øst for Brennelva er registrert som viktig blant annet med arter som sædgås, storlom, smålom og lirype (delområde 13). Gåsa er ikke angitt med underart, men både tundrasædgås (VU) og taigasædgås/skogssædgås (EN) er registrert i nærområdet i Artskart. Arten ble ikke registrert hekkende i dette tilfellet.

Både alternativ 1.07 og 1.3 går parallelt med dagens ledning gjennom en stor del av området. Risikoen for kollisjoner vil øke særlig der ledningene krysser trekkruten gjennom Lakselv / langs Lakselva og sentralt gjennom delområde 11 Porsvannan, Otervann og Store Holmvann. Alternativ 1.3 krysser i tillegg den nordlige delen av delområde 13, mens 1.07 går i ytterkant av området og mer parallelt med dagens ledning. NVE mener derfor at alternativ 1.07 gir noe mindre virkninger for fugl.

NVE mener, som det framgår under vurderingen for dverggås, at det bør stilles vilkår om tiltak for å redusere kollisjonsfaren for arten ved kryssingen av Lakselva. Dette vil redusere kollisjonsfaren også for mange andre arter som trekker gjennom dalføret. NVE mener at det også bør stilles vilkår om at topplinen for ny 420 kV ledning skal merkes der den krysser delområde 11 (Porsvannan, Otervann og Store Holmvann), og om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse beskriver dette samt vurderer og beskriver behov for merking forbi/gjennom delområde 13 øst for Brennelva i en detaljplan. NVE kan fastsette vilkår om merking.

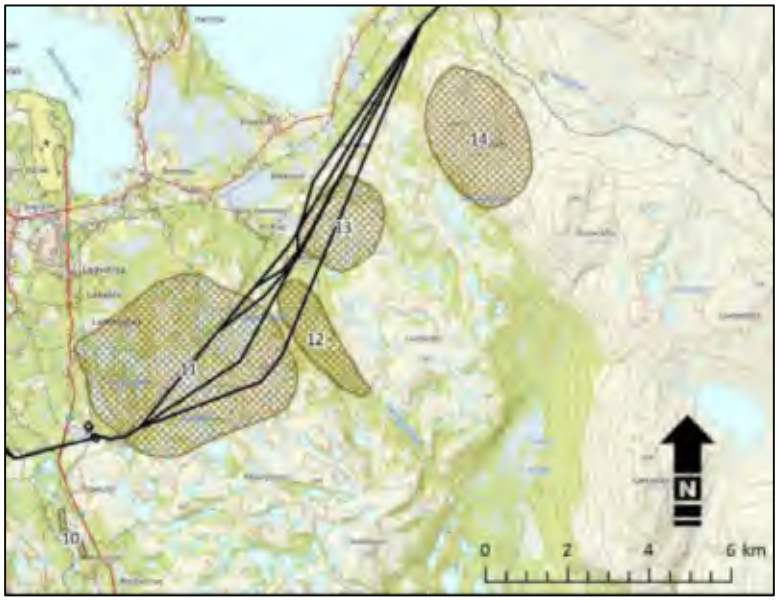
For delområde 11 mener NVE at Statnett må ta hensyn til hekkende våtmarksfugl. NVE mener derfor at tilsvarende vilkår som beskrevet for delområdene 4 og 5 skal legges til grunn i hekkesesongen (mai–august).

NVE mener imidlertid en restriksjonsperiode med start allerede fra mars av hensyn til fjellvåk i vesentlig større grad vil påvirke muligheten for anleggsgjennomføringen, og ikke kan forsvares ut ifra at denne arten ikke er rødlistet eller har en bestandsutvikling som tilsier at redusert hekkesuksess over ett år eller to vil ha virkninger for bestanden på sikt.

Ved Časkilvárri er det i konsekvensutredningen registrert et sannsynlig hekkeområde for to sårbare fuglearter (delområde 14). Miljødirektoratets innsynsløsning for sensitive arter viser at reirlokalitetene ligger så langt fra ledningen at anleggsgjennomføringen ikke vil forstyrre eventuell hekking, forutsatt at det ikke flys lavt med helikopter over lokalitetene i hekketiden. NVE forutsetter at Statnett ikke legger opp til dette.

I en høringsuttalelse har Kai Simon Johansen påpekt at det er en koloni av sandsvaler i Brennelvdalen. NVE konstaterer at sandsvale er nevnt i konsekvensutredningen, men virkningene er ikke videre vurdert. Svaler er gode flygere, og ikke spesielt utsatt for kollisjoner med kraftledninger. Som det framgår i vår vurdering av virkninger for vassdrag (kapittel 0), forutsetter NVE at Statnett planlegger for å unngå eller minimere inngrep i kantsoner langs vassdrag. Dette inkluderer også at Statnett må planlegge for å unngå tiltak/arbeider som kan gi erosjon/utrasing av elvekanter, noe som etter NVEs vurdering skal være gjennomførbart langs disse to elvene. NVE

mener derfor at ny 420 kV ledning ikke vil gi en vesentlig påvirkning på sandsvale verken langs Lakselva eller Brennelva.

Figur 5.5-21. Kartutsnittet fra konsekvensutredningen viser funksjonsområder for fugl mellom Lakselva og Časkiljohka.

5.5.2.6 Delstrekning Časkiljohka–Stuorraskaidi

På strekningen fra Časkiljohka til Stuorraskaidi vil ledningen gå parallelt med dagens ledning og krysse flere funksjonsområder for fugl kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen, se figur 5.5-22 og figur 5.5-23.

Disse inkluderer Store Bjørndalen (delområde 15) og Guorgápmir (delområde 35), som begge er mulig hekkeområde for flere arter av rovfugl og er vurdert som *lokalt viktige* i konsekvensutredningen. I utredningen framgår det ikke hvilke arter som menes å kunne være hekkende i delområde 35 ut over at de ikke var rødlistede på tidspunktet for konsekvensutredningen, og denne informasjonen har heller ikke kunnet framlegges av Statnett på forespørsel. NVE mener disse to lokalitetene bør undersøkes bedre for å konstatere hvilke arter som hekker her. Informasjonen som foreligger i konsekvensutredningen egner seg ikke til å sette spesifikke krav til avbøtende tiltak for områdene. NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett kartlegger hvilke arter som hekker her og leverer en rapport til NVE som en del av detaljplanen. Statnett skal i detaljplanen vurdere og beskrive mulige restriksjoner på anleggsarbeider for å hensynta artene i hekkeperioden.

Ledningen vil videre krysse et våtmarksområde ved Čudejohka–Cudenjoasjávri (delområde 34) øst for Børselva og et område på Stuorraskaidi (delområde 36) som begge er sannsynlige hekkeområder for blant annet en sårbar vadefugl (VU, vedlegg C), rødstilk (NT), heilo (NT) og sniper, og vurdert som *svært viktige*. De nevnte artene ble registrert under befaringen. Det ble også registrert jaktfalk (VU) på næringssøk ved sistnevnte. Børselva er dessuten registrert som trekkrute for fugl på vårtrekk (trekkrute T3 i utredningen).

I utredningen er konsekvensene gjennomgående vurdert som små eller moderate. NVE konstaterer imidlertid at flere av de aktuelle artene er kollisjonsutsatte. NVE mener at det bør stilles vilkår om at topplinen merkes med fugleavvisere både der den krysser Store Bjørndalen, Børselva, Čudejohka–Cudenjoasjávri og Stuorraskaidi. NVE mener Statnett i samråd med fagkyndig

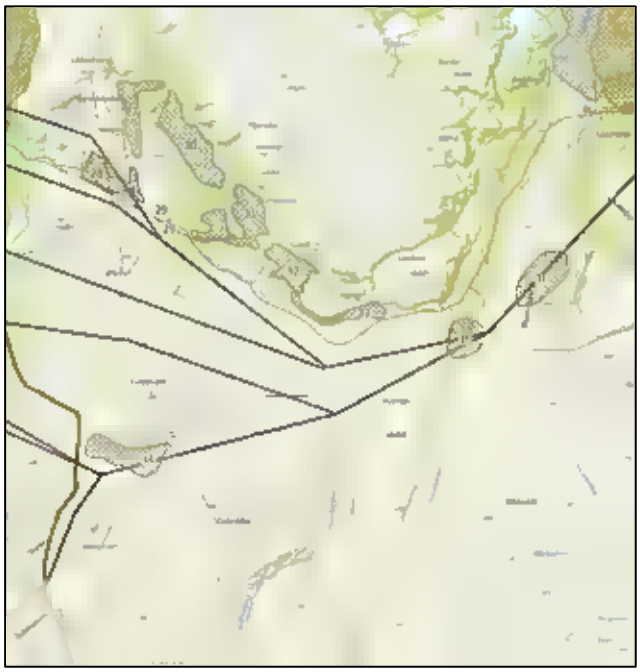
kompetanse også må vurdere behovet for merking med fugleavvisere langs ledningen gjennom lokaliteten Guorgápmir (blant annet basert på foreslått kartlegging) og der den krysser øvrige vassdrag på strekningen. Forslag til merking skal beskrives i en detaljplan, og NVE kan på bakgrunn av denne stille vilkår om hvilke strekninger som skal merkes i etterkant av en eventuell konsesjon.

I utredningen er det også påpekt at eventuelle kjørespor i våtmarksområdet Čudejohka–Cudenjoasjávri kan gi langsiktige virkninger for våtmarksfugl dersom grunnvannsspeilet senkes. Statnett har her skissert terrengtransport langs eksisterende barmarksløype i tillegg til at de vil ha adgang til å kjøre i ledningstraseen. NVE viser til foreslått vilkår om at Statnett skal unngå mastepunkter i myr og annen våtmark, samt om gjenbruk av eksisterende kjørespor ved behov for sommertransport, noe vi også legger til grunn for dette våtmarksområdet.

Med unntak av trekkruten langs Børselva mener NVE at et godt avbøtende tiltak for fugl vil være restriksjoner på anleggsarbeider i hekketiden for alle de kartlagte lokalitetene. NVE mener samtidig at harde værforhold på vinteren i disse fjellområdene, samt at lokalitetene ligger langt fra vei, kan gjøre det vanskelig å legge mye av arbeidene til vinteren. I tillegg er områdene viktige for reindrift, noe som også kan gi behov for restriksjoner på anleggsperioden. NVE mener samtidig Statnett i størst mulig grad skal ta hensyn til fugl i disse områdene. NVE mener derfor det bør stilles vilkår om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse i en detaljplan vurderer og beskriver muligheten for at det meste av støyende ferdsel og anleggsaktivitet i og nær disse lokalitetene legges utenom hekkeperioden, som for de fleste av de aktuelle artene i lokalitetene 34 og 36 er innenfor perioden mai til august, men for 15 og 35 kan spenne over et lengre tidsrom.

Figur 5.5-22. Kartutsnittet fra konsekvensutredningen viser funksjonsområdet for vilt i Store Bjørndalen. Omsøkt trasé er den som går lengst øst. Kilde: Multiconsult AS.

Figur 5.5-23. Kartutsnittet fra konsekvensutredningen viser funksjonsområder for vilt kartlagt mellom Børselva og Stuorraskaidi. Omsøkt trasé er den som går lengst sør. Kilde: Multiconsult AS.

Miljødirektoratet har opplyst om en hekkelokalitet for snøugle om lag én mil unna ledningstraseen og områder hvor det planlegges aktivitet i anleggsfasen. Siste kjente hekking der var på 1970-tallet. Snøugle kan kollidere med kraftledninger, og i utgangspunktet vil faren øke med ny ledning. Siden hekkelokaliteten ligger i god avstand fra ledningen, er det imidlertid grunn til å tro at økningen er liten. NVE mener det er lite sannsynlig at anleggsarbeid vi påvirke eventuell hekking her.

5.5.2.7 Stuorraskaid–Adamsfjord/Landersfjord og omlegging av dagens 132 kV ledninger

Øst for Stuorraskaidi er det avgrenset kun ett funksjonsområde for fugl, som er et sannsynlig hekkeområde for blant annet storlom og lirype sørøst for Landersvatnet (delområde 40), se figur 5.5-24. Kartleggingen langs disse traseene består ifølge utredningen av både nye og gamle undersøkelser, men disse er flekkvise. Det er utført kartlegging der Statnett søker om å legge om dagens 132 kV ledninger fra Uhca Sopmir til Lebesby B i Adamsfjorddalen dersom det gis konsesjon til dette stasjonsalternativet. I tillegg er begge stasjonsalternativene kartlagt.

Det finnes flere elver, myr og kroksjøer i området. Utredningen påpeker at rødlistearten taigasædgås er registrert (uten indikasjon på hekking) nær traseene for innføring av eksisterende 132 kV ledninger. NVE konstaterer dessuten at det i samme område er registrert flere arter av andefugl (herunder rødlistearten svartand) samt smålom, storlom og rødlisteartene småspove, rødstilk og flere sårbare rovfuglarter. NVE legger til grunn at strekningen både langs ny 420 kV ledning og 132 kV-ledningene skal omlegges ved bygging av Lebesby alt. B kan huse en relativt rik fauna av våtmarksfugl og rovfugl, og at nye ledninger vil øke kollisjonsfaren for disse. Vi anbefaler at det settes vilkår om at Statnett skal gjøre en oppfølgende kartlegging av arter som er kollisjonsutsatte og/eller sårbare i hekketiden. Kartleggingen skal være grunnlag både for merking av liner med fugleavvisere eller andre tiltak for å redusere kollisjonsfare, samt for tilpasning av anleggsarbeidene for å redusere forstyrrelser i hekketiden. Vurderingen av behov for merking skal inkludere delområde 40. Rapport fra kartleggingen med forslag til strekninger som bør merkes

samt vurdering av og forslag til restriksjonsperioder i anleggsfasen av hensyn til sårbar hekkefugl skal framlegges for NVE i detaljplanen. NVE kan med bakgrunn i rapporten sette krav om merking av ledningene av hensyn til kollisjonsutsatt fugl i etterkant av en eventuell konsesjon.

I konsekvensutredningen er det vurdert å være liten forskjell på stasjonsalternativene når det gjelder virkninger for fugl, og at virkningene er små som følge av at områdene ikke framstår som spesielt rike. NVE legger likevel til grunn at ny stasjonsalternativet i Landersfjord i større grad samler tekniske inngrep, og vurderer dette som en bedre løsning for naturmangfoldet samlet sett.

Figur 5.5-24. Kartutsnittet fra konsekvensutredningen viser funksjonsområder for fugl kartlagt mellom Stuorraskaidi og Landersfjord. Kilde: Multiconsult AS.

5.5.2.8 Lossehakk på Kunes/Gussanjárga

Dersom Statnett får konsesjon til å bygge en luftisolert transformatorstasjon i Adamsfjorddalen (Lebesby B), planlegger de å bygge et lossehakk for ilandføring av transformatorer ved Kunes(Gussanjárga innerst i Storfjorden (Laksefjorden), se figur 5.5-25. Lossehakket bygges ved utfylling i sjø over et område på cirka 1,3 dekar. Det framgår også at den kommunale vegen som går ut mot Kuneset muligens må utbedres. Tiltaket er ikke beskrevet i konsekvensutredningen, men ifølge konsesjonssøknaden har Statnett innhentet vurderinger fra Multiconsult som har vurdert at virkningene blir små for aktuelle tema.

Fjorden er i utredningen av naturmangfold registrert som et viktig beiteområde for ærfugl og lommer, myteområde for laksand og et viktig rasteområde for vadere og andefugler (delområde 39 Adamsfjorden).

NVE konstaterer at lossehakket utgjør et lite inngrep arealmessig. NVE mener Statnett må ta hensyn til naturmangfold ved detaljplanlegging og gjennomføring av tiltakene dersom de blir

aktuelle, herunder til fugl i sårbare perioder som under trekk, myting og hekking. NVE mener Statnett må beskrive hvordan dette skal gjøres i en detaljplan dersom det gis konsesjon til Lebesby B. Vi viser også til vår vurdering i kapittel 5.10 Forurensning.

Figur 5.5-25. Område for lossehakk på Kunes/Gussanjárga. Kartutsnittet er hentet fra konsesjonssøknaden.

5.5.3 Øvrige dyrearter

I konsekvensutredningen er virkningene for hjortedyr, rovvilt, øvrige pattedyr og amfibier vurdert som små. Det fremkommer også at det er registrert et fåtall kjente yngleområder for fjellrev sør for eksisterende kraftledning mellom Børselvdalen og Lakselv, og sørøst for kraftledningen mellom Skaidi og Stabbursdalen.

5.5.3.1 Fjellrev

Fjellrev (EN) er en prioritert art med egen forskrift, og Norge har forpliktet seg gjennom internasjonale avtaler til å sikre at fjellreven overlever. Den nye 420 kV-ledningen vil ifølge konsekvensutredningen ikke føre til direkte virkninger for fjellrev, siden yngleområdene ligger omtrent 3,5–10 kilometer fra kraftledningen og anses å være utenfor influensområdet.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark er enig i at fjellreven ikke blir direkte berørt av den nye 420 kV-kraftledningen. De etterspør likevel en vurdering av om fjellreven kan bli utkonkurrert av rødrev, som en indirekte konsekvens dersom kraftledningen fører til flere fuglekollisjoner. Fuglekollisjoner kan gi stabil mattilgang langs kraftledningen, som slik kan fungere som en korridor til nye områder for rødrev. Videre understreker Statsforvalteren at det er vitenskapelig dokumentert at rødrev følger menneskelig infrastruktur i fjellområder under næringssøk.

NVE er kjent med at det foreligger forskning på dette området, og at kraftledninger kan føre til økt mattilgang for rødrev. Den nye kraftledningen vil gå parallelt med dagens 132 kV ledning på fjellet

mellom Brennelv og Adamselv. Selv om liner i flere plan vil gi økt kollisjonsfare for fugl, vurderer NVE at det ikke vil føre til en så stor økning at rødreven vil få en betydelig økning i mattilgang på vinteren og utkonkurrere fjellreven i dette området. NVE mener derfor at det er lite sannsynlig at fjellreven vil bli indirekte påvirket av kraftledningen.

Naturvernforbundet har krevd kartlegging av fjellrev, men NVE mener arten er vanskelig å kartlegge i en konsesjonsprosess ettersom den bruker store arealer og avhenger av gode smågnagerår. NVE mener foreliggende informasjon er tilstrekkelig til å vurdere virkningene for arten.

5.5.3.2 Kysttorsk

Statnetts lossehakk ved Kunes/Gussanjárga er aktuelt dersom det gis konsesjon til stasjonsalternativet i Adamsfjorddalen (Lebesby B). Lossehakket er planlagt i Storfjorden, som er registrert som regionalt viktig gytefelt for kysttorsken. Som det framgår av kapittel 5.5.2, har Statnett ikke framlagt en begrunnelse for konklusjonen om at tiltaket vil gi små virkninger. NVE konstaterer at tiltaket vil beslaglegge lite areal, og i utgangspunktet medføre begrensede virkninger forutsatt at det gjøres tiltak for å begrense virkningene ut over selva arealinngrepet. NVE mener Statnett må ta hensyn til marint naturmangfold ved detaljplanleggingen og gjennomføring av tiltaket, herunder fisk i gytetid og eventuelle marine naturtyper i influensområdet. Dette gjelder særlig i forbindelse med oppvirvling av partikler og sedimenter som kan skade gjeller og slamme ned naturtyper.

Dersom det gis konsesjon til Lebesby B, mener NVE at det må stilles vilkår om at Statnett ved hjelp av fagkyndig kompetanse skal kartlegge marine naturtyper som kan bli direkte eller indirekte påvirket av tiltaket i anlegg- og driftsfasen. Statnett må beskrive hvordan plassering av anlegget og gjennomføring av arbeidene skal ta hensyn til naturtyper og kysttorsk i gyteperioden. Vi viser også til vår vurdering i kapittel 5.10 Forurensning.

5.5.4 Geologisk mangfold

Tiltaket berører ikke verdifulle forekomster som er avmerket i Norges geologiske undersøkelse (NGU) sitt kart over geologisk arv.

Stabbursdalen er imidlertid et kvartærgeologisk verdifullt område. Dalen har store løsmasseavsetninger fra smeltevannselvene fra siste istid, og tallrike spor av at elva har gravd i massene både under avsmeltningen og etter istiden. Flere av landformene her er rødlistede, slik som elveslette (NT), fluviale/glasifluviale erosjonskanter (NT), kroksjøer (NT) og meandrerende elveløp (VU). Terrassekantene er spesielt høye nær dagens elveløp, men er også tydelig markert i terrenget lenger vekk fra elva. Kvartærgeologi er et av verneformålene for Stabbursdalen landskapsvernområde (se kapittel 5.5.5) og for Stabburselva som verna vassdrag (se kapittel 0).

Jordkabeltraseen langs dagens 132 kV ledning vil krysse og kreve graving i dette landskapet, herunder i de spesielt markerte erosjonskantene langs Stabburselva. Statnett har ikke lagt fram en detaljert beskrivelse av kryssingen eller en vurdering av omfanget av inngrepet. NVE peker imidlertid på at en kabelgrøft blir et direkte og vesentlig inngrep i form av en kontinuerlig trasé gjennom løsmassene i hele dalens bredde. NVE anbefaler derfor at det ikke gis konsesjon til dette alternativet. Alternativet er også vurdert å kunne være i konflikt med kvartærgeologien som er en del av grunnlaget for vassdragsvernet, jf. kapittel 0.

Kabeltraseen langs E6 vil på store deler av strekningen gå nær vegen som allerede utgjør et direkte og kontinuerlig inngrep i løsmassene. Denne delen av Stabbursdalen er også generelt sett mer inngrepspreget. Traseen vil etter NVEs syn derfor være akseptabel.

En luftledning med mastepunkter og kjørespor kan også gi inngrep i verneverdige landformer i dalen. NVE mener likevel dette er et mindre inngripende tiltak ettersom det er snakk om punktvis graving og ellers kjørespor i overflaten. Vi mener likevel at et slikt inngrep må planlegges med tanke på å minimere påvirkningen på konkrete verneverdige landformer.

NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett må hensynta verneverdige og rødlistede kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen. Statnett må vurdere plassering av mastepunkter, kabelgrøft og gjennomføring av arbeidene i samråd med fagkyndig kompetanse (kvartærgeolog), og beskrive dette i en detaljplan.

5.5.5 Verneområder

Alternativene som Statnett har søkt om berører direkte Stabbursdalen landskapsvernområde og det forslåtte verneområdet Máđirjeaggi, Cuosgáljeaggi og Morššajeaggi. I tillegg kan de gi virkninger for Stabbursnes naturreservat.

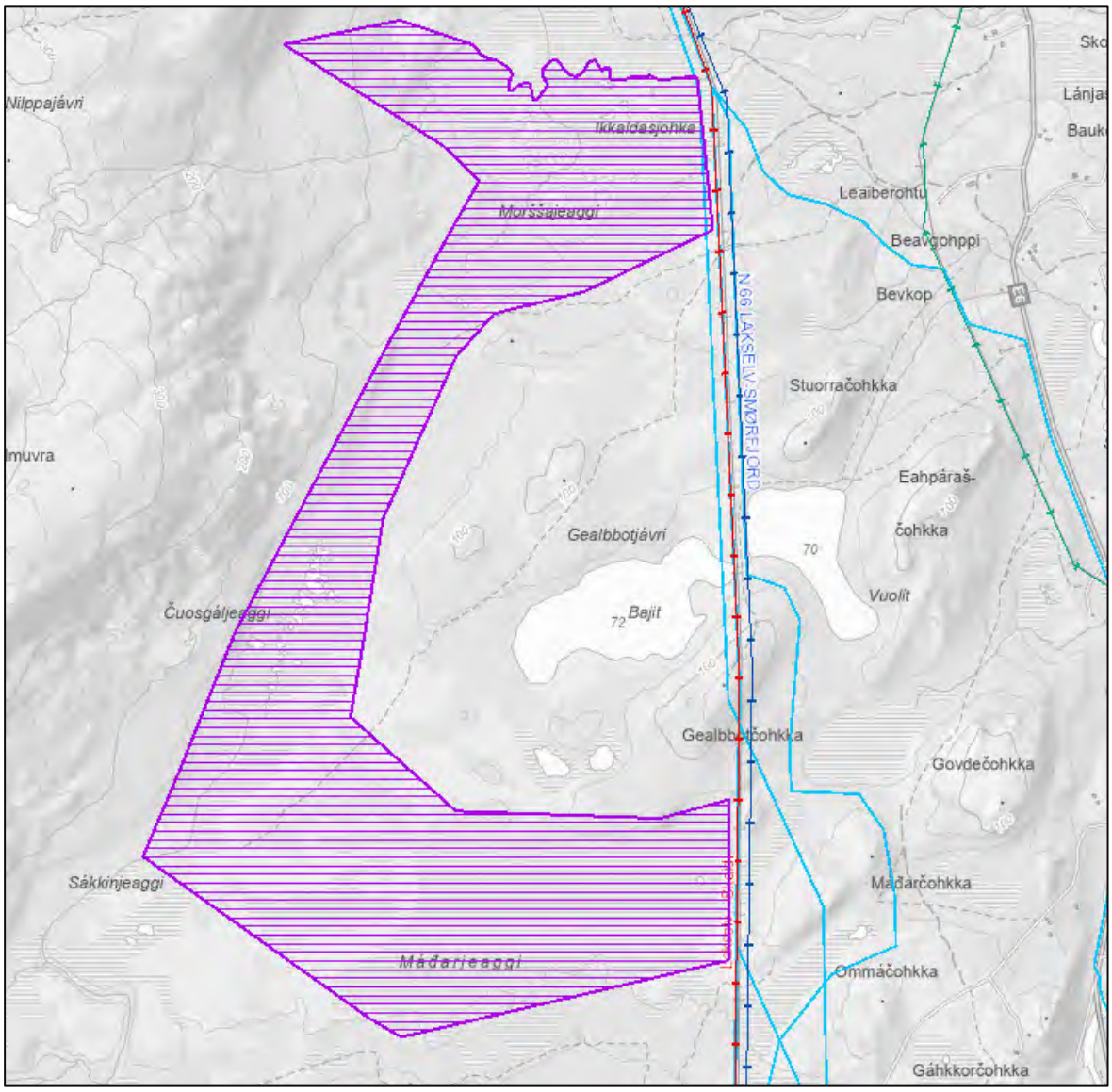
5.5.5.1 Madirjeaggi, Cuosgáljeaggi og Morššajeaggi

Myrkomplekset Máđirjeaggi, Cuosgáljeaggi og Morššajeaggi nord i Stabbursdalen er ifølge Naturbase vurdert å ha nasjonal verneverdi og er foreslått vernet som naturreservat, se figur 5.5-26. Områdets verneverdi er først og fremst knyttet til myrtypene og myrvegetasjonen. Av særlig verdi er den velutviklede palsmyra på Morššajeaggi som er velegnet som referanseområde for studier av palsmyrenes utviklingsforløp. Området er også et av de få med velutviklet rikmyrvegetasjon. I konsekvensutredningen er området vurdert å være et svært viktig funksjonsområde for fugl. Eksisterende 132 kV og 66 kV ledninger tangerer foreslåtte vernegrenser mot øst på myrene Máđirjeaggi og Morššajeaggi.

Omsøkt løsning vil innebære at ny 420 kV ledning bygges dels i, dels parallelt med dagens 132 kV ledning, og at 132 kV-ledningen kables enten nært verneområdet i eksisterende trasé eller østover mot E6.

Statsforvalteren understreker at det foreslåtte verneområdet er et viktig hekkeområde for våtmarksfugl. Statsforvalteren påpeker også at å legge jordkabel nært verneområdet, som består av myr, kan føre til dreneringseffekter og at dette må vurderes i en detaljplan.

Siden verneverdien først og fremst er knyttet til myrvegetasjonen, mener NVE at virkningene blir små forutsatt at det stilles vilkår for å unngå inngrep i myrene som beskrevet i kapittel 5.5.10 og trasé 1.9. NVE har også anbefalt at også denne strekningen ny luftledning merkes med fugleavvisere og at Statnett skal ta hensyn til hekking under anleggsgjennomføringen, jf. kapittel 5.5.2. NVE mener derfor at virkningene for fugl vil bli akseptable.

Figur 5.5-26. Det foreslåtte verneområdet Madirjeaggi, Cuosgáljeaggi og Morššajeaggi i Stabbursdalen. Dagens 132 kV og 66 kV ledninger vist med hhv. rød og mørkeblå strek, mens omsøkte luftlednings- og jordkabeltraseer er vist med blå strek. Kilde: NVE Atlas.

5.5.5.2 Stabbursdalen landskapsvernområde

Formålet med Stabbursdalen landskapsvernområde er *å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til Stabbursdalen nasjonalpark, samt å sikre et område med verdens nordligste furuskog. Betydelige kvartærgeologiske verneverdier bidrar til å gi området dets særpreg*.

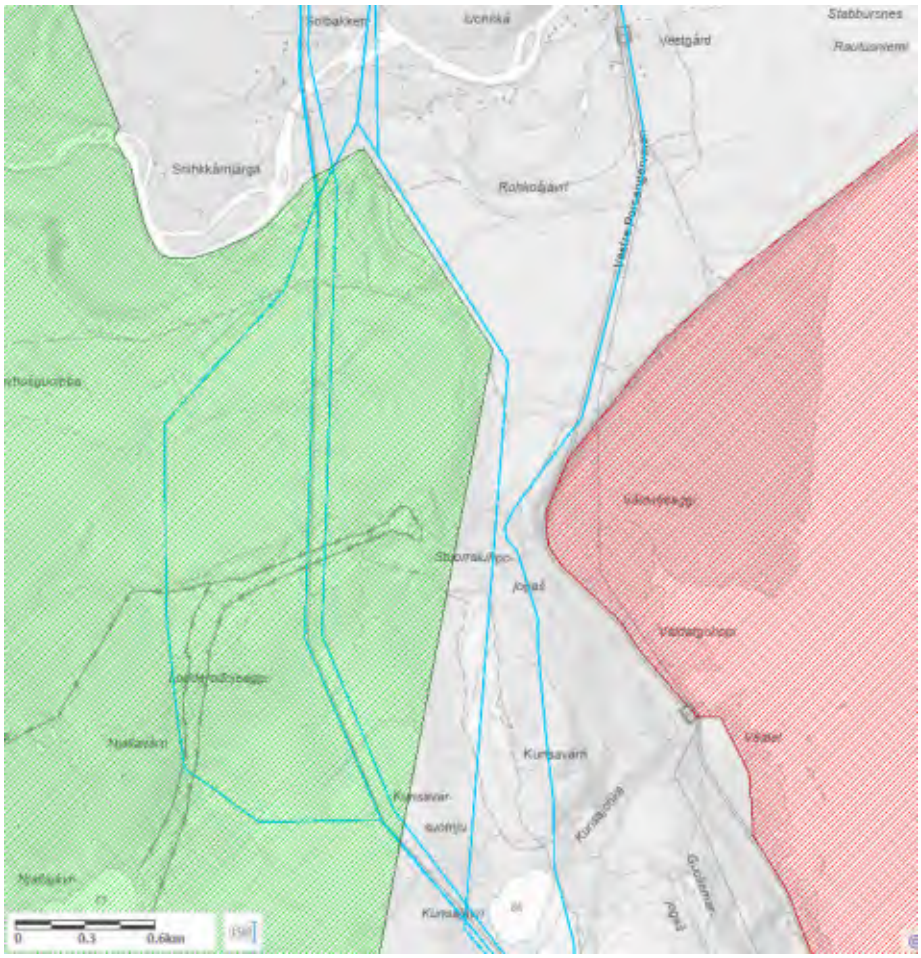
De visuelle virkningene for Stabbursdalen landskapsvernområde er vurdert i kapittel 5.7.

Stabbursdalen Nasjonalparkstyret har påpekt at en av verneverdiene i landskapsvernområdet er landets nordligste furuskog. Luftledningsalternativ 1.10 kan berøre kanten av furuskogen. Dersom det gis konsesjon til dette alternativet har NVE, for traséalternativ 1.9 jf. kapittel 5.5.1, anbefalt en rekke vilkår for å ivareta furuskogen. Forutsatt disse vilkårene er virkningene vurdert som små. Alternativ 1.9 går også over palsmyra Lodderođojeaggi. NVE har også stilt en rekke vilkår for å ivareta myra og mener virkningene også for denne vil bli små forutsatt at vilkårene følges.

En del av verneformålet for Stabbursdalen landskapsvernområde er å ivareta kvartærgeologiske verdier som gir området et særpreg. Som det framgår av kapittel 5.5.4, mener NVE at kabling av dagens 132 kV ledning langs eksisterende trasé (se figur 5.5-27) ut ifra foreliggende kunnskap kan være i konflikt med kvartærgeologiske hensyn, noe vi også legger til grunn der traseen går igjennom landskapsvernområdet. Kabling gjennom landskapsvernområdet kan etter NVEs vurdering være i strid med verneformålet, og NVE anbefaler derfor at det heller gis konsesjon til jordkabeltraseen langs E6.

Luftledningsalternativene 1.9 og 1.10 kan også berøre verneverdige geologiske forekomster i verneområdet, men er etter NVEs syn mulig å tilpasse under detaljplanleggingen slik at konflikten reduseres. Vi viser til vår anbefaling i kapittel 5.5.4 om at det må stilles vilkår om at Statnett skal hensynta verneverdige kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen.

NVE viser til at både luftlednings- og jordkabeltraseer gjennom verneområdet vil kreve dispensasjon fra vernemyndigheten etter søknad.

Figur 5.5-27. Stabbursdalen landskapsvernområde (grønn skravur) kan bli direkte berørt av en 420 kV luftledning (lys blå) og 132 kV jordkabel (lys blå). Stabbursnes naturreservat (rød skravur) blir ikke direkte berørt, men luftledningen kan påvirke naturreservatets verdi for fugl.

5.5.5.3 Stabbursnes naturreservat

Formålet med Stabbursnes naturreservat er å bevare:

1. *Et våtmarksområde som er svært viktig for en rekke arter av ender, gjess og vadefugl.*
2. *Et område med velutviklet havstrandvegetasjon med variert flora og flere sjeldne plantearter og plantesamfunn.*

Stabbursnes naturreservat blir ikke direkte berørt (se figur 5.5-27), men som det framgår av kapittel 5.5.2, vil ledningen gå på tvers av Stabbursdalen og utgjøre en kollisjonsrisiko for fugl som trekker gjennom Stabbursdalen til og fra naturreservatet.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark fremmet som tidligere beskrevet innsigelse til luftledningsalternativene gjennom Stabbursdalen på grunn av at de ville være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art § 3 og verneforskrift for Stabbursnes naturreservat. Innsigelsen ble trukket i deres høringsuttalelse til tilleggsutredningene som følge av at Statsforvalteren vektla de samfunnsmessige perspektivene og samfunnsberedskapen i Finnmark. Statsforvalteren mener imidlertid fremdeles at luftledningen vil medføre store negative konsekvenser for verneverdiene i reservatet, og da spesielt for den kritisk trua dverggåsa, og at naturmangfoldloven § 49, om tiltak utenfor verneområder som får virkninger inn i verneområde, kommer til anvendelse og skal legges til grunn ved avgjørelse av om tillatelse skal gis og ved fastsetting av vilkår.

Miljødirektoratet har uttalt at alternativet med kabling av 132 kV-ledningen langs E6 går svært nær verneområdet på en kortere strekning. Miljødirektoratet mener det ikke vil kreves tillatelse etter verneforskriften, men peker på at virkningen av tiltaket på verneverdiene skal vektlegges som en del av energimyndighetenes vurdering etter energiloven. NVE viser til anbefalt vilkår om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse skal vurdere behovet for, og foreslå eventuelle restriksjoner på anleggsarbeider ved Gáljagohppi og Valdakmyra hvor traseen for 132 kV-ledningen går nær vernegrensen.

NVE mener at det ikke er tvil om at det beste for dverggås og fugl generelt, og på den måte for verneverdiene i Stabbursnes naturreservat, vil være å fjerne alle luftledninger gjennom Stabbursdalen. Når andre hensyn også tas i betraktning, mener NVE at en løsning der alle dagens ledninger i Stabbursdalen fjernes og at den nye 420 kV-ledningen bygges lavere enn normalt langs deler av trasé 1.9/1.11 og 1.10, i tillegg til at det iverksettes en rekke andre avbøtende tiltak for dverggås og annen fugl jf. kapittel 5.5.2, er den beste løsningen for å redusere risikoen for at dverggås og andre arter kolliderer med linene. NVE mener at verneverdiene i Stabbursnes naturreservat har blitt vektlagt i vurderingen av innstillingen for 420 kV kraftledningen og i de foreslåtte vilkårene. NVE mener derfor at vilkårene er satt i samsvar med naturmangfoldloven § 49.

5.5.6 Fremmede arter

Det er få registreringer av fremmede arter nær eller i de omsøkte alternativene for traseer og transformatorstasjon i Lebesby. De registrerte forekomstene er hovedsakelig langs vei i området, hvor det blant annet er registrert vinterkarse. NVE mener potensialet for fremmede plantearter som kan spres med massehåndtering er lavt langs det meste av ny ledningstrasé der den går i høyereliggende områder. Der ny ledning innebærer graving/terrengarbeider langs vei og elver i lavereliggende områder, slik som langs Stabburselva og Lakselva, mener NVE det er grunnlag for å gjøre en nærmere vurdering av faren for å spre fremmede arter som kan medføre risiko for naturmangfoldet i strid med forskrift om fremmede arter.

NVE mener det bør settes vilkår om at Statnett i en detaljplan skal beskrive hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres for å hindre slik risiko. Vurderingene i detaljplanen må baseres

på nødvendige kartlegginger og en vurdering av kartlagte arters eventuelle risiko og potensial for skade, og etter gjeldende norsk liste over fremmede arter fra Artsdatabanken.

5.5.7 Naturmangfoldloven §§ 8 til 12

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke. Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av NVEs vurderinger av tiltaket opp mot naturmangfoldlovens paragrafer.

5.5.7.1 Kunnskapsgrunnlaget (naturmangfoldloven § 8)

Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. NVE har vurdert kunnskapsgrunnlaget i denne saken i kapittel 4.1, hvor vi har konkludert med at det er tilstrekkelig til å skrive vår innstilling. Vi viser samtidig til at vi anbefaler vilkår om enkelte oppfølgende undersøkelser som grunnlag at Statnett skal kunne planlegge anleggsarbeider og drift som i størst mulig grad tar hensyn til naturmangfold, og for å at NVE ved behov skal kunne stille ytterligere vilkår gjennom behandlingen av en detaljplan.

5.5.7.2 Føre var-prinsippet (naturmangfoldloven § 9)

NVE mener at grunnlagsmaterialet for de utførte utredningene av naturmangfold er tilstrekkelig, jf. våre vurderinger av dette i kapittel 4.1.

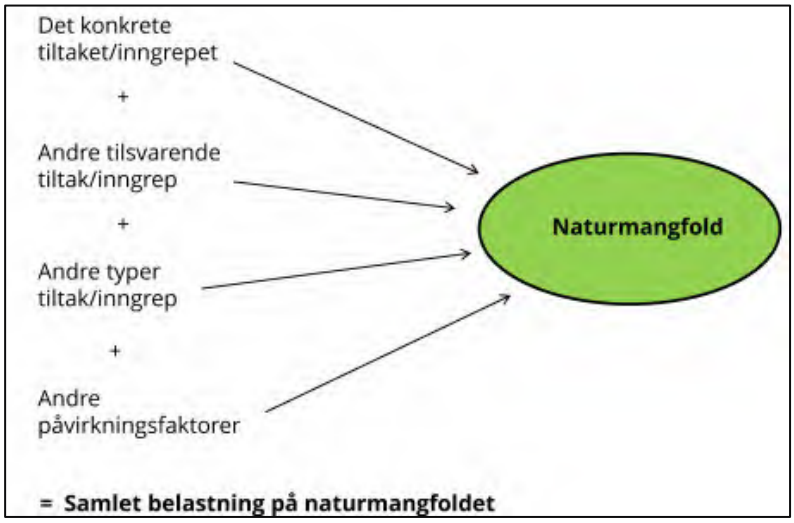
Det er usikkerhet knyttet til i hvilken grad dverggås kolliderer med dagens kraftledninger i Stabbursdalen. Det er også en del usikkerhet knyttet til hvilke ruter og i noen grad hvilket høydenivå gjessene flyr gjennom dalføret, og dermed også til i hvilken grad en ny luftledning vil utgjøre en kollisjonsrisiko. Siden bestanden er fåtallig, og at hver kollisjon må regnes som svært alvorlig, har NVE derfor av føre var-hensyn lagt størst vekt på hensynet til dverggås når det gjelder hvilken trasé vi anbefaler gjennom Stabbursdalen. NVE anbefaler også flere andre avbøtende tiltak som er kostnadskrevende, men som vi mener gir den beste oppnåelige løsningen dersom det skal bygges ny 420 kV ledning mellom Skaidi og Lebesby. I tillegg har NVE anbefalt vilkår om økologisk kompensasjon ved at Statnett skal betale et beløp som skal bidra til andre tiltak for å bevare dverggåsbestanden.

En viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet vil alltid være til stede. NVE vurderer at den samlede dokumentasjonen som foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten kraftledningen har på naturmangfoldet ut fra sakens omfang og risikoen for skade, i samsvar med naturmangfoldloven § 8. NVE viser også til at vi anbefaler flere avbøtende tiltak for naturmangfold for å redusere mulige skadevirkninger for naturmangfoldet, og at vi som en del av dette har stilt krav om oppfølgende undersøkelser i detaljplanfasen blant annet av sandsvaler langs Stabburselva, rovfugl i Store Bjørndalen samt rødlistede naturtyper og arter i Adamsfjorddalen. NVE mener kunnskapen som framkommer gjennom disse undersøkelsene vil gi grunnlag for å ivareta naturmangfoldet i videre planlegging, bygging og drift av anleggene.

NVE mener derfor at føre-var-prinsippet som fremgår av naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse i denne saken, ut over nevnte vektlegging av hensynet til dverggås.

5.5.7.3 Samlet belastning (naturmangfoldloven § 10)

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008–2009) s. 381–382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan (figur 5.5-28). For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkningen på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep. Arealendringer er klart den største trusselen mot naturmangfoldet i Norge, men i tillegg til inngrep skal også andre påvirkningsfaktorer tas med i vurderingen. I det aktuelle området vurderes klimaendringer som en vesentlig faktor.

Figur 5.5-28. Vurdering av samlet belastning på naturmangfoldet. Kilde: Klima- og miljødepartementet.

Dagens situasjon og vedtatte planer og tiltak

Det meste av traseen for ny 420 kV kraftledning går gjennom fjellområder som har få andre tekniske inngrep ut over dagens 132 kV kraftledning, I fjellområdene finnes også kjørespor for ATV og enkelte anlegg tilknyttet reindriften som ikke regnes som tyngre tekniske inngrep, men som likevel kan ha en påvirkning på naturmangfoldet både som følge av inngrepene i seg selv og ferdselen de medfører. Lengst øst i Landersfjord og Adamsfjorddalen er det noe bebyggelse samt inngrep knyttet til Adamsfjord kraftverk (herunder selve reguleringen og atkomstvei til reguleringsmagasinet) samt dagens Adamsfjord transformatorstasjon. I Lakselv/Brennelv-området samt i Stabbursdalen går de to mulige traseene nær spredt bebyggelse og krysser eller går nær vei. Mellom Lakselv og nordsiden av Stabbursdalen går traseene også nær dagens 66 kV og 22 kV ledninger.

Statnett fikk 08.08.2023 konsesjon for bygging og drift av ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon til Hyggevann i Hammerfest. Konsesjonen omfatter blant annet også en utvidelse av dagens Hyggevann transformatorstasjon.

NVE er ikke kjent med vedtatte planer om ny kraftproduksjon i området.

Kommuneplanens arealdel i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner viser at det meste av arealet som blir berørt av ny kraftledning er landbruks-, nærings- og friluftsområde (LNF), og at det ikke er planer om større utbygginger som vil være av betydning i områder som er berørt av tiltaket

Statnett søker konsesjon for. Rett nord for der ny 420 kV ledning vil krysse Lakselva er det i kommuneplanen et framtidig område hvor det er åpnet for spredt bebyggelse, men dette berører tilsynelatende ikke kantvegetasjonen langs elva eller andre naturtypelokaliteter her.

Ny 420 kV ledning Skaidi–Lebesby og Lebesby transformatorstasjon

Ny luftledning blir cirka 131 kilometer lang. I tillegg skal det bygges en ny transformatorstasjon i Adamsfjorddalen eller Landersfjord i Lebesby. For stasjonene søkes det om adkomstvei og anleggsområder som er nødvendige til bygging av de elektriske anleggene. For en stasjon i Adamsfjorddalen søker Statnett dessuten om et lossehakk i fjorden ved Kunes/Gussanjárga, og omlegging av dagens 132 kV-ledninger fra Varangerbotn og Tana bru på strekningen fra Uhca Sopmir. For å bygge ledningen søker Statnett om enkelte midlertidige anleggsveier og anleggsområder. I hovedsak planlegges bruk av eksisterende traseer. Statnett har også søkt om kabling av dagens 132 kV ledning gjennom Stabbursdalen, og sammen med Nettinord (nå Area Nett) meddelt NVE at 22 kV-ledningen gjennom Stabbursdalen kables av hensyn til dverggås.

Statnett har på vegne av Repvåg Nett AS (I dag Area Nett AS) samtidig søkt om konsesjon for en ny 132 kV kraftledning på strekningen fra Skaidi til Smørfjord og utvidelse av dagens Smørfjord transformatorstasjon. Denne søknaden innebærer samtidig riving av dagens 66 kV ledning på strekningen fra Lakselv til Ikkaldas og spenningsnedgradering fra Ikkaldas til Smørfjord. NVE har i vår innstilling lagt til grunn at disse tiltakene vil bli gjennomført.

Andre planer om kraftproduksjon og nettutbygging

Statnett har søkt om konsesjon for ny 420 kV ledning fra ny Lebesby transformatorstasjon til Seidafjellet. Tiltaket forutsetter at Statnett får konsesjon til den nye 420 kV ledningen mellom Skaidi og Lebesby.

Area Nett AS har meldt planer for en til to nye 132 kV forbindelser fra ny Lebesby transformatorstasjon til Kjøllefjord og Mehamn i Lebesby og Gamvik kommuner. Hvorvidt det blir en eller to forbindelser avhenger av framtidig ny kraftproduksjon på Nordkyn.

NVE er ikke kjent med planer for utbygging av vannkraftverk i området, og viser til at det eneste kjente planlagte vindkraftverket i nærområdet, Davvi vindkraftverk i Porsanger og Lebesby kommuner, ikke ble prioritert for videre behandling av NVE i 2024, i forbindelse med NVEs oppfølging av regjeringens kraft- og industriløft for Finnmark.

Planene om nye vindkraftverk og nettanlegg i regionen er hhv. på meldings- og søknadsstadiet, og inkluderes derfor ikke i vurderingen av samla belastning. Energimyndighetene må derimot gjøre en vurdering av samla belastning som, for relevante arter og naturtyper, inkluderer tiltaket Skaidi–Lebesby dersom det er gitt konsesjon på tidspunktet for de respektive innstillingene/vedtakene.

Andre påvirkningsfaktorer

Klimaendringer forventes å påvirke naturmangfoldet i Norge i betydelig grad. Tregrensen i regionen flytter seg oppover, og typisk alpine arter kan bli utkonkurrert av mer varmekjære lavlandsarter. I tillegg vil arter som i dag ikke finnes i nordlige deler av landet vandre hit. Så å si alle naturtyper ovenfor skoggrensen er på grunn av dette forventet å gå tilbake arealmessig og få redusert kvalitet, og er derfor oppført på den norske rødlista for naturtyper.

Også fuglearter påvirkes av klimaendringene. Blant annet ankommer trekkfugl tidligere på året, og kan påvirkes av misforhold mellom ankomsttidspunkt og forholdene i hekkeområdene, f.eks. at

mattilgangen er for dårlig. Uforutsett dårlig vær under trekk kan dessuten gjøre at fuglene må ta flere og lengre pauser underveis.

Samlet belastning på konkrete økosystemer og arter

Naturtyper

NVE mener at kraftledningen, forutsatt vilkårene vi har anbefalt, ikke vil være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og arter av karplanter, moser, lav og sopp jf. nml. §§4 og 5.

Dverggås

Ifølge Artsdatabankens rødlistevurdering påvirkes dverggåsa både av faktorer utenfor og innenfor sine økologiske funksjonsområder i Norge. I evalueringen av handlingsplanen for dverggås lister NINA flere mulige påvirkningsfaktorer på bestanden ut over de som ligger til grunn for rødlistevurderingen, herunder kollisjon med kraftledninger, klimaendringer og fugleinfluensa. I NINAs evaluering av handlingsplanen for arten, er fjerning av kraftledninger i spesielt utsatte områder som ved rasteområder og hekkeområder, dessuten foreslått som et av en rekke mulige tiltak for å oppnå forvaltningsmålene.

Vi har ikke kunnskap om hvilken kollisjonsrisiko dagens tre ledninger på tvers av dalføret og dermed artens trekkrute utgjør, men NVE legger til grunn at dverggåsa, i likhet med annen andefugl er utsatt for slike kollisjoner. Som det fremgår av kapittel 5.5.2, mener NVE at ny ledning også vil utgjøre en kollisjonsrisiko, og at enkeltkollisjoner kan være fatalt for den fåtallige bestanden. Dersom ny ledning bygges uten at dagens luftledninger kables/fjernes, og det ikke iverksettes avbøtende tiltak, må man etter NVEs mening derfor legge til grunn at den samlede belastningen på arten øker.

NVE anbefaler derfor jf. kapittel 5.5.2 at dagens ledninger kables / fjernes, og at ny ledning bygges i den traseen vi antar gir minst risiko for kollisjon og med lave master på deler av strekningen. I tillegg anbefaler vi kabling av topplinen samt bruk av fugleavvisere. Ny ledning vil i tillegg får tykkere liner enn dagens ledninger. Ettersom en ikke har noen registreringer av kollisjoner med eksisterende ledninger, og heller ikke har et tilstrekkelig detaljert kunnskapsgrunnlag om gåsas flyvehøyde og ruter for å konkludere om kollisjonsrisikoen ved ny ledning, er det etter NVEs vurdering vanskelig å fastslå med sikkerhet at kollisjonsfaren blir lavere enn i dag.

For å motvirke risikoen for økt samlet belastning på dverggås, og fordi bestanden er på et kritisk nivå, anbefaler NVE derfor også at Statnett skal bidra med en engangssum på 10,5 millioner kroner. Midlene skal brukes til å redusere andre påvirkninger på bestanden, og forvaltes av Miljødirektoratet som en del av den nasjonale handlingsplanen for dverggås.

Gitt dagens kritiske bestandssituasjon, og at bestanden er konsentrert på et fåtall funksjonsområder, er den etter NVEs vurdering spesielt utsatt for å bli rammet av hendelser slik som smittsomme sykdommer eller tåkeepisoder som hindrer sikt og medfører at hele flokken kolliderer med kraftledningen. Selv om alle anbefalte tiltak gjennomføres, kan det derfor ikke utelukkes at ny ledning vil være i konflikt med forvaltningsmålet jf. naturmangfoldloven § 5. Dersom nasjonale og internasjonale tiltak for dverggås på sikt resulterer i at bestanden tar seg opp, vil konsekvensen av eventuelle kollisjoner med ny ledning være langt lavere for bestanden i framtiden, og i den situasjonen vil tiltaket etter NVEs vurdering ikke være i konflikt med forvaltningsmålet.

Andre fuglearter

Ny ledning vil øke kollisjonsfaren for fugl der den bygges parallelt med dagens 132 kV-ledning. Dette vil øke den samlede belastningen for mange arter, herunder storlom, to sårbare og fåtallige rovfuglarter (LC), svartand (VU) og en sårbar vadefugl (VU, se vedlegg C). For de aller fleste artene, er ikke bestandssituasjonen slik at tiltaket vil være i strid med forvaltningsmålet jf. nml. § 5.

Noen av artene har imidlertid svært fåtallige bestander. I 2015 var hekkebestanden i Norge vurdert å være på 60-120 individer for taigasædgås (EN) og 414-830 individer for tundrasædgås (VU). I Stabbursdalen vil tiltak som foreslått for dverggås også være hensiktsmessige for sædgås, uten at kollisjonsfaren vil elimineres. Disse artene har ikke like begrenset hekkeutbredelse som dverggåsa, og den norske bestanden vil derfor ikke være like utsatt som følge av eksempelvis en kollisjon med ny ledning. NVE mener derfor at tiltaket ikke vil være i strid med forvaltningsmålet for sædgås nasjonalt. For taigasædgås kan imidlertid ledningen påvirke bestanden lokalt, eksempelvis om deler av flokken kolliderer med den under dårlige siktforhold.

5.5.7.4 Naturmangfoldloven §§ 11 og 12, Kostnadene ved miljøforringelse, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. NVE har anledning til å legge føringer i konsesjoner for eventuelle avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. I naturmangfoldlovens § 12 står det at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE legger også til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulempene blir minst, jf. energilovforskriften § 1–2. Samtidig vil en eventuell konsesjon legge føringer for hvilke avbøtende tiltak Statnett må gjennomføre for å minimere skadene på blant annet naturmangfoldet.

Vi viser blant annet til vår fortløpende vurdering av vilkår i kapittel 5.5, hvor vi blant annet har anbefalt kostnadskrevende tiltak som kabling av eksisterende ledninger og at Statnett må betale et engangsbeløp for å bidra til andre tiltak for å bevare dverggåsbestanden. På bakgrunn av dette mener NVE at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er fulgt.

Etter NVEs vurdering er det viktig at anleggsarbeid som kan berøre viktige biotoper og leveområder gjennomføres og tilpasses slik at inngrepene i disse områdene blir minst mulige. NVE mener det i konsesjonen bør settes vilkår om en detaljplan, der blant annet avbøtende tiltak i anleggsperioden blir beskrevet nærmere. NVE har anbefalt at flere av de aktuelle vilkårene for gjennomføring av anleggsarbeider også må gjelder for tilsyn og vedlikehold i driftsfasen. En detaljplan skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

På bakgrunn av dette mener NVE at naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er hensyntatt.

5.5.8 Oppsummering av virkninger for naturmangfold

Ny ledning vil gi inngrep i flere naturtypelokaliteter, særlig i Stabbursdalen og sør for Lakselv, og utgjøre en kollisjonsfare for sårbare og rødlistede arter av fugl. I Stabbursdalen kan tiltaket være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art, samt verneformålet for Stabbursnes naturreservat og Stabbursdalen landskapsvernområde.

På bakgrunn av en helhetsvurdering av traseene for ny 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby og de to alternative plasseringene for ny Lebesby transformatorstasjon, mener NVE at følgende løsning gir minst negative virkninger for naturmangfold:

- Trasékombinasjon 1.0 fra Skaidi til Stabbursdalen nord, 1.9 og 1.10 hhv. på nordsiden og sørsiden av Stabburselva, 1.0 fra Stabbursdalen til Fossestrand, 1.7 fra Fossestrand til Časkil og 1.0 fra Časkil til Lebesby transformatorstasjon.
- Lebesby transformatorstasjon alt. A med innføringer av dagens 132 kV ledninger Adamselv–Tana Bru og Adamselv–Varangerbotn.
- Kabling av dagens 132 kV kraftledning langs E6 gjennom Stabbursdalen.

NVE har anbefalt en rekke avbøtende tiltak.

For å redusere faren for at den prioriterte og kritisk truede (CR) arten dverggås kolliderer med luftledningen på vei mellom hekkeområdene på Finnmarksvidda og rasteområdet på Valdakmyra ved Porsangerfjorden, anbefaler NVE at ledningen bygges med lave master og merkes med fugleavvisere gjennom deler av Stabbursdalen. Samtidig anbefaler vi at topplinen kables sammen med dagens 132 kV ledning gjennom dalen. NVE forutsetter at dagens 66- og 22 kV luftledninger gjennom Stabbursdalen fjernes (sistnevnte kun på sørsiden av Stabburselva). Vi forutsetter her at kabling av 22 kV-ledningen kan skje i en trasé som går utenfor Stabbursnes naturreservat (inkl. Valdakmyra), eller at kabling innenfor reservatgrensen kan gjennomføres med minimale virkninger for naturmangfoldet. NVE understreker at ledningene bør fjernes så snart det er praktisk mulig for å unngå en lengre periode med et økt antall luftledninger gjennom Stabbursdalen.

NVE anbefaler videre at ledningen bygges i samme plan som dagens 132 kV ledning på en strekning som inkluderer Lakselva sør for Lakselv, der denne krysser en mindre brukt trekkrute for dverggåsa. Her anbefaler vi også at topplinen på ledningen merkes med fugleavvisere. NVE mener også at dagens 132 kV ledning må merkes dersom ny ledning ikke kan bygges i samme plan. I tillegg til disse tiltakene mener NVE at Statnett skal pålegges å betale 10,5 millioner til den nasjonale handlingsplanen for dverggås som forvaltes av Miljødirektoratet, for andre kompenserende tiltak for dverggås.

NVE mener tiltakene som anbefales for dverggås også vil redusere kollisjonsfaren for annen kollisjonsutsatt fugl både i Stabbursdalen og sør for Lakselv. Tiltakene anbefalt i Stabbursdalen er etter NVEs vurdering også i henhold til naturmangfoldloven § 49 om at fastsatte vilkår skal gjøres i lys av hvordan tiltaket påvirker verneformålet innenfor Stabbursnes naturreservat øst for ledningstraseene.

I tillegg anbefaler vi vilkår om merking av linene med fugleavvisere over Børselva og innenfor flere hekkelokaliteter for sårbare rovfuglarter og rødlistede og andre kollisjonsutsatte arter av våtmarksfugl, samt at Statnett vurderer og framlegger forslag til andre strekninger i detaljplanen. Av hensyn til fugl har vi også anbefalt restriksjoner på anleggsarbeid i hekketiden. Dette må ses i sammenheng med eventuelle andre restriksjoner f.eks. av hensyn til reindrift, og at anleggsarbeidene skal kunne gjennomføres, og det er åpnet for at Statnett kan foreslå tilpasninger i en detaljplan.

NVE anbefaler vilkår om at Statnett unngår mastepunkter og kjøring på myr, særlig på palsmyr (EN). NVE anbefaler tilsvarende vilkår for flere verdifulle naturtypelokaliteter langs traseen. Det er åpnet for at Statnett kan foreslå tilpasninger i en detaljplan. NVE mener det bør stilles vilkår om at enkelte forekomster av rødlistede karplanter og sopp nord for myra Morššajeaggi i Stabbursdalen skal avmerkes i felt og skjermes mot skade gjennom anleggsgjennomføringen, og at rødlistede arter og naturtyper i det kalkrike området Guorgápmir må kartlegges som grunnlag for detaljplanlegging av eventuell anleggstransport sommerstid samt anleggsplass. NVE anbefaler

videre begrenset skogrydding der luftledningstraseen krysser verdifulle flombetingede naturtypelokaliteter langs Stabburselva og Lakselva, samt gjennom furuskogen på Njallavárri i Stabbursdalen landskapsvernområde (alt. 1.10) og kalkbjørkeskog og gammel lågurtospeskog sør for Lakselv.

NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett gjør en oppfølgende kartlegging av arter av rovfugl som hekker i Store Bjørndalen og på Stuorraskaidi. NVE mener det også må gjøres oppfølgende kartlegging av rødlistede landformer, naturtyper, karplanter, moser, lav og sopp samt rødlistede eller fåtallige arter av fugl som er kollisjonsutsatt og/eller sårbar i hekketiden langs ledningstraseer i Adamsfjorddalen. For fugl må kartleggingen dekke strekningen vestover til Stuorraskaidi. Statnett skal benytte resultatene i detaljplanleggingen. NVE kan stille vilkår om merking med fugleavvisere etter en eventuell konsesjon.

NVE anbefaler vilkår om at Statnett må ta hensyn til naturmangfold langs Stabburselva ved kryssing med jordkabel og luftledning. Dette inkluderer at Statnett må kartlegge et mulige hekkeområder for sandsvale (VU) som kan bli påvirket samt andre rødlistede arter i ved krysningspunktet for kabel og luftledning som grunnlag for å detaljplanlegge kryssingen.

NVE mener det bør settes vilkår om at Statnett beskriver i en detaljplan hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å hindre spredning av fremmede arter med risiko for naturmangfold. Vurderingene i detaljplanen må baseres på nødvendige kartlegginger og en vurdering av kartlagte arters eventuelle risiko og potensial for skade, og etter gjeldende norsk liste over fremmede arter fra Artsdatabanken.

5.6 Reindrift

I dette kapitlet vil NVE vurdere tiltakets virkninger for reindrift.

Samisk reindrift drives på om lag 40 % av Norges areal, fra Hedmark til Finnmark. Reindrift er en arealkrevende næring som utnytter store deler av utmarksarealene. I de samiske områdene er derfor reindrift et sentralt tema ved behandling av søknader om kraftledninger. Inngrep som bygging av kraftledninger kan medføre et direkte tap av beiteareal eller påvirke reinen gjennom stress og adferdsendringer.

Det direkte beitetapet begrenser seg til arealet som blir beslaglagt av mastefester, transformatorstasjoner og av eventuelle veier eller andre bianlegg. Stress og adferdsendringer kan gjøre at reinen reduserer bruken av området rundt et inngrep, eller at de kan bruke mindre tid på beiting enn de normalt ville gjort. Både det direkte og indirekte beitetapet kan medføre at området får nedsatt bæreevne, ved at reinen får nedsatt kondisjon, høyere dødelighet eller nedsatt reproduksjon.

5.6.1 Forskning og påvirkningsfaktorer

Når det diskuteres hvordan en kraftledning kan påvirke rein og reindrift, er det viktig å skille mellom anleggs- og driftsfase.

I vurderingen av hvilke virkninger kraftledninger kan få for reindriften, mener NVE det er viktig å huske at reindrift er en regulert næring og at dyra styres aktivt. Samtidig bygger reindrift på reinens naturlige vandringer og skiftende årsbeiter, og det er en fordel å påvirke dette minst mulig.

Virkninger i anleggsfasen

Reinen er sky av natur og vil trekke unna menneskelig aktivitet. Forskningen er relativt entydig i at en anleggsperiode, med mye menneskelig aktivitet og bruk av tunge anleggsmaskiner, har negative virkninger for tamrein. Norske[17] og svenske[18] studier konkluderer med at reinen bruker områder opptil fem kilometer fra anleggsområdet mindre enn de ville gjort uten anleggsaktivitet. Simler i kalvingsperioden og simler med kalv er generelt mer sky enn for eksempel bukkeflokker. Virkningene vil derfor være særlig store i kalvingsområder.

NVE legger til grunn at anleggsfasen med mye menneskelig aktivitet er negativ for reinen. Generelt er det derfor viktig å tilstrebe at anleggsarbeid gjennomføres i perioder hvor reinen ikke er i området. Dette kan gjøres ved å tilpasse anleggstiden eller ved å inngå avtaler med reindriftsutøverne om å flytte flokken i den aktuelle tidsperioden. Alternativt kan gjerdeanlegg for å holde reinen samlet eller tilleggsfôring være aktuelle tiltak.

Virkninger i driftsfasen

Hvordan en kraftledning i driftsfasen kan påvirke reinsdyr er mer sammensatt, og det er ulike faktorer som kan spille inn.

Det kan tenkes at ledninger på avstand fremstår visuelt som en barriere for rein, eller at den dreier unna og beiter mindre nær kraftledningen enn ellers. Dette kalles gjerne unnvikelsesatferd. En

[17] Eftestøl m.fl. Markkonflikt mellan vindkraft och renskötsel. 2021.
[18] A. Skarin m.fl. Renar, renskötsel och vindkraft. 2021.

annen faktor som kan påvirke reinen er coronastøy, som oppstår i fuktig vær på ledninger med de høyeste spenningsnivåene. Forskning har avdekket at rein hører coronastøy nesten på lik linje med mennesker, noe som også kan føre til unnvikelsesatferd[19]. En tredje faktor er at rydding av trær i traseen kan føre til at busker og kratt vokser tettere enn før, og gjør det vanskeligere for rein eller reindriftsutøvere på motorisert kjøretøy å passere. Avhengig av utgangspunktet kan ryddegater også gi bedre sikt og økt framkommelighet.

Unnvikelse

Når det gjelder unnvikelse og indirekte tap av beite er det gjort en rekke studier de siste 20 årene på rein og kraftledninger i drift. Studier fra tidlig på 2000-tallet, basert på observasjoner eller indirekte faktorer som lavtykkelse, ga ikke entydige konklusjoner[20]. Dette kan skyldes ulik metodisk tilnærming i ulike forskningsmiljøer. Noen studier viste liten til ingen effekt, andre studier viste at rein viker unna områdene nærmest ledningene. Enkelte studier konkluderte med unnvikelse på opptil fire kilometer fra ledninger. Noen studier ble også gjort på villrein. Studier på villrein i Ottadalsområdet, basert på observasjoner, telling fra fly, og analyser av lavdekker, viste at villrein ikke ble hindret i å krysse traseen til en 66 kV kraftledning[21].

Når forskningsmiljøene hadde kommet til sprikende konklusjoner, var det vanskelig å si helt entydig hvilken påvirkning kraftledninger har på rein og reindrift. Imidlertid bidro utviklingen av GPS-sendere til mye mer nøyaktige observasjoner av reinens arealbruk. Direkte målinger er mer presise og pålitelige enn bruk av indirekte variabler til å måle dyrenes respons på kraftledninger. Dette er nå gjeldende metode, og NVE mener derfor det er naturlig å legge størst vekt på GPS-baserte studier.

En rekke forskningsprosjekter i nyere tid har benyttet seg av GPS-sendere på rein. I disse studiene er det relativt entydige konklusjoner om at kraftledninger i drift i seg selv ikke har særlige virkninger på rein.[22] Imidlertid viste én studie på villrein i Langfjella-området indirekte effekt, ved at villreinen viker unna veier i større grad dersom det går kraftledninger i samme område[23]. Det er dog viktig å merke seg at studier på villrein ikke nødvendigvis kan overføres direkte til tamrein, da tamrein har en annen, og antagelig høyere, toleranse for forstyrrelser.

Andre studier på rein og 420 kV-ledning, fra Ildgruben i Nordland og fra Fosen[24] viser blandede resultater. Studiene viser både ingen effekt, negativ effekt og positiv effekt, avhengig av delstrekning og årstid. Resultatene varierer også fra år til år, noe som kan skyldes beitekvalitet eller andre årsvariabler. Forskerne skriver her at de ikke kan konkludere med at kraftledningen har en negativ effekt på reinens arealbruk ut fra disse studiene.

I hvilken grad en kraftledning påvirker rein vil også kunne avhenge av hvor lenge ledningen har vært der. Forskning på rein i Norge og caribou (amerikansk villrein) i Nord-Amerika har vist at rein skyr områder med mye menneskelig aktivitet. Imidlertid er det også vist at reinen over tid kan

[19] REIN-prosjektet, Norges forskningsråd 2002.
[20] REIN-prosjektet, Norges forskningsråd 2002.
[21] Reimers, E. Kraftlinjer og rein i Ottadalen Nord. Villreinen, 102-105. 2001.
[22] O. Strand Vindkraft og reinsdyr - en kunnskapssyntese. 2017.
[23] Panzacchi m.fl. Learning from the past to predict the future: using archaeological findings and GPS data to quantify reindeer sensitivity to anthropogenic disturbance in Norway. 2013.
[24] Eftestøl m.fl. Markkonflikt mellan vindkraft och renskötsel. 2021.

venne seg til tekniske inngrep[25], særlig dersom den menneskelige aktiviteten avtar. En kraftledning som har stått i et område i en årrekke kan derfor forventes å påvirke rein mindre enn en nybygd kraftledning.

Barriereeffekt

En annen virkning kan være at en kraftledning fremstår som en barriere for reinen når den skal drives forbi ledningen. En slik effekt er vanskelig å studere, men reindriftsutøvere har beskrevet at de kan ha vanskeligheter med å få reinen til å passere kraftledninger enkelte steder.

I hvor stor grad barriereeffekter kan gjøre det vanskelig å passere en kraftledning, vil sannsynligvis avhenge av terreng og værforhold. En ledning som er plassert i trange passasjer eller flaskehalser i terrenget, vil i større grad kunne fremstå som en barriere. Dette gjelder særlig dersom reinen må passere ledningen i nedoverbakke og får ledningen under seg i terrenget, eller dersom det er regn eller tåke. En slik barriereeffekt fører neppe til at for eksempel en flyttlei stenges, men det vil kunne medføre at reinen bruker arealene annerledes, og kan gi ekstraarbeid for reindriftsutøverne om reinen skal drives forbi ledningen.

Oppsummering

NVE konstaterer at forskere per i dag ikke er i stand til å kunne trekke en vitenskapelig signifikant konklusjon om at kraftledninger har negativ effekt på reinens arealbruk i driftsfasen. Vi kan likevel ikke utelukke helt at kraftledninger har noe påvirkning på hvordan rein naturlig beveger seg i landskapet.

For å ta høyde for reindriftsutøveres egne erfaringer og at det er noe usikkerhet knyttet til forskningsresultatene, legger NVE til grunn at kraftledninger kan bidra til at beiter nær kraftledningstraseer brukes noe mindre, men at dette er avhengig av topografi, hvilket funksjonsområde som berøres, og hvor lenge det er siden ledningen ble bygd. En etablert kraftledning i åpent terreng gjennom for eksempel et sommerbeite forventes å kunne påvirke reinen i mye mindre grad enn en nyanlagt kraftledning ved en flaskehals i terrenget, eller gjennom et kalvingsområde.

I våre vurderinger legger vi også til grunn at virkninger av arealinngrep må vurderes ut fra reindriftas samlede tilgang til og bruk av arealene. Dersom et areal som allerede er begrenset, reduseres, eller et funksjonsområde med høy verdi reduseres, vil dette påvirke reindrifta mer enn reduksjon i øvrige områder.

5.6.2 Berørte reinbeitedistrikter

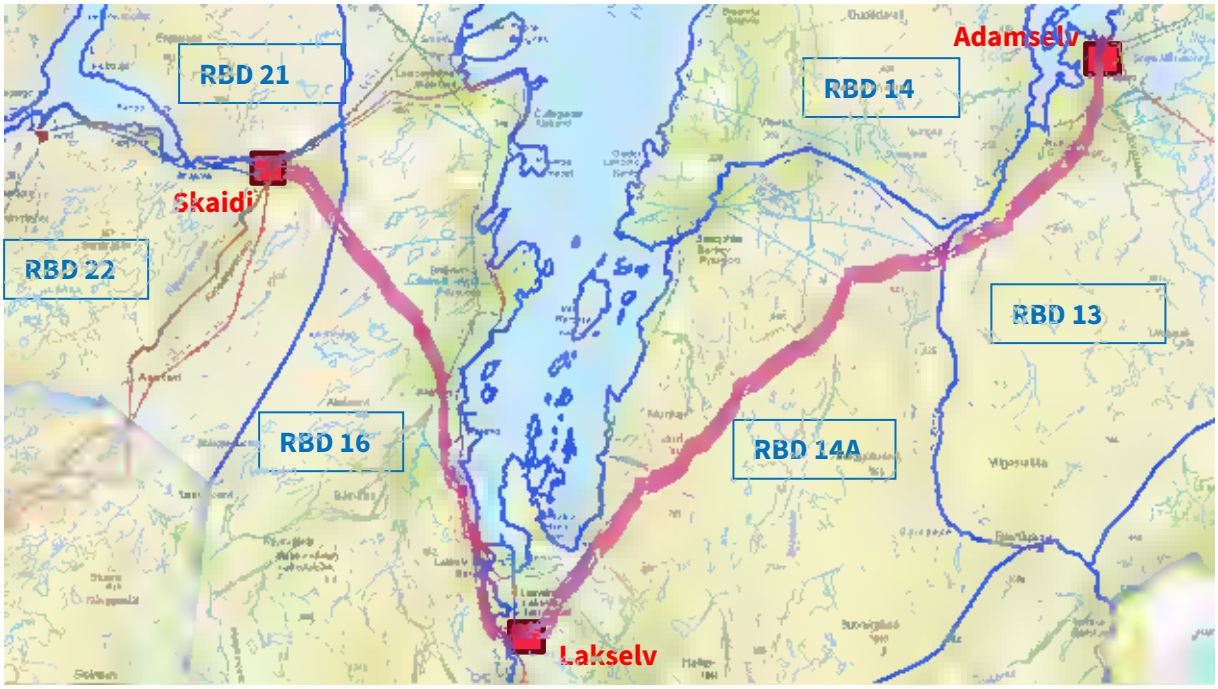
Den planlagte traseen for ny 420 kV ledning fra Skaidi via Lakselv til Adamselv berører de fem reinbeitedistriktene 21, 22, 16, 14 A og 13 direkte, og potensielt distrikt 14 på sikt, se figur 5.6-1.

Ny 132 kV fra Skaidi til Smørfjord vil berøre distriktene 21 og 22. Dette tiltaket behandles som en separat sak i NVE, men nevnes kort her for å belyse samlede inngrep siden sakene henger tett sammen.

Kartene som vises nedenfor for hvert reinbeitedistrikt er hentet fra Landsbruksdirektoratets digitale kart på Kilden. Det er lagt opp til at reinbeitedistriktene selv skal holde kartene oppdatert

[25] Haskell m.fl Dynamic responses of calving caribou to oilfields in northern Alaska. 2005.

framover, men dette arbeidet er i tidlig fase. Per i dag er kartene i liten grad oppdatert, og er ment som illustrasjon. NVE har diskutert reindriftas reelle bruk av området i mer detalj i møter.

Figur 5.6-1: Oversikt over berørte reinbeitedistrikter, med distrikt 21, 22 og 16 på strekningen Skaidi–Lakselv, og distrikt 14A, 13 og 14 på strekningen Lakselv-Adamselv. Trasé for dagens 132 kV og hovedtrasé for ny 420 kV ledning er vist med bred rosa strek. Transformatorstasjoner er vist med rød firkant. Kilde: NVE Atlas, med NVEs markering

5.6.3 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 21, Gearretnjárga

Reinbeitedistrikt 21 Gearretnjárgas sommerbeiter ligger nord for både Skaidi transformatorstasjon og den nye 420 kV-ledningen, se figur 5.6-2. Distriktet har vinterbeiteområder i Kautokeino, og vil bli berørt av de nye anleggene under flyttingen mellom vinter- og sommerbeiter, som går gjennom distrikt 22. I tillegg har distrikt 21 et gjerdeanlegg inne i distrikt 22, mellom E6 og Skaidielva, som brukes om høsten.

Distriktet vil også bli påvirket av ny 132 kV Skaidi–Smørfjord.

Konsekvensutredning

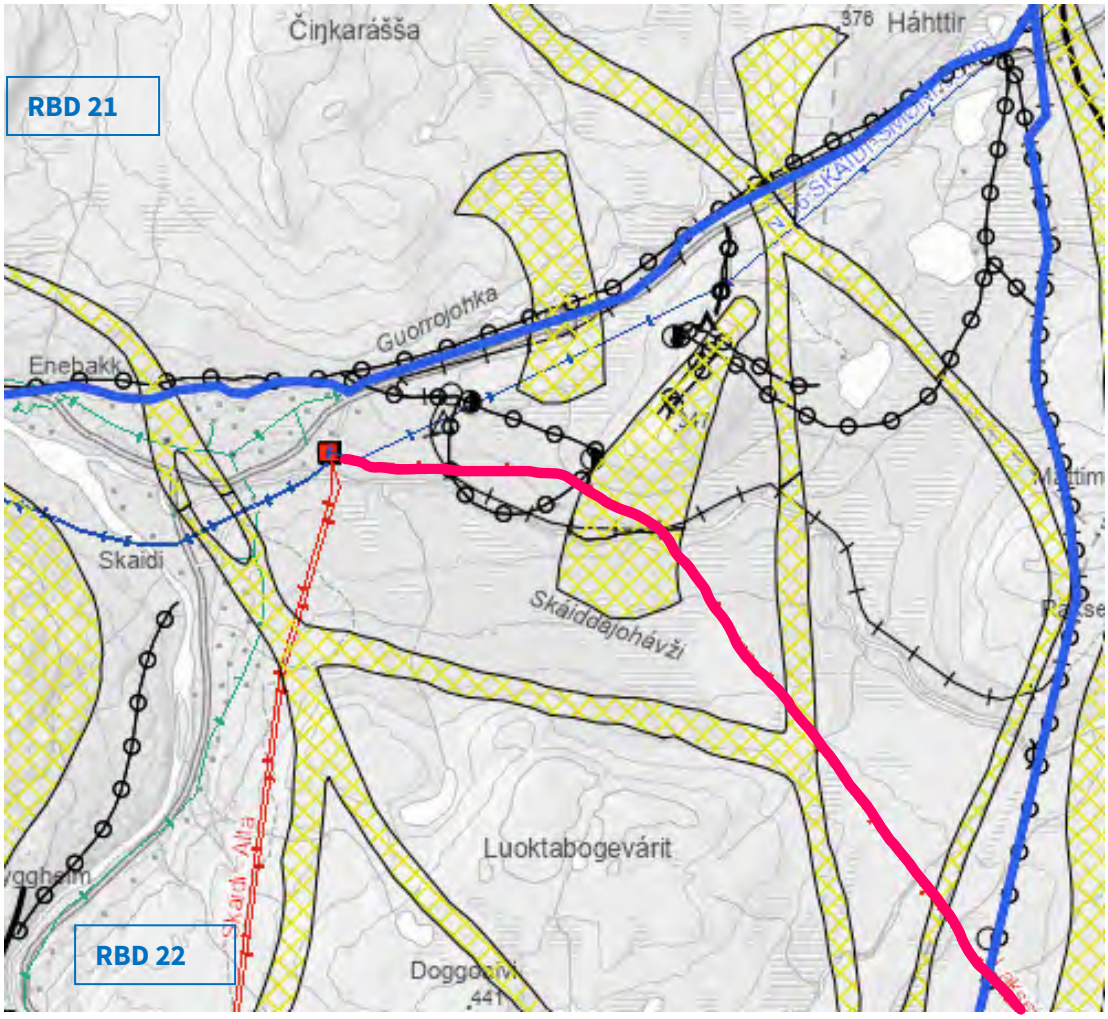
Området som distrikt 21 bruker, innenfor distrikt 22, brukes i forbindelse med flytting om våren og høsten. Området inneholder flyttleier, gjerdeanlegg og beitehage, og er verdisatt til *stor verdi*. Konsekvensutredningen bemerket at området har stor verdi for distriktet til tross for at det er lite og nær annen infrastruktur. Konsekvensene er vurdert til å være små i driftsfasen, men *middels til stor negativ* i anleggsfasen. Denne vurderingen gjelder både 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby og 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord.

Distriktets merknader

Distriktet har forklart at de kun bruker gjerdeanlegget nærmest Skaidi, ikke anlegget mot Hatter/Háhttir. Distriktet påpeker at de allerede har mistet en flyttlei på grunn av hyttebygging, og

at gjenværende flyttleier er sårbare. Distriktet flytter rein langs flyttlei øst mot grensen til distrikt 16 om våren, og like øst for Skaidi transformatorstasjon om høsten. Vårflyttingen gjøres over få dager, for å spare beitet i området til høstflyttingen, som tar lengre tid. Gjerdeanlegget brukes fra midten av september til midten av oktober eller starten av november.

På grunn av tidligere utbygginger er det bare denne ene flyttleien igjen som kan brukes. Området er lite og eksponert for andre inngrep. Distriktet mener at flytting forbi dette området ikke var problematisert i konsekvensutredningen. Distriktet mener at det er stor fare for at de ikke får flyttet reinen forbi dette området dersom ledningen bygges som planlagt i dag, og mener det vil være slutt på den tradisjonelle nomadiske driften. Iblant flyttes dyr med bil, men distriktet mener dette ikke er en god løsning, da det er lett at reinen stresses eller skades.

Figur 5.6-2: Området like øst for Skaidi transformatorstasjon (rød firkant), og grensen mellom distrikt 21 og 22 (heltrukket blå strek). Gule felt viser flyttleier. Svart strek med sirkler viser sperregjerder, svart strek med tverrstreker viser beitehage. Heltrukket rosa strek viser trasé for ny 420 kV ledning, parallelt med dagens 132 kV ledning. Kilde: NVE Atlas

Distriktet sier at dagens 132 kV ledning er ganske godt kamuflert på grunn av tremaster, men at reinen kan bli skremt under noen forhold. Ved lav sol kan reinen reagere på skyggene, og ved vind kan de reagere på susing i ledningene. Distriktet er bekymret for en ny 420 kV ledning med høyere

master og med blank overflate, og er spesielt bekymret for at reinen skal vike unna når den ser ledningene under seg.

Distriktet mener at nøye plassering av hvert enkelt mastepunkt og kamuflering av master og ledninger kan hjelpe for å dempe uttrykket, men påpeker at dette er vanskelig å forutsi og at ledningen likevel kan oppfattes som en barriere. Distrikt 21 ønsker at ledningen legges som jordkabel cirka tre kilometer utover fra Skaidi, eller flyttes sørover og bygges på vidda.

NVEs vurderinger

NVE registrerer at distriktet allerede er belastet av mange inngrep, og at flyttleia som kan bli berørt har særlig stor verdi for distriktet om høsten. Slik som distriktet beskriver det er flyttleia utsatt, og det er avgjørende for distriktet at den beholder sin funksjon gjennom hele flytteperioden om høsten. Det er også viktig å skjerme reinen for forstyrrelse under flyttingen om våren, men denne flyttingen går raskere og er noe mindre utsatt for andre forstyrrelser.

NVE mener det er lite aktuelt å vurdere å legge 420 kV ledningen som jordkabel, selv over en kortere strekning, da kabling på høye spenningsnivåer gir store fysiske inngrep, er svært dyrt og er teknisk krevende å bygge. Kabling vil medføre to nye muffeanlegg som er relativt store installasjoner, en bred, sammenhengende kabelgrøft som må holdes fri for større vegetasjon og en permanent, kjørbar anleggsvei langs hele kabelgrøften. I tillegg til at kabling medfører store irreversible naturinngrep, vil anleggsveien kunne gi økt ferdsel. NVE vurderer at disse inngrepene vil være minst like forstyrrende elementer for rein som en luftledning.

Distriktet har foreslått at den nye ledningen kunne bygges i en mer sørlig trasé for å trekke den lenger bort fra de utsatte områdene nær Skaidi. Per i dag er det ingen aktuelle planer om å reinvestere og eventuelt justere traseen for dagens 132 kV ledning mellom Skaidi og Lakselv. 132 kV-ledningen er 38 år gammel, og forventes å ha lang restlevetid før det er aktuelt med reinvestering. En ny, sørlig trasé som avviker fra traseen til dagens 132 kV ledning vil gi nye inngrep i områder som er urørt i dag, og som er kalvingsområder for distrikt 22. Gitt at dagens 132 kV ledning vil bli stående i en god del år framover, mener NVE at den beste totalløsningen er å samle inngrepene ved å bygge ny ledning i parallell med dagens ledning.

Den aktuelle flyttleia som blir berørt utgjør en relativt kort strekning, med få mastepunkter. Den nøyaktige plasseringen av mastepunktene bør diskuteres og avtales med reinbeitedistriktet, slik at de oppleves som minst mulig forstyrrende for rein. Etter NVEs erfaring kan både avtalt plassering av mastepunkter, og kamuflering av både master og ledning være gode tiltak for å dempe inntrykket av nye inngrep. Imidlertid vil ryddebeltet langs to ledninger i parallell være bredere enn ved kun én ledning. Det kan ikke garanteres at den nye ledningen ikke vil oppleves som forstyrrende for rein i det hele tatt, særlig de første årene etter bygging.

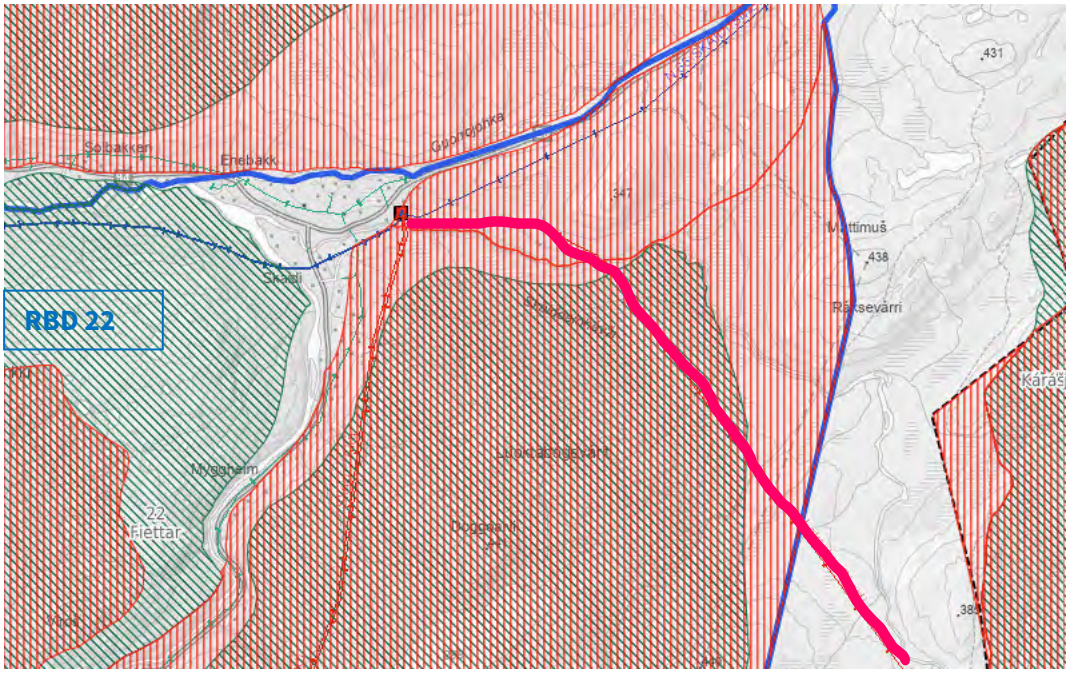
Anleggsperioden vil være svært forstyrrende, og det bør ikke være rein i området når ledningen bygges. En eventuell ny 132 kV ledning mellom Skaidi og Smørfjord transformatorstasjoner er mindre omfattende, men vil også medføre noe anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon. Det vil være spesielt viktig å koordinere anleggsperiodene godt for de ulike tiltakene som er planlagt ved Skaidi transformatorstasjon, slik at det ikke foregår anleggsaktivitet her under høstflyttingen.

5.6.4 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 22, Fiettar

Reinbeitedistrikt 22 Fiettar ligger lengst vest av distriktene som blir berørt i denne saken. Skaidi transformatorstasjon ligger innenfor dette distriktet, i nordenden.

Distrikt 22 blir berørt av cirka fem kilometer ny 420 kV ledning langs samme trasé som dagens 132 kV ledning, fra Skaidi transformatorstasjon fram til grensen mot distrikt 16 nord for Čohttil, se figur 5.6-3. Ifølge konsekvensutredningen går ledningen gjennom områder som er både vårbeiter med kalvingsland, sommerbeiter og høstbeiter. Av andre nyere inngrep er distriktet også berørt av 420 kV-ledningen Balsfjord–Skaidi sørfra, som nylig er bygget, og 420 kV-ledningen Skaidi–Hammerfest vestover, hvor bygging er påbegynt.

Distriktet berøres også av 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord, som behandles som egen sak av NVE. Traseen for Skaidi-Smørfjord ligger i utkanten av distriktets sommerbeiter, nær E6.

Figur 5.6-3: Distrikt 22s områder øst og sør for Skaidi transformatorstasjon (rød firkant). Grønn skravur viser kalvingsområder. Rød skravur viser luftingsområder om sommeren. Heltrukket rosa strek viser trasé for ny 420 kV ledning. Kilde: NVE Atlas

Konsekvensutredning

Den nye ledningen vil gå gjennom områder som er særlig viktige i kalvingsperioden, som er gitt *stor verdi.* KU-en peker på at det må forventes noe unnvikelse de første årene, særlig av kalvende simler. Konsekvensgraden av 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby i driftsfasen er vurdert til *liten negativ.*

Som beskrevet innledningsvis i kapitlet regnes rein som betydelig mer sky for menneskelig aktivitet, støy og forstyrrelser enn for faste installasjoner. Dette gjelder særlig simler med kalv, og kalvingsområder. Utredningen peker på at arealene sør for Skaidielva har få inngrep, og at verdien er særlig stor på våren. Et betydelig antall kalvende simler vil kunne påvirkes negativt i anleggsfasen, særlig hvis det er år med mye snø lenger sør i distriktet. Konsekvensene av 420 kV-ledningen Skaidi-Lebesby i anleggsfasen er vurdert til *middels til store negative*.

Konsekvensene for distrikt 22 av 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord vurderes i utredningen til å være *små negative*.

Distriktets merknader

Distriktet uttrykker selv at de er tungt belastet av flere inngrep i nyere tid, som allerede har gått utover driften deres. Distriktet mener reinen viker unna Balsfjord–Skaidi-ledningen per i dag. De har kalvingsområder tett innpå transformatorstasjonen, hvor det også er hytter og skiløyper i nærheten. Distriktet peker på at det ikke er bare kalvingsområder som berøres. Den nye ledningen vil også berøre skogen på nordsiden av Skaidielva hvor rein trekker inn om sommeren for å unngå insektsplage. På grunn av små områder og for å unngå sammenblanding med andre distrikter, må dyrene gjetes aktivt. Dette krever merarbeid, tid og kostnader.

Distriktet peker også på at inngrepene får følgeeffekter som berører andre områder indirekte, for eksempel ved at høstbeiter må tas i bruk tidligere enn før, som da slites tidligere, som gjør at også vinterbeiter må tas i bruk tidligere. Dette går igjen utover dyrevelferd og slaktevekt.

Reinbeitedistriktet uttrykker frustrasjon over at alternativer de foreslår, ikke blir vurdert, og mener at den samlede belastningen av inngrep nå er over tålegrensen til distriktet. Som følge av mange og konfliktfylte utbyggingssaker som det er krevende å engasjere seg i, er det vanskelig å rekruttere unge folk til å ta over reindrifta i framtiden.

NVEs vurderinger

NVE registrerer at distriktet opplever hardt press, på grunn av både konkrete fysiske inngrep og arbeidet med å følge opp utbyggingssaker. Ikke minst skyldes presset at utbyggingsprosjektene kommer fortløpende etter hverandre i et lite område. Den nye 420 kV-ledningen vil berøre distriktet langs en kort strekning på bare fem kilometer, men både konsekvensutredningen og distriktet peker på verdien av området og belastningen fra øvrige inngrep.

Distriktene har i fellesskap foreslått en løsning der ny ledning følger fylkesveien til Olderfjord, og deretter går i sjøkabel. Statnett vurderte og forkastet en løsning med sjøkabel over Porsangerfjorden før søknaden ble sendt inn. I 2021 ba NVE Statnett om å revurdere sjøkabel, som følge av denne typen innspill. Løsningen ble vurdert i Statnetts tilleggssøknad i 2023, men ikke søkt om. Vi har omtalt flere varianter av sjøkabel i kapittel 2.3. Her går det fram at løsningen blant annet vil gi store naturinngrep i urørte områder og berøre andre reinbeitedistrikter, i tillegg til å være kostnadskrevende og teknisk krevende. Gitt disse utfordringene, og gitt at det er nødvendig med en ny 420 kV-ledning, mener NVE at det er vanskelig å se en bedre overordnet traséløsning enn å samlokalisere den nye 420 kV-ledningen med dagens 132 kV ledning slik det er søkt om.

Den nye ledningen er foreslått i utkanten av reinbeitedistriktets kalvingsland. Anleggsarbeid vil være svært forstyrrende i kalvingsperioden, og bør legges til en tid som er mindre sårbar eller når det ikke er rein i området.

Innføringen til Skaidi transformatorstasjon kan føre til at rein unnviker ledningen lokalt, på grunn av stedets topografi. Når reinen kommer fra høyere terreng og ser ledning under seg, er det større sannsynlighet for at den oppfatter ledningen som en barriere. Som beskrevet i kapitlet om distrikt 21 mener NVE at avtalt plassering av mastepunkter og kamuflering av både master og ledning vil bidra til å dempe inntrykket av nye inngrep. Det bør også diskuteres hvordan ryddegaten vil påvirker synligheten og om vegetasjon kan bidra til kamuflering.

En eventuell ny 132 kV ledning mellom Skaidi og Smørfjord er mindre omfattende, men vil også medføre noe anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon. Det vil være spesielt viktig å koordinere anleggsperiodene godt for de ulike tiltakene som er planlagt ved Skaidi transformatorstasjon.

Samlet sett mener NVE at traseen som det er søkt om kan bli en akseptabel løsning på sikt når ledningen er etablert, men vil understreke at dette kan ta en del år. NVE mener at den store utfordringen vil bli å håndtere både anleggsperioden og en tilvenningsperiode, som ikke må undervurderes eller avfeies som kun et midlertidig problem. Dersom det ikke tas tilstrekkelig hensyn, kan disse periodene gi en betydelig negativ effekt, som vil komme i tillegg til tilsvarende perioder for allerede vedtatte anlegg, i et lite område under press.

NVE varslet i innstillingen for 420 kV-ledningen Skaidi–Hammerfest at den samlede belastningen ville kunne bli nær distriktets tålegrense. Dette diskuteres nærmere i slutten av dette kapitlet.

5.6.5 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 16, Kárášjoga oarjabealli

Reinbeitedistrikt 16 Kárášjoga oarjabealli, Karasjok vestre distrikt, ligger øst for distrikt 22 Fiettar. Distriktet dekker til sammen et stort område, fra Karasjoks indre grense mot Finland i sør til Nordkapp i nord, en strekning på nærmere 30 mil.

Distriktet består av mange sommersiidaer, som ifølge konsekvensutredningen fungerer tilnærmet som egne distrikter. Alle siidaene flytter etter tur langs samme hovedkorridor, fra vinterbeitene i Karasjok nordover til sommerbeiteområdene, og tilbake om høsten. For å unngå beiteslitasje og forsinkelse må hver siida bruke flyttkorridoren effektivt.

Distrikt 16 blir berørt av cirka 45 kilometer ny 420 kV-ledning, som er planlagt langs samme trasé som dagens 132 kV-ledning. Syv av siidaene blir berørt av planene om ny ledning: to siidaer vil få ledningen gjennom sine beiteområder, mens fem siidaer vil måtte krysse kraftledningstraseen på vei til og fra sommerbeitene. Flyttleien til disse fem siidaene vil også krysse traseen til planlagt ny 132 kV ledning mellom Skaidi og Smørfjord.

De to siidaene som blir berørt på sommerbeite vil bli vurdert hver for seg nedenfor, mens de fem siidaene som blir berørt under kryssingen vil vurderes samlet.

<u>Flyttkorridor i distrikt 16</u>

Fra grensen mot distrikt 22 og sørøstover om lag 4,5 kilometer krysser traseen for ny 420 kV kraftledning flyttkorridoren som siidaene Jáhkenjárga, Skuohtanjárga, Rávdol, Márbolon, og Máhkarávju bruker vår og høst, se figur 5.6-4. Lenger nord, over en strekning på om lag 10 kilometer mellom Háhttir til fylkesvei 860, vil traseen til 132 kV ledning Skaidi–Smørfjord krysse samme flyttlei.

Konsekvensutredning

Konsekvensutredningen gir området *stor verdi*. Flyttingen er omfattende og går over flere uker. Særlig om våren styres dyrene aktivt gjennom, gruppevis. Om høsten har flyttkorridoren mer karakter av fritt trekk enn aktiv flytting.

Den nye ledningen forventes ikke å skape stans eller unnvikelse, men flyttingen forbi ledningen kan kreve noe mer innsats i en tilvenningsperiode når ledningen er ny. I utredningen settes konsekvensgraden til *ubetydelig/liten negativ konsekvens* i driftsfasen.

Konsekvensutredningen peker på at det vil være viktig å ha dialog og stanse anleggsarbeid når dyrene flyttes forbi. Med denne forutsetningen settes konsekvensgraden til *ubetydelig/liten negativ konsekvens* også i anleggsfasen. Vurderingene gjelder både 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby og 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord.

Distriktets merknader

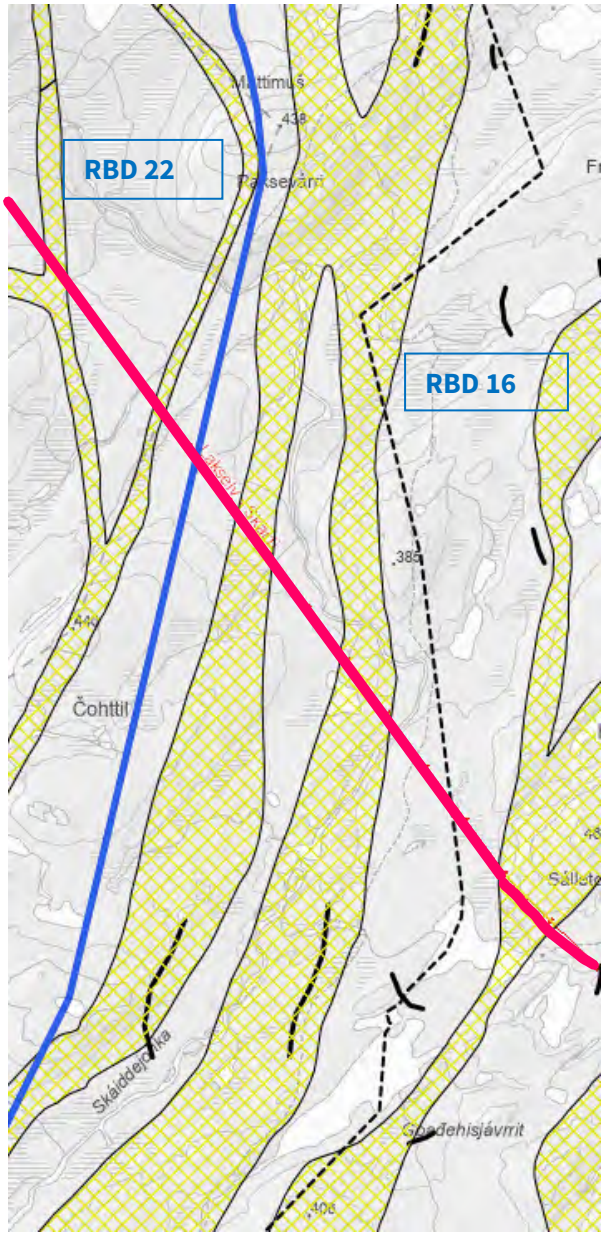
Distriktet selv er mer skeptisk til gjennomføring av anleggsarbeidet i flyttkorridoren. Flere av siidaene mener at ledningen vil kunne forstyrre flyttingen.

Marbolon siida peker på at en vellykket flytting av alle siidaene er avhengig av en velfungerende kø-ordning. Det er et intrikat system, og forsinkelser for en siida vil påvirke alle som kommer bak. Siidaen mener det ikke er opplagt at dette lar seg løse i praksis. Et åpenbart tiltak vil være å legge anleggsarbeidet til andre tider enn selve flyttingen.

Flere av siidaene peker på at det er veldig trangt mellom gruppene i dette distriktet, som gjør det sårbart for sammenblanding av flokker ved forstyrrelser. Siidaene minner om at flyttleier har en særskilt beskyttelse i loven, og at flokkene må kunne flyttes uhindret mellom sesongbeitene. Siidaene mener at selv om ikke den nye ledningen er en fysisk barriere, kan den gi utfordringer, og det vil være utbyggers ansvar å støtte reindrifta dersom de må sette inn ekstra ressurser.

Máhkarávju siida minner også om at småflokker kan bli hengende igjen bak hovedflokkene i forbindelse med flytting, og at disse kan stoppe opp eller snu dersom de blir forstyrret. Siidaen peker på tilskudd til frakt av dyr med bil eller til ekstraordinær gjeting som aktuelle tiltak.

Rávdol siida peker på samme utfordring med dyr som blir hengende etter. Siidaen er ganske liten, og de mener at konsekvensene er ekstra store for dem om flokkene blandes med en større siida ved kalving og kalvemerking. Siidaen mener tilskudd til utstyr, transport, tråkking av trasé, fôr, mv. eller oppgradering av gjerde mot distrikt 22, kan være aktuelle tiltak.

Figur 5.6-4: Felles flyttlei (gule felt) innenfor distrikt 16, mellom distriktsgrense (blå strek) og beiteområdene til Skaide-duottar siida (svart stiplet strek). Heltrukket rosa strek viser trasé for dagens 132 kV og ny 420 kV ledning. Kilde: NVE Atlas

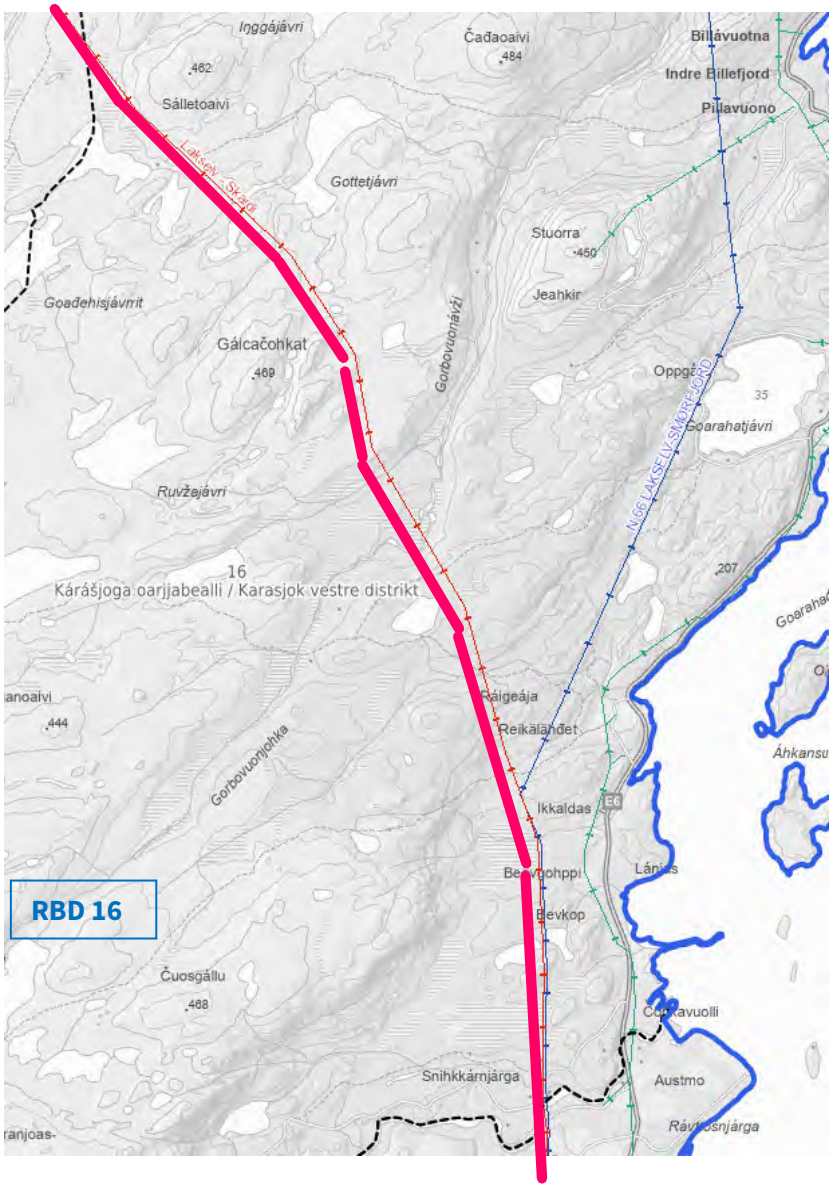
NVEs vurdering

NVE mener at siidaene løfter fram viktige poenger som må vurderes, både i anleggsperioden og i en tilvenningsperiode. Flyttleier har en egen beskyttelse i loven, og regnes som svært verdifulle. For distrikt 16 sitt tilfelle skal svært mange dyr tilhørende ulike flokker flyttes trinnvis, over en lengre periode. Totalt skal dyrene flyttes lange avstander, og god koordinering er essensielt. I forhold til

enkelte andre distrikter er risikoen for sammenblanding dersom dyrene blir forstyrret, større, og flyttkorridorens funksjon må ivaretas over et lengre tidsrom.

Tilgjengelig forskning tilsier at den nye ledningen neppe vil gi store, negative konsekvenser på sikt når den er etablert. NVE vil likevel påpeke at denne flyttkorridoren har en kritisk funksjon for alle siidaene i distriktet, som må opprettholdes. NVE mener at både anleggsperioden og en tilvenningsperiode må planlegges nøye og følges godt opp. Anleggsarbeid bør legges til tider helt utenom flyttingen. Siidaene har selv foreslått konkrete tiltak som kan bøte på ulempene. Disse tiltakene er aktuelle å drøfte i en detaljplan, hvor det vil være naturlig å legge stor vekt på oppfølging av reindrifta.

Beiteområder i distrikt 16 – Skáiddeduottar siida

Figur 5.6-5:

Hovedtraseen til ny 420 kV ledning (heltrukket rosa strek) krysser over beiteområdene til Skáiddeduottar siida i distrikt 16. Hele området brukes til vår- og sommerbeiter. Blå strek angir distriktsgrense, stiplet svart strek angir siidagrense. Tynn blå strek med tverrstreker viser dagens 66 kV ledning Lakselv–Smørfjord. Kilde: NVE Atlas

Fra flyttkorridoren fram til Stabburselva vil ledningen gå gjennom beiteområdene til Skáiddeduottar siida, se figur 5.6-5. Noen boliger ved Solbakken like nord for Stabburselva som brukes av reindriftsutøvere, vil også bli berørt.

Fra flyttkorridoren vil den planlagte 420 kV-ledningen gå sørøstover parallelt med dagens 132 kV ledning i om lag 14 kilometer fram til Ikkaldas, 5 kilometer nord for Stabburselva. Fra Ikkaldas og over Stabburselva er det foreslått tre ulike traseer. Alternativene som er aktuelle på Skáiddeduottar sin side av Stabburselva er 1.9, 1.7 og 1.11, se figur 5.6-6. Alternativ 1.9 følger dagens 132 kV trasé, mens både 1.7 og 1.11 tar en bue østover for å trekke den nye ledningen unna bebyggelsen på Solbakken. 1.7 og 1.11 løper sammen igjen før elva krysses.

Stabbursdalen skiller seg ut som både landskapsvernområde, tilholdssted for den kritisk truede arten dverggås og verdifullt reindriftsområde. Det er derfor også vurdert jordkabel gjennom hele eller deler av Stabbursdalen, enten kabling av 420 kV-ledningen, eller kabling av dagens 66 og 132 kV ledninger.

Figur 5.6-6: Ulike traséalternativer gjennom Stabbursdalen, i Skáiddeduottars beiteområder nord for Stabburselva. Hovedtraseen 1.9 som gjenbruker dagens trasé for 132 kV er vist som blå strek. Traséalternativer 1.7 og 1.11 er vist som henholdsvis lilla og mørkeblå strek. Bebyggelsen ved Solbakken er synlig like nord for elvekryssingen. E6 er vist med rød strek. To potensielle traseer for kabling av dagens 132 kV ledning er vist med gul/blå strek. Kilde: Statnetts tilleggssøknad fra 2023

Konsekvensutredning

Den nordligste delen av området som ledningen vil krysse beskrives som godt kalvingsland, og viktig for flokken, særlig i varme perioder. Den sørligste delen beskrives i utredningen som et av de aller mest verdifulle områdene for siidaen, med gode vårbeiter, kalvingsområder, tilgang på

luftingsplasser og begrenset med menneskeskapte forstyrrelser. Hele strekningen er vurdert til å være av *stor verdi*.

Trasealternativ 1.1, som gikk lengst vest, over områder med *stor+ verdi*, ble senere trukket.

De øvrige alternativene, både ulike luftledningstraseer og alternativer som innebærer jordkabel, er vurdert likt i konsekvensutredningen: *liten negativ konsekvens* i driftsfasen, men *stor negativ konsekvens* i anleggsfasen.

Siidaens merknader

Reindrifta legger vekt på at hele området er verdifullt, alt til sitt bruk. Kalvingsområdene dekker hele området fra E6 og sørover. Siidaen peker på klimaendringer og behovet for å ta i bruk sommerbeiteområder tidligere. Også skogsområdene er viktige om sommeren som skjul fra insekter.

Skáiddeduottar mener selv at reinen ikke beiter under ledninger, og at selve ledningstraseen derfor er tapt beiteareal. Siidaen fremhever at de er belastet med mange andre inngrep. Det har foregått veiarbeid på E6 som forstyrret reinen og gitt mye ekstraarbeid. I tillegg er det andre inngrep som hyttefelt og industriområder. Siidaen er bekymret for at en ny ledning vil gi forstyrrelser som vil forplante seg og gi følgeeffekter, som sammenblanding med andre flokker, nedbeiting av feil områder, lavere vekt og i verste fall krav om reduksjon av reintall.

NVEs vurdering

NVE registrerer at siidaen må forholde seg til mange inngrep, som gjør det krevende å drive reindrift. NVE ser også at den foreslåtte traseen i stor grad går gjennom områder som er svært verdifulle for reindrift, men også går nær boliger som reindriftsutøvere bruker. Det er derfor også vurdert en trasé som trekker ledningen noe unna disse boligene.

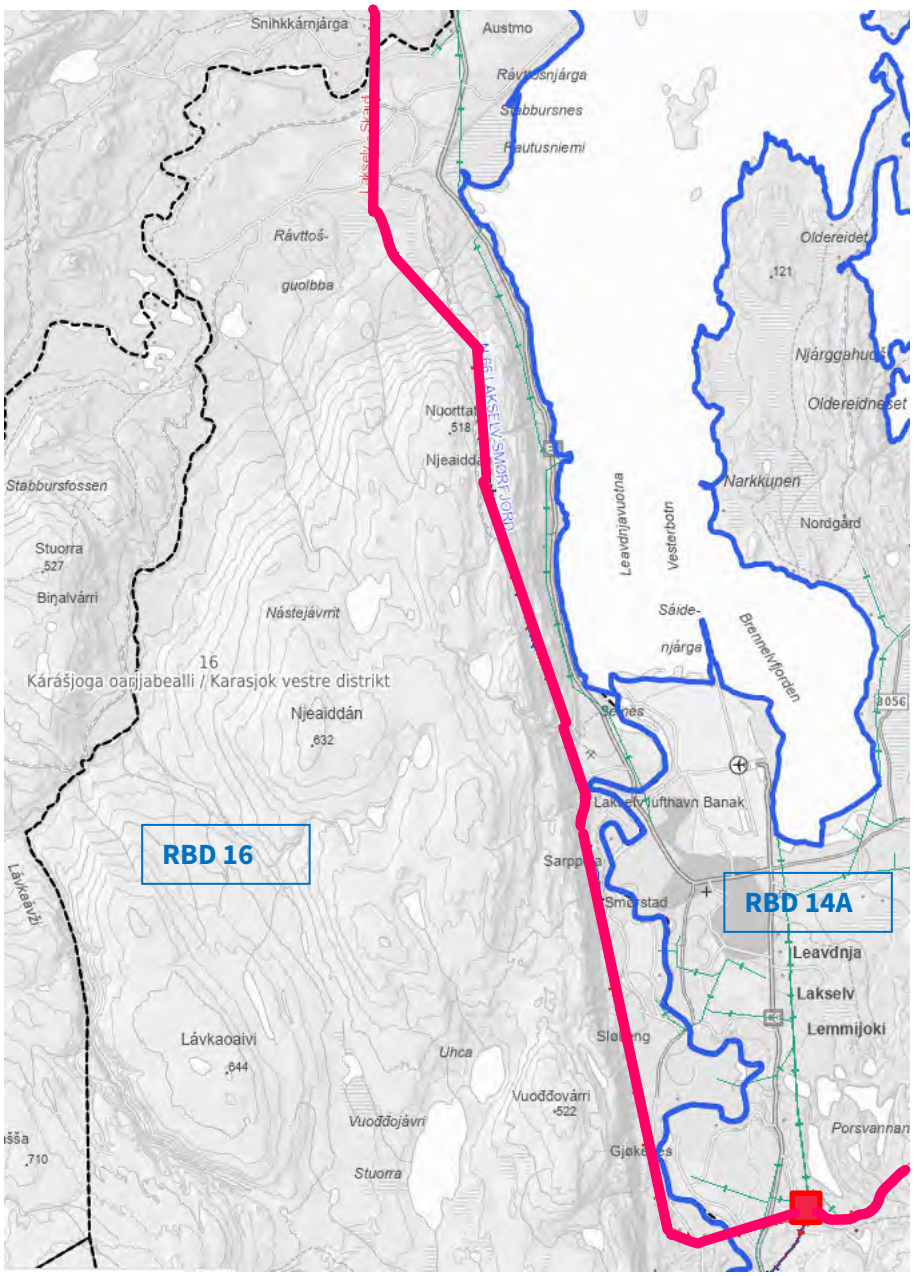
Kabling er foreslått som et mulig alternativ på deler av strekningen, enten av den nye 420 kV-ledningen, dagens 66 og 132 kV ledninger eller alle tre. NVE mener det ikke er god løsning å kable 420 kV-ledningen av hensyn til reindrift. Selve kabelgrøften vil være et omfattende inngrep, som må holdes fri for større vegetasjon i minimum 12 meters bredde. Jordkabel på 420 kV nivå krever muffeanlegg i hver ende, som legger beslag på mye areal og medfører økt menneskelig aktivitet. Det vil kreve anleggsvei langs kabelen, som også kan gi økt ferdsel. De samlede inngrepene vil gi lenger og mer omfattende anleggsarbeid enn det som kreves for å montere en luftledning, som vil være en krevende periode for reindrifta. I tillegg er 420 kV kabel svært kostbart.

NVE mener at kabling av dagens 66 og 132 kV ledninger derimot er aktuelle tiltak som vil dempe det samlede inngrepsbildet. Inngrepene ved kabling på disse nivåene er vesentlig mindre, og det kreves ikke store muffeanlegg eller permanent vei. Utredningen skiller ikke mellom konsekvensene av ren luftledning og luftledning pluss jordkabel for reindrift. NVE mener likevel at den samlede situasjonen for reindrifta kan bli noe bedre dersom dagens ledninger kables.

Anleggsarbeidet kan bli noe mer omfattende enn hvis det kun skal bygges luftledning. Belastningen i anleggsperioden vil imidlertid være sterkt avhengig av hvilken kabeltrasé som velges, og hvor lang tid den tar. For reindrift vil en kabeltrasé som legges utenom reindriftas mest verdifulle områder være best.

Beiteområder i distrikt 16 – Njeaiddán siida

Fra Stabburselva til Lakselv vil ledningen gå gjennom beiteområdene til Njeaiddán siida, se figur 5.6-7.

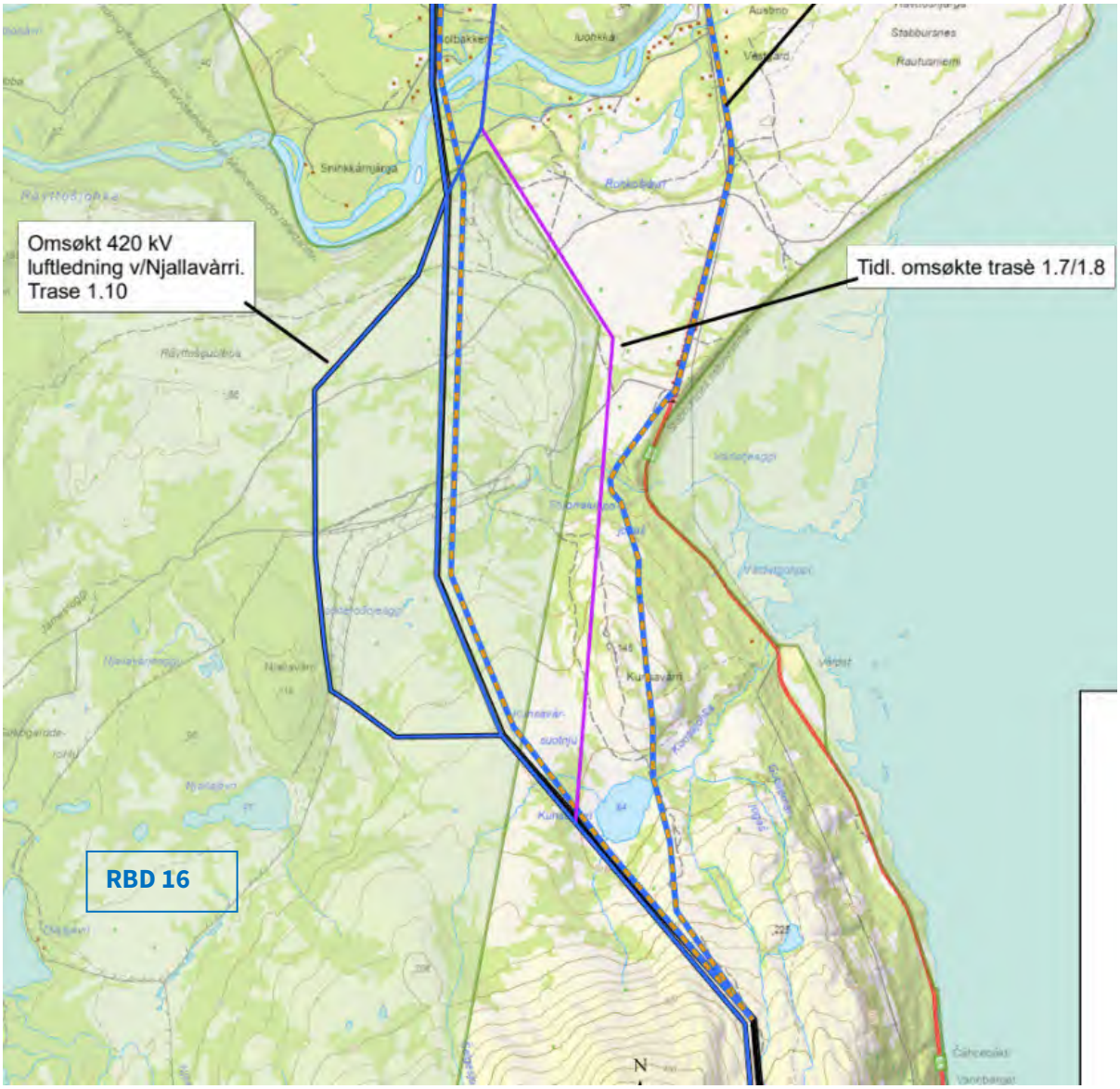

Figur 5.6-7: Hovedtraseen til ny 420 kV ledning (heltrukket rosa strek) krysser over beiteområdene til Njeaiddán siida i distrikt 16. Blå strek angir distriktsgrense, stiplet svart strek angir siidagrense. Rød firkant viser Lakselv transformatorstasjon. Kilde: NVE Atlas

Over Stabburselva er det foreslått to alternativer: 1.9 som går i dagens trasé for 132 kV ledning, og 1.7/1.11 som krysser Stabburselva noe lenger øst, for å unngå bebyggelsen på Solbakken.

Like sør for Stabburselva er det foreslått tre alternativer: 1.9 som følger dagens trasé for 132 kV ledning, 1.7 som går i en østlig bue utenom landskapsvernområdet, og 1.10 som går i en vestlig bue

mot Njallavárri, se figur 5.6-8. Trasé 1.10 er en tilpasning som er foreslått av hensyn til den kritisk truede arten dverggås.

Figur 5.6-8: Ulike traséalternativer gjennom Stabbursdalen, i Njeaiddáns beiteområder sør for Stabburselva. Hovedtrasé 1.9 som gjenbruker dagens trasé for 132 kV er vist som blå strek midt i bildet. Traséalternativ 1.7 er vist som lilla bue vesteover, og 1.10 som mørkeblå bue østover. E6 er vist med rød strek. To potensielle traseer for kabling av dagens 132 kV ledning er vist med gul/blå strek. Kilde: Statnetts tilleggssøknad fra 2023

De tre alternativene løper sammen igjen etter om lag 5 kilometer, og følger dagens trasé for 132 kV ledning i 18 kilometer langs fjellmassivet Njeaiddán fram til Lakselv.

Som nevnt for Skáiddeduottar er det også vurdert jordkabel gjennom hele eller deler av Stabbursdalen, enten kabling av 420 kV-ledningen eller av dagens 66 og 132 kV ledninger.

Området som kraftledningstraseen vil krysse brukes både til vårbeiter, kalvingsland, sommerbeiter og høstbeiter. Bratt terreng gir lite forstyrrelser fra menneskelig aktivitet, og vindutsatte steder gir attraktive områder om sommeren. Sommerbeitene er normalt gode, og er spesielt viktige for denne siidaen på grunn av dårlig tilgang på vinterbeiter. Av samme grunn er siidaen svært lenge i området, og kan være der helt fra januar til november. Siidaen har gjerdeanlegg og beitehage ved Ravttosguolbba. Hele strekningen er vurdert til å være av *stor verdi*.

Som for alternativene nord for Stabburselva er både luftledningstraseer og alternativer som innebærer jordkabel vurdert likt i konsekvensutredningen: å gi *liten negativ konsekvens* i driftsfasen, men *stor negativ konsekvens* i anleggsfasen.

Siidaens merknader

Siidaen sier selv at de ikke ønsker ny ledning. Av traseene 1.9 og 1.10 foretrekkes 1.9, da 1.10 vil berøre beitehagen deres. Siidaen har i ettertid kommet til minnelig avtale med Statnett om dette alternativet.

NVEs vurdering

NVE registrerer at hele området brukes av siidaen, og er av stor verdi. De legger særlig vekt på at tilgangen på gode sommerbeiter er viktig, for å bøte for dårlige vinterbeiter.

NVEs vurdering av kablingsalternativene er som for Skáiddeduottar. Det forventes ikke en stor forskjell for reindrift, men det samlede inngrepsbildet blir mindre. Anleggsperioden vil være spesielt utfordrende for denne siidaen. Siden området er i bruk store deler av året, er det lite tid hvor det kan drives anleggsarbeid uten at det er rein til stede i det hele tatt. Imidlertid går store deler av traseen i ytterkant av siidaens områder, særlig den sørligste delen mot Lakselv. Med god dialog mellom utbygger og siidaen bør det være mulig å unngå anleggsarbeid på steder og tider som er spesielt sårbare for rein.

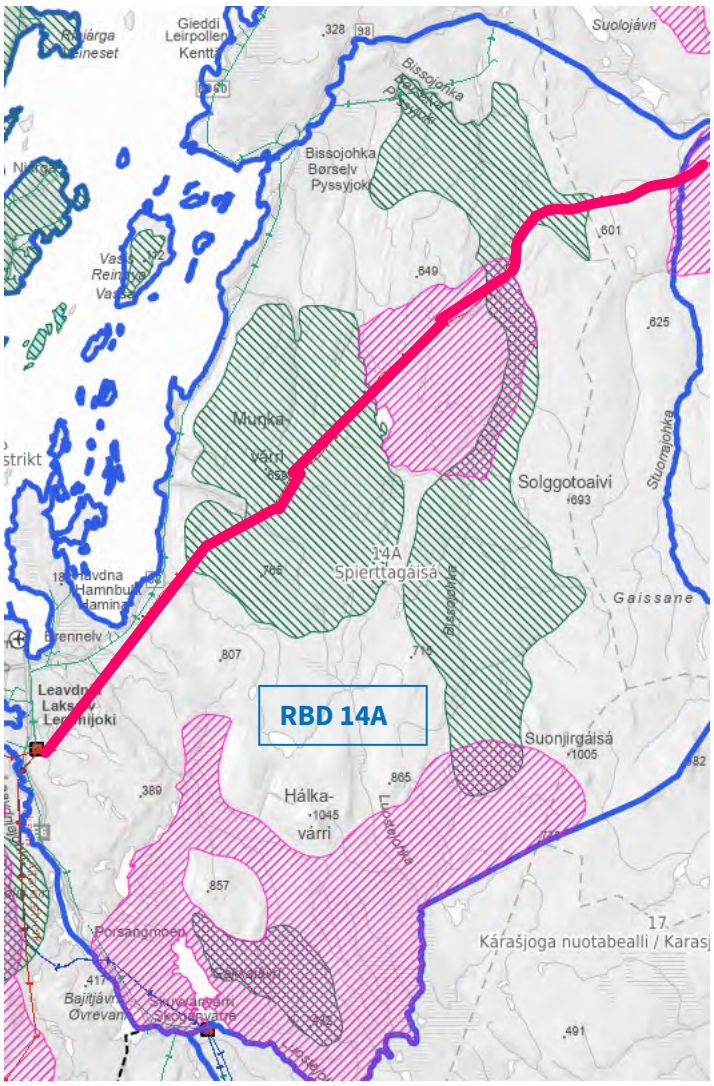
5.6.6 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 14A, Spiertagáisá

Reinbeitedistrikt 14A Spiertagáisá blir berørt av den foreslåtte 420 kV-ledningen fra Lakselv i vest til Stuorrajohka/Storelva i øst, en strekning på nær 60 kilometer, se figur 5.6-9. På de første 9 kilometer østover fra Lakselv er det foreslått noen alternative traseer, utover dette er den nye 420 kV-ledningen planlagt parallelt med dagens 132 kV-ledning.

Konsekvensutredning

Lakselv til Lakselv trafo
Fra Lakselv til Lakselv transformatorstasjon, cirka 2 kilometer, vil ledningen gå parallelt med dagens 132 kV ledning, nær infrastruktur og inngrep. Utredningen forventer at få dyr bruker området, og at ledningen vil ha *ubetydelig konsekvens*.

Lakselv trafo til Guhkesjávrrit
Mellom Lakselv transformatorstasjon og Guhkesjávrrit, cirka 16 kilometer, er ledningen først planlagt parallelt med dagens 132 kV ledning, før traseen avviker og dreier østover mot Brennelva og Fossestrand. Herfra har Statnett søkt om to ulike alternativer, 1.3 som møter 132 kV-ledningen igjen like sør før Časkiljohka, og 1.07 som skrår nordover og møter 132 kV-ledningen tidligere, ved Čorgasjohka, se figur 5.6-10. Områdene er verdisatt til *middels verdi* i utredningen.

Figur 5.6-9: Hovedtraseen til ny 420 kV ledning (heltrukket rosa strek) krysser blant annet over kalvingsområdene (grønn skravur) og parringsland (lilla skravur) til distrikt 14A. Transformatorstasjon i Lakselv vist med rød firkant. Kilde: NVE Atlas

Figur 5.6-10: Traséalternativer mellom Lakselv og Guhkesjávrrit. Kilde: Statnetts søknad

Konsekvensgraden for reindrift er satt til *ubetydelig* for begge alternativene i driftsfasen. I anleggsfasen er konsekvensgraden satt til *liten negativ* for trasé 1.07, men *middels negativ* for trasé 1.3. Denne konsekvensgraden ble imidlertid satt på en lengre variant av trasé 1.3 som lå nærmere en flyttlei og en trekklei over Brennelva, hvor anleggsarbeid kunne bli spesielt belastende.

Guhkesjávrrit til Storelva
Fra Guhkesjávrrit til Storelva, cirka 45 kilometer, er den nye 420 kV-ledningen planlagt parallelt med dagens 132 kV ledning. Området brukes som kalvingsland, vårbeiter (som enkelte år brukes svært tidlig), sommer- og høstbeiter, og brunstland. Dyr går fritt i lengre perioder og det er lite forstyrrelser og inngrep, med unntak av dagens ledning. Området er verdisatt til *stor verdi*.

Konsekvensgraden er satt til *liten* til *middels negativ konsekvens* for driftsfasen. For anleggsfasen er den satt til *stor/meget stor negativ konsekvens*, og utredningen bemerker at anleggsarbeid vil være spesielt negativt i kalvingsperioden.

Distriktets merknader

Distriktet selv er sterkt imot den nye ledningen, og viser til mange andre arealinngrep i sitt område, i tillegg til ynglingsområder for rovdyr. Distriktet forteller at bruken av området er endret nettopp på grunn av mange inngrep. De viser til at ledningen splitter opp kalvingsland, noe de mener er svært uheldig. Distriktet bruker områdene store deler av året, og kan få dispensasjon til å bruke den i enda større grad ved vanskelige værforhold. De er bekymret for langvarige anleggsperioder, men også av permanente ulemper i driftsfasen som økt aktivitet langs ledningen på grunn av vedlikehold, og at anleggsveier vil ha en døråpnereffekt.

Distriktet ønsker primært et sjøkabelalternativ som fører ledningen mye lenger nord, sekundært at ledningen legges langs fylkesveien og/eller langs distriktsgrensen.

Distriktet peker også på arbeidsbelastningen som selve konsesjonsprosessen fører med seg, med mye arbeid som de ikke kompenseres for.

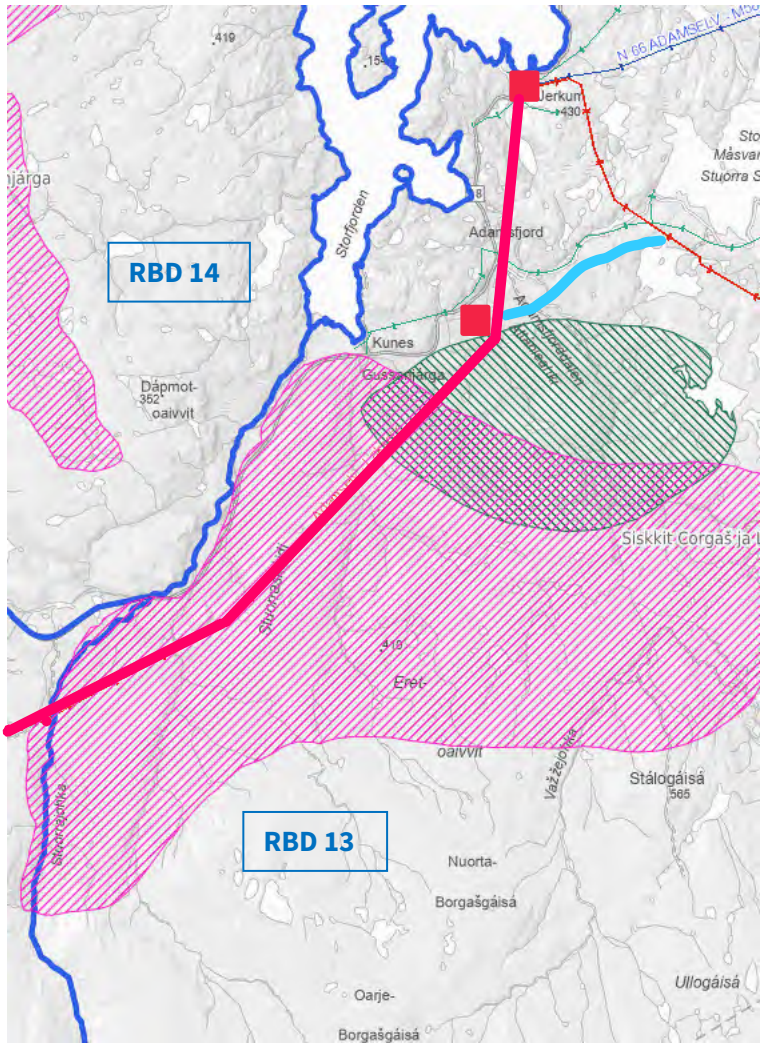
NVEs vurderinger

NVE registrerer at distriktet er belastet av mange andre inngrep i sitt område, og at de er svært bekymret for nye inngrep. Den nye 420 kV-ledningen vil gå gjennom verdifulle områder for distriktet, som blant annet er kalvingsland. Distriktet uttalte selv i 2021 at summen av inngrep for lengst hadde passert tålegrensen for distriktet. Dette kan ses på som et uttrykk for den vanskelige situasjonen distriktet opplever å stå i.

Konflikten med distriktets kalvingsland er vanskelig å unngå. Det går en 132 kV ledning gjennom området i dag, og den nye 420 kV-ledningen er planlagt i parallell. Løsningen med sjøkabel er foreslått av flere distrikter og har vært vurdert i flere omganger, men har store ulemper, som beskrevet i kapittel 2.3. En ny trasé som følger fylkesveien vil være opp mot dobbelt så lang, gjennom krevende terreng, og gi vesentlige tilleggskostnader. Gitt at distriktet kan bruke kalvingslandet i dag til tross for dagens 132 kV ledning, er det vanskelig å se en bedre løsning på sikt enn å bygge den nye 420 kV-ledningen langs samme trasé.

Imidlertid er det andre tiltak som må vurderes for å redusere belastningen på distriktet. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at anleggsperioden tilpasses reindriftas behov, slik at det i minst mulig grad foregår anleggsarbeid når det er dyr i området. Full anleggsstans kan være aktuelt i kalvingsperioden. For å oppnå dette må det være lav terskel for at reinbeitedistriktet kan kontakte

Statnett og det bør gis gode muligheter for å diskutere løsninger. Det bør også vurderes tiltak for å hindre at menneskelig ferdsel øker i området, som å unngå å etablere nye ferdselsårer og å sperre eventuelle anleggsveier for allmennheten. NVE anbefaler at dette følges opp med en beskrivelse i detaljplanen av hvordan transport inn til og langs ledningen skal gjennomføres for å unngå at området åpnes for økt ferdsel i området.

Figur 5.6-11: Hovedtraseen til ny 420 kV ledning (tynn rød strek) krysser blant annet over parringsland (lilla skravur) og kalvingsområder (grønn skravur) til distrikt 13. Potensielle plasseringer av Lebesby transformatorstasjoner i Adamsfjorddalen eller i Landersfjord vist med røde firkanter. Lys blå strek viser ev omlegging av 132 kV forbi Uhca Sopmir. Kilde: NVE Atlas, NVEs opptegning

5.6.7 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 13, Siskit Čorgas ja Lágesduottar

Reinbeitedistrikt 13 Lágesduottar blir berørt av den foreslåtte 420 kV-ledningen fra Storelv fram til nye Lebesby transformatorstasjon (20 eller 28 kilometer, avhengig av plassering), og av den nye transformatorstasjonen plassert i Adamsfjorddalen eller ved Landersfjord, se figur 5.6-11. Dersom transformatorstasjonen plasseres i Adamsfjorddalen, vil distriktet også bli berørt av omlegging av 132 kV ledninger nord for Uhca Sopmir/Lille Måsvannet.

Konsekvensutredning

Ifølge konsekvensutredningen flyttes dyr inn i området i mars/april, fra vinterbeiter lenger innlands. Det er vårbeiter på begge sider av fylkesvei 98. Straks innenfor slippes reinen fri for kalving, som foregår i første halvdel av mai til første halvdel av juni. Det viktigste kalvingslandet inkluderer Adamsfjorddalen. Etter kalving drives dyrene videre mot sommerbeiter lenger nord.

420 kV kraftledning Storelva–Adamsfjorddalen
Den nye 420 kV-ledningen er planlagt parallelt med dagens 132 kV ledning langs hele strekningen. Strekningen Storelva–Guorgapmir er gitt *middels verdi*, mens strekningen Guorgapmir–Adamsfjorddalen er gitt *stor verdi*. Konsekvensutredningen konkluderer med relativt små konsekvenser for reindrifta i driftsfasen, *ubetydelig* eller *liten negativ*. Anleggsfasen forventes å ha *liten negativ* konsekvens.

Lebesby transformatorstasjon i Adamsfjorddalen
Adamsfjorddalen er en del av området som utredningen har gitt *stor verdi*. Om transformatorstasjonen plasseres her, forventes driftsfasen å ha *liten til middels negativ* konsekvens, mens anleggsfasen forventes å ha *stor negativ* konsekvens.

Plasseringen vil også medføre omlegging av 132 kV-ledningene nord for Uhca Sopmir, med relativt små konsekvenser for reindrifta, ifølge utredningen.

Lebesby transformatorstasjon ved Landersfjord
Landersfjordområdet er i utredningen gitt *liten verdi* for reindrift, og både anleggs- og driftsfasen er vurdert å ha små konsekvenser. Dersom transformatorstasjonen plasseres her, vil 420 kV-ledningen forlenges 8 kilometer nordover fra Adamsfjorddalen. Denne strekningen er gitt *middels verdi* i utredningen, og opp til *middels negativ* konsekvens i anleggsfasen.

Distriktets merknader

Distriktet sier selv at de kommer tidligere inn i Adamsfjorddalen enn før på grunn av klimaendringer, og bruker området store deler av våren og sommeren. Distriktet har også kommentert at klimaendringer, som både kan gi store mengder snø, og våtere snø med mer is, øker behovet deres for å bruke arealene mer fleksibelt. Det er noen boenheter knyttet til reindrifta i Adamsfjorddalen.

Distriktet gir uttrykk for å være presset på alle kanter av utbyggingsplaner, og peker blant annet på flere kraftverk med tilhørende infrastruktur i sitt område. Ikke minst fremhever distriktet at stadig nye utbyggingsplaner er både en arbeidsmessig og en psykisk belastning. Distriktet er spesielt opptatt av at reindrift er en kulturbærer som ivaretar det samiske språket.

Distriktet selv er svært uenig i deler av vurderingene i konsekvensutredningen, og peker blant annet på verdifullt kalvingsland som ligger ikke langt unna Adamsfjorddalen. De har uttrykt seg sterkt imot plassering av en transformatorstasjon i Adamsfjorddalen, og mener at området vil bli ubrukelig. Distriktet mener at nye anlegg bør samlokaliseres med dagens anlegg, og at transformatorstasjonen bør legges ved dagens Adamselv transformatorstasjon, ved Landersfjord.

Videre mener distriktet at den nye 420 kV-ledningen bør legges langs fylkesveien, og at dagens 132 kV ledning også bør flyttes dit. Distriktet foreslår også at ledningstraseen bør gå fra Kunes over Lovddešhalvøya direkte til Landersfjord, for å redusere konflikten med flyttleier i området.

Distriktet har i liten grad kommentert anleggsfasen spesielt, men har fremhevet at utbyggingen generelt vil være en stor belastning.

NVEs vurderinger

NVE registrerer at distrikt 13 legger stor vekt på den samlede belastningen de er utsatt for, og inngrep som forventes å komme. Etter at høring og konsultasjoner ble avholdt i denne saken har NVE prioritert ned søknaden om Davvi vindkraftverk, som har vært en av de mest omfattende og kontroversielle vindkraftplanene i området. NVE har også anbefalt at søknaden om Davvi vindkraftverk trekkes, basert på de store negative samlede virkningene.

Lebesby transformatorstasjon
NVE registrerer at distriktet reagerer spesielt sterkt på den foreslåtte plasseringen av en transformatorstasjon i Adamsfjorddalen. Dette er arealer som regnes som verdifulle, særlig som kalvingsland, og hvor det er viktig å opprettholde en viss fleksibilitet i bruken. For reinbeitedistriktet synes det å være en klar fordel om transformatorstasjonen legges et annet sted.

Utover selve arealbeslaget vil en transformatorstasjon også medføre infrastruktur i form av adkomstvei og massedeponi, og økt trafikk og menneskelig aktivitet. En transformatorstasjon i Adamsfjorddalen vil også innebære nye inngrep, når dagens 132 kV ledninger legges om i ny trasé nord for Uhca Sopmir, øst for Adamsfjorddalen.

Et annet moment er hvilke utbygginger som kan legges til området i fremtiden, som følge av den nye transformatorstasjonens plassering. Per i dag har NVE en søknad om en ny 420 kV ledning fra nye Lebesby transformatorstasjon til Seidafjellet transformatorstasjon til behandling. Dette er en søknad om en forlengelse videre mot Varangerbotn av ledningen som det søkes om i denne saken. Det er også nærliggende å se for seg at terskelen for å vurdere å plassere annen infrastruktur i Adamsfjorddalen vil bli senket dersom en stor transformatorstasjon blir plassert der, noe som vil være ytterligere til belastning for reinbeitedistriktet.

Området rundt Landersfjord har allerede flere større inngrep. Den foreslåtte plasseringen for Lebesby transformatorstasjon er mindre synlig, og ligger delvis skjult bak noen mindre koller. En plassering her vil medføre at traseen for 420 kV-ledningen vil måtte forlenges, men i de områdene som reinbeitedistriktet bruker mest, vil anleggsperioden bli kortere og den samlede belastningen vesentlig mindre.

Samlet sett mener NVE at en transformatorstasjon plassert i Adamsfjorddalen vil innebære flere store inngrep, både nå og sannsynligvis i framtiden, og vil være en vesentlig ulempe for distriktet. Av hensyn til distrikt 13 bør nye Lebesby transformatorstasjon plasseres i tilknytning til eksisterende Adamselv transformatorstasjon, ved Landersfjord.

420 kV ledning
NVE registrerer at distriktet ønsker samlokalisering av dagens 132 kV ledning og ny 420 kV ledning, men også at begge legges langs fylkesveien. Distriktet ønsker også omlegging over halvøya Lovddeš. NVE er enig i at inngrep bør samlokaliseres der det lar seg gjøre, men ser det ikke som hensiktsmessig å flytte dagens 132 kV ledning på denne strekningen av flere grunner. Dagens ledning har stadig lang levetid, og ligger 1–4 kilometer fra fylkesveien langs mesteparten av strekningen Storelv–Adamsfjorddalen. Det vil være en betydelig ekstrakostnad forbundet med å flytte denne. Det vil også være svært krevende å opprettholde strømforsyningen nordover til Nordkyn og østover mot Varangerbotn i en omleggingsperiode. Anleggsperioden, som er kjent som en stor belastning for reindrifta, vil være vesentlig lengre som følge av behovet for å opprettholde en kontinuerlig strømforsyning i hele perioden.

I tillegg må man forvente at 132 kV-ledningen etter flytting oppfattes som et nytt og ukjent element i terrenget, som reinen vil unnvike i større grad enn før fram til den har vent seg til den.

Som følge av dette mener NVE at beste løsning vil være at ny 420 kV ledning legges parallelt med traseen til dagens 132 kV ledning. Det er ikke mulig å utelukke at ledningen vil påvirke reinens bevegelsesmønster, og det kan være enkeltpunkter som i dag er utfordrende å passere. Samtidig er terrenget, særlig nær Adamsfjorddalen, stort og åpent, og man kan forvente at rein i området er tilvent både fylkesveien og dagens 132 kV ledning.

Gitt at det skal føres en ny 420 kV ledning gjennom området, er det vanskelig å se en mindre inngripende løsning enn å legge den parallelt med en eksisterende ledning. Dersom det er helt konkrete, mindre passasjer der det vil være en klar fordel for reinbeitedistriktet at traseen til ny 420 kV ledning avviker fra dagens 132 kV ledning, er dette detaljer som kan håndteres i forbindelse med behandlingen av en detaljplan.

5.6.8 Vurderinger av virkninger for reinbeitedistrikt 14, Spiertanjárga

Reinbeitedistrikt 14 Spiertanjárga ligger i sin helhet nord for distrikt 14A og til dels distrikt 13 per i dag, se figur 5.6-11. Distriktet berøres ikke av planene om luftledning, men ville blitt berørt av de ulike sjøkabelalternativene, i distriktets sørvestligste del. Statnett har utredet, men ikke søkt om sjøkabel, og konsekvensene er derfor ikke vurdert i detalj. Vi viser til kapittel 2.3 for en overordnet diskusjon.

For 10–15 år siden drev distriktet med sesongflytting til og fra vinterbeiter i distrikt 18, inne på Finnmarksvidda. Dersom denne praksisen blir gjenopptatt i framtiden, vil distriktet bli berørt av luftledningsalternativet parallelt med dagens 132 kV -ledning, ved at flyttleien vil krysse to ledninger der det i dag er én. Konsekvensene av dette er ikke utredet nærmere.

NVEs vurdering

NVE har ikke gjort grundige vurderinger av de mulige konsekvensene for distrikt 14 dersom de gjenopptar vinterflytting innover på vidda. På overordnet nivå forventer vi ikke at en ny ledning som parallellføres med dagens 132 kV ledning vil gi store negative konsekvenser på sikt, når anleggsfasen er over og ledningen har stått i noen år. Dersom distriktet gjenopptar vinterflyttingen, vil flyttemønsteret uansett representere en ny situasjon for dyrene i forhold til i dag, noe som vil kreve tilvenning.

5.6.9 NVEs vurdering av samlede virkninger for reindrift

Bygging av en ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby vil berøre minst fem reinbeitedistrikter, i ulik grad. Den nye ledningen er i hovedsak lagt parallelt med dagens 132 kV ledning, og går ikke gjennom nye, urørte områder. I konsekvensutredningen forventes virkningen av en ny ledning generelt sett å være liten i driftsfasen, når ledningen er etablert og dyrene er tilvent den nye situasjonen. Imidlertid er det noen reinbeitedistrikter som peker på at også dagens etablerte 132 kV ledning er problematisk til tider, under visse værforhold. Forskning støtter også at kraftledninger kan føre til unnvikelse og mindre bruk langs enkelte strekninger også i driftsfasen, men det er ikke fastslått en sterk og entydig sammenheng.

For noen av distriktene er den potensielle belastningen større enn for andre, enten fordi områdene er spesielt verdifulle, eller fordi tilgangen allerede er begrenset. NVE mener belastningen kan forventes å bli noe større for distrikt 21 og 22 enn for de øvrige distriktene. For distrikt 21 vil

ledningen krysse en flyttlei ved Skaidi transformatorstasjon, som både er et kritisk funksjonsområde og et begrenset areal, da andre flyttleier ikke er tilgjengelig. Samme flyttlei er også sårbar for flere andre utbyggingsprosjekter planlagt ved samme transformatorstasjon.

For distrikt 22 går ny ledning gjennom eller nær verdifulle kalvingsområder, og den samlede belastningen av ulike inngrep er stor. I NVEs innstilling for 420 kV-ledningen Skaidi–Hammerfest i 2022 vurderte vi at distrikt 22 var sterkt påvirket både av tidligere inngrep, som gruvedrift, kraftledninger, veiutbygging og hyttebygging, i tillegg til kommende, planlagte inngrep. NVE vurderte at stadig bit-for-bit-utbygginger av enkeltinngrep til slutt vil kunne medføre at tålegrensen til reindrifta overskrides.

For ordens skyld bør det også nevnes at når temaet var oppe i Vestre Finnmark tingrett i juli 2024, kommenterte retten forholdet til tålegrensen, og uttalte om distrikt 22 (NVEs utheving):

«Når dette ses på samlet er det derfor for retten ingen tvil om at de rettigheter som SP art 27 skal sikre, ***ikke er overskredet*** *ved denne linjebyggingen.»*

Ny 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby påvirker et lite område innenfor distrikt 22, men er enda et nytt inngrep. Distriktet selv beskriver en situasjon der de føler seg maktesløse og mener at den samlede belastningen av inngrep nå er over tålegrensen til distriktet. Som følge av mange og konfliktfylte utbyggingssaker som det er krevende å engasjere seg i, er det vanskelig å rekruttere unge folk til å ta over reindrifta i framtiden.

I denne situasjonen med både pågående og kommende tiltak blir reindriftas behov for kontinuitet særlig utfordret. Rein er flokkdyr, hvor adferdsmønstre videreføres ved at unge dyr læres opp av eldre dyr. Dersom det innføres for mange endringer i løpet av kort tid, hvor én anleggsperiode avløses av en annen, er det fare for at adferdsmønsteret endres permanent. Permanente endringer i verdifulle områder kan gi følgeeffekter i andre områder og forsterke en negativ utvikling. I tillegg til å følge opp dyrenes respons på inngrep må reindriftsutøvere ivareta rekruttering i egne rekker, og det må oppleves som attraktivt å drive med reindrift også i fremtiden. Særlig distrikt 21 og 22 opplever at alle disse momentene er i fare i deres distrikt.

Alle distriktene melder imidlertid om stor belastning fra mange ulike inngrep i deres områder, og det er ingen som ønsker en ny luftledning. Det har vært et sentralt ønske om en grundig kartlegging av alle inngrep og belastninger på reindrifta, som rekker over mer enn konsekvensene av et enkelt tiltak, som beskrevet i kapittel 4.2. Det er verdt å merke seg at selve sakshåndteringen i større og større grad oppleves som en del av belastningen, i tillegg til de faktiske fysiske inngrepene. Med sakshåndtering mener vi arbeidet med at reindriftsutøvere, i tillegg til den daglige driften, må holde seg orientert om planlagte tiltak i deres områder, vurdere konsekvensene for deres drift, følge med på høringsfrister, avtale og delta på møter og befaringer med konsekvensutredere, utbyggere og myndigheter, skrive høringsuttalelser og lese og godkjenne protokoller. Dette er ekstra arbeid og/eller kostnader som sjelden kompenseres, i tillegg til at konfliktnivået i seg selv kan være en mental belastning.

I tillegg til belastningen fra konkrete inngrep forventes klimaendringer å være utfordrende for reindrift, og å gi reindriftsutøvere et økende behov for fleksibilitet. Tidligere smelting kan for eksempel gjøre etablerte elvekryssinger mer krevende, og varmere vær kan øke behovet for luftingsplasser om sommeren. Områder som hittil har vært lite brukt eller holdt i reserve kan bli viktigere. Slike endringer gjør det vanskeligere å fastsette verdien av et bruksområde entydig, og vanskeligere å forutsi konsekvensene både av en utbygging og av avbøtende tiltak.

Etter NVEs mening støtter både forskning og erfaringer fra andre utbygginger at en 420 kV luftledning fra Skaidi til Lebesby på sikt vil bli et inngrep som har akseptable konsekvenser for reindrift. Det er imidlertid flere momenter som bør være på plass før dette skjer. Det mest avgjørende for reindrifta er at anleggsarbeidet legges til en tid da det ikke er rein i området, eller i svært stor grad tilpasses reindriftas behov. Dette kommer vi tilbake til slutten av innstillingen.

Når det gjelder anleggsarbeid nær Skaidi transformatorstasjon må anleggsperioder koordineres godt med øvrige tiltak ved transformatorstasjonen. Per i dag er det flere pågående prosesser hos myndigheter og i rettsapparatet knyttet til tiltak ved Skaidi. Disse oppsummeres kort i slutten av dette kapitlet. Det vil være naturlig å vente med å fastsette konkrete restriksjoner for dette området til disse sakene er avklart. Jo strengere restriksjoner, jo lenger tid vil det samlede anleggsarbeidet ta. Distrikt 22 har imidlertid tidligere uttrykt at gevinsten av at anleggsarbeidet stanses når rein er i området langt overstiger ulempen med at byggingen tar lenger tid, for distriktet sin del.

I tillegg til selve anleggsperioden vil det være en tilvennings- eller tilpasningsperiode etter at anlegget er bygget, men før inngrepet er etablert i terrenget som et kjent element for rein. I denne perioden må det forventes at distriktene tidvis opplever utfordringer med driften som følge av anleggene. NVE mener det må tas høyde for at både anleggsperiode og tilvenningsperiode vil ta tid, for å oppnå et godt sluttresultat. En vellykket bygging er helt avhengig av god dialog og et vedvarende godt samarbeid med distriktet også utover anleggsperioden.

NVE mener at det vil være hensiktsmessig med en regelmessig, forutsigbar og planlagt kontakt mellom Statnett og reinbeitedistriktene, både i anleggsperioden, men også i en oppfølgingsperiode på noen år etter at anlegget er ferdigbygget. Lengden på en slik oppfølgingsperiode bør fastsettes av en reindriftskyndig, men kan anslagsvis være 2–4 år. Hensikten bør være å fange opp uforutsette utfordringer ved den nye utbyggingen og diskutere løsninger som også angår driftsfasen, som for eksempel ferdsel og vedlikehold. Hensikten er også at alle parter kan trekke lærdom av hvilke tiltak og løsninger som fungerer godt, og hvilke som ikke fungerer så godt som tiltenkt. Statnett har allerede etablerte rutiner for kontakt med reindriften, men NVE registrerer samtidig at flere reinbeitedistrikter ikke mener at dialogen er tilstrekkelig eller konstruktiv, og etterspør bedre oppfølging.

Eventuelle avtaler bør ta høyde for at reindrifta har behov for en viss fleksibilitet. Støtte til en sekretær eller koordinatorfunksjon hos reinbeitedistriktene kan være hensiktsmessig for å ivareta denne dialogen. NVE mener det bør settes vilkår i konsesjonen om midler til slik støtte, for å redusere eller kompensere for noe av merarbeidet som gjentatte utbyggingsprosjekter medfører for distriktene. NVE mener at formålet bør være å løse praktiske utfordringer innen reindrifta framfor juridiske problemstillinger, og funksjonen bør ivaretas av en person med reindriftskompetanse. Det kan være en av utøverne i det aktuelle reinbeitedistriktet, eventuelt en talsperson som distriktet peker ut. En slik ordning bør evalueres både underveis og etterpå for å trekke erfaringer.

NVE har pekt på at særlig distrikt 21 og 22 er utsatt for merarbeid i forbindelse med konkrete energikonsesjonssaker. Gitt situasjonen i Finnmark per 2025 med mange utbyggingsplaner, og at en ny 420 kV ledning vil berøre store deler av de fleste distriktenes arealer, mener NVE at en slik ordning likevel bør gjelde alle distriktene som blir berørt av ledningen. Eventuelle faste møter mellom Statnett og reinbeitedistriktene forutsetter imidlertid at distriktene selv ønsker en slik oppfølging.

Etter NVEs mening er det mulig å gjennomføre utbygging av ny 420 kV ledning som omsøkt uten at det vil overskride tålegrensen i SP art. 27 for noen av distriktene. Dette forutsetter imidlertid et reelt og aktivt samarbeid mellom Statnett og reinbeitedistriktene, detaljert tilpasning og tilstrekkelig med tid. NVEs miljøtilsyn skal kunne varsles dersom det er uenigheter om oppfølgingen. NVE vil komme tilbake til konkrete avbøtende tiltak i kapittel 6.

5.6.10 Prosesser knyttet til tiltak ved Skaidi transformatorstasjon

I mars 2024 fattet Energidepartementet vedtak om forhåndstiltredelse for bygging av blant annet Skaidi-Hammerfest. Reinbeitedistrikt 20 og 22 mente at konsesjonsvedtakene var ugyldige, og klaget saken til namsmannen. Vestre Finnmark tingrett avsa dom i saken juli 2024. Distriktene tapte saken mot Statnett, men har anket saken videre til lagmannsretten.

I oktober 2024 godkjente NVE Statnetts detaljplaner for bygging av Skaidi transformatorstasjon og ledningen vestover fra Skaidi mot Hammerfest. Statnett hadde foreslått noen begrensninger på anleggsperioden av hensyn til reindrift, og NVE påla ytterligere begrensninger i vedtakene. NVEs godkjenninger ble påklaget av både Statnett og reinbeitedistriktene. Klagesakene ble sendt til behandling hos Energidepartementet i desember 2024.

5.7 Visuelle virkninger, landskap og friluftsliv

I dette kapitlet vil NVE vurdere tiltakets visuelle virkninger for friluftsliv, naturopplevelser, kulturmiljø og synlighet fra bolig- og fritidsbebyggelse. Vurderingene begrenser seg til de visuelle virkningene, og omfatter ikke direkte arealinngrep, som vil bli vurdert i kapittel 5.12.

Utgangspunktet for vurderingene av visuelle virkninger er tiltakets virkninger for landskapet. Kraftledningens synlighet avhenger av hvilken landskapstype den går gjennom, i hvilken grad omgivelsene (topografi og vegetasjon) kan skjule den, og hvorvidt den er eksponert fra områder hvor mennesker ferdes. Det legges vekt på om en kraftledning går gjennom landskap som vurderes å ha stor verdi. Konsekvensene for landskapet vil derfor variere med landskapets verdi og hvor synlig ledningen er.

Hvor stor virkningen er må også vurderes i lys av hvor mange som ferdes i landskapet og hvor ofte. Områder hvor mennesker bor og ferdes daglig, og mye brukte friluftsområder er eksempler på områder hvor de visuelle virkningene får mer omfattende konsekvenser enn mindre brukte områder. Synlighet fra verdifulle kulturmiljøer vil også ha betydning i vurderingen av de visuelle virkningene. Dette vurderes nærmere i kapittel 5.7. Viktige kulturmiljøer kan være viktige for landbruket, friluftsliv og reiseliv, og nevnes der det det relevant for å vurdere samlede visuelle virkninger.

Den visuelle opplevelsen av en kraftledning er subjektiv. For noen mennesker vil en kraftledning oppleves sjenerende så lenge den er mulig å se, mens andre opplever andre landskapselementer som mer fremtredende og legger mindre merke til kraftledninger. Dersom ledningen legges nær eksisterende infrastruktur i stedet for at inngrepene spres utover, kan det også bidra til å redusere de samlede visuelle virkningene. I noen tilfeller kan likevel en ny ledning et område med mange inngrep og få gjenværende grøntområder, forsterke de samlede konsekvensene.

Ofte oppleves ledninger som mindre iøynefallende etter noen år, når omgivelsene har vent seg til det. I beskrivelsen av visuelle virkninger må det derfor skilles mellom synlighet og opplevelsen av kraftledningen som et landskapselement.

Virkninger i anleggsfasen vil være forbigående og vektlegges ikke i denne vurderingen.

5.7.1 Trasévurderinger

Konsekvensutredningen for landskap har delt områdene som er berørt av traseene fra Skaidi via Lakselv til Adamselv inn i seks delområder, der landskapets hovedkarakter har spilt en viktig rolle: *Skaidi, Porsangerfjorden, Indre del av Laksefjorden, Karalaks, Cakkarassa og Rásttigáisá/Laksefjordvidda*. De fleste delområdene er vurdert å ha *stor verdi,* da landskapet er uvanlig i et større område eller en region. Det er på store deler av strekningene såkalt storskala landskap, som har som en egenskap at store kraftledninger blir mindre synlig på større avstander.

Det meste av arealet langs ledningstraseene er kartlagt som friluftslivsområder, der områdetypene *store turområder uten tilrettelegging* og *utfartsområder* dekker det største arealet. De mest verdifulle områdene langs de omsøkte traseene er ifølge konsekvensutredningen Stabbursdalen, lakseelvene (Skáidejohka, Stabburselva, Lakselva, Børselva og Adamsfjordelva) og nærtur- og utfartsområder rundt Lakselv og nedre del av Stabbursdalen. Lokalbefolkningen utøver oftest friluftsliv i forbindelse med fiske, jakt og bærsanking, men det er også flere tilrettelagte områder for fotturer.

Samisk utmarksbruk er en annen interesse som er nevnt i høringsinnspill. Det opplyses at bærmyrene i områdene der ledningen er planlagt tiltrekker seg både lokale og regionale besøkende. Sametinget tar opp at tilgang til utmark er en viktig faktor for trivsel og bolyst for lokalsamfunnene, og at bruk av attraktiv utmark danner også grunnlag for naturbasert reiseliv. NVE legger til grunn at de som bruker utmark nær ledningen til tradisjonelt friluftsliv eller annen nyttebruk, vil kunne oppleve den som negativ.

Ledningen vil også være synlig fra boligområder og fritidsboliger enkelte steder. Det meste av strekningene er imidlertid uten bebyggelse, og det er kun få bygninger som ligger nærmere enn 100 meter fra ledningstraseen.

I det videre vil NVE vurdere konkrete visuelle virkninger på traseenes delstrekninger, og aktuelle lokaliteter for nye Lebesby transformatorstasjon.

5.7.2 *Delstrekningen Skaidi–Stabbursdalen nord*

Figur 5.7-1: Trasé fra Skaidi transformatorstasjon til Stabbursdalen nord. Kilde: Statnett.

Fra Skaidi transformatorstasjon søker Statnett om kun én trasé parallelt med dagens 132 kV ledning helt til Stabbursdalen nord. I Skaidi ligger boligbebyggelsen i hovedsak vest for transformatorstasjonen, mens ledningen går i østlig retning.

Videre krysser traseen Skaididalen og Skaidielva. Den går i nærheten av flere vann på vidda og krysser deretter Ytre Billefjordelva. Landskapsformene i delområdet Cakkarassa beskrives som typisk for Finnmark, med karrige fjell, åpne vidder, trange elvegjel, fjellbjørkeskog og furumoer (figur 5.7-2). I konsekvensutredningen er delområdet gitt *stor verdi*.

Figur 5.7-2: Fjellområdet Cakkarassa. Kilde: Multiconsult AS.

Videre går ledningen inn i delområdet *Porsangerfjorden*, som også er gitt *stor verdi* i konsekvensutredningen. Ved Porsangerfjorden går traseen i et lavereliggende kupert område med tett vegetasjon.

På hele delstrekningen vurderer konsekvensutredningen at det generelt er positivt at den nye 420 kV-ledningen samlokaliseres med dagens 132 kV kraftledning, med hensyn til landskapsvirkningene. På den siste delen av strekningen går den også parallelt med dagens 66 kV ledning fra Smørfjord til Lakselv. Konsekvensutredningen beskriver at ledningen berører viktige og tilrettelagte friluftslivsområder med til dels *middels til stor verdi*, som Gorbovuonjohka, Skaidividda og Luoktabogevárit. Den krysser også over Skaidielva to steder der det fiskes. Konsekvensen for friluftsliv er ifølge konsekvensutredningen *middels negativ*. Viktige friluftslivsområder som genererer turisttrafikk og overnattinger blir berørt, og i utredningen er konsekvensen for reiseliv vurdert til *liten negativ.*

I høringsuttalelsene mener enkelte at konsekvensutredningen er mangelfull i oversikt over og verdisetting av friluftslivsområder på hele strekningen Skaidi–Lakselv, og at virkningene kan være mer negative enn det som kommer fram i utredningene. FNF Finnmark med flere mener at ledningen vil være synlig over store avstander og påvirke opplevelsen av urørt natur i dette åpne landskapet uten trær. De er uenig med fagutreder i påstanden om at ledningen forsvinner inn i det storskala landskapet. En god del av høringsinstansene mener de negative landskapsvirkningene er så store at det ikke bør gis konsesjon til kraftledningen.

NVEs vurdering

NVE vurderer at ledningen i liten grad vil være dominerende i landskapet sett fra boligområder ved Skaidi, og selv om den er synlig, finnes det lavere vegetasjon som skjermer noe for synligheten. Resten av strekningen Skaidi–Stabbursdalen nord er uten bebyggelse, og landskapet har lav eller lite vegetasjon. NVE legger til grunn at ledningen i dette landskapet blir synlig over store avstander for brukere av områdene til friluftsliv og annen utmarksaktivitet, slik FNF Finnmark med flere bemerker. Samtidig slutter vi oss til konsekvensutredningens beskrivelse av landskapet som storskala med god evne til å dempe opplevelsen av en så stor kraftledning. Det er også klart mindre negativt for landskapet og de besøkende i områdene at to eller tre ledninger samles i samme trasé framfor at de spres ut over flere områder. Etter NVEs vurdering er omsøkte trasé den klart beste for å begrense visuelle virkninger.

5.7.3 Delstrekningen Stabbursdalen nord–Kunsajávri

På strekningen forbi Stabbursdalen søker Statnett om flere alternative traseer for den nye 420 kV-ledningen, og mulige kombinasjoner av disse alternativene. De har også søkt om å kable dagens 132 kV kraftledning på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri for å redusere de samlede ulempene gjennom Stabbursdalen. Statnett har søkt om to alternative jordkabeltraseer, der de prioriterer en trasé langs E6.

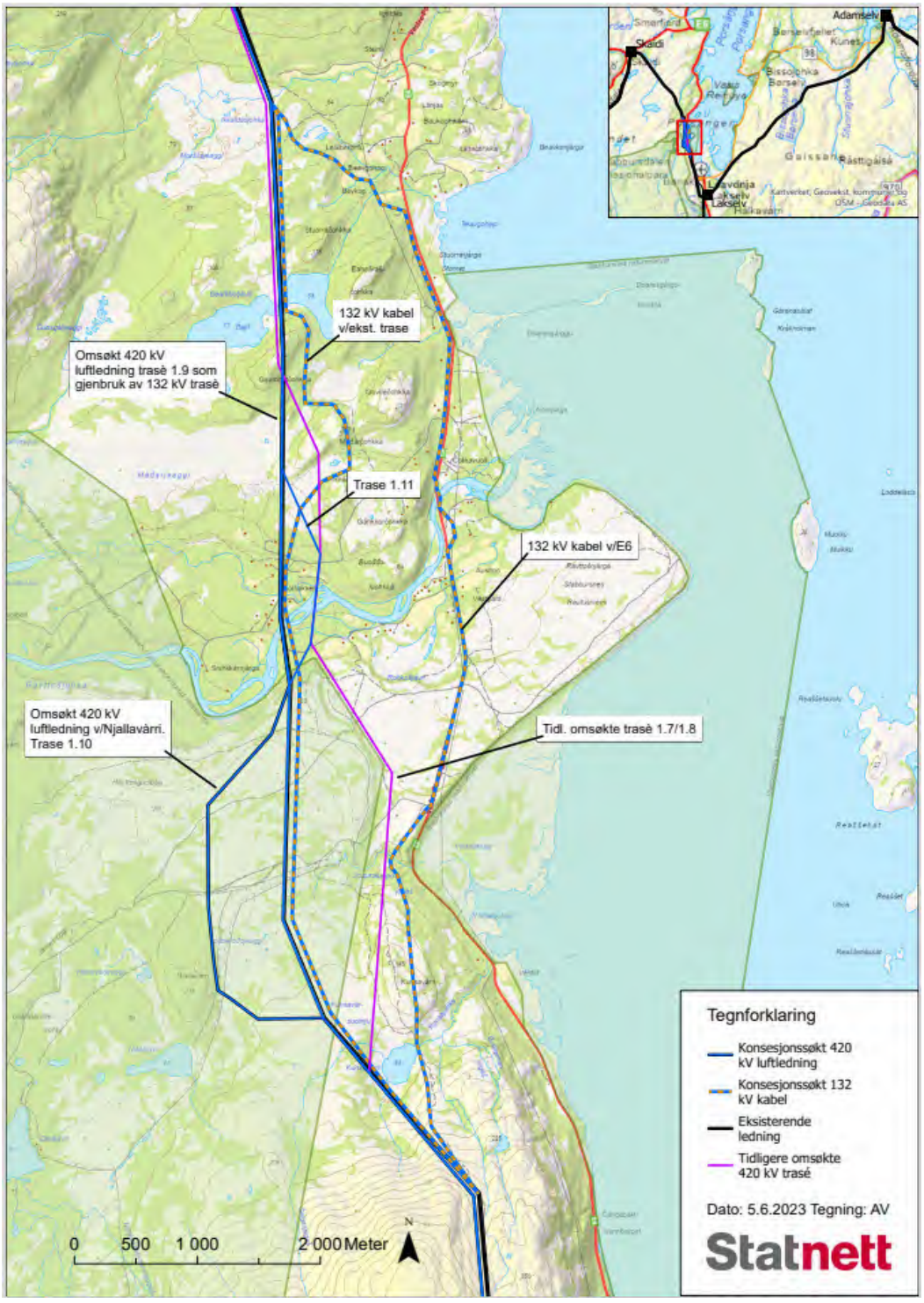
Area Nett har søkt om konsesjon til ny 132 kV ledning fra Skaidi til Smørfjord og å fjerne dagens 66 kV ledning Smørfjord–Lakselv på strekningen fra Ikkaldas til Lakselv.

Denne strekningen går gjennom delområdet Porsangerfjorden med stor verdi for landskap, og består blant annet av Stabbursdalen landskapsvernområde og tilgrensende Stabbursdalen nasjonalpark. Formålet med landskapsvernområdet er å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til nasjonalparken, samt å sikre et område med verdens nordligste furuskog (Kilde: Naturbase faktaark).

Ifølge verneforskriften kan det tillates å oppgradere dagens kraftledning for å heve spenningsnivå og øke linetverrsnittet, dersom det ikke gir vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet. Framføring av nye kraftledninger vil derimot kreve dispensasjon. To traséalternativer for 420 kV-ledningen (alternativ 1.9 og 1.10) går innenfor grensen til landskapsvernområdet, der alternativ 1.10 går ved Njallavárri langs kanten av furuskogen. Ny ledning innenfor landskapsvernområdet vil kreve dispensasjon fra verneforskriften, ifølge Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Stabbursdalen er et område med svært stor verdi for friluftsliv, ifølge konsekvensutredningen. Det er utfartsområder med merkede turløyper og åpne hytter og gammer. Stabburselva er nasjonalt laksevassdrag og en av landets beste lakseelver. Området er viktig for den sjøsamiske befolkningen som bruker utmarken til ulike aktiviteter, som jakt, fiske og bærsanking. For friluftsliv vurderer konsekvensutredningen at alle tidlig omsøkte traseer har middels til stor negativ konsekvens, men konsekvensgraden reduseres til middels negativ dersom dagens ledninger fjernes og kables. Trasé 1.7 vurderes som den minst negative av de vurderte. Trasé 1.9 er ikke vurdert. For reiseliv vurderer konsekvensutredningen at det er ubetydelig forskjell på traséalternativene.

Det finnes kulturmiljø av stor verdi, bestående av både automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner, og opplevelsen av disse kan i mer eller mindre grad bli visuelt påvirket av en ny kraftledning. Konsekvensutredningen vurderte at opprinnelig trasé 1.7 hadde størst negativ virkning for kulturmiljø, men hovedsakelig pga. risikoen for direkte inngrep, se vurderinger i kapittel 5.8.

Figur 5.7-3: Omsøkte luftlednings- og kabeltraseer fra Stabbursdalen nord til Kunsajávri. Kilde: Statnetts tilleggssøknad juni 2023.

Figur 5.7-4: Dagens 132 kV- og 66 kV-ledninger, som begge går gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde, fotografert fra veien inn til nasjonalparken. Kilde: Statnetts tilleggssøknad juni 2023.

Figur 5.7-5: Dagens 132 kV- og 66 kV-ledninger i Stabbursdalen. Kilde: Statnetts tilleggssøknad og tilleggsutredning juni 2023.

Den nye 420 kV-ledningen vil etter alternativ 1.9 gjenbruke traseen til dagens 132 kV kraftledning, vist på figurer 5.7-4 og 5.7-5, samtidig som 132 kV-ledningen kables på strekningen Ikkaldas–Kunsajávri. Det betyr at én av dagens ledninger erstattes med en annen gjennom dette landskapsrommet. Den nye ledningen vil være større enn dagens ledning og dermed bli mer synlig. Dersom 66 kV-ledningen rives, som beskrevet over, betyr det at to mindre ledninger erstattes av én større.

Av hensyn til dverggåsa har Statnett foreslått å bygge den nye 420 kV-ledningen med lavere master enn normalt over dalføret øst for Njalavarri, som igjen betyr at de blir flere master på strekningen. Mastene vil likevel bli minimum fire meter høyere enn dagens master i gjennomsnitt, på grunn av

sikkerhetskrav om avstand mellom strømførende liner og bakken. Linene blir også tykkere, som isolert sett gjør dem mer synlige enn dagens liner. I tillegg antar Statnett at de korte avstandene mellom mastene vil føre til at de må bygge tre liner per fase, som forsterker synligheten ytterligere. Av hensyn til dverggås er det også vurdert å montere fugleavvisere på linene og å legge topplinene i kabel i bakken.

Andre traseer eller trasékombinasjoner betyr inngrep i nye områder, men kan samtidig frigjøre området der dagens ledning går, gitt at denne kables og 66 kV-ledningen rives. Ifølge konsekvensutredningen ble opprinnelig omsøkte trasé 1.7 vurdert å ha minst negative virkninger for landskap og friluftsliv, blant annet basert på en sammenligning med alternativer som gjenbrukte dagens trasé i enda mindre grad. Trasé 1.7 går dessuten utenfor Stabbursdalen landskapsvernområde, i motsetning til trasé 1.9 og 1.10.

Figur 5.7-6: Visualisering av 420 kV ledning (alternativ 1.7) gjennom Stabbursdalen. Kilde: Konsekvensutredning 2020.

I tilleggssøknad av juni 2023 skriver Statnett at de søker om trasévarianten 1.11, som kombinerer trasé 1.9/1.10 og 1.7, for å øke avstanden fra trasé 1.9 til bebyggelsen på Solbakken.

Statnett har prioritert trasé 1.9 i kombinasjon med 1.10 ved kryssingen av Stabbursdalen. Trasé 1.10 går 700–800 meter vest for dagens ledninger der den krysser Stabbursdalen. Dette mener de vil redusere kollisjonsrisikoen for dverggås, se vurderinger i kapittel 5.5.

Konsekvensutredningen foreslår at kamuflering, i form av grønnmalte master, bør vurderes på enkelte strekninger. Statnett nevner at det kan ha god effekt blant annet for å redusere synligheten fra bebygde områder i Stabbursdalen. Ellers er det å kable eksisterende ledninger et avbøtende tiltak for landskap, da spor etter nedgravde kabler etter forholdsvis kort tid vil være borte i områder uten høy vegetasjon.

Flere av høringsinnspillene i saken dreier seg om synlighet og landskapsvirkninger, for eksempel i Stabbursdalen, et område som mange er opptatt av. Noen har preferanser for enkelte traseer, og viser til at det er bolig- og hyttebebyggelse i dalen. Andre ønsker at det settes vilkår om avbøtende tiltak, slik som mørke eller matte master, liner og isolatorer der ledningen går i viktige frilufts- og naturområder. FNF Finnmark med flere mener at mørke master vil ha det motsatte av kamuflerende effekt store deler av året, da landskapet er snødekt fra oktober til juni. Stabbursdalen nasjonalparkstyre mener blant annet at de foreslåtte tiltakene for dverggås, med lavere master og fugleavvisere på linene, ikke vil være i samsvar med landskapsvernets formål. Nasjonalparkstyret mener at selv alternativ 1.7 i randsonen til landskapsvernområdet vil være så negativt for verneområdet at det ikke bør tillates. De mener derfor at Statnett må legge fram

løsninger som ivaretar begge hensyn på en god måte. Porsanger kommune foretrekker trasé 1.7 i Stabbursdalen. Stabbursdalen Resort, som lever at kunder som kommer for å oppleve ren og uberørt natur, mener den nye ledningen vil påvirke landskapet negativ og ber om at det ikke gis tillatelse til å bygge den.

NVEs vurdering

NVE registrerer at det ligger spredt bebyggelse langs den østlige delen av Stabburselva. Få hus ligger nær trasé 1.7, og de nærmeste ligger rundt 90–100 meter fra traseen. Samlet gir alternativ 1.7, etter mindre justering i form av trasé 1.8, begrensede negative visuelle virkninger for bomiljø. Noen flere hus ligger langs og nærmere dagens 132 kV trasé. Her har Statnett som nevnt søkt om trasé 1.11 for å øke avstanden til bebyggelsen.

De visuelle virkningene av trasé 1.9 er delvis kjente, da det allerede går to kraftledninger i denne traseen i dag, hvorav én erstattes av ny ledning. Dette er også inngrep omgivelsene har vennet seg til over tid, og endringen blir dermed liten. Dagens ledninger går forholdsvis nær bebyggelse, og trasévarianten 1.11 som kombinerer trasé 1.9 og 1.7, øker avstanden og reduserer dermed synligheten fra disse boligene noe. NVE legger til grunn at trasé 1.9 krever søknad om dispensasjon etter verneforskriften for landskapsvernområdet, jf. uttalelsen fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Trasé 1.10 innebærer at ledningen trekkes enda lenger inn i Stabbursdalen landskapsvernområde, inn mot furuskogen og nærmere nasjonalparken, enn dagens ledninger. NVE mener fordelen er at det kan gi ledningen noe mer bakgrunnsdekning i furuskogen på en kortere strekning, særlig dersom mastene får mørk farge på denne strekningen. Ellers mener NVE det er liten forskjell i de visuelle virkningene i landskapet, med unntak av at det ofte vil være en fordel å legge tekniske inngrep nærmere annen infrastruktur og bebyggelse. Slik kan et mer urørt preg bevares innover i landskapsvernområdet og inn mot nasjonalparken, og redusere negative visuelle virkninger for friluftsliv og naturopplevelser. NVE legger til grunn at trasé 1.10 også krever søknad om dispensasjon etter verneforskriften.

NVE vurderer at trasé 1.7 i kombinasjon samlet er det alternativet som gir minst negative visuelle virkninger. Vi vektlegger at denne traseen helt unngår Stabbursdalen landskapsvernområde. Denne traseen vil ligge nærmere E6 og utbygde områder, samtidig som nærføring til boliger i Solbakken-området reduseres sammenlignet med trasé 1.9. Denne traseen krever ikke dispensasjonssøknad etter verneforskriften, etter NVEs forståelse.

NVE mener at visuelle virkninger for kulturminner avhenger av avstanden til disse. I denne sammenhengen framstår trasé 1.7 som mest negativ og trasé 1.9 som nest mest negativ for opplevelsen av kulturmiljøet Solbakken. Virkninger for kulturminner og kulturmiljø vurderes ellers nærmere i kapittel 5.8. Vi mener det ikke er avgjørende for vurderingen av visuelle ulemper i dette tilfellet.

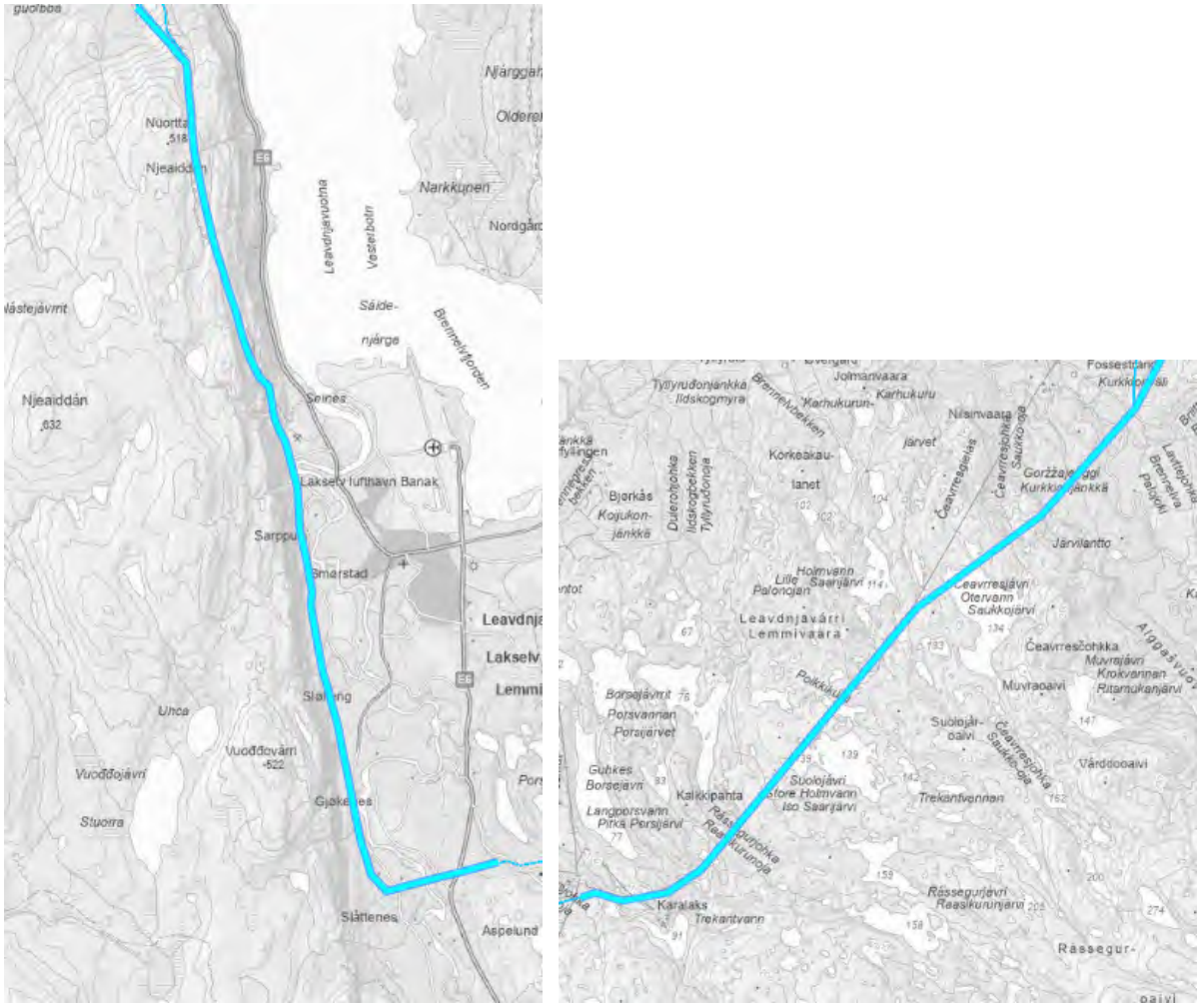
Etter NVEs vurdering vil fjerning av både 132 kV og 66 kV-ledningene på strekningen Ikkaldas–Kunsajávri samlet redusere de visuelle virkningene ved at antall master blir færre, selv om de nye mastene blir kraftigere og høyere. Dette gjelder uavhengig av om dagens trasé eller en ny trasé velges for den nye ledningen. Dersom 132 kV-ledningen ikke kables, vil ikke trasé 1.9 være aktuell, og de visuelle virkningene vil spres ut over større områder.

På den annen side er det aktuelt at Statnett pålegges å bygge lavere master over deler av strekningen, omtalt i kapittel 5.5.2, av hensyn til dverggås. Lavere master gir anslagsvis tre ganger

så mange master på samme strekning. Avhengig av landskapet rundt kan dette øke synligheten av kraftledningen, sammenlignet med noe høyere og færre master.

Av de traseene Statnett har søkt om, mener NVE at trasé 1.7 er den som samlet gir minst negative visuelle virkninger for landskapsopplevelsen, friluftsliv-/reiseliv, kultur- og bomiljø, uavhengig av om 132 kV-ledningen kables. På enkeltstrekninger, som der ledningen krysser Stabbursdalen, kan det benyttes mørk farge på mastene og isolatorer som vil ha kamuflerende effekt, avhengig av hvilken trasé som velges og om det er noe bakgrunnsdekning i terrenget. For at et slikt tiltak skal ha effekt året rundt, er det en forutsetning at det finnes skog av en viss størrelse, ellers kan effekten bli økt synlighet vinterstid. NVE forventer at effekten av mørkfargede master vil være størst for trasé 1.10, der den går langs furuskogen ved Njallavárri. Når det gjelder mattede liner opplyser Statnett om at dette nå er standardkomponenter som demper gjenskinn av sollys fra linene.

5.7.4 Delstrekningen Kunsajávri–Lakselv transformatorstasjon–Fossestrand

Figur 5.7-7: Trasé fra Kunsajávri til Fossestrand via Lakselv transformatorstasjon. Kilde: Statnett.

På strekningen fra Kunsajávri til Lakselv har Statnett søkt om én trasé for den nye ledningen parallelt med dagens 132 kV ledning, og som delvis gjenbruker traseen til 66 kV-ledningen

Smørfjord–Lakselv[26]. Videre mot Fossestrand følger traseen dagens 132 kV ledning Lakselv–Adamselv fram til Otervann, der den fraviker dagens trasé og går mot sørøstsiden av Fossestrand. Denne traseen fortsetter gjennom delområdet *Porsangerfjorden* og går videre inn i delområdet *Karalaks,* gitt *middels verdi* i konsekvensutredningen.

420 kV-ledningen, som blir større enn dagens ledning, blir synlig i dalsiden ved Porsangerfjorden fra for eksempel E6, men vil få god bakgrunnsdekning i bratt terreng på vestsiden. Den vil gå foran og nedenfor juvet med Rahppafossen, som kan påvirke opplevelsen av dette viktige landskapselementet. Nord for fossen krysser traseen dagens 132 kV ledning. Traseen vurderes i konsekvensutredningen til å være *middels* negativ for landskapet. Foran Rahppafossen foreslår konsekvensutredningen kamuflering med grønne master for å redusere synligheten fra større avstander, som fra Lakselv.

Store deler av områdene langs Lakselva og mellom Lakselv transformatorstasjon til Brennelva er friluftslivsområder med *stor verdi*. Lakselva er vurdert å ha *svært stor verdi* og er en av fylkets beste lakseelver. Karalaks er et turområde som er mye brukt til organiserte aktiviteter og en lang rekke varierte friluftsaktiviteter. Ledningen vil bli et nytt og godt synlig inngrep på denne strekningen. Fra sentrale deler av Lakselv og den konsentrerte bebyggelsen er avstanden likevel stor, og ledningen blir ikke framtredende. Konsekvensutredningen gir konsekvensgraden *middels negativ* for friluftsliv på denne strekningen. Statnett foreslår at det vurderes kamuflering med grønne master der de er synlige fra bebyggelsen i Lakselv og langs Lakselva, og videre i Karalaks og Brennelvdalen.

For reiseliv vil traseen i nærheten av Fossestrand og der den krysser Brennelva bli synlig fra bomiljøet og gårdsbutikken på Fossestrand (vist på figur 5.7-8), og fra området rundt Karalaks leir- og utfartssenter. Den vil krysse barmarks- og snøscooterløyper, og konsekvensutredningen vurderer konsekvensgraden av traseen til *liten negativ* i dette området.

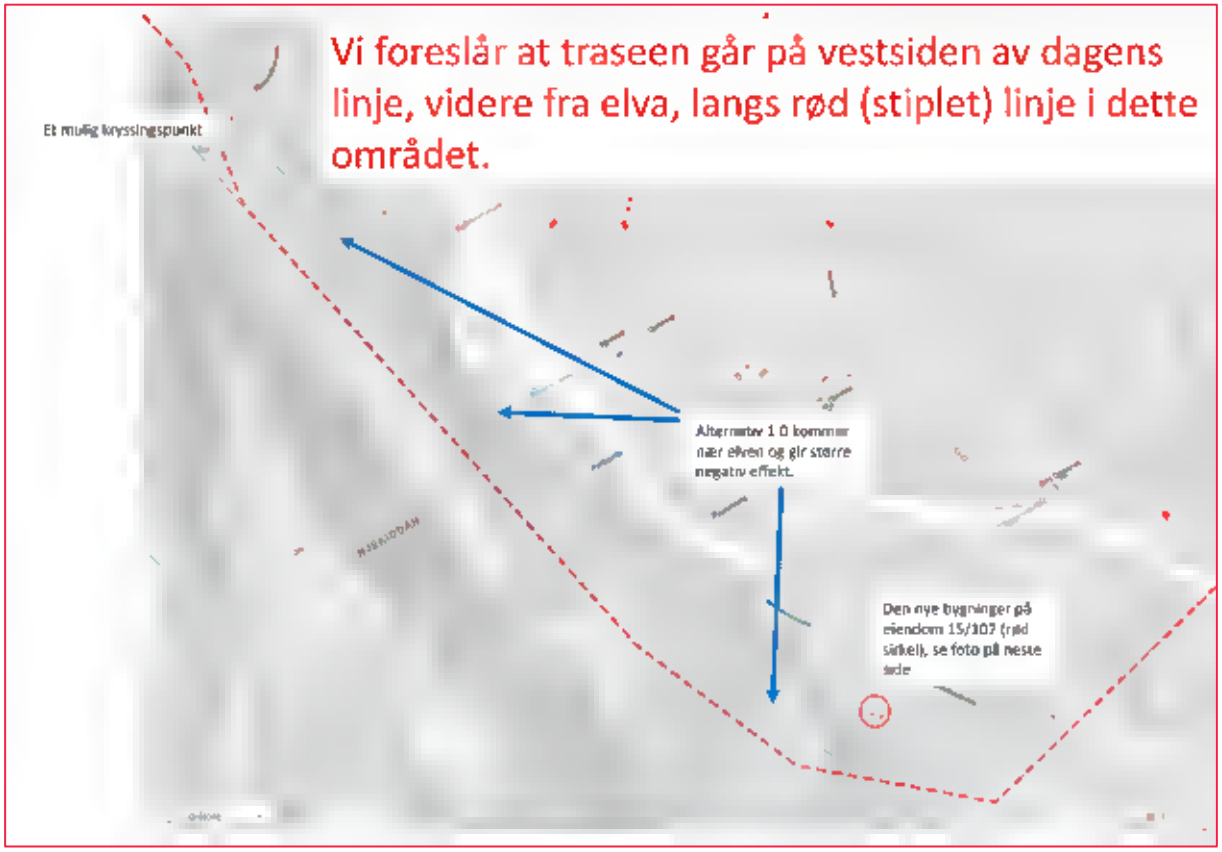

Figur 5.7-8: Traseen visualisert fra Fossestrand. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad 2020.

[26] Forutsatt at 66 kV ledning til AreaNett rives.

Arctic Ilo, ein reiselivsbedring i Porsanger, mener en ny, stor kraftledning ved Lakselva, og særlig i nærheten av Rahppafossen, vil være svært ødeleggende for deres næringsvirksomhet, som tilbyr opplevelsesturer for turister. Stuenes Lodge, en annen reiselivsbedrift åtte kilometer sør for Lakselv sentrum, er også bekymret for hvordan den nye kraftledningen vil påvirke deres næringsgrunnlag. Den samme bekymringen deler andre reislivsaktører med virksomhet i Lakselvdalen.

LIScomp AS ved Frans Liski foreslår i flere uttalelser en justering av traseen som vist på figur 5.7-1 ved Gjøkenes. Forslaget betyr at ny ledning legges på vestsiden av eksisterende 132 kV ledning på strekningen og dermed krysser denne på et punkt lenger nord enn Statnett har søkt om. Liski planlegger å drive naturturisme i området, og mener blant annet at de visuelle virkningene av ledningen vil reduseres om den legges vest for dagens ledning med større avstand til områdene han ønsker å utnytte.

Figur 5.7-1 Foreslått traséjustering fra Frans Liski.

Det er også foreslått å justere traseen noe sørover der ledningen krysser Lakselva, av hensyn til fiskeplasser og friluftsliv. Statnett har kommentert at de mener traseen de har søkt om, som går langs dagens 132 kV ledning, samlet sett er den beste løsningen. De viser samtidig til at å fjerne dagens 66 ledning, som krysser Lakselva tre ganger, gir en positiv endring for landskap og friluftsliv.

NVEs vurdering

NVE legger til grunn at ledningen blir synlig i viktige frilufts- og naturområder, noe som kan oppfattes negativt for besøkende i områdene. NVE registrerer at det på den første delen av

strekningen fra Kunsajávri til Rahppafossen er forholdsvis god avstand mellom traseen og E6/fjorden. Det er også god avstand fra ledningen til de mer sentrale delene av Lakselv. På hele strekningen fra Rahppafossen til den vinkler østover mot Lakselv transformatorstasjon ligger både dagens ledninger og traseen til ny 420 kV ledning med god bakgrunnsdekning i fjellsiden på vestsiden. Her mener NVE at mørkfargede master og isolatorer kan gi god kamuflerende effekt. Det kan også gi noe kamuflerende effekt på strekningen videre til inn til Lakselv transformatorstasjon sommerstid, men effekten vinterstid kan bli motsatt om vegetasjonen dekkes av snø. NVE mener Statnett bør drøfte effekten i samråd med lokale myndigheter og beskrive dette i detaljplanen.

NVE ba Statnett om en vurdering av forslaget fra LIScomp ved Frans Liski, med tanke på teknisk gjennomførbarhet, endrede visuelle virkninger sett fra Gjøkenes og eventuelle kostnader eller andre ulemper med forslaget. Statnett har flere ganger vært i kontakt med Liski. Selv om det i utgangspunktet ikke forventes utfordringer knyttet til naturfare/skred på strekningen, sier Statnett at de må gjennomføre nye naturfareutredninger før denne traseen kan velges. Det vil også bli mer krevende å gjennomføre kryssing lenger nord, og det vil kreve svært høye master pga. høydeforskjeller i terrenget. Traséforslaget har større avstand til Lakselva, noe som Statnett mener er positivt. De mener den beste løsningen i så fall vil være kryssing fra mast 145 til en ny mast 146 på vestsiden av dagens ledning, som gir marginal endring i visuelle virkninger pga. stor avstand. Statnett er imidlertid usikker på hva reindriften mener om forslaget fra Liski, da de allerede har avtale med Njeaiddan siida om omsøkte trasé på østsiden av dagens ledning.

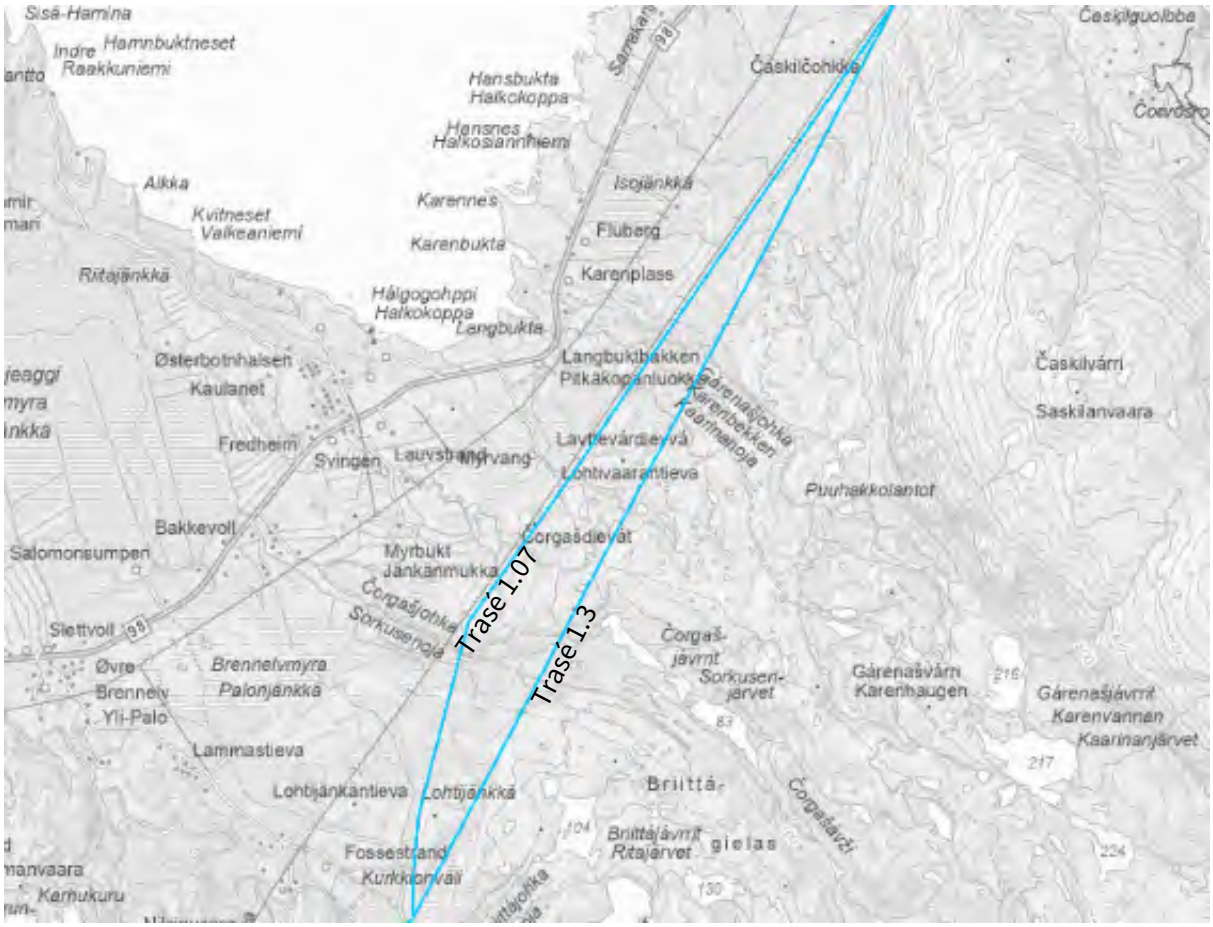
Etter NVEs vurdering vil betydelig høyere master i krysningspunktet kunne bli synlige på lengre avstand. Samtidig taler hensynet til aktiviteten langs Lakselva for at større avstand til ledningen, gjerne i kombinasjon med kamuflerende tiltak, vil redusere de negative visuelle virkningene. Det er derfor mye som tyder på at Liskis forslag til traséjustering vil gi reduserte ulemper for landskap, lokalmiljø og friluftslivs-/reiselivsinteressene. Disse hensynene må vurderes i lys av eventuelle ulemper for reindriften og oppdaterte naturfarevurderinger.

NVE mener at Statnett bør vurdere forslaget om justering i forbindelse med arbeidet med detaljplanen og eventuelt søke om justering av traseen dersom flere hensyn tilsier at løsningen samlet sett blir bedre.

NVE er enig i Statnetts vurdering av at omsøkte trasé langs dagens 132 kV ledning ved kryssing av Lakselva, samlet gi minst negative visuelle virkninger i området, fordi inngrepene slik holdes samlet i én korridor.

Videre mot Fossestrand går traseen i områder med mer urørt preg til den krysser Brennelva. Her vil kamuflerende tiltak være mindre effektive, etter NVEs vurdering. Samlet mener NVE traseen Statnett har søkt om på denne strekningen, er den som i størst mulig grad begrenser samlede visuelle virkninger.

5.7.5 Delstrekningen Fossestrand–Časkil

Figur 5.7-9: Trasé 1.3 og 1.07 på strekningen fra Fossestrand til Časkil. Kilde: Statnett.

Traseen befinner seg fortsatt i delområdet *Porsangerfjorden* med *stor verdi.* På denne strekningen har Statnett søkt om to traseer, alternativ 1.3 og 1.07. Statnett prioriterer traséalternativ 1.07, som ligger godt unna bebyggelsen i Brennelvdalen sammenlignet med dagens ledning, og forholdsvis lavt i terrenget. Statnett baserer sin prioritering på konsekvensutredningen, som peker på at det er en fordel at trasé 1.07 i større grad samlokaliseres med dagens ledning. Trasé 1.07 holder også større avstand til friluftsområdene ved Lavvtevárri, som ifølge konsekvensutredningen har *stor verdi*. Selv om konsekvensen for friluftsliv av begge traseene vurderes som *middels negativ,* gjør større grad av samlokalisering med dagens trasé at 1.07 kommer bedre ut for friluftsliv. Disse områdene brukes også av *Wild Caribou* til deres reiselivsvirksomhet knyttet til villmarksopplevelser. De negative virkningene for reiselivet vurderes likevel likt for begge alternativene, som *liten negativ*.

Flere av de som bor i Brennelvdalen er opptatt av bomiljøet og utsikten fra sine boliger og mener at traseer som går i større avstand til boligområder bør velges. Av traseene som Statnett har søkt om, mener beboerne at trasé 1.3 best vil ivareta hensynet til dem, selv om flere har bedt om traseer enda lenger øst og sør for de omsøkte.

Brennelv bygdelag viser til at de har foreslått traseen Statnett har søkt om, det vil si trasé 1.01 i kombinasjon med trasé 1.07, som i størst mulig grad følger dagens 132 kV trasé. De mener denne

traseen best ivaretar hensynet til naturen i dette området og gir minst mulig berøring med Lavvtevàrris høydedrag og åpne landskap.

Wild Caribou uttaler at store master i området de tilbyr naturopplevelser, vil være svært negativt for deres virksomhet og kan ødelegge deres næringsgrunnlag. De ønsker derfor traseer i størst mulig avstand til deres områder og minimum 20 kilometer.

NVEs vurdering

NVE er enig i Statnetts prioritering av trasé 1.07 av hensyn til landskap. Det er positivt at den nye ledningen legges ved siden av dagens 132 kV ledning over en lengre strekning, samtidig som den er justert lenger unna bebyggelsen i Brennelvdalen. Ulempen med trasé 1.07 er at det går nærmere Fossestrand gård enn trasé 1.3, men avstanden er likevel over 450 meter fra nærmeste bebyggelse. Hensynet til landskapsvirkninger står i mange tilfeller mellom hensynet til landskapet mange ferdes i til daglig, og landskap med mer urørt preg og brukes sjeldnere, men som har stor verdi som friluftslivs- og rekreasjonsområde. Etter NVEs vurdering vil trasé 1.07 være en mellomløsning som ivaretar flere hensyn. Vi mener derfor trasé 1.07 er den løsningen som samlet gir minst visuelle virkninger på denne strekningen.

Kamuflering i form av mørke master og isolatorer vil etter NVEs vurdering kunne ha noe effekt ledningen krysser dalen, men liten effekt ut over det på denne strekningen. Effekten vinterstid er også mer usikker, og Statnett bør beskrive dette nærmere i detaljplanen, der vi ber om at avgrensningen av kamufleringsstrekninger foreslås.

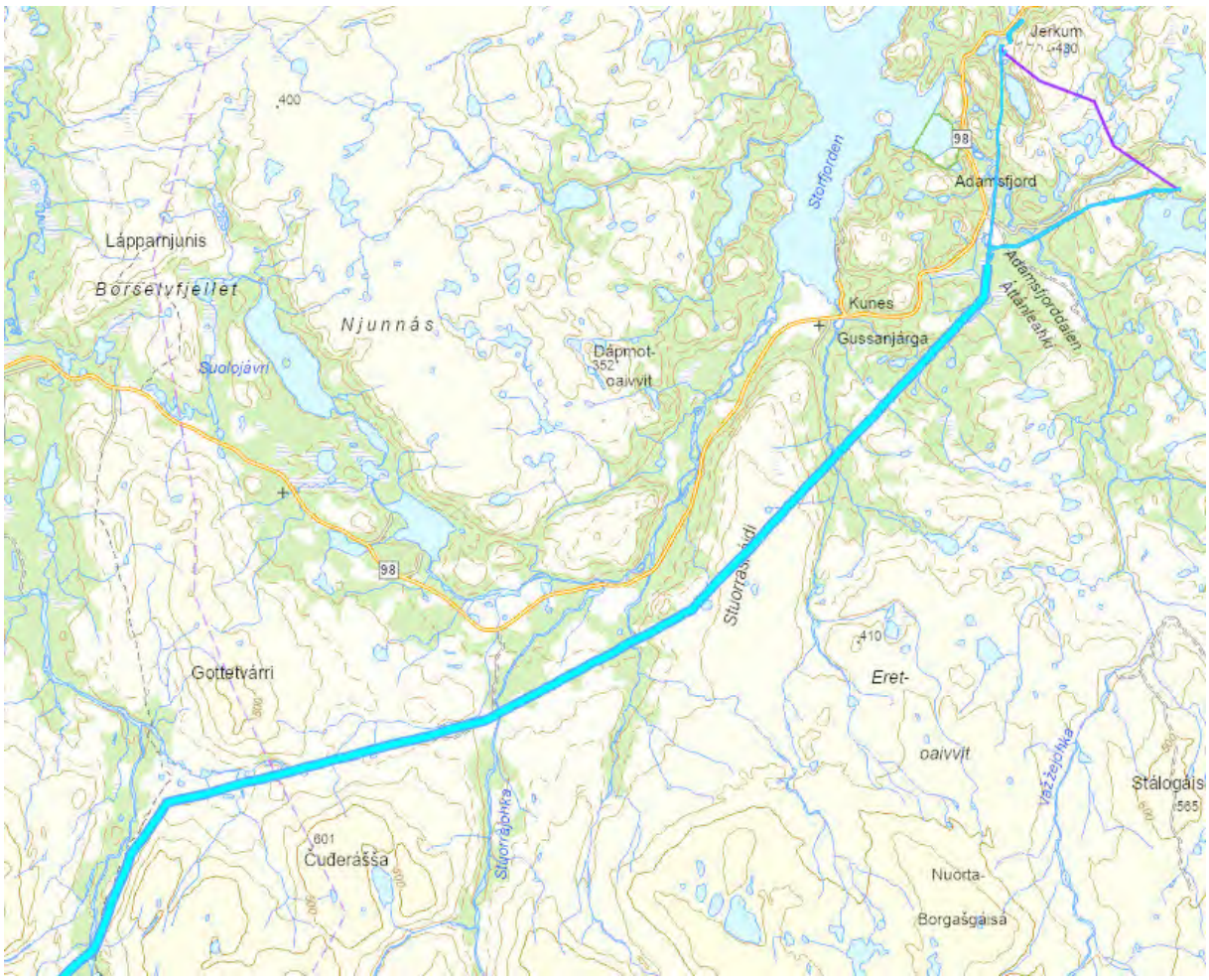
5.7.6 *Delstrekningen Časkil–Lebesby*

Figur 5.7-10: Traseen fra Časkil til Børselvdalen. Kilde: Statnett.

På denne delstrekningen har Statnett søkt om bare én trasé. Ny 420 kV ledning er planlagt parallelt med dagens 132 kV ledning Lakselv–Adamselv på hele strekningen til én av to alternative lokaliteter for nye Lebesby transformatorstasjon. Traseen går i hovedsak i delområdet *Rásttigaisá/Laksefjordvidda* med *stor verdi* for landskap. Det er et storskala viddelandskap med lite vegetasjon, men likevel med evne til å dempe inntrykket til større inngrep, ifølge konsekvensutredningen.

Store Bjørndalen og Børselvdalen er to større daler som er viktige elementer i dette landskapet. Det er langt til bebyggelse, men ledningen vil bli synlig for mange som ferdes på vidda. Ledningen vil krysse flere elver og gå langs Børselvdalen på en lengre strekning. Samlokalisering med dagens ledning vurderes som positivt i konsekvensutredningen. Konsekvensen for landskap vurderes som *middels negativ*.

Figur 5.7-11: Traseen fra Børselvdalen til ny Lebesby transformatorstasjon. Kilde: Statnett.

Ledningstraseen krysser snøscooter- og barmarksløyper i områdene fra Store Bjørndalen til Børselvdalen. Områdene langs Storelva brukes i til samisk reiselivsvirksomhet. Konsekvensen for reiseliv vurderes som *liten negativ* i konsekvensutredningen.

Områdene langs Børselva, som er populær fiskeelv, og Storelva har *stor verdi* for friluftsliv. Ledningen vil bli synlig der den krysser disse områdene. Konsekvensutredningen vurderer at en ny 420 kV ledning i tillegg til dagens ledning vil redusere opplevelsesverdien av områdene. Konsekvensen vurderes til *liten til middels negativ* for friluftsliv. Traseen går nær kulturmiljø med synlige automatisk fredete kulturminner, som fører til at konsekvensutredningen gir traseen konsekvensgrad *stor negativ* for kulturmiljø.

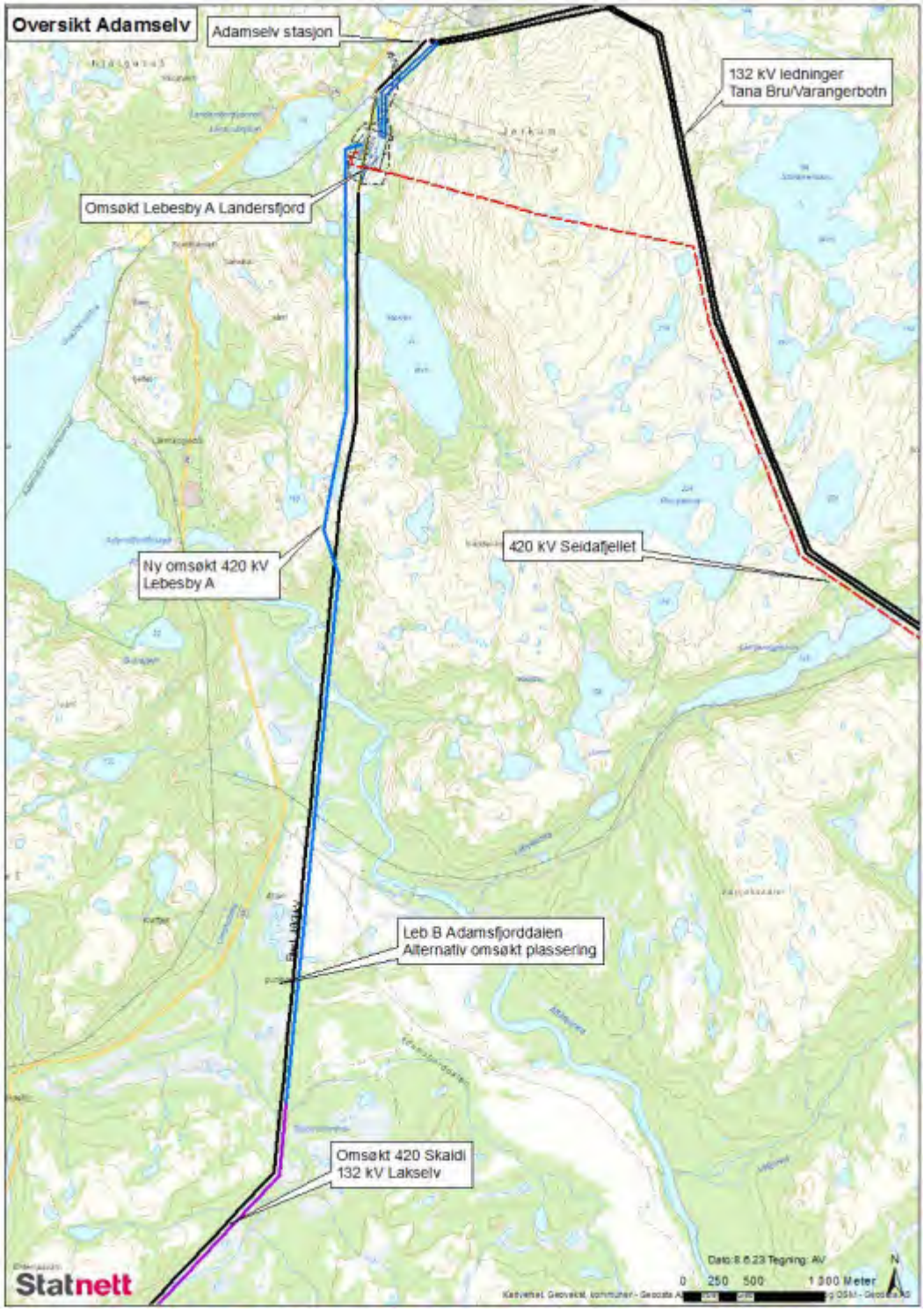
Figur 5.7-12: Visualisering av 420 kV-ledningen ved Børselva. Kilde: Multiconsult AS.

NVEs vurdering

I likhet med konsekvensutredningen mener NVE at samlokalisering med dagens 132 kV ledning samlet gir mindre visuelle virkninger enn om nye områder berøres. Dagens trasé går nesten utelukkende langt fra bebyggelse og områder der folk ferdes i det daglige. Til gjengjeld vil den nye ledningen gå gjennom verdifulle og populære friluftslivsområder, som framstår som urørte med unntak av dagens ledning. Særlig der ledningen går i Børselvdalen over en lengre strekning, vil den være godt synlig i et viktig område for friluftsliv. Samtidig er landskapet godt egnet til å dempe inntrykket av større ledninger, og selv en 420 kV ledning vil absorberes godt i disse omgivelsene.

NVE mener mørke master og isolatorer ikke vil ha noen kamuflerende effekt i dette landskapet, men vil tvert imot kunne gjøre ledningen noe mer synlig. NVE mener Statnett har søkt om den traseen som gir minst negative virkninger for landskap og friluftsliv/reiseliv på denne strekningen.

5.7.7 *Delstrekningen Lebesby B–Lebesby A*

Figur 5.7-13: Traseen mellom alternative plasseringer av Lebesby transformatorstasjon. Kilde: Statnetts tilleggssøknad juni. 2023.

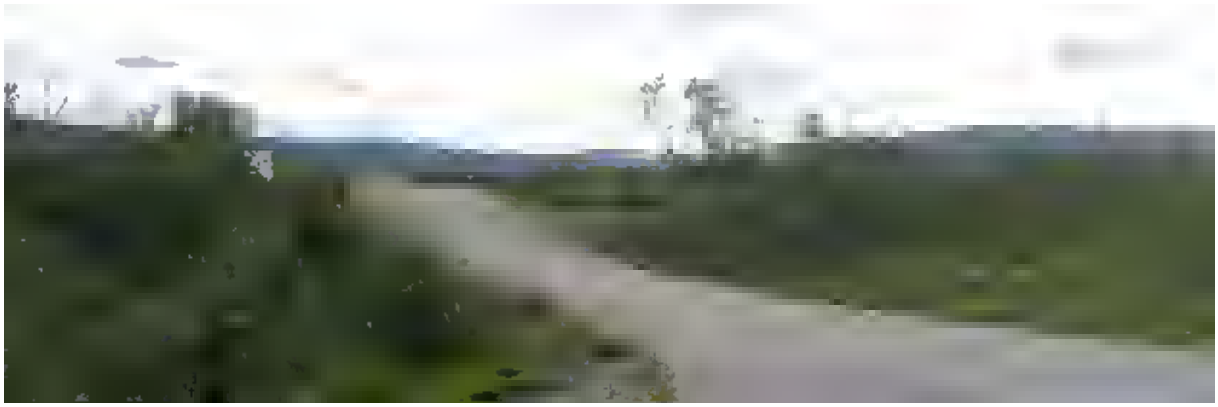
Om det er aktuelt med ny 420 kV ledning på denne strekningen avhenger av hvilken plassering av nye Lebesby transformatorstasjon som velges. På denne strekningen har Statnett søkt om én trasé

parallelt og på østsiden av dagens 132 kV ledning til Adamselv transformatorstasjon. Traseen berører delområdene *Rásttigaisá/Laksefjordvidda* og *Indre del av Laksefjorden* med *stor verdi* for landskap. Konsekvensutredningen opplyser at ledningen vil være synlig fra deler av fylkesvei 98, i Adamsjorddalen. Kryssingen av Adamsfjordelva og Adamsfjorddalen med kroksjøene er negativt for landskapet her. Ledningen vil imidlertid ikke være særlig synlig fra Adamsfjord naturreservat på grunn av topografi og avstand, som er over en kilometer. For landskapet vurderes konsekvensen til *middels til stor negativ,* som inkluderer strekningen helt til Guorgápmir.

Parallellføring med dagens ledning regnes som positivt. Virkningen for reiseliv vurderes til *liten negativ* og for friluftsliv til *liten til middels negativ.*

NVEs vurdering

Ny 420 kV kraftledning vil ha betydelig større dimensjoner enn dagens 132 kV ledning og blir mye mer synlig enn denne, for eksempel gjennom Adamsfjorddalen og langs Adamsfjordelva. Fra fylkesveien, der mange ferdes, er det likevel i hovedsak god avstand til ledningen.

Figur 5.7-14: Dagens 132 kV kraftledning sett fra nærmeste punkt på fylkesveien i Adamsfjorddalen. Ny 420 kV ledning vil gå bortenfor og parallelt med denne. Kilde: Google Street View 2024.

Folk som bruker områdene til friluftsliv og rekreasjon vil kunne få naturopplevelsen påvirket av den nye ledningen. NVE legger til grunn at ledningen vil ha negativ konsekvenser for friluftsliv og landskap. Slik NVE ser det er det likevel gunstig at de to kraftledningene samlokaliseres på hele strekningen, for å unngå å berøre vesentlig større områder enn i dag. NVE mener derfor at Statnett har søkt om den beste traseen på denne strekningen, dersom Lebesby transformatorstasjon plasseres i Landersfjord (Lebesby A).

Mørke master og isolatorer vil kunne gi kamuflerende effekt på strekningen gjennom Adamsfjorddalen der det er bakgrunnsdekning i skog sett fra for eksempel fylkesveien sommerstid, men trolig ha dårlig effekt vinterstid. Vi vil derfor ikke pålegge slike tiltak på denne strekningen.

5.7.8 Lebesby transformatorstasjon

Statnett har søkt om to alternativer for den nye transformatorstasjonen, hhv. i Landersfjord og i Adamsfjorddalen, som har noe ulike virkninger for landskapet. De ligger begge innenfor delområdet *Indre del av Laksefjorden* med stor verdi. Adamsfjord naturreservat, som blant annet har som formål å bevare et terrasselandskap som viser landhevingene etter siste istid og to særpregete fosseløp, ligger hhv. nordvest og sørvest for de to alternative stasjonsplasseringene.

Lebesby A, Landersfjord

Konsekvensutredningen beskrev den opprinnelige plasseringen av et utendørsanlegg som visuelt eksponert på et fjellplatå med tilnærmet bart fjell. Stasjonen ville blant annet bli godt synlig fra fylkesvei 98. Statnett søker nå om å bygge stasjonen etter dette alternativet som et innendørs gassisolert anlegg (GIS-stasjon) på en justert plassering cirka 700 meter sør for dagens Adamselv transformatorstasjon. Dette reduserer synligheten fra fylkesveien sammenlignet med opprinnelig forslag. Statnett søker om et inngjerdet areal på cirka 55 dekar, men samlet avsatt areal inkludert cirka 600 meter adkomstvei, vil være cirka 127 dekar.

Det vil også være nødvendig å sprenge i fjell og foreta fyllinger for å plassere stasjonen, som vil gi synlige og varige inngrep, ifølge konsekvensutredningen. Adkomstveier vil også gi fyllinger og skjæringer i landskapet. Konsekvensutredningen foreslår å ha en plan for sprengingen for å skåne terrenget og landskapet mest mulig, og revegetere fyllinger slik at de etter hvert ser mer naturlige ut.

Konsekvensutredningen konkluderte opprinnelig at Lebesby A som konvensjonelt utendørsanlegg hadde størst negative konsekvenser for landskap, med *stor negativ konsekvens*. For friluftsliv rangerer konsekvensutredningen dette alternativet som minst negativt med *ubetydelig konsekvens.* For reiseliv vurderes konsekvensen å være *ubetydelig til liten negativ.*

Plassering av transformatorstasjonen etter alternativet Lebesby A betyr også at 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby blir forlenget med cirka sju kilometer mot nord, parallelt med dagens 132 kV ledning Adamselv–Lakselv, som beskrevet i kapittel 5.7.7. Dagens 132 kV ledning Adamselv–Lakselv må legges om og inn til Lebesby A. 132 kV-ledningene fra øst, Adamselv–Tana Bru og Adamselv–Varangerbotn, vil forlenges med cirka 800 meter fra dagens Adamselv transformatorstasjon til Lebesby A. I tillegg vil en eventuell 420 kV ledning videre mot Seidafjellet, som Statnett har søkt om, gå i en trasé sørøstover og delvis parallelt med dagens to 132 kV ledninger mot hhv. Tana Bru og Varangerbotn.

NVEs vurdering

NVE konstaterer at konsekvensutredningen har beskrevet virkningene av Lebesby A som et utendørsanlegg. Den justerte løsningen med innendørsanlegg er ikke rangert opp mot det opprinnelige alternativet. NVE mener de negative konsekvensene for landskapet av dette stasjonsalternativet blir redusert ved at selve stasjonsanlegget blir mindre ruvende som innendørsanlegg enn det som opprinnelig ble utredet.

GIS-stasjonen vil ligge i en avstand av minst 250 meter til fylkesvei 98 på det nærmeste og vil bli synlig fra veien. Terrenget i dette området er forholdsvis kupert, og gjennom god terrengtilpasning vil deler av anlegget kunne skjules noe av terrengformasjonene. NVE forventer at stasjonsalternativ A i seg selv vil få små eller ubetydelig visuelle virkninger for friluftsliv, reiseliv eller kulturmiljø.

Lebesby kommune foretrekker at transformatorstasjonen plasseres i Landersfjord. Det samme ønsker Kunes bygdelag. Reinbeitedistrikt 13 ønsker sterkt at transformatorstasjonen plasseres i Landersfjord framfor Adamsfjorddalen.

Lebesby B, Adamsfjorddalen

Alternativet planlegges som et konvensjonelt luftisolert utendørsanlegg i Adamsfjorddalen, cirka sju kilometer sør for Adamselv transformatorstasjon. Etter at konsekvensutredningen ble

gjennomført har Statnett justert plasseringen av stasjonslokaliteten 300 meter lenger øst for opprinnelig omsøkt plassering. Justeringen innebærer også større avstand til fylkesveien. Statnett oppgir at totalt eiendomsareal, inklusive arealer for massedeponi på cirka 25 dekar, blir cirka 185 dekar. I tillegg kommer en cirka 500 meter lang adkomstvei.

Ifølge konsekvensutredningen er stasjonen planlagt på en stor terrassert slette, i et landskap der Adamselva slynger seg og har skapt flere kroksjøer i dalen. Selv om stasjonen er stor, er det store landskapsrommet egnet til å redusere virkningen. Den kan bli delvis synlig fra fylkesvei 98 vest for stasjonen.

Konsekvensutredningen konkluderer med at Lebesby B har *middels til stor negativ konsekvens* for landskap og dermed rangeres denne som bedre enn Lebesby A slik den opprinnelig var utredet. Alternativ B rangeres som dårligst for friluftsliv og reiseliv med *liten til middels negativ konsekvens.* Konsekvensutredningen begrunner dette med at stasjonslokalitetene ligger i randsonen til friluftsområdet Laksefjordvidda med *middels verdi* og cirka 350 meter vest for scooterløypen innover Adamsfjorddalen.

Kunes Camping sier de har reiselivsaktivitet i området der Lebesby B er planlagt, men at stasjonen ikke vil være til direkte hinder for aktiviteten. Konsekvensutredningen legger vekt at det må bygges to nye 132 kV ledninger mellom stasjonen og Uhca Sopmir / Lille Måsvannet, hvor de kobles til eksisterende ledninger. Denne negative virkningen oppveies ikke helt av at dagens 132 kV-ledninger fjernes, da det netto blir lengre strekninger med ny ledning, og de nye traseene er mer negative for bruken av områdene. For kulturmiljø vurderes Lebesby B å ha *ubetydelig konsekvens*, med ingen registrerte kulturmiljø i nærheten. Det inkluderer nye ledninger mellom Adamsfjorddalen og Uhca Sopmir.

Valg av Lebesby B som lokalitet betyr også at en eventuell kommende 420 kV ledning fra Lebesby mot Seidafjellet etter Statnetts søknad vil legges parallelt med de to 132 kV-ledningene mot hhv. Tana Bru og Varangerbotn. På strekningen Lebesby B–Uhca Sopmir blir det da tre parallelle kraftledninger i helt ny trasé.

Konsekvensutredningen Statnett har levert for 420 kV-forbindelsen Lebesby–Seidafjellet konkluderer med at det er små forskjeller i de alternative ledningstraseene fra hhv. Lebesby A og Lebesby B. Fra Lebesby B blir det tre ledningene godt synlig i landskapsrommet rundt Adamssletta, som har *stor verdi.* På den annen side er dette den korteste traseen, og det gjør at de kommer forholdsvis likt ut, ut fra de samlede virkningene for landskap, friluftsliv, reiseliv og kulturmiljø.

NVE er enig i konsekvensutredningens beskrivelse av visuelle virkninger av stasjonsplassering Lebesby B. NVE mener omleggingen av dagens traseer vil gi ulemper for nye områder mellom Lebesby B og Uhca Sopmir, og vil bli godt synlig i landskapsområdet Adamssletta.

<u>NVEs oppsummering av de alternative stasjonsplasseringene</u>

NVE mener plassering av en transformatorstasjon ved Landersfjord er en bedre løsning visuelt og landskapsmessig enn en plassering i Adamsfjorddalen, selv om det medfører noe lenger strekning med 420 kV ledning. NVE er ellers enig i konsekvensutredningens vurdering av virkningene for friluftsliv, reiseliv og kulturmiljø, der alternativet Lebesby B kommer noe dårligere ut. Alternativet Lebesby A krever på den annen side at 420 kV-ledningen må forlenges sju kilometer nordover, som vi bli mer synlig i landskapet enn en ny 132 kV ledning på samme strekning.

Valg av plassering av transformatorstasjonen vil legge føringer for framtidig nettutbygging, der alle større ledninger må legges inn til denne plasseringen. For eksempel gjelder dette omsøkte 420 kV ledning fra Lebesby til Seidafjellet, der det er lagt fram to alternative traseer østover. NVE konstaterer at 420 kV-traseen fra Lebesby A mot Seidafjellet vil være om lag én kilometer lengre enn traseen fra Lebesby B. Samtidig vil førstnevnte trasé på en om lag 3,7 kilometer lang strekning gå parallelt i en etablert trasé, mens traseen Lebesby B–Seidafjellet vil innebære en ny ledningskorridor mot øst.

Samlet mener NVE at plassering av selve stasjonen etter alternativet Lebesby A gir minst negative visuelle virkninger. Da ledningstraseene videre også vurderes å gi tilnærmet likeverdige negative virkninger, mener NVE samlet sett at Lebesby A gir minst negative visuelle virkninger.

5.7.9 Oppsummering av NVEs vurderinger av visuelle virkninger

På bakgrunn av vurderingene av traseene til ny 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby og de to omsøkte plasseringene av nye Lebesby transformatorstasjon, mener NVE at følgende løsning gir minst visuelle virkninger:

- Trasékombinasjonen 1.0 fra Skaidi til Stabbursdalen nord, 1.7 fra Stabbursdalen nord til Kunsajávri, 1.0 fra Kunsajávri til Fossestrand, 1.07 fra Fossestrand til Časkil og 1.0 fra Časkil til Lebesby transformatorstasjon.
- Lebesby A med innføringer av 420 kV-ledningene Skaidi–Lebesby og eventuelt framtidig Lebesby–Seidafjellet, og 132 kV-ledningene Lakselv–Adamselv, Adamselv–Tana Bru og Adamselv–Varangerbotn.

Aktuelle avbøtende tiltak på ny 420 kV kraftledning er å kamuflere master og isolatorer med mørk grønn farge på strekningene der den krysser Stabbursdalen, på strekningen Rahppafossen–Lakselv transformatorstasjon og eventuelt der den krysser Brennelvdalen. Kabling av dagens 132 kV- og 22 kV-ledninger i området Stabbursdalen vil bidra til å redusere visuelle virkninger betydelig. Dette må vurderes opp mot andre hensyn og kostnader. Justering av traseen fra vestsiden til østsiden av dagens ledning på strekningen ved Gjøkenes langs Lakselva vil også redusere synligheten fra Lakselv og reiselivsinteresser i dette området. Disse tiltakene må vurderes opp mot andre hensyn og kostnader.

5.8 Kulturminner og kulturmiljø

Dette kapitlet handler om direkte inngrep i automatisk freda kulturminner og kulturmiljøer og eventuelle vedtaksfreda kulturminner. Automatisk freda kulturminner vil si alle kulturminner fra før 1537, stående bygninger eldre enn 1650 og samiske kulturminner og kulturminner i vann og vassdrag eldre enn 100 år. Nyere tids kulturminner omtales der det er relevant.

5.8.1 Innledning

Under vurderer vi virkningene av tiltaket der vi mener kulturminner og kulturmiljøer kan bli vesentlig berørt og må tas hensyn til spesielt i videre planlegging. NVE har gjort en overordnet gjennomgang av de nye funnene til Sametinget langs traseene som er tilgjengelige i Askeladden. I denne innstillingen har vi lagt størst vekt på funn som kan påvirke vår anbefaling av traséalternativer gjennom Stabbursdalen og Brennelvdalen.

Der ny 420 kV ledning er planlagt parallellført med dagens 132 kV-ledning, har Statnett skissert å utvide rettighetsbeltet med cirka 40 m. Det er da tatt utgangspunkt i en minimumsavstand mellom ledningene på 20 m. Spesielle terreng- og klimaforhold kan imidlertid kreve større avstand mellom ledningene, og over de høyeste fjellområdene skisserer Statnett en avstand på 25–30 m. Det er derfor noe usikkerhet knyttet til i hvor stor grad kulturminnene beskrevet under vil bli direkte berørt.

Kulturminner og kulturmiljø kan bli visuelt påvirket av ny ledning og transformatorstasjon. I vurderingen av slike virkninger må det legges vekt på synlighet som funksjon av avstand og topografi. I de åpne viddeområdene mellom Skaidi og Stabbursdalen samt mellom Brennelv og Adamsfjord er landskapet relativt flatt og åpent. Her vil en luftledning synes på lang avstand og fra mange kulturminner.

Det er også relevant hvorvidt kulturmiljøet har en viss opplevelsesverdi, for eksempel der kulturminnene er synlige på overflaten eller kulturmiljøet er tilrettelagt for besøk med informasjon om hva som finnes. De fleste av kulturminnene omtalt er nylig registrert i felt. NVE er ikke kjent med at de er tilrettelagt for besøk. De fleste er imidlertid synlige, og det må antas at mange av dem er kjent, for eksempel for samiske reindriftsutøvere og andre som ferdes i fjellområdene.

NVE fokuserer her på kulturminner i eller langs ny trasé som kan bli direkte berørt eller som ligger innenfor 300 m fra traseen. Flere kulturminner i området har uavklart status, noe som betyr at de potensielt kan være fredet.

I teksten er det brukt stedsnavn fra Statens kartverk. Kartutsnittene er hentet fra Riksantikvarens database Askeladden og Multiconsults konsekvensutredning.

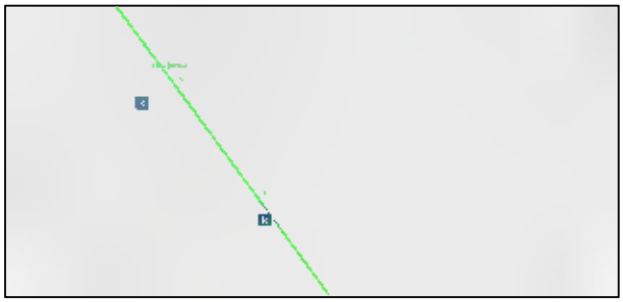
5.8.2 Delstrekningen Skaidi–Stabbursdalen

Skaidi–Ikkaldas

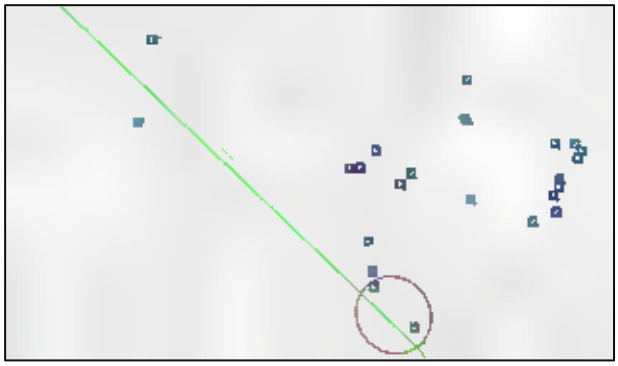
På strekningen fra Skaidi til Ikkaldas er det kun ett alternativ for ny trasé. Dette går på sør- og vestsiden av dagens 132 kV-ledning.

På denne strekningen er det to kjente kulturmiljøer i Skaidi som er omtalt i konsekvensutredningen fra Multiconsult. Etter NVEs syn ligger disse så langt unna den nye ledningen at NVE mener påvirkningen blir liten selv om ledningen blir synlig fra området.

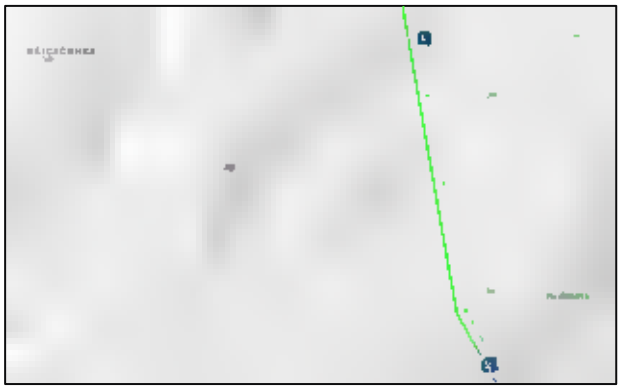
Sametinget har imidlertid registrert flere nye samiske kulturminner både i dagens ledningstrasé og i nærheten av denne. Flere av kulturminnene er automatisk freda. De omfatter flere árran (ildsted), varder og varderekker og en teltring. De fleste ligger i så stor avstand fra dagens ledning at de ikke vil bli direkte berørt om rettighetsbeltet utvides med 40 m mot sør/vest, men en ny ledning blir mer synlig fra disse enn det som dagens ledning er i dag. Noen automatisk freda árran ligger innenfor dagens rettighetsbelte, og to vil ligge i eller rett ved nytt ryddebelte nord for Stabbursdalen. En varde med uavklart status, dvs. som nevnt over potensielt fredet, ligger cirka 60 m vest for ytterfasen for dagens ledning og dermed rett utenfor utvidelsen av rettighetsbeltet. Ledningen vil både bli synlig fra og kunne påvirke kulturminnene direkte.

Figur 5.8-1. Automatisk freda árran (lengst nord) og ikke freda teltring (midten) mellom Lasothjohka og Čohttiljohka. Sistnevnte ligger rett utenfor rettighetsbeltet for 132 kV-ledningen og kan bli berørt.

Figur 5.8-2. I området ved Gottejávri og Mohkkejávvri/Nieddaijávri er det registrert en rekke kulturminner, hvorav et árran og en teltboplass (innringet), begge automatisk freda, ligger i eller rett øst for dagens trasé. De automatisk freda (markert med rød prikk) ved vannet øst i bildet ligger mer enn 300 m fra ledningen.

Figur 5.8-3. Rett nord for Stabbursdalen ligger tre árran og en mulig gammetuft (nordligste lokalitet) i eller rett øst for rettighetsbeltet til 132 kV-ledningen. To árran (sørligste lokalitet) ligger i rettighetsbeltet for ny ledning eller mellom ledningene. Alle er automatisk freda.

Stabbursdalen

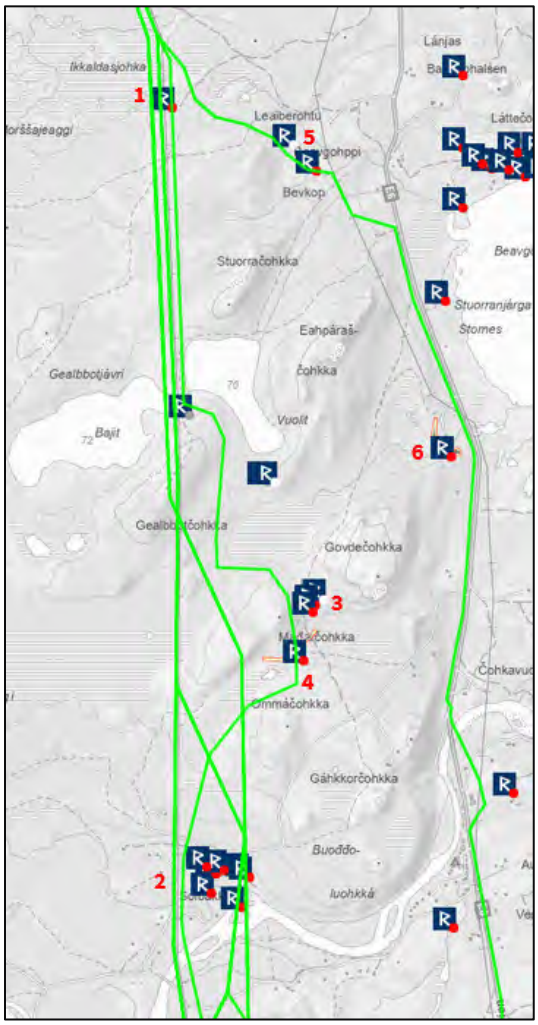
Gjennom Stabbursdalen er det vurdert flere alternative traseer for ny 420 kV ledning, i tillegg til to traseer for å kable dagens 132 kV ledning. Virkningene for kulturminnene her er nærmere vurdert da de kan ha påvirkning på valg av alternativ, og er angitt med Askeladden ID.

Konsekvensutredningen omtaler flere samiske og nyere tids kulturminner (krigsminner) på denne strekningen. I tillegg har Sametinget gjort nye registreringer av samiske kulturminner som kan bli berørt av traséalternativene.

Trasé 1.9

Trasé 1.9 innebærer en parallell trasé vest for 132 kV-ledningen, og gir etter NVEs vurdering liten eller moderat konflikt med kulturminner. Luftledningen går vest for to automatisk freda og et ikke freda árran (Askeladden ID 301365 og 304603) som ligger i selve traseen for dagens 132 kV ledning i nordre del av Stabbursdalen, se lokalitet 1 i figur 5.8-4 . Den går deretter cirka 90 m vest for kulturmiljøet Solbakken (kulturmiljø 17 i konsekvensutredningen) før kryssingen av Stabburselva, se lokalitet 2 i figuren.

Solbakken består av automatisk freda hus- og gammetufter etter kystsamisk bosetting. I konsekvensutredningen er kulturmiljøet vurdert til å ha stor kunnskaps- og opplevelsesverdi. For Solbakken vil trasé 1.9 føre til at ny 420 kV ledning passerer noe lengre unna enn dagens 132 kV ledning, men den blir til gjengjeld noe høyere og kan fremdeles bli synlig fra kulturmiljøet. Sametinget har i møte med NVE uttalt at de vurderer alternativ 1.9 som det minst konfliktfylte alternativet for kulturminner.

Figur 5.8-4. Kulturminner i traseene nord for Stabburselva. Automatisk kulturminner vist med rød prikk. Ledningsalternativer vist med grønne streker. Nummereringen henviser til nummerering i omtalen av kulturminnene.

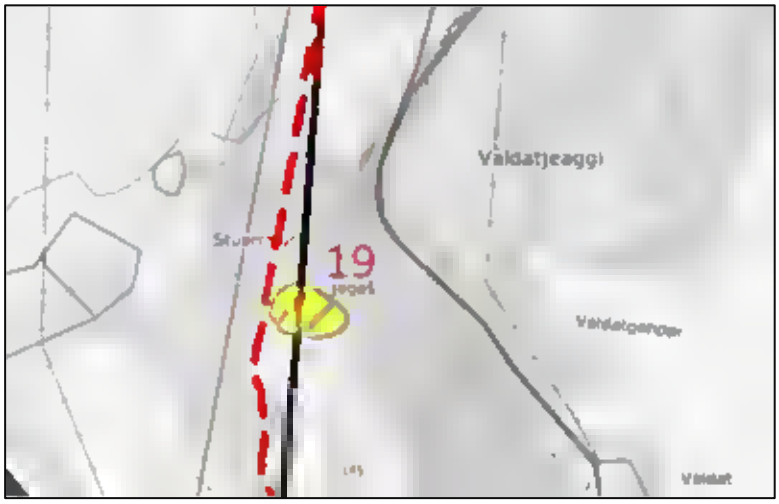
Kabeltrasé 132 kV

Det er vurdert to traséalternativer for kabling av dagens 132 kV ledning, der traseen som på det meste av strekningen går langs E6, ikke er omtalt i konsekvensutredningen. NVE mener jordkabeltraseen langs E6 gir mindre virkninger for kulturminner og kulturmiljø enn traseen langs dagens 132 kV ledning, noe også Sametinget har uttrykt i innsigelsesmøtet med NVE. Vi legger til grunn at kabeltraseen vil være en begrenset visuell påvirkning sammenlignet med en luftledning.

Kabeltraseen langs dagens 132 kV ledning går gjennom de samme tre overnevnte árran som ligger i luftledningstraseen i dag (Askeladden ID 301365 og 304603), se lokalitet 1 i figur . Traseen går deretter vest for Govdécohkka gjennom et område med tre árran, hvorav to er automatisk freda, i tillegg til den automatisk freda fangstlokaliteten Maðirčohkka (Askeladden ID 300098). Disse er vist som hhv. lokalitet 3 og 4 i figur . Traseen er som den nå er skissert går gjennom sikringssonen for fangstlokaliteten, som består av en rekke fangstgroper, men går i cirka 50 m avstand fra de øvrige kulturminnene. Traseen vil gå vest for kulturmiljøet Solbakken, og med tiden bli lite synlig fra kulturmiljøet.

Kabeltraseen langs E6 går på nordsiden av Stabbursdalen nær en ikke freda gårdstuft (Askeladden ID 304564) og en automatisk freda gammetuft ved Beavgohppi (Askeladden ID 304562). Disse er vist i figur 5.8-4 som lokalitet 5. Gammetuften ligger cirka 15 m fra skissert trasé. NVE forutsetter at traseen kan planlegges uten direkte inngrep i lokalitetene. Traseen går cirka 50 m øst for sikringssonen rundt kulturmiljøet Gáljagohppi (Askeladden ID 172636), hvor det er registrert mange tufter og fangstgroper. Disse er vist som lokalitet 6 i figur . NVE legger til grunn at traseen ikke vil komme nær sikringssonen og at den går lavere i terrenget enn kulturmiljøet. Vi mener derfor at en kabeltrasé ikke vil bli synlig fra kulturmiljøet.

Traseen kan gi konflikt med kulturmiljøet Kunsavárri (kulturmiljø 19 i konsekvensutredningen), se figur . Kunsavárri består av skyttergraver fra 2. verdenskrig, og er ikke fredet. Skyttergravene er ikke innmålt, slik at virkningen er usikker. I konsekvensutredningen er opplevelsesverdien vurdert som liten til middels. På sørsiden av fjelltoppen Kunsavárri vil traseen passere om lag 90 m fra to automatisk freda skyteskjul (Askeladden ID 324754) registrert av Sametinget, se figur 5.8-6. NVE legger til grunn at traseen kan tilpasses for å unngå direkte inngrep i kulturminnene/ kulturmiljøene, og at den blir mindre tydelig i terrenget over tid.

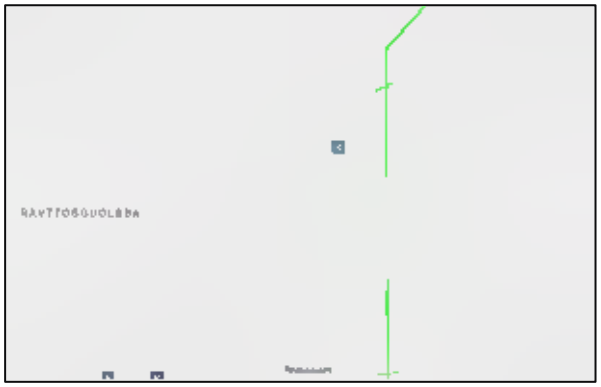
Figur 5.8-5. Kulturmiljøet Kunsavárri som vil ligge nært en kabeltrasé langs E6. På kartutsnittet er luftledningsalternativ 1.7 (svart strek) og en tidligere vurdert kabeltrasé (rødstiplet linje) vist. Kilde: Multiconsult AS.

Figur 5.8-6. Automatisk freda skyteskjul registrert av Sametinget ved Kunsajávri. Kabeltrasé langs E6 til høyre, luftledningsalternativ 1.7, 1.9 og 1.10 til venstre.

Alternative luftledningstraseer

Alternativ 1.10 er en variant av 1.9 som går nær Lombolavegen hvor det er registrert en automatisk freda árran (Askeladden ID 223554) cirka 100 m fra senterpunktet for ny trasé. Kulturminnet er i konsekvensutredningen vurdert å ha liten opplevelsesverdi. Ledningen vil være synlig i området rundt kulturminnet.

Figur 5.8-7. Automatisk freda árran vest for alternativ 1.10.

Alternativene 1.7 og 1.11 vurderes av NVE som de luftledningsalternativene som gir størst virkninger for kulturminner og kulturmiljø i Stabbursdalen. Alternativ 1.7 går over eller tett på kulturmiljøene Solbakken og Kunsavárri og blir godt synlig i disse områdene. Ifølge konsekvensutredningen vil ryddebeltet for dette alternativet omfatte to automatisk freda hustufter som ligger cirka 13 og 30 m øst for planlagt trasé kulturmiljøet Solbakken (Askeladden id 59663 og 27878). Sametinget har i møtet med NVE bemerket at kartfestingen av disse tuftene er usikker, at det kan være flere tufter enn opprinnelig registrert, og mener det kan være konflikt med alternativ 1.11. Sametinget har derfor meldt behov for å foreta en ny og grundigere kontrollbefaring av disse lokalitetene dersom 1.11 får konsesjon. Det er usikkert om skyttergravene innenfor Kunsavárri vil bli ødelagt eller kun påvirket visuelt. I konsekvensutredningen er dette alternativet vurdert å gi *middels til stor negativ konsekvens* for kulturminner og kulturmiljø.

På sørsiden av fjelltoppen Kunsavárri passerer ledningen i cirka 230 m avstand fra de to automatisk freda skyteskjulene registrert av Sametinget, og vil bli synlig fra disse. Basert på eksisterende kartfesting av kulturminner innenfor Solbakken, mener NVE at justeringen østover, som alternativ 1.8 over Stabburselva innebærer, utgjør liten forskjell i påvirkning på Solbakken. I og med usikkerhet knyttet til kartfestingen av kulturminner, kan dette imidlertid ikke konkluderes med før en eventuell oppfølgende befaring ved Sametinget. NVE konstaterer at dette alternativet vil krysse ytterligere en automatisk freda gammetuft innenfor dette kulturmiljøet rett ved Solbakkulpen og derfor være mer negativt for kulturminner og kulturmiljø enn 1.7 basert på foreliggende kartfestinger.

Alternativ 1.11 gir samme virkninger for kulturmiljøet Solbakken som alternativene 1.7.

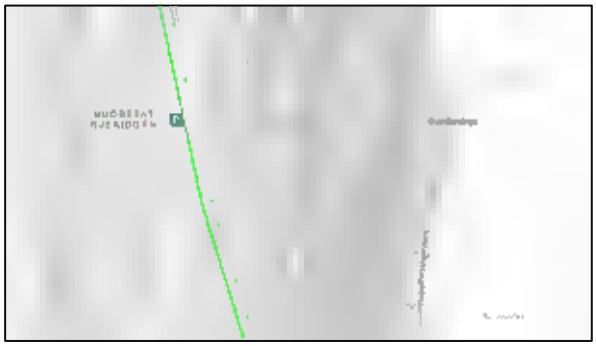

Figur 5.8-8. Utsnitt fra Askeladden som viser alternativene 1.7/1.11 og 1.8 der de krysser østligste del av kulturmiljøet Solbakken, der kartfesting av kulturminnene nord for elva er usikker.

5.8.3 Delstrekningen Stabbursdalen–Lebesby

Stabbursdalen–Fossestrand

Fra sørsiden av Stabbursdalen og fram til Fossestrand i Brennelvdalen, foreligger ett alternativ for ny 420 kV ledning, som er parallellføring på sør- og vestsiden av dagens 132 kV ledning. Ved Nuorttat Njeaiddán er det en teltring med uavklart status cirka 70 m fra ytterfasen på 132 kV-ledningen, se figur 5.8-9. Denne blir dermed liggende i eller rett utenfor det utvidede rettighetsbeltet. Ledningen vil også bli synlig fra et automatisk freda kjøttgjemme sør for Suolojavri cirka 190 m øst for dagens ledning.

Figur 5.8-9. Teltring som kan bli liggende i rettighetsbeltet ved Nuorttat Njeaiddán.

Fossestrand–Časkiljohka

Fra Fossestrand og fram til Časkiljohka er det to traséalternativer, 1.3 og 1.07. Her kan dermed kulturminner påvirke rangering av alternativer, og kulturminnene er angitt med Askeladden ID.

Alternativ 1.3 gir et rettighetsbelte som går over eller tett på tre automatisk freda árran (Askeladden ID 300741, 304750 og 304760) og en ikke freda varde (Askeladden ID 300742) registrert av Sametinget. Kraftledningen vil både bli synlig fra kulturminnene og kan gi en direkte virkning.

Alternativ 1.07 krysser et ikke freda ildsted (Askeladden ID 304722) og får et rettighetsbelte som går om lag 100 m fra et automatisk freda árran registrert av Sametinget og som ligger tettere på trasé 1.3 (Askeladden ID 304750). Ledningen vil trolig bli synlig fra kulturminnet.

Alternativ 1.07 fremstår derfor etter Sametingets feltregistreringer som bedre for kulturminner og kulturmiljø enn alternativ 1.3. Dette er også Sametingets vurdering i møtet med NVE.

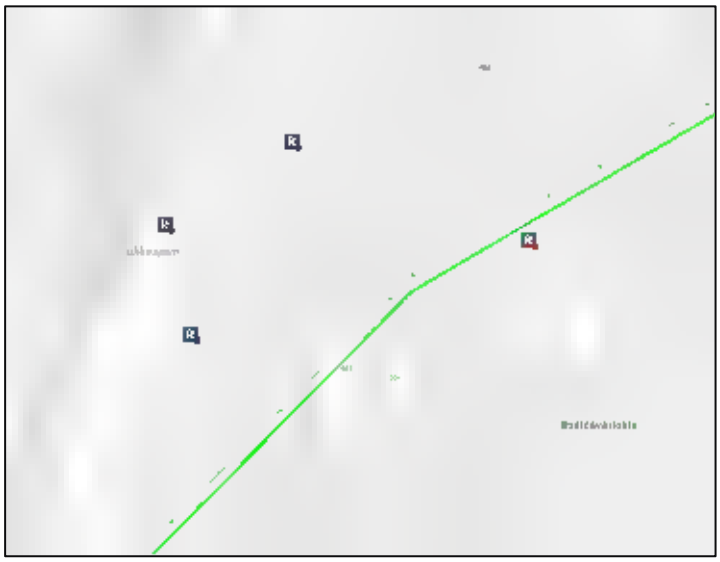

Figur 5.8-10. Kulturminner registrert langs alternativene 1.07 (t.v.) og 1.3 (t.h.) i Brennelvområdet.

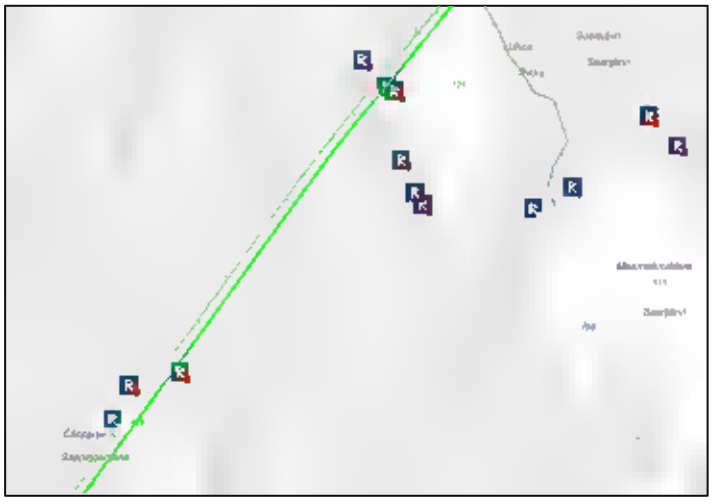
Časkiljohka–Adamselv

Mellom Časkiljohka i Brennelvdalen og Adamselv foreligger det kun ett alternativ, parallellføring med dagens 132 kV ledning. På denne strekningen er det registrert en rekke nye funn. Noen av disse er også omtalt i konsekvensutredningen, og de fleste er automatisk freda. De fleste er kjøttgjemmer og árran, men også forråd, bogasteller, teltringer, steinsettinger, steinkrets og merkestein. Mange av dem ligger i dagens eller ny trasé, noe som innebærer at ny ledning både kan gi direkte inngrep i og bli synlig fra disse.

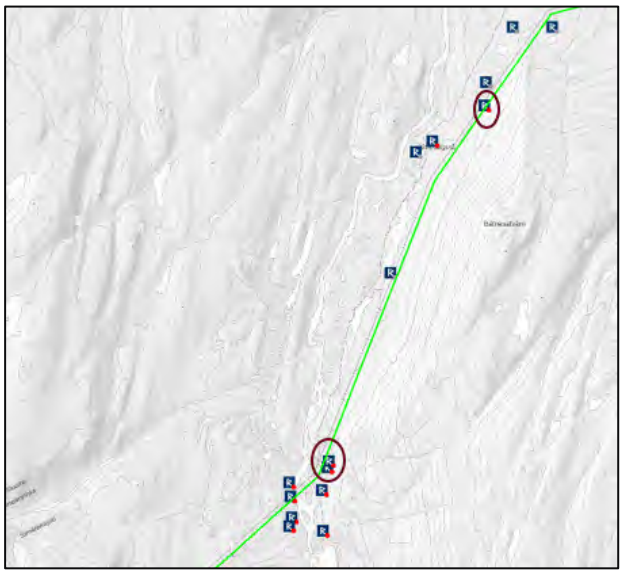
Konsekvensutredningen omtaler enkelte av kulturminnene, og opplevelsesverdien er gjennomgående vurdert som liten. I området mellom kulturmiljøet Storelva og Vuonjaljohka inngår imidlertid kulturminner i et kulturmiljø, Stuorrojohka (kulturmiljø 24), som er vurdert å ha middels opplevelsesverdi, se figur 5.8-15. Ledningen vil bli synlig også fra disse.

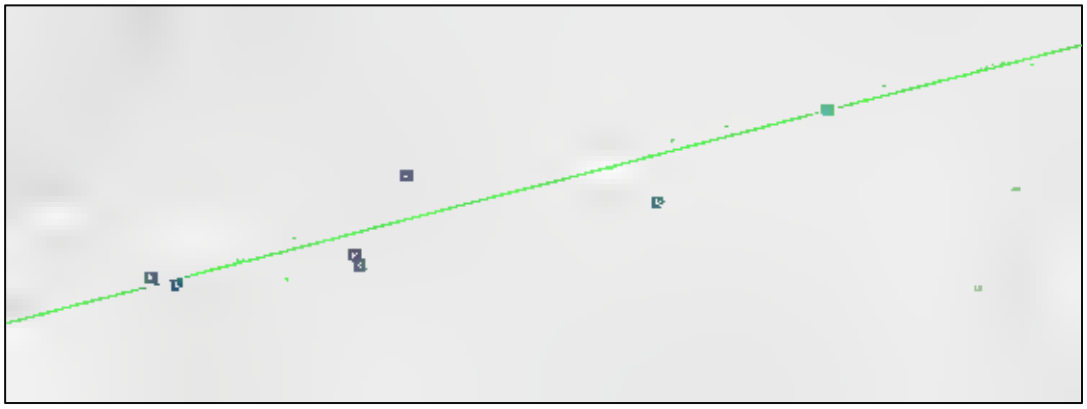
Figur -5.8-11. Øst for Guhkesjávvrit vil et automatisk freda forråd ligge i eller rett utenfor det utvidede rettighetsbeltet.

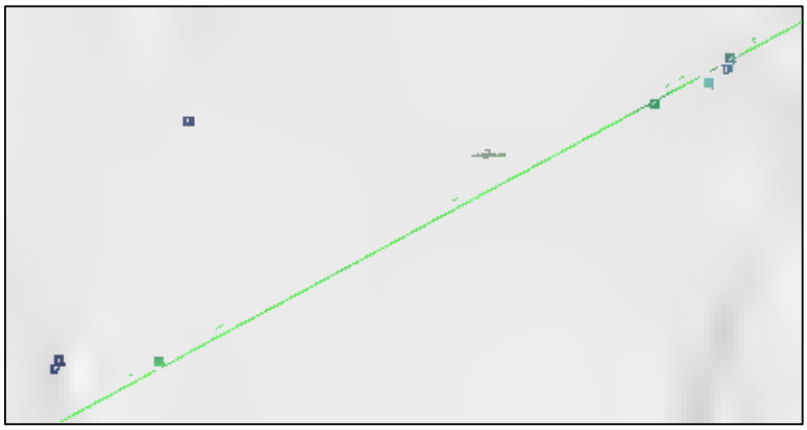
Figur 5.8-12. Ved Uhca Suolojávri vil et árran og et kjøttgjemme bli liggende i eller rett utenfor nytt rettighetsbelte, mens et bogastelle blir liggende innfor.

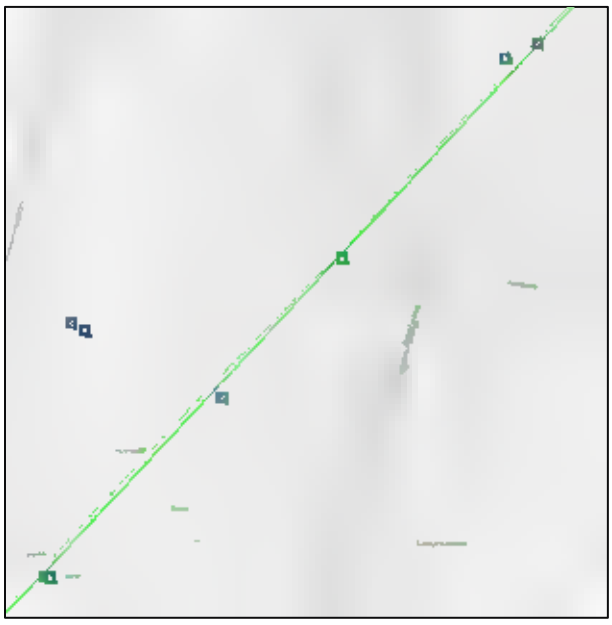
Figur 5.8-13. På vestsiden av Børselva nord for Bátnesvárri ligger en teltring og et árran, begge automatisk freda i eller nær det utvidede rettighetsbeltet. To andre automatisk freda árran ligger i den eksisterende traseen her og nordvest for Batnesvárri.

Figur 5.8-14. Østover fra kommunegrensa mellom Porsanger og Lebesby ligger en automatisk freda steinkonstruksjon (lengst til venstre) i eksisterende rettighetsbelte og en steinkrets med uavklart status (lengst til høyre) i nytt rettighetsbelte.

Figur 5.8-15. Mellom Storelva og Vuonjaljohka ligger det et automatisk freda forråd i eksisterende rettighetsbelte, samt et i nytt rettighetsbelte. Nytt rettighetsbelte går også over et automatisk freda árran.

Figur 5.8-16. Mellom Storelva og Uhcaskáidi ligger to kjøttgjemmer i eksisterende og nytt rettighetsbelte. En steinsetning (uavklart funksjon) ligger i eller rett utenfor nytt rettighetsbelte. Alle kulturminnene er automatisk freda.

Innføring av 132 kV ledninger fra Varangerbotn til stasjonsalternativ B i Adamsfjorddalen

Dersom Lebesby transformatorstasjon plasseres i Adamsfjorddalen vil det medføre omlegging av 132 kV-ledninger fra Varangerbotn til Adamsfjorddalen. Langs disse traseene er det registrert en automatisk freda varderekke, et freda bogastelle og en teltboplass med melkegjerde og árran cirka 40 og 20 m sør for traseen, og trolig utenfor nytt rettighetsbelte. I tillegg er det registrert to árran med uavklart status i og nær traseen.

Sametinget har i møte med NVE uttalt at nye ledninger over Válljohskáidi og vestsiden av Uhca Sopmir vil gi en negativ påvirkning på opplevelsesverdien av kulturminner og kulturmiljø som ligger mer uberørt i dette området.

Figur 5.8-17. En varderekke, et bogastelle og en teltboplass, alle automatisk freda ligger 20-40 m sør for traseen for 132 kV ledninger på strekningen mellom Uhca Sopmir og Válljohskáidi.

5.8.4 Lebesby transformatorstasjon

Ny Lebesby transformatorstasjon vil gi små virkninger for kulturminner og kulturmiljø.

Alternativ A i Landersfjord er i konsekvensutredningen vurdert å gi *liten negativ konsekvens* på grunn av at den vil ligge cirka 500–750 m fra kulturmiljø 21 Landersfjorden. Kulturmiljøet består av to automatisk fredete bosetningslokaliteter og en gammetuft med uavklart vernestatus. Stasjonen vil bli synlig. NVE mener også at atkomstveien til stasjonen vil ha begrenset påvirkning på dette kulturmiljøet. Sametinget har i møtet med NVE uttalt at kulturmiljøet i Landersfjord allerede er påvirket av eksisterende tekniske inngrep med Grieg Seafood og dagens transformatorstasjon, og at alternativ A er det beste valget med tanke på kulturminner og kulturmiljø.

Alternativ B i Adamsfjord vil ligge cirka 850 m fra den automatisk freda tuften som ligger nær traseen for innføring av 132 kV ledninger fra Varangerbotn, og vil bli synlig fra kulturminnet.

5.8.5 Midlertidige anlegg

Statnett planlegger transport i anleggsfasen i stor grad på vinterstid og ved bruk av eksisterende veier og traseer. På samme måte planlegges i stor grad bruk av eksisterende riggområder og lagerplasser. Det vil være behov for å ruste opp dagens veier noe, grave og legge til rette for å gjøre terrengtransport mulig, samt å utvide og ruste opp noen av riggplassene. I tillegg må det bygges midlertidige veier til enkelte riggplasser.

NVE konstaterer at traseer for terreng- og vintertransport enkelte steder ligger nær registrerte kulturminner. NVE mener det er viktig at Statnett detaljplanlegger eventuelle tiltak på transporttraseene og midlertidige anlegg for å unngå direkte inngrep i automatisk fredete eller vedtaksfredete kulturminner.

Sametinget har i møtet med NVE uttalt at Statnett primært bør bruke eksisterende løyper. De mener imidlertid at det ikke er tilstrekkelig med omlegging av eksisterende løyper i anleggsfasen som avbøtende tiltak for å unngå skade på kulturminner langs traseene, da de mener erfaring tilsier at eksisterende løyper vil bli benyttet i driftsfasen. Det kan da oppstå skader / nye skader på kulturminner i driftsfasen. Sametinget mener derfor at kulturminnene må dispensasjonsbehandles med vilkår om arkeologiske undersøkelser for å sikre kulturhistorisk kunnskap før de går tapt.

Det er særlig mange kulturminner ved Čuđenjoasjohjálbmi på Børselvfjellet, der terrengtransportvei 60 følger en eksisterende trasé og krysser en av Børselvas indre sidegrener Čuđenjohka. I dette området er det også planer om en riggplass. Området er også spesielt påpekt av Sametinget, som viser til at det omfattende kulturmiljøet er en historisk mye brukt rasteplass med overnatting under vår- og høstflyttingen til Spierta siida i distrikt 14. Sametinget mener det bør ses nærmere på transportveier. I tillegg ser det ut til å gjelde transportvei 62 langs en eksisterende trasé vest for Storelva.

5.8.6 Oppsummering

Ny 420 kV ledning på strekningen Skaidi–Lebesby og innføring av 132 kV ledninger til en ny transformatorstasjon i Adamsfjorddalen (ved valg av alternativ B) vil krysse over eller passere nær en rekke kulturminner, de fleste automatisk freda. De fleste er samiske kulturminner registrert under Sametingets § 9-undersøkelser langs traseene, og er derfor ikke omtalt i konsekvensutredningen.

Når denne innstillingen skrives foreligger det ikke en sluttrapport med konklusjoner og føringer fra Sametinget, og heller ikke resultater eller konklusjoner fra fylkeskommunens varslede undersøkelser. Temaet kulturminner ble imidlertid diskutert i innsigelsesmøtet mellom Sametinget og NVE 25.11.2024. NVE mener detaljplanlegging av tiltaket må bygge på dette underlaget når det foreligger, og at det er viktig med dialog med fylkeskommunen, Sametinget og de berørte kommunene for å redusere tiltakets påvirkning på kulturminner og kulturmiljøer.

NVE har vurdert de ulike traséalternativene basert på konsekvensutredningen og foreløpige resultater fra kulturminneregistreringene.

Der ledningen krysser kulturminner, vil liner spenne høyt over og ikke gi direkte skade på kulturminnene eller kulturmiljøene, forutsatt at det ikke plasseres master i kulturminnene. Ny 420 kV ledning vil bli synlig for kulturminner som har en opplevelsesverdi i og langs traseen, men langs store deler av traseen mener NVE at denne ulempen kan oppveies av fordelen ved å samle inngrepene.

NVE mener at alternativ 1.9 gjennom Stabbursdalen er det beste for kulturminner og kulturmiljø, mens alternativene 1.7/1.8 og 1.11 gir større visuelle virkninger for kulturminner og kulturmiljø i området Solbakken.

Gjennom Brennelvdalen mener NVE at alternativ 1.07 framstår som bedre for kulturminner og kulturmiljø enn 1.3.

Kjøring i traseen og plassering av mastepunkter kan skade kulturminner og kulturmiljøer direkte. NVE mener derfor at Statnett må beskrive i en detaljplan hvordan dette i størst mulig grad skal unngås ved plassering av mastepunkter og tilpasning av arbeider både i anleggs- og driftsfasen. NVE mener det bør stilles konsesjonsvilkår om å bruke eksisterende kjørespor langs traseen for 132 kV-ledningen der dette kan hindre direkte skade på freda kulturminner, og at Statnett må beskrive i en detaljplan hvor dette er mulig og hensiktsmessig. Sametinget pekte i møtet på at traseer for sommer- og vintertransport, inkludert i eksisterende traseer, har et større konfliktpotensial, og kan kreve dispensasjoner etter kulturminneloven. Sametinget peker spesielt på to anleggsveier fra Børselv.

Traseene for kabling av dagens 132 kV ledning gjennom Stabbursdalen gir ulik virkning for kulturminner. Traseen som i stor grad følger E6 er etter NVEs vurdering ikke i vesentlig konflikt

med kulturminner. Traseen som i stor grad skal følge dagens luftledningstrasé gir inngrep i sikringssonen for et automatisk freda fangstanlegg i nord i Stabbursdalen. Direkte inngrep i sikringssonen vil kreve dispensasjon etter kulturminneloven.

NVE mener ny stasjon i Lebesby ikke vil medføre vesentlige negative virkninger for kulturminner eller kulturmiljø.

I tillegg til overnevnte avbøtende tiltak, mener NVE at Statnett må beskrive i en detaljplan hvordan kulturminner med sikringssoner skal merkes i kart og terreng i forkant av anleggsarbeidene, for å hindre utilsiktet skade.

Dersom det avdekkes hittil ukjente automatisk freda kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd og kulturminnemyndigheter varsles. NVE forutsetter at Statnett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at freda kulturminner ikke skades.

5.9 Vassdrag

5.9.1 Søknad med konsekvensutredning

I konsekvensutredningen for naturmangfold er Repparfjordelva, Stabburselva, Lakselva, Børselva og Storelva trukket fram som prioriterte ferskvannslokaliteter av *stor verdi* (A). Langs traseene for de omsøkte ledningsalternativene er Brennelva og Billefjordelva vurdert som *viktige* lokaliteter (B). Vurderingen er basert på forekomsten av anadrom fisk (laks, sjøørret og sjørøye) og foreliggende informasjon om blant annet bestandsstørrelse og påvirkning.

Kunnskapsgrunnlaget om ikke-anadrome vassdrag er ifølge utredningen for mangelfullt til å brukes for verdisetting. Nær samtlige vassdrag langs omsøkte traseer er verna, inkludert Stabburselva, Lakselva og Børselva, se figur 5.9-1. Disse tre er også nasjonale laksevassdrag.

Ny 420 kV ledning vil krysse alle vassdragene nevnt over med luftspenn innenfor anadrom strekning. Kabling av dagens 132 kV ledning er planlagt å krysse Stabburselva ved at den graves ned i elva eller monteres i veibrua. Kryssingen vil skje på anadrom strekning.

Figur 5.9-1: Kart fra konsekvensutredningen som viser verna vassdrag i tillegg til anadrome strekninger og vandringshindre (hhv. blå streker og stjerner). Kartet viser flere ledningsalternativer som ikke er omsøkt, og i Stabbursdalen i tillegg ikke alle omsøkte. Kilde. Multiconsult AS.

5.9.2 Høringsinnspill

Troms og Finnmark fylkeskommune forutsetter god detaljplanlegging og skånsom gjennomføring av avbøtende tiltak for å unngå avrenning og fysiske inngrep i vannforekomster. Fylkeskommunen skriver at veier, anleggsplasser og andre installasjoner må etableres på en slik måte at det ikke medfører forurensning eller skapes vandringshinder for fisk, og at avfall som blir produsert under

driftsfasen, ikke må dumpes eller gjøres tilgjengelig for avrenning til nærliggende vannforekomster. NVE er enig i dette og anbefaler at det settes vilkår om dette i en detaljplan.

Lakselv grunneierforening er bekymret for at en ny ledning over Lakselva kan gi erosjon og endret elveløp. Fylkeskommunen viser til at kantsonen med kantvegetasjon er viktig for plante- og dyreliv og som vern mot vannforurensning, flom og erosjon. De mener det bør settes tydelig krav om at naturlig kantvegetasjon langs vann og vassdrag skal opprettholdes. Fylkeskommunen viser dessuten til rikspolitiske retningslinjer, som blant annet peker på at inngrep som endrer forholdene i kantvegetasjonen langs vannstrengen og i de områdene som oppfattes som en del av vassdragsnaturen, bør unngås.

5.9.3 NVEs vurdering

NVE er enig i fylkeskommunens vurdering, og viser til NVEs veileder «*Kantvegetasjon langs vassdrag*». NVE forutsetter at Statnett, så langt det lar seg gjøre, setter igjen kantvegetasjon der ledningen krysser vassdrag, slik Statnett også skriver i konsesjonssøknaden. Dette inkluderer også vannene langs traseen, eksempelvis i Brennelvdalen. NVE anbefaler at det settes vilkår om at dette beskrives i en detaljplan. NVE påpeker at eventuell fjerning av kantvegetasjon langs berørte vassdrag må avklares etter vannressursloven § 11, og vil kreve dispensasjon etter søknad til Statsforvalteren.

NVE er enig i konklusjonen i konsekvensutredningen for naturmangfold om at luftspenn over de berørte vassdragene vil ha små virkninger i driftsfasen. NVE vurderer at det ikke er vesentlig forskjell på de ulike alternativene for luftledning i Stabbursdalen når det gjelder påvirkning på vassdrag. Det samme gjelder de to alternativene i Brennelvdalen.

5.9.3.1 Vurdering etter vannressursloven

NVE vil vurdere følgende tiltak nærmere etter vannressurslovens bestemmelser om konsesjonsplikt (§ 8), konsesjonspliktvurdering (§ 18) og bestemmelsene om verna vassdrag (§ 35) og nasjonale laksevassdrag (§ 35a):

- kabling av dagens 132 kV ledning Skaidi–Lakselv over Stabburselva
- kryssing av sidebekk til Adamsfjordelva med adkomstvei til transformatorstasjonsalternativ B i Adamsfjorddalen
- gjenfylling av eller påvirkning på tjern, ved bygging av transformatorstasjonsalternativ A i Landersfjord

<u>Stabburselva</u>

Stabburselva (Rávttošjohka) 223/1 ble vernet gjennom Verneplan for vassdrag i 1973 (Verneplan I). I grunnlaget for vernet står det blant annet følgende:

«*Vassdragets elver og vann er viktige naturtyper i et variert og kontrastrikt landskap som strekker seg fra fjellvidde i indre deler, til frodig dal med mektige avsetninger og med verdens nordligste furuskog i nedre del. Kvaliteter knyttet til berggrunn, elveløpsformer, isavsmeltingsformer, terrasser, botanikk, landfauna og vannfauna inngår som sentrale deler av naturmangfoldet. Viktig for friluftsliv inkl. jakt og fiske (laks). Urørthet*.».

Verneinteressene i Stabburselva er knyttet til både naturvern, naturvitenskapelige interesser og friluftsinteresser hvor blant annet friluftsliv, sportsfiske og laks har betydning for vernet. I elvas nedre deler er det store avsetninger fra smeltevasselvene med dels furudekte terrasser. I vernegrunnlaget er det nevnt områdets spesielle flora og fauna der hvor furuskog og myrområder er tilknyttet vassdraget. Stabburselva er et type- og referansevassdrag hvor formålet med vernet er at de naturlige prosessene i vassdraget får virke mest mulig upåvirket av menneskelig aktivitet. Ifølge konsekvensutredningen for naturmangfold er det registrert sju arter av fisk i Stabburselva, noe som gjør den til den mest artsrike elva i influensområdet for kraftledningen etter Lakselva.

Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag gir føringer for tiltak som kan skade verneverdiene. Hogst, forurensning og kraftledninger er nevnt som tiltak som kan være til skade for blant annet kantvegetasjon, friluftsliv og biologisk mangold. Stabburselva fikk i 2003 status som nasjonalt laksevassdrag med en særlig beskyttelse av villaksen. I utgangspunktet er det ikke tillatt med nye inngrep og aktiviteter som kan skade villaksen.

Alternativer for kryssing
Det er søkt om å legge dagens 132 kV ledning i kabel, med to alternativer for kryssing av Stabburselva. Kryssing av elva oppstrøms Solbakkulpen er planlagt med graving i vassdraget, mens en kryssing ved E6 er planlagt med graving eller kabling i brua. Elva er i dag lite påvirket av inngrep, bortsett fra i nedre del hvor den er påvirket av elveforbygninger, bruer og bebyggelse. Oppstrøms Solbakkulpen er det store verdier innen naturmangfold og friluftsliv. Statsforvalteren i Finnmark opplyser om gyte- og oppvekstområder nær og nedstrøms begge de planlagte krysningspunktene. Laksen vandrer ifølge Statsforvalteren opp i elva i perioden mai til oktober, men gytingen kan også vare en stund ut i oktober, gjerne dersom det er lite vann og laksen venter på regn. Statsforvalteren anbefaler kabling i eksisterende bru, men hvis alternativet er graving anbefales det å krysse elva ved E6 bru framfor ved Solbakkulpen (Sonja Lydia Kimo Pedersen, pers. med.).

NVE vurderer at en kryssing av elva med jordkabel oppstrøms Solbakkulpen vil påvirke naturmangfold, elvas verdi som referansevassdrag og kan påvirke gyte- og oppvekstområder for villaks. Ut ifra dette mener NVE at tiltaket er i strid med verneinteressen i vassdraget og hensynet til villaksen, jf. vannressursloven § 35, post 8. Vi er enig med Statnett og Statsforvalteren i at en kryssing av Stabburselva ved E6 bru har mindre konsekvenser enn ved graving i vassdraget ved Solbakken, og at en kryssing i en trasé som følger E6 derfor er det beste både for villaksen og de øvrige verneverdiene i vassdraget. Påvirkning på kvartærgeologiske verneverdier er nærmere vurdert i kapittel 5.5.4 og 5.5.5.

NVE mener kabling i bru eller retningsstyrt boring ved E6 ikke vil påvirke verneverdiene i Stabburselva og villaksen vesentlig. Kabling i bru er mest skånsomt, men dette vil kreve tillatelse etter vegloven fra vegeier Statens vegvesen. Statnett har vært i kontakt med vegvesenet, som har uttalt at det trolig kan være løsbart å fremføre ledningen i brua over Stabburselva, men at saken må vurderes konkret etter søknad etter veglova / forskrift om ledninger i offentlig veg. Dersom Statnett ikke får en slik tillatelse, mener NVE at boring i dette området er den nest beste løsningen av hensyn til villaksen.

Dersom kryssing utføres med graving i elva, mener NVE at dette kan gjøres så lenge tiltaket gjennomføres så skånsomt som mulig. Det vil være viktig å begrense påvirkning på gyte- og oppvekstområder, og ikke være til hinder for opp- og nedvandring av anadrom fisk. NVE vurderer at graving i området ikke bør utføres dersom det er plommesekkyngel eller egg i substratet og i perioder med utvandrende smolt. Vi mener at graving derfor bør gjennomføres i perioden juli–september, og at tiltaket må planlegges slik at det er mulig for fisk å vandre forbi området. Vi mener også at det må utføres på lav vannføring for å minimere avrenning og fare for tilslamming. NVE mener Statnett i en detaljplan må beskrive utføring av kryssingen og hvordan hensynet til både villaksen og verneverdiene i vassdraget for øvrig skal ivaretas.

Konklusjon
NVE mener kabling i bru eller retningsstyrt boring ved brua ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8. Vi mener derimot kryssing av vassdraget med graving kan være konsesjonspliktig. Vi vil gjøre en vurdering av dette når det foreligger mer informasjon om når og hvordan et slikt tiltak eventuelt er planlagt gjennomført. For tiltak som ikke er konsesjonspliktige vil forholdene for fisk ivaretas gjennom behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hvor det er Statsforvalteren som kan gi tillatelse med vilkår.

Adamsfjordelva (sidebekk)

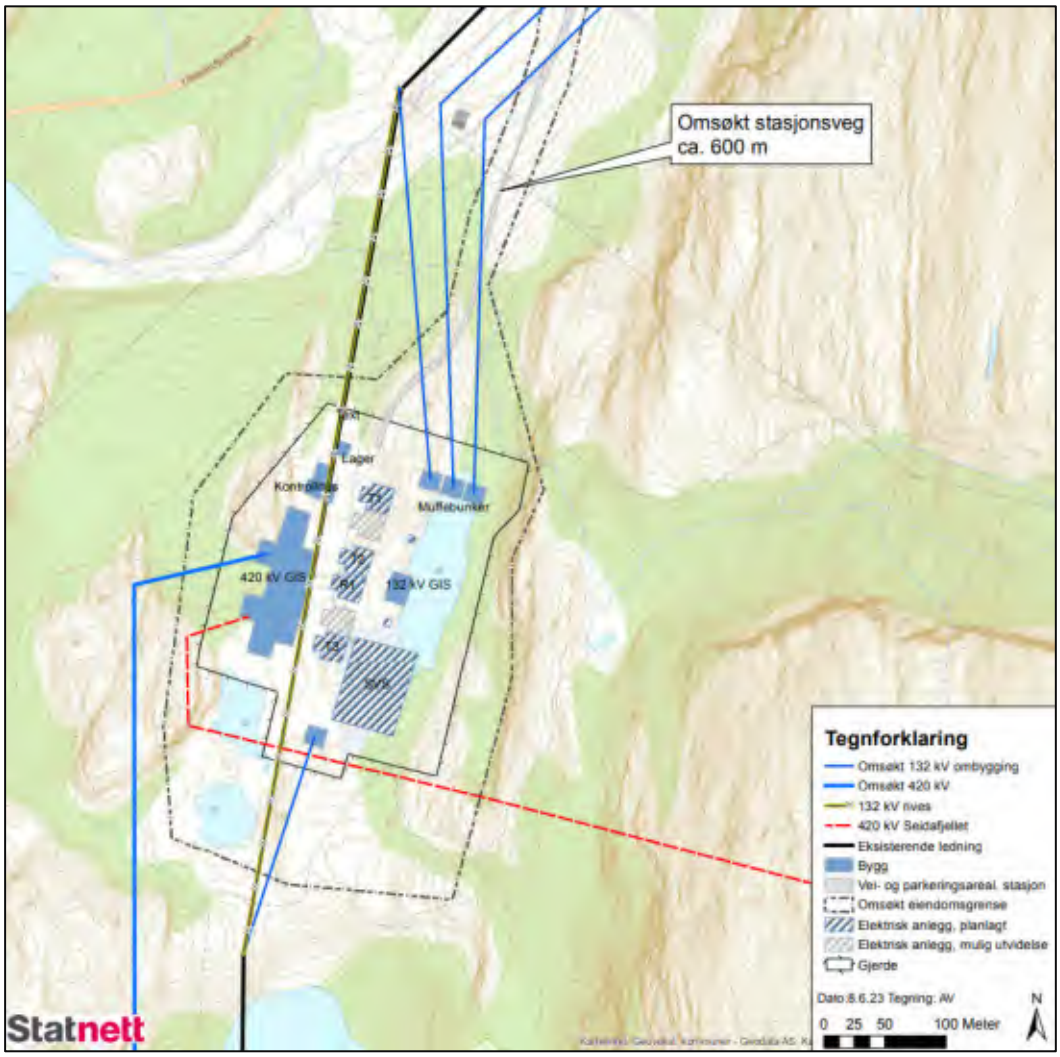
Planlagt atkomstvei til stasjonsalternativ B i Adamsfjorddalen krysser en sidebekk til Adamsfjordelva. Kryssingen er planlagt ved å legge bekken i rør i krysningspunktet. Bekken er ikke lakseførende, men det går ikke fram av søknaden om det er annen fisk i elva. NVE mener likevel er viktig å sikre at kryssingen av bekken utføres slik at det ikke skapes vandringshinder for fisk og andre vannlevende organismer.

Dersom det skal legges rør, mener NVE at bunnen av røret må dekkes med bunnsubstrat som i elva. Tiltaket trenger ingen ytterligere behandling etter vannressursloven. NVE mener Statnett i en detaljplan må beskrive hvordan kryssingen skal skje med minst mulig påvirkning på vassdraget eller vandringsmuligheter for vannlevende organismer.

Tjern tilknyttet Landersfjorden bekkefelt

Lebesby transformatorstasjon (alt. A) ved Landersfjord er planlagt plassert cirka 700 meter sør for eksisterende Adamselv transformatorstasjon, se figur 5.9-2. Ny stasjon her vil påvirke et tjern på kote 58 og to mindre myrtjern på kote 52. Påvirkningen vil bestå av gjenfylling og/eller andre vesentlige inngrep. Nedbørsfeltet er svært begrenset (0,1 kilometer^2) og NVE vurderer at bekken nedstrøms ikke har årssikker vannføring.

Tjernet på kote 58 er sterkt gjengrodd, og det er lite sannsynlig at det er fisk i her. Det er ikke registrert andre arter eller naturtyper som kan bli påvirket av tiltaket. En gjenfylling av tjernet har trolig små negative konsekvenser og krever etter NVEs vurdering ingen behandling etter bestemmelsene i vannressursloven.

Figur 5.9-2.Kart fra Statnetts tilleggssøknad som viser stasjonsalternativ A i Landersfjord. Vannet lengst til høyre innenfor stasjonsgjerdet vil mest sannsynlig måtte fylles igjen ved denne stasjonsplasseringen.

Øvrige strekninger

NVE vurderer de øvrige planene, slik de er fremlagt, til ikke å kreve noen ytterligere behandling etter bestemmelsene i vannressursloven. Dette inkluderer også kryssingen av Børselva og Lakselva, som forutsettes utført uten inngrep i vassdrag eller fjerning av kantsone.

Vannressursloven har imidlertid flere alminnelige regler om vassdrag. Disse er gitt i vannressursloven kapittel 2, og gjelder for alle tiltak i vassdrag. NVE viser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak og tiltak som berører vassdrag, skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Vi gjør oppmerksom på at dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser tilknyttet vassdraget kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven, jf. § 8. Planene må i så tilfelle sendes NVE for vurdering. Ved utførte tiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven vil NVE med hjemmel i vannressursloven § 59 vurdere

pålegg om retting. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63.

Vannressurslovens bestemmelser ivaretar de allmenne interessene i vassdraget og tiltakshaver er selv ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for de private interessene i vassdraget som følger av tiltaket.

5.9.4 Oppsummering

NVE mener at kryssing av Stabburselva med jordkabel oppstrøms Solbakkulpen kan være i strid med verneinteressen i vassdraget og hensynet til villaksen, jf. vannressursloven § 35, post 8. Tiltaket vil være konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8. Kryssing med jordkabel ved E6 bru vil ikke påvirke verneverdiene i stor grad, men kan påvirke forholdene for anadrom fisk. Kryssing med graving kan være konsesjonspliktig jf. vannressursloven § 8. Vi mener Statnett i en detaljplan må beskrive utføring av kryssingen og hvordan hensynet til både villaksen og de øvrige verneverdiene i vassdraget skal ivaretas.

NVE forutsetter at bygging av atkomstvei til stasjonsalternativ B i Adamsfjorddalen over sidebekken til Adamsfjordelva ivaretar forbivandring av fisk og andre organismer.

NVE forutsetter at Statnett detaljplanlegger kryssing av alle vassdrag på en måte som i minst mulig grad påvirker vassdragene med kantsone, og mener tiltak for å ivareta dette må beskrives i en detaljplan.

5.10 Forurensning i sjø

For stasjonsalternativ B i Adamsfjorddalen har Statnett søkt om å bygge et lossehakk i Storfjorden, indre del av Laksefjorden utenfor Kunes. Statsforvalteren har i en høringsuttalelse skrevet at det må undersøkes om sjøbunnen som blir berørt er forurenset, og at det er fare for oppvirvling og spredning av miljøgifter dersom dette er tilfellet. Statsforvalteren skriver også at utfylling med sprengstein kan medføre fare for spredning av plastforurensning i sjø. Statsforvalteren ber om at det tas hensyn til disse forholdene i den videre planleggingen, og viser til at mudring og utfylling i sjø vil kreve tillatelse fra Statsforvalteren.

I databasen Vann-Nett er Storfjorden angitt med god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Naturbase viser ikke forekomster av forurenset grunn eller sedimenter i området.

NVE forutsetter at Statnett gjør en nærmere vurdering av forurensede sedimenter i forbindelse med en eventuell detaljplanlegging, og innhenter nødvendige tillatelser fra Statsforvalteren før byggestart. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at dette beskrives kort i en detaljplan.

5.11 Klimagassutslipp

Ny 420 kV ledning mellom Skaidi og Lebesby vil, uavhengig av alternativ, i liten grad bygge ned karbonrike arealer (dyrka mark, overflatedyrka mark, beite, myr og skog med lav, middels og høy bonitet). Traseen går i hovedsak over fjellområder med lite eller ingen vegetasjon. I de lavereliggende dalførene som Adamsfjorddalen, Brennelvdalen/Lakselv og Stabbursdalen går ledningen i skog klassifisert i databasen Kilden som *impediment*, dvs. uproduktiv skog som også har lavere opptak av CO_2. Her kan det bli behov for hogst.

5.11.1 Mastepunkter

Ifølge tilleggssøknaden vil totalt tre mastepunkter berøre myr. Statnett mener det er mye som skal til for at myrområdet rundt et mastepunkt blir drenert og myra blir ødelagt. NVE er enig i denne vurderingen, men mener Statnett i en detaljplan må beskrive hvordan arbeidene skal utføres for å gjøre minst mulig skade på myra.

NIBIOs kartløsning Kilden viser at kabling av dagens 132 kV ledning gjennom Stabbursdalen i hovedsak vil berøre områder registrert som *impediment* med og uten skog. Skogen er registrert som uproduktiv. Den vestligste traseen er lagt i bue rundt to større myrområder for å unngå å påvirke disse. NVE viser til vilkår som anbefalt i kapittel 5.5.1 om å unngå myr i størst mulig grad. Vi anbefaler også at det stilles vilkår om at dersom kabel må krysse myr, skal dette ikke føre til at grunnvannstanden på omkringliggende myrareal senkes (myra dreneres).

5.11.2 Transformatorstasjon

NVE konstaterer at de to alternativene for ny transformatorstasjon i Lebesby vil ha ulik virkning på utslipp av klimagass. Alternativ A i Landersfjord ligger delvis på myr, og vil kreve utgraving av denne, mens alternativ B i Adamsfjord ligger på impediment.

Det er ikke tatt prøver som gir en sikker indikasjon på dybden på myra i Landersfjord. I forbindelse med Statnetts grunnundersøkelser har det gjennom prøveboringer blitt påvist fast fjell eller faste masser på 0,5, 2 og 3 m dybde. Prøvepunktene lå imidlertid i avstand fra den våteste delen av myra, slik at det er grunn til å tro at deler av den er dypere. Kun en del av myra er registrert som myr på NIBIOs arealressurskart (AR5).

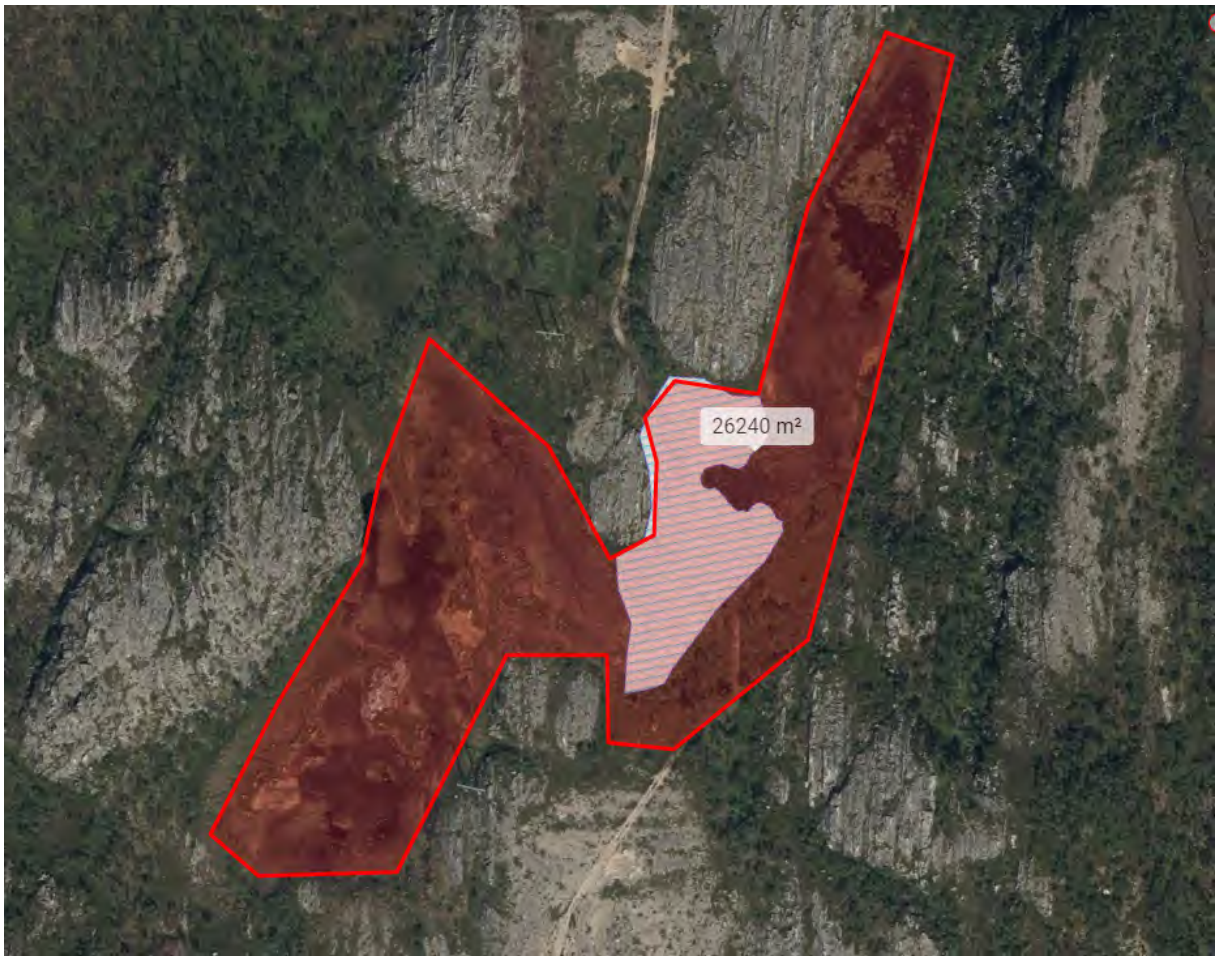
Dersom en legger en grov og konservativ oppmåling basert på flyfoto til grunn, er myra på om lag 26 dekar, se figur 5.10-1:. Om man forutsetter en gjennomsnittlig dybde på 2 m vil utgraving av myra gi et utslipp tilsvarende 8800 tonn $C0_2$-ekvivalenter, tilsvarende «noe negativ konsekvens» for dette tiltaket isolert sett, jf. Miljødirektoratets håndbok for konsekvensutredninger av klima og miljø (M-1941). Dersom myra er gjennomsnittlig dypere enn 2 m, vil utslippet bli større.

Alternativ A i Landersfjord vil føre til størst utslipp av klimagasser. NVE legger samtidig til grunn at ny ledning mellom Skaidi og Lakselv inkludert nødvendig transformatorstasjon samlet sett likevel vil bidra til å redusere klimagassutslipp, og derfor komme ut med en total klimanytte uavhengig av stasjonsalternativ. NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett vurderer og beskriver i en detaljplan om myrmassene som tas ut kan anvendes til annen bruk eller lagres på en måte som minimerer klimagassutslippene.

5.11.3 Anleggsfase

Statnett skriver at transportveier langs omsøkte ledningstraseer totalt berører seks dekar myr, og at det av riggplasser/anleggsplasser i praksis kun er en myr ved Steinli i nordre deler av

Stabbursdalen som blir berørt. Statnett ønsker å bruke vintertransport og terrengforsterkende tiltak i områder der det kan oppstå utslipp som følge av dype kjørespor. Statnett mener derfor at klimagassutslippene i anleggsfasen vil bli små. NVE viser til at vi i kapittel 5.5.1 har anbefalt at det stilles vilkår om at Statnett unngår inngrep og kjøring i myr av hensyn til naturmangfold, og at det må gjøres avbøtende tiltak dersom dette ikke kan unngås. NVE legger til grunn at disse tiltakene også skal være egnet til å minimere klimagassutslipp fra myr. NVE mener det også bør stilles vilkår om at dersom 132 kV jordkabel berører myr, må det iverksettes tiltak for å unngå at kabelgrøfta fører til grunnvannssenkning i myra.

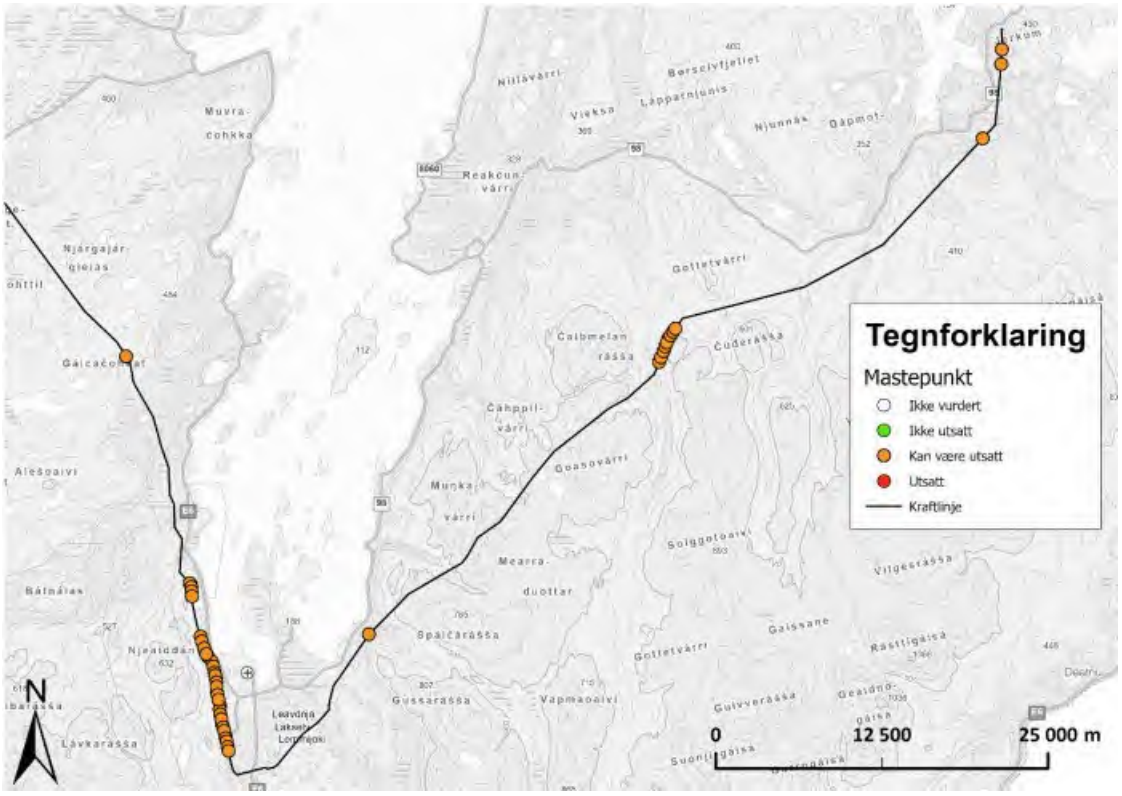
Figur 5.10-1: Konservativ avgrensning av berørt myrområde i Landersfjord (rød polygon) og areal avgrenset som myr i Kilden (stripete polygon).

5.12 Naturfare

5.12.1 420 kV Skaidi–Lebesby

NVEs kartløsning NVE Atlas viser at deler av ledningstraseen vil bli liggende innenfor aktsomhetsområde for steinsprang, snøskred, jord- og flomskred og kvikkleire. På oppdrag fra Statnett har NGI gjennomført en skredfarevurdering for mastepunktene for traséalternativene 1.7 i Stabbursdalen og 1.01 i Brennelvdalen. NGI har funnet totalt 47 mastepunkter som kan være utsatt for skredfare (figur 5.11-1).

NGI skriver at det vil bli gjort en detaljert vurdering av hvert mastepunkt i en senere fase, og at det i denne detaljvurderingen vil vurderes om mastepunktene må sikres eller ikke. NVE legger til grunn at Statnett følger NGIs faglige anbefalinger i den videre planleggingen av tiltaket.

Figur 5.11-1: NGI har identifisert 47 mastepunkter som kan være utsatt for skredfare.

Statnett har søkt om kabling av dagens 132 kV ledning Skaidi–Smørfjord på deler av strekningen. Traseen for jordkabelen vil gå gjennom et aktsomhetsområde for kvikkleire, og graving av grøfter kan forverre skråningsstabiliteten. Ved graving av grøfter dypere enn to meter kreves det alltid en geoteknisk vurdering. Statnett opplyser i søknaden imidlertid om at grøftedybden til jordkabelen er på én meter, og NVE vurderer derfor at tiltaket ikke trenger videre geoteknisk vurdering. Det er viktig at tiltaket planlegges slik at områdestabiliteten ikke forverres, og blir gjennomført i tråd med NVEs kvikkleireveileder (1/2019).

5.12.2 Lebesby transformatorstasjon

Statnett har søkt om to ulike plasseringer for Lebesby transformatorstasjon. Alternativ A er planlagt plassert cirka 700 meter sør for eksisterende Adamselv transformatorstasjon, mens alternativ B ligger i nedre del av Adamsfjorddalen.

På oppdrag fra Statnett har NGI utført skredfarevurderinger for stasjonsalternativene, og Sweco har utført grunnundersøkelser og geoteknisk vurdering. Alternativ A ligger ifølge NVE Atlas innenfor aktsomhetsområde for snøskred og kvikkleire, og Alternativ B ligger innenfor aktsomhetsområde for kvikkleire. Statnett skriver at NGI var på befaring i området i 2016, og konkluderte med at terrengutformingen vil hindre et eventuelt snøskred å nå tiltaksområdet til alternativ A.

NVE mener på bakgrunn av dette at det ikke er behov for ytterligere tiltak eller utredninger for snøskred.

Sweco utførte grunnundersøkelser for alternativ B i 2020 og supplerende grunnundersøkelser i 2021. Grunnundersøkelsene påviste kvikkleire på vestsiden av dagens 132 kV ledning og i bekkedalen. På østsiden av ledningen er det ikke påvist kvikkleire, og plasseringen av stasjonen ble derfor i en tilleggssøknad i 2021 søkt flyttet hit, cirka 300 m øst for opprinnelig omsøkt plassering. Planlagt adkomstvei, massedeponi og riggområde vil medføre terrenginngrep i kvikkleireområdet på vestsiden av kraftledningen.

Etableringen av adkomstvei vil medføre cirka 5 meter fylling i bekkedalen. Stabiliteten av bekkedalen er ikke tilstrekkelig ved oppfylling med ordinære masser. Sweco vurderer at en motfylling på 1 meter over dagens terreng på nedstrømsside av veien vil gi tilstrekkelig områdestabilitet i bekkedalen. Videre anbefaler Sweco at det blir brukt lette fyllmasser i etableringen av adkomstveien for å redusere eventuelle store total- og differansesetninger. Statnett skal etablere deponi og riggområde på den østlige skråningen, og Sweco vurderer at stabiliteten for disse tiltakene er tilfredsstillende.

Alternativ A er ifølge Statnett plassert i et område med mye berg i dagen. I områder med berg i dagen eller grunt til berg (<2m) er det ikke fare for kvikkleireskred.

NVE registrerer at Sweco, i sin utredning av faren for kvikkleireskred, gjør oppmerksom på enkelte forhold de mener må ivaretas i den videre detaljplanleggingen av tiltaket. NVE legger til grunn at Statnett tar hensyn til Swecos faglige anbefalinger i den videre planleggingen av tiltaket.

5.12.3 Oppsummering

NVE bemerker at Statnett er ansvarlig for å sørge for effektiv sikring og beredskap og at bygging av anlegget planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet mot naturfare, jf. §§ 3-5 og 3-7 i energilovforskriften. Statnett plikter videre å sørge for tiltak for å forebygge og begrense virkningen av ekstraordinære situasjoner, samt sørge for at utbyggingen ikke fører til økt ulempe eller risiko for tredjepart. Dette følger av energiloven § 9-2 jf. § 9-1.

NVE legger til grunn at Statnett følger de faglige anbefalingene som er løftet fram, og har ikke merknader utover dette.

5.13 Arealbruk, landbruk og annen utmarksbruk

I dette kapitlet vil NVE vurdere tiltakets båndlegging av arealer og virkninger for næringer og aktiviteter, utover temaer som allerede er drøftet.

5.13.1 Båndlagt areal

Kraftledningstraseen vil båndlegge et belte med bredde på 40 meter langsmed traseen, dvs. 20 meter fra ledningens senterlinje til hver side. Ledningen er om lag 131 kilometer lang, avhengig av alternativ, som gir et samlet båndlagt areal på cirka 5240 dekar der det blant annet kan ryddes skog og ikke oppføres viktige bygninger. Søknaden beskriver områdene som båndlegges som hovedsakelig utmarksområder med fjellvegetasjon. Ledningen vil også krysse noen skogsområder, primært fjellbjørkeskog, men også noen blandingsskog og furu i Stabbursdalen, forbi Lakselva og Brennelvdalen.

Den ny 420 kV-kraftledningen er søkt bygget på arealer som er regulert til LNFR-områder[27] i gjeldende arealplaner i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner. Konsekvensutredningen gir en oversikt over hvilke eksisterende og planlagte verneområder som berøres av tiltaket, samt en oversikt over verna vassdrag som kan bli berørt av tiltaket. Virkningene for vassdrag er drøftet i kapittel 5.9.

Kraftledningen forventes å medføre kun marginale tap av såkalte INON-områder (inngrepsfrie naturområder), gitt at den i all hovedsak planlegges parallelført med dagens 132 kV kraftledning.

Statnett har i søknaden skrevet at de i hovedsak ønsker å benytte allerede opparbeidede arealer til rigg og anleggsplasser. Ved å benytte eksisterende parkeringsplasser, grus eller sandtak unngår tiltaket å båndlegge mer inngrepsfritt areal enn nødvendig.

Ved Ikkaldas/Igeldas har Statnett behov for cirka 300 m midlertidig anleggsvei, for trommeltransport inn til ledningstraseen. I tilleggssøknaden fra 2023 har Statnett endret sitt opprinnelige traséforslag i samarbeid med grunneier, for å unngå fritidsbebyggelsen på stedet. NVE legger til grunn at veien er lagt i tråd med grunneiers ønsker, som ble fremmet i høringen.

5.13.2 Lebesby transformatorstasjon

Statnett har søkt om to alternative plasseringer for ny Lebesby transformatorstasjon, alternativ A i Landersfjord og alternativ B ved Adamsfjorddalen. Alternativ A er prioritert.

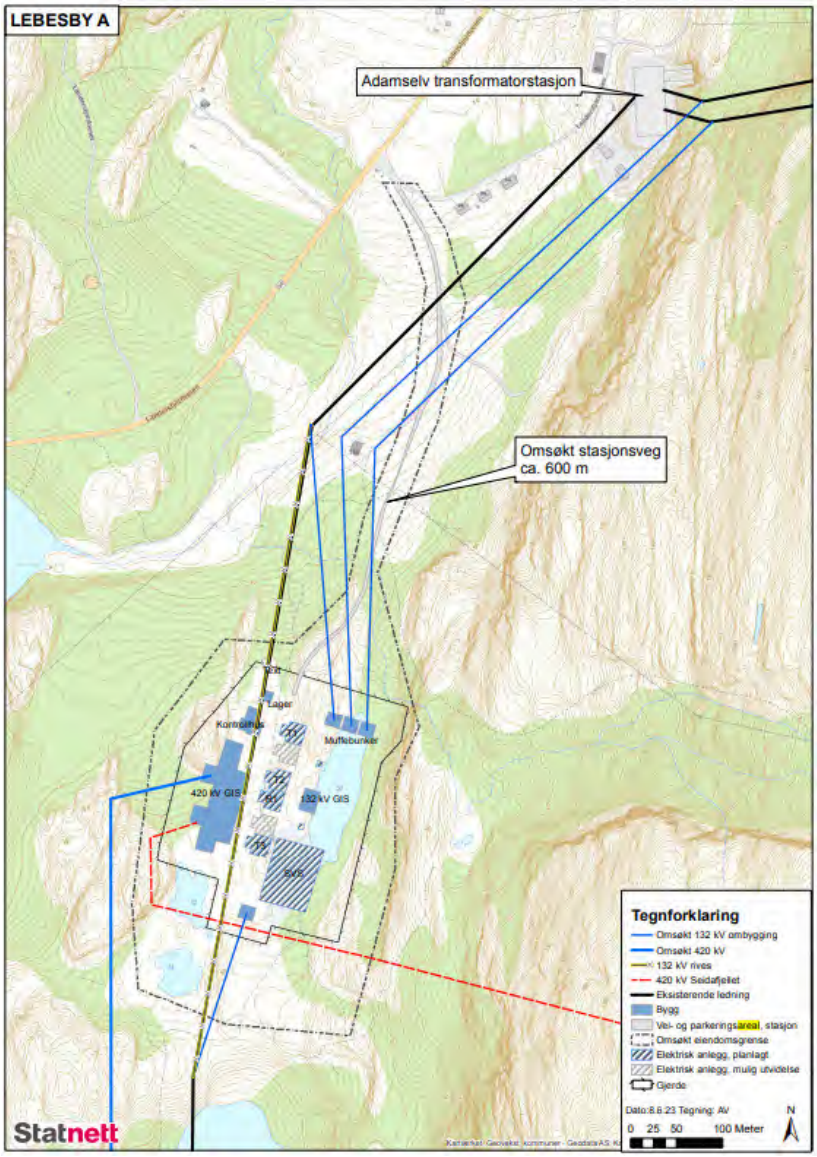
Alternativ A - Landersfjord – alternativet vil føre til at ny Lebesby transformatorstasjon samlokaliseres med eksisterende Adamselv transformatorstasjon. Ny stasjon er planlagt plassert om lag 700 meter sør for Adamselv stasjon. For dette alternativet har Statnett søkt om å bygge ny stasjon som et GIS-anlegg, som vil kreve et mindre areal og ikke komme i konflikt med områder med utfordrende grunnforhold.

For dette alternativet søker Statnett om et totalt område på om lag 127 dekar, som inkluderer ny adkomstvei på 600 meter. Inngjerdet stasjonsareal vil båndlegge et areal på om lag 55 dekar.

[27] LNFR areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag (Porsanger kommune – kommunekart)

Statnett har ikke søkt om etablering av massedeponi, ettersom stedegne masser vil benyttes som del av tiltaket for å tilpasse terreng og landskap rundt stasjonsområdet samt adkomstveien.

Dette alternativet vil medføre at et lite tjern helt øst på det planlagte stasjonsområdet må fylles igjen. I tillegg vil et mindre myrtjern fylles igjen da det skal etableres gjerde rundt stasjonen som berører myrtjernområdet.

Figur 5.12-1 - båndlagt areal for Lebesby transformatorstasjon alternativ A - Landersfjord

Alternativ B – Adamsfjorddalen har endret plassering siden opprinnelig søknad, blant annet etter grunnundersøkelser som påviste kvikkleire i Adamsfjorddalen, særlig nær bekken i vestre del av området hvor opprinnelig stasjon var planlagt plassert. I tilleggssøknaden fra 2023 har Statnett derfor trukket den opprinnelige plasseringen, og søkt på en justert plassering mot nord-vest. Totalt båndlagt areal er på om lag 185 dekar, hvorav 25 dekar er planlagt som nytt massedeponi.

Kunes bygdelag mener at plassering av en transformatorstasjon i Landersfjord er det minst inngripende for lokalsamfunnet, og langt å foretrekke framfor plassering i Adamsfjorddalen.

Reindriften i området har også uttalt seg negativt mot plasseringen i Adamsfjorddalen, som beskrevet i kapittel 5.6.

Når det gjelder arealbruk fremstår alternativ A i Landersfjord som en bedre løsning enn alternativ B i Adamsfjorddalen. Alternativ A vil krever et mindre areal enn B, samtidig som arealene der alternativ B er planlagt er vurdert som mer verdifulle både for reindrift og andre lokale interesser.

5.13.3 Infrastruktur

NVE har ikke mottatt uttalelser i høringen fra myndigheter for infrastruktur.

Rett sør for Lakselv, ved Karalaks, vil den planlagte nye 420 kV kraftledningen krysse over E6, i likhet med dagens 132 kV ledning. Statnett skriver i søknaden at de vil søke vegeier, her Statens Vegvesen (SVV), om tillatelse til kryssing av veien. Dersom dagens 132 kV skal legges i kabel langs E6 forbi Stabbursdalen, og eventuelt klamres til vegbroa over Stabburselva vil dette også kreve tillatelse fra SVV. NVE forutsetter at Statnett søker om nødvendige veitillatelser.

Når det gjelder telenettet skriver Statnett at omfanget av tradisjonelle vernetiltak forventes å bli vesentlig redusert innen ledningen blir satt i drift. Statnett har sendt opplysninger om anlegget til Telenor for utredning. NVE forutsetter at Statnett holder nødvendig dialog med Telenor.

Kraftledninger kan være til hinder for luftfart, og kan påvirke navigasjonsutstyr. NVE forutsetter at Statnett avklarer tiltakene og eventuell merking med luftfartsmyndighetene.

5.13.4 Landbruk

I løpet av høringen har NVE mottatt noen innspill som angår landbruk, beitemark og dyrka mark. Statsforvalteren har bedt om at man finner en mer egnet plassering for baseplass ved Fossestrand nær Lakselv, for å unngå å bruke dyrket areal. Statsforvalteren har også bedt om at det unngås å sette mastepunkter på dyrket mark.

Lakselv-Brennelv beitelag er opptatt av at eventuelle skader på beitemark eller gjerder som oppstår under anleggsarbeidet må rettes opp i, og at porter i gjerdet blir lukket.

NVE vil sette krav om at disse punktene følges opp i en detaljplan.

5.13.5 Tradisjonell samisk utmarksbruk og andre samiske interesser

Noen høringsparter mener at den nye ledningen vil få konsekvenser for tradisjonell samisk bruk og forvaltning av naturen/ meahcásteapmi. NVE viser til vår vurdering i kap. 4.5. I denne saken er ikke meahcásteapmi utredet som et eget tema, men det er lagt til grunn at samiske interesser inngår i vurderingen av andre temaer som friluftsliv, reiseliv, næring og kulturminner.

NVEs vurdering av konsekvensene for dagens reiselivsnæring er tatt inn i kapittel 5.7, og ses i sammenheng med våre vurderinger av friluftsliv og landskap. Reiseliv i området er i stor grad natur- og utmarksbasert, og knyttet til jakt, fiske, friluftsliv og turer av ulike slag. Det er en rekke overnattingssteder og turarrangører som tilbyr guidetjenester, men også museer knyttet til både historie-, natur- og kulturopplevelser.

Næringer og sysselsetting som ikke er knyttet til natur og reiseliv antas å bli lite berørt av tiltaket. Konsekvenser for potensiell næringsutvikling i fremtiden er vurdert i kapittel 5.1. Reindriftsnæring er diskutert i kapittel 5.6 og kulturminner i kapittel 5.8.

5.14 Anleggsveier og anleggsområder

Virkninger av anleggsveier og anleggsområder er omtalt under det enkelte fagtema der dette er relevant.

I søknaden har Statnett skrevet at det langs store deler av traseen ser ut til å være mulig med transport innenfor 300 m fra ledningen, mens det for resterende trasé vil være mulig innenfor en avstand på 100 m.

NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett skal utarbeide en detaljplan, og at traseer for terrengtransport skal framgå av planen.

NVE mener traseer som avviker fra de som er lagt til grunn i konsekvensutredningen må være tilstrekkelig utredet for relevante fagtema for at NVE skal kunne godkjenne disse gjennom behandlingen av detaljplanen. Normalt sett er det, etter NVEs vurdering, tilstrekkelig med 100 meter total bredde for korridor. Dersom Statnett ønsker en større bredde, må dette begrunnes i detaljplanen.

6 NVEs konklusjon og innstilling

6.1 Oppsummering av virkninger

I det følgende oppsummerer vi kort virkningene av anleggene som det søkes om, som vurdert gjennom kapittel 5.

Statnett har redegjort for konkrete og oppdaterte henvendelser om tilknytning som viser en vesentlig kapasitetskø. NVE er enig med Statnett i at det er behov for både å øke kapasiteten og opprettholde forsyningssikkerheten, og at det er riktig tidspunkt å gå videre med konkrete planer om tiltak i nettet dersom man ønsker å legge til rette for næringsutvikling og kraftproduksjon i Finnmark.

NVE vurderer at Statnetts valg av løsning er godt begrunnet. Dersom det skal bygges en ny kraftledning mot Øst-Finnmark er NVE enig i at denne bør bygges som en 420 kV ledning. NVE er enig i hovedvalg av trasé, langs dagens 132 kV ledning, etter å ha vurdert andre skisserte muligheter som innebærer sjøkabel over Porsangerfjorden.

En ny luftledning kan føre til store negative konsekvenser for den kritisk truede og prioriterte arten dverggås. Det beste for dverggåsbestanden ville være å fjerne alle kraftledninger i Stabbursdalen og dermed eliminere risikoen for kollisjon. Hvis det likevel skal bygges 420 kV luftledning, mener NVE at det må iverksettes flere tiltak for å i størst mulig grad redusere kollisjonsrisikoen i tillegg til at Statnett må betale en økonomisk kompensasjon for å finansiere andre tiltak som kan ha en positiv effekt på bestanden. En ny luftledning gjennom Stabbursdalen kan være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art § 3. I det fall må Statnett søke Miljødirektoratet om dispensasjon jf. forskriften § 8. Dette bør gjøres parallelt med Energidepartementets behandling av saken, slik at en søknad om dispensasjon er avklart før departementets behandling av NVEs innstilling er ferdig.

Ledningen kan gi negative virkninger også for annet naturmangfold, særlig i de lavereliggende områdene i Stabbursdalen og sør for Lakselv. Virkningene er primært terrengskade og drenering av myr (herunder sterkt truet palsmyr), arealbeslag og fjerning av vegetasjon innenfor verdifulle naturtyper og fare for at rødlistede og sårbare fuglearter ut over dverggås kolliderer med ledningene. I anleggsfasen er det dessuten risiko for at anleggsarbeider vil forstyrre sårbare fuglearter i hekketiden. NVE har anbefalt en rekke vilkår om avbøtende tiltak for å redusere virkningene. Samtidig anbefaler NVE at Statnett gis noe fleksibilitet slik at de i tillegg kan ta hensyn til reindrifta, samtidig som det skal være mulig å gjennomføre byggingen i de svært værharde fjellområdene. NVE har anbefalt noen oppfølgende undersøkelser av naturmangfold som grunnlag for videre detaljplanlegging og for at NVE kan fastsette ytterligere vilkår i behandlingen av en detaljplan.

Fjerning av dagens ledninger forbi Stabbursdalen innebærer blant annet å legge dagens 132 kV ledning som jordkabel. NVE mener kryssing av Stabburselva med nedgravd jordkabel oppstrøms Solbakken kan være i strid med verneinteressene i vassdraget og hensynet til villaksen jf. vannressursloven § 35, post 8. NVE mener kryssing bør skje ved E6, som kabling i bru, boring eller graving dersom det kan tas hensyn til villaks. Vi forutsetter at kryssing av vassdrag med ny 420 kV luftledning planlegges med minst mulig påvirkning på vassdrag og kantsoner.

Bygging av en ny luftledning innebærer en belastning for reindriftsutøvere som blir berørt, som gjelder særlig i anleggsperioden, og særlig for distrikter som også er berørt av andre tiltak. NVE

mener at en ny ledning kan forventes å gi akseptable konsekvenser for reindrift på sikt, etter at ledningen er godt etablert. NVE mener det er avgjørende for et godt resultat at utbygger etablerer gode og forutsigbare kontaktrutiner med reindrifta, med et langsiktig og fleksibelt perspektiv.

Ny 420 kV kraftledning vil i liten grad gi nedbygging av karbonrike arealer. Ny Lebesby transformatorstasjon i Landersfjord (alt. A) bygges delvis på myr, og vil gi større klimagassutslipp enn alternativ B i Adamsfjorddalen. NVE legger samtidig til grunn at tiltaket samlet sett likevel vil bidra til å redusere klimagassutslipp gjennom å tilrettelegge for elektrifisering.

Luftledningen vil spenne over eller passere nær en rekke kulturminner, primært samiske og de fleste automatisk freda. Liner vil spenne høyt over, og vil ikke gi direkte inngrep og dermed skade på kulturminnene eller kulturmiljøene, forutsatt at mastepunkter og kjøretrasé langs ledningen planlegges for å unngå kulturminnenes sikringssoner. NVE mener parallellføring av ny 420 kV ledning med dagens 132 kV ledning vil gi visuelle virkninger for kulturminner i og langs traseen, men at dette kan oppveies av fordelen ved å samle inngrepene. Kabling av 132 kV ledning langs dagens luftledningstrasé vil gi direkte inngrep i sikringssonen for et automatisk freda kulturminne, mens kabling av 132 kV ledning langs E6 forventes å gi små virkninger for kulturminner.

Når det gjelder visuelle virkninger, landskap og friluftsliv, konstaterer NVE at den nye ledningen vil være synlig fra store områder. Høye master og store høytliggende områder med lite vegetasjon gjør dette til en unngåelig konsekvens. Samtidig mener NVE at det er et storskalalandskap med god evne til å dempe inntrykket. NVE mener det er en klar fordel for landskapet at større inngrep er samlet og lagt nær infrastruktur, framfor å berøre urørt terreng. Langs enkelte strekninger kan kamuflerende tiltak ha god effekt.

NVE vurderer at planene har få konsekvenser knyttet til naturfare, gitt at det tas hensyn til faglige anbefalinger ved detaljplanleggingen.

NVE mener at en ny 420 kV ledning vil ha relativt små konsekvenser for arealbruk, landbruk og eksisterende næring.

6.2 Valg av alternativer

For enkelte strekninger er det flere aktuelle alternativer, med ulike konsekvenser for ulike temaer som må vurderes opp mot hverandre. Vi viser til kapittel 5 for nærmere detaljer om våre vurderinger.

6.2.1 Stabbursdalen

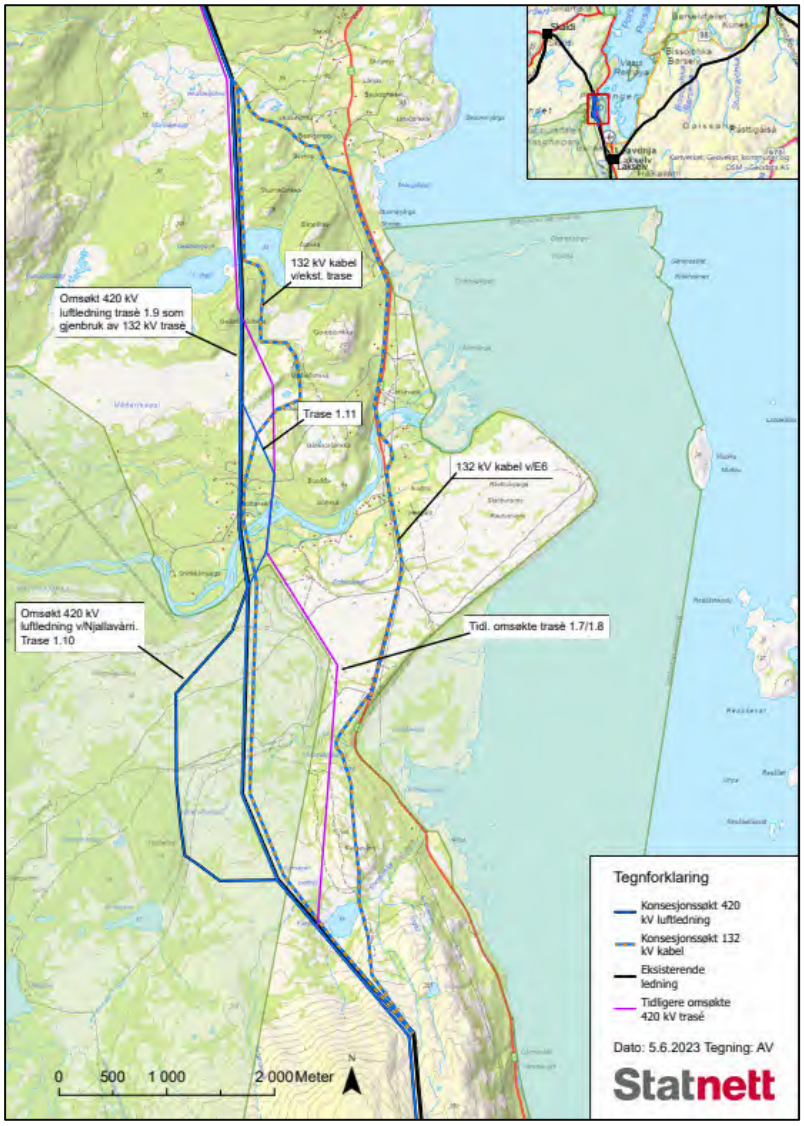
Forbi Stabbursdalen har det vært vurdert og utredet flere alternative løsninger og traseer, både av hensyn til landskapsvernområdet, bebyggelse og dverggås. Den tekniske løsningen som Statnett søker om nå, med 420 kV luftledning og kabling av dagens 132 kV, er i utgangspunktet prioritert, fordi den antas å gi beste oppnåelige resultat for dverggås. Statnett har også søkt om å bygge ledningen med lave master på en kort strekning, som NVE mener bør forlenges.

Luftledningstrasé, virkning for ulike temaer

Nord for Stabburselva er luftledningstraseene 1.9, 1.7 og 1.11 aktuelle. Sør for elva er traseene 1.9, 1.7 og 1.10 aktuelle.

For landskap er alternativ 1.7 vurdert som det beste sør for Stabburselva, da traseen her går helt utenom landskapsvernområdet. Både trasé 1.9 og 1.10 går gjennom landskapsvernområdet sør for

Stabburselva og er vurdert til å kreve søknad om dispensasjon etter verneforskriften. 1.10 ligger lenger inn i landskapsvernområdet enn 1.9, men vil sannsynligvis ha noe bedre effekt av kamuflerende tiltak på master, på grunn av bedre bakgrunnsdekning. For bruken av området til friluftsliv og rekreasjon vil dette være positivt.

Figur 6.2-1. Oversikt over omsøkte traseer for ny 420 kV luftledning og kabling av 132 kV ledning gjennom Stabbursdalen. Kilde. Statnetts tilleggssøknad.

NVE mener man må ta høyde for at dverggås bruker mer enn den smale korridoren vist i NINA-undersøkelsen fra 2022, og kan bruke hele bredden av Stabbursdalen. Det foreligger ikke nok informasjon til å kunne fastslå hvilke traseer nord for Stabburselva som er best for dverggås, men 1.9 og 1.11 ligger lavere i terrenget enn 1.7, noe som i utgangspunktet vurderes som positivt. Sør for Stabburselva mener NVE at trasé 1.10 mest sannsynlig er den som gir minst kollisjonsrisiko for dverggås, da denne traseen er trukket lengst unna Valdakmyra.

Alternativ 1.9 eller 1.11 kan komme i konflikt med/berøre verneverdige myrer. Dersom disse alternativene velges bør traseen tilpasses for å begrense inngrep i disse myrene, ved at mastepunkt og transport legges utenom.

Det er noe uklart hvilken luftledningstrasé som er best for reindrift. NVE legger til grunn at nord for Stabburselva er trasé 1.9, som går nærmest boliger som reindriftsutøverne bruker, minst ønsket. Sør for elva var trasé 1.10 opprinnelig vurdert som uønsket på grunn av konflikt med en beitehage, men i ettertid har distriktet inngått en avtale om dette alternativet med Statnett. NVE legger til grunn at justeringer har gjort konsekvensene akseptable.

Når det gjelder kulturminner mener NVE at 1.9 er det beste alternativet, mens 1.7 og 1.11 blir mer synlig fra kulturminner og kulturmiljø i området Solbakken.

Det er liten forskjell på lengden på de foreslåtte traseene nord for Stabburselva. Sør for Stabburselva vil både trasé 1.7 og 1.10 være om lag 500 m lengre enn hovedtraseen, 1.9, og vil medføre noen flere master. Gitt dimensjonene på luftledningen som helhet mener NVE at kostnadsforskjellen mellom de ulike traseene er neglisjerbar.

NVEs oppsummering

På denne strekningen er det klar konflikt mellom ulike interesser. NVE mener det er riktig å legge mest vekt på hensynet til dverggås, da situasjonen er kritisk for denne arten, og føre-var-prinsippet blir avgjørende.

NVE anbefaler derfor at trasé **1.11** velges for Stabbursdalen nord og kryssingen av Stabburselva. Dette vil ivareta hensynet til både bebyggelsen ved Solbakken og dverggås, men være mer negativt for kulturminner og kulturmiljø ved Solbakken.

Sør for Stabburselva anbefaler NVE trasé **1.10** for å redusere kollisjonsrisiko så mye som mulig for dverggås. NVE legger til grunn at dagens 132 kV ledning legges som jordkabel gjennom hele Stabbursdalen sammen med topplinen for ny 420 kV-ledning, og at 420 kV-ledningen merkes med fugleavvisere gjennom dalen. NVE mener også at deler av strekningen gjennom Stabbursdalen bør bygges med lave master, og at dette bør inkludere strekningen fra og med kryssingen av Stabburselva fram til Kunsajávri. Vi legger også til grunn at dagens 66 kV- og 22 kV-ledninger forsvinner. Lave master som kamufleres på strekninger med bakgrunnsdekning vil kunne dempe det visuelle inntrykket for mennesker som bor eller ferdes i dalen uten at dette forventes å øke kollisjonsrisikoen for fugl. Lavere, men betydelig flere master i et åpent landskap vil derimot øke de negative landskapsvirkningene, som er særlig negativ i et landskapsvernområde. NVE mener likevel at hensynet til dverggås må veie tyngre der et slikt tiltak forventes å redusere kollisjonsrisikoen for arten.

<u>132 kV kabeltrasé</u>

Statnett har skissert to alternativer for kabling av dagens 132 kV, der den ene grovt sett følger dagens trasé for 132 kV luftledning, og den andre legges langsmed E6.

For mange av temaene som blir berørt av denne kabelen – naturmangfold, vassdragsvern, landskap, friluftsliv, kulturminner, visuelle virkninger og reindrift – vurderes kabling langs E6 å være en bedre løsning enn kabling i terrenget nær dagens trasé. Selv om en 132 kV jordkabel er mindre inngripende enn en 420 kV jordkabel, er det fortsatt et markant naturinngrep. Traseen vil riktignok være mindre synlig enn en luftledning og sårene i naturen vil gro til, men traseen må holdes permanent fri for høytvoksende vegetasjon og vil derfor skille seg ut i terrenget. Anleggsarbeidet og potensialet for økt ferdsel langs traseen i driftsfasen vurderes som spesielt negativt for reindrift. Traseen langs dagens 132 kV luftledning går rett oppstrøms et gyteområde for villaksen i Stabburselva, rødlistede landformer som erosjonskantene langs elva og vurderes å

være i strid med Stabburselva som verna vassdrag. Alternativet krever også graving gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde. Disse momentene taler for å flytte inngrepet ut av terrenget og samlokalisere det med E6.

Ulempene ved å velge kablingstrasé langs E6 er høyere kostnader som følge av en lengre strekning med kabel. Den foreslåtte traseen langs E6 er om lag 9 kilometer lang, mens traseen langsmed dagens luftledning er om lag 7,5 kilometer lang i sin helhet. Statnett har oppgitt oppdaterte kostnader for å kable dagens 132 kV-ledning gjennom Stabbursdalen til å være rundt 25 millioner kroner per kilometer, som gir en kostnad på rundt 190 millioner kroner for den korteste traseen og rundt 225 millioner kroner for traseen langs E6. I tillegg kommer kostnad til jordslutningsspole på cirka 50 millioner kroner.

Det er også en viss usikkerhet knyttet til den tekniske gjennomførbarheten. Løsningen er ikke grundig utredet i samarbeid med vegmyndigheter, og når innstillingen skrives er det uklart hvordan kabelen skal krysse Stabburselva. Kostnadene ved kryssing av elva er i størrelsesorden 2,5-3 millioner kroner.

En rimeligere løsning enn å kable dagens 132 kV ledning på hele strekningen gjennom Stabbursdalen ville være å kable bare en del av strekningen. Statnett har selv foreslått en strekning på cirka 4,5 kilometer, som ville halvere kostnadene skissert over. Dette er etter Statnetts vurdering av hvor det er mest sannsynlig at dverggås trekker, basert på radarundersøkelsen som ble gjennomført i 2022.

NVE mener som tidligere nevnt at at man bør ta høyde for at dverggåsa bruker en større bredde av Stabbursdalen enn studien viser, da studien er basert på et fåtall individer over en kort tidsperiode, og ikke kan legges til grunn for denne avgjørelsen. NVE mener derfor at 132 kV-ledningen bør legges i kabel i bakken på hele strekningen mellom Ikkaldas og Kunsajávri som Statnett har skissert i tilleggssøknaden.

NVE legger likevel til grunn at disse utfordringene lar seg løse, selv om de ikke er grundig utredet per i dag. NVE anbefaler at **dagens 132 kV legges som jordkabel, fortrinnsvis med trasé langs E6** da dette reduserer ulempene for viktige hensyn som naturmangfold, verneinteresser og reindrift. NVE anbefaler imidlertid at Statnett vurderer traseen og gjennomførbarheten nærmere i en detaljplan.

Kabling av dagens 22 kV-ledning

NVE legger til grunn at Statnett og områdekonsesjonær Area Nett AS (tidligere Nettinord AS) sitt forslag om kabling av dagens 22 kV ledning på strekningen sør for Valdakmyra og fram til Stabburselva, er gjennomførbar. Å fjerne denne luftledningen vurderes av NVE som et viktig avbøtende tiltak for fugl, og spesielt for dverggås. NVE anbefaler derfor at det settes vilkår om at Statnett betaler for å kable ledningen på denne strekningen.

Det er samtidig viktig at tiltaket gjennomføres med akseptable virkninger for miljø og samfunn, herunder at det ikke gir nye inngrep innenfor Stabbursnes naturreservat som er i strid med verneformålet. Dette gjelder både for anleggs- og driftsfasen. Kraftledningen omfattes av Area Nett sin områdekonsesjon, og NVE viser til at områdekonsesjonæren har plikt til å undersøke og vurdere tiltakets påvirkning blant annet på naturmangfold, kulturminner og reindrift. Planer for en ombygging av denne må forelegges Porsanger kommune og andre relevante myndigheter, slik som Statsforvalteren. Ved vesentlige innvendinger til en foreslått løsning, skal saken forelegges NVE til vurdering og avgjørelse, jf. vilkår i områdekonsesjonen.

NVE anbefaler at kabling av 22 kV-ledningen gjennomføres før eller samtidig med bygging av ny 420 kV-ledning, slik at en unngår en periode med en ekstra barriere for fugl gjennom dalen.

Oppsummering av NVEs anbefaling for Stabbursdalen

NVE anbefaler at ny 420 kV-ledning bygges som luftledning i trasé 1.11 og 1.10 gjennom Stabbursdalen.

Vi anbefaler videre en rekke avbøtende tiltak. Disse inkluderer kollisjonsreduserende tiltak på den nye luftledningen og kabling av dagens ledninger som krysser Stabbursdalen, herunder 22 kV-ledningen som krysser Stabbursnes naturreservat. NVEs anbefaling gir en merkostnad på rundt 355 millioner kroner sammenlignet med å bygge 420 kV-ledningen uten tiltakene. Fugleavvisere vil komme i tillegg.

Som det framgår av kapittel 5.5.2, anbefaler NVE i tillegg at Statnett skal betale 10,5 millioner kroner som engangsbeløp til kompenserende tiltak for dverggås. Midlene skal forvaltes sammen med de øvrige midlene bevilget til den nasjonale handlingsplanen for dverggås, som Miljødirektoratet har ansvar for.

NVE konstaterer tiltakene vil gi en stor merkostnad for å bygge ny kraftledning gjennom Stabbursdalen, men mener at disse kan forsvares. Tiltakene er i første rekke anbefalt av hensynet til dverggås, men er viktige også for andre arter og interesser. Avbøtende tiltak som gir betydelig økte prosjektkostnader forekommer innenfor både energi- og samferdselssektorene, men lar seg ikke alltid tallfeste konkret. Fra samferdselssektoren er det de siste årene forutsatt omfattende avbøtende og kompenserende tiltak blant annet i forbindelse med framføring av E6 gjennom naturreservatene Åkersvika og Lågendeltaet. Innen energisektoren er det blant annet stilt avbøtende og kompenserende krav som gir betydelige merkostnader i form av produksjonstap i Namsenvassdraget og Skjomen. Kravene er stilt for å ivareta hensynet til arter som regnes som nasjonalt svært viktige.

Vi mener at det må legges vekt på at dverggås har en høy forvaltningsmessig status, og at den fåtallige bestanden er svært sårbar. Norge har derfor brukt betydelige midler på tiltak for dverggås, både her i landet, langs trekkruter og i overvintringsområdet.

Tiltakene som NVE foreslår i denne saken er dessuten viktige også for andre kollisjonsutsatte fuglearter både innenfor og utenfor Stabbursnes naturreservat og Ramsar-område. Dette inkluderer fåtallige og rødlistede arter som taiga- (EN) og tundrasædgås (VU). Sistnevnte er i likhet med dverggås også en norsk ansvarsart. Kabling av 132 kV-ledningen avbøter etter NVEs vurdering i vesentlig grad også virkningene for landskap, friluftsliv og kulturmiljøet ved Solbakken.

Andre løsninger gjennom Stabbursdalen

Det er skissert noen andre alternativer gjennom Stabbursdalen som vi vil kort oppsummere her:

1. Kabling av ny 420 kV ledning, beholde dagens 132 kV som luftledning

   Denne løsningen er nevnt kort i kap. 2.5 og diskutert i kap. 5.5.2.3. Dersom ny 420 kV ledning kables gjennom Stabbursdalen, vil dette medføre betydelige inngrep til kabeltrasé og permanente veier langs traseen og til muffeanleggene. Dagens 132- og 22 kV-ledninger vil fremdeles gå gjennom dalen.

Kollisjonsfaren for dverggås øker ikke med denne løsningen, men blir som den er i dag med eksisterende ledninger. Dette kan endres noe når 66 kV-ledningen forsvinner, slik NVE legger til grunn at den vil gjøre uavhengig av om ny 420 kV-ledningen bygges i luft eller kables. Løsningen innebærer ingen nye master, men inngrepene for kabel vil likevel bli godt synlige og kan gi økt ferdsel. NVE anser disse inngrepene som vesentlige ulemper også for reindrifta i området.

Kabling på 420 kV-nivå vil også gi vesentlig økte kostnader. Totalkostnaden for å kable mellom Ikkaldas og Kunsajávri inkludert ombygging av Skaidi transformatorstasjon med reaktor er estimert til å være i størrelsesordenen 940 millioner kroner. Sett opp mot den forventede nytten mener NVE at det er riktigst å anbefale andre løsninger.

2. Kabling av både ny 420 kV og dagens 132 kV ledning

Kabling av alle ledningene gjennom hele Stabbursdalen ville være en optimal løsning av hensyn til dverggås, da den ville fjerne risikoen for kollisjon med kraftledninger i dalen. Imidlertid medfører kabling av en 420 kV ledning en del inngrep som vi vurderer som negative for reindrift og landskap, som beskrevet over. Kabling av begge ledninger vil øke omfanget av inngrepene vesentlig.

Kabling av begge ledningene ville også være en enda mer kostbar løsning enn kabling kun av 420 kV-ledningen. NVE mener at det er mer hensiktsmessig å gjennomføre omfattende avbøtende tiltak i forbindelse med ny ledning gjennom Stabbursdalen som foreslått, samt sette av midler til andre tiltak for å ivareta hensynet til dverggås.

6.2.2 Brennelvdalen

Fra Fossestrand og nordøstover i cirka 6 kilometer er det to aktuelle luftledningsalternativer, 1.07 som går nærmest vei og bebyggelse og 1.3 som går noe lenger unna. Avstanden mellom alternativene er ikke veldig stor, 520 m på det meste.

Når det gjelder landskap, friluftsliv og visuelle virkninger mener NVE at 1.07 er den som samlet sett gir minst visuelle virkninger. Det samme gjelder kulturminner. Konsekvensene for reindrift og naturmangfold synes å være marginalt mindre negative ved 1.07 enn ved 1.3. For enkelte som bor i eller bruker området, og som blir direkte berørt, vil trasé 1.07 derimot ha flere negative konsekvenser enn trasé 1.3.

NVE mener det er riktig her å trekke inngrep unna urørte områder og nærmere bebyggelse, og legger vekt på at samlokalisering av inngrep gir en bedre totalløsning. NVE mener derfor **trasé 1.07** er den som samlet gir minst negative virkninger for miljø og samfunn.

6.2.3 Lebesby transformatorstasjon

For nye Lebesby transformatorstasjon er det søkt om to alternativer: et konvensjonelt, luftisolert anlegg (AIS-anlegg) i Adamsfjorddalen kalt Lebesby B, og et innendørs gassisolert anlegg (GIS-anlegg) noen kilometer lenger nord i Landersfjord, kalt Lebesby A.

For reindrift har et GIS-anlegg i Landersfjord klart mindre negative konsekvenser enn anlegget i Adamsfjordalen, som reinbeitedistriktet har uttrykt seg sterkt imot. Når det gjelder visuelle virkninger, landskap og friluftsliv kommer også et GIS-anlegg i Landersfjord bedre ut. Plasseringen vil medføre en åtte kilometer lengre strekning med 420 kV ledning fra Adamsfjorddalen til

Landersfjord, men vil ikke medføre behov for en ny ledningskorridor for dagens 132 kV-ledninger østover mot Uhca Sopmir.

Ingen av plasseringene har vesentlig innvirkning på kulturminner eller naturmangfold. Det er noen usikkerhetsmomenter ved plasseringen i Landersfjord, knyttet til myr som må dreneres, og potensielle forekomster av kvikkleire langs atkomstveien. NVE legger likevel til grunn at løsningen mest sannsynlig er teknisk byggbar.

De estimerte kostnadene ved GIS-anlegget i Landersfjord er vesentlig høyere enn ved AIS-anlegget i Adamsfjorddalen, hhv. om lag 1600 og 1150 millioner kroner. NVE mener de økte kostnadene kan forsvares med den vesentlig bedre totalløsningen som plasseringen i Landersfjord gir. NVE legger vekt på at nye Lebesby transformatorstasjon blir en viktig del av kraftsystemet, og må plasseres slik at konsekvensene av fremtidige utvidelser, ombygginger, kommende ledninger eller annen infrastruktur også blir akseptable for omgivelsene.

Etter en samlet vurdering vil NVE anbefale at Lebesby transformatorstasjon bygges som et **GIS-anlegg plassert i Landersfjord**, og ikke i Adamsfjorddalen.

6.3 Utforming og avbøtende tiltak

For å redusere virkningene av prosjektet har NVE pekt på aktuelle avbøtende tiltak i våre vurderinger i kapittel 5. Her oppsummerer vi avbøtende tiltak som NVE mener Statnett bør gjennomføre for å redusere de negative virkningene av utbyggingen.

6.3.1 Detaljplan

Anlegget skal bygges, drives og vedlikeholdes i henhold til en detaljplan, som utarbeides av konsesjonæren og godkjennes av NVE før anleggsstart.

Transport knyttet til bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger vil kunne ha uheldige miljøvirkninger. I forbindelse med fundamentering, mastemontering og linemontering planlegger Statnett å frakte materiell og utstyr til fra mellomlagre langs eksisterende bilveier til mellomlagre inne på vidda. Transporten er i hovedsak planlagt om vinteren på tele og snødekt mark med terrenggående kjøretøy, gjerne med belter.

NVE forutsetter at terrenginngrep begrenses i størst mulig grad under anleggsarbeidet og at opprydding vil bli gjort på en skånsom måte. Terrenget skal tilbakeføres til opprinnelig tilstand så langt det lar seg gjøre. Det vil også måtte ryddes skog jevnlig enkelte steder for å sikre anleggene mot ytre påkjenninger og unngå driftsforstyrrelser.

Etter NVEs erfaring bidrar en detaljplan til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger. Denne er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE anbefaler vilkår om at Statnett utarbeider en slik plan dersom de får konsesjon, og forutsetter at planen drøftes med berørte kommuner, grunneiere, reindrifta og andre rettighetshavere.

NVE forutsetter at planen følger vår veileder for utforming og innhold av detaljplaner. Detaljplanen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

6.3.2 Avbøtende tiltak for naturmangfold

NVE anbefaler følgende vilkår for å sørge for at virkningene av tiltaket blir akseptable for naturmangfold:

- Statnett skal i løpet av året for oppstart av anleggsarbeidene betale 10,5 millioner kroner som engangsbeløp til kompenserende tiltak for dverggås. Midlene skal forvaltes som en del av den nasjonale handlingsplanen for dverggås, og betales inn til Miljødirektoratet som koordinerer og finansierer aktivitetene gjennom handlingsplanen.
- På strekningen fra og med kryssingen av Stabburselva til Kunsajávri skal 420 kV-ledningen bygges med lave master som omsøkt, samtidig som krav til minimumsavstand til bakken jf. forskrift om elektriske forsyningsanlegg overholdes.
- En faseline i planet på ny 420 kV ledning skal merkes med fugleavvisere på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri.
- Topplinen for ny 420 kV luftledning skal kables sammen med dagens 132 kV ledning på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri.
- Statnett skal legge dagens 132 kV ledning Skaidi–Lakselv som jordkabel på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri i Stabbursdalen i trasé langs E6 som beskrevet i tilleggssøknaden. Tiltaket vil kreve endring av anleggskonsesjonen for ledningen.
- Statnett skal finansiere kabling av Area Nett sin 22 kV ledning på strekningen fra kryssingen Stabburselva til den møter E6 sør for Valdakmyra.
- Statnett skal i en detaljplan vurdere og beskrive muligheten for å bygge ny ledning med liner i samme plan som den eksisterende 132 kV-ledningen fra der den dreier østover fra vinkelpunktet nord for Ekornbakken, over Lakselva og fram til E6. Det skal begrunnes dersom tiltaket ikke kan gjennomføres.
- Statnett skal merke topplinen mellom E6 Ekornbakken, og vurdere behovet for merking fra Ekornbakken og nordover langs Lakselva på bakgrunn av en fagkyndig vurdering av kollisjonsfare for dverggås. Statnett skal framlegge et forslag til merking. Dersom ledningene ikke bygges i samme plan, skal også dagens 132 kV ledning merkes med fugleavvisere på samme strekning. Planen for merking må framlegges i detaljplanen.
- Statnett skal vurdere og beskrive muligheten for bruk av master som ikke krever utvendig bardunering forbi trekkrutene for dverggås i Stabbursdalen og sør for Lakselv i en detaljplan. Alternativt skal Statnett vurdere merking av bardunene med fugleavvisere.
- I tillegg til ovennevnte strekninger skal Statnett merke ny ledning med fugleavvisere ved kryssing av følgende områder:
    - Porsvannan, Otervann og Store Holmvann (delområde 11 i konsekvensutredningen)
    - Store Bjørndalen (delområde 15 i konsekvensutredningen)
    - Børselvdalen (trekkrute T3 i konsekvensutredningen)
    - Čudejohka–Cudenjoasjávri (delområde 34 i konsekvensutredningen)

- Stuorraskaidi (delområde 36 i konsekvensutredningen)

- Statnett skal i samråd med fagkyndig kompetanse vurdere og eventuelt gjennomføres avbøtende tiltak for å redusere risikoen for fuglekollisjoner i områder med rikt eller sårbart fugleliv, og spesielt der ledningen krysser følgende områder:
  - Skaidejohka og andre våtmarksområder på strekningen mellom Skaidi og Stabbursdalen samt Časkiljohka og ny Lebesby transformatorstasjon.
  - hekkelokaliteter for sårbar rovfuglart (vedlegg C) på strekningen mellom Stabbursdalen og Lakselv.
  - Brennelva–Corgasjávri (delområde 13 i konsekvensutredningen)
  - Guorgápmir (delområde 35 i konsekvensutredningen)

  Forslag til tiltak og kostnaden for dette skal beskrives i en detaljplan. NVE kan stille vilkår om hvilke strekninger som skal merkes etter at konsesjon er gitt.

- Statnett skal utføre jevnlig tilsyn og vedlikehold på fugleavvisere. Plan for tilsyn og vedlikehold skal beskrives i en detaljplan.

- Kryssing av Stabburselva med luftledning og kabel skal planlegges slik at disse ikke gir direkte eller indirekte skader av reirganger for sandsvale.

- Statnett skal unngå terrengtransport, helikopter-/droneflyging, sprengning og bakkearbeid som kan påvirke fuglehekking i følgende områder og til følgende tider:
  - Morssajeaggi, Cuosgaljeaggi og Madarjeaggi, Gealbotjávri/Bajit samt Porsvannan, Otervann og Store Holmvann (delområder 4, 5 og 11 i konsekvensutredningen) i perioden mai–august.
  - Hekkelokaliteter for sårbar rovfuglart på strekningen mellom Stabbursdalen og Lakselv i perioden mars/april til august.
  - Etter nærmere vurdering fra fagkyndig kompetanse også i
    - Store Bjørndalen og Gourgápmir (delområde 15 og 35 i konsekvensutredningen) i hekketiden til eventuelle sårbare rovfuglarter.
    - Čudejohka–Cudenjoasjávri, Stuorraskaidi og Landersfjordvannet SØ (delområder 34, 36 og 40 i konsekvensutredningen) i perioden mai til august.
    - eventuelle hekkeområder for sårbare arter i Stabbursdalen, herunder for den sårbare og fåtallige rovfuglarten (vedlegg C), Kunsajávri (delområde 9 i konsekvensutredningen) samt områdene ved Gáljagohppi og Valdakmyra der traseen for 132 kV-ledningen går nær grensen for Stabbursnes naturreservat.
    - eventuelle hekkeområder for sårbare arter på strekningen mellom Stuorraskaidi og ny transformatorstasjon basert på oppfølgende kartlegging (se vilkår under).

Statnett skal gjøre vurdere størrelsen på restriksjonssonene for overnevnte områder i samråd med relevant faglig kompetanse. Dersom Statnett mener det er nødvendig å utføre arbeider i restriksjonssonen i hekketiden, må dette begrunnes i en detaljplan. Avbøtende tiltak skal i det tilfellet beskrives i samråd med fagkyndig kompetanse.

- Statnett skal ta hensyn til eventuell hekking av lappsanger øst for Skaidi transformatorstasjon (delområde 46 i konsekvensutredningen). Statnett skal ved bruk av fagkyndig kompetanse undersøke om det er syngende hanner av lappsanger i området i den enkelte anleggssesongen. Statnett skal i en detaljplan foreslå et undersøkelsesopplegg for å fastslå hekkeforsøk, og hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses hekkeperioden.
- Statnett skal ikke gjøre inngrep i myr. Statnett skal heller ikke utføre transport på myr med unntak av hvis myra er frossen og snødekt. Unntaket gjelder ikke for tung transport i palsmyr. Dersom det ikke er praktisk mulig å unngå dette, skal dette begrunnes i samråd med fagkyndig kompetanse i detaljplanen.

  Vilkåret gjelder ikke for bygging av Lebesby transformatorstasjon i Landersfjord.
- Statnett skal i størst mulig grad gjenbruke eksisterende kjørespor ved barmarkskjøring. Dersom det ikke er mulig å gjennomføre eller ruter planlagt for vintertransport må brukes i barmarkssesongen, skal Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse begrunne hvorfor det er nødvendig og beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt.
- Statnett skal sikre funksjonsområdet for krypsivaks og *Entoloma corvinum* mot påvirkning i anleggsfasen. Området skal ikke brukes til rigg- eller lagringsplass.
- Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke naturtypen BN00129413, funksjonsområdet til sibirnattfiol fra Suolojávri til Kurkkiinjänkäheko, nær hekkeområder for sandsvale langs Stabburselva, verneverdige og rødlistede kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen landskapsvernområde, furuskogen ved Njallávarri, palsmyra Lodderođojeaggi og naturverdier mellom Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon. Hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å ta hensyn til dissenaturverdiene skal beskrives i detaljplanen.
- Det skal ikke plasseres master eller legge jordkabel i følgende naturtypelokaliteter: NINFP2210092537, NINFP2210092530, NINFP2210092535, NINFP2110033231, NINFP2110033195, NINFP2110033219, NINFP2110033213, NINFP2110033326, NINFP2110036199, BN00129424, BN00129432, BN00129447, BN00067051, BN00067081, og BN00129413 fra Naturbase, og lokalitetsnummer 64, 63 og 62 fra konsekvensutredningen. Dersom det ikke er praktisk mulig å unngå å plassere enkeltmaster eller legge kabeltraseen i lokalitetene, skal dette begrunnes i detaljplanen.
- For å ivareta naturmangfoldet, skal skogrydding begrenses innenfor naturtypelokalitetene NINFP2210091937, NINFP2210101991, NINFP2210101985, NINFP2210101994, NINFP2210102000, NINFP2210102018, NINFP2110033231, NINFP2110033195, NINFP2110033219, NINFP2110033213, NINFP2110033326 og NINFP2110036199, i furuskogen ved Njallavárri og i kantvegetasjon generelt langs Stabburselva og Lakselva.

Dersom det likevel må hugges trær skal store eller gamle trær innenfor naturtypelokalitene spres innenfor lokaliteten og ikke gjenlegges i tømmerlunne.

- Statnett skal gjøre kartlegginger
    - av fuglearter som er kollisjonsutsatte og/eller sårbare i hekketiden på strekningen mellom Stuorraskaidi og ny Lebesby transformatorstasjon
    - av rovfuglarter som hekker i Store Bjørndalen og Guorgápmir (hhv. delområder 15 og 35 i konsekvensutredningen)
    - av hekkeområder for sandsvale ved kryssing av Stabburselva med luftledning og jordkabel
    - av naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks langs ledningstraseen fra Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon og langs eventuell rute for sommer-/barmarkstransport opp til og rundt Guorgápmir
    - av rødlistede karplanter, moser lav og sopp fra Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon, ved kabelkryssing av Stabburselva og langs eventuell rute for sommer-/ barmarktransport opp til og rundt Guorgápmir
    - av rødlistede landformer fra Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon

  Kartleggingene skal ligge til grunn for Statnetts forslag, jf. kravene over, til merking av ledningen med fugleavvisere, restriksjoner på arbeid i artenes hekketid samt detaljplanlegging av trasé, mastepunkt, og anleggsarbeid for å ta hensyn til naturverdiene. Kartleggingen må utføres innenfor hekke- og vekstsesongen (med unntak for sandsvale), og av fagkyndig kompetanse. Rapport fra kartleggingen skal framlegges for NVE i forbindelse med detaljplanen.

- Statnett skal vurdere risikoen for skade på naturmangfoldet ved en eventuell spredning av fremmede arter. Risikovurderingen skal baseres på fremmedartenes økologiske effekt ved spredning og eventuelle arts- og naturtypeforekomster i området som kan bli negativt påvirket av spredning. Kartlegging skal gjennomføres der fagkyndig kompetanse vurderer det som hensiktsmessig. Det skal iverksettes tiltak mot spredning av fremmede arter som kan medføre risiko for skade på stedegent naturmangfold. Foreslåtte tiltak skal beskrives i detaljplanen.

6.3.3 Avbøtende tiltak for reindrift

NVEs vurderinger i kapittel 5.6 tilsier at prosjektet kan medføre stor belastning for reindrift, særlig i kritiske områder. NVE mener derfor det er svært viktig at anleggsarbeidet planlegges og tilpasses reindriftas bruk av områdene. Ledningen går gjennom sentrale områder for reindrift, og det er særlig kritisk at kalvingsområder, brunstområder og flytt- og trekkleier ikke blir berørt av anleggsarbeid dersom dette kan unngås. Spesielt gjelder dette

- flyttlei og gjerdeanlegg øst for Skaidi transformatorstasjon
- kalvingsområder øst og sør for Skaidi transformatorstasjon

- felles flyttkorridor for reinbeitedistrikt 16
- kalvingsområder og parringsland mellom Guhkesjávrrit og Storelva

NVE anbefaler vilkår om at anleggsarbeidet skal planlegges i dialog med reindrifta og så langt det lar seg gjøre ta hensyn til reindriftas bruk av områdene. Detaljplanen bør beskrive særskilte behov og muligheter for å tilpasse anleggsvirksomheten til reindriftas bruk av arealene, særlig knyttet til kalving og flytting av rein, og andre aktuelle tiltak for å avbøte ulemper for reindrift. Avbøtende tiltak som foreslås bør begrunnes ut fra nåværende brukssituasjon til distriktene. Tiltakene som foreslås skal også ha en fleksibilitet som tar hensyn til variasjoner mellom år.

NVE anbefaler å sette krav om at Statnett dokumenterer dialog med reindrifta. Statnett bør kunne legge fram statusrapporter for hvordan tiltak er gjennomført og har fungert til NVE på forespørsel. NVE vil sende statusrapporter til reinbeitedistriktet for kommentar.

For å redusere virkninger i driftsfasen mener vi det må settes vilkår om å rådføre seg med reindrifta når masteplasseringene skal bestemmes der ledningen passerer viktige trekk- og flyttleier. Her bør det også vurderes kamuflerte master, i samarbeid med berørt reinbeitedistrikt. Etter NVEs syn er de viktigste områdene:

- rundt Skaidi transformatorstasjon med flyttlei og gjerdeanlegg
- felles flyttkorridor for reinbeitedistrikt 16

NVE anbefaler at det etableres fastere rammer rundt dialogen med reindrifta, forutsatt at reinbeitedistriktene ønsker dette og finner det hensiktsmessig. NVE mener at en mer forutsigbar og planlagt kontakt mellom utbygger og reinbeitedistriktene vil øke muligheten for å løse problemer fortløpende, og vil være konfliktdempende på sikt. Varigheten av en slik kontakt kan være opp til partene, men bør etter NVEs syn minimum dekke perioden fra anleggsstart og en periode i noen år etter bygging, fram til reinen er mer kjent med anleggene. Dersom det legges opp til relativt faste møter ønsker NVE ved miljøtilsynet å bli informert om møtene i forkant, og ha mulighet til å delta ved behov.

NVE anbefaler at det settes av midler til å støtte en sekretær- eller koordinatorfunksjon for reinbeitedistriktene som blir berørt av ledningen. Dette kan for eksempel gjøres ved at Statnett dekker nødvendige kostnader, inkludert tapt arbeidstid, for én talsperson for hvert reinbeitedistrikt i forbindelse med faste møter noen ganger i året. En slik koordinatorfunksjon bør være rettet mot å løse praktiske utfordringer innen reindrifta, tilsvarende rollen som Norske Reindriftssamers Landsforbund har som rådgiver i arealsaker. Koordinatoren kan være en utøver fra distriktet, men kan også være en oppnevnt talsperson med reindriftsfaglig kompetanse. Dette skal ikke være erstatning for, men komme i tillegg til juridisk bistand reindriften har rett til i forbindelse med rettighetserverv til anleggene.

En slik ordning bør evalueres både underveis og i etterkant, av både Statnett og reindrifta. NVE foreslår at det legges opp til en kort skriftlig evaluering fra begge parter cirka et år etter anleggsstart og deretter årlig, som kan legges fram for NVE på forespørsel.

6.3.4 Avbøtende tiltak for landskap og visuelle virkninger

Negative estetiske virkninger av en kraftledning kan reduseres ved å kamuflere kraftledningskomponentene. De viktigste tiltakene er riktige maste- og isolatortyper, farging av

master, matting av liner og skånsom skogrydding, som gjør ryddebeltet mindre framtredende. NVE har erfaring med at slike tiltak kan dempe synligheten av en kraftledning på avstand betydelig.

Rapporten *Kamuflasjetiltak på kraftledninger* (NVE-rapport nr. 4-2008) gir en evaluering av kamufleringstiltak som er gjennomført som følge av pålegg fra NVE. Rapporten er tilgjengelig på www.nve.no og gir også råd om tiltak på kraftledninger for å redusere det visuelle inntrykket i landskapet.

Hovedhensikten med kamuflerende tiltak er å redusere synligheten på avstand. Det er klart best effekt av kamuflerende tiltak der kraftledningen har bakgrunnsdekning mot mørkt terreng, for eksempel skog. Kamuflering medfører tilleggskostnader. NVE mener derfor at slike tiltak bør begrenses til områder med god bakgrunnsdekning i skog både sommer og vinter, og der en kraftledning vil være visuelt dominerende i landskapet for beboere eller brukere av områdene.

Hammerfest kommune har bedt om at anlegget bygges med matte liner, som demper refleks. Kommunen har også bedt om at andre tiltak som mattmalte master og refleksdempende isolatorer vurderes i områder som er mye brukt til friluftsliv og der traseen blir ekstra synlig i terrenget.

Statnett søker om å bygge hele traseen med matte liner, og har foreslått strekninger med kamuflerte master. NVE anbefaler at det settes krav til master med mørk grønn farge og refleksdempende isolatorer i tilsvarende farge på strekningene som Statnett foreslår:

- Stabbursdalen, trasé 1.10 innenfor landskapsvernområdet. Strekningen er cirka fire kilometer lang.
- Forbi Rahpafossen. Strekningen er cirka én kilometer lang.
- Over Brennelvdalen. Strekningen er to til tre kilometer lang.
- Flyttleier nevnt i kap. 6.3.3

Avgrensningen av strekningene med kamuflerte master må beskrives nærmere i detaljplanen, på bakgrunn av hvor det er naturlig å gå fra en mastefarge til en annen uten at det blir påfallende. Det bør vurderes om det er hensiktsmessig å kamuflere hele eller deler av strekningene, avhengig av forventet effekt sommer og vinter. Det betyr at de kamuflerte strekningene både kan bli kortere og lengre. Vi tar utgangspunkt i at det er behov for cirka tre master per kilometer og legger til grunn Statnetts opplysninger om at gjennomsnittlig merkostnad per fargede mast er cirka 230 000 kroner. Til sammen vil det da koste i størrelsesorden fire til fem millioner kroner å kamuflere disse strekningene. NVE mener denne merkostnaden kan forsvares med den forventede effekten av tiltaket.

NVE mener det ikke er problematisk for fugl med kamuflering av master selv på strekninger hvor vi anbefaler merking av liner med fugleavvisere som tiltak for å redusere kollisjonsfare for fugl. Dette er fordi det er linene, og ikke mastene, som er vanskelig å se og unnvike for fuglene.

NVE mener også at Statnett bør gå i dialog med de berørte kommunene om hvor kommunen mener det kan være fornuftig å vurdere kamufleringstiltak, innenfor rammene som er gitt i anleggskonsesjonen. Statnett kan søke om justeringer i kamuflerte strekninger i forbindelse med detaljplanen.

NVE anbefaler også at Statnett pålegges å vurdere justering av traseen fra østsiden til vestsiden av dagens ledning på strekningen forbi Gjøkenes ved Lakselva, foreslått av Frans Liski, og drøfte de

visuelle virkningene opp mot andre virkninger i detaljplanen. Eventuell søknad om traséjustering kan behandles i forbindelse med behandlingen av detaljplanen.

6.3.5 Avbøtende tiltak for kulturminner

NVE mener at Statnett må beskrive i en detaljplan hvordan det skal unngås å skade kulturminner og kulturmiljøer, ved plassering av mastepunkter og arbeider inkludert terrengtransport både i anleggs- og driftsfasen. Detaljplanleggingen må bygge på kulturminnekartleggingene til Sametinget og Finnmarks fylkeskommune når disse er ferdige. NVE mener at Statnett i detaljplanen må beskrive hvordan kulturminner med sikringssoner skal merkes i kart og terreng i forkant av anleggsarbeidene, for å hindre utilsiktet skade. NVE forutsetter at Statnett har dialog med fylkeskommunen, Sametinget og de berørte kommunene for å redusere tiltakets påvirkning på kulturminner og kulturmiljøer.

NVE mener Statnett bør bruke eksisterende kjørespor, herunder langs traseen for 132 kV-ledningen, der dette kan hindre direkte skade på freda kulturminner. Statnett må beskrive i en detaljplan hvor dette er mulig og hensiktsmessig. Enkelte av traseene kan kreve dispensasjoner etter kulturminneloven. NVE forutsetter at Statnett søker om nødvendige dispensasjoner.

Dersom det avdekkes hittil ukjente automatisk freda kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd og kulturminnemyndigheter varsles. NVE forutsetter at Statnett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at freda kulturminner ikke skades.

6.3.6 Avbøtende tiltak for vassdrag

NVE mener Statnett i en detaljplan må beskrive hvordan kryssingen av Stabburselva med jordkabel skal utføres, og hvordan hensynet til både villaksen og de øvrige verneverdiene i vassdraget skal ivaretas. Kryssing med graving kan likevel være konsesjonspliktig jf. vannressursloven § 8. Dersom dette ikke er tilfellet, vil hensynet til fisk ivaretas gjennom behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag hvor det er Statsforvalteren som kan gi tillatelse med vilkår.

NVE forutsetter at Statnett detaljplanlegger kryssing av alle vassdrag på en måte som i minst mulig grad påvirker vassdragene med kantsone. Tiltak for å ivareta dette må beskrives i en detaljplan.

6.3.7 Avbøtende tiltak for klimagassutslipp

NVE mener at Statnett i en detaljplan må beskrive hvordan arbeidene skal utføres for å gjøre minst mulig skade på myr. Dette vil inkludere plassering av mastepunkter, etablering av kabelgrøft og ved terrengtransport.

NVE mener at Statnett må vurdere og beskriver i en detaljplan om myrmasser som eventuelt må tas ut, for eksempel ved Landersfjord, kan anvendes til annen bruk eller lagres på en måte som minimerer klimagassutslippene.

Etablering av jordkabel i myr skal ikke føre til drenering av omkringliggende myrareal. Statnett skal i beskrives tiltak for å forebygge og stanse slik drenering i en detaljplan. Statnett skal utarbeide og gjennomføre et overvåkningsprogram for å kontrollere grunnvannstanden i myra. Overvåkningen skal iverksettes i tidsrommet fra minimum ett år før oppstart av arbeider i myra til to år etter ferdigstilling av kablingen og terrenget er istandsatt. Overvåkningsprogrammet skal beskrives i detaljplanen.

6.3.8 Avbøtende tiltak for landbruk

NVE mener at Statnett i en detaljplan skal vurdere mulighetene for å unngå bruk av dyrket mark, blant annet for planlagt baseplass ved Fossestrand. Det skal også søkes å unngå å sette mastepunkter på dyrket mark.

NVE forutsetter at Statnett holder dialog med eventuelle beitelag eller lignende slik at eventuelle skader som oppstår under anleggsarbeidet blir rett opp i, og at nødvendige porter holdes lukket.

6.4 Oppsummering av NVEs vurderinger

NVE har vurdert Statnetts søknad om å få bygge ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby, og nye Lebesby transformatorstasjon. I dette notatet har vi gjort rede for vurderingsgrunnlaget og positive og negative virkninger av tiltaket. Etter energiloven kan det gis konsesjon til energianlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative.

Noen av tiltakets virkninger kan tallfestes og omtales som prissatte virkninger, som investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader, flaskehalskostnader osv. Disse er beskrevet i kapittel 5.4, som konkluderer med en ny 420 kV ledning fremstår som den beste systemløsningen til tross for høyere kostnader.

Mange av virkningene ved etablering av kraftledninger er såkalte ikke-prissatte virkninger, som forsyningssikkerhet, konsekvenser for reindrift, naturmangfold, landskap, kulturmiljø, friluftsliv osv. Slike virkninger kan være vanskelige å tallfeste. De samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

I tabellen under følger en oppsummering av ikke-prissatte virkninger for de viktigste temaene i denne innstillingen, og NVEs vektlegging, basert på kapittel 5. NVEs vektlegging er delt inn i kategoriene liten, middels og stor for å synliggjøre vår skjønnsmessige vurdering.

Oppsummering av virkninger og avbøtende tiltak			
NVEs samlede vurdering/konklusjon: NVE mener det er behov for å bygge en ny 420 kV ledning mellom Skaidi og Lebesby transformatorstasjon via Lakselv. Vi mener løsningen er den som best ivaretar behovet for forsyningssikkerhet, økt forbruk og økt kraftproduksjon. NVE anbefaler traseen som i hovedsak går parallelt med dagens 132 kV ledning, med noen mindre unntak. Utbyggingen vil ha negative konsekvenser for flere temaer, særlig for reindrift og den kritisk truede arten dverggås. NVE foreslår en rekke avbøtende tiltak, med særlig vekt på å tilpasse anleggsperioden til reindriftas behov, å lette arbeidsbelastningen for reindrifta og å redusere kollisjonsrisikoen for dverggås. I tillegg foreslår vi blant annet tiltak rettet mot å ta vare på myr, unngå skade på kulturminner, og redusere synligheten. Med disse avbøtende tiltakene mener NVE at utbyggingen vil ha akseptable konsekvenser for omgivelsene, og at fordelene samlet sett er større enn ulempene.			
Tema	**NVEs vektlegging**	**NVEs vurdering**	**Avbøtende tiltak**

Behov for utbygging *Les mer i kap. 5.1-5.4*	Stor	Løsningen er den som best møter behovet for økt kapasitet, til nytt forbruk og ny produksjon. Dette legger til rette for næringsutvikling og bosetting.	
Naturmangfold *Les mer i kap. 5.5*	Stor	Ledningen vil utgjøre en kollisjonsfare for fugl og gi inngrep i verdifulle naturtyper. Ledningen kan være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art, verneformålet innenfor Stabbursnes naturreservat og potensielt Stabbursdalen landskapsvernområde.	Valg av trasé og fjerning av andre luftledninger gjennom Stabbursdalen, lave master, merking med fugleavvisere, unngå og minimere inngrep i myr og andre naturtyper, restriksjoner på anleggsarbeid i hekkeperioden for sårbare fuglearter. Utarbeide detaljplan med tiltak for å ivareta naturmangfold.
Reindrift *Les mer i kap. 5.6*	Stor	Ledning vil få negative konsekvenser for reindrift i anleggsperioden og i en tilvenningsperiode. Oppfølging vil kreve merarbeid.	Anleggsarbeidet tilpasses reindriftas behov, særlig i kritiske områder og tider. Ny transformatorstasjon plasseres utenfor verdifulle områder. Reindrifta rådføres med detaljplassering av mastepunkter. NVE anbefaler støtte til koordinatorfunksjon.
Visuelle virkninger *Les mer i kap. 5.7*	Middels	Ledningstraseen blir godt synlig på store avstander, men vil likevel ikke framstå som stor i det storslåtte landskapet, som er viktig for friluftsliv, tradisjonelle utmarksaktiviteter og reiseliv. Samlokalisering med dagens ledninger er positivt.	Kamuflerte master og isolatorer på strekningene Stabbursdalen, Rahppafossen og Brennelvdalen. Valg av trasé ved Brennelvdalen.
Forsyningssikkerhet *Les mer i kap. 5.1-5.4*	Middels	Løsningen gir økt forsyningssikkerhet.	
Kulturminner og kulturmiljø *Les mer i kap. 5.8*	Liten vekt	Luftledningen vil spenne over eller gå nært fredede og potensielt fredede kulturminner langs store deler av traseen.	Gjenbruk av eksisterende kjørespor. Statnett skal beskrive i en detaljplan hvordan unngå skade på kulturminner i både anleggs- og driftsfasen. Merking av sikringssonen i terreng. Inngrep i sikringssonen til kulturminner vil kreve dispensasjon etter kml.

6.5 NVEs innstilling

NVE anbefaler at Statnett gis konsesjon i medhold av energiloven til å bygge og drive følgende anlegg i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner i Finnmark fylke, ref. NVE 202016710-450 (anleggskonsesjon):

- En cirka 131 kilometer lang luftledning med nominell spenning 420 kV fra Skaidi transformatorstasjon forbi Lakselv transformatorstasjon til nye Lebesby transformatorstasjon. Ledningen skal bygges med strømførende liner med minimum strømføringsevne tilsvarende duplex Athabaska Al1 med doble toppliner. Ledningen skal bygges med utvendig bardunerte master (M-master) eller selvbærende portalmaster i stål

eller kompositt.

Ledningen skal i hovedsak bygges parallelt med dagens 132 kV ledning på samme strekning, med følgende unntak:

- Gjennom Stabbursdalen nord for Stabburselva skal ledningen bygges langs trasé 1.11. Fra og med kryssingen av Stabburselva skal ledningen bygges med lave master. Både topplinene og dagens 132 kV skal legges som jordkabel langs E6.
- Gjennom Stabbursdalen sør for Stabburselva skal ledningen bygges langs trasé 1.10. På denne strekningen skal ledningen bygges med lave master, og både topplinene og dagens 132 kV ledning skal legges som jordkabel langs E6.
- Forbi Brennelvdalen skal ledningen bygges langs trasé 1.07.

132 kV-ledningene fra Tana Bru og Varangerbotn skal forlenges cirka 800 meter sørover fra Adamselv transformatorstasjon.

- Nye Lebesby transformatorstasjon ved Landersfjord med
  - 420/132 kV transformering
  - innendørs (GIS) koblingsanlegg
  - til sammen fire stasjonsbygg med samlet grunnflate på inntil 5550 m^2
  - inngjerdet areal på cirka 55 dekar
  - en cirka 600 meter lang og 5 meter bred atkomstvei nord for stasjonen
  - annet nødvendig høyspenningsanlegg

NVE anbefaler at konsesjonen gis med vilkår om blant annet:

- tiltak for å redusere kollisjonsrisikoen for dverggås og annen fugl, som kabling av eksisterende ledninger og topplinen, lavere master og fugleavvisere på linene
- tilpasning av anleggsperioden og anleggsarbeidet av hensyn til blant annet fugl og reindrift
- støtte til en sekretær- eller koordinatorfunksjon for reinbeitedistriktene som blir berørt av ledningen
- detaljtilpasning av trasé og mastepunkter for å unngå konflikter med naturtypeforekomster og kulturminner
- mørkfargede master og isolatorer for å kamuflere ledningen på utvalgte strekninger av hensyn til landskap og reindrift

7 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon, allmannastevning og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier eller rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det fastsettes erstatning i en etterfølgende skjønnssak. Dette vil kunne skje dersom søker og grunneier eller rettighetshaver ikke lykkes i å forhandle seg fram til en minnelig avtale.

NVE forutsetter at Statnett forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12.

7.1 Hjemmel

Statnett har søkt om tillatelse til å ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene i denne søknaden, dersom minnelige avtaler ikke oppnås. Statnett søker i medhold av § 2 nr. 19 i ekspropriasjonsloven, det vil si lov om oreigning av fast eigedom av 23. oktober 1959. Denne bestemmelsen gir hjemmel til å ekspropriere «*så langt det trengst til eller for (…) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjonar og andre elektriske anlegg*.»

Bestemmelsen gir hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge og drive anleggene Statnett her søker om.

Statnett søker også om tillatelse til allmannastevning i tillegg til direkte kontakt med berørte grunneiere, etter oreigningslova § 20.

7.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anleggene, og inkluderer rettigheter for nødvendig ferdsel, transport og deponering av masser.

Statnett søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- 127 dekar transformatortomt til Lebesby transformatorstasjon, hvorav inngjerdet areal er 55 dekar
- En 600 meter lang og 5 meter bred permanent adkomstvei til Lebesby transformatorstasjon

Statnett søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

- Kraftledningsgaten, med et klauseringsbelte med cirka 40 meters bredde, og rett til rydding av skog i traseen
- Ferdsel, transport og deponering

Statnetts søknad om nødvendige rettigheter til ferdsel og transport omfatter:

- Nødvendig kjøring i terrenget og landing med helikopter til bygging og drift av anleggene på eiendommene som er oppført på grunneierliste i søknaden inkludert eventuell rydding av skog som hindrer slik kjøring eller landing

- Bruk av eksisterende veier og riggplasser til bygging og drift av anleggene som vist på transportplankart i søknaden, inkludert rett til nødvendige utbedringer
- Bygging av midlertidige og permanente veier og riggplasser

Statnetts søknad om nødvendige rettigheter til deponering av masser inkluderer overskudd av stedegne masser fra:

- Graving av mastefundamenter, som deponeres i klausuleringsbeltet
- Bygging av Lebesby transformatorstasjon

7.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «*Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.»* Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

7.3.1 Vurderinger av virkninger av konsesjonsgitt trasé

Bakgrunnen for søknaden om konsesjon og ekspropriasjon er behovet for å bedre forsyningssikkerheten til Finnmark øst for Skaidi, og legge til rette for næringsutvikling og kraftproduksjon.

Dersom Statnett ikke kommer til enighet om minnelige avtaler med alle berørte grunn- og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å bygge og drive anleggene. Erstatning for grunneieres og rettighetshaveres økonomiske tap vil da bli fastsatt gjennom rettslig skjønn.

NVE har vurdert at tiltakene som Statnett har søkt om er viktige bidrag for å gi tilstrekkelig forsyningssikkerhet og tilstrekkelig kapasitet i nettet. Vi viser til vurderingene i kapittel 5.

7.3.2 Vurdering av alternative løsninger

NVE har vurdert ulike alternative løsninger og traseer i tillegg til løsningen som vi nå anbefaler. Hovedgrunnen til at NVE ikke anbefaler disse alternative løsningene er at de vurderes å gi større ulemper for private og allmenne interesser. Våre vurderinger er nærmere beskrevet i kapittel 2 om alternativer, og kapittel 5 om NVEs vurderinger.

7.3.3 Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gavn enn til skade

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at samfunnets interesse i økt forsyningssikkerhet og potensialet for næringsutvikling og elektrifisering i Finnmark veies opp mot hensynet til grunneiere eller rettighetshavere som blir berørt, og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand.

Enkeltpersoner blir i varierende grad direkte berørt av bygging og drift av anleggene som NVE anbefaler å gi konsesjon til. NVE mener likevel at de samfunnsmessige fordelene ved dette tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordelene ved anleggene utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

7.4 NVE anbefaler samtykke til ekspropriasjon

Det er grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for anleggene som Statnett har søkt om.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE forutsetter at Statnett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier eller rettighetshaver kompenseres gjennom skjønn.

7.5 Allmannastevning

Statnett søker også om tillatelse til allmannastevning etter ekspropriasjonsloven § 20. Statnett opplyser å ha god oversikt over de fleste grunneiere eller rettighetshavere som blir berørt, men at eiendomsforholdene er uklare for enkelte av eiendommene, og en rekke eiendommer inngår i dødsbo som ikke er skiftet. De opplyser videre at de har foretatt undersøkelser for å avdekke hvem som er reell og formell eier av disse eiendommene, men det er fortsatt uklart hvem som er eier av flere av eiendommene.

Energimyndigheten har myndighet til å gi samtykke til allmannastevning i særlige tilfeller, dersom det er særlig vanskelig å skaffe seg oversikt over alle berørte grunn- og rettighetshavere i skjønnsprosessen. Det at en stor kraftledning berører mange grunneiere og rettighetshavere, som det vil være tidkrevende og byrdefullt å stevne individuelt, er imidlertid ikke tilstrekkelig.

Kraftledningen det gjelder er over 13 mil lang og vil berøre en rekke grunneiere og rettighetshavere i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner. NVE mener at Statnett så langt som mulig har forsøkt å få oversikt over samtlige grunneiere og rettighetshavere som blir berørt, men at det på enkelte eiendommer kan være vanskelig å få en fullstendig oversikt. NVE anser derfor at vilkåret for å gi samtykke til allmannastevning er oppfylt, jf. ekspropriasjonsloven § 20. NVE legger til grunn at Statnett har oppgitt alle kjente berørte grunneiere og rettighetshavere og at disse vil stevnes individuelt i en eventuell skjønnssak.

NVE anbefaler at Energidepartementet gir Statnett SF gis samtykke til å bruke allmannastevning for eventuelle rettigheter som berøres av utbyggingen der eierforholdet ikke er kjent, jf. ekspropriasjonsloven § 20.

Det bør være en forutsetning for samtykket at alle kjente eiere og rettighetshavere blir stevnet direkte. Vi viser til at ekspropriasjonsloven § 20 krever at Statnett skal kunngjøre allmannastevningen i Norsk Lysingsblad og minst to aviser som er alminnelig lest på stedet, og at stevningen og innkallelsen slås opp på høvelige steder.

7.6 Forhåndstiltredelse

Statnett søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Samtykke til forhåndstiltredelse forutsetter normalt at skjønn er begjært. NVE har derfor ikke vurdert denne delen av søknaden, og anbefaler at Energidepartementet avgjør søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

KONGELIG RESOLUSJON

Energidepartementet
Statsråd: Terje Aasland

Ref.nr.:
Saksnr.: 21/647
Dato: 15. august 2025

Statnett SF - tillatelser til å bygge, eie og drive ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi transformatorstasjon og Lebesby transformatorstasjon, og ny Lebesby transformatorstasjon mv. i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner

1. Innledning

Statnett SF (Statnett) søkte 22. desember 2020 om konsesjon etter energiloven til å bygge, eie og drive en ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune til ny Lebesby transformatorstasjon i Lebesby kommune. Statnett søkte også om å bygge ny Lebesby transformatorstasjon, samt om samtykke til ekspropriasjon, forhåndstiltredelse og allmannastevning etter oreigningslova. Statnett sendte 13. juni 2023 tilleggssøknad om ny plassering av Lebesby transformatorstasjon, ny løsning for kraftledningstraseen ved Stabbursdalen og midlertidig anleggsvei.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) avga innstilling til Energidepartementet 10. februar 2025. NVE tilrår at Statnett meddeles konsesjon til å bygge en ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune, via Lakselv, til ny Lebesby transformatorstasjon i Lebesby kommune. Departementet viser til NVEs *Bakgrunn for innstilling* datert 10. februar 2025 for en detaljert beskrivelse av tiltaket NVE har innstilt på.

Det følger av forskrift om ekstern kvalitetssikring og vedtaksmyndighet etter energiloven § 3 at Kongen i statsråd fatter vedtak om konsesjon etter energiloven § 3-1 for nye, store kraftledningsanlegg som definert i forskriften § 1. Saken behandles derfor ved kongelig resolusjon.

Departementet tilrår at Statnett i medhold av energiloven § 3-1 gis konsesjon til å bygge, eie og drive en ny 420 kV kraftledning med tilhørende elektriske installasjoner fra Skaidi til ny Lebesby transformatorstasjon i Landersfjord. Departementet tilrår at Statnett gis fleksibilitet gjennom at utbyggingen kan skje trinnvis, herunder ved at hele eller deler av anlegget inntil videre kan drives med 132 kV spenning.

Konsesjonen omfatter følgende omsøkte traséalternativer for kraftledningen:

1.0+1.11+1.10+1.0+1.01+1.07+1.0

Departementet tilrår at det etter oreigningslova gis samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter til bygging og drift av anleggene, samt samtykke til å bruke allmannastevning ved begjæring av skjønn til utmåling av ekspropriasjonserstatningen.

Ledningen blir synlig i landskapet og kan påvirke opplevelsen av kultur- og naturmiljø, friluftsliv og reiseliv. Ledningen vil også kunne være til ulempe for naturmangfold og andre interesser, herunder reindrift, naboer og andre allmenne interesser.

I behandlingsprosessen har det kommet forslag om alternative traseer og løsninger, noe som har bidratt til at traseen som tilrås for ledningen er bedre tilpasset allmenne og lokale hensyn.

For å redusere de negative virkningene tilrår departementet blant annet vilkår om at anleggsperioden skal tilpasses reindriftas bruk av området, at Statnett legger opp til faste rutiner for dialog og at det settes av midler til en koordinatorfunksjon for reindrifta, at det tas særlig hensyn til myr og enkelte naturtypelokaliteter, kamuflering av master, merking av liner for å redusere risikoen for fuglekollisjoner, herunder dverggås, skånsom skogrydding og utarbeidelse av detaljplan.

Etter departementets vurdering vil anleggene det tilrås å gi konsesjon til etter energiloven ha akseptable miljø- og arealmessige konsekvenser.

Under følger sammendraget av NVEs innstilling gjengitt i kapittel 2, høringspartenes merknader til NVEs innstilling i kapittel 3, departementets vurdering i kapittel 4, vilkår og avbøtende tiltak i kapittel 5 og departementets vurdering av søknadene etter oreigningslova i kapittel 6. Utkastet har vært forelagt berørte departementer i tråd med retningslinjen Om kongen i statsråd.

2. NVEs innstilling

I innstilling av 10. februar 2025 vurderer NVE at de samfunnsmessige fordelene ved ledningsanlegget er større enn ulempene, gitt NVEs anbefalte avbøtende tiltak.

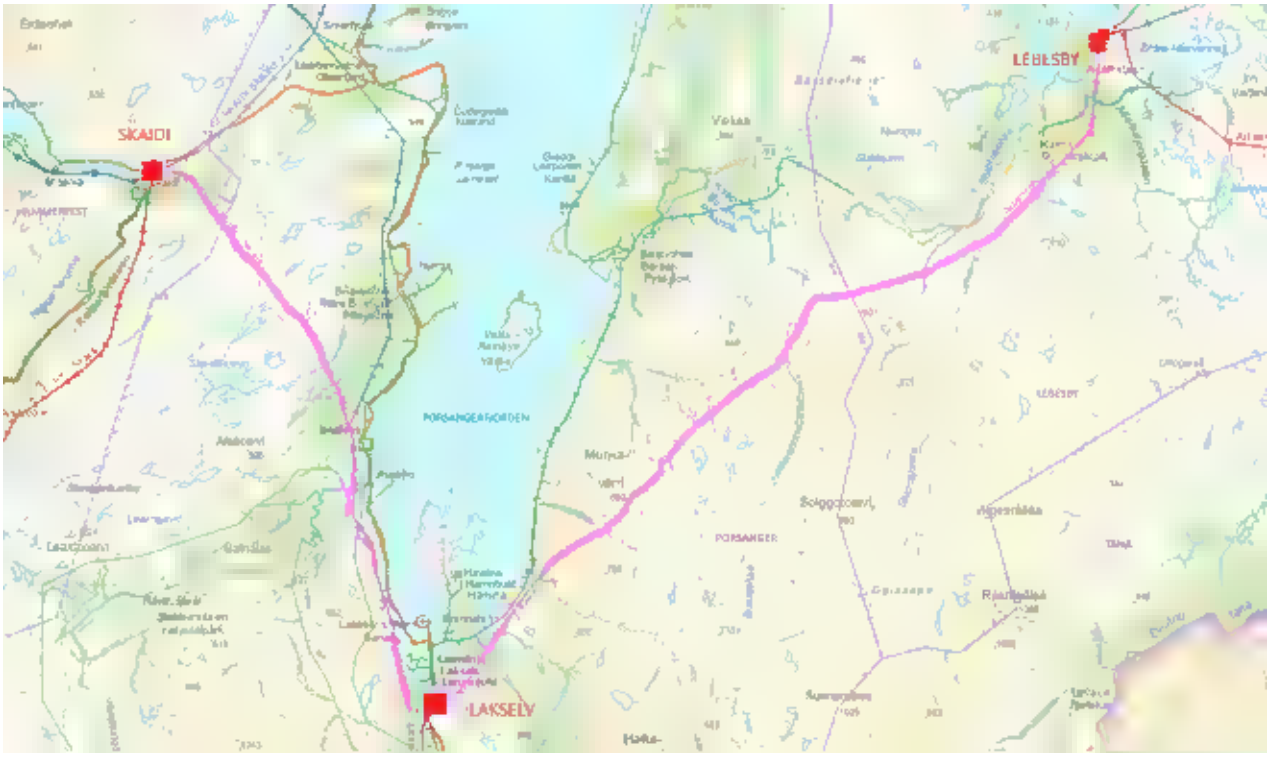
NVE tilrår at Statnett gis anleggskonsesjon etter energiloven og samtykke til ekspropriasjon og allmannastevning etter oreigningslova for de omsøkte anleggene. Statnett har også søkt om samtykke til forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25. NVE har vist til at samtykke til forhåndstiltredelse normalt forutsetter at det er begjært skjønn, og har anbefalt at søknaden om forhåndstiltredelse først avgjøres etter at eventuelt skjønn er begjært.

Fra innstillingen s. 1-3 siteres NVEs sammendrag:

«Sammendrag

NVE anbefaler bygging av ny 420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby

NVE anbefaler at det bygges ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon via Lakselv til nye Lebesby transformatorstasjon. Vår anbefaling sendes til Energidepartementet som vil behandle saken videre. Den endelige avgjørelsen tas av Kongen i statsråd.

Figur 1. Ledningens hovedtrasé (rosa strek) er parallell med dagens 132 kV ledning mellom transformatorstasjonene i Skaidi, Lakselv og Adamselv (røde firkanter). Nye Lebesby transformatorstasjon plasseres ved Landersfjord, like sør for dagens Adamselv transformatorstasjon. Kilde: NVE Atlas

Hva anbefaler NVE at det gis tillatelse til?

NVE anbefaler at Statnett får tillatelse til å bygge ny 420 kV kraftledning fra Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune forbi Lakselv, til en ny transformatorstasjon i Lebesby kommune. Traseen vil i all hovedsak være parallell med dagens 132 kV ledning, vist i rødt på figur 1, fra Skaidi via Lakselv til Adamselv. Gjennom deler av Stabbursdalen anbefaler vi at den nye kraftledningen bygges med lave master. Nord for Stabburselva anbefaler NVE trasé 1.11, sør for Stabburselva anbefaler NVE trasé 1.10. Forbi Brennelvdalen anbefaler NVE at kraftledningen følger trasé 1.07. NVE anbefaler også at nye Lebesby transformatorstasjon bygges som en innendørs GIS-stasjon ved Landersfjord i Lebesby kommune.

Hvorfor gir vi denne anbefalingen?

NVE mener at det er behov for å forsterke kraftnettet i Finnmark øst for Skaidi, for å øke forsyningssikkerheten og for å legge til rette for næringsutvikling og kraftproduksjon. Hensynet til forsyningssikkerheten kan ivaretas både med en ny 132 kV ledning og en ny 420 kV ledning. Naturinngrepene vil også være sammenlignbare. En 420 kV ledning har høyere kostnader, men gir vesentlig større kapasitet til næringsutvikling og ny kraftproduksjon, som er etterspurt. Per idag har Statnett mottatt forespørsler fra næringskunder som ønsker å knytte seg til nettet med et samlet behov som langt overstiger kapasiteten i dagens nett. Forbrukskundene er fordelt på ulike kategorier. Det er også vindkraft som har fått konsesjon men som venter på kapasitet i nettet. I tillegg er det flere aktuelle planer om ny vindkraftproduksjon som er under behandling. En nye 420 kV ledning vil gi mulighet til å knytte til ny næringsvirksomhet og konsesjonsgitt vindkraft, i

tillegg til et fåtall prosjekter med ny vindkraft. En 420 kV ledning er derfor løsningen som best ivaretar behovene slik de fremstår i dag, og gir større fleksibilitet for kraftsystemet i Finnmark framover. NVE mener at parallellføring med dagens 132 kV ledning, med noen mindre unntak, er en trasé som vil gi minst nye naturinngrep og anbefaler denne framfor andre alternativer.

Hva mener høringspartene?

Lebesby og Porsanger kommuner og Area Nett er positive til ledningen av hensyn til næringsutvikling. Mange av høringsinnspillene uttrykker til dels sterk motstand mot planene om ny 420 kV ledning. Statsforvalteren og flere miljøorganisasjoner er bekymret for konsekvensene for den kritisk truede arten dverggås. Sametinget, Statsforvalteren, reinbeitedistriktene med flere er særlig opptatt av konsekvensene for reindrift, men også andre samiske forhold som samisk utmarksbruk og kulturminner. Mange uttrykker at ledningen vil ødelegge natur og tilrettelegge for vindkraft, som de uttrykker er sterkt uønsket. Det stilles spørsmål ved behovet for en 420 kV ledning framfor en 132 kV ledning. En rekke høringsparter ønsker at ledningen heller legges som en sjøkabel over Porsangerfjorden.

Hvilke vilkår anbefales for å redusere negative virkninger?

Det er et viktig fugletrekk for den kritisk truede fuglearten dverggås, som Norge har et særskilt ansvar for, som krysser planlagt trasé i Stabbursdalen. For å redusere kollisjonsfaren for dverggås anbefaler NVE at dagens ledninger gjennom Stabbursdalen legges i kabel i bakken, og at den nye 420 kV ledningen bygges i samme trase som dagens 132 kV ledning. Den nye ledningen skal bygges med lavere master gjennom deler av Stabbursdalen og merkes med fugleavvisere gjennom hele dalen. I tillegg anbefaler vi at topplinen for den nye ledningen legges som kabel i bakken. NVE anbefaler også at Statnett skal betale et engangsbeløp for andre tiltak for dverggås som kan øke overlevelsen for denne bestanden, og som vil kunne kompensere for eventuelle individer som dør som følge av kollisjon med ny ledning. Midlene bør gå til arbeidet som utføres gjennom handlingsplanen for dverggås, og som i dag styres og finansieres av Miljødirektoratet. NVE anbefaler dessuten tiltak for å redusere kollisjonsfaren på andre strekninger, blant annet ved kryssing av Lakselva og enkelte våtmarksområder som er viktige for fugl. NVE mener hekkefugl skal ivaretas i størst mulig grad, særlig rødlistede og sårbare arter, og har anbefalt restriksjoner på anleggsarbeider i hekketiden ved enkelte hekkelokaliteter. NVE anbefaler at det stilles krav om at Statnett utarbeider en detaljplan som skal gjelde både for anleggs- og driftsfasen. NVE stiller flere vilkår om at Statnett i detaljplanen skal vurdere og begrunne løsninger og utarbeide planer for hvordan ulike hensyn til miljø og samfunn skal ivaretas. Detaljplanen skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Anleggsarbeidet bør legges til tider som rein ikke oppholder seg i området, særlig i kritiske områder og tider. NVE anbefaler at Statnett setter opp en rutine for dialog med berørte reinbeitedistrikter, og at denne dialogen skal dokumenteres. NVE anbefaler at det settes av midler til en sekretær- eller koordinatorfunksjon i reindrifta for å redusere arbeidsbelastningen for reindriftsnæringen i området. NVE anbefaler at det settes vilkår om å unngå inngrep i myr og enkelte naturtypelokaliteter langs traseen. Vi anbefaler også vilkår for å begrense skader, slik som justering av trasé/mastepunkter og transportruter/anleggsveier, merking av forekomstene i anleggsfasen og begrenset skogrydding. For å dempe synligheten av ledningen langs viktige strekninger anbefaler NVE kamuflerte master og isolatorer på strekningene Stabbursdalen, Rahppafossen og Brennelvdalen. I tillegg anbefales det å diskutere kamuflering og konkret masteplassering på enkelte strekninger sammen med reindrifta.

NVEs anbefaling om samtykke til ekspropriasjon og allmannastevning

NVE anbefaler samtykke til at Statnett får ekspropriere grunn og rettigheter til bygging og drift av den nye kraftledningen og Lebesby transformatorstasjon. Samtykket omfatter nødvendig blant annet nødvendig ferdsel og transport i terrenget mellom offentlig vei og ledningstraseen. NVE anbefaler samtykke til bruk av allmannastevning i forbindelse med en eventuell skjønnssak. Søknaden om forhåndstiltredelse vil bli behandlet når skjønn eventuelt er begjært.»

3. Høring

3.1. NVEs høringer av konsesjonssøknad og konsekvensutredning

NVE sendte konsesjonssøknaden med tilhørende konsekvensutredninger på høring 19. mars 2021, og mottok totalt 107 høringsinnspill. Innkomne høringsuttalelser er opplistet i vedlegg A til NVEs innstilling av 10. februar 2025. Departementet viser til de innkomne høringsinnspillene, herunder NVEs innstilling pkt. 3.3.

I tillegg til høringen av søknaden med konsekvensutredning, har NVE i flere omganger bedt Statnett om å gjennomføre tilleggsutredninger. Departementet viser til NVEs brev av 6. juli 2021, 14. september 2021 og 28. juni 2022, jf. NVEs innstilling pkt. 3.2.1. Tilleggsutredningene og tilleggssøknaden ble sendt på høring 26. juni 2023. NVE mottok totalt 37 høringsuttalelser til tilleggsutredningen.

NVE ba videre Statnett om å «gjennomføre en kritisk gjennomgang» av reindriftsutredningen, jf. brev av 25. mars 2024. NVE fikk tilsendt rapport fra gjennomgangen 30. august 2024. Tilleggsvurderingen ble sendt på høring 3. september 2024 til de berørte reinbeitedistriktene, Sametinget og Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

3.2. Høring av NVEs innstilling

NVEs innstilling er offentlig, og alle interesserte er gitt adgang til å kommentere saksdokumentene. Samtidig som NVE oversendte innstillingen til departementet, sendte NVE en orientering om innstillingen til alle hørings- og orienteringsinstanser. NVE gjorde her oppmerksom på at dersom noen av partene hadde ny informasjon i saken, ytterligere merknader til søknaden eller innstillingen, kunne disse sendes til departementet innen 28. mars 2025.

Departementet mottok seks uttalelser til NVEs innstilling. Nedenfor følger et sammendrag av de innkomne uttalelsene.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har i brev datert 28. mars 2025 påpekt viktigheten av det framtidige arbeidet som må følges opp i detaljplanfasen, også på reindriftsområdet. Statsforvalteren har vist til reindriftsloven § 22 annet ledd om at flyttleier ikke skal stenges. Ved behov for flytting av gjerder eller anlegg, vil dette være søknadspliktig etter reindriftsloven § 24. Videre vurderer Statsforvalteren at det er tungtveiende grunner for å anbefale kabling av 22 kV-ledningen langs sjøen ved Stabburselva, også nord for Stabburselva, for å hindre kollisjon mellom dverggås og kraftledninger. Eksisterende 22 kV-kraftledning bør minst kables til der dagens 22 kV-ledning møter ny kablet 132 kV-ledning ved Bevkop/Beavgohppi. Videre er det viktig at 22 kV-kraftledningen minimum kables til ca. 170 meter sør for transformatorstasjonen (i sørenden av naturreservatet). Statsforvalteren mener det er positivt av NVE i innstillingen legger opp til at eksisterende 132 kV-ledning gjennom Stabbursdalen kables på strekningen Ikkaldas-Kunsajávri,

men ber departementet være oppmerksom på de usikkerhetsmomenter som råder om hvorvidt tiltakene faktisk vil redusere mulighetene for kollisjon mellom fugl og kraftledninger. Statsforvalteren mener en 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen fortsatt vil kunne påvirke nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser, og mener en 420 kV kraftledning bør kables gjennom hele Stabbursdalen. Dersom departementet vurderer at kamuflerte master kan medføre økt kollisjonsfare for dverggås, mener Statsforvalteren at hensynet til landskapsvirkninger bør vike. Mastene bør ha en farge som er mest mulig synlig for sårbare og truede fuglearter. Statsforvalteren mener også at det bør tilrettelegges bedre for forskning på dverggås der eksisterende transformatorstasjon i naturreservatet er plassert i dag. Statsforvalteren forventer å involveres i detaljplanleggingen.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i brev datert 11. april 2025 uttalt at Stabbursdalen landskapsvernområde er lite omtalt i vurderingene i NVEs innstilling. Nasjonalparkstyret gjør oppmerksom på at de, som vernemyndighet, er opptatt av å ivareta alt naturgrunnlag og økosystem på Stabbursnes og Stabbursdalen, som er sammenhengende områder man også bør se i sammenheng når man skal gjøre slike utredninger. Verneforskriftene for et landskapsvern vil komme i interessekonflikt med ivaretakelsen av dverggåsa på flere punkter, når man vurderer de intensjonene med vernet og formålene man prøver å ivareta. Nasjonalparkstyret uttaler at de bør tas med underveis for å kunne påvirke vurderingene i detaljplanen for hvordan gjennomføringen skal utføres i Stabbursdalen/Stabbursnes. Nasjonalparkstyret mener at NVEs innstilling samlet sett gir inntrykk av at ivaretakelsen av landskapsvern i Stabbursdalen har havnet i skyggen av intensjonen med å ivareta dverggås. Nasjonalparkstyret har merknader til manglende tilleggsutredning av traseene 1.9 og 1.10. Videre mener de at sjøkabelalternativet bør utredes før dette utelukkes, eller at samtlige kraftledninger bør etableres som jordkabel utenfor verneområdene for å prioritere ivaretakelsen av verneområdene på Stabbursnes og Stabbursdalen.

Hans Magnus Thunestvedt har i e-post av 10. februar 2025 vist til at det omsøkte tiltaket blant annet vil medføre transport på en vei som skal gå over hans eiendom nær Ikkaldas/Igeldas. Thunestvedt ber om at det stilles krav til Statnett om å drenere i områder med leire hvor det skal bygges anleggsvei på annen manns eiendom, spesielt i tilfeller der det er bolig i umiddelbar nærhet.

Nils Kvalvik har i e-post av 6. mars 2025 til NVE uttalt seg om Statnetts planlagte bruk av veiene 36, 37, 38, 39 og 40 og anleggsplass B37 vest for Lakselv sentrum. Kvalvik fraråder bruk av vei 38, av hensyn til støy, og anbefaler at Statnett heller bruker veiene 37 og 39. Veiene må i så fall utbedres slik at de tåler anleggstrafikk.

Reinbeitedistrikt 22 Fiettar v/advokat Jon-Andreas Lange har i brev datert 27. mars 2025 anført at det er alvorlige mangler ved konsekvensutredningen, og at dette må rettes opp ved innhenting av en ny konsekvensutredning på de mangelfulle punktene. Det etterlyses en oppdatert kartlegging av de samlede og kumulative virkninger av tiltaket. Beslutningsgrunnlaget er mangelfullt, og saken må derfor stanses, og det må innhentes ny konsekvensutredning som reparerer manglene, jf. konsekvensutredningsforskriften § 27 og § 28. Det anføres at konsesjonsmyndigheten ikke har et forsvarlig beslutningsgrunnlag for å vurdere virkningene av utbyggingen, om den kan stride mot SP art. 27, og om fordelene utvilsomt overstiger ulempene. Distriktet mener beslutningsgrunnlaget er mangelfullt ved at det ikke hensyntar erfaringsbasert reindriftskunnskap, jf. også naturmangfoldloven § 8.

Statnett har i brev datert 11. april 2025 kommet med merknader til NVEs anbefalte vilkår, og mener disse kan forlenge gjennomføringstiden. Dette innebærer en ferdigstilling og idriftsettelse ved årsskiftet 2032/33. Statnett skriver at de har lagt til grunn at det skal tas hensyn til kalvingsområder for rein i perioden mai-juni. I praksis vil dette gjelde for store deler av ledningstraseen, men i hovedsak i noe høyereliggende områder. I tillegg er det enkelte områder langs traseen hvor Statnett også vil ta hensyn til flytting mellom sesongbeitene vinter og sommer. NVEs anbefalte vilkår av hensyn til reindrift er i samsvar med det Statnett selv har lagt til grunn. NVEs anbefalte vilkår knyttet til fugl gjelder i utvalgte områder der det skal tas hensyn til hekkeperioder. Statnett skriver at manglende tilgang til lavereliggende områder som følge av hensyn til hekkende fugl vurderes som en av hovedårsakene til at prosjektet vil få en forlenget byggeperiode. Statnett mener det er uheldig at det stilles bestemte vilkår om restriksjonsperiode som en del av konsesjonen, og mener det er hensiktsmessig at de heller presenterer restriksjonsområder og -perioder som en del av detaljplanen. Tidligere praksis var at Statnett vurderte dette i samråd med Statsforvalteren i forbindelse med detaljplanleggingen. Videre har Statnett bedt om at NVEs anbefalte vilkår om transport på myr oppheves ved en eventuell konsesjon, slik at det blir mulig med nødvendig terrengtransport på barmark. Statnett ber også om at vilkår om bruk av fagkyndig kompetanse i forbindelse med planlegging av terrengtransport/anleggsarbeid blir tatt ut av konsesjonen.

4. Energidepartementets vurdering

4.1. Saksbehandlingen, herunder konsultasjoner

Konsesjonssøknaden er behandlet av NVE etter energilovens bestemmelser om konsesjonsbehandling av energianlegg. NVE har avgitt innstilling til departementet.

Forut for søknaden har NVE behandlet meldingen med forslag til utredningsprogram om prosjektet, og fastsatt utredningsprogram i henhold til bestemmelsene om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger. NVE har gjennomført høring og avholdt møter både i forbindelse med meldingen og konsesjonssøknad. NVE arrangerte informasjonsmøte med Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner våren 2021, hvor også Troms og Finnmark fylkeskommune, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Sametinget var invitert. Videre arrangerte NVE 21. april 2021 et offentlig informasjonsmøte i forbindelse med høringen. NVEs innstilling og saksbehandlingen som ligger til grunn, inngår som en integrert del av departementets tilråding.

NVE har gjennomført eller tilbudt følgende konsultasjoner i forbindelse med behandlingen av søknadene:

- Konsultasjon med reinbeitedistrikt 13 *Siskit Čorgas ja Lágesduottar* og reinbeitedistrikt 22 *Fiettar* 27. februar 2024. Konsultasjonsprotokoll godkjent 6. mai 2024.
- Njeaiddán siida i reinbeitedistrikt 16 *Kárášjoga oarjabealli* ble tilbudt konsultasjon, men takket nei til dette, siden det var inngått avtale mellom Statnett og siidaen, jf. e-post 13. februar 2024.
- Konsultasjon med Skuohtanjárga, Márbolon og Skáiddeduottar i reinbeitedistrikt 16 *Kárášjoga oarjabealli* 7. mars 2024. NVE utarbeidet utkast til protokoll som ble oversendt reindriftsutøvernes advokat for kommentar og godkjenning etter møtet, med svarfrist juli

2024. NVE mottok ikke kommentarer til utkastene. NVE varslet i e-post av 6. september 2024 om at protokollene ville betraktes som ferdigstilte, og bli lagt til grunn for den videre saksbehandlingen.

- Konsultasjon med Jáhkenjárga siida i reinbeitedistrikt 16 *Kárášjoga oarjabealli* 7. mars 2024. Konsultasjonsprotokoll godkjent 5. august 2024.
- Konsultasjon med reinbeitedistrikt 14A *Spiertagáisá* og reinbeitedistrikt 21 *Gearretnjárga* 3. april 2024. NVE utarbeidet utkast til protokoll som ble oversendt reindriftsutøvernes advokat for kommentar og godkjenning etter møtet, med svarfrist juli 2024. NVE mottok ikke kommentarer til utkastene. NVE varslet i e-post av 6. september 2024 om at protokollene ville betraktes som ferdigstilte, og bli lagt til grunn for den videre saksbehandlingen.

Statnett opplyste i e-post av 5. desember 2023 om at det ble inngått minnelig løsning med siidaene Máhkaravju og Rávdol i reinbeitedistrikt 16. Avtalene er inngått med forutsetning om konsesjon for omsøkt løsning. Det er derfor ikke gjennomført konsultasjoner mellom NVE og disse siidaene.

Det ble avholdt konsultasjons- og innsigelsesmøte mellom NVE og Sametinget 25. november 2024. Protokoll fra møtet ble godkjent 17. desember 2024.

Departementet tilskrev 3. april 2025 reinbeitedistriktene 22 og 13 v/Dalan advokatfirma DA, reinbeitedistriktene 21 og 14A, samt siidaene Skuohtanjárga, Márbolon og Skáiddeduottar i reinbeitedistrikt 16 v/advokatfirmaet Brønner & Co, og siidaene Jáhkenjárga, Rávdol, Máhkaravju og Njeaiddán i reinbeitedistrikt 16 v/Advokatfirmaet Jonassen AS, med informasjon om videre saksgang. Departementet opplyste om at NVEs saksdokumenter, herunder høringsuttalelser fra reindriften og protokoller fra gjennomførte konsultasjoner med NVE, ville bli lagt til grunn for den videre saksbehandlingen. Departementet ba om tilbakemelding dersom det likevel ble ansett nødvendig med ytterligere konsultasjon i saken, og om at det i så fall opplyses om hvilke forhold det ønskes konsultasjon om, som ikke er dekket av de gjennomførte konsultasjonene.

Departementet mottok svar fra advokatfirmaet Brønner & Co i e-post av 11. april 2025, om at det var ønskelig med skriftlig konsultasjon om konsekvensutredningsforskriften § 21 tredje ledd og NVEs anvendelse av bestemmelsen i innstillingen. Departementet svarte i brev av 9. mai 2025 at det ikke er konsultasjonsplikt om gjeldende rett, og at det heller ikke kan konsulteres med departementet om hvordan NVE har forstått og anvendt regelverket for konsekvensutredninger i innstillingen til departementet.

4.2. Kunnskapsgrunnlaget

Departementets saksbehandling bygger på følgende grunnlag:

- Konsesjonssøknad fra Statnett av 22. desember 2020 med konsekvensutredninger og fagrapporter
- NVEs innstilling av 10. februar 2025 med tilhørende dokumentasjon og etterfølgende korrespondanse mellom NVE og departementet
- Statnetts tilleggssøknad av 12. juni 2023 med samlede tilleggsutredninger, herunder mottatte høringsuttalelser til NVEs høring av tilleggssøknaden og -utredningene.
- Rapport av 30. august 2024 med tilleggsvurdering av konsekvensutredning for reindrift, herunder mottatte høringsuttalelser til NVEs høring av tilleggsvurderingen

- Høringsuttalelser, herunder innspill mottatt av departementet i forbindelse med NVEs oversendelse av innstillingen
- Gjennomførte konsultasjoner
- Departementets befaring 23.-24. april 2025
- Naturbase
- Artsdatabanken
- Norsk rødliste for arter 2021
- Norsk rødliste for naturtyper 2018
- Forskrift og handlingsplan for dverggås

Departementet er enig med NVEs vurdering om at den samlede dokumentasjonen som foreligger, gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten av kraftledningen, transformatorstasjonen og nødvendige anleggsveier og anleggsområder på naturmangfoldet, i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8. Departementet er også enig i at kunnskapsgrunnlaget som foreligger for kulturminner er godt nok til å kunne fatte vedtak i saken.

NVE har vurdert at det samlede kunnskapsgrunnlaget som foreligger også er tilstrekkelig til at det kan gjøres faglig baserte vurderinger om rein og reindrift i saken. NVE har vist til at den opprinnelige konsekvensutredningen i ettertid har blitt supplert av en rekke kilder til informasjon, slik som høringsinnspill til både søknad og tilleggssøknad, konsultasjonsmøter med reindrifta, diskusjon på befaringer og folkemøter, tilleggsrapporten fra NIBIO, referater fra NIBIOs møter med reindrifta, utdypende kommentarer fra Naturrestaurering AS og Statnett, og merknader i forbindelse med høring av NIBIOs rapport. På vegne av reinbeitedistrikt 22 Fiettar, har Dalan advokatfirma DA i brev av 27. mars 2025 anført at beslutningsgrunnlaget er mangelfullt, og at saken må stanses i påvente av en ny konsekvensutredning.

Departementet viser til at en konsekvensutredning er viktig for å gi et forsvarlig utgangspunkt for saksbehandlingen, men at konsekvensutredningen ikke kan være den eneste kilden til kunnskap om tiltakets virkninger, slik som for reindrift. Det totale kunnskapsgrunnlaget i saken er etter departementets syn bredt. Departementet har blant annet kunnskap om driften til reinbeitedistrikt 21 og 22 gjennom konsesjonsbehandlingen av flere saker om produksjonsanlegg og nettanlegg, sist ved behandling av søknaden om ny 420 kV kraftledning på strekningen fra Skaidi til Hammerfest. Departementet viser til NVEs vurderinger rundt dialog og involvering av reindrifta, samt metodikk og kunnskap, og slutter seg til disse. Departementet mener beslutningsgrunnlaget i denne saken er tilstrekkelig til å kunne ta stilling til tiltakets virkninger for reindrift, herunder samlet belastning for reinbeitedistriktene, og muligheten for samisk kulturutøvelse. Departementet er ikke enig i anførselen om at det må utarbeides en ny konsekvensutredning for at det skal kunne fattes vedtak. Departementet er heller ikke enig i anførslene om at kunnskapsgrunnlaget i saken ikke gir grunnlag for å vurdere konkrete avbøtende tiltak av hensyn til reindrift.. Departementet viser for øvrig til den nærmere beskrivelsen og vurderingen av tiltakets påvirkning på reindrift i tilrådingen kap. 4.6.

Departementet har vurdert utredningene i lys av foreliggende informasjon med utgangspunkt i naturtyperegistreringer i *Naturbase.* For øvrig viser departementet til NVEs vurdering av konsekvensutredningene og kunnskapsgrunnlaget i kapittel 4 i NVEs innstilling av 10. februar 2025.

Departementet mener den samlede dokumentasjonen i saken gir et godt og tilstrekkelig grunnlag for den overordnede avveiningen av alle relevante hensyn som skal skje etter energiloven og oreigningslova, jf. også prinsippet i forvaltningsloven § 17 om utrednings- og informasjonsplikten.

4.3 Samfunnsøkonomisk lønnsomhet

4.3.1 Innledning

Statnett vurderer at det er behov for å øke overføringskapasiteten inn til og ut av Øst-Finnmark, og har søkt om konsesjon til å bygge, eie og drive ny 420 kV ledning fra Skaidi til Lebesby.

Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt, jf. § 1-2. Beslutningen om hvorvidt det bør gis konsesjon bygger på et bredt forvaltningsskjønn. I vurderingen av om konsesjon skal gis, må alle relevante fordeler og ulemper ved etablering av anlegget vurderes opp mot hverandre.

4.3.2 Overordnet beskrivelse av kraftsystemet i Finnmark

Dagens transmisjonsnett i Finnmark øst for Skaidi består av 132 kV-ledninger på tremaster fra 1970- og 1980-tallet. Mellom Lakselv og Adamselv går det i dag kun én ledning. Østover fra Adamselv går det to parallelle 132 kV-ledninger mot Kirkenes. Vestover er Lakselv tosidig forsynt via Skaidi og Alta. Området har i tillegg en ledning til Finland, 220 kV Varangerbotn - Ivalo.

Statnett har ferdigstilt ny 420 kV-ledning fra Balsfjord til Skaidi. Denne drives på 132 kV mellom Skillemoen i Alta og Skaidi i påvente av oppgradering av Skaidi stasjon til 420 kV, som nå er under bygging som en del av Skaidi–Hammerfest-prosjektet.

Øst-Finnmark er normalt et tosidig forsynt område, tilknyttet via Lakselv-Adamselv i vest og Varangerbotn-Ivalo (Finland) i sør. Ved utfall av én av ledningene, må alt uttak forsynes via den gjenstående ledningen, samt lokal kraftproduksjon. Transmisjonsnettet i Øst-Finnmark (øst for Lakselv) har lang gjenværende levetid, med unntak av Lakselv–Adamselv og Adamselv stasjon. Statnett jobber med levetidsforlengende tiltak på ledningen.

Historisk maksimalt uttak i Øst-Finnmark er om lag 150 MW. Statnett har reservert 21 MW til Sydvaranger Gruve i dagens transmisjonsnett under Kirkenes stasjon, samt 8 MW til Grieg Seafood under Adamselv stasjon. Utover dette har Statnett vurdert at det i dag vil være driftsmessig forsvarlig med økt uttak på om lag 25 MW, men økt uttak i Finnmark vil også treffe på begrensninger i flyten inn til *Område Nord*[1] i stort.

Avbruddsstatistikk de siste årene tilsier at mesteparten av Øst-Finnmark har normal eller god leveringspålitelighet i transmisjonsnettet. Grunnet utkoblinger knyttet til revisjoner og vedlikehold, herunder knyttet til gjennomføring av levetidsforlengende tiltak på Lakselv–

[1] *Område nord* er i Statnetts planleggingssammenheng området nord for Ofoten stasjon i Narvik kommune, og omfatter Troms og Finnmark fylker, samt nordlige Nordland fylke, inkl. Narvikområdet, Harstadområdet, og Lofoten og Vesterålen.

Adamselv, drives transmisjonsnettet periodevis uten N-1[2]. Slikt arbeid foregår normalt i sommerhalvåret.

Overføringskapasiteten i Øst-Finnmark avhenger videre av hvordan nettet drives, og om det er underskudd eller overskudd av kraft i området. I overskuddssituasjoner er produksjonen høyere enn forbruket, og kraft må eksporteres ut av Øst-Finnmark. For å få ut mest mulig produksjon, pleier Statnett i slike situasjoner å dele nettet. Når nettet drives samlet (såkalt ringdrift) er det umiddelbar redundans ved feil. Når nettet drives delt, vil det være nødvendig å gjennomføre omkoblinger for å gjenopprette forsyningen ved feil.

Samlet maks ytelse til vannkraftverk i Øst-Finnmark, er 140 MW. Kun Adamselv kraftverk har et magasin av betydning, og mulighet til oppregulering, men noen elvekraftverk uten betydelig reguleringsevne produserer hele året. Samlet installert effekt til vindkraftverk i Øst-Finnmark er 188 MW. Raggovidda/Rákkočearro vindkraftverk og Hamnefjell vindkraftverk på Varangerhalvøya har konsesjon til å utvide vindkraftverkene, med totalt 171 MW, men det er ikke ledig kapasitet i transmisjonsnettet i Øst-Finnmark til økt innmating av vindkraft.

4.3.3 Alternativer løsninger

I Statnetts behovs- og lønnsomhetsanalyse har Statnett vurdert to alternative løsninger:

- *Alternativ 1: Ny 420 kV-ledning Skaidi-Lakselv-Lebesby, driftet på 132 kV.* Løsningen innebærer at det bygges en ny 420 kV ledning fra Skaidi til Adamselv. Ledningen bygges med 420 kV standard, men driftes på 132 kV. Traseen vil i stor grad følge dagens 132 kV-ledning mellom Skaidi, Lakselv og Adamselv. Ledningen vil gå innom eksisterende Lakselv stasjon. I Adamselv skal det etableres en ny stasjon, Lebesby transformatorstasjon. Stasjonen bygges for 132 kV, men med plass til senere utvidelse til 420 kV.
- *Alternativ 2: Ny 420 kV-ledning Skaidi-Lebesby, driftet på 420 kV.* Løsningen innebærer at det bygges en ny 420 kV-ledning fra Skaidi til Adamselv. Ledningen vil følge samme trasé som alternativ 1, men vil kun passere Lakselv stasjon, ikke gå innom. Ledningen driftes på 420 kV fra start. I Adamselv må det etableres en ny 420 kV-stasjon, nye Lebesby transformatorstasjon.

Departementet påpeker at alternativ 1 i praksis tilsvarer en trinnvis gjennomføring av alternativ 2. Nullalternativet er å videreføre dagens situasjon og reinvesteringsplan, og er referansen som øvrige alternativer sammenlignes med. Det innebærer at dagens begrensninger blir stående fram til ledninger og stasjoner må fornyes på grunn av tilstand eller alder. Departementet har innhentet oppdaterte kostnadsestimater fra Statnett i reelle 2025-kroner, der det framgår at alternativ 1 er estimert til 3,14 milliarder kroner, og alternativ 2 til 3,97 milliarder kroner. Senere etablering av 420 kV ved valg av alternativ 1, er estimert til 1,02 milliarder kroner, uten at det er lagt inn merkostnader knyttet til deling av prosjektet i to utbyggingsperioder.

Statnett har også vurdert en ny 132 kV-løsning, dvs. en ny ledning bygget og driftet for 132 kV som alternativ, men forkastet denne. NVE ba Statnett om å vurdere dette alternativet nærmere i

[2] Ved feil på ledningen til Vest-Finnmark eller på ledningen til Finland når transmisjonsnettet driftes med N-1, vil den gjenstående ledningen kunne dekke et ev. kraftunderskudd i Øst-Finnmark, slik at strømforsyningen opprettholdes. En feil på en stasjonskomponent, slik som en transformator, vil ikke heller medføre regionvis strømbrudd.

brev av 28. juni 2022. Statnett redegjorde for systemtekniske vurderinger for en 132 kV-løsning i *Tilleggssøknad 420 kV Skaidi-Lebesby og tilleggsutredninger i saken*, av 12. juni 2023.

Det framgår av Statnetts konsesjonssøknad at både alternativ 1 og 2 gir kapasitet til nytt forbruk på 30-115 MW innenfor N-1. Forskjellen mellom de to alternativene er i hovedsak hvor mye ny og økt kraftproduksjon de legger til rette for. Ved drift på 132 kV vil det være mulig å mate inn 55 MW ny vindkraft under ny Lebesby stasjon. Ved drift på 420 kV vil det være mulig å mate inn 490 MW under Lebesby stasjon. I tillegg vil alternativ 2 legge til rette for mer forbruk på N-0 som vil innebære tilknytning på strenge vilkår.

I kombinasjon med en såkalt «back-to-back»-løsning («BtB») i Varangerbotn, i ny Seidafjellet transformatorstasjon, vil begge alternativene også legge til rette for tilknytning av mer forbruk innenfor N-1. Det vil også gjøre det mulig å tilknytte de to konsesjonsgitte vindkraftverkene på Varangerhalvhøya. BtB er en styringsenhet som gjør det mulig å utnytte eksisterende 220 kV-forbindelse til Finland bedre, og drive nettet med ringdrift, også når det er stort kraftoverskudd i Øst-Finnmark. Dette tiltaket er ikke omsøkt.

Tiltaket Skaidi-Lebesby er nødvendig, men ikke tilstrekkelig, for å kunne tilknytte den konsesjonsgitte vindkraften på Varangerhalvøya. Dette fordrer enten ny 420 kV Lebesby-Seidafjellet, eller den såkalte BtB-løsningen beskrevet over. Med en BtB vil begge Statnetts vurderte alternative løsninger (alternativ 1 og 2 over), samt en ordinær 132 kV-ledning, muliggjøre tilknytning av vindkraften.

4.3.4. Departementets vurdering

Etter departementets vurdering er en viktig nyttevirkning av tiltaket å styrke forsyningssikkerheten til Øst-Finnmark gjennom å gi redundans i tilknytningen til det øvrige norske kraftsystemet. Denne nyttevirkningen oppnås både i alternativ 1 og 2, og også dersom Skaidi-Lebesby etableres som en ordinær 132 kV-ledning. Denne nyttevirkningen er viktig også av hensyn til geopolitiske sikkerhetshensyn.

Når det gjelder spenningsnivå, er hovedforskjellen mellom en løsning som innebærer drift på 420 kV og en løsning som innebærer drift på 132 kV, at førstnevnte legger til rette for økt kraftproduksjon under Lebesby transformatorstasjon. Departementet viser til regjeringens kraft- og industriløft for Finnmark med en ambisjon om å etablere kraftproduksjon og nett i Finnmark, forutsatt konsesjon. I kraft- og industriløftet ble det også vist til at Norges geopolitiske sikkerhetssyn ville inngå i departementets vurdering av det samfunnsøkonomiske grunnlaget for tiltak som gir økt nett- og produksjonskapasitet i Finnmark. NVE fastsatte i april 2025 utredningsprogram for 11 nye vindkraftverk i Finnmark. Flere av disse prosjektene er planlagt på Nordkinn-halvøya og med tilknytning til nettet under Lebesby stasjon. For å gjøre det mulig å tilknytte økt produksjon (utover 55 MW) i Lebesby, er det nødvendig at ledningen drives på 420 kV.

Departementet viser samtidig til at det ikke er noe i veien for at Statnett gjennomfører tiltaket trinnvis, noe som også er i samsvar med hvordan transmisjonsnettet i regionen er utviklet i nyere tid, jf. 420 kV Ofoten-Balsfjord-Skillemoen-Skaidi, hvor Skillemoen-Skaidi ble idriftssatt på 132 kV, og Vinnelys transformatorstasjon som ble utsatt i påvente av forbruksutviklingen. Det er noe usikkerhet knyttet til når den nye produksjonen vil bli etablert, og det kan være fornuftig at nettet

og produksjonen utvikles i parallell for å håndtere denne usikkerheten og tilpasse nettutviklingen og utformingen av Lebesby transformatorstasjon til planene for ny produksjon, samt å kunne ta hensyn til ny kunnskap. Departementet har derfor presisert i konsesjonen at Statnett kan bygge ut anlegget trinnvis, herunder ved at det drives midlertidig med 132 kV-spenning.

4.4 Vurdering av 420 kV-kabel

4.4.1 Bakgrunn

Alternativet til å bygge luftledning, er å bygge anlegget som en jord- eller sjøkabel på hele eller deler av strekningen. I Meld. St. 14 (2011–2012) *Vi bygger Norge – om utbygging av strømnettet* ble det fastsatt prinsipper for når kabel kan benyttes som alternativ til luftledning. Disse prinsippene legges til grunn for konsesjonsbehandlingen av nye nettanlegg.

For transmisjonsnettet (300 og 420 kV) er hovedregelen at det skal bygges som luftledning, bortsett fra der luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som for eksempel i byer og ved kryssing av større sjøområder. Videre kan kabel benyttes dersom ekstrakostnaden for kabling av en begrenset delstrekning kan forsvares med at det gir særlige miljøgevinster sammenliknet med luftledning, og/eller en begrenset strekning med kabling kan gi en vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning.

Utgangspunktet er at bruk av kabel som alternativ til luftledning alltid skal vurderes. Hvor grundig kablingsalternativet utredes, må imidlertid tilpasses hva som kan være beslutningsrelevant og i tråd med gjeldende prinsipper for bruk av kabling. I vurderingen av om kabling er aktuelt i regional- og transmisjonsnettet, skal det vektlegges om det finnes alternativ luftledningstrasé som ikke er urimelig lang og kostbar. Det vil blant annet si at for transmisjonsnettet vil en full konsekvensutredning av lengre strekninger med kabel sjeldent være aktuelt, jf. Meld. St. 14 (2011–2012), s. 82-83. Strømnettutvalget har i NOU 2022: 6 *Nett i tide – om utviklingen av strømnettet* anbefalt at dagens retningslinjer for når kraftledninger kan bygges som kabel i all hovedsak videreføres.

NVE ba i brev av 28. juni 2022 om at Statnett utredet hvorvidt det finnes nettløsninger som ikke innebærer luftledning forbi dverggåslokaliteten ved Stabbursneset. For det tilfellet at Statnett ikke fant løsninger som unngikk luftledning forbi Stabbursneset, ba NVE om en utredning av den løsningen som ville ha minst konsekvenser. Statnett ble også bedt om å vurdere hvilke avbøtende tiltak som da ville kunne gi best effekt for å redusere virkningene for dverggås.

Statnett svarte i brev av 28. oktober 2022 at det tidligere ble vurdert kryssing av Stabbursdalen med jordkabel. Dette ble presentert som en del av konsesjonssøknaden av desember 2020, og løsningen ble utredet. Videre ble det utredet to alternativer for kryssing av Porsangerfjorden med sjøkabel, samt beskrevet et alternativ ved å legge sjøkabel i nord-sør retning forbi Stabbursnes og Valdakmyra, jf. brev fra Statnett til NVE av 3. desember 2021. I brev av 28. oktober 2022 presenterte Statnett også en ny vurdert løsning for 420 kV jordkabel som går nord-sør retning langs Porsangerfjorden, og krysser Stabbursdalen uten luftledning.

Departementet mener vurderingene som har blitt gjort av sjøkabelløsninger over Porsangerfjorden, rundt Stabbursneset og 420 kV-jordkabel gjennom Stabbursdalen er beslutningsrelevante, selv om de ikke er konsesjonssøkt.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt at de mener grundige utredninger for sjøkabelalternativene bør utføres før man utelukker alternativene. De mener at detaljerte konsekvensutredninger for naturmangfoldet bør utføres før man utelukker alternativet med sjøkabler, og at det økonomiske aspektet av et tiltak ikke alene bør få være avgjørende for hvorfor man ikke går videre med kartlegginger av alternativene. Videre uttaler de at staten bruker betydelige midler på sjøkabler, og at en alternativ løsning kan være å legge to parallelle sjøkabler, slik at man alltid har én som er operativ. Nasjonalparkstyret mener lengden på kraftledningen kan bli betydelig kortere ved å bruke sjøkabel, og stiller tvil ved påstanden om at en sjøkabel vil gi et større omfang av inngrep i inngrepsfrie områder.

Departementet viser til at det under befaring 23. april 2025 av enkelte frammøtte ble foreslått en alternativ sjøkabeltrasé over Porsangerfjorden. Denne sjøkabeltraseen er foreslått fra Smørfjord via Kjæsdalen med ilandføring i Landersfjorden. Denne traseen er ikke konsesjonssøkt, og heller ikke konsekvensutredet.

4.4.2 420 kV sjøkabel over Porsangerfjorden

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 2.3. Felles for alle løsningene med sjøkabel over Porsangerfjorden, er at de ikke passerer Stabbursdalen, og ikke går via eller ved Lakselv transformatorstasjon. Avhengig av løsningen, er totallengden med kabel over Porsangerfjorden inntil 40 kilometer kortere enn ledning rundt fjorden. Alle løsningene med sjøkabel innebærer et muffeanlegg i hver ende, der sjøkabelen går over til luftledning. Ved feil på en sjøkabel, vil det kunne ta betydelig lengre tid å reparere denne sammenlignet med en luftledning.

4.4.2.1 Sjøkabelalternativene K2, K3 og K4

Statnett har i tilleggssøknad av 12. juni 2023 oppdatert kostnadsestimatene, hvor også kompenseringsløsning med reaktorer er tatt med. Kostnaden varierer med hvilket kabelalternativ som benyttes. Statnett estimerer at løsningen med sjøkabel gir betydelig økte merkostnader sammenlignet med estimatene som ble oppgitt i konsesjonssøknaden, med nye estimerte merkostnader på 650-850 mill. kroner. Statnett oppga i tilleggssøknaden at de ikke har gjort en samfunnsøkonomisk analyse av sjøkabelalternativet, men med de estimerte merkostnadene for kabel, samt summen av ikke-prissatte virkninger, vil en sjøkabel ifølge Statnett medføre dårligere samfunnsøkonomisk lønnsomhet enn en luftledning.

Sjøkabelalternativ K2 innebærer luftledning sørøstover fra Skaidi langs dagens 132 kV-ledning (trasé 1.0) over ca. 12 km fram til Skaidejohka, og deretter ny trasé 3.0 mot Billefjord til muffestasjon ved Njoaski. Sjøkabeltraseen er ca. 12,5 km lang, og krysser fjorden til muffestasjon på Børselvneset på østsiden. Herifra følger luftledning langs trasé 2.0 over nedre del av Børselva og omtrent 15 km over fjellet, der den igjen krysser Børselva fram til den møter dagens 132 kV ledning til Adamselv. Korteste trasé fra Skaidi til Lebesby langs K2 var i konsesjonssøknaden anslått til å være om lag 89 km lang.

Det har ikke kommet fram informasjon som tilsier at det vil innebære store tekniske utfordringer å installere sjøkabel etter sjøkabelalternativ K2. Ved krysninger av eksisterende kabler vil det medføre behov for ekstra beskyttelse. Største vanndyp er omtrent 170 meter langs K2. En detaljert planlegging av sjøkabeltraseen vil kreve sjøbunnskartlegging før oppstart.

Luftledningen på vestsiden av fjorden, trasé 1.0 + 3.0, vil gå gjennom terreng som er uberørt av kraftledninger, vei eller andre tekniske inngrep i dag i om lag 10 km. I konsekvensutredningen er traseen vurdert til å ha *middels til stor negativ konsekvens* for friluftsliv og landskap, og *liten til middels negativ konsekvens* for naturmangfold. En lengre strekning vil gå gjennom Skáiddeduottar siidas områder, med viktige vårbeiter, kalvingsland og sommerbeiter, og som i dag er uten inngrep. Strekningen som helhet er vurdert å ha *middels negativ konsekvens* for Skáiddeduottar siida.

Luftledningen på østsiden av fjorden, trasé 2.0, vil gå omtrent 7 km i relativt urørt terreng før den krysser fylkesveien. Deretter vil den gå i omtrent 15 km med terreng uten tekniske inngrep i dag, før den møter dagens 132 kV ledning. Traseen er vurdert til å ha *stor negativ konsekvens* for landskap, *middels til stor negativ konsekvens* for friluftsliv, og *middels negativ konsekvens* for kulturminner. Det urørte området lenger øst, regnes som særlig verdifullt for reinbeitedistrikt 14A. Det er også kalvingsområder her. Traseen er vurdert til å ha middels negativ konsekvens for reindrift for reinbeitedistrikt 14A. Når det gjelder naturmangfold, regnes trasé 2.0 som den klart mest konfliktfylte traseen knyttet til sjøkabelalternativene. Traseen er vurdert å ha *stor negativ konsekvens*, som følge av at den krysser naturreservatet og går gjennom et særegent kalklandskap med verdifulle og rødlistede naturtyper og plantearter. Det gir også økt kollisjonsfare for fuglearter som hekker i områder hvor det i dag ikke er luftledning.

Sjøkabelalternativ K3 innebærer luftledning nordøstover fra Skaidi først langs trasé 4.0, deretter 4.2A med landtak ute på Veineset eller 4.2B med landtak ute i Veinesbukta. Det er to alternative sjøkabeltraseer K3 over Porsangerfjorden, på hver sin side av øya Hamnholmen. Begge har landtak på Indre Leirpollen på østsiden av fjorden. Kabeltraseen mellom Veinesbukta og Indre Leirpollen er omtrent 13,9 km lang. Kabeltraseen mellom Veineset og Indre Leirpollen er ca. 10 km lang. Herfra går luftledningen nordøstover langs trasé 4.1 B, eller sørøstover langs trasé 4.1 A og 2.0, før den møter dagens 132 kV ledning mot Adamselv (trasé 1.0).

Luftledningen på vestsiden av Porsangerfjorden, trasé 4.0 + 4.2A/4.2B, vil i om lag 14 km gå gjennom terreng der NVE har vist til at det ikke ligger kraftledninger, vei eller andre større tekniske inngrep i dag. I konsekvensutredningen er begge alternativene vurdert til å ha *middels til stor negativ konsekvens* for landskap. Her er det særlig inngrepet i forbindelse med muffeanlegget på Veineset som trekkes fram. Hele strekningen ligger innenfor friluftslivsområder, og for friluftsliv er konsekvensen vurdert som *middels negativ*. Selve Veineset er beskrevet som et mye brukt friluftslivsområde. Ledningen er vurdert til å gi *middels negativ konsekvens* for Skáiddeduottar siida i reinbeitedistrikt 16. Trasé 4.0+4.2A er vurdert å gi *middels negativ konsekvens* for naturmangfold, og trasé 4.0+4.2B *liten til middels negativ konsekvens* for naturmangfold, hovedsakelig grunnet økt kollisjonsrisiko for fugl. Ledningen er vurdert å gi *stor til meget stor konsekvens* for kulturminner, på grunn av nærhet og synlighet ved viktige kulturmiljøer, særlig virkningene for kulturmiljøet på Veineset.

Luftledningen på østsiden av Porsangerfjorden er omtrent 65 km lang. Trasé 4.1B/1.0, den nordligste, vil gå i terreng uten kraftledninger eller andre større inngrep i omtrent 10 km, før traseen i grove trekk følger fylkesveien og deretter dagens 132 kV ledninger østover. Trasé 4.1B/1.0 er vurdert å ha *stor negativ konsekvens* for landskap som følge av at deler går i landskap som vil være sårbart for inngrep hvor den kan bli godt synlig. Traseen vil gå sentralt i viktige beiteområder, og er vurdert til å ha *middels negativ konsekvens* for reinbeitedistrikt 14. Traseen er

vurdert å medføre *middels negativ konsekvens* for naturmangfold. Trasé 4.1A/2.0/1.0, den sørligste, vil gå i relativt urørt terreng i om lag 7 km før traseen krysser fylkesveien. Deretter vil den gå ca. 15 km i terreng uten tekniske inngrep i dag, før den møter dagens 132 kV ledning. Trasé 4.1A/2.0/1.0 er vurdert til å ha *middels til stor negativ konsekvens* for landskap. Området regnes som særlig verdifullt for reindrifta, og det er også kalvingsområder. Trasé 4.1A/2.0/1.0 er derfor vurdert til å ha *middels negativ konsekvens* for reinbeitedistrikt 14A. Traseen er vurdert å medføre *middels til stor konsekvens* for naturmangfold, blant annet fordi den krysser Børselvdalen naturreservat. Både trasé 4.1B/1.0 og 4.1A/2.0/1.0 er vurdert å ha *middels negativ konsekvenser* for kulturminner, og *middels til stor negativ konsekvens* for friluftsliv.

Sjøkabelalternativ K4 innebærer luftledning nordøstover fra Skaidi langs dagens ledning mot Smørfjord (trasé 4.0), og deretter langs E6 til muffestasjon på Trevikneset. Sjøkabeltrasé K4 krysser deretter fjorden over ca. 14,5 km til muffestasjon ved Ytre Leipollen på østsiden. Herfra følger luftledningen sørøstover langs trasé 4.1, mot trasé 1.06 på Børselvfjellet. Traseen for kabelkryssing med alternativ K4 er omtrent 92 km lang mellom Skaidi og Lebesby. I konsesjonssøknaden beskrev Statnett utfordringer med bunnforhold ved landtak på vestsiden av Porsangerfjorden ved Trevikneset/Kistrand. Statnett så derfor nærmere på muligheten for å legge en sjøkabel som i større grad tilsvarte sjøkabelløsning K3 fra meldingen.

4.4.2.2 NVEs vurdering

NVE vurderer at ingen av sjøkabelløsningene framstår som åpenbart bedre totalløsninger, og at det totalt sett er lite som tyder på at en løsning med sjøkabel vil gi en vesentlig mindre konfliktfylt løsning.

Sjøkabel vil være en god løsning for dverggåsa, ettersom dette medfører at det ikke bygges en ny luftledning forbi Stabbursdalen. Det er imidlertid 22 kV-, 66 kV- og 132 kV-ledninger der i dag, som dverggås må passere. Alle disse har tynnere liner, som kan være vanskeligere for fugl å se enn en 420 kV-luftledning. NVE vurderer at bygging av en ny 420 kV luftledning gjennom Stabbursdalen vil åpne for et større handlingsrom når det gjelder å fjerne dagens ledninger.

Luftledningstraseene knyttet til sjøkabelalternativene gir flere steder relativt store negative konsekvenser for naturmangfold for øvrig, særlig ved Børselvnes og Børselvdalen naturreservat. Sjøkabelalternativene medfører dessuten langt mindre grad av parallellføring med eksisterende ledninger. Flere strekninger med mye luftledninger i urørt terreng øker kollisjonsrisikoen for fugl, og har vesentlige negative konsekvenser for landskap og friluftsliv.

For enkelte reinbeitedistrikter vil en sjøkabel medføre mindre negative virkninger enn en luftledning via Lakselv. Samtidig poengterer NVE at sjøkabelalternativene vil medføre luftledningstraseer som belaster andre reindriftsutøvere, også i områder som i dag er urørt og av spesielt stor verdi.

De forventede negative konsekvensene er etter NVEs vurdering jevnt over høyere for alle luftledningsalternativene som følger av sjøkabel, enn for luftledningsalternativene som stort sett følger dagens 132 kV-ledning Skaidi via Lakselv til Adamselv. I tillegg kommer de negative konsekvensene av selve sjøkabelen, eksempelvis for naturmangfold i sjø. En sjøkabel vil også sette andre begrensninger, ved at ny 420 kV ikke går via eller forbi Lakselv. Det må da gjøres nye, større tiltak senere for å koble Lakselv transformatorstasjon til 420 kV-nettet. I tillegg vil en

sjøkabelløsning være en vesentlig dyrere løsning, med merkostnader estimert til 650-850 mill. kroner.

På denne bakgrunn har NVE ikke bedt Statnett om å utrede sjøkabelalternativene ytterligere, og heller ikke vurdert disse alternativene i detalj.

4.4.2.3 Departementets vurdering

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at ingen av sjøkabelløsningene med kryssing av Porsangerfjorden framstår som åpenbart bedre totalløsninger. Departementet viser til at det ikke utelukkende er økonomiske argumenter som er avgjørende for denne vurderingen. Departementet viser særlig til at det i så fall må gjøres nye, større tiltak senere for å koble Lakselv transformatorstasjon til 420 kV-nettet, at en sjøkabelløsning vil være en vesentlig dyrere løsning, vil ha negativ virkning for naturmangfold i sjø og medføre negative virkninger for reinbeitedistrikt 14. Utstrakt kabling kan også gi utfordringer for kraftsystemet, med behov for kompenserende tiltak. Departementet viser videre til at alle sjøkabelalternativene med kryssing av Porsangerfjorden vil ilandføres på østsiden av Porsangerfjorden, og at luftledningen herifra vil måtte føres gjennom områder som ikke har kraftledninger i dag.

Departementet er derfor enig med NVE i at det ikke er grunn til å be Statnett om en ytterligere utredning av sjøkabelalternativene med kryssing av Porsangerfjorden.

4.4.3 420 kV sjøkabel rundt Stabbursneset

4.4.3.1 Sjøkabelløsningen

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 2.4. Statnett har i tilleggssøknaden av 12. juni 2023 også tatt med en overordnet vurdering av muligheten for sjøkabel i Porsangerfjorden rundt Stabbursneset, som alternativ til kryssing av Stabbursdalen med luftledning/jordkabel. Dette sjøkabelalternativet har en trasé for luftledning 6.1 til muffeanlegg ved Stornes i nord, og videre sjøkabel (K6) til landtak sør for Valdakmyra med luftledning i trasé 6.2 som møter de eksisterende 132 kV- og 66 kV-ledningene som går til Lakselv sør for Kunsajávri.

Ved denne vurderingen er sjøkabelen lagt innenfor ytre del av naturreservatet på Stabbursneset. Dette er ifølge Statnett primært for å redusere kabellengden, og dermed også kostnader, men også av hensyn til sjøbunnstopografien. Alternativet med å gå utenfor naturreservatet ville medført en kabeltrasé på minst 13 kilometer. Etter Statnetts vurdering vil ikke installasjon av kabel være i strid med verneformålet.

Statnett beskriver dette som en svært utfordrende trasé for sjøkabel, siden sjøområdene utenfor Stabbursneset er forholdsvis grunne. Store deler av områder er tørrfallsområde, som ved fjære sjø blir tørrlagt. Statnett skriver at det er mulig å gjennomføre byggingen av en sjøkabel i dette området, men det må da tas hensyn til disse problemstillingene. Det kan også bli krevende å beskytte kabelen, men det er trolig teknisk løsbart. Det må i så fall gjennomføres detaljerte sjøbunnsundersøkelser og prosjektering for å kunne fastslå endelig trasé og installasjonsmetode.

Dersom det bygges en sjøkabel rundt Stabbursneset, vil dette medføre behov for reaktiv kompensering. En sjøkabel forbi Stabbursneset medfører at det må installeres reaktiv kompensering i Lakselv transformatorstasjon i tillegg til Skaidi og Lebesby transformatorstasjoner. Dette innebærer at utvidelsen og tilknytningen av 420 kV i Lakselv må

skje tidligere enn planlagt, og den reaktive kompenseringen blir en reaktor som vil kreve tilsvarende plass som en transformator.

Sjøkabelløsningen rundt Stabbursneset er omtrent 10 km lang, og kostnadsmessig omtrent lik sjøkabelalternativ K3 over Porsangerfjorden. Statnett påpeker imidlertid at det kan være faktorer som eksempelvis grunt farvann og behov for beskyttelse e.l. som gjør at det kan forventes en noe høyere kostnad for denne løsningen. Sammenlignet med den omsøkte løsningen om luftledning gjennom Stabbursdalen, vil en sjøkabel rundt Stabbursneset redusere lengden med luftledning med omtrent fem kilometer. Samlet sett vil tiltaket, inkludert reaktiv kompensering i Lakselv, ifølge Statnett medføre en kostnadsøkning på 800-1400 mill. kroner sammenlignet med omsøkt løsning. Kostnaden for å gå utenom naturreservatet vil medføre en ytterligere økning på 200 mill. kroner. Statnett påpeker at det er store usikkerheter rundt sjøbunnsforhold og dermed kostnader knyttet til installasjonsmetode.

4.4.3.2 NVEs vurdering

NVE vurderer løsningen med sjøkabel forbi Stabbursneset til å være en teknisk krevende løsning med stor usikkerhet og store kostnader, og har ikke bedt om ytterligere utredninger.

4.4.3.3 Departementets vurdering

Departementet er enig i Statnetts og NVEs vurdering av at det hefter stor usikkerhet og vesentlig høye kostnader med et sjøkabelalternativ i Porsangerfjorden rundt Stabbursneset. Departementet viser særlig til at tiltaket vil kreve reaktiv kompensering i Lakselv transformatorstasjon, og at utvidelsen og tilknytningen av 420 kV i Lakselv transformatorstasjon dermed må skje tidligere enn planlagt. Departementet viser også til at dette vil kreve etablering av muffeanlegg ved Stornes til landtak sør for Valdakmyra, som også vil være arealkrevende. Departementet er enig i at det ikke er hensiktsmessig med en nærmere utredning av dette alternativet.

4.4.4 420 kV jordkabel gjennom Stabbursdalen

4.4.4.1 Jordkabelløsningen

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 2.5. Statnett har vurdert en løsning for 420 kV jordkabel i Stabbursdalen, se konsesjonssøknaden s. 51 flg. og tilleggssøknaden s. 28 flg. Departementet viser også til korrespondanse mellom Statnett og NVE i perioden 22. januar 2025 til 3. februar 2025 om denne jordkabelløsningen.

Jordkabelløsningen går nord-sør retning langs Porsangerfjorden, og krysser Stabbursdalen uten luftledning. Statnett har i tilleggssøknaden sett nærmere på en jordkabelløsning som er noe kortere enn den løsningen som ble vurdert i konsesjonssøknaden, og der det legges kun ett kabelsett. Kabel gir betydelige merkostnader sammenlignet med luftledning. Statnett vurderte at ett 420 kV kabelsett på strekningen Skaidi-Lebesby vil være tilstrekkelig i overskuelig framtid, fordi kapasiteten på luftledningen ikke kan utnyttes fullt ut. Produksjonskostnader for kabel utgjør en betydelig andel av kostnadene, slik at merkostnaden vil bli en del lavere ved å forutsette ett kabelsett. Selv om man ikke vet når det vil være nødvendig å etablere et andre kabelsett, må dette likevel tas i betraktning og planlegges for.

Statnett opplyser i tilleggssøknaden at det å bygge jordkabel på en kortere strekning, fra sørsiden av Stabburselva til kryssingen av Kunsavárri, kan være en mulighet som reduserer eventuelle virkninger for dverggås. Jordkabeltraseen presentert i tilleggssøknaden er ca. 4,5 km lang, og går ikke gjennom hele Stabbursdalen fra Ikkaldas, slik tilfellet er for den omsøkte 132 kV-jordkabelen.

Ved at reaktoranleggene som kreves som følge av jordkabelanlegget legges i transformatorstasjonene Skaidi og Lakselv, vil muffeanleggene i hver ende av kabelen kreve et areal på rundt 2-2,5 dekar. Det må også etableres adkomstvei til muffeanleggene. Et kabelanlegg med en-lederkabel krever bred grøft, og man må regne med at bredden på anleggsområdet inklusive anleggsvei og masselagring vil være rundt 30-40 meter. Hvis man unngår kryssing av Stabburselva med jordkabel, reduseres miljøkonsekvensene i stor grad, men terrenginngrepene ved jordkabelanlegget vurderes allikevel som betydelige, særlig i den søndre delen av kabeltraseen.

Statnett mener en innskutt kabel på 420 kV-ledningen er lite ønskelig, fordi det påvirker driftskapasitansen og medfører behov for ytterligere reaktiv kompensering. I tillegg vil det ta lang tid å reparere eventuelle feil på et 420 kV kabelanlegg. Det er muligheter for tiltak som reduserer konsekvensene for ev. feil på et slikt anlegg, men det kan tenkes at hele kabelanlegget er utsatt for feil når dette først inntreffer, f.eks. ved ytre påvirkning.

NVE har bedt Statnett om et grovt kostnadsestimat for 420 kV kabel også gjennom hele Stabbursdalen. Statnett har opplyst om at en 420 kV kabel fra Ikkaldas til Kunsajávri gir behov for reaktiv kompensering, som løses ved å installere en reaktor i Lakselv transformatorstasjon. Stasjonen må i dette tilfellet også bygges om. Statnett estimerer kostnaden for 9 km jordkabel og to muffeanlegg med reaktor til rundt 4-500 mill. kroner, og kostnaden for nytt reaktoranlegg på ca. 460 mill. kroner, til sammen en totalkostnad på omtrent 960 mill. kroner. Estimatene inkluderer ikke kryssing av Stabburselva.

Statnett har estimert at et 420 kV kabelanlegg på 4,5 km i Stabbursdalen, uten kryssing av Stabburselva, vil gi en merkostnad på 400-500 mill. kroner sammenlignet med luftledning gjennom dalen. Ved ett kabelsett og 4,5 km trasé som vurdert i tilleggssøknaden, vurderer Statnett at det ikke er nødvendig med reaktoranlegg i Lakselv transformatorstasjon utover det som er forutsatt i Skaidi og Lebesby transformatorstasjoner.

Med utgangspunkt i at det ikke er noen kjente tilfeller av fuglekollisjoner for noen av de eksisterende kraftledningene i Stabbursdalen, samt den betydelige merkostnaden for et 420 kV kabelanlegg, vurderer Statnett at dette ikke er et alternativ de ønsker å søke om konsesjon for.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt at samtlige kraftledninger burde vært vedtatt flyttet og gravd ned utenfor verneområdene, for å prioritere ivaretakelsen av verneområdene på Stabbursnes og Stabbursdalen. Nasjonalparkstyret har også stilt spørsmål ved hvordan NVE har holdt fotavtrykket som muffestasjonene vil medføre, opp mot fotavtrykket som ryddebelte/gravetrasé vil ha innenfor landskapsvernområdet.

4.4.4.2 NVEs vurdering

NVE vurderer at en 420 kV jordkabel vil utgjøre et godt synlig inngrep i dalen, spesielt der det er fjell og kreves sprengning, slik Statnett har vurdert kan være tilfellet opp mot Kunsajávri og

Njeaiddan. NVE konstaterer også at terrenget nord i Stabbursdalen er kupert, og at det kan bli krevende å unngå inngrep i myr. Omfanget av inngrep langs Stabburselva er heller ikke avklart. Løsningen innebærer dessuten at det fortsatt vil gå en 132 kV luftledning gjennom hele Stabbursdalen, samt en 22 kV luftledning sør for Stabburselva som i dag. NVE mener derfor at kabling av en 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen ikke framstår som et godt alternativ.

4.4.4.3 Departementets vurdering

Departementet konstaterer at kabling av en ny 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen ikke vil medføre de samme visuelle virkningene som en luftledning. Det må her tas hensyn til at alle de aktuelle luftledningstraseene som går gjennom Stabbursdalen, på en eller annen måte vil ha virkning for Stabbursdalen landskapsvernområde. Videre vil kabling av ny 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen medføre at man eliminerer den risikoen som en ny 420 kV-luftledning representerer for fugl, og da særlig dverggås som trekker til og fra Valdakmyra.

Departementet viser til at kostnaden for omtrent 9 km jordkabel, to muffeanlegg med reaktor, og nytt reaktoranlegg i Lakselv transformatorstasjon til i underkant av en milliard kroner. Et 420 kV-jordkabelanlegg på 4,5 km i Stabbursdalen, uten kryssing av Stabburselva, vil gi en merkostnad på 4-500 mill. kroner, men vil ikke kreve nytt reaktoranlegg i Lakselv transformatorstasjon. Begge løsningene medfører en betydelig økonomisk merkostnad.

I likhet med NVE, legger departementet også vekt på at kabling av den nye 420 kV-ledningen innebærer at dagens 132 kV-luftledning fortsatt vil gå gjennom Stabbursdalen. Det samme gjelder dagens 22 kV-luftledning som tilhører Area Nett. Selv om det legges til grunn at kabling av ny 420 kV ledning medfører at dagens 66 kV luftledning gjennom Stabbursdalen kan saneres, vil dermed ikke jordkabling av den nye 420 kV-ledningen føre til at Stabbursdalen blir fri for kraftledninger. I tillegg vil bygging av jordkabel, herunder etableringen av muffeanleggene, i seg selv medføre terrenginngrep.

Departementet viser til at feilretting på en jordkabel vil være mer tidkrevende enn på en luftledning. Videre er det usikkert om jordkabelalternativet for den nye 420 kV-ledningen vil være en bedre løsning av hensyn til dverggås som trekker til og fra Valdakmyra, særlig ettersom dagens 132 kV- og 22 kV-luftledninger fortsatt vil bli stående. Alternativet med å merke ny 420 kV-luftledning med fugleavvisere er et eksempel på et mindre kostnadskrevende tiltak som kan avbøte negative virkninger for fugl.

Departementet er enig i NVEs vurdering av at 420 kV jordkabel gjennom Stabbursdalen samlet sett ikke framstår som en bedre totalløsning. Departementet vurderer derfor at ekstrakostnader for kabling gjennom Stabbursdalen ikke kan forsvares med at det gir særlige miljøgevinster sammenlignet med luftledning, eller framstår som en vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning.

4.5 Naturmangfold

4.5.1 Innledning

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 5.5. Vurderingen av konsekvenser for naturmangfold ved bygging av store kraftledninger knytter seg i hovedsak til risiko for fuglekollisjoner og direkte arealbeslag i områder og naturtyper med rik eller viktig vegetasjon. NVE har i innstillingen

fokusert på arter og naturtyper som står på den norske rødlisten, prioriterte arter eller norske ansvarsarter, rovfugl og naturtyper som skal kartlegges etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks eller etter tidligere DN-håndbok 13. NVE har imidlertid kun omtalt arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for. NVE har også vurdert virkninger for områder som er vernet etter naturmangfoldloven.

Virkninger for akvatisk naturmangfold inngår i tilrådingens kapittel om vassdrag.

4.5.2 Naturtyper og vegetasjon

Det er anleggsfasen som medfører størst ulempe for naturtyper og vegetasjon i forbindelse med kraftledninger. Dette skyldes kjøring i terrenget og opparbeidelse av anleggsveier. I driftsfasen vil de direkte konsekvensene i hovedsak dreie seg om arealbeslag for mastefester, skogryddebelter og eventuelle kantsoneeffekter. Direkte konflikt med sårbare arter, vegetasjon og naturtyper kan i stor grad unngås ved å tilpasse mastefester, ta hensyn under anleggsarbeidet og vilkår knyttet til driftsperioden, som f.eks. begrenset skogrydding. Departementet viser for øvrig til NVEs vurderinger i innstillingen pkt. 5.5.1.

4.5.2.1 Delstrekning Skaidi-Stabbursdalen

Statnett har søkt om at den nye 420 kV-luftledningen går på sør- og vestsiden av dagens 132 kV-ledning (trasé 1.0). Store deler av fjellpartiet er kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen. Det ble ikke registrert naturtyper etter DN-håndbok 13, og ifølge tilleggsutredningen er det lite potensial for slike naturtyper eller rødlistede arter langs de resterende partiene som ikke er kartlagt.

Kraftledningen vil krysse flere myrpartier i traseen. For å minimere inngrep i myr, anbefaler NVE at det settes vilkår om at det ikke skal graves, plasseres master i myr eller gjennomføres andre inngrep som kan drenere myra. Dersom slike inngrep ikke kan unngås, skal Statnett begrunne dette og beskrive i detaljplanen hvordan arbeidene skal gjennomføres skånsomt, og vurdere dette opp mot mindre justering av traseen for å unngå myr. NVE anbefaler også at det settes vilkår om at Statnett ikke skal utføre transport på myr, med unntak av hvis myra er frossen og snødekt. Unntaket gjelder ikke for tung transport i palsmyr, siden tung transport kan presse sammen og endre de hydrologiske forholdene og strukturen i det isolerende torvlaget, og slik bidra til å smelte palsene. Der dette ikke lar seg gjøre, skal Statnett begrunne hvorfor i detaljplanen og i størst mulig grad begrense kjøringen til eksisterende kjørespor langs dagens 132 kV-ledning. Dersom det må kjøres utenfor eksisterende spor, eller transporten må skje på en annen tid av året, skal Statnett begrunne hvorfor det er nødvendig og beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt. NVE legger til grunn at disse tiltakene også skal være egnet til å minimere klimagassutslipp fra myr. NVE mener samme vilkår skal gjelde for vanlig vedlikeholds-/skjøtselsarbeid i driftsfasen, med unntak av i situasjoner hvor tiltak umiddelbart må iverksettes for å gjenopprette eller opprettholde forsyningssikkerheten.

Statnett har i merknader av 11. april 2025 skrevet følgende:

> «De fleste kjøretraseer som Statnett har planlagt å benytte er eksisterende kjørespor som går inn til traseen. Utover det er det også noen spor av kjøretraseer langs eksisterende 132 kV ledning på strekningen. Statnett har i konsesjonssøknaden redegjort for at det er behov for transport langs kraftledningstraseen, og selv om det er planlagt stor grad av vintertransport av

materiell, er det nødvendig med transport av blant annet gravemaskin inn på barmark. Dette blir tilnærmet umulig dersom det ikke kan gjennomføres transport over myrområder, jfr. NVEs innstilling. Statnett har gjennom mange prosjekter i nyere tid god erfaring med bruk av terrengforsterkning som for eksempel stokkmatter eller lignende for terrengtransport over spesielt utsatte myrområder/våtmark. For mulighet for nødvendig terrengtransport på barmark ber vi om at NVEs foreslåtte vilkår om transport på myr oppheves ved en eventuell konsesjon. Med bakgrunn i erfaring og dokumenterte rutiner for skånsom terrengbehandling/terrengtransport ber vi også om at vilkår om bruk av fagkyndig kompetanse i planlegging av terrengtransport/anleggsarbeid blir tatt ut.»

I området rundt Skaidi transformatorstasjon, viser NVE til at kraftledningen i dette området vil krysse kanten av en naturbeitemark med *stor* verdi. NVE mener at traseen, slik den er skissert, i liten grad vil forringe lokaliteten. NVE legger til grunn at Statnett generelt sett begrenser terrenginngrep i størst mulig grad. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett i detaljplanen beskriver hvordan de skal istandsette og legge til rette for naturlig vegetering etter anleggsfasen, og at den skaden som eventuelt oppstår på naturbeitemarka vil avbøtes ved en slik istandsetting.

Under forutsetning av at Statnett gjennomfører disse tiltakene, mener NVE at virkningene blir *små* for naturtyper og vegetasjon på denne strekningen.

Departementet mener det bør settes vilkår om at Statnett så langt det er praktisk mulig skal unngå inngrep i myr. Myr kan være et funksjonsområde for arter, lagre klimagasser, og være sårbart for inngrep, både i form av plassering av mastepunkter og ved anleggstransport. Departementet viser til at NVE i innstillingen s. 63 skriver at det «bør settes vilkår om at det ikke skal graves, plasseres master i myr eller gjennomføres andre inngrep som kan drenere myra». Det framgår av NVEs utkast til anleggskonsesjon vilkår 21 første ledd første punktum at Statnett «i størst mulig grad [skal] unngå inngrep i myr». Dette må imidlertid ses i sammenheng med NVEs foreslåtte detaljplanvilkår femte ledd bokstav k, der det framgår at Statnett skal gi en begrunnelse dersom det må gjøres inngrep eller kjøres i myr, beskrive tiltak for å forebygge og stanse drenering og annen skade, og at det skal legges fram et program for overvåkning av grunnvannstanden dersom trasé for 132 kV-jordkabel berører myr. Sistnevnte krav følger allerede av konsesjonsvilkåret om restriksjoner på transport og inngrep i myr. Departementet er enig i intensjonen bak vilkåret, men tilrår at det framgår av konsesjonsvilkåret om restriksjoner på transport og inngrep i myr at Statnett kan søke om unntak i detaljplanen dersom de mener det er nødvendig med inngrep i myr. Departementet viser til at behovet for eventuelle inngrep i myr uansett må beskrives nærmere i detaljplanen, og vurderes av NVE ved godkjenningen. Videre mener departementet at det nærmere forbudet mot inngrep i myr bør presiseres i konsesjonsvilkåret.

Departementet er enig med Statnett i at det kan være nødvendig med transport av anleggsmaskiner inn på barmark, og at det derfor kan være nødvendig med transport over myrområder. Konsesjonsvilkåret om restriksjoner på transport i myr er imidlertid ikke til hinder for dette. Konsesjonsvilkåret åpner opp for at Statnett i detaljplanen kan begrunne hvorfor transport bør kunne skje over myr, og at man i så fall må beskrive hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt for å hensynta myr. Departementet mener imidlertid at forutsetningen om at det «ikke er mulig» å unngå transport på myr som ikke er frossen eller snødekt er et for snevert vilkår, og tilrår at det stilles vilkår om at forutsetningen skal være at Statnett mener det er «nødvendig». Departementet er også enig med Statnett i at vilkåret om bruk av fagkyndig kompetanse i

planlegging av terrengtransport og anleggsarbeid av hensyn til myr kan utgå, blant annet under henvisning til Statnetts egne rutiner for skånsom terrengbehandling/terrengtransport. Departementet viser til at Statnett uansett selv må beskrive og godtgjøre ev. behov for inngrep eller transport over myr som ikke er frossen og/eller snødekt. Departementet tilrår for øvrig enkelte språklige endringer i anleggskonsesjonen for å klargjøre innholdet.

Departementet viser til NVEs vurdering om at det av hensyn til verdifulle naturtyper rundt Skaidi transformatorstasjon, bør stilles vilkår om at Statnett i detaljplanen også beskriver hvordan de skal istandsette og legge til rette for naturlig revegetering etter anleggsfasen. Departementet er enig i NVEs vurdering av at den skaden som eventuelt kan oppstå på naturbeitemarka ved Skaidi transformatorstasjon vil avbøtes ved en slik istandsetting, men kan ikke se at dette inngår uttrykkelig av detaljplanvilkåret i NVEs utkast til anleggskonsesjon. Det følger av detaljplanvilkåret at Statnett blant annet skal beskrive «hvordan landskap og miljø skal ivaretas i anleggs- og driftsfasen», og at planen skal utarbeides i samsvar med NVEs veileder for detaljplan for energianlegg. Departementet tilrår imidlertid at det settes et uttrykkelig vilkår om at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan de skal istandsette området og legge til rette for naturlig revegetering etter anleggsfasen. Departementet mener dette ikke bare vil være et positivt tiltak for naturtyper og vegetasjon, men også bidra til lokal aksept.

Etter departementets vurdering vil virkningene av tiltaket, også med justeringene i konsesjonsvilkåret om transport og inngrep i myr, bli små for naturtyper og vegetasjon på strekningen.

4.5.2.2 Delstrekning Stabbursdalen

Statnett har søkt om flere alternative traseer for den nye 420 kV-luftledningen gjennom delstrekning Stabbursdalen: trasé 1.9, 1.10, 1.7/1.8 og 1.11. I tillegg har Statnett søkt om to traseer for kabling av dagens 132 kV luftledning, enten langs E6 eller langs traseen for dagens 132 kV luftledning.

4.5.2.2.1 Traséalternativ 1.9

Nordsiden av Stabbursdalen inngår i dolomittbeltet som strekker seg på tvers av Porsangerfjorden. Her er det stort potensial for rødlistede og kalkkrevende arter og naturtyper. Vestsiden av Porsangerfjorden langs dolomittbeltet beskrives i konsekvensutredningen som et verdifullt kulturlandskap.

Trasé 1.9 går parallelt på vestsiden av dagens 132 kV-ledning, og vil krysse hagemarka Gilbavárri sør 2 med *stor verdi*. Hagemarka ligger langs dolomittbeltet, og inngår i det verdifulle kulturlandskapet som strekker seg opp mot Goarahat, og anses også som en del av et landskapsøkologisk funksjonsområde for flere rødlistede sommerfuglarter. Det er ikke planlagt mastepunkter innenfor hagemarka, men en utvidelse av eksisterende ryddebelte og anleggstransport kan gi behov for å hogge trær i lokaliteten. I faktaarket for lokaliteten i Naturbase er fjerning av bjørk nevnt å være en fordel. I utgangspunktet er konsekvensen av kraftledningen vurdert til liten, men konsekvensutredningen påpeker at det er usikkerhet knyttet til masteplassering og terrengtransport, og har derfor vurdert at konsekvensen vil bli *middels negativ*. Siden de fleste naturverdiene i hagemarka er knyttet til vegetasjonen på bakken, mener NVE at virkningene på Gilbavárri sør 2 vil bli små, så lenge Statnett unngår å plassere master i lokaliteten

og terrengtransport på barmark. Dersom det gis konsesjon til trasé 1.9, mener NVE det bør settes vilkår om at Statnett skal ta hensyn til vegetasjonen ved planlegging og etablering av mastepunkter og transport, og må beskrive i en detaljplan hvordan dette gjøres.

Ledningen passerer tett på østsiden av palsmyrene (EN) Máđirjeaggi og Morššajeaggi, som begge er vurdert å ha *svært stor verdi*. Lokalitetene inngår i et større myrkompleks som er foreslått vernet på grunn av nasjonale verneverdier. Ledningen går utenfor den foreslåtte vernegrensen, men begge palsmyrene fortsetter et stykke østover under traseen. Den krysser også en myr som ikke er registrert mellom Máđirčohkka og Gorddetčohkka. Sør for Stabburselva krysser ledningen enda en palsmyr, Lodderođojeaggi, som er vurdert å ha *svært stor verdi*. Påvirkningen vil i hovedsak være mastefester og eventuell terrengtransport og anleggsarbeid. Dersom det gis konsesjon til trasé 1.9, anbefaler NVE at det settes vilkår for å ivareta myr som beskrevet under første delstrekning. NVE presiserer i innstillingen at det her er særlig viktig å ikke punktere palser i palsmyrene, da dette kan føre til at iskjernen i myra smelter raskere.

Krypsivaks (EN) er registrert nord ved Morššajeaggi i eksisterende ATV-spor. Det er også registrert flere forekomster av soppen ravnerødspore *Entoloma corvinum* (VU) og flere andre *Entoloma*-sopper (NT) i samme område. Statnett planlegger en midlertidig trommelplass rett øst for krypsivaksforekomstene, og vintertransport langs det eksisterende ATV-sporet gjennom forekomstene. Selv om det er planlagt vintertransport, mener NVE at det bør stilles vilkår om at Statnett skal merke og avgrense områdene med krypsivaks og ravnerødspore *Entoloma corvinum* i samråd med fagkyndig kompetanse for å unngå utilsiktet slitasje på voksestedene og mulig skade på artene. Hvordan de skal merkes skal beskrives i detaljplanen.

Trasé 1.9 krysser Stabburselva ved Solbakken på samme sted som dagens 132 og 66 kV-ledninger. Dagens ledninger går igjennom fire naturtypelokaliteter, der tre er flomskogsmark (VU) med *svært stor verdi* og en er åpen flomfastmark (NT) med *stor verdi*. Mastepunktene for de eksisterende ledningene er plassert utenfor lokalitetene, men lokalitetene er påvirket av skogrydding langs traseene. Forutsatt at dagens ledninger fjernes, at trasé 1.9 delvis gjenbruker traseen til 132 kV-ledningen, og at mastepunktene plasseres utenfor lokalitetene, mener NVE at virkningene for lokalitetene vil bli små. Den nye kraftledningen vil da kun føre til en mindre utvidelse av dagens ryddebelte langs kanten av lokalitetene. NVE mener likevel det bør stilles vilkår om begrenset skogrydding gjennom lokalitetene og at mastepunktene plasseres utenfor lokalitetene. Trestammene etter større eller gamle trær kan legges igjen i lokaliteten, siden dette kan være habitat for insekter, lav og sopp. Statnett må beskrive hvordan dette skal gjennomføres, jf. NVE-veileder 2/2016 *Skogrydding i kraftledningstraséer,* i detaljplanen.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 stilt spørsmål ved hva som legges i begrepet «begrenset skogrydding», og påpeker at bredden på et ryddebelte har betydning for ivaretakelsen av verneverdiene.

Traseen videre er ikke kartlagt, men etter NVEs vurdering krysser traseen naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra. NVE viser i innstillingen til at naturtypen er svært vanlig, og er rødlistet hovedsakelig grunnet virkninger som følger av klimaendringer og slitasje ved ferdsel, arealbruk og overbeite av husdyr og reinsdyr. NVE mener derfor at en kraftledning ikke vil gi en vesentlig virkning for naturtypen, og at det ikke er nødvendig å gjøre spesielle tiltak for å unngå skade på slike lokaliteter.

4.5.2.2.2 Traséalternativ 1.10

Konsekvensutredningene for naturmangfold omtaler ikke trasé 1.10, men vurderer andre traseer som går i omtrent samme område. NVE vurderer at trasé 1.10 vil gi de samme virkningene som 1.9 til og med kryssingen av Stabburselva. Trasé 1.10 går langs foten av fjelltoppen Njallavárri innenfor Stabbursdalen landskapsvernområde. En del av verneformålet er å sikre et område med verdens nordligste furuskog. I konsekvensutredningen er det ikke oppgitt en eksakt utbredelse for denne furuskogen, men NVE vurderer ut fra flyfoto at ledningen ikke vil påvirke furuskog i betydelig grad.

Dersom det gis konsesjon til trasé 1.10, mener NVE at det bør settes vilkår om at traseen legges så nærme palsmyra Lodderođojeaggi som mulig uten å føre til direkte inngrep i eller drenering av myra, slik at hogst i furuskogen på Njallavárri unngås eller minimeres. NVE anbefaler at det i så fall settes vilkår om at Statnett skal beskrive tilpasning av trasé og mastepunkter for å ivareta disse hensynene i en detaljplan, og at det i tillegg framgår av planen hvordan arbeidene skal utføres for å minimere påvirkningen i anleggsfasen. NVE mener også at det i så fall bør stilles vilkår om begrenset skogrydding og at Statnett skal beskrive i detaljplanen hvordan eventuell skogrydding skal gjennomføres i naturtypelokalitetene langs Stabburselva og i furuskogen ved Njallavárri. Dersom disse vilkårene blir fulgt, vurderer NVE at trasé 1.10 sør for Stabburselva er mindre konfliktfylt enn 1.9, der virkninger for myr er tillagt betydelig vekt i vurderingen.

Etter det NVE kan se, vil trasé 1.10 ellers krysse naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra, som ikke krever spesielle hensyn.

4.5.2.2.3 Traséalternativ 1.7 og 1.8

Trasé 1.7 og 1.8 er like, bortsett fra ved kryssing av Stabburselva. Fra Gealbbotčohkka nord for Stabburselva, går traseene noe lenger øst enn trasé 1.9, og unngår lokalitetene ved Solbakken. Trasé 1.7 og 1.8 krysser også myr. Dersom det gis konsesjon til trasé 1.7 eller trasé 1.8, anbefaler NVE at det stilles tilsvarende vilkår som for trasé 1.9.

Ved kryssing av Stabburselva vil traseene gå gjennom tre lokaliteter der to er flomskogsmark (VU) med *svært stor verdi* og en åpen flomfastmark (NT) med *stor verdi*. Trasé 1.7 vil i tillegg krysse enda en flomskogsmark med *svært stor verdi*. NVE vurderer at virkningene vil være begrenset til mastepunkter og skogrydding. Skogrydding vil fragmentere lokalitetene. NVE konstaterer at arealbeslaget i forbindelse med skogrydding er noe større ved trasé 1.8 og at kryssing vil fragmentere kjerneområdene til lokalitetene, mens trasé 1.7 vil føre til skogrydding og fragmentering i kanten av fire lokaliteter.

NVE mener begge traséalternativene vil føre til negative konsekvenser, men har ikke grunnlag for å kunne skille virkningene for naturmangfold. Dersom det gis konsesjon til et av disse alternativene, anbefaler NVE at det stilles tilsvarende vilkår om begrenset skogrydding som for trasé 1.9, og at dette beskrives i detaljplanen.

Sør for Stabburselva følger begge traseene grensen til Stabbursdalen landskapsvernområde. De går gjennom en lokalitet med kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra (NT), og etter det NVE kan se ytterligere et område med denne naturtypen fram til Kunsajávri. Som tidligere nevnt krever ikke denne naturtypen spesielle hensyn.

Traseene vil også krysse eller gå nært inntil flere mindre myrpartier. NVE anbefaler at det settes vilkår for å ivareta myr som beskrevet under første delstrekning og trasé 1.9.

NVE vurderer at traséalternativ 1.7/1.8 vil ha noe større virkninger enn alternativ 1.9 fram til og med kryssing av Stabburselva, men mindre virkninger sør for elva og fram til Kunsajávri. Hensynet til myr er tillagt betydelig vekt i vurderingen. Sør for Stabburselva er det lite som skiller alternativ 1.7/1.8 og 1.10, forutsatt at vilkårene som er anbefalt for alternativ 1.10 blir fulgt.

4.5.2.2.4 Traséalternativ 1.11

Trasé 1.11 er en variant av trasé 1.9, men krysser Stabburselva på samme sted som trasé 1.8 før den igjen følger trasé som 1.9. NVE mener virkningene av trasé 1.11 er de samme som for trasé 1.9 nord og sør for Stabburselva, og trasé 1.8 ved kryssing av elva, og viser til de anbefalte vilkårene for disse. Alternativ 1.11 gir etter NVEs vurdering noe større virkninger enn alternativ 1.9 ved kryssing av Stabburselva, siden 1.9 krysser elva delvis i samme trasé som eksisterende ledninger, mens alternativ 1.11 vil føre til nye inngrep i flere lokaliteter.

4.5.2.2.5 Jordkabeltrasé (132 kV) langs E6

Traseen med kabling av dagens 132 kV ledning langs E6 starter i kanten av palsmyra (EN) Morššajeaggi (*svært stor verdi*) og myrene Heastajeaggi og Dimbbarjeaggi. Heastajeaggi er ikke kartlagt eller omtalt i konsekvensutredningen. Dimbbarjeaggi er kartlagt som palsmyr i 2022 og er gitt *stor verdi*. NVE mener kabling gjennom myr kan føre til hydrologiske endringer som påvirker naturtypene, og viser til deres anbefalte vilkår for myr under delstrekningen Skaidi-Stabbursdalen, særlig vilkåret om å unngå å punktere palser i palsmyr under trasé 1.9.

Videre går kabeltraseen i kanten av tre semi-naturlige naturtyper (boreal hei (VU), semi-naturlig våteng (DD) og naturbeitemark (VU)) med *stor verdi.* NVE mener at det bør stilles vilkår om at Statnett skal unngå inngrep i disse lokalitetene, og at mindre traséjusteringer for å unngå dette kan beskrives i detaljplanen. Jordkabelen går også tvers gjennom en semi-naturlig eng (VU) med *middels verdi* ned mot E6. Denne er i svært redusert tilstand grunnet gjengroing med trær. NVE viser til at dette er en svært vanlig naturtype i kulturlandskapet, men at den er rødlistet grunnet opphør av bruk som gir gjengroing. NVE mener derfor at en jordkabel ikke vil ha noen særlige virkninger for lokaliteten.

Forbi Gáljagohppi har E6 fragmentert et tidligere sammenhengende våtmarksområde langs fjorden. Stabbursnes naturreservat omfatter deler av våtmarksområdet på østsiden av veien. Kabeltraseen er skissert på vestsiden, noe også NVE legger til grunn for å unngå inngrep innenfor naturreservatet. Forbi myrpartiet på vestsiden av E6 viser NVE til deres anbefalte vilkår for myr under delstrekningen Skaidi-Stabbursdalen, men forutsetter at traseen som unngår myr ikke kommer i konflikt med sikringssonen for det automatisk fredete kulturminnet Gáljagohppi.

På sørsiden av Stabburselva er det i dette området registrert åpen flomfastmark (NT) og flomskogsmark (VU), begge lokaliteter med *stor verdi*. Kryssing av elva kan gjøres ved kabling i eksisterende bru, styrt boring eller graving. Kabling i bru vil etter NVEs vurdering mest sannsynlig minimere inngrep i lokalitetene. Ved styrt boring vil man trolig kunne unngå inngrep i åpen flomfastmark, men det er usikkerhet knyttet til hvor stort inngrep det blir i flomskogsmarka. Graving vil gi inngrep i begge lokalitetene. Begge naturtypene avhenger av forstyrrelse (flom), og innehar arter som reetablerer seg raskt etter slike episoder, noe som også betyr at verdien ikke

nødvendigvis går tapt som følge av midlertidige inngrep så lenge terrenget blir istandsatt. Et ryddebelte for å holde kabeltraseen åpen vil kunne hindre gjenvekst av trær, noe som er uheldig for flomskog. Forutsatt naturlig revegetering av bunnvegetasjon, vurderer NVE inngrepet som moderat. NVE mener likevel at kabling i bru er det beste alternativet for naturtyper og kantvegetasjon. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har i e-post av 17. oktober 2024 videreformidlet grunneierforeningen i Stabbursdalens syn om at de foretrekker alternativet med kabling i bru langs E6. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett i størst mulig grad tar hensyn til naturtypelokalitetene og kantvegetasjonen for øvrig langs Stabburselva. NVE anbefaler videre at det stilles krav om at Statnett må bruke fagkyndig kompetanse ved detaljplanleggingen. Dette inkluderer feltarbeid for å kartlegge rødlistede arter. NVE anbefaler også at Statnett beskriver hvordan anleggsarbeidet vil bli utført for å minimere negative virkninger og hvordan området blir istandsatt etter endt anleggsarbeid i detaljplanen.

Resten av traseen langs E6 vil gå i kanten av naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra med *middels verdi*. NVE vurderer at denne naturtypen mest sannsynlig også finnes på siste del av traseen mot Kunsajávri. NVE mener denne naturtypen ikke gir grunnlag for å sette særskilte konsesjonsvilkår.

Statnett skriver i tilleggssøknaden at de vurderer konsekvensene av en eventuell kryssing av Stabburselva med nedgravde kabler som mindre for det østligste alternativet enn for alternativet som følger dagens 132 kV luftledning. Dette begrunnes med at det er en langt kortere elvestrekning som utsettes for risiko knyttet til nedslamming og andre konsekvenser av graving i vassdraget. Ved at 132 kV-ledningen legges som jordkabel på strekningen, vil det kun være en 420 kV luftledning som krysser Stabbursdalen. 66 kV-ledningen som går gjennom Stabbursdalen er forutsatt revet. I tillegg vil topplinene til 420 kV-ledningen være gravd ned i samme grøft som 132 kV-kabelanlegget.

4.5.2.2.6 Jordkabeltrasé (132 kV) langs dagens 132 kV ledning

Den alternative jordkabeltraseen for 132 kV-ledningen går for det meste langs traseen for dagens 132 kV-ledning. Før fjelltoppen Gealbbotčohkka går den noe lenger øst, og videre mellom myra Máđirjeaggi og en annen myr. Ved Gorddetčohkka går traseen langs og i myr. Ved Solbakken går traseen gjennom fem naturtypelokaliteter: en semi-naturlig eng (VU) med *middels verdi*, tre flomskogsmarker (VU) med *svært stor verdi* og en åpen flomfastmark (NT) med *stor verdi*. Videre sørover vil traseen også gå gjennom palsmyra Lodderođojeaggi (EN) med *svært stor verdi*.

NVE mener at kryssing av Stabburselva ved graving er uheldig, da det er store naturverdier knyttet til kantvegetasjonen og naturtypene her. Dersom det skal gis konsesjon til dette alternativet, mener NVE at de samme vilkårene som er anbefalt for jordkabeltraseen langs E6 for myr, flomskogsmark og åpen flomfastmark også må settes for dette alternativet.

4.5.2.2.7 Departementets vurdering

For den nye 420 kV-luftledningen, er departementet enig i NVEs vurdering av at trasé 1.9 nord for Stabburselva og 1.10 sør for Stabburselva samlet sett vil være de minst konfliktfylte løsningene for naturtyper og vegetasjon.

Departementet viser til at trasé 1.11 er vurdert av NVE til å ha samme virkning for naturtyper og vegetasjon ved kryssing av Stabburselva som trasé 1.8, hvor det er anbefalt at det blant annet

stilles vilkår om begrenset skogrydding. Utover dette mener NVE at virkningene for naturtyper og vegetasjon er de samme nord for Stabburselva som for trasé 1.9.

Departementet viser til at NVE har anbefalt at det ved valg av trasé 1.9 nord for Stabburselva blant annet har anbefalt at det settes vilkår om at Statnett skal sikre funksjonsområdet for krypsivaks og soppen ravnerødspore *Entoloma corvinum* mot påvirkning i anleggsfasen. Området skal ikke brukes til rigg- eller lagringsplass, og tiltak skal beskrives i detaljplanen. Departementet er enig i NVEs vurdering av at dette er hensiktsmessig. Videre tilrår departementet at det settes vilkår om at Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke funksjonsområdet til krypsivaks ved Morššajeaggi. Departementet tilrår også at ravnerødspore *Entoloma corvinum* ved Morššajeaggi inngår i konsesjonsvilkåret om bruk av fagkyndig kompetanse.

Departementet viser til at NVE har anbefalt at det ved valg av trasé 1.10 sør for Stabburselva blant annet settes vilkår om at traseen legges så nærme palsmyra Lodderođojeaggi som mulig uten å føre til direkte inngrep i eller drenering av myra, slik at hogst i furuskogen på Njallavárri unngås eller minimeres. Departementet mener også det bør settes vilkår om at Statnett må bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke furuskogen, og at detaljplanen skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å hensynta naturverdiene her. Etter departementets vurdering vil dette også delvis svare på merknaden fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre om furuskogen på Njallavárri. Departementet viser også til at det settes vilkår om at skogrydding skal begrenses innenfor furuskogen ved Njallavárri, og at Statnett i detaljplanen blant annet må beskrive hvordan ev. gjenlegging av trær i furuskogen ved Njallavárri skal gjennomføres. Departementet viser til de øvrige vilkårene som NVE har anbefalt. Departementet er enig i vurderingen av at dette samlet sett vil føre til at trasé 1.10 sør for Stabburselva er å foretrekke av hensyn til naturtyper og vegetasjon.

For 132 kV jordkabeltrasé, er departementet enig med NVE i at en jordkabeltrasé langs E6 er den løsningen som totalt sett vil gi minst naturinngrep, og som reduserer negative virkninger av den nye 420 kV-luftledningen vesentlig. I likhet med NVE, legger departementet vekt på at denne traséløsningen unngår eller minimerer inngrep i palsmyr og myr generelt, og vil gi minst negative virkninger ved kryssing av Stabburselva.

4.5.2.3 Delstrekning Stabbursdalen-Lakselv

Mellom Stabbursdalen og området vest for Lakselv transformatorstasjon er den nye ledningen planlagt parallellført med dagens 132 kV-ledning. I konsekvensutredningen er konsekvensen vurdert som *ubetydelig til liten negativ* for naturtyper og vegetasjon. I ettertid har det blitt gjennomført en kartlegging av naturtyper (2021), som resulterte i funn av flere verdifulle naturtypelokaliteter i området rundt Lakselv. Ved Musvannsbakken og fram til Lakselva krysser kraftledningen tre lokaliteter med kalkbjørkeskog av *stor verdi* og to lokaliteter med gammel lågurtospeskog av *middels og stor verdi*.

Ryddebeltet langs ledningen og mastepunkter vil føre til fragmentering og arealbeslag i disse lokalitetene. En av lokalitetene med kalkbjørkeskog og gammel lågurtospeskog vil inngå i ryddebeltet, slik at trær i kanten av lokalitetene vil bli hogd. NVE vurderer at virkningene blir små for disse to lokalitetene. Den andre lokalitetene med kalkbjørkeskog vil bli betydelig redusert, siden ryddebeltet vil føre til hogst av omtrent halvparten av lokaliteten. NVE vurderer derfor

virkningene som store for denne lokaliteten. I tillegg vil den tredje lokaliteten med kalkbjørkeskog og den andre med gammel lågurtospeskog gå tapt som en konsekvens av hogsten i ryddebeltet. NVE mener derfor at virkningene blir svært store for disse.

Ved kryssing av Lakselva vil ledningen krysse en lokalitet med flomskogsmark (VU) av *stor verdi*, parallelt med eksisterende ledning og i et område der det er flere andre små inngrep. Dette vil føre til en utvidelse av det eksisterende ryddebeltet der trær blir hogd. Selv om ryddebeltet vil bli noe utvidet, mener NVE at virkningene også blir små for flomskogen siden inngrepene blir samlet.

NVE anbefaler at det stilles vilkår om begrenset skogrydding gjennom alle de seks lokalitetene fra Musvannsbakken og fram til Lakselva, og at mastepunktene plasseres utenfor lokalitetene. Hvis store trær likevel må felles, skal trevirket legges igjen, siden dette kan være habitat for fugl, insekter, sopp og lav. NVE anbefaler vilkår om at Statnett beskriver hvordan dette skal gjennomføres i detaljplanen, jf. NVE-veileder 2/2016 om skogrydding i kraftledningstraseer.

Ledningen krysser også fem lokaliteter med boreal hei (VU). I tillegg planlegger Statnett en midlertidig anleggsvei gjennom og anleggsplass i to av disse lokalitetene. Boreal hei er en naturtype uten trær, og påvirkningen vil derfor bestå av direkte arealbeslag til mastepunkter og vei (midlertidig). NVE konstaterer at boreal hei, i likhet med semi-naturlig eng, er en svært vanlig naturtype i fjellkulturlandskapet, men er rødlistet grunnet opphør av bruk som resulterer i gjengroing. Lokalitetene er i tidlig gjengroingsfase. NVE forutsetter at Statnett istandsetter terrenget og legger til rette for naturlig revegetering etter endt anleggsarbeid. NVE mener derfor at kraftledningen, anleggsplass og en midlertidig vei ikke vil ha vesentlige virkninger for naturtypen.

Departementet viser til NVEs vurderinger av tiltakets virkninger for naturtyper og vegetasjon. Dette gjelder også for vurderingen av tiltaket, med hjelpeanlegg, som ikke vil ha vesentlige virkninger for boreal hei, forutsatt at Statnett istandsetter terrenget og legger til rette for naturlig revegetering etter endt anleggsarbeid. Departementet viser til at det tilrås at det framgår av detaljplanvilkåret at Statnett beskriver hvordan en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdet skal gjøres.

Departementet er enig i at det bør settes vilkår om begrenset skogrydding gjennom de seks lokalitetene fra Musvannsbakken og fram til Lakselva, og at mastepunktene bør plasseres utenfor disse lokalitetene. Departementet er videre enig med NVE i at eventuelt treverk fra trær som felles innenfor naturtypelokalitetene, skal legges igjen. Departementet viser også til vilkår 25 femte ledd om at store eller gamle trær som må hugges innenfor de nærmere bestemte naturtypelokalitetene skal spres innen lokaliteten og ikke gjenlegges i tømmerlunne.

Departementet er enig med NVE i at det bør settes vilkår om at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan skogrydding skal gjennomføres i tråd med NVE-veileder 2/2016, og at det skal beskrives hvordan gjenlegging av trær innenfor naturtypelokalitetene, furuskogen ved Njallavárri og i kantvegetasjon generelt langs Stabburselva og Lakselva skal gjennomføres. Departementet mener imidlertid at dette punktet heller bør inngå som et nytt ledd i vilkår 25, som gjelder trasérydding.

4.5.2.4 Delstrekning Lakselv-Fossestrand

Fra området sør for Lakselv transformatorstasjon og videre opp til Fossestrand krysser ledningen en myr og naturtypene kalkrike områder i fjellet og rik fjellhei og tundra (NT). Konsekvensutredningen vurderer virkningen for lokalitetene som *ubetydelig*, forutsatt at det ikke bygges master i dem. NVE er enig i denne vurderingen. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at det ikke plasseres master i lokalitetene. NVE anbefaler også at det settes vilkår om at eksisterende kjørespor langs dagens 132 kV-ledning skal gjenbrukes framfor at det etableres nye kjørespor gjennom lokalitetene. Dersom det ikke er praktisk mulig å unngå kjørespor og/eller mastepunkter i lokalitetene, mener NVE at Statnett må begrunne dette nærmere i detaljplanen.

NVE viser i innstillingen til at det er registrert sibirnattfiol (EN) ved Suolojároaivi sør for Otervann, og at dette også har blitt påpekt av høringsparter under saksforberedelsen. Sibirnattfiol beskrives i utredningen som en nasjonalt og internasjonalt svært sjelden orkidé. Traseen går på vestsiden av Otervann og er langt unna funnstedet, men ut ifra usikkerheten beskrevet i konsekvensutredningen kan ikke NVE utelukke at det finnes egnede habitat for sibirnattfiol i ledningstraseen og at bestanden kan bli påvirket. NVE anbefaler derfor at det stilles vilkår om at Statnett skal ta hensyn til sibirnattfiol, og ikke plassere mastepunkt innenfor funksjonsområdet for arten. NVE anbefaler videre at det stilles vilkår om at Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planleggingen av mastepunkter på strekket fra Suolojávri til Kurkkiinjänkänhehko.

Departementet viser til NVEs vurdering av at tiltakets virkninger på naturtyper og vegetasjon på delstrekningen, forutsatt at det ikke plasseres mastepunkter i de aktuelle lokalitetene, og er enig i at det settes vilkår om at Statnett skal unngå dette. Videre mener departementet at det bør settes vilkår om at eksisterende kjørespor langs dagens 132 kV-ledning så langt det er praktisk mulig skal gjenbrukes, framfor at det etableres nye kjørespor gjennom lokalitetene. Ev. avvik fra dette må begrunnes av Statnett i detaljplanen.

Departementet er også enig med NVEs vurdering at det bør settes vilkår om at Statnett skal ta hensyn til sibirnattfiol ved at det ikke skal plasseres mastepunkt innenfor funksjonsområdet for arten, og at Statnett må bruke fagkyndig kompetanse i planleggingen av mastepunkter på strekket fra Suolojávri til Kurkkiinjänkänhehko. Departementet har i denne vurderingen lagt vekt på at sibirnattfiol er vurdert som sterkt truet og at den anses for å være svært sjelden.

4.5.2.5 Delstrekning Fossestrand-Časkiljohka

Fra Fossestrand er det to alternative traseer: 1.07 og 1.3. Trasé 1.07 krysser myra Lohtijänkkä, der deler er kartlagt som palsmyr (EN). Selv om det går en grøft gjennom myrområdet legger NVE til grunn at palsmyra er en del av et større myrkompleks. Konsekvensutredningen påpeker at det er fare for negative virkninger for palsmyra ved barmarkskjøring og plassering av master, selv om det mest verdifulle området ikke ser ut til å bli berørt. NVE viser til vilkår om å unngå master og anleggstransport i myr, som beskrevet for delstrekning Skaidi–Stabbursdalen, og mener at virkningene vil bli ubetydelige forutsatt at vilkåret etterleves.

Trasé 1.3 vil ikke påvirke palsmyra. Dette alternativet passerer nær en lokalitet av naturtypen rik fjellhei og tundra og områder som potensielt kan være mer kalkrike. Ifølge konsekvensutredningen vil trasé 1.3 gi ubetydelige virkninger for naturtyper og vegetasjon. NVE mener imidlertid at trasé 1.3 kan gi større negative virkninger enn trasé 1.07. Traséalternativ 1.07

gir mer parallellføring med eksisterende ledning, og unngår områder med potensial for rik vegetasjon.

Departementet er enig i at trasé 1.07 vil ha mindre virkninger for naturtyper og vegetasjon enn trasé 1.3, og viser til det foreslåtte vilkåret om restriksjoner på transport og inngrep i myr. Dette vilkåret åpner imidlertid for at Statnett kan komme med en begrunnelse for hvorfor de mener det likevel er nødvendig med inngrep i eller transport på myr. Departementet deler samtidig NVEs vurdering av at trasé 1.07 i større grad gir mer parallellføring med eksisterende ledning, og at man dermed unngår områder med potensial for rik vegetasjon.

4.5.2.6 Delstrekning Časkiljohka-Adamselv

På strekningen Časkiljohka–Adamselv er den nye ledningen planlagt parallellført med dagens 132 kV-ledning. I konsekvensutredningen er vegetasjonen på delstrekningen beskrevet som fattig, men med høy toleranse for moderat terrengtransport unntatt der det er kløfter, ras- og våtmark.

I Børselvdalen vil ledningen krysse naturtypen åpen flommark (NT), som er vurdert å ha *middels verdi*. Statnett planlegger også anleggsplass i nærheten av lokaliteten. I konsekvensutredningen er konsekvensen vurdert som *ubetydelig*, forutsatt at Statnett unngår master og terrengtransport i lokaliteten. NVE er enig i denne vurderingen, og anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett ikke skal plassere master i lokaliteten og at de gjenbruker eksisterende kjørespor langs dagens 132 kV ledning (tilsvarende som foreslått for delstrekning Skaidi–Stabbursdalen). Dersom det må kjøres utenfor eksisterende spor eller transporten må skje på en annen tid av året, mener NVE at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse i detaljplanen må begrunne hvorfor det er nødvendig, og beskrive hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt. NVE forutsetter at Statnett planlegger anleggsområdet utenfor lokaliteten, som omsøkt.

Ifølge konsekvensutredningen finnes områder med rikere vegetasjon ved Guorgápmir, og det er avgrenset fire lokaliteter av naturtypen kalkrike områder i fjellet (en med *stor verdi* og resten med *middels verdi*), en lokalitet med rik leside (*middels verdi*), en rik rabbe (*middels verdi*) og et rikt snøleie (*stor verdi*). Det er også registrert flere nær trua arter i lokalitetene og i området ellers, slik som fjellkurle, fjellsolblom, grannsildre, hengefrytle, knoppsildre, rabbestarr, reinrose, rødsildre, sibirkoll og snøbakkestjerne. I lokalitet 64 er det også registrert reinstarr (VU). Disse fjellartene blir i hovedsak påvirket av klimaendringer.

Ledningen vil krysse og gå nært inntil flere av naturtypelokalitetene, og Statnett planlegger et mastepunkt i en av lokalitetene med kalkrike områder i fjellet (lokalitet nr. 53). Statnett planlegger vintertransport til Guorgápmir og etablering av en anleggsplass der. I konsekvensutredningen er konsekvensen vurdert som *ubetydelig til liten negativ* for naturtypene og vegetasjonen i området forutsatt at mastepunktene plasseres utenom lokalitetene. NVE mener virkningene for lokalitetene blir små, men anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett ikke plasserer mastepunkter i lokalitetene. NVE anbefaler at det stilles samme vilkår om masteplassering og anleggstransport som for myr beskrevet for delstrekningen Skaidi-Stabbursdalen. NVE mener også det bør stilles vilkår om at plassering av anleggsområdet ved Guorgápmir planlegges i samråd med fagkyndig kompetanse og blir beskrevet i detaljplanen for å i størst mulig grad unngå naturtyper og rødlistede arter. Siden det finnes sårbare kalkrike områder rundt Guorgápmir, mener NVE at det ved ev. behov for sommer- eller barmarktransport opp til og ved Guorgápmir må gjøres

kartlegging av rødlistede karplanter, moser, lav, sopp og naturtyper og at valg av transporttrasé gjøres i samråd med personer med fagkyndig kompetanse og beskrives i detaljplanen.

NVE konstaterer at ledningen krysser sårbare myrområder i Adamsfjorddalen, og trolig det som kan klassifiseres som åpen flomfastmark (NT) og flomskogsmark (VU) tilknyttet Adamsfjordelva. I utredningen framgår det at denne strekningen er dårlig kartlagt. Gitt potensialet for naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks og rødlistede arter, anbefaler NVE at det stilles vilkår om at Statnett utfører en supplerende kartlegging av naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, og rødlistede landformer, karplanter, moser, lav og sopp. Statnett skal bruke dette som grunnlag for detaljplanlegging av traseen (traséjusteringer) og andre avbøtende tiltak som f.eks. justering av mastepunkter, begrenset hogst og gjenbruk av eksisterende kjørespor. Kartleggingen må utføres innenfor vekstsesongen, av fagkyndig kompetanse, og Statnett skal gjøre detaljplanleggingen i samråd med denne. Kartlegging i detaljplanfasen vil etter NVEs syn være tilstrekkelig, da det i dette området uten skog vil være mulig å avbøte negative virkninger i vesentlig grad med mindre justering av traseen og plassering av mastepunkter. NVE legger til grunn at virkningene for naturmangfoldet generelt sett vil være lavere ved at traseene går parallelt framfor spredt gjennom området.

Departementet viser til NVEs vurdering av tiltakets virkninger på naturtyper og vegetasjon på delstrekningen, forutsatt at det ikke plasseres mastepunkter i de aktuelle lokalitetene, og er enig i at det bør settes vilkår om dette. Departementet tilrår imidlertid at ordlyden i vilkårets første ledd endres, slik at Statnett «så langt det er praktisk mulig» skal unngå å plassere enkeltmaster og jordkabler i de nærmere angitte naturtypelokalitetene. Vilkårets annet ledd åpner opp for at Statnett kan foreslå plassering av enkeltmaster eller legge jordkabel i naturtypelokalitetene i detaljplanen dersom det vurderes som nødvendig. Departementet vil imidlertid bemerke at det skal være en høy terskel for å plassere mastepunkter eller legge jordkabeltraseen i de nærmere angitte naturtypelokalitetene, og at vilkåret om at det er «nødvendig» er en snever unntaksregel.

Når det gjelder det planlagte anleggsområdet og -arbeidet rundt Guorgápmir, er departementet enig i at det bør stilles vilkår om at planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke naturverdiene skal gjøres ved bruk av fagkyndig kompetanse, og beskrives nærmere i detaljplanen. Videre er departementet enig i at det bør settes vilkår om at det i forbindelse med detaljplanbehandlingen utføres supplerende kartlegginger av naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, samt rødlistede karplanter, moser, lav og sopp, langs ev. sommer-/barmarkstransport opp til og rundt Guorgápmir og for anleggsplassen ved Guorgápmir. Departementet mener at de samme hensynene også gjør seg gjeldende for områdene mellom Stuorrabovdnajeaggi (lokalitetsnummer 60 og 61 i konsekvensutredningen) og nye Lebesby transformatorstasjon, hvor ledningen vil krysse flere sårbare myrområder, og tilrår at det settes vilkår i tråd med dette.

Departementet stiller seg bak NVEs vurderinger av konsekvensene som tiltaket vil ha for naturtyper og vegetasjon, og at virkningene for naturmangfoldet generelt sett vil være lavere ved at traseene går parallelt med eksisterende 132 kV-ledning framfor spredt gjennom området.

4.5.2.7 Ny Lebesby transformatorstasjon

NVE viser i innstillingen til at det ikke er registrert verdifulle naturtyper i områdene for ny transformatorstasjon i Landersfjord (Lebesby A) eller Adamsfjorddalen (Lebesby B).

Valg av Lebesby B vil også innebære at de to 132 kV-kraftledningene som i dag går fra Varangerbotn og Tana bru transformatorstasjoner til Adamselv transformatorstasjon må legges om slik at disse to ledningene går direkte inn til nye Lebesby B fra Uhca Sopmir. I utredningen framgår det at bare deler av strekningen for omlegging av 132 kV-ledningene er kartlagt. Ut ifra flyfoto, mener NVE at det er potensial for naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks og rødlistede landformer fra Lebesby B til Uhca Sopmir. NVE mener derfor at det bør stilles vilkår om at Statnett utfører en supplerende kartlegging av naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, og rødlistede landformer, karplanter, moser, lav og sopp. NVE anbefaler at det stilles samme vilkår for den supplerende kartleggingen og detaljplanleggingen som gjort for Adamsfjorddalen. Kartlegging i detaljplanfasen vil etter NVEs syn være tilstrekkelig i denne sammenheng.

Konsekvensutredningen rangerer alternativene likt med liten negativ konsekvens på grunn av arealbeslagene. NVE vurderer likevel at stasjonsalternativet i Landersfjord (Lebesby A) i større grad samler tekniske inngrep, og at dette er en bedre løsning for naturmangfoldet samlet sett.

Departementet er enig i at begge plasseringsalternativene for transformatorstasjonen vil ha liten negativ konsekvens hva gjelder arealbeslag, men at plassering i Landersfjord i større grad samler tekniske inngrep. Departementet vurderer at Lebesby A er det beste alternativet av hensyn til naturtyper og vegetasjon. Ved valg av Lebesby A er det ikke behov for å stille vilkår om at Statnett utfører supplerende kartlegging i området fra Lebesby B til Uhca Sopmir.

4.5.3 Fugl

I anleggsfasen vil aktivitet og terrenginngrep kunne forstyrre fugl og annet dyreliv og medføre at fugl trekker bort fra områdene hvor aktiviteten foregår. Fuglearter som er sårbare for forstyrrelser vil kunne oppgi hekkingen dersom aktiviteten vedvarer. Fugle- og dyrearters yngletid vil generelt være en særlig sårbar periode. Forstyrrelser kan også føre til at rastende fugler ikke finner ro, og i langvarige kuldeperioder vil overvintrende fuglearter være ekstra sårbare. I driftsfasen er det hovedsakelig fugl som kan bli negativt påvirket gjennom fare for kollisjon med linene. Elektrokusjon er ikke en aktuell problemstilling for 420 kV ledninger, fordi avstanden mellom strømførende liner eller mellom de strømførende linene og master er så stor at strømgjennomgang ikke vil forekomme. Departementet viser for øvrig til NVEs innstilling pkt. 5.5.2.1.

4.5.3.1 Delstrekning Skaidi-Stabbursdalen

I Skaididalen er det registrert et mulig hekkeområde for lappsanger (EN) som i konsekvensutredningen er vurdert som *svært viktig*. Området er også omtalt i NVEs innstilling for 420 kV ledning Skaidi–Hammerfest. NVE har vurdert behovet for avbøtende tiltak for arten ut ifra at den trolig vil være sårbar for forstyrrelser i hekkeperioden. Lappsangeren har få reproduktive individer i Norge, og NVE mener det derfor er viktig å hensynta eventuell hekking.

For å unngå ødelagt eller redusert hekking, anbefaler NVE å stanse anleggsarbeidene i hekkeperioden, dvs. juni til august, dersom lappsanger forsøker å hekke i området. Det kan likevel være problematisk å gjennomføre et slikt avbøtende tiltak, ettersom anleggsarbeidet også bør stanses når reinen flyttes til og fra barmarksbeitene vår og høst, og dette til sammen medfører et opphold i anleggsarbeidet fra april til september. Siden det kun foreligger én observasjon av arten,

og den stammer fra 2018, mener NVE det ikke er forsvarlig av hensyn til prosjektets framdrift å sette et generelt vilkår om stans i anleggsarbeid under lappsangerens hekkeperiode.

NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett ved bruk av fagkyndig kompetanse undersøker om det er syngende hanner i området i den enkelte anleggssesongen. En slik undersøkelse bør ifølge NVEs innstilling foregå i perioden 15. juni til 1. juli. Dersom syngende hanner blir observert i området, bør anleggsaktiviteten tilpasses for å hensynta hekkingen dette året. NVE anbefaler derfor at det settes vilkår om at Statnett i en detaljplan foreslår et undersøkelsesopplegg for å fastslå hekkeforsøk av lappsanger og hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses hekkeperioden.

De høyereliggende fjellområdene som blir berørt av den nye 420 kV-ledningen er i konsekvensutredningen beskrevet som i praksis sammenhengende villmarksområder uten andre inngrep enn dagens kraftledning. Området er viktig for arter som er arealkrevende og som er sensitive for menneskelige forstyrrelser. Av fugl finnes jaktfalk (VU), snøugle (CR) (mer sporadisk) og vanlige arter som alle hekker i og/eller trekker gjennom området. I forbindelse med feltarbeidet for konsekvensutredningen i 2018 ble det i fjellområdene mellom Skaidi og Stabbursdalen registrert en variert fauna av vann-/våtmarks- og fjellfugler, med rødlistearter som blant annet havelle (NT), svartand (VU), jaktfalk og lappsanger, samt både lirype og fjellrype.

I konsekvensutredningen er det avgrenset et sannsynlig hekkeområde for havelle, fjelljo og storlom ved Rivotjávvri ca. 1 kilometer øst for ledningstraseen. Gilbavárri–Gåradakvannet er registrert som et viktig funksjonsområde for storfugl. Storlom og storfugl er arter som generelt sett har stor sannsynlighet for å kollidere med liner.

Med ny ledning vil det gå liner i flere høydenivåer på denne strekningen enn det som er tilfellet i dag. Både utredningen og NVE vurderer at en ny ledning vil gi noe økt kollisjonsfare for fugl. NVE vurderer likevel parallellføring som et bedre alternativ enn ledninger som bygges i større avstand fra hverandre. Dersom ledningen bygges i større avstand fra eksisterende, vil ledningene samlet sett kunne berøre flere funksjonsområder. Dette vil kreve at fuglene må gjøre flere unnamanøvreringer. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse vurderer behov for merking av ledningen med fugleavvisere på strekningen, særlig der den krysser Skaidejohka og nær/over våtmarksområder. En plan for merking skal framlegges i detaljplanen.

Den kartlagte lokaliteten Rivotjávvri ligger i noe avstand fra ledningen. NVE anbefaler derfor ikke at linene merkes med fugleavvisere på denne strekningen. Den nye ledningen vil etter NVEs vurdering også ligge i tilstrekkelig avstand fra traseen og planlagte transportruter til at det ikke er behov for restriksjoner på støyende anleggsarbeider i hekketiden.

Ledningen vil gi et arealbeslag innenfor delområdet Gilbavárri–Gåradakvannet, men på yttersiden av eksisterende ledning helt i utkanten av området. I konsekvensutredningen er konsekvensen vurdert som *ubetydelig*. Det gjenværende området er stort. Både utredningen og NVE vurderer at virkningen må antas å bli begrenset. Statnett planlegger anleggstransport langs eksisterende scooter- og barmarksløyper gjennom området. Arbeider i hekketiden kan forstyrre storfugl og bidra til redusert reproduksjon i en begrenset periode. Bestanden av storfugl er imidlertid karakterisert som livskraftig og kan tåle en eventuell reduksjon i reproduksjon i en begrenset periode.

Ved saksforberedelsen har Naturvernforbundet i Finnmark krevd kartlegging av blant annet snøugle. NVE påpeker i innstillingen at snøugle bruker store arealer og hekker kun i år med store smågnagerforekomster. De er derfor vanskelige å kartlegge i konsesjonsprosesser. NVE har i stedet bedt Miljødirektoratet om oppdatert informasjon om kjente hekkelokaliteter for snøugle. NVE opplyser i innstillingen om at ingen lokaliteter ligger nær ledningen på denne strekningen. NVE mener derfor det ikke er grunnlag til å stille vilkår av hensyn til snøugle i saken.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at parallellføring av liner av hensyn til fugl er et bedre alternativ enn ledninger som bygges i større avstand fra hverandre. Departementet er enig i at det på denne strekningen er viktig at Statnett tar hensyn til ev. hekking av lappsanger øst for Skaidi transformatorstasjon. Departementet er samtidig enig i at det ikke er hensiktsmessig, basert på kunnskapsgrunnlaget i saken, å sette et generelt vilkår om full anleggsstans under lappsangerens hekkeperiode. Departementet er enig med NVE i at et mindre inngripende tiltak er at Statnett i detaljplanen legger fram et undersøkelsesopplegg for å fastslå hekkeforsøk av lappsanger, samt tiltak for hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses hekkeperioden.

Departementet er også enig med NVE i at Statnett må vurdere behovet for merking av ledningen med fugleavvisere på strekningen, særlig på strekningen mellom Skaidejohka og andre våtmarksområder på strekningen mellom Skaidi og Stabbursdalen, jf. anleggskonsesjonen vilkår 17. Forslag til tiltak og kostnaden for disse skal beskrives i detaljplanen.

4.5.3.2 Delstrekning Stabbursdalen

4.5.3.2.1 Dverggås

Der ledningen krysser Stabbursdalen berører den viktige funksjonsområder for dverggås. Dverggås er en av de mest truede artene i Norge, og er også internasjonalt truet. Den er også en av Norges ansvarsarter. På den norske rødlista har den status som kritisk truet (CR). Dverggås er i tillegg utnevnt som prioritert art, jf. naturmangfoldloven § 23, og har en egen forskrift som verner arten og dens leveområder. Forskrift om dverggås som prioritert art forbyr enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av dverggås, jf. § 3. I de økologiske funksjonsområdene for dverggås er bruk som tar hensyn til dverggåsas hekkeområder, myteområder og rasteområder tillatt, mens annen bruk ikke er tillatt, jf. § 4 annet ledd.

Ifølge Miljødirektoratet er det kun mellom 20–25 hekkende par igjen av arten i Europa, og disse hekker kun i Norge. Dverggåsa sine eneste gjenværende hekkeområder i Europa er inne på Finnmarksvidda. Fra rasteområdet på Valdakmyra ved Stabbursnes naturreservat i Porsanger foretar den daglige døgntrekk opp Stabbursdalen. I konsekvensutredningen er denne trekkruta vurdert å ha internasjonal verdi. Dette trekket foregår fra den ankommer Norge i midten av mai til ut i juni når hekkingen blir mer stabil. Deretter foretas jevnlige trekk gjennom sommeren til ut i august/september når fuglene igjen samles på Valdakmyra for å forberede seg til høsttrekket ned til overvintringsområdene i Hellas.

Trekket mellom hekkeområdene inne på Finnmarksvidda og beite- og rasteområdene på Valdakmyra krysser alle de omsøkte traséalternativene. Ifølge konsekvensutredningen går det også et mindre brukt trekk (anslagsvis 10 pst. av bestanden) sørover via Lakselv. Det er ikke kjent hvilken rute disse følger videre til hekkeplassene på vidda.

Dverggåsa har både en egen norsk og en internasjonal handlingsplan. Den internasjonale planen er nedfelt i arbeidet under konvensjonen om vern av trekkende arter (Bonnkonvensjonen). Den norske handlingsplanen beskriver en rekke tiltak som skal fremme overlevelsen og bidra til en økning av bestanden på sikt. I tiltaksplanen prioriteres tiltakene som vil ha størst betydning for arten, blant annet å sikre raste- og hekkeområdene mot forstyrrelser og tekniske inngrep. Et tiltakspunkt planen peker spesielt på er å beskytte hekkelokaliteter, rasteplasser og andre viktige funksjonsområder mot omdisponering eller fragmentering. I tiltaksplanen listes det opp en rekke nye aktuelle tiltak, herunder å fjerne kraftledninger som gir risiko for kollisjoner.

Miljødirektoratet har uttalt at et minimum av avbøtende tiltak er at både den nye og dagens ledninger som passerer Stabbursdalen legges som jordkabel. Miljødirektoratet mener også at man må utrede sjøkabel over Porsangerfjorden som et alternativ til luftledning. NVE var enig med Miljødirektoratet om at Statnett måtte utrede sjøkabel over Porsangerfjorden som et alternativ til den omsøkte luftledningen. NVE har i innstillingen vurdert at sjøkabel ikke er et godt alternativ til en ledning på land forbi Stabbursneset, og har bedt Statnett om å foreslå en løsning som spesielt kan ivareta hensyn til dverggåsa ved Stabbursneset. Statnett har derfor i tilleggssøknad av 12. juni 2023 søkt om en løsning som innebærer et traséalternativ som trolig vil ivareta dverggås bedre ved at det er større avstand til Valdakmyra (trasé 1.10), samt at eksisterende 132 kV-kraftledning kables og den nye 420 kV-ledningen gjenbruker denne traseen (trasé 1.9). I tillegg kables topplinene til den nye 420 kV-ledningen.

NVE har i innstillingen vurdert løsningen hvor tre av dagens luftledninger erstattes med én ny ledning. Løsningene som NVE har vurdert i innstillingen innebærer kabling av dagens 22 kV-ledning fra sør for Valdakmyra og fram til Stabburselva, riving av 66 kV-ledningen på strekningen fra Lakselv transformatorstasjon til Ikkaldas, og kabling av 132 kV-ledningen og topplinen for den nye 420 kV-ledningen fra området ved Kunsajávri til Ikkaldas. NVE presiserer i innstillingen at Statnetts omsøkte tiltak på 66 kV-ledningen vil behandles av NVE i en framtidig sak, men NVE legger til grunn at denne ledningen vil forsvinne fra Stabbursdalen. NVE har også vurdert behovet for lave master i øvrige deler av Stabbursdalen.

NVE mener det vil være kritisk for dverggåsbestanden dersom selv ett eller få individer skulle kollidere med ledningen. Dette ble også påpekt av flere høringsinstanser ved NVEs saksforberedelse, blant annet av Miljødirektoratet og Birdlife Norge. NVE skriver derfor at det beste for dverggåsbestanden utvilsomt vil være at Stabbursdalen blir fri for kraftledninger, slik at kollisjonsrisikoen blir helt eliminert. Dersom den nye ledningen mellom Skaidi og Lebesby skulles bygges med spenningsnivå 132 kV, ville det blitt både billigere og teknisk enklere å kable, og samlet kostnad med å kable både dagens ledninger og den nye ville blitt langt lavere. NVE påpeker imidlertid at det ikke er mulig å bygge ledningen med lavere spenningsnivå enn 420 kV uten at vesentlige sider av hensikten med ledningen tapes. Etter NVEs syn er det heller ikke en god løsning å benytte sjøkabel for den nye 420 kV-ledningen.

Det er ifølge NVE teknisk mulig å legge 420 kV-ledningen som jordkabel. Kabling av denne ledningen vil fjerne den nye kollisjonsrisikoen for dverggås, men har mange andre ulemper. NVE viser til at det er mange påvirkningsfaktorer på dverggåsbestanden, både i Norge og internasjonalt. Det er ikke gitt at en så stor ekstrakostnad med å fjerne én mulig påvirkningsfaktor er mer rasjonelt enn å bruke midler på andre tiltak man vet har en positiv effekt. NVE påpeker at det fortsatt vil gå både en 132 kV-luftledning og en 22 kV-luftledning gjennom Stabbursdalen,

selv om den nye 420 kV-ledningen legges som kabel. Kostnaden ved heller å kable 132 kV-ledningen er av Statnett oppgitt til ca. 275 mill. kroner, inkl. en jordslutningsspole i Lakselv transformatorstasjon. Kabling av dagens 22 kV-ledning er aktuelt på en strekning på ca. 4 km sørover fra Stabburselva, som med Statnetts kostnadsestimat på 2-3 mill. kroner per km innebærer en kostnad på 8-12 mill. kroner.

Statnett har foreslått å bygge den nye luftledningen med lavere master over deler av Stabbursdalen for å redusere kollisjonsrisikoen ved at høyden på ledningen vil ligge nærmere høyden på dagens 132 kV-ledning. Strekningen som er foreslått er kryssingen av bekkedalen sør for Njallavárri, valgt på grunnlag av at NINA-undersøkelsen fra 2022 viser dverggåstrekk forbi dette området. NVE peker i innstillingen på at undersøkelsen er basert på en kort feltperiode og få individer, og mener man må ta høyde for at dverggås bruker mer enn denne korridoren på noen hundre meters bredde.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt at det er positivt for landskapsvernområdet at det gjøres tiltak for å senke høyden på mastene. De påpeker imidlertid at flere mastepunkt ikke nødvendigvis blir så lave som ønsket, og at det ikke er en garanti for at de nye mastene kun blir fire meter høyere enn dagens master. Fire meter vurderes fortsatt som en betydelig høydeforskjell fra dagens ledninger. Lavere master fører også til et økt antall master, som etter nasjonalparkstyrets mening generelt også er negativt. Disse mastene har ifølge nasjonalparkstyret også et betydelig større fotavtrykk per mastepunkt sammenlignet med master for 132 kV-ledning. Nasjonalparkstyret viser til at dagens 132 kV- og 66 kV-luftledninger til sammen har 41 mastepunkter innenfor landskapsvernområdet, og at det vil bli mellom 26 og 39 master med en ny 420 kV-ledning som følger trasé 1.10 gjennom landskapsvernområdet. Nasjonalparkstyret mener at lavere master vil gjøre at effekten av coronastøy og elektromagnetiske felt kommer nærmere bakkenivå, og dermed bidrar til å øke den negative påvirkningen lokalt. Styret mener dette kan gi en større unnvikelseseffekt av ledningen, for dyr, fugl og mennesker.

Etter NVEs vurdering er, alle hensyn tatt i betraktning, den beste løsningen for kryssing av Stabbursdalen å benytte lave master på denne strekningen. Statnett har i søknaden oppgitt at merkostnaden for å bygge lave master gjennom hele Stabbursdalen er på 120-160 mill. kroner. Dette betyr en pris pr. km på 13-18 mill. kroner, ettersom det må bygges flere master. Selv om tiltaket er kostbart, tilrår NVE likevel at det bør gjennomføres over en lengre strekning enn det Statnett selv har foreslått.

Av de løsningene som er vurdert i innstillingen mener NVE at å kable/fjerne alle dagens ledninger i Stabbursdalen, i kombinasjon med at den nye 420 kV-ledningen bygges med lavere master på hele eller deler av strekningen og uten toppliner, vil føre til at kollisjonsrisikoen for dverggås reduseres betydelig sammenlignet med om ledningen bygges uten disse tiltakene. NVE mener kabling av dagens 132 kV-ledning bør prioriteres foran bygging med lave master, da kabling vil fjerne en av kollisjonsrisikoene fullstendig. Lave master vil etter NVEs vurdering trolig redusere kollisjonsrisiko, men effekten av dette tiltaket vurderes samtidig som noe mer usikker. NVE vurderer derfor at lave master heller bør prioriteres på strekningen som går på tvers av den korteste ruten mellom Valdakmyra og hekkeområdene på Finnmarksvidda, men at det bør inkludere hele strekningen fra og med kryssingen av Stabburselva og fram til Kunsajávri. I tillegg mener NVE at den nye ledningens faseliner bør utstyres med fugleavvisere, og at merking bør

gjøres gjennom hele Stabbursdalen. En ny ledning vil også få tykkere og mer synlige liner, som også kan redusere kollisjonsrisiko. NVE poengterer at det er viktig at Statnett overvåker tilstanden til markørene jevnlig og skifter de markørene som av ulike grunner ikke lenger fungerer. NVE anbefaler at Statnett i detaljplanen må beskrive tilsyn og vedlikehold av markørene.

NVE anbefaler videre at det stilles vilkår om at Statnett i størst mulig grad skal forebygge at fugler kolliderer med barduner. For å redusere risikoen for dette, mener NVE det bør stilles vilkår om at Statnett vurderer bruk av mastetyper som ikke krever utvendig bardunering, eventuell merking av barduner med fugleavvisere, og beskriver dette nærmere i en detaljplan. NVE mener også at det bør gjøres avbøtende tiltak for å redusere faren for kollisjon med ledningen sør for Lakselv. NVE mener det bør stilles vilkår om at Statnett vurderer og beskriver muligheten for å bygge ny ledning med liner i samme plan som den eksisterende 132 kV-ledningen fra der den dreier østover fra vinkelpunktet nord for Ekornbakken, over Lakselva og fram til E6, og begrunne det dersom det ikke er et gjennomførbart tiltak i dette området. Østover fra E6 forankres ledningen i større grad inn mot en høyere terrengformasjon. NVE mener videre at det bør stilles vilkår om at Statnett skal merke topplinen på den nye 420 kV-ledningen med fugleavvisere på denne strekningen. Statnett skal videre vurdere behovet for merking fra Ekornbakken og nordover langs Lakselva på bakgrunn av en fagkyndig vurdering av om dverggåsa kan trekke vestover mot hekkeområdene før området ved Ekornbakken. Statnett skal framlegge et forslag til merking på denne strekningen. Dersom ledningene ikke bygges i samme plan på strekningen, mener NVE det bør stilles vilkår om at dagens 132 kV-ledning også må merkes med fugleavvisere på samme strekning. Planen for merking må framlegges i detaljplanen.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt at fugleavvisere er et «graverende» tiltak med tanke på ivaretakelse av landskapsvernområdet. Fugleavvisere skal være synlige med farge og bevegelige deler og kan også fungere avvisende på flere andre arter som oppholder seg i landskapsvernområdet. Nasjonalparkstyret mener tiltaket med fugleavvisere vil gi interessekonflikt mellom de forskjellige verneforskriftene man bør ivareta i Stabbursdalen og på Stabbursnes.

NVE vurderer i innstillingen at det ikke kan utelukkes at dverggåsa velger en annen trasé gjennom Stabbursdalen dersom det er andre vær- og vindforhold enn det var under studieperioden. I tillegg poengterer NVE at radaren ikke fanget opp eventuelle individer som fløy under 50 m over bakken forbi trasé 1.10. NVE mener derfor det er vanskelig å vurdere om individer som krysser denne kan være kollisjonsutsatt. Gitt dagens kritisk lave antall individer av dverggås, mener NVE at det er viktig å ta høyde for denne usikkerheten ved vurderingen av tiltak for å hensynta bestanden. Av hensyn til dverggåsbestanden vurderer derfor NVE trasé 1.10 som den beste.

NVE vurderer at man i stor grad kan begrense skadene gjennom de løsningene som er valgt, men ikke kan være helt sikker på at den valgte løsningen gjør at dverggås ikke kolliderer med den nye ledningen og omkommer. NVE mener derfor at det kan være aktuelt å pålegge kompenserende tiltak for å avbøte ev. skadevirkninger på dverggåsbestanden som ledningen kan medføre. NVE anbefaler at det stilles krav om at Statnett betaler inn en sum til kompenserende tiltak for dverggås, og at disse midlene innbetales til arbeidet som utføres gjennom handlingsplanen for dverggås som i dag styres og finansieres av Miljødirektoratet. NVE foreslår at beløpet fastsettes til 10,5 mill. kroner, og at dette betales som et engangsbeløp.

Siden NVE mener det, til tross for gjennomførte avbøtende og kompenserende tiltak, ikke kan garanteres at dverggås ikke vil kollidere med den nye ledningen, kan bygging av den nye ledningen være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art § 3. NVE viser til at Statnett må søke Miljødirektoratet om dispensasjon, jf. forskriften § 8.

4.5.3.2.2 Andre fuglearter

Myrene Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi er i konsekvensutredningen registrert som hekkeområde for en rekke arter av våtmarksfugl. En stor del av området er tidligere foreslått vernet som naturreservat. Her er det registrert arter som storspove (EN), småspove (NT), rødstilk (NT), heilo (NT) og trolig stjertand (VU) i tillegg til ikke-rødlistede arter av sniper og ender. Av spurve- og trostefugler er det påvist blant annet lappspurv (EN), sanglerke (NT) og sivspurv. De fleste er registrert hekkende, men de fleste av registreringene i Naturbase/Artskart er gamle (fra 1990-tallet), og det foreligger få registreringer i Artsobservasjoner fra de siste ti årene. I konsekvensutredningen vises det til at vipe (CR) og en sårbar vadefugl (VU) tidligere var vanlige her, men at det ikke kan utelukkes at disse har forsvunnet som følge av betydelig bestandsnedgang i Norge. Artskart viser flere registreringer av disse artene etter år 2000 langs fjorden utenfor Stabbursdalen og langs nedre del av Stabburselva. NVE legger til grunn at området er egnet og har potensial for at artene kan hekke her. Området er vurdert som svært viktig i konsekvensutredningen. Det er også indikasjon på at dvergfalk har hekket her.

Funksjonsområdet Gealbotjávri/Bajit er registrert som et viktig hekkeområde for horndykker (VU) og hekke- eller rasteområde for storlom. Konsekvensutredningen trekker fram berghamrene vest for Stabbursneset som viktige hekkeplasser for rovfugl som bruker myrområdene nedenfor og våtmarksområdene langs Porsangerfjorden til næringssøk. Stabbursdalen har derfor funksjon både som næringsområde og trekkorridor til næringsområder. Innsynsløsningen for skjermede arter viser kun eldre registreringer av hekkeaktivitet for kollisjonsutsatte, men ikke rødlistede rovfuglarter her. For øvrig er en sårbar og fåtallig rovfugl (LC) registrert hekkende i Stabbursdalen. Kunsajávri ble i forbindelse med feltarbeidet for konsekvensutredningen i 2016 registrert som mulig hekkeområde for storlom. Arten ble påvist, men ikke bekreftet hekkende.

Stabbursdalen er i konsekvensutredningen også pekt på som en svært viktig trekkrute for vannfugl, som andefugl og vadere, mellom våtmarksområdene ved Porsangerfjorden og hekkeområdene inne på Finnmarksvidda. De grunne fjordområdene utenfor Stabbursdalen er blant Norges viktigste våtmarksområder for fugl, og i konsekvensutredningen er det registrert flere viktige funksjonsområder. Området brukes både for rasting under trekket, som fjærfellingsområde og overvintringsområde for ulike arter. Spesielt er området kjent for det høye antallet polarsnipe under trekket, og for den svært fåtallige dverggåsa. Noen av de mest verdifulle områdene ligger innenfor Stabbursnes naturreservat, som også har status som Ramsar-område.

Mange av artene som hekker her eller trekker ned mellom Stabbursdalen /omkringliggende områder og fjorden er utsatt for kollisjoner ettersom de har dårlig manøvreringsevne i luften. Dette gjelder blant annet for en del ender, gjess og vadere. Rødlistede arter som tundrasædgås (VU), svartand (VU) og taigasædgås (EN) flyr gjennom Stabbursdalen og passerer eksisterende ledninger på veien. I tillegg kan det nevnes at arter som vipe (CR), svarthalespove (CR), storspove (EN), stjertand (VU), havelle (NT), horndykker (VU), småspove (NT) og rødstilk (NT) er registrert hekkende eller sannsynligvis hekkende enten i områdene rundt ledningstraseen eller

lengre opp i Stabbursdalen. Disse vil kunne krysse ledningstraseen i varierende grad gjennom hekkesesongen. Enkelte har i tillegg nord-sørgående trekk gjennom dalen.

Lenger inne i Stabbursdalen enn området som blir direkte berørt av den nye ledningen finnes et viktig funksjonsområde for blant annet storfugl og et svært viktig funksjonsområde for andefugl langs Stabburselva. Her finnes en rekke skogstilknyttete arter og våtmarksfugl som sniper og smålom.

Artskart viser mulige reproduksjonsområder for sandsvale (VU) langs Stabburselva både opp- og nedstrøms E6. Sandsvale hekker i kolonier stort sett i elvekanter, sandtak og veiskjæringer, der den graver seg hulganger for reir. Jordkabeltraseen er skissert utenfor de registrerte områdene. NVE vurderer at elvebreddene på selve krysningspunktet er flate og lite typisk som hekkeområde for arten som foretrekker loddrette sandflater som hindrer adgang for rovdyr. Selv om det uten feltkartlegging ikke helt kan utelukkes at det finnes reir her, mener NVE at dette neppe utgjør en viktig del av et hekkeområde. Arten er registrert næringssøkende lenger oppstrøms langs Stabburselva, uten at det er konstatert hekkeområder.

Uavhengig av traséalternativ vil ledningen utgjøre et hinder og en kollisjonsrisiko for ulike arter, avhengig av vær- og siktforhold. En ny luftledning gjennom Stabbursdalen uten kabling av eksisterende ledning/ledninger vil øke kollisjonsfaren også for øvrige kollisjonsutsatte arter (øvrige fugler enn dverggås). NVE vurderer imidlertid at Statnetts foreslåtte tiltak, forutsatt bruk av riktig type fugleavvisere, kan redusere antall fuglekollisjoner i Stabbursdalen kraftig sammenlignet med i dag. Dette til tross for at mastene i denne vurderingen var forutsatt høyere enn mastene på dagens 132 kV-ledning. NVEs vurdering forutsetter at også 66 kV-ledningen fjernes.

Trasé 1.9, som bygges langs eksisterende 132 kV-trase, vil krysse Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi og Gealbotjávri/Bajit. Disse er hekke- og leveområder for en rekke både rødlistede og vanlige arter. Ledningen vil også gå i området hvor det trekker rovfugl fram og tilbake fra berghamrene vest for myrområdene og til myrene og Porsangerfjorden på jakt. Mastepunkter og kjørespor langs traseen vil trolig gi noe habitatødeleggelse på de verneverdige myrene, og linene vil utgjøre en kollisjonsrisiko for hekkefugl her og eventuell rovfugl som jakter her og langs fjorden. NVE mener ledningen må merkes med fugleavvisere også på strekningen over myrområdene, noe som ivaretas av foreslåtte vilkår for dverggås. Trasé 1.7/1.8 går noe lenger i ytterkant av myrområdene enn trasé 1.9 og er etter NVEs vurdering sannsynligvis noe mindre konfliktfylt for fugl i dette delområdet. NVE viser til deres anbefaling om å stille vilkår om at Statnett skal unngå inngrep i myr, herunder vurdere traséjusteringen i detaljplanen.

Alle alternativene kan utgjøre en risiko for tundrasædgås og andre arter som trekker gjennom Stabbursdalen. Som for dverggås, er det imidlertid grunn til å tro at en ledning som går i større avstand fra våtmarksområdene langs fjorden kan utgjøre en mindre risiko enn en som går svært nær områdene. Sør for Stabburselva legges det derfor til grunn at traséalternativene 1.9/1.11 og 1.10 utgjør en lavere kollisjonsrisiko enn trasé 1.7/1.8. Alle løsninger innebærer luftledning forbi Kunsajávri som er et mulig hekkeområde for storlom. NVE legger til grunn at merking med fugleavvisere for dverggås og andre arter også vil redusere kollisjonsfaren for storlom i dette området. NVE mener på bakgrunn av dette at trasé 1.9/1.11 og 1.10 samlet sett er de minst konfliktfylte for fugl.

Når det gjelder kabling av dagens 132 kV-ledning, mener NVE at en trasé som i hovedsak går langs E6 framfor dagens 132 kV-ledning er å foretrekke, da denne vil gi mindre inngrep i de overnevnte funksjonsområdene.

På to steder, ved Gáljagohppi nord for Stabburselva og Valdakmyra sør for elva, går traseen nær vernegrensen for Stabbursnes naturreservat. NVE konstaterer at traseen her går parallelt med E6, og på motsatt side av denne i forhold til verneområdet. NVE forventer at virkningene for fugl innenfor reservatet vil være små etter anleggsperioden.

Kabling langs E6 innebærer også kryssing av elva nær et mulig hekkeområde for sandsvaler, og det er usikkert om arten også kan hekke lenger oppstrøms i Stabburselva. NVE mener det er liten risiko for at kabling i bru kan påvirke hekkeområdene og for at traseen som skissert for kryssing nedstrøms brua vil påvirke en eventuell bestand her. Dersom kryssingen skal skje med graving, mener NVE det må stilles vilkår om at Statnett skal planlegge traseen slik at den ikke gir inngrep i potensielt hekkeområde for sandsvale eller indirekte kan skade reirganger som følge av rystelser. NVE mener Statnett må ta tilsvarende hensyn ved planlegging av mastepunkter og anleggsarbeider ved kryssing med luftledning lenger opp i Stabburselva dersom sandsvale hekker her. NVE mener det må sikres at anleggsområder, uavhengig av hvordan kryssingene utføres, ikke planlegges innenfor eventuelle hekkeområder. NVE anbefaler derfor at avgrensning av mulige hekkeområder som kan bli berørt må vurderes av fagkyndig kompetanse i felt og framgå av detaljplanen.

NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett skal unngå terrengtransport, helikopter-/droneflyging, sprengning og bakkearbeid i/nær myrkomplekset og innsjøene som utgjør delområdene 4 og 5 (Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi og Gealbotjávri/Bajit) i hekkesesongen (primært i perioden mai–august). NVE mener Statnett må gjøre en nærmere vurdering av størrelsen på restriksjonssonen i samråd med relevant faglig kompetanse. Dersom Statnett mener det er nødvendig å utføre arbeider i restriksjonssonen i hekketiden, f.eks. dersom det i tillegg framkommer behov for en restriksjonsperiode også for reindrift som samlet sett gjør det vanskelig å utføre nødvendige arbeider i området, må dette begrunnes i en detaljplan. Avbøtende tiltak skal i det tilfellet vurderes i samråd med fagkyndig kompetanse.

NVE konstaterer at det finnes mange artsregistreringer og etter all sannsynlighet funksjonsområder for fugl i Stabbursdalen som ikke er kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen, men som trolig bør hensyntas i anleggsgjennomføringen. NVE mener at det må stilles tilsvarende vilkår for disse områdene som beskrevet for delområdene Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi og Gealbotjávri/Bajit. Statnett må gjøre en nærmere vurdering og utarbeider et forslag til hvilke områder dette er aktuelt for i samråd med fagkyndig kompetanse. Vurderingen skal bygge på foreliggende informasjon og kontakt med lokalkjente, og må inkludere eventuelle hekkeplasser for sårbar og fåtallig rovfugl, Kunsajávri, samt områdene ved Gáljagohppi nord for Stabburselva og Valdakmyra sør for elva hvor traseen for 132 kV-ledningen går nær grensen for naturreservatet.

4.5.3.2.3 Departementets vurdering

Departementet er enig i at den beste løsningen av hensyn til fugl isolert sett vil være kabling av den nye 420 kV-ledningen gjennom hele Stabbursdalen sammen med kabling av eksisterende nett. Departementet viser imidlertid til vurderingen lenger oppe om hvorfor det totalt sett ikke er

tilrådelig, og hvorfor det dermed heller ikke har blitt pålagt ytterligere utredning av dette alternativet. Departementet viser også til at alternativet med å legge den nye 420 kV-ledningen som en sjøkabel rundt Stabbursnes naturreservat ikke er en tilrådelig løsning. Departementet viser for øvrig til at dersom 420 kV-ledningen legges som et kabelalternativ, vil det neppe være grunnlag for å kable eksisterende luftledninger gjennom Stabbursdalen (132 kV og 22 kV).

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at trasé 1.9/1.11 nord for Stabburselva er de minst konfliktfylte traseene av hensyn til fugl.

Departementet viser til at det i notatet *Kraftledningsmarkører/fugleavvisere og deres effekt mtp å redusere omfanget av fuglekollisjoner* (vedlegg 4 til Statnetts tilleggssøknad), er gitt nærmere vurdering av ulike påvirkningsfaktorer knyttet til den nye 420 kV-luftledningen gjennom Stabbursdalen, sett opp mot dagens situasjon (nullalternativet). Her framkommer det at traséalternativene 1.7/1.8, 1.9 og 1.10 vurderes til å medføre noe forbedring sammenlignet med nullalternativet mht. antall kraftledninger, vertikal separasjon av kablene, antall kabler og diameteren på faselederne. Merking av kablene antas å medføre betydelig forbedring i forhold til nullalternativet. Høyden på den nye 420 kV-ledningen antas å føre til noe forverring, uavhengig av trasévalg. Det som skiller rangeringen av de ulike traséalternativene er avstanden fra Valdakmyra, hvor størst mulig avstand vurderes som en fordel. Trasé 1.10 antas å gi noe forbedring sammenlignet med nullalternativet og er derfor rangert høyest. I notatet vurderes det at de foreslåtte tiltakene vil kunne medføre en betydelig reduksjon i kollisjonsrisikoen for fugl, opp mot 80-90 pst. sammenlignet med dagens situasjon, forutsatt bruk av riktig type markør. Tiltakene vil imidlertid ikke eliminere kollisjonsrisikoen helt.

Departementet mener traséalternativ 1.10 sør for Stabburselva, i kombinasjon med avbøtende tiltak, er det omsøkte traséalternativet som samlet sett vil ha minst negative virkninger av hensyn til fugl. Departementet mener traséalternativ 1.10 i større grad tar hensyn til den usikkerheten som foreligger med tanke på hvilken rute dverggåsa vil velge ved gjennomflygning.

Departementet er også enig med NVE i at kabling av dagens 132 kV-ledning vil være et positivt avbøtende tiltak av hensyn til fugl. Departementet viser videre til at kabling av topplinen til den nye 420 kV-ledningen vil føre til at kablene blir lavere enn en standard 420 kV-ledning med toppline. Selv om effekten av å kable topplinen til den nye 420 kV-ledningen ikke vil være positiv sammenlignet med nullalternativet, regnes kabling av topplinen som et avbøtende tiltak av hensyn til fugl sammenlignet med en standard 420 kV-ledning. For å redusere arealinngrepet kablingen vil medføre, tilrår departementet at det settes vilkår om at topplinen for den nye 420 kV-ledningen skal kables i samme grøft som 132 kV-ledningen på strekningen Ikkaldas-Kunsajávri.

Departementet viser videre til at den omsøkte løsningen også innebærer at dagens 22 kV-ledning kan kables på strekningen fra Stabbursdalen (nord) til sør for Valdakmyra. Dette vil medføre en ytterligere reduksjon i antall luftledninger som går gjennom området, og departementet er enig i at dette er positivt av hensyn til fugl. Ettersom 22 kV-ledningen tilhører Area Nett og ikke Statnett, mener departementet det ikke kan settes vilkår om at Statnett selv skal kable ledningen. Departementet er imidlertid enig med NVE i at det kan settes vilkår om at Statnett skal dekke kostnadene for kabling på en nærmere bestemt strekning. Departementet viser til at dagens 22 kV-luftledning skal kables i medhold av områdekonsesjonen. Den eksakte strekningen for kabling av 22 kV-ledningen bestemmes derfor ikke med dette konsesjonsvedtaket. Departementet viser til

Statsforvalterens høringsinnspill til NVEs innstilling om at 22 kV-ledningen av hensyn til dverggås bør kables «fra der dagens 22 kV kraftledning møter ny kablet 132 kV jordkabel ved Bevkop/Beavgohppi […] til ca. 170 meter sør for transformatorstasjonen (i sørenden av naturreservatet)». Departementet er enig i at konsesjonen bør åpne opp for kabling av 22 kV-ledningen av hensyn til dverggås. Departementet vurderer at anleggskonsesjonens vilkår om at Statnett skal dekke Area Netts kostnader for kabling av 22 kV-ledningen derfor bør gjenspeile at det kan bli aktuelt å kable 22 kV-ledningen helt fra Bevkop til sørenden av Stabbursnes naturreservat. Den endelige detaljprosjekteringen må imidlertid gjøres av Area Nett. Departementet forutsetter at Area Nett i medhold av områdekonsesjonens foreleggingsvilkår vil forelegge det endelige kablingsforslaget for blant annet Statsforvalteren før bygging igangsettes.

Departementet viser også til at det omsøkte tiltaket legger til rette for at den eksisterende 66 kV-ledningen gjennom Stabbursdalen saneres/rives. Departementet viser til at dette tiltaket må omsøkes etter energiloven, og vil behandles av NVE i en framtidig sak. Departementet konstaterer imidlertid at en ny 420 kV ledning legger til rette for riving av eksisterende 66 kV-ledning, og at dette vil være et ytterligere positivt tiltak av hensyn til fugl. Slik saken er opplyst for departementet, vil den nye 420 kV-ledningen Skaidi-Lebesby gi behov for å sanere dagens 66 kV-luftledning fra Ikkaldas (nord for Stabbursdalen) til Lakselv transformatorstasjon for å gi plass til en ny 420 kV kraftledning. Departementet legger dette til grunn og forutsetter at saneringen av ledningen på strekningen behandles endelig av NVE i forbindelse med behandlingen av konsesjonssøknaden om ny 132 kV-ledning Skaidi-Smørfjord.

Departementet vurderer at bygging med lave master er et annet tiltak som også vil kunne ha avbøtende effekt av hensyn til fugl. Som NVE har vist til, er bygging med lavere master et vesentlig fordyrende tiltak på 420 kV-ledningen. Departementet viser også til at bygging av den nye 420 kV-ledningen i trasé 1.10 medfører en lengre ledning, som i seg selv kan være kostnadsøkende. Departementet mener bygging med lave master på strekningen fra og med kryssingen av Stabburselva til Kunsajávri vil være et forsvarlig avbøtende tiltak av hensyn til fugl, men at det ikke er grunnlag for å pålegge Statnett å bygge med lave master på hele strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri. Departementet tilrår derfor at det settes vilkår i tråd med NVEs utkast til anleggskonsesjon.

Departementet er enig i NVEs vurdering av behovet for montering av fugleavvisere, jf. anleggskonsesjonen vilkår 17. Departementet stiller seg også bak NVEs vurdering av at Statnett ved detaljprosjekteringen må vurdere og beskrive muligheten for bruk av master som ikke krever utvendig bardunering i trekkruten for dverggås i Stabbursdalen og sør for Lakselv. Dersom det i detaljplanen ikke foreslås bruk av mastetyper som ikke krever utvendig bardunering, skal det i detaljplanen gis en vurdering av merknad av bardunene med fugleavvisere.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at det bør stilles vilkår om at Statnett bidrar med et engangsbeløp på 10,5 mill. kr til kompenserende tiltak for dverggås, og at disse midlene betales inn til arbeidet som utføres gjennom handlingsplanen for dverggås som i dag styres og finansieres av Miljødirektoratet. Departementet viser til at det har kommet inn høringsinnspill fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre der det stilles spørsmål ved hvordan en slik kompensasjon kan forhindre kollisjoner. Departementet vurderer at arbeidet som er gjennomført gjennom handlingsplanen for dverggås er viktig, og at økonomiske tiltak kan bidra til en videre styrking av arbeidet. Statnett har ikke reist innvendinger mot et slikt vilkår.

Departementet viser for øvrig til NVEs anbefalte vilkår av hensyn til fugl. Når det gjelder vilkår 19 om begrensning på arbeider i anleggsfasen nær hekkeplasser, vurderer departementet at det er uklart om NVE har ment å pålegge Statnett en gjennomføring av nærmere kartlegging og restriksjoner i hekkeområder for sårbare arter i Stabbursdalen, Kunsajávri (delområde 9 i konsekvensutredningen), samt områdene ved Gáljagohppi og Valdakmyra der traseen for 132 kV-ledningen går nær grensen for Stabbursnes naturreservat. Departementet mener det heller bør framgå av vilkåret at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan arbeider i anleggs- og driftsfasen skal tilpasses hekketiden for fugl i områdene, herunder størrelsen på en eventuell restriksjonssone. Dersom det er nødvendig å utføre arbeider i områdene i hekkeperioden, skal dette begrunnes i detaljplanen. Som NVE har vist til i innstillingen, kan dette for eksempel tenkes der behov for restriksjonsperiode f.eks. av hensyn til reindrift samlet sett gjør det vanskelig å utføre nødvendige arbeider i området utenfor hekkeperioden.

4.5.3.3 Delstrekning Stabbursdalen-Lakselv

Konsekvensutredningen viser ingen funksjonsområder for fugl på strekningen. NVEs egne søk i sensitive artsdata viser imidlertid hekkelokaliteter for en sårbar og fåtallig rovfugl (LC) med aktivitet i 2021 i fjellområdet på strekningen mellom Stabbursdalen og Lakselv, og at jaktfalken blant annet jakter langs fjorden. På denne strekningen er det forutsatt at eksisterende 66 kV ledning rives, og situasjonen etter utbygging vil som før utbygging innebære to parallelle ledninger med ulike høydenivåer der den nye ledningen blir enda høyere og får tykkere og mer synlige liner enn eksisterende ledninger. Selv om arten er en god flyver, kan den under ugunstige værforhold og i en jaktsituasjon kollidere med ledningene. NVE vurderer derfor at det vil være noe kollisjonsfare i driftsfasen og anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett i en detaljplan framlegger forslag til hvilken/hvilke deler av denne strekningen som bør merkes med fugleavvisere for å redusere kollisjonsfaren nært reir. Vurderingen skal gjøres i samråd med fagkyndig kompetanse, og NVE kan på bakgrunn av dette stille vilkår om ytterligere merking i forbindelse med godkjenning av en detaljplan.

Støy/ferdsel i forbindelse med anleggsarbeid i hekketiden kan bidra til at hekking avbrytes, og NVE mener arten skal hensyntas dersom den hekker der. NVE anbefaler derfor at tilsvarende vilkår som beskrevet for delområdene Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi og Gealbotjávri/Bajit legges til grunn i hekkesesongen fra mars/april til og med august.

Departementet er enig i NVEs vurdering om merking med fugleavvisere i områder med hekkelokaliteter for rovfuglart på strekningen, og tilrår at det settes vilkår i anleggskonsesjon i tråd med anbefalingen.

Departementet er imidlertid ikke enig med NVEs vurdering om at det er nødvendig å sette vilkår om at det bør unngås støyende arbeider som kan påvirke fuglehekking i hekkelokaliteter for sårbare rovfugler på strekningen mellom Stabbursdalen og Lakselv i perioden fra mars/april til august. Departementet mener det ikke er grunnlag for å pålegge en såpass langvarig restriksjonsperiode i området, sett opp mot den aktuelle artens vurdering i Norsk rødliste for arter 2021.

4.5.3.4 Delstrekning Lakselv-Časkiljohka

Det går en trekkrute for dverggås fra Stabbursdalen og gjennom Lakselv/langs Lakselva. Denne trekkruten benyttes også av andre ande- og vadefugler som er kollisjonsutsatte. Vannene i området sør/sørøst for Lakselv sentrum er ifølge konsekvensutredningen hekkeplass og leveområder for flere arter lommer, ande- og vadefugler, og mange av disse forflytter seg mellom vannene på næringssøk. Utredningen beskriver området som et lokalt til regionalt viktig landskapsøkologisk funksjonsområde for våtmarksfugl. Porsvannan, Otervann og Store Holmvann (delområde 11) er registrert blant annet med storlom (trolig hekkende), tårnfalk, horndykker (VU) og sjøorre (VU) i tillegg til at fjellvåk ble observert med hekkeatferd i forbindelse med feltarbeidet for konsekvensutredningen i 2016.

Et område nord/øst for Brennelva er registrert som viktig blant annet med arter som sædgås, storlom, smålom og lirype. Gåsa er ikke angitt med underart, men både tundrasædgås (VU) og taigasædgås (EN) er registrert i nærområdet i Artskart. Arten ble ikke registrert hekkende i dette tilfellet.

Både trasé 1.07 og 1.3 går parallelt med dagens ledning gjennom en stor del av området. Risikoen for kollisjoner vil øke særlig der ledningene krysser trekkruten gjennom Lakselv/langs Lakselva og sentralt gjennom Porsvannan, Otervann og Store Holmvann. Trasé 1.3 krysser i tillegg den nordlige delen av området nord/øst for Brennelva, mens trasé 1.07 går i ytterkant av området og mer parallelt med dagens ledning. NVE vurderer at trasé 1.07 gir noe mindre virkninger for fugl.

NVE anbefaler at det stilles vilkår om tiltak for å redusere kollisjonsfaren for arten ved kryssingen av Lakselva. Dette vil redusere kollisjonsfaren også for mange andre arter som trekker gjennom dalføret. NVE anbefaler også at det stilles vilkår om at topplinen for den nye 420 kV-ledningen merkes der den krysser delområde 11 (Porsvannan, Otervann og Store Holmvann), og om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse beskriver dette samt vurderer og beskriver behov for merking forbi/gjennom delområde 13 øst for Brennelva i detaljplanen. Det kan fastsettes nærmere vilkår for merking i detaljplanen.

For delområde 11 mener NVE at Statnett må ta hensyn til hekkende våtmarksfugl. NVE mener derfor at tilsvarende vilkår som beskrevet for delområdene Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi og Gealbotjávri/Bajit skal legges til grunn i hekkesesongen (1. mai til 31. august). NVE vurderer imidlertid at en restriksjonsperiode med start allerede fra mars av hensyn til fjellvåk i vesentlig større grad vil påvirke muligheten for anleggsgjennomføringen, og ikke kan forsvares ut ifra at denne arten ikke er rødlistet eller har en bestandsutvikling som tilsier at redusert hekkesuksess over ett år eller to vil ha virkninger for bestanden på sikt.

Ved Časkilvárri (delområde 14) er det i konsekvensutredningen registrert et sannsynlig hekkeområde for to sårbare fuglearter. Basert på Miljødirektoratets innsynsløsning for sensitive arter vurderer NVE at reirlokalitetene ligger så langt fra ledningen at anleggsgjennomføringen ikke vil forstyrre eventuell hekking, forutsatt at det ikke flys lavt med helikopter over lokalitetene i hekketiden. NVEs vurdering forutsetter at Statnett ikke legger opp til dette.

Under saksforberedelsen er det påpekt i en høringsuttalelse at det er en koloni sandsvaler i Brennelvdalen. NVE konstaterer i innstillingen at sandsvale er nevnt i konsekvensutredningen, men virkningene er ikke videre vurdert. Svaler er gode flygere og ikke spesielt utsatt for kollisjoner med kraftledninger. NVE forutsetter at Statnett planlegger for å unngå eller minimere

inngrep i kantsoner langs vassdrag. Dette inkluderer også at Statnett må planlegge for å unngå tiltak/arbeider som kan gi erosjon/utrasing av elvekanter, noe som etter NVEs vurdering skal være gjennomførbart langs disse to elvene. NVE mener basert på dette at den nye 420 kV-ledningen ikke vil gi en vesentlig påvirkning på sandsvale verken langs Lakselva eller Brennelva.

Departementet er enig i NVEs konklusjon om at trasé 1.07 vil gi noe mindre virkninger for fugl enn trasé 1.3.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at det stilles vilkår om merking av fugleavvisere på topplinen på den nye 420 kV-ledningen der den krysser delområde 11, jf. konsesjonsvilkår 17 første ledd. Videre er departementet enig i vurderingen av at Statnett også må vurdere og beskrive behov for merking forbi eller gjennom området mellom Brennelva og Čorgasjávri, jf. konsesjonsvilkår 17 annet ledd.

Departementet er videre enig med NVEs vurdering i at det ikke er grunnlag i saken for å pålegge en restriksjonsperiode fra mars til august av hensyn til hekkende fjellvåk. Departementet viser imidlertid til at det blant annet er observert horndykker og sjøorre i delområde 11, og at området er et viktig funksjonsområde. Departementet mener derfor det vil være tilstrekkelig å fastsette restriksjonsperiode fra 1. mai til 31. august, jf. konsesjonsvilkår 19 første ledd første kulepunkt. Departementet viser også til NVEs vurdering av at anleggsarbeidet ikke vil forstyrre ev. hekking ved Časkilvárri, forutsatt at Statnett ikke flyr lavt med helikopter over lokalitetene i hekkeperioden, samt til NVEs vurdering av påvirkning av sandsvaler i Brennelvdalen, og stiller seg bak disse.

4.5.3.5 Delstrekning Časkiljohka-Stuorraskaidi

På strekningen fra Časkiljohka til Stuorraskaidi vil ledningen gå parallelt med dagens ledning og krysse flere funksjonsområder for fugl kartlagt i forbindelse med konsekvensutredningen. Disse inkluderer Store Bjørndalen (delområde 15) og Guorgápmir (delområde 35) som begge er mulige hekkeområder for flere rovfuglarter og er vurdert som *lokalt viktige* i konsekvensutredningen. I utredningen framgår det ikke hvilke arter som menes å kunne være hekkende i delområde 35, ut over at de ikke var rødlistede på tidspunktet for konsekvensutredningen. Denne informasjonen har ifølge NVEs innstilling heller ikke kunnet framlegges av Statnett på forespørsel. NVE anbefaler at disse to lokalitetene undersøkes bedre for å konstatere hvilke arter som hekker her. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett som en del av detaljplanen kartlegger hvilke arter som hekker her og leverer en rapport til NVE. Statnett skal i detaljplanen vurdere og beskrive mulige restriksjoner på anleggsarbeider for å hensynta artene i hekkeperioden.

Ledningen vil videre krysse et våtmarksområde ved Čudejohka–Čuđenjoasjávrrit (delområde 34) øst for Børselva og et område på Stuorraskaidi (delområde 36). Begge områder er sannsynlige hekkeområder for blant annet en sårbar vadefugl (VU), rødstilk (NT), heilo (NT) og sniper, og er vurdert som *svært viktige.* De nevnte artene ble registrert under befaringen. Det ble også registrert jaktfalk (VU) på næringssøk ved delområde 36. Børselva er dessuten registrert som trekkrute for fugl på vårtrekk.

I utredningen er konsekvensene gjennomgående vurdert som små eller moderate. NVE konstaterer imidlertid at flere av de aktuelle artene er kollisjonsutsatte. NVE anbefaler derfor at det stilles vilkår om at topplinen merkes med fugleavvisere både der den krysser Store Bjørndalen,

Børselva, Čudejohka–Čuđenjoasjávrrit og Stuorraskaidi. NVE mener Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse også må vurdere behovet for merking med fugleavvisere langs ledningen gjennom lokaliteten Guorgápmir, og der den krysser øvrige vassdrag på strekningen. NVE anbefaler at forslag til merking skal beskrives i en detaljplan, og NVE kan ved godkjenning av detaljplan ev. stille vilkår om hvilke strekninger som skal merkes.

I utredningen er det også påpekt at eventuelle kjørespor i våtmarksområdet Čudejohka–Čuđenjoasjávrrit kan gi langsiktige virkninger for våtmarksfugl dersom grunnvannsspeilet senkes. Statnett har her skissert terrengtransport langs eksisterende barmarksløype i tillegg til at de vil ha adgang til å kjøre i ledningstraseen. NVE viser til det anbefalte vilkåret om at Statnett skal unngå mastepunkter i myr og annen våtmark, samt om gjenbruk av eksisterende kjørespor ved behov for sommertransport, noe NVE også legger til grunn for dette våtmarksområdet.

Med unntak av trekkruten langs Børselva, mener NVE at et godt avbøtende tiltak for fugl vil være restriksjoner på anleggsarbeider i hekketiden for alle de kartlagte lokalitetene. NVE mener samtidig at harde værforhold på vinteren i disse fjellområdene, samt at lokalitetene ligger langt fra vei, kan gjøre det vanskelig å legge mye av arbeidene til vinteren. I tillegg er områdene viktige for reindrift, noe som også kan gi behov for restriksjoner på anleggsperioden. NVE mener samtidig at Statnett i størst mulig grad skal ta hensyn til fugl i disse områdene. NVE mener derfor det bør stilles vilkår om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse i detaljplanen vurderer og beskriver muligheten for at det meste av støyende ferdsel og anleggsaktivitet i og nær disse lokalitetene legges utenom hekkeperioden, som for de fleste av de aktuelle artene i lokalitetene 34 og 36 er innenfor perioden mai til august, men for delområdene 15 og 35 kan spenne over et lengre tidsrom.

I innstillingen viser NVE til at Miljødirektoratet har opplyst om en hekkelokalitet for snøugle om lag én mil unna ledningstraseen og områder hvor det planlegges aktivitet i anleggsfasen. Siste kjente hekking der var på 1970-tallet. Snøugle kan kollidere med kraftledninger, og i utgangspunktet vil faren øke med ny ledning. Siden hekkelokaliteten ligger i god avstand fra ledningen er det imidlertid grunn til å tro at økningen er liten. NVE vurderer at det er lite sannsynlig at anleggsarbeid vi påvirke eventuell hekking her.

Departementet er enig med NVE i at det bør stilles vilkår om at Statnett skal gjennomføre nærmere kartlegging av rovfuglarter som hekker i Store Bjørndalen og Guorgápmir, og at Statnett basert på dette i detaljplanen skal beskrive mulige restriksjoner på anleggsarbeider for å hensynta de eventuelle artene i hekkeperioden. Departementet viser til at det følger av konsesjonsvilkåret om supplerende kartlegginger av naturmangfold at kartleggingene «skal ligge til grunn for Statnetts forslag til merking av ledningen med fugleavvisere, restriksjoner på arbeid i artenes hekketid samt detaljplanlegging av trasé, mastepunkt og anleggsarbeid for å ta hensyn til naturverdiene». Det samme området inngår imidlertid også i NVEs utkast til konsesjonsvilkår 19, men da etter «nærmere vurdering». Departementet mener NVEs forslag til konsesjonsvilkår skaper unødvendig uklarhet rundt rammene for restriksjoner, og mener det er tilstrekkelig at det settes vilkår om at områdene skal kartlegges nærmere, og at kartleggingene skal ligge til grunn for detaljplanen. Avhengig av hva som framkommer av kartleggingene presiserer departementet at det å unngå støyende arbeider som terrengtransport, helikopter-/droneflyging, sprengning og bakkearbeid som kan påvirke fuglehekking er naturlige avbøtende tiltak å vurdere. Disse kan

eventuelt også fastsettes som vilkår for godkjenning av detaljplanen, om nødvendig. Lengden på en eventuell restriksjonsperiode må i tilfelle også foreslås i detaljplanen.

Departementet er enig i NVEs vurdering av at det bør settes vilkår om at topplinen på den nye 420 kV-ledningen merkes med fugleavvisere ved kryssing av Store Bjørndalen, Børselvdalen, Čudejohka–Čuđenjoasjávrrit og Stuorraskaidi. Departementet er også enig i at Statnett må vurdere nærmere behovet for merking med fugleavvisere i området Guorgápmir, samt Časkiljohka, og beskrive dette nærmere i detaljplanen.

Departementet er i utgangspunktet enig med NVE i at Statnett bør ta hensyn til fugl i området Čudejohka–Čuđenjoasjávrrit og Stuorraskaidi. NVE har foreslått at dette skal framgå av konsesjonsvilkår 19, som også viser til konsesjonsvilkår 27. Departementet fastslår samtidig at NVEs utkast til konsesjonsvilkår 27 ikke pålegger Statnett å utføre supplerende kartlegginger av naturmangfold i delområdene 34 og 36, og mener det er uklart hvilke plikter som påligger Statnett i medhold av NVEs foreslåtte vilkår. Departementet mener det heller bør framgå av vilkåret at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan arbeider i anleggs- og driftsfasen skal tilpasses hekketiden for truede og nær truede fuglearter i områdene, herunder størrelsen på en eventuell restriksjonssone. Dersom det er nødvendig å utføre arbeider i områdene i hekkeperioden til truede eller nær truede fuglearter, skal dette begrunnes i detaljplanen.

Departementet vurderer at tiltaket, med de vilkårene som er foreslått, vil ha akseptable virkninger for fugl på delstrekningen.

4.5.3.6 Stuorraskaidi-Ny Lebesby transformatorstasjon

Øst for Stuorraskaidi er det avgrenset kun ett funksjonsområde for fugl som er et sannsynlig hekkeområde for blant annet storlom og lirype sørøst for Landersfjordvatnet (delområde 40). Kartleggingen langs disse traseene består ifølge utredningen av både nye og gamle undersøkelser, men disse er etter NVEs vurdering flekkvise. Det er utført kartlegging der Statnett søker om å legge om dagens 132 kV-ledninger fra Uhca Sopmir til Lebesby B i Adamsfjorddalen dersom det gis konsesjon til dette stasjonsalternativet. I tillegg er begge stasjonsalternativene kartlagt.

Det finnes flere elver, myr og kroksjøer i området. Utredningen påpeker at rødlistearten taigasædgås er registrert (uten indikasjon på hekking) nær traseene for innføring av eksisterende 132 kV ledninger. NVE konstaterer at det i samme område er registrert flere arter av andefugl (herunder rødlistearten svartand), samt smålom, storlom og rødlisteartene småspove, rødstilk og flere sårbare rovfuglarter. NVE legger til grunn at strekningen både langs den nye 420 kV-ledningen og 132 kV-ledningene som skal omlegges ved bygging av Lebesby B kan huse en relativt rik fauna av våtmarksfugl og rovfugl, og at nye ledninger vil øke kollisjonsfaren for disse.

NVE anbefaler at det settes vilkår om at Statnett skal gjøre en oppfølgende kartlegging av arter som er kollisjonsutsatte og/eller sårbare i hekketiden. Kartleggingen skal være grunnlag både for merking av liner med fugleavvisere eller andre tiltak for å redusere kollisjonsfare, samt for tilpasning av anleggsarbeidene for å redusere forstyrrelser i hekketiden. Vurderingen av behov for merking skal inkludere delområde 40. Rapport fra kartleggingen med forslag til strekninger som bør merkes samt vurdering av og forslag til restriksjonsperioder i anleggsfasen av hensyn til sårbar hekkefugl skal framlegges for NVE i detaljplanen. NVE kan med bakgrunn i rapporten

sette krav om merking av ledningene av hensyn til kollisjonsutsatt fugl i etterkant av en eventuell konsesjon.

I konsekvensutredningen er det vurdert å være liten forskjell på stasjonsalternativene når det gjelder virkninger for fugl, og virkningene er små som følge av at områdene ikke framstår som spesielt rike. NVE legger likevel til grunn at det nye stasjonsalternativet i Landersfjord i større grad samler tekniske inngrep, og vurderer dette som en bedre løsning for naturmangfoldet samlet sett.

Dersom Statnett får konsesjon til å bygge en luftisolert transformatorstasjon i Adamsfjorddalen (Lebesby B), planlegger de å bygge et lossehakk for ilandføring av transformatorer ved Kunes. Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 5.5.2.8 for NVEs vurdering av tiltakets konsekvenser for fugl.

Departementet er enig i at det er viktig med tiltak for å redusere de negative virkningene for fugl på delstrekningen. Departementet vurderer imidlertid at det ikke er nødvendig at det framgår av konsesjonsvilkåret om begrensningen på arbeider i anleggsfasen nær hekkeplasser for andre fuglearter at Statnett etter en nærmere vurdering skal unngå støyende arbeider i hekkeområder for sårbare arter på strekningen mellom Stuorraskaidi og ny transformatorstasjon og i området sørøst for Landersfjordvatnet (delområde 40), dersom det også skal settes vilkår om at Statnett skal gjennomføre supplerende kartlegginger av naturmangfold i samme område som del av detaljplanleggingen. Departementet mener det er tilstrekkelig at det settes vilkår om at det skal gjennomføres supplerende kartlegginger i området, og at kartleggingene skal ligge til grunn for Statnetts forslag til bl.a. merking av ledningen og restriksjoner på arbeid i hekkeperioden. Departementet mener imidlertid at det bør presiseres at den supplerende kartleggingen også omfatter delområde 40.

Departementet stiller seg for øvrig bak NVEs vurdering av at valg av transformatorstasjonsplassering i Landersfjord totalt sett er den beste løsningen av hensyn til fugl, selv om virkningene vurderes som små for begge stasjonsalternativene.

4.5.4 Øvrige dyrearter

I konsekvensutredningen er virkningene for hjortedyr, rovvilt, øvrige pattedyr og amfibier vurdert som små. Av utredningen framkommer det også at det er registrert et fåtall kjente yngleområder for fjellrev sør for eksisterende kraftledning mellom Børselvdalen og Lakselv, og sørøst for kraftledningen mellom Skaidi og Stabbursdalen.

Fjellrev (EN) er en prioritert art med egen forskrift, og Norge har forpliktet seg gjennom internasjonale avtaler til å sikre at fjellreven overlever. Den nye 420 kV-ledningen vil ifølge konsekvensutredningen ikke føre til direkte virkninger for fjellrev, siden yngleområdene ligger omtrent 3,5–10 kilometer fra kraftledningen og anses å være utenfor influensområdet. NVE mener arten er vanskelig å kartlegge i en konsesjonsprosess, ettersom den bruker store arealer og avhenger av gode smågnagerår. NVE vurderer at foreliggende informasjon er tilstrekkelig til å vurdere virkningene for arten. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har i løpet av NVEs saksforberedelse etterspurt en vurdering av om fjellreven kan bli utkonkurrert av rødrev, som en indirekte konsekvens dersom kraftledningen fører til flere fuglekollisjoner. NVE vurderer i innstillingen at selv om liner i flere plan vil gi økt kollisjonsfare for fugl, vil det ikke føre til en så

stor økning at rødreven vil få en betydelig økning i mattilgang på vinteren og utkonkurrere fjellreven i dette området. NVE vurderer derfor at det er lite sannsynlig at fjellreven vil bli direkte påvirket av kraftledningen. Departementet stiller seg bak NVEs vurdering.

4.5.5 Geologisk mangfold

Tiltaket berører ikke verdifulle forekomster som er avmerket i Norges geologiske undersøkelse (NGU) sitt kart over geologisk arv. NVE påpeker imidlertid at Stabbursdalen er et kvartærgeologisk verdifullt område. Dalen har store løsmasseavsetninger fra smeltevannselvene fra siste istid, og tallrike spor av at elva har gravd i massene både under avsmeltningen og etter istiden. Flere av landformene er rødlistede, slik som elveslette (NT), fluviale/glasifluviale erosjonskanter (NT), kroksjøer (NT) og meandrerende elveløp (VU). Terrassekantene er spesielt høye nær dagens elveløp, men er også tydelig markert i terrenget lenger vekk fra elva. Kvartærgeologi er et av verneformålene for Stabbursdalen landskapsvernområde og for Stabburselva som verna vassdrag.

Jordkabeltraseen langs dagens 132 kV-ledning vil krysse og kreve graving i dette landskapet, herunder i de spesielt markerte erosjonskantene langs Stabburselva. Statnett har ikke lagt fram en detaljert beskrivelse av kryssingen eller en vurdering av omfanget av inngrepet. NVE peker imidlertid på at en kabelgrøft blir et direkte og vesentlig inngrep i form av en kontinuerlig trasé gjennom løsmassene i hele dalens bredde. NVE anbefaler derfor at det ut fra hensynet til geologisk mangfold ikke gis konsesjon til trasealternativet med jordkabeltrasé langs dagens 132 kV-luftledning. Alternativet er også vurdert å kunne være i konflikt med kvartærgeologien som er en del av grunnlaget for vassdragsvernet. Kabeltraseen langs E6 vil på store deler av strekningen gå nær vegen som allerede utgjør et direkte og kontinuerlig inngrep i løsmassene. Denne delen av Stabbursdalen er også generelt sett mer inngrepspreget. Kabeltraseen langs E6 vil etter NVEs syn derfor være akseptabel.

En luftledning med mastepunkter og kjørespor kan også gi inngrep i verneverdige landformer i dalen. NVE mener imidlertid at dette er et mindre inngripende tiltak, ettersom det er snakk om punktvis graving og ellers kjørespor i overflaten. NVE mener likevel at et slikt inngrep må planlegges med tanke på å minimere påvirkningen på konkrete verneverdige landformer, og anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett må hensynta verneverdige og rødlistede kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen. Statnett må vurdere plassering av mastepunkter, kabelgrøft og gjennomføring av arbeidene i samråd med fagkyndig kompetanse (kvartærgeolog), og beskrive dette i en detaljplan.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at en jordkabeltrasé langs dagens 132 kV-luftledning ikke er tilrådelig av hensyn til geologisk mangfold, og at en jordkabeltrasé for 132 kV-ledningen langs E6 er den løsningen med minst negative virkninger for geologisk mangfold.

Departementet er også enig i at tiltakets virkninger for verneverdige og rødlistede kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen landskapsvernområde bør inngå i detaljprosjekteringen, og setter vilkår om at det skal brukes fagkyndig kompetanse ved planleggingen og gjennomføringen av anleggsarbeidet. Hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å ta hensyn til dette, skal beskrives i detaljplanen.

4.5.6 Verneområder

4.5.6.1 Mádirjeaggi, Čuosgáljeaggi og Morššajeaggi

Myrkomplekset Mádirjeaggi, Čuosgáljeaggi og Morššajeaggi nord i Stabbursdalen er ifølge Naturbase vurdert å ha nasjonal verneverdi og er foreslått vernet som naturreservat. Områdets verneverdi er først og fremst knyttet til myrtypene og myrvegetasjonen. Av særlig verdi er den velutviklede palsmyra på Morššajeaggi som er velegnet som referanseområde for studier av palsmyrenes utviklingsforløp. Området er også et av de få med velutviklet rikmyrvegetasjon. I konsekvensutredningen er området vurdert å være et svært viktig funksjonsområde for fugl. Eksisterende 132 kV- og 66 kV-ledninger tangerer foreslåtte vernegrenser mot øst på myrene Mádirjeaggi og Morššajeaggi. Omsøkt løsning vil innebære at den nye 420 kV-ledningen bygges dels i, dels parallelt med dagens 132 kV-ledning, og at 132 kV-ledningen kables enten nært verneområdet i eksisterende trasé eller østover mot E6.

Statsforvalteren har under saksforberedelsen til innstillingen understreket at det foreslåtte verneområdet er et viktig hekkeområde for våtmarksfugl. Statsforvalteren har også påpekt at det å legge jordkabel nært verneområdet, som består av myr, kan føre til dreneringseffekter og at dette må vurderes i en detaljplan.

Siden verneverdien først og fremst er knyttet til myrvegetasjonen, vurderer NVE at virkningene blir små, forutsatt at det stilles vilkår for å unngå inngrep i myrene. NVE har også anbefalt at ny luftledning i strekningen merkes med fugleavvisere, og at Statnett under anleggsgjennomføringen skal ta hensyn til hekking.

Departementet viser til de vilkårene som stilles for å hensynta myr, og til at ny 132 kV-jordkabel bør legges langs E6 framfor som jordkabel som følger traseen til dagens 132 kV-luftledning. Fjerning av dagens 132 kV- og 66 kV-master for jordkabling utenfor området i kombinasjon med at det settes vilkår om at Statnett så langt det er praktisk mulig skal unngå plassering av mastepunkter og tung transport i palser, er etter departementets vurdering viktige tiltak for å unngå negative virkninger for myrkomplekset. Dette følger også opp Statsforvalterens høringsuttalelse fra NVEs saksforberedelse. Departementet vurderer det som et positivt tiltak at fjerning av dagens 132 kV- og 66 kV-master på strekningen mellom Ikkaldas og Kunsajávri blant annet vil medføre at mast som i dag er plassert i pals på Mádirjeaggi fjernes. Etter departementets vurdering vil tiltakets virkninger av hensyn til myr være akseptable.

Departementet vurderer at vilkåret om merking av den nye 420 kV-ledningen med fugleavvisere på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri der ledningen krysser trekkruta for dverggås også vil ivareta hensynet til fugl i området som ikke er dverggås. Videre tilrår departementet at det stilles vilkår om at Statnett skal unngå støyende arbeider som kan påvirke fuglehekking i området i perioden 1. mai til 31. august. Departementet mener hensynet til fugl er tilfredsstillende ivaretatt.

Departementet vurderer samlet sett at det omsøkte tiltakets virkninger for myrkomplekset Mádirjeaggi, Čuosgáljeaggi og Morššajeaggi er tilfredsstillende ivaretatt.

4.5.6.2 Stabbursdalen landskapsvernområde

Forskrift om Stabbursdalen landskapsvernområde § 2 lyder som følger:

> «Formålet med opprettelsen av Stabbursdalen landskapsvernområde er å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til Stabbursdalen nasjonalpark, samt å sikre et område med verdens nordligste furuskog. Betydelige kvartærgeologiske verneverdier bidrar til å gi området dets særpreg.
>
> Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. I tillegg skal landskapsvernområdet, sammen med Stabbursdalen nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner.»

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har under saksforberedelsen til innstillingen påpekt at en av verneverdiene i landskapsvernområdet er landets nordligste furuskog. I NVEs innstilling framgår det at trasé 1.10 kan berøre kanten av furuskogen. Nasjonalparkstyret trekker i merknader av 11. april 2025 også fram at furuskogen vil bli berørt. Nasjonalparkstyret vurderer at et ryddebelte i området vil kreve felling av furutrær, og furu er en art som har et særskilt vern etter verneforskriften for landskapsvernområdet. Om felling av furu skal unngås, vil det gå utover palsmyra Lodderođojeaggi. Nasjonalparkstyret har også påpekt viktigheten av at mastepunkter ikke punkterer eller ødelegger myr, og at all motorferdsel unngås i våtmarksområder under anleggsfasen. Styret mener derfor det er positivt at det foreslås å stille vilkår om at Statnett skal sikre ivaretakelsen av myrer. Nasjonalparkstyret nevner at dette også er et argument for ikke å tillate nedgraving av kabler etter trasé 1.9 gjennom landskapsvernområdet, fordi det vil påvirke starten av palsmyra Lodderođojeaggi. Fordi dagens mastepunkter har blitt plassert utenfor myrene, har ikke dagens luftlinje ødelagt Lodderođojeaggi.

NVE skriver i innstillingen at trasé 1.10 kan berøre kanten av furuskogen, jf. innstillingen s. 110. NVE anbefaler at det stilles vilkår for ivaretakelse av både furuskogen ved Njallavárri og palsmyra Lodderođojeaggi. NVE mener virkningene for Lodderođojeaggi vil bli små, forutsatt at vilkårene følges.

En del av verneformålet for Stabbursdalen landskapsvernområde er å ivareta kvartærgeologiske verdier som gir området et særpreg. NVE har vurdert at kabling av dagens 132 kV-ledning langs eksisterende trasé kan være i konflikt med kvartærgeologiske hensyn, noe de også legger til grunn der traseen går gjennom landskapsvernområdet. Kabling gjennom landskapsvernområdet kan etter NVEs vurdering være i strid med verneformålet. NVE anbefaler derfor at det ut fra hensyn til landskapsvernområdet heller gis konsesjon til jordkabeltraseen langs E6.

Traseene 1.9 og 1.10 kan også berøre verneverdige geologiske forekomster i verneområdet, men er etter NVEs syn mulig å tilpasse under detaljplanleggingen slik at konflikten reduseres. NVE viser til sitt anbefalte vilkår om at Statnett skal hensynta verneverdige kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt at de mener fjerning av eksisterende infrastruktur er positivt for landskapsvernområdet, og støtter at 132 kV- og 66 kV-luftledningene fjernes fra landskapsområdet. Nasjonalparkstyret uttaler også at fjerning av 22 kV-luftledningen på Stabbursnes er et svært positivt tiltak for Stabbursdalen og Stabbursnes samlet sett.

NVE vurderer for øvrig at både luftlednings- og jordkabeltraseer gjennom verneområdet vil kreve dispensasjon fra vernemyndigheten etter søknad.

Departementet viser til det generelle vilkåret om restriksjoner på transport og inngrep i myr, og mener dette vil redusere tiltakets negative virkninger med hensyn til verneverdiene i Stabbursdalen nasjonalpark. Vilkåret om begrensning på barmarkskjøring bidrar også til å sikre at anleggsarbeidene utføres skånsomt for naturmangfold og kulturminner/kulturmiljø.

Departementet viser til at trasé 1.7/1.8 er det luftledningsalternativet som isolert sett har minst negative virkninger for landskapsvernområdet, ettersom traseen går utenom landskapsvernområdet. Departementet viser til begrunnelsen over for hvorfor det ikke er tilrådelig med en 420 kV-ledning som sjøkabel over Porsangerfjorden, rundt Valdakmyra, eller jordkabel gjennom Stabbursdalen.

Departementet vurderer at trasé 1.10 har mindre negative virkninger for palsmyra Lodderođojeaggi enn trasé 1.9. Departementet vurderer også at negative virkninger for naturmangfold kan avbøtes eller reduseres ved at det settes vilkår om at Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke furuskogen ved Njallavárri og palsmyra ved Lodderođojeaggi, og at detaljplanen skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å ta hensyn til disse naturverdiene. Det samme gjelder for verneverdige og rødlistede kvartærgeologiske landformer i landskapsvernområdet. Departementet er enig i NVEs vurdering av at hensynet til kvartærgeologiske hensyn i landskapsvernområdet er et selvstendig argument mot å velge jordkabeltrasé som følger dagens luftledningstrasé.

Departementet viser til at det settes vilkår om at Statnett, av hensyn til ivaretakelse av naturmangfoldet, skal begrense skogrydding i furuskogen ved Njallavárri. Gjennomføring av begrenset skogrydding skal omtales nærmere i detaljplanen. Begrenset skogrydding kan både bidra til et dempet landskapsinntrykk og bedre miljømessig utforming. Nasjonalparkstyret har blant annet stilt spørsmål ved hva som ligger i «begrenset skogrydding». Departementet viser til at det finnes en egen veileder om skogrydding i kraftledningstraseer, NVE-veileder 2/2016, som blant annet beskriver planlegging og gjennomføring av begrenset skogrydding. Det settes også vilkår om at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan skogryddingen skal gjennomføres i tråd med veilederen, og blant annet hvordan gjenlegging av trær ved furuskogen i Njallavárri skal gjennomføres.

Videre vurderer departementet at fjerning av dagens 132 kV- og 66 kV-ledninger vil være positivt for verneverdiene i landskapsvernområdet. Kabling av 132 kV-ledningen langs E6, framfor gjennom dagens 132 kV-luftledningstrasé, bidrar etter departementets syn positivt til verneverdiene i landskapsvernområdet. Dette er også trukket fram av Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Departementet viser til at det også er andre hensyn som er viktige for Stabbursdalen landskapsvernområde. Tiltakets virkninger og avbøtende tiltak for visuelle virkninger, landskap og friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø og reindrift drøftes nærmere lenger nede.

Departementet vurderer at hensynet til naturmangfold i verneområdet Stabbursdalen landskapsvernområde samlet sett vil være tilfredsstillende ivaretatt ved trasé 1.10, forutsatt at det gjennomføres avbøtende tiltak, samt kabling av dagens 132 kV-ledning som jordkabel langs E6.

Departementet viser til at en ny 420 kV luftledning i trasé 1.10 vil kreve dispensasjon etter forskrift om Stabbursdalen landskapsvernområde. Etablering av 132 kV-jordkabel langs E6 vil etter departementets forståelse ikke kreve dispensasjon etter samme forskrift.

4.5.6.3 Stabbursnes naturreservat

Forskrift om fredning for Stabbursnes naturreservat. Porsanger kommune, Finnmark, er fastsatt ved kgl.res. 16. desember 1983. Formålet med fredningen er å bevare et våtmarksområde som er svært viktig for en rekke arter av ender, gjess og vadefugl, jf. forskriften romertall III nr. 1, og bevare et område med velutviklet havstrandvegetasjon med variert flora og flere sjeldne plantearter og plantesamfunn, jf. forskriften romertall III nr. 2. Stabbursnes naturreservat ble inkludert på Ramsar-konvensjonens liste over internasjonalt viktige våtmarksområder 24. juli 1985. I Ramsar Information Sheet (RIS) av 17. april 2024 er området beskrevet som «the most important part of the wetland area in the inner part of the Porsanger fjord, considered one of the most important wetlands in Fennoscandia».

Stabbursnes naturreservat vil ikke bli direkte berørt av ny kraftledning, men den nye 420 kV-luftledningen vil gå på tvers av Stabbursdalen og utgjøre en kollisjonsrisiko for fugl som trekkes gjennom Stabbursdalen til og fra naturreservatet.

NVE har i innstillingen vist til at Statsforvalteren i Troms og Finnmark tidligere fremmet innsigelse til luftledningsalternativene gjennom Stabbursdalen fordi de ville være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art § 3 og verneforskrift for Stabbursnes naturreservat. Statsforvalteren trakk senere innsigelsen i høringsuttalelse av 8. september 2023. Statsforvalteren opprettholdt imidlertid i samme høringsuttalelse sitt syn om at omsøkt luftspenn forbi Stabbursnes (trasé 1.10, 1.9, 1.11) vil være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art § 3 og verneforskriften for Stabbursnes naturreservat. Miljødirektoratet har i brev av 2. november 2023 uttalt at ingen av traséalternativene «for ny 420 kV kraftlinje eller øvrige endringer av linjenettet vil direkte berøre arealene innenfor Stabbursnes naturreservat. Ett at trasealternativene for kabling av eksisterende 132 kV kraftlinje går svært nær grensen for verneområdet å kortere strekninger. Aktuelle tiltak krever ikke tillatelse etter verneforskriften for naturreservatet, men effekten tiltakene kan ha på verneverdiene i naturreservatet skal vektlegges som del av vurderingen etter annet regelverk, jf. naturmangfoldloven § 49.» Miljødirektoratet har i samme brev opplyst om at sekretariatet for Ramsar-konvensjonen ble varslet om planene for ny 420 kV-kraftlinje ved Miljødirektoratets brev av 1. september 2022. Sekretariatet for Ramsar-konvensjonen har ifølge Miljødirektoratet ikke bedt om at det åpnes formell sak, men at saken/området var under observasjon.

NVE vurderer at den beste løsningen for verneverdiene i Stabbursnes naturreservat ville vært å fjerne alle luftledninger gjennom Stabbursdalen. Når NVE tar andre hensyn i betraktning, mener NVE imidlertid at en løsning der alle dagens ledninger i Stabbursdalen fjernes, og at den nye 420 kV-ledningen bygges lavere enn normalt langs deler av trasé 1.9/1.11 og 1.10, i tillegg til at det iverksettes en rekke andre avbøtende tiltak for dverggås og annen fugl, er den beste løsningen for å redusere risikoen for at dverggås og andre arter kolliderer med linene. NVE har også vist til deres anbefalte vilkår om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse skal vurdere behovet for, og foreslå eventuelle restriksjoner på anleggsarbeider ved Gáljagohppi og Valdakmyra hvor traseen for 132 kV-ledningen går nær vernegrensen. NVE vurderer at verneverdiene i Stabbursnes

naturreservat har blitt vektlagt ved konsesjonsvurderingen i innstillingen og gjennom de anbefalte vilkårene, og at vilkårene er satt i samsvar med naturmangfoldloven § 49.

Departementet viser til begrunnelsen over for hvorfor det ikke er tilrådelig med en 420 kV-ledning som sjøkabel over Porsangerfjorden, rundt Valdakmyra, eller jordkabel gjennom Stabbursdalen. Departementet vurderer at trasé 1.10 sør for Stabburselva, med riving av dagens 132 kV- og 66 kV-ledninger er den av de omsøkte luftledningstraseene gjennom Stabbursdalen som i størst grad hensyntar fugl i våtmarksområdet, jf. verneforskriften romertall III nr. 1. Videre vurderer departementet at bygging av ny 132 kV langs E6, med riving av dagens 22 kV-luftledning som går langs E6, vil være ytterligere positivt for fugl i området. Det settes videre vilkår om blant annet bygging med lave master fra og med kryssingen av Stabburselva til Kunsajávri, montering av fugleavvisere på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri der ledningen krysser trekkrute for dverggås, og at Statnett i detaljplanen skal vurdere og beskrive muligheten for bruk av master som ikke krever utvendig bardunering i trekkruta for dverggås i Stabbursdalen og sør for Lakselv.

Departementet er enig i NVEs vurdering av at verneverdiene i Stabbursnes naturreservat har blitt vektlagt i konsesjonsvurderingen, både i NVEs innstilling, departementets tilråding og gjennom de anbefalte vilkårene, og at vilkårene er satt i samsvar med naturmangfoldloven § 49.

Departementet vurderer at hensynet til verneverdiene i Stabbursnes naturreservat samlet sett vil være tilfredsstillende ivaretatt ved trasé 1.10, forutsatt at det gjennomføres avbøtende tiltak, samt kabling av dagens 132 kV-ledning som jordkabel langs E6.

4.5.7 Fremmede arter

Det er få registreringer av fremmede arter nær eller i de omsøkte alternativene for traseer og transformatorstasjon i Lebesby. De registrerte forekomstene er hovedsakelig langs vei i området, hvor det bl.a. er registrert vinterkarse. NVE vurderer at potensialet for fremmede plantearter som kan spres med massehåndtering er lavt langs det meste av ny ledningstrasé der den går i høyereliggende områder. Der ny ledning innebærer graving/terrengarbeider langs vei og elver i lavereliggende områder, slik som langs Stabburselva og Lakselva, mener NVE det er grunnlag for å gjøre en nærmere vurdering av faren for å spre fremmede arter som kan medføre risiko for naturmangfoldet i strid med forskrift om fremmede organismer. NVE anbefaler at det settes vilkår om at Statnett i en detaljplan skal beskrive hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres for å hindre slik risiko. Vurderingene i detaljplanen må baseres på nødvendige kartlegginger og en vurdering av kartlagte arters eventuelle risiko og potensial for skade, og etter gjeldende norsk liste over fremmede arter fra Artsdatabanken.

Departementet er enig i at det bør settes vilkår om at Statnett i detaljplanen skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å hindre risikoen for å spre fremmede arter som kan medføre risiko for naturmangfoldet i strid med forskrift om fremmede organismer. Departementet viser til at det blant annet følger et alminnelig aktsomhetskrav til virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede organismer, jf. forskrift om fremmede organismer § 18. I likhet med NVE, mener departementet at det vil være særlig behov for å gjøre en nærmere vurdering av faren for å spre fremmede arter der ny ledning innebærer graving eller terrengarbeid langs vei eller elver i lavereliggende områder.

Departementet er videre enig i at det skal iverksettes tiltak mot spredning av fremmede arter som kan medføre risiko for skade på stedegent naturmangfold, og at disse tiltakene skal beskrives i detaljplanen. NVE har i utkast til anleggskonsesjon både foreslått at det settes et eget konsesjonsvilkår om fremmede arter, samt at detaljplanvilkåret angir hva som skal beskrives nærmere i detaljplanen. Departementet mener det er en såpass nær sammenheng mellom disse vilkårene at det bør fastsettes et samlet konsesjonsvilkår om fremmede arter.

Departementet viser til at NVE i innstillingen mener at vurderingene av tiltak i detaljplanen må baseres på nødvendige kartlegginger, og at de har foreslått at det framgår av konsesjonsvilkåret at kartlegging «skal gjennomføres der fagkyndig kompetanse vurderer det som hensiktsmessig». Departementet er enig i at en nærmere kartlegging vil gi et bedre grunnlag for å vurdere tiltak mot spredning av fremmede arter, men mener avgrensningen «der fagkyndig kompetanse vurderer det som hensiktsmessig» er upresis. Departementet mener det er tilstrekkelig at Statnett pålegges å vurdere behovet for nærmere kartlegging som del av risikovurderingen, og at dette inngår som grunnlag for vurderingen av ev. tiltak. Dette er ikke til hinder for at Statnett selv bruker fagkyndig kompetanse ved ytterligere kartlegginger. Statnett har et selvstendig ansvar for at løsningen som framlegges i detaljplanen er godt nok utredet.

Departementet vurderer at tiltaket vil ha akseptable virkninger av hensyn til fremmede arter, og at hensynet er tilfredsstillende ivaretatt.

4.5.8 Naturmangfoldloven §§ 8 til 12

Naturmangfoldlovens (nml.) alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk legges til grunn som retningslinjer ved utøving av myndighet etter energilovgivningen, jf. bestemmelsen i nml. § 7 og prinsippene i nml. §§ 8-12. Departementet viser i denne sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i nml. §§ 4 og 5.

I tråd med nml. § 10, har departementet vurdert tiltakets påvirkning på økosystemet ut fra antatt samlet belastning. Det vises til NVEs innstilling pkt. 5.5.7.3 for deres gjennomgang og vurdering av samlet belastning. Departementet tar utgangspunkt i NVEs innstilling.

Nml. § 8 første ledd krever at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NVE har vurdert kunnskapsgrunnlaget i saken som tilstrekkelig til å komme med en innstilling, men viser samtidig til at de har foreslått vilkår om at Statnett gjennomfører supplerende undersøkelser, og at NVE ved behov skal kunne stille ytterligere vilkår gjennom detaljplanbehandlingen. Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å kunne fatte vedtak.

NVE har pekt på at det hefter noe usikkerhet rundt påvirkning på dverggås, og at de av føre-var-hensyn, jf. nml. § 9, har lagt størst vekt på hensynet til dverggås når det gjelder anbefalt trasé gjennom Stabbursdalen. Departementet er enig i NVEs vurdering av føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9.

I henhold til nmf. § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut ifra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Det er effekten på naturmangfoldet som skal vurderes etter prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tilfellet som sådan. NVE har i

innstillingen pkt. 5.5.7.3 lagt til grunn at arealendringer er den klart største trusselen mot naturmangfoldet i Norge. De samlede virkningene for økosystemer og arter vil i denne saken i all hovedsak kunne oppstå som følge av Statnetts omsøkte tiltak, kjørespor for ATV og enkelte anlegg tilknyttet reindriften, samt klimaendringer.

NVE har ikke inkludert planene om nye vindkraftverk og nettanlegg i regionen i vurderingen av samlet belastning, siden disse er på meldings- og søknadsstadiet. Departementet er enig i denne tilnærmingen. Departementet viser til at bygging av den nye 420 kV-kraftledningen Skaidi-Lebesby blant annet legger til rette for utbygging av ny kraftproduksjon i Finnmark, men at det ikke er mulig å si hvilke konkrete kraftproduksjonsprosjekter som eventuelt kan bli realisert. Nye konsesjonspliktige produksjonsanlegg må uansett søke om konsesjon, og blant annet konsekvensutredes i henhold til kravene i KU-forskriften og vurderes i medhold av nml. §§ 8-12.

4.5.9 Samlet belastning på konkrete økosystemer og arter

Vurderingene under er spesifikke for de enkelte naturtypene og artene som antas å kunne bli påvirket av de samlede inngrepene.

4.5.9.1 Naturtyper

NVE vurderer i innstillingen at den nye 420 kV-kraftledningen ikke vil være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og arter av karplanter, moser, lav og sopp, jf. nml. §§ 4 og 5. NVEs vurdering forutsetter at de anbefalte relevante vilkårene settes. Departementet er enig i denne vurderingen.

4.5.9.2 Dverggås

Ifølge Artsdatabankens rødlistevurdering påvirkes dverggåsa både av faktorer utenfor og innenfor sine økologiske funksjonsområder i Norge. I evalueringen av handlingsplanen for dverggås av 5. februar 2024, lister NINA flere mulige påvirkningsfaktorer på bestanden ut over de som ligger til grunn for rødlistevurderingen, herunder kollisjon med kraftledninger, klimaendringer og fugleinfluensa. I NINAs evaluering av handlingsplanen for arten er fjerning av kraftledninger i spesielt utsatte områder som ved rasteområder og hekkeområder dessuten foreslått som et av en rekke mulige tiltak for å oppnå forvaltningsmålene. Selv om NVE ikke har kunnskap om hvilken kollisjonsrisiko dagens tre ledninger på tvers av dalføret og dermed artens trekkrute utgjør, legger NVE til grunn at dverggåsa er utsatt for slike kollisjoner. NVE mener en ny ledning også vil utgjøre en kollisjonsrisiko, og at enkeltkollisjoner kan være fatalt for bestanden. Dersom den nye ledningen bygges uten at dagens luftledninger kables eller fjernes, og det ikke iverksettes avbøtende tiltak, må man etter NVEs vurdering legge til grunn at den samlede belastningen på arten øker. NVE har derfor foreslått kabling eller fjerning av dagens ledninger, at den nye ledningen bygges i den traseen de antar gir minst risiko for kollisjon og med lave master på deler av strekningen, at topplinen på den nye 420 kV-ledningen kables, bruk av fugleavvisere, og at Statnett bidrar med en engangssum på 10,5 mill. kroner som forvaltes av Miljødirektoratet. NVE poengterer også at den nye 420 kV-luftledningen vil få tykkere liner enn dagens ledninger. NVE mener det likevel ikke kan utelukkes at en ny ledning vil være i konflikt med forvaltningsmålet, jf. nml. § 5. Dersom nasjonale og internasjonale tiltak for dverggås på sikt resulterer i at bestanden tar seg opp, vil konsekvensen av eventuelle kollisjoner med den nye ledningen være langt lavere

for bestanden i framtida, og i den situasjonen vil tiltaket etter NVEs vurdering ikke være i konflikt med forvaltningsmålet.

Departementet viser til at det er fastsatt forskrift om dverggås som prioritert art i medhold av nml. §§ 23, 24 og 62. Utpekningen av prioriterte arter og bestemmelser om økologiske funksjonsområder er knyttet til forvaltningsmålet for arter i nml. § 5. Det følger av nml. § 5 at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av. Forvaltningsmålet i nml. § 5 trekkes blant annet inn i skjønnsutøvingen, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 375 og HR-2021-662-A. Departementet viser samtidig til nml. § 14, om at tiltak skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser.

Det følger av forskrift om dverggås som prioritert art § 3 at «[e]nhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av dverggås, herunder egg, og dens reir, er forbudt. Som ødeleggelse regnes alle handlinger som er egnet til å skade, forstyrre eller på annen måte forringe individer av arten.»

Departementet viser til vurderingene over om tiltakets mulige innvirkning på dverggåsa. Departementet vurderer, i likhet med NVE, at de mange avbøtende tiltakene i sum vil bidra til å redusere tiltakets mulige negative innvirkning på bestanden, og muligens også forbedre situasjonen sammenlignet med dagens tilstand. Departementet trekker i denne sammenheng særlig fram fjerningen av dagens 132 kV-, 66 kV- og 22 kV-luftledninger som følge av tiltaket, og vurderer at dette kan ha god effekt for dverggåsbestanden. Departementet mener det er tatt tilbørlig hensyn til å redusere muligheten for negativ påvirkning av dverggås, og at hensynet til dverggås ikke medfører at det ikke kan gis konsesjon til tiltaket.

Departementet er enig i NVEs vurdering av at det likevel ikke kan utelukkes at tiltaket vil komme i konflikt med forvaltningsmålene for dverggås. Statnett må derfor søke Miljødirektoratet om dispensasjon i tråd med forskrift om dverggås som prioritert art § 8.

4.5.9.3 Andre fuglearter

Den nye ledningen vil øke kollisjonsfaren for fugl der den bygges parallelt med dagens 132 kV-ledning. Dette vil øke den samlede belastningen for mange arter, herunder storlom, to sårbare og fåtallige rovfuglarter (LC), svartand (VU) og en sårbar vadefugl (VU). For de aller fleste artene er ikke bestandssituasjonen slik at tiltaket etter NVEs vurdering vil være i strid med forvaltningsmålet jf. nml. § 5.

Noen av artene har svært fåtallige bestander. I 2015 var hekkebestanden i Norge vurdert å være på 60-120 individer for taigasædgås (EN) og 414-830 individer for tundrasædgås (VU). I Stabbursdalen legger NVE til grunn at de anbefalte tiltakene for dverggås også vil være hensiktsmessige for sædgås, uten at kollisjonsfaren vil elimineres. Disse artene har ikke like begrenset hekkeutbredelse som dverggåsa, og den norske bestanden vil derfor ikke være like utsatt som følge av eksempelvis en kollisjon med ny ledning. NVE mener derfor at tiltaket ikke vil være i strid med forvaltningsmålet for sædgås nasjonalt. For taigasædgås kan imidlertid ledningen påvirke bestanden lokalt, eksempelvis om deler av flokken kolliderer med den under dårlige siktforhold.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av virkningene som en ny 420 kV-ledning vil ha for andre fuglearter, herunder at tiltaket ikke vil være i strid med forvaltningsmålet for sædgås nasjonalt.

4.5.10 Kostnadene ved miljøforringelse, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse. I den forbindelse har konsesjonsmyndigheten anledning til å fastsette avbøtende tiltak som reduserer virkninger for naturmangfoldet. Det følger av nml. § 12 at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. Departementet legger til grunn at konsesjonsbehandlingen skal medføre at tiltaket lokaliseres der de samfunnsmessige ulempene blir minst, jf. energiloven § 1-2.

Konsesjonen legger føringer for hvilke avbøtende tiltak Statnett må gjennomføre for å minimere skadene på bl.a. naturmangfold. Departementet viser til NVEs vurdering av vilkår om avbøtende tiltak, blant annet anbefalingen om kostnadskrevende tiltak som kabling av eksisterende ledninger, samt at Statnett må betale et engangsbeløp for å bidra til andre tiltak for å bevare dverggåsbestanden.

Etter departementets vurdering er det viktig at anleggsarbeid som kan berøre viktige biotoper og leveområder gjennomføres og tilpasses slik at inngrepene i disse områdene reduseres. Departementet mener derfor det bør settes vilkår om at Statnett utarbeider en detaljplan, der bl.a. avbøtende tiltak i anleggsperioden blir nærmere beskrevet og fastlagt. Departementet er også enig med NVE i at flere av de aktuelle vilkårene for gjennomføring av anleggsarbeider også bør gjelde for tilsyn og vedlikehold i driftsfasen.

På bakgrunn av dette finner departementet at nml. §§ 11 og 12 er hensyntatt.

4.5.11 Oppsummering av virkninger for naturmangfold

Departementet har vurdert den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10, av eksisterende og planlagte tiltak i tiltaksområdet. Den nye ledningen vil gi inngrep i flere naturtypelokaliteter. Den største påvirkningen vil være i Stabbursdalen og sør for Lakselv. Tiltaket vil også kunne utgjøre en kollisjonsfare for fugl, herunder rødlistede arter. Tiltaket kan også være i strid med forskrift om dverggås som prioritert art, og vil kreve dispensasjon fra forskrift om Stabbursdalen landskapsvernområde. Departementet har gjort en vurdering av de særlige hensynene som gjør seg gjeldende ved myrkomplekset Máđirjeaggi, Čuosgáljeaggi og Morššajeaggi, og for Stabbursnes naturreservat. Videre har departementet vurdert at parallellføring med dagens 132 kV-luftledning så langt det er mulig vil ha mindre påvirkning på hensynet til naturmangfold enn dersom ny ledning går gjennom urørt natur.

Departementet tilrår at det stilles flere vilkår av hensyn til naturmangfold. Dette gjelder blant annet tiltak av hensyn til dverggås, kabling av 132 kV- og 22 kV-ledningene, samt topplinen til den nye 420 kV-ledningen fra Ikkaldas til Kunsajávri, merking for fugl, begrensninger i anleggsperiode og støyende arbeid av hensyn til hekkende fugl, restriksjoner på transport og inngrep i myr, bruk av fagkyndig kompetanse ved planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke nærmere angitte naturverdier, plassering av mastepunkter og jordkabeltrasé utenfor nærmere angitte naturtypelokaliteter, begrensninger i ferdsel og arbeider i driftsfase, supplerende kartlegginger av naturmangfold, og at det settes vilkår om detaljplan for bygging og

drift av anlegget. Departementet viser til vurderingene som er gjort underveis for de enkelte delstrekningene for naturmangfold.

På bakgrunn av vurderingene over mener departementet at følgende alternativ samlet sett gir minst negative virkninger for naturmangfold:

- Trasé 1.0 fra Skaidi til Stabbursdalen nord
- Trasé 1.9 på nordsiden av Stabburselva
- Trasé 1.10 på sørsiden av Stabburselva
- Trasé 1.0 fra Stabbursdalen (sør) til Fossestrand
- Trasé 1.07 fra Fossestrand til Časkil
- Trasé 1.0 fra Časkil til ny Lebesby transformatorstasjon
- Ny Lebesby transformatorstasjon i Landersfjord (Lebesby A)
- Kabling av dagens 132 kV-ledning som jordkabel langs E6 fra Ikkaldas til Kunsajávri

4.6 Reindrift

4.6.1 Innledning

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 5.6 for en vurdering av tiltakets virkninger for reindrift. Reindrift er en arealkrevende næring som utnytter store utmarksarealer. Inngrep som bygging av kraftledninger kan medføre et direkte tap av beiteareal. Det direkte beitetapet begrenser seg til arealet som blir beslaglagt av mastefester, transformatorstasjoner og av eventuelle veier eller andre hjelpeanlegg. Kraftledninger kan også påvirke reinen gjennom stress og atferdsendringer, som kan føre til at reinen reduserer bruken av området rundt et inngrep eller at de kan bruke mindre tid på beiting enn de ville gjort ellers. Både det direkte og indirekte beitetapet kan medføre at området får nedsatt bæreevne, ved at reinen får nedsatt kondisjon, høyere dødelighet eller nedsatt reproduksjon.

Departementet vil i det følgende gjøre en konkret vurdering av virkningene tiltaket vil ha for det enkelte reinbeitedistrikt. Samtidig er det flere vilkår om avbøtende tiltak som utformes felles for alle de berørte reinbeitedistriktene. Disse vurderes samlet av departementet. At departementet gjør en samlet vurdering av flere avbøtende tiltak for reindrifta må imidlertid ikke forstås som at det ikke er gjort en konkret vurdering for hvert enkelt reinbeitedistrikt.

4.6.2 Berørte reinbeitedistrikter

Den omsøkte 420 kV-luftledningen vil berøre reinbeitedistriktene 21, 22, 16, 14A og 13 direkte. I konsekvensutredningen er det vist til at de berørte distriktene til sammen har ca. 50 000 rein fordelt på et areal på ca. 16 000 km^2. NVE har også lagt til grunn at reinbeitedistrikt 14 potensielt kan berøres på sikt, dersom de gjenopptar sesongflyttingen til og fra vinterbeiter i reinbeitedistrikt 18. På grunn av reindriftas flyttmønstre vil vinterbeiter og høstvinterbeiter i utgangspunktet ikke berøres direkte av tiltaket.

Reinbeitedistrikt 21 *Gearretnjárga* sine sommerbeiter ligger nord for både Skaidi transformatorstasjon og den nye 420 kV-ledningen. Distriktet har vinterbeiteområder i Kautokeino, og vil bli berørt av de nye anleggene under flyttingen mellom vinter- og sommerbeiter som går gjennom reinbeitedistrikt 22. I tillegg har reinbeitedistrikt 21 et gjerdeanlegg inne i reinbeitedistrikt 22, mellom E6 og Skaidielva, som brukes om høsten.

Reinbeitedistrikt 21 vil også bli påvirket av ny 132 kV-ledning Skaidi-Smørfjord. Dette tiltaket behandles som en separat sak i NVE, men er likevel nevnt i innstillingen for å belyse de samlede inngrepene.

Reinbeitedistrikt 22 *Fiettar* ligger lengst vest av reinbeitedistriktene som blir berørt i denne saken. Skaidi transformatorstasjon ligger innenfor dette distriktet, i nordenden. Reinbeitedistrikt 22 blir berørt av cirka fem kilometer ny 420 kV-ledning langs samme trasé som dagens 132 kV-ledning, fra Skaidi transformatorstasjon fram til grensen mot distrikt 16 nord for Čohttil. Ifølge konsekvensutredningen går ledningen gjennom områder som er både vårbeiter med kalvingsland, sommerbeiter og høstbeiter. Av andre nyere inngrep er distriktet også berørt av 420 kV-ledningen Balsfjord–Skaidi sørfra, som nylig er bygget, og 420 kV-ledningen Skaidi– Hammerfest vestover, hvor bygging er påbegynt. Reinbeitedistriktet berøres også av 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord. Traseen for Skaidi-Smørfjord ligger i utkanten av distriktets sommerbeiter, nær E6.

Reinbeitedistrikt 16 *Kárášjoga oarjabealli* ligger øst for reinbeitedistrikt 22, og dekker et stort område fra Karasjoks indre grense mot Finland i sør til Nordkapp i nord, en strekning på nærmere 30 mil. Distriktet består av mange sommersiidaer, som ifølge konsekvensutredningen fungerer tilnærmet som egne distrikter. Alle siidaene flytter etter tur langs samme hovedkorridor, fra vinterbeitene i Karasjok nordover til sommerbeiteområdene, og tilbake om høsten. Reinbeitedistrikt 16 blir berørt av ca. 45 km ny 420 kV-ledning, som er planlagt langs samme trasé som dagens 132 kV-ledning. Syv av siidaene i distriktet blir berørt av planene om ny ledning: to siidaer (Skáiddeduottar og Njeaiddán) vil få ledningen gjennom sine beiteområder, mens fem siidaer (Jáhkenjárga, Skuohtanjárga, Rávdol, Márbolon, og Máhkarávju) vil måtte krysse kraftledningstraseen på vei til og fra sommerbeitene. Flyttleien til disse fem siidaene vil også krysse traseen til planlagt ny 132 kV-ledning Skaidi-Smørfjord.

Reinbeitedistrikt 14A *Spiertagáisá* blir berørt av den foreslåtte 420 kV-ledningen fra Lakselv i vest til Stuorrajohka/Storelva i øst, en strekning på nær 60 km. På de første 9 kilometerne østover fra Lakselv er det foreslått noen alternative traseer. Utover dette er den nye 420 kV-ledningen planlagt parallelt med dagens 132 kV-ledning.

Reinbeitedistrikt 13 *Lágesduottar* blir berørt av den foreslåtte 420 kV-ledningen fra Storelv fram til nye Lebesby transformatorstasjon (20 eller 28 km, avhengig av plassering), og av den nye transformatorstasjonen plassert i Adamsfjorddalen eller ved Landersfjord. Dersom transformatorstasjonen plasseres i Adamsfjorddalen, vil distriktet også bli berørt av omlegging av 132 kV-ledninger nord for Uhca Sopmir.

4.6.3 Kunnskapsgrunnlag, forskning og påvirkningsfaktorer

4.6.3.1 Virkninger i anleggsfasen

Anleggsfasen for etablering av kraftledninger vil i de aller fleste tilfeller virke mer forstyrrende enn ledningsanlegget i driftsfasen. Anleggsfasen er forbundet med betydelig menneskelig aktivitet, støy fra anleggsaktivitet som sprengning, helikopterkjøring mm.

Departementet legger til grunn at anleggsfasen med mye menneskelig aktivitet er negativ for reinen, og at det generelt derfor er viktig å tilstrebe at man unngår å gjennomføre anleggsarbeid i perioder der reinen er særlig sensitiv for forstyrrelser. Dette kan gjøres på flere måter, enten ved at anleggsarbeidet tilpasses reindriften i området, ved at reindriften tilpasses anleggsvirksomheten,

ev. ved at Statnett inngår minnelige avtaler med de aktuelle reindriftsutøverne, eller ved at det gjennomføres andre avbøtende tiltak for reindriften.

4.6.3.2 Virkninger i driftsfasen

Hvorvidt en kraftledning i driftsfasen kan påvirke rein er mer sammensatt, og det er ulike faktorer som kan spille inn. Det kan tenkes at ledninger på avstand framstår visuelt som en barriere for rein, eller at den dreier unna og beiter mindre nær kraftledningen enn den ville gjort ellers (unnvikelse). En annen faktor som kan påvirke reinen er coronastøy, som oppstår i fuktig vær på ledningen med de høyeste spenningsnivåene. NVE har i innstillingen vist til at forskning har avdekket at rein hører coronastøy nesten på lik linje med mennesker, noe som også kan føre til unnvikelsesatferd. En tredje faktor er at rydding av trær i traseen kan føre til at busker og kratt vokser tettere enn før, og gjør det vanskeligere for rein eller reindriftsutøvere på motorisert kjøretøy å passere. Avhengig av utgangspunktet, kan ryddegater også gi bedre sikt og økt framkommelighet. I konsekvensutredningen er det videre lagt til grunn at dyrene i de fleste tilfeller vil ha større evne til å tilvenne seg inngrepene i driftsfasen, og at den relative tilleggseffekten ved å legge en ny kraftlinje parallelt med en eksisterende generelt vurderes til å bli noe mindre enn dersom ny ledning legges til områder som i dag består av mer eller mindre uberørt terreng. Departementet påpeker også at menneskelig aktivitet for eksempel i form av tilsyn og vedlikehold kan påvirke reinen i driftsfasen. Departementet viser for øvrig til NVEs vurdering av unnvikelse og indirekte tap av beite som følge av kraftledninger.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at det er vanskelig å trekke en vitenskapelig signifikant konklusjon om at kraftledninger har negativ effekt på reinens arealbruk i driftsfasen, men at det i alle fall ikke kan utelukkes helt at kraftledninger har noe påvirkning på hvordan rein naturlig beveger seg i landskapet. For å ta høyde for både reindriftsutøvernes egne erfaringer og at det er noe usikkerhet knyttet til forskningsresultatene, har NVE lagt til grunn at kraftledninger kan bidra til at beiter nær kraftledningstraseer brukes noe mindre, men at dette er avhengig av topografi, hvilket funksjonsområde som berøres og hvor lenge det er siden ledningen ble bygd. NVE har også lagt til grunn at virkninger av arealinngrep må vurderes ut fra reindriftas samlede tilgang til og bruk av arealene. Departementet er enig i denne tilnærmingen.

4.6.4 Virkninger for reinbeitedistrikt 21 Gearretnjárga

4.6.4.1 Konsekvensutredning

I konsekvensutredningen er det vurdert at reinbeitedistrikt 21 vil kunne påvirkes av tiltaket gjennom at traséalternativene 1.0 og 4.0 vil berøre sesongflytting, og ved bruk av gjerdeanlegg mellom Skaidielva og E6. Distriktet vil også kunne påvirkes av ny 132 kV ledning Skaidi-Smørfjord, som konsesjon til ny 420 kV Skaidi-Lebesby legger til rette for.

Reinbeitedistriktets vårflytting starter i perioden tidlig april-tidlig mai. Flokken flyttes ofte i to puljer, relativt tett etter hverandre. Reinbeitedistrikt 21 flytter før reinbeitedistrikt 22, ettersom reinbeitedistrikt 21 skal lenger nord. Det er to hovedruter inn i sommerbeitene, og begge følger en stor flyttkorridor som kommer sørfra gjennom den østlige delen av reinbeitedistrikt 23 og 22 helt fram til Goahtemuorgielas. Kryssingen av Skaidielva skjer oftest i midten av mai. Kryssingen skjer om våren ofte langt oppstrøms i elva, og slik at de flytter fort gjennom området nord for elva og videre over E6 for å spare beitet mellom Skaidielva og E6 til høsten. I visse år med dårlige

forhold på vinterbeitet kjøres store deler av flokken til Klubbukt og Kokelv med bil. Dette gjelder også for svake dyr i mer normale år.

Hoveddelen av kalvingen skjer innenfor distriktsgrensene nord for E6/Skaidi, og særlig i den nordligste halvdelen av distriktet. Sommerbeitene er fordelt over hele distriktet, men området mellom E6 og Skaidielva (som egentlig ligger i reinbeitedistrikt 22, men hvor reinbeitedistrikt 21 har gjerdeanlegg) spares til høsten. Utover tidlighøsten trekker dyrene sørover, og dyrene føres over E6 i slutten av september/starten av oktober og videre inn i beitehage og gjerdeanlegg i området mellom E6 og Skaidielva. Nye dyr kommer til utover i oktober og tidlig november. Småflokker slippes fortløpende utover i oktober og tidlig november i vestlig del av gjerdeanlgget ettersom de har blitt skilt og merket. Det er noe brunstaktivitet på begge sider av E6. Reinen krysser deretter typisk Skaidielva sørover noe lenger vest enn de gjorde om våren. Høstbeitet strekker seg fra E6 og sørover, og dyr på reinbeitedistrikt 21 beiter særlig i området nord for Doggejávri utover oktober og tidlig november. Her er det også viktig brunstland. Når dyrene er i denne delen av reinbeitedistrikt 22, driver distrikt 21 mye kantbevåkning langs sperregjerde i øst for å unngå sammenblanding med dyr i reinbeitedistrikt 16 sin flyttkorridor. Utover senhøsten drives dyrene videre sørover mot Kautokeino som én flokk. Vinterbeitene er i Kautokeino.

Departementet viser for øvrig til konsekvensutredningen for reindrift s. 49 og s. 109-111 for samlet belastning, herunder ved bygging av både 420 kV Balsfjord-Hammerfest og Skaidi-Lebesby.

Området som reinbeitedistrikt 21 bruker innenfor reinbeitedistrikt 22, brukes i forbindelse med flytting om våren og høsten. Området inneholder flyttleier, gjerdeanlegg og beitehage, og er verdsatt til *stor verdi*. Konsekvensutredningen vurderte at området har stor verdi for distriktet, til tross for at det er lite og nær annen infrastruktur og primært brukes i perioder når dyrene styres aktivt av mennesker. Konsekvensene er vurdert til å være *små* i driftsfasen, men *middels til stor negativ* i anleggsfasen. I konsekvensutredningen forutsetter dette at det ikke bygges kraftlinje inne i gjerdeanlegget akkurat når reindriften bruker dette. Denne vurderingen gjelder både 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby og 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord.

4.6.4.2 Distriktets merknader

I innstillingen er det vist til at distriktet har forklart at de kun bruker gjerdeanlegget nærmest Skaidi, ikke anlegget mot Háhttir. Distriktet påpeker at de allerede har mistet en flyttlei på grunn av hyttebygging, og at gjenværende flyttleier er sårbare. Distriktet flytter rein langs flyttlei øst mot grensen til reinbeitedistrikt 16 om våren og like øst for Skaidi transformatorstasjon om høsten. Vårflyttingen gjøres over få dager for å spare beitet i området til høstflyttingen som tar lengre tid. Gjerdeanlegget brukes fra midten av september til midten av oktober eller starten av november.

På grunn av tidligere utbygginger er det bare denne ene flyttleia igjen som kan brukes. Området er lite, og eksponert for andre inngrep. Distriktet mener flytting forbi dette området ikke var problematisert i konsekvensutredningen. Distriktet mener det er stor fare for at de ikke får flyttet reinen forbi dette området dersom ledningen bygges som planlagt i dag, og mener det vil være slutten på den tradisjonelle nomadiske driften. Iblant flyttes dyr med bil, men distriktet mener dette ikke er en god løsning da det er lett at reinen stresses eller skades.

Distriktet sier at dagens 132 kV-ledning er ganske godt kamuflert på grunn av tremaster, men at reinen kan bli skremt under noen forhold. Ved lav sol kan reinen reagere på skyggene, og ved

vind kan de reagere på susing i ledningene. Distriktet er bekymret for en ny 420 kV-ledning med høyere master og blank overflate, og er spesielt bekymret for at reinen skal vike unna når den ser ledningene under seg.

Distriktet mener at nøye plassering av hvert enkelt mastepunkt og kamuflering av master og ledninger kan hjelpe for å dempe uttrykket, men påpeker at dette er vanskelig å forutsi og at ledningen likevel kan oppfattes som en barriere. Reinbeitedistrikt 21 har uttrykt ønske om at ledningen legges som jordkabel cirka tre kilometer utover fra Skaidi eller flyttes sørover og bygges på vidda.

4.6.4.3 NVEs vurderinger

NVE registrerer at distriktet allerede er belastet av mange inngrep, og at flyttleia som kan bli berørt har særlig stor verdi for distriktet om høsten. Slik som distriktet beskriver det er flyttleia utsatt, og det er avgjørende for distriktet at den beholder sin funksjon gjennom hele flytteperioden om høsten. Det er også viktig å skjerme reinen for forstyrrelser under flyttingen om våren, men denne flyttingen går raskere og er noe mindre utsatt for andre forstyrrelser.

NVE mener det er lite aktuelt å vurdere å legge 420 kV-ledningen som jordkabel, selv over en kortere strekning, da kabling på høye spenningsnivåer gir store fysiske inngrep, er svært dyrt og er teknisk krevende å bygge. Kabling vil medføre to nye muffeanlegg som er relativt store installasjoner, en bred, sammenhengende kabelgrøft som må holdes fri for større vegetasjon og en permanent, kjørbar anleggsvei langs hele kabelgrøften. I tillegg til at kabling medfører store irreversible naturinngrep, vil anleggsveien kunne gi økt ferdsel. NVE vurderer at disse inngrepene vil være minst like forstyrrende elementer for rein som en luftledning.

Distriktet har foreslått at den nye ledningen kan bygges i en mer sørlig trasé for å trekke den lenger bort fra de utsatte områdene nær Skaidi. Per i dag er det ingen aktuelle planer om å reinvestere og eventuelt justere traseen for dagens 132 kV-ledning mellom Skaidi og Lakselv. 132 kV-ledningen er 38 år gammel og forventes å ha lang restlevetid før det er aktuelt med reinvestering. En ny, sørlig trasé som avviker fra traseen til dagens 132 kV-ledning vil gi nye inngrep i områder som er urørt i dag, og som er kalvingsområder for distrikt 22. Gitt at dagens 132 kV-ledning vil bli stående i en god del år framover mener NVE at den beste totalløsningen er å samle inngrepene ved å bygge den nye ledningen i parallell med dagens ledning.

Den aktuelle flyttleia som blir berørt utgjør en relativt kort strekning med få mastepunkter. Den nøyaktige plasseringen av mastepunktene bør diskuteres og avtales med reinbeitedistriktet, slik at de oppleves som minst mulig forstyrrende for rein. Etter NVEs erfaring kan både avtalt plassering av mastepunkter og kamuflering av både master og ledning være gode tiltak for å dempe inntrykket av nye inngrep. Imidlertid vil ryddebeltet langs to ledninger i parallell være bredere enn ved kun én ledning. Det kan ikke garanteres at den nye ledningen ikke vil oppleves som forstyrrende for rein i det hele tatt, særlig ikke i de første årene etter bygging.

Anleggsperioden vil være svært forstyrrende, og det bør etter NVEs vurdering ikke være rein i området når ledningen bygges. En eventuell ny 132 kV-ledning Skaidi-Smørfjord er mindre omfattende, men vil også medføre noe anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon. Det vil være spesielt viktig å koordinere anleggsperiodene godt for de ulike tiltakene som er planlagt ved Skaidi transformatorstasjon slik at det ikke foregår anleggsaktivitet under høstflyttingen.

4.6.4.4 Departementets vurderinger

Departementet viser til NVEs vurdering av at det ikke er en tilrådelig løsning å legge den nye 420 kV-ledningen som en jordkabel på strekningen, blant annet som følge av de fysiske inngrepene dette vil medføre. Departementet viser også til NVEs vurdering av at det heller ikke er tilrådelig med en ny, sørlig trasé for den nye 420 kV-ledningen som avviker fra traseen til dagens 132 kV-ledning, og stiller seg bak vurderingen av at den beste totalløsningen er å samle inngrepene ved å bygge den nye 420 kV-ledningen i parallell med dagens ledning.

Departementet viser også til vurderingene som ble gjort av departementet i forbindelse med klagevedtak av 8. august 2023 om konsesjon til ny 420 kV-ledning fra Skaidi til Hammerfest med tilhørende utvidelser av Skaidi og Hyggevatn transformatorstasjoner, med de vurderingene som ble gjort av virkningene som ny Skaidi transformatorstasjon ville ha for reinbeitedistrikt 21.

Departementet viser til at konsekvensutredningen har en egen vurdering av den samlede belastningen for reinbeitedistriktet ved bygging av både 420 kV Balsfjord-Hammerfest og 420 kV Skaidi-Lebesby. Departementet er enig i vurderingen av at det totalt sett er liten grunn til å tro at utbygging av disse to 420 kV-ledningene, både østover og vestover fra Skaidi, vil ha nevneverdig påvirkning og konsekvens for reinbeitedistrikt 21 i driftsfasen. For anleggsfasen vil utbygging av begge ledningene fra Skaidi bli mer negativt enn i driftsfasen. Reinbeitedistrikt 21 er avhengig av å ha åpne flyttkorridorer over Skaidielva på våren og høsten. Dersom aktivt anleggsarbeid drives over hele linja, vil flyttingen bli mer krevende for distriktet. Departementet er enig i vurderingen av at det særlig øst for Skaidi er viktig at det ikke utføres arbeid ved flytting om våren og i forbindelse med samling og flytting over elva om høsten.

Departementet peker på at den aller sørligste delen av reinbeitedistriktet er sterkt berørt av inngrep, blant annet E6, samt eksisterende og konsesjonsgitte kraftledninger, men at dette utgjør en liten del av det samlede arealet til distriktet. En utbygging av kraftledningen vil etter departementets vurdering kunne medføre merarbeid for reinbeitedistriktet i forbindelse med flytting og samling om våren og høsten dersom det utføres anleggsarbeid i perioden. Ny 420 kV Skaidi-Lebesby vil ikke berøre reinbeitedistriktets arealer direkte, ettersom områdene inngrepet er planlagt i formelt sett tilhører nabodistriktene. Tiltakets potensielle negative virkninger vil primært være i forbindelse med flytting til og fra barmarksbeitene i reinbeitedistrikt 21, og når distrikt 21 bruker gjerdeanlegget og høstbeitene mellom Skaidielva og E6 om høsten. Departementet viser til at den aktuelle flyttleia som blir berørt utgjør en relativt kort strekning med få mastepunkter. Departementet mener det viktigste avbøtende tiltaket av hensyn til reinbeitedistrikt 21 er at Statnett ikke driver støyende anleggsvirksomhet i perioden når reinen er i området. Departementet setter derfor vilkår om at Statnett skal tilpasse anleggsvirksomheten til reindriftens bruk av arealene. Videre viser departementet til at NVE har anbefalt at anleggskonsesjonens vilkår 30 første ledd særskilt angir at Statnett i detaljplanen må involvere reinbeitedistriktet i arbeidet med detaljprosjekteringen av kraftledningen ved flyttlei og gjerdeanlegg øst for Skaidi transformatorstasjon. Departementet er også enig i NVEs anbefaling om at Statnett ved detaljplanleggingen må vurdere bruk av kamuflerte master i området rundt Skaidi transformatorstasjon med flyttlei og gjerdeanlegg. Av vilkår 30 annet ledd følger det også at Statnett må involvere berørte reinbeitedistrikt ved masteplassering der ledningen passerer viktige trekk- og flyttleier. Departementet konstaterer at både masteplassering og kamuflering har

blitt påpekt av reinbeitedistriktet som viktige tiltak som kan avbøte negative virkninger som den nye ledningen vil medføre.

Departementet viser til at samlet belastning for reinbeitedistrikt 21 og 22 er trukket særlig fram i saken, blant annet av NVE. Departementet viser til pkt. 4.6.12.2 for en særskilt vurdering av samlet belastning for reinbeitedistrikt 21 og 22 som følge av det omsøkte tiltaket.

4.6.5 Virkninger for reinbeitedistrikt 22 Fiettar

4.6.5.1 Konsekvensutredning

I konsekvensutredningen er det vurdert at reinbeitedistrikt 22 vil kunne påvirkes av tiltaket ved at traséalternativene 1.0 og 4.0 vil gå gjennom det nordøstligste hjørnet av distriktet. Distriktet vil også kunne påvirkes av en ny 132 kV ledning Skaidi-Smørfjord, som konsesjon til ny 420 kV Skaidi-Lebesby legger til rette for.

Reinbeitedistrikt 22 er delt i to sommersiidaer, henholdsvis vest og øst for E6. Rassa-siida beiter på vestsiden av E6, mens Skaiddeduottar-siida beiter på østsiden av E6. Rassa-siida flytter inn og ut av sommerdistriktet ved Aisaroaivi, og vil ifølge konsekvensutredningen ikke påvirkes direkte av tiltaket. Skaiddeduottar-siida vil bli direkte berørt av de omsøkte kraftledningstraseene. Skaiddeduottar-siida kommer med de første dyrene inn i sommerbeiteområdet i månedsskiftet april/mai, og flyttingen går gjennom området mellom E6 og fjellet Leaktooaivi. Siidaen flytter nordover i to puljer, helst over Ráhpesvárri mellom Repparfjorddalen og Guhkesgurra om våren, men forstyrrelser i Repparfjorddalen har gjort at de ofte også flytter nordover langs distriktsgrensen i øst. Første pulje flytter raskt nordover til det nordøstligste hjørnet av distriktet. Dette er i konsekvensutredningen beskrevet som godt kalvingsland. Kalving skjer tidlig i mai, etter at reinbeitedistrikt 21 har gått nordover gjennom området først. Kalving i Skaiddeduottar-siida foregår også mellom E6 og Guhkesgurra, men dette området er mindre brukt enn før på grunn av forstyrrelser fra fritidsboliger, veier m.m. I de høyereliggende områdene vil snøsmeltingen skje senere, og beitet vil være vanskelig tilgjengelig i hele mai måned. Områdene sør for Doggejávri i øst har for mye snø på senvinter-vår til at det er attraktivt kalvingsland. Neste pulje fra Skaiddeduottar-siida kalver normalt i Raggisvarri (Kautokeino), og kommer inn i sommerbeiteområdene i starten av juli etter kalvemerking.

I sommermånedene bruker Skaiddeduottar-siida store deler av arealene fra Repparfjorddalen og helt inn til grensegjerdet mot flyttkorridoren til reinbeitedistrikt 16 i sør- Siidaens dyr beiter også nord for Skaidielva, i området rundt gjerdeanlegget til reinbeitedistrikt 21. Etter snøsmelting brukes også de østlige delene sør for Doggejávri mye. I konsekvensutredningen er området nord for Doggejávri vurdert til å være ett av de aller viktigste, og det er alltid mange dyr her i perioden mai-september. Fra midten av september flyttes dyrene ut av dette området og sør for gjerdet på sørsiden av Doggejávri slik at reinbeitedistrikt 21 kan komme inn med dyr som har vært gjennom gjerdet på nordsiden av Skaidielva. Sperregjerdet mot reinbeitedistrikt 16 sin flyttkorridor i øst er beskrevet som dårlig flere steder, og reinbeitedistrikt 22 har problemer med at dyr kommer seg gjennom dette gjerdet. Distriktet har følgelig satt opp ekstra gjerder på hver sin side av Leaktojávri øst før sørspissen av distriktet.

Skaiddeduottar-siida gjennomfører kalvemerking i begynnelsen av juli i beitehagen og merkeanlegget ved Skadjavárit ved sørenden av Guhkesgurra ved Aisaroaivi. Her skiller både Skaiddeduottar-siida og Rassa-siida ut slaktedyr i september. Det utføres også noe merking da.

Eksisterende 132 kV-ledning går gjennom beitehagen. I september kommer reinen tilhørende reinbeitedistrikt 21 inn i den nordlige delen av sommerbeiteområdet til Skaiddeduottar-siida, i området som vil krysses av ny kraftlinje Skaidi-Lebesby. To flyttleier krysser traseen her, men disse er ifølge konsekvensutredningen primært av verdi for reinbeitedistrikt 21 som driver dyrene gjennom reinbeitedistrikt 22 og til nordsiden av Skaidielva. Omsøkt trasé til den nye 420 kV-ledningen Skaidi-Lebesby vil følge Skaidielva på motsatt side av der det i dag ligger en beitehage for reinbeitedistrikt 21. Skaiddeduottar-siida har da sine rein sør for sperregjerdet på sørsiden av Doggejávri, mens reinbeitedistrikt 21 holder seg nord for sperregjerdet. Etter utskilling av slaktedyr i september/oktober har Skaiddeduottar-siida oppsamling før høstflytting helt sørøst i distriktet. Høstflyttingen ut av reinbeitedistrikt 22 sitt sommerbeiteområde skjer i oktober. Nesten all brunstaktivitet skjer i Kautokeino i tidlig oktober og utover. Vinterbeitene er lenger sør i Kautokeino. Departementet viser for øvrig til konsekvensutredningen for reindrift s. 50-51 og s. 111 om samlet belastning.

Den nye ledningen vil berøre områder som er særlig viktige i kalvingsperioden og som er gitt *stor verdi.* Konsekvensutredningen peker på at det må forventes noe unnvikelse de første årene, særlig av kalvende simler. Konsekvensgraden av 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby i driftsfasen er vurdert til *liten negativ.*

Utredningen peker på at arealene sør for Skaidielva har få inngrep, og at verdien er særlig stor på våren. Et betydelig antall kalvende simler vil kunne påvirkes negativt i anleggsfasen, særlig hvis det er år med mye snø lenger sør i distriktet. Konsekvensene av 420 kV-ledningen Skaidi-Lebesby i anleggsfasen er vurdert til *middels til store negative*. Konsekvensene for reinbeitedistrikt 22 av 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord vurderes i utredningen til å være *små negative* i anleggsfasen.

4.6.5.2 Distriktets merknader

I innstillingen er det vist til at reinbeitedistriktet selv mener at de er tungt belastet av flere inngrep i nyere tid. Distriktet mener reinen viker unna Balsfjord–Skaidi-ledningen i dag. De har kalvingsområder tett innpå transformatorstasjonen, hvor det også er hytter og skiløyper i nærheten. Distriktet peker på at det ikke bare er kalvingsområder som berøres. Den nye ledningen vil også berøre skogen på nordsiden av Skaidielva hvor rein trekker inn om sommeren for å unngå insektsplage. På grunn av små områder og for å unngå sammenblanding med andre distrikter, må dyrene gjetes aktivt. Dette krever merarbeid, tid og kostnader.

Distriktet peker også på at inngrepene får følgeeffekter som berører andre områder indirekte, for eksempel ved at høstbeiter må tas i bruk tidligere enn før. Høstbeitene vil da slites tidligere, og føre til at også vinterbeiter må tas i bruk tidligere. Ifølge distriktet går dette utover dyrevelferd og drift.

Reinbeitedistriktet uttrykker frustrasjon over at alternativer de foreslår ikke blir vurdert, og mener at den samlede belastningen av inngrep nå er over tålegrensen til distriktet. Som følge av mange og konfliktfylte utbyggingssaker som det er krevende å engasjere seg i er det vanskelig å rekruttere unge folk til å ta over reindrifta i framtiden.

Distriktet har i brev av 27. mars 2025 kommet med merknader til NVEs innstilling. Distriktet anfører for det første at det hefter alvorlige mangler ved konsekvensutredningen som må rettes opp ved innhenting av ny konsekvensutredning på de mangelfulle punktene. Det anføres at en

saksbehandler ikke kan reparere manglende ved selv å skaffe seg ytterligere kunnskap. En korrekt konsekvensutredning skal sikre at man har et forsvarlig beslutningsgrunnlag og en forsvarlig saksbehandling forut for at vedtak treffes. Dette inkluderer at konsekvensutredningen er offentlig tilgjengelig og behandles i en åpen og transparent prosess som skal ivareta demokratihensyn. For det andre anføres det at manglene ved konsekvensutredningen ikke er rettet opp, heller ikke av saksbehandler. Det er for eksempel ikke foretatt en kartlegging av de samlede virkningene av tiltaket, noe som er et grunnleggende krav etter konsekvensutredningsforskriften og EUs prosjektdirektiv.

4.6.5.3 NVEs vurderinger

NVE vurderer at distriktet opplever hardt press på grunn av både konkrete fysiske inngrep og arbeidet med å følge opp utbyggingssaker. Ikke minst skyldes presset at utbyggingsprosjektene kommer fortløpende etter hverandre i et lite område. Den nye 420 kV-ledningen vil berøre distriktet langs en kort strekning på bare fem kilometer, men både konsekvensutredningen og distriktet peker på verdien av området og belastningen fra øvrige inngrep.

Reinbeitedistriktene 21 og 22 har begge foreslått en løsning der ny ledning følger fylkesveien til Olderfjord, og deretter går i sjøkabel. Statnett vurderte og forkastet en løsning med sjøkabel over Porsangerfjorden før søknaden ble sendt inn. I 2021 ba NVE Statnett om å revurdere sjøkabel. Løsningen ble vurdert i Statnetts tilleggssøknad i 2023, men ikke søkt om. Her går det fram at løsningen blant annet vil gi store naturinngrep i urørte områder og berøre andre reinbeitedistrikter, i tillegg til å være kostnadskrevende og teknisk krevende. Gitt disse utfordringene, og gitt at det er omsøkt en ny 420 kV-ledning, mener NVE at det er vanskelig å se en bedre overordnet traséløsning enn å samlokalisere den nye 420 kV-ledningen med dagens 132 kV-ledning.

Den nye ledningen er foreslått i utkanten av reinbeitedistriktets kalvingsland. Anleggsarbeid vil være svært forstyrrende i kalvingsperioden, og bør etter NVEs vurdering legges til en tid som er mindre sårbar eller når det ikke er rein i området.

Innføringen til Skaidi transformatorstasjon kan føre til at rein unnviker ledningen lokalt på grunn av stedets topografi. Når reinen kommer fra høyere terreng og ser ledning under seg, er det større sannsynlighet for at den oppfatter ledningen som en barriere. NVE mener avtalt plassering av mastepunkter og kamuflering av både master og ledning vil bidra til å dempe inntrykket av nye inngrep. Det bør etter NVEs vurdering også diskuteres hvordan ryddegaten vil påvirke synligheten og om vegetasjon kan bidra til kamuflering.

En eventuell ny 132 kV-ledning mellom Skaidi og Smørfjord er mindre omfattende, men vil også medføre noe anleggsarbeid ved Skaidi transformatorstasjon. Det vil være spesielt viktig å koordinere anleggsperiodene godt for de ulike tiltakene som er planlagt ved Skaidi transformatorstasjon.

Samlet sett mener NVE at den omsøkte traseen kan bli en akseptabel løsning på sikt når ledningen er etablert, men vil understreke at dette kan ta en del år. NVE mener at den store utfordringen vil bli å håndtere både anleggsperioden og en tilvenningsperiode. Dette må ikke undervurderes eller avfeies som kun et midlertidig problem. Dersom det ikke tas tilstrekkelig hensyn, kan disse periodene etter NVEs vurdering gi en betydelig negativ effekt som vil komme i tillegg til tilsvarende perioder for allerede vedtatte anlegg i et lite område under press.

4.6.5.4 Departementets vurderinger

Tiltaket vil kunne få negative konsekvenser for reinbeitedistrikt 22, og departementet vurderer at tiltaket vil ha størst negative virkninger for Skaiddeduottar-siida. Rassa-siida vil ikke bli direkte påvirket av tiltaket. Etter departementets vurdering er det relevant ved vurderingen av samlet belastning for reinbeitedistriktet at den ene sommersiidaen ikke vil påvirkes direkte av den nye 420 kV-ledningen mellom Skaidi og Lebesby.

Departementet viser til NVEs vurdering av at det ikke er en tilrådelig løsning å legge den nye 420 kV-ledningen som en jordkabel på strekningen, blant annet som følge av de omfattende fysiske inngrepene dette vil medføre. Departementet viser også til NVEs vurdering av at det heller ikke er tilrådelig med en ny, sørlig trasé for den nye 420 kV-ledningen som avviker fra traseen til dagens 132 kV-ledning, og stiller seg bak vurderingen av at den beste totalløsningen er å samle inngrepene ved å bygge den nye 420 kV-ledningen i parallell med dagens ledning. Departementet viser også til vurderingene som ble gjort av departementet i forbindelse med klagevedtak av 8. august 2023 om konsesjon til en ny 420 kV ledning fra Skaidi til Hammerfest med tilhørende utvidelser av Skaidi og Hyggevatn transformatorstasjoner, med de vurderingene som ble gjort av virkningene som ny Skaidi transformatorstasjon ville ha for reinbeitedistrikt 22.

Departementet legger til grunn at anleggsarbeidet vil kunne være forstyrrende for reindrifta i kalvingsperioden, og at anleggsperioden derfor må tilpasses reinbeitedistriktets bruk av området. Gjennomføring av anleggsarbeid i en tid der det ikke er rein i området eller reindrifta er mindre sårbar for forstyrrelser er tilpasninger som må vurderes nærmere av Statnett ved detaljprosjekteringen.

Departementet vurderer at tiltaket vil medføre en økning i det totale inngrepsbildet, og at det blant annet må påregnes at tilvenning til den nye 420 kV-kraftledningen vil ta noe tid. Dette gjør seg særlig gjeldende ved bygging av både Balsfjord-Skaidi og Skaidi-Lebesby. Departementet vurderer også at tiltaket vil kunne øke presset mot distriktsgrensen i øst, inn mot reinbeitedistrikt 16 sin flyttkorridor. Departementet mener derfor det er særlig viktig at Statnett involverer reinbeitedistriktene i detaljprosjekteringen av ledningen i viktige funksjonsområder for reindrifta.

Videre viser departementet til at synlighet av ledningen vil kunne være viktig av hensyn til reinen i driftsfasen. Departementet mener derfor det bør settes uttrykkelig vilkår om at berørte reinbeitedistrikt blant annet skal involveres i arbeidet med detaljprosjekteringen av ledningen i kalvingsområdene øst og sør for Skaidi transformatorstasjon, og ved masteplassering og vurdering av kamuflerte master i området rundt Skaidi transformatorstasjon med flyttlei og gjerdeanlegg. Departementet legger til at vilkåret ikke er til hinder for at Statnett også involverer reinbeitedistriktet i planleggingen av ledningen i andre områder.

Departementet viser til at reinbeitedistriktet i konsultasjonsmøte med NVE har påpekt problematikk i forbindelse med dype kjørespor i myrområder som følge av anleggsarbeid fra Statnett. Departementet viser til at det tilrås at det settes egne vilkår om begrensning på barmarkskjøring, samt restriksjoner på transport og inngrep i myr. Selv om vilkåret primært settes av hensyn til naturmangfold, mener departementet at vilkåret også vil være positivt av andre hensyn, slik som reindrift.

Departementet viser til at reinbeitedistriktet i konsultasjonsmøte med NVE også har pekt på viktigheten av skogen på nordsiden av Skaidielva om sommeren, hvor reinen trekker inn i skogen

for å unngå insekter og for å kjøle seg ned. Departementet konstaterer at den nye 420 kV-ledningen som parallellføres med dagens 132 kV-ledning vil føre til en større ryddegate sammenlignet med dagens ryddegate. NVE har vurdert at det blant annet bør vurderes om ryddegaten kan påvirke synligheten av ledningen, og om vegetasjon kan bidra til kamuflering. Departementet mener dette er et tiltak som kan ha avbøtende virkning for flere reinbeitedistrikter, og viser til vurderingen av dette i pkt. 4.6.12.2.

Departementet viser til at samlet belastning for reinbeitedistrikt 21 og 22 er trukket særlig fram i saken, blant annet av NVE. Departementet viser til pkt. 4.6.12.2 for en særskilt vurdering av samlet belastning for reinbeitedistrikt 21 og 22, som følge av det omsøkte tiltaket.

4.6.6 Virkninger for reinbeitedistrikt 16 Kárášjoga oarjabealli, siidaene Jáhkenjárga, Skuohtanjárga, Rávdol, Márbolon og Máhkarávju

4.6.6.1 Konsekvensutredning

Fra grensen mot reinbeitedistrikt 22 og sørøstover om lag 4,5 km, krysser traseen for den nye 420 kV-ledningen flyttkorridoren som siidaene Jáhkenjárga, Skuohtanjárga, Rávdol, Márbolon og Máhkarávju bruker vår og høst. Lenger nord, over en strekning på om lag 10 km mellom Háhttir og fylkesvei 860, vil traseen til 132 kV-ledning Skaidi–Smørfjord krysse samme flyttlei. Disse siidaene vil ikke få beiteområdene sine direkte påvirket av den nye 420 kV-ledningen Skaidi-Lebesby. Den direkte virkningen av tiltaket er begrenset til konsekvenser for flyttkorridoren til og fra sommerbeite.

Konsekvensutredningen gir området *stor verdi*. Flyttingen er omfattende og går over flere uker. Særlig om våren styres dyrene aktivt gjennom, gruppevis. Om høsten har flyttkorridoren mer karakter av fritt trekk enn aktiv flytting. Den nye ledningen forventes ikke å skape stans eller unnvikelse, men flyttingen forbi ledningen kan kreve noe mer innsats i en tilvenningsperiode når ledningen er ny. I utredningen settes konsekvensgraden til *ubetydelig/liten negativ konsekvens* i driftsfasen. Konsekvensutredningen peker på at det vil være viktig å ha dialog og stanse anleggsarbeid når dyrene flyttes forbi. Med denne forutsetningen settes konsekvensgraden til *ubetydelig/liten negativ konsekvens* også i anleggsfasen. Vurderingene gjelder både 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby og 132 kV-ledningen Skaidi–Smørfjord.

4.6.6.2 Siidaenes merknader

I innstillingen vises det til at reinbeitedistriktet er skeptisk til gjennomføring av anleggsarbeid i flyttkorridoren, og at flere av siidaene mener at ledningen vil kunne forstyrre flyttingen. Marbolon siida har pekt på at en vellykket flytting av alle siidaene er avhengig av en velfungerende kø-ordning. Marbolon siida mener et åpenbart tiltak vil være å legge anleggsarbeidet til andre tider enn selve flyttingen. Flere av siidaene har pekt på at det er veldig trangt mellom gruppene i dette distriktet Det gjør det sårbart for sammenblanding av flokker ved forstyrrelser. Siidaene har vist til at flyttleier har en særskilt beskyttelse i loven, og at flokkene må kunne flyttes uhindret mellom sesongbeitene. Siidaene har under NVEs saksforberedelse ment at selv om ikke den nye ledningen vil være en fysisk barriere, kan den gi utfordringer, og det vil være utbyggers ansvar å støtte reindrifta dersom de må sette inn ekstra ressurser.

Máhkarávju siida har påpekt at småflokker kan bli hengende igjen bak hovedflokkene i forbindelse med flytting, og at disse kan stoppe opp eller snu dersom de blir forstyrret. Siidaen har pekt på tilskudd til frakt av dyr med bil eller til ekstraordinær gjeting som aktuelle tiltak.

Rávdol siida har pekt på samme utfordring med dyr som blir hengende etter. Siidaen er ganske liten, og de mener at konsekvensene vil være ekstra store for dem om flokkene blandes med en større siida ved kalving og kalvemerking. Siidaen mener tilskudd til utstyr, transport, tråkking av trasé, fôr, mv. eller oppgradering av gjerde mot distrikt 22, kan være aktuelle tiltak.

4.6.6.3 NVEs vurderinger

NVE mener at siidaene løfter fram viktige poenger som må vurderes, både i anleggsperioden og i en tilvenningsperiode. For reinbeitedistrikt 16 sitt tilfelle skal svært mange dyr tilhørende ulike flokker flyttes trinnvis, over en lengre periode. Totalt skal dyrene flyttes lange avstander, og god koordinering er essensielt. I forhold til enkelte andre distrikter er det større risiko for sammenblanding dersom dyrene blir forstyrret, og flyttkorridorens funksjon må ivaretas over et lengre tidsrom. Tilgjengelig forskning tilsier at den nye ledningen neppe vil gi store, negative konsekvenser på sikt når den er etablert. NVE påpeker likevel at flyttkorridoren har en kritisk funksjon for alle siidaene i distriktet, som må opprettholdes. NVE mener at både anleggsperioden og en tilvenningsperiode må planlegges nøye og følges godt opp. Anleggsarbeid bør legges til tider helt utenom flyttingen. Siidaene har selv foreslått konkrete tiltak som kan bøte på ulempene. Disse tiltakene er aktuelle å drøfte i en detaljplan, hvor det vil være naturlig å legge stor vekt på oppfølging av reindrifta.

4.6.6.4 Departementets vurderinger

Departementet er enig i at det er viktig at Statnett planlegger anleggsvirksomheten og -perioden slik at den tilpasses reindriftens bruk av området. Departementet viser til at NVE har anbefalt at anleggskonsesjonens vilkår 30 første ledd særskilt angir at Statnett i detaljplanen må involvere reinbeitedistriktet i arbeidet med detaljprosjekteringen av kraftledningen i den felles flyttkorridoren for reinbeitedistrikt 16. Det å legge anleggsarbeidet utenfor flytteperioden har blant annet blitt pekt på av Marbolon siida. Departementet viser videre til at god koordinering mellom Statnett og siidaene som bruker flyttkorridoren er viktig for gjennomføringen av anleggsperioden. Departementet er også enig i NVEs anbefaling om at Statnett ved detaljplanleggingen må vurdere bruk av kamuflerte master i området rundt felles flyttkorridor for reinbeitedistrikt 16. Dette må gjøres i samråd med de aktuelle reindriftsutøverne.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at den nye ledningen trolig ikke vil ha store, negative konsekvenser på sikt etter at den er etablert.

Statnett har opplyst om at de har kommet til en minnelig løsning for siidaene Máhkarávju og Rávdol, og at de har blitt enige om tilpasninger/restriksjoner for anleggsfasen, samt erstatning for ulemper i driftstid. Avtalene er inngått med forutsetning om konsesjon for den omsøkte løsningen. Dette medfører også at søknaden om samtykke til ekspropriasjon for nødvendige rettigheter ikke omfatter ekspropriasjon fra disse siidaene. Statnett har senere også opplyst om at de har oppnådd en minnelig avtale med Jáhkenjárga siida.

4.6.7 Virkninger for reinbeitedistrikt 16 Kárášjoga oarjabealli, Skáiddeduottar siida

4.6.7.1 Konsekvensutredning

Skaiddeduottar siida gjennomfører normalt vårflyttingen i to grupper. Første gruppe kommer inn til sommerbeiteområdet typisk i midten av april, og andre gruppe kommer like etter. Flokkene følger etablerte flyttleier nordover inn i flyttkorridoren, og svinger ved Stuorra Ordaoaivi østover inn i sommerbeiteområdet. De to gruppene flytter videre over fjellet i sentrale deler av distriktet nordover til Rinjárga og Njarga ved Porsangerfjorden, hvor flokkene deretter slippes. De aller fleste simlene trekker så tilbake vestover over E6, og inn i kalvingsområdene høyere i terrenget. Bukker og ungdyr oppholder seg ofte langs kysten i en lengre periode utover våren, men også disse trekker innover i terrenget på vestsiden av E6 etter hvert som snøen smelter og vårbeitene blir bedre høyere oppe. På grunn av sperregjerdet mellom Skaiddeduottar siida og flyttkorridoren i vest, er sammenblandingen med dyr fra Skaiddeduottar siida og de andre siidaene som flytter forbi som oftest begrenset. På grunn av dyp snø langs gjerdet om våren og tidlig sommer kan likevel en del av dyrene fra Skaiddeduottar siida som trekker lengst vest komme seg over sperregjerdet og inn i flyttkorridoren. Reineiere fra Skaiddeduottar siida patruljerer derfor gjerdet nesten daglig inntil snøen smelter. Enkelte svake dyr kjøres av og til direkte med bil fra vinterbeitene i Anarjohka til Njarga. Hele sommerbeitedistriktet er i praksis å regne som vårbeite. Særlig områder over tregrensa langt fra forstyrrelser er viktige som beiteland.

Hele sommerbeiteområdet, unntatt området helt sør, er å regne som sommerbeite. Den sørligste delen er sperret av med sperregjerde, og spares til høstbeite og brunst senere på året. De lavereliggende områdene mellom Ikkaldas i sør, nordover på begge sider av Stuorra Jeahkir, og videre nordover til ytre Billefjord, er trukket fram som spesielt viktige fra våren og fram til starten av august. Gode luftingsplasser er mangelvare i sommerbeiteområdet, og dette gjør Jeahkir spesielt viktig. Det er også viktige luftingsplasser i Gáicačohkat.

Dyrene trekker naturlig sørover tidlig på høsten, og samles i oppsamlingsområder ved Alesoaivi i vest og Snekkernes i øst. Dyrene slippes på sørsiden av anlegget etter at de har vært i gjerdet. I dette området er det gode og ubrukte beiter, ettersom området har vært avsperret fra beiting hele sommeren. Småflokker slippes fra gjerdeanlegget fortløpende fra midten av september og fram til slutten av oktober. Det meste av brunsten foregår i den sørlige delen av sommerbeiteområdet, mellom gjerdeanlegget og Stabburselva. Flokkene flyttes deretter videre mot vinterbeitene langs samme rute som de kom på våren.

Fra flyttkorridoren fram til Stabburselva vil ledningen gå gjennom beiteområdene til Skáiddeduottar siida. Noen boliger ved Solbakken like nord for Stabburselva som brukes av reindriftsutøvere vil også bli berørt. Fra flyttkorridoren vil den planlagte 420 kV-ledningen gå sørøstover parallelt med dagens 132 kV ledning i om lag 14 kilometer fram til Ikkaldas, 5 kilometer nord for Stabburselva. Fra Ikkaldas og over Stabburselva er det foreslått tre ulike traseer. Traséalternativene som er aktuelle på Skáiddeduottar sin side av Stabburselva er 1.9, 1.7 og 1.11. Trasé 1.9 følger dagens 132 kV-trasé, mens både 1.7 og 1.11 tar en bue østover for å trekke den nye ledningen unna bebyggelsen på Solbakken. Trasé 1.7 og 1.11 løper sammen igjen før elva krysses. Skaiddeduottar siida vil også kunne påvirkes av sanering av dagens 66 kV-luftledning som går gjennom Stabbursdalen.

Den nordligste delen av området som ledningen vil krysse beskrives som godt kalvingsland og viktig for flokken, særlig i varme perioder. Den sørligste delen beskrives i utredningen som et av de aller mest verdifulle områdene for siidaen, med gode vårbeiter, kalvingsområder, tilgang på luftingsplasser og begrenset med menneskeskapte forstyrrelser. Hele strekningen er vurdert til å være av *stor verdi*. Traséalternativ 1.1, som gikk lengst vest over områder med *stor+ verdi*, ble senere trukket. De øvrige alternativene, både ulike luftledningstraseer og alternativer som innebærer jordkabel, er vurdert likt i konsekvensutredningen: *liten negativ konsekvens* i driftsfasen, men *stor negativ konsekvens* i anleggsfasen.

4.6.7.2 Siidaens merknader

Reindrifta har under NVEs saksforberedelse uttalt at hele området er verdifullt. Kalvingsområdene dekker hele området fra E6 og sørover. Siidaen peker på klimaendringer og behovet for å ta i bruk sommerbeiteområder tidligere. Også skogsområdene er viktige om sommeren, som skjul for insekter.

Skáiddeduottar siida mener selv at reinen ikke beiter under ledninger, og at selve ledningstraseen derfor er tapt beiteareal. Siidaen framhever at de er belastet med mange andre inngrep. Det har foregått veiarbeid på E6 som forstyrret reinen og gitt mye ekstraarbeid. I tillegg er det andre inngrep som hyttefelt og industriområder. Siidaen er bekymret for at en ny ledning vil gi forstyrrelser som vil forplante seg og gi følgeeffekter, som sammenblanding med andre flokker, nedbeiting av feil områder, lavere vekt og i verste fall krav om reduksjon av reintall.

4.6.7.3 NVEs vurderinger

NVE registrerer at siidaen må forholde seg til mange inngrep som gjør det krevende å drive reindrift. NVE ser også at den foreslåtte traseen i stor grad går gjennom områder som er svært verdifulle for reindrift og i tillegg går nær boliger som reindriftsutøvere bruker. Det er derfor også vurdert en trasé som trekker ledningen noe unna disse boligene.

Kabling er foreslått som et mulig alternativ på deler av strekningen, enten av den nye 420 kV-ledningen, dagens 66 kV- og 132 kV-ledninger, eller alle tre. NVE mener det ikke er god løsning å kable 420 kV-ledningen av hensyn til reindrift. Selve kabelgrøften vil være et omfattende inngrep, som må holdes fri for større vegetasjon i minimum 12 meters bredde. Jordkabel på 420 kV nivå krever muffeanlegg i hver ende, som legger beslag på mye areal og medfører økt menneskelig aktivitet. Det vil kreve anleggsvei langs kabelen, som også kan gi økt ferdsel. De samlede inngrepene vil gi lenger og mer omfattende anleggsarbeid enn det som kreves for å montere en luftledning, som vil være en krevende periode for reindrifta. I tillegg er 420 kV-jordkabel svært kostbart.

NVE mener at kabling av dagens 66 kV- og 132 kV-ledninger derimot er aktuelle tiltak som vil dempe det samlede inngrepsbildet. Inngrepene ved kabling på disse nivåene er vesentlig mindre, og det kreves ikke store muffeanlegg eller permanent vei. Utredningen skiller ikke mellom konsekvensene av ren luftledning og luftledning pluss jordkabel for reindrift. NVE mener likevel at den samlede situasjonen for reindrifta kan bli noe bedre dersom dagens ledninger kables. Anleggsarbeidet kan bli noe mer omfattende enn hvis det kun skal bygges luftledning. Belastningen i anleggsperioden vil imidlertid være sterkt avhengig av hvilken kabeltrasé som

velges, og hvor lang tid den tar. For reindrift vil en kabeltrasé som legges utenom reindriftas mest verdifulle områder etter NVEs vurdering være best.

4.6.7.4 Departementets vurderinger

Departementet viser til vurderingene over om alternativet med å kable den nye 420 kV-ledningen gjennom Stabbursdalen, og hvorfor dette ikke er en tilrådelig løsning. Departementet viser særlig til at kabling av den nye 420 kV-ledningen medfører behov for muffeanlegg og anleggsvei, samt en mer omfattende anleggsperiode, og de negative virkningene dette også vil ha for reindrifta i området.

Departementet viser til at Skaiddeduottar siida er berørt av flere inngrep og forstyrrelser. Særlig området fra nedre del av Stabburselva nordover til Stuorra Jeahkir er trukket fram som et område med stor belastning, og som også er svært viktig for siidaen. Departementet er enig med NVE i at kabling av dagens 66 kV- og 132 kV-ledninger som i dag går gjennom Stabbursdalen vil dempe det samlede inngrepsbildet i driftsfasen. Kabling av dagens to luftledninger vil etter departementets vurdering være et avbøtende tiltak for reindrifta i driftsfasen, selv om anleggsarbeidet kan bli noe mer omfattende ved bygging av både luftledning og jordkabel, enn kun ved bygging av en ny luftledning. Departementet stiller seg derfor i det vesentlige bak NVEs vurdering av tiltakets virkninger for Skaiddeduottar siida.

Departementet viser til at områdene som ledningstraseen går gjennom er av stor verdi for Skáiddeduottar siida, men kan ikke se at det er kunnskapsmessig grunnlag for å anse hele ledningstraseen som tapt beiteareal. Departementet mener det er viktig at Statnett involverer reindrifta i detaljprosjekteringen av anlegget, blant annet slik at anleggsvirksomheten kan tilpasses Skáiddeduottar siidas bruk av området.

Departementet vurderer at det er viktig at Statnett involverer reindrifta i arbeidet med detaljprosjekteringen av kraftledningen særlig i området ved den felles flyttkorridoren for reinbeitedistrikt 16. Etter departementets vurdering er dette noe som vil komme alle de berørte siidaene i reinbeitedistrikt 16 til gode, også Skaiddeduottar siida.

Departementet viser særlig til at den sørligste delen av delstrekningen Ikkaldas-Sálletoaivi, omtrent nord for Gorbovuonávži, er vurdert til å være et av de aller mest verdifulle områdene for siidaen. Det går også viktige flyttleier på tvers av den omsøkte traseen. I konsekvensutredningen er det pekt på at det er svært sannsynlig at en stor andel av siidaens flokk i anleggsfasen vil påvirkes negativt i flere kilometers radius rundt linja fra april til oktober, og at anleggsarbeid i forbindelse med vår- og høstflytting vil medføre betydelig merarbeid. Av hensyn til Skaiddeduottar siida vurderer departementet at det er viktig at Statnett tilpasser anleggsperioden til Skaiddeduottar siidas bruk av området, særlig med tanke på flytting og kalving.

Departementet viser også til at konsekvensutredningen peker på at det må forventes noe merarbeid for Skaiddeduottar siida med driving forbi kraftlinja de første årene. Departementet vurderer at Statnetts tilrettelegging av faste rammer for dialog med reindrifta fra anleggsstart til en periode på fire år etter bygging vil bidra til at negative virkninger i tilvenningsfasen reduseres.

4.6.8 Virkninger for reinbeitedistrikt 16 Kárášjoga oarjabealli, Njeaiddán siida

4.6.8.1 Konsekvensutredning

Fra Stabbursdalen til Lakselv vil ledningen gå gjennom beiteområdene til Njeaiddán siida. Over Stabburselva er det foreslått to traséalternativer: Trasé 1.9 som går i dagens trasé for 132 kV-ledning, og trasé 1.7/1.11 som krysser Stabburselva noe lenger øst, for å unngå bebyggelsen på Solbakken. Like sør for Stabburselva er det foreslått tre alternativer: Trasé 1.9 som følger dagens trasé for 132 kV-ledning, trasé 1.7 som går i en østlig bue utenom landskapsvernområdet, og trasé 1.10 som går i en vestlig bue mot Njallavárri. Trasé 1.10 er en tilpasning som er foreslått av hensyn til den kritisk truede arten dverggås. De tre alternativene løper sammen igjen etter omtrent 5 km, og følger dagens trasé for 132 kV-ledningen i 18 km langs fjellmassivet Njeaiddán fram til Lakselv. Det er også vurdert jordkabel gjennom hele eller deler av Stabbursdalen, enten kabling av 420 kV-ledningen eller av dagens 66 kV- og 132 kV-ledninger.

Området som kraftledningstraseen vil krysse brukes både til vårbeiter, kalvingsland, sommerbeiter og høstbeiter. Bratt terreng gir lite forstyrrelser fra menneskelig aktivitet, og vindutsatte steder gir attraktive områder om sommeren. Sommerbeitene er normalt gode, og er spesielt viktige for denne siidaen på grunn av dårlig tilgang på vinterbeiter. Av samme grunn er siidaen svært lenge i området, og kan være der helt fra januar til november. Siidaen har gjerdeanlegg og beitehage ved Rávttošguolbba. Hele strekningen er vurdert til å være av *stor verdi*. Som for alternativene nord for Stabburselva er både luftledningstraseer og alternativer som innebærer jordkabel vurdert likt i konsekvensutredningen: å gi *liten negativ konsekvens* i driftsfasen og *stor negativ konsekvens* i anleggsfasen.

4.6.8.2 Siidaens merknader og høringsuttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Under saksforberedelsen har siidaen tidligere sagt at de ikke ønsker en ny ledning. Det ble imidlertid inngått avtale mellom Statnett og Njeaiddán siida 13. februar 2024 om trasé 1.10.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt at tiltak av hensyn til reindrift normalt kan tillates så lenge det ikke er med på å forringe verneformålet, og at forvaltningen av verneområdet ikke skal tillate søknader eller tiltak som kan virke negativt inn på landskapet. Bygging av et nytt samle- og merkeanlegg er infrastruktur som etter deres mening må vurderes å ha negativ påvirkning på naturen lokalt hvor gjerdet settes opp.

4.6.8.3 NVEs vurderinger

NVE registrerer i innstillingen at hele området brukes av siidaen og er av stor verdi. Det legges særlig vekt på at tilgangen på gode sommerbeiter er viktig for å bøte for dårlige vinterbeiter.

NVEs vurdering av kablingsalternativene er tilsvarende som for Skáiddeduottar. Det forventes ikke en stor forskjell for reindrift, men det samlede inngrepsbildet blir mindre. Anleggsperioden vil være spesielt utfordrende. Siden området er i bruk store deler av året, er det lite tid hvor det kan drives anleggsarbeid uten at det er rein til stede i det hele tatt. Imidlertid går store deler av traseen i ytterkant av siidaens områder, særlig den sørligste delen mot Lakselv. Med god dialog mellom utbygger og siidaen bør det være mulig å unngå anleggsarbeid på steder og tider som er spesielt sårbare for rein.

4.6.8.4 Departementets vurderinger

Departementet viser til at det i konsekvensutredningen er vurdert at Njeaiddan siida, i sesonger med dårlige vinterbeiter, kan flytte inn i sommerbeiteområdene allerede så tidlig som januar/februar. Tiltaket kan følgelig til en viss grad påvirke Njeaiddan siidas vinterbeite.

Departementet viser også til at det i konsekvensutredningen for Njeaiddan siida er pekt på at fritidsboligene innenfor sommerbeiteområdet deres i seg selv virker relativt lite forstyrrende på reindriften, men at boligene likevel genererer en del menneskelig trafikk, særlig langs stier i nord og sør, inn mot Stabbursdalen nasjonalpark. Fritidsboliger langs Stabburselva er et problem grunnet trafikk forbi gjerdeanlegget helt nord i sommerbeiteområdet. Videre har Forsvaret varslet utvidelse av aktivitet ved Halkavarre skytefelt til også å omfatte arealer vest for E6 og Lakselva. Dette vil i så fall også være en belastning for Njeaiddan siida.

I konsekvensutredningen er sanering av dagens 66 kV-luftledning gjennom Stabbursdalen isolert sett vurdert til å ha en begrenset positiv effekt. Denne gevinsten vil forsvinne ved bygging av den nye 420 kV-luftledningen.

Departementet viser for øvrig til NVEs vurderinger gjengitt over, og til at det er inngått minnelig avtale mellom Statnett og Njeaiddán siida om valg av trasé 1.10, og legger dette til grunn ved den videre behandlingen.

4.6.9 Virkninger for reinbeitedistrikt 14A Spiertagáisá

4.6.9.1 Konsekvensutredning

Reinbeitedistrikt 17 i Karasjok er vinterbeiteområde. Departementet viser imidlertid til at det i konsekvensutredningen er vurdert at reinbeitedistrikt 14A, på grunn av tidvis dårlige vinterbeiter, kan flytte inn i sommerbeiteområdene allerede så tidlig som januar/februar. Tiltaket kan følgelig til en viss grad påvirke reinbeitedistrikt 14As beite vinterstid.

Reinbeitedistrikt 14A flytter årlig mellom vår-/sommer-/høst-/høstvinter- og vinterbeiter i reinbeitedistrikt 14A og 17. Beitetiden innenfor distrikt 14A er ifølge driftsplanen fra 1. mars til 15. desember. Høstvinter- og vinterbeiter, samt vinterskilling, foregår i sør, ved Astejohka sør for Rv. 92 mellom Karasjok og Kautokeino, samt ved Golgu/Skabina. Dyrene holder seg her fra slutten av oktober til vårflyttingen starter i april. Flyttleiene går primært nord-sør gjennom de sentrale delene av distriktet, og flere av dem ender omtrent der traséalternativ 1.0 passerer gjennom fjellene ved Goasovarri og Čalbmelanrašša. Flyttleiene stopper i dette området siden dyrene overlates til seg selv her etter endt vårflytting. Reinen drives inn i vår- og sommerbeiteområdene i distriktet i april og tidlig i mai, før kalvingen starter. De viktigste kalvingsområdene i distriktet ligger i fjellene rundt Muŋkavárri og langs Børselva, og fra Børselvfjellet i nord til Gaisane i sør. Mesteparten av de resterende områdene kan også ha sporadisk kalving. Nesten hele distrikt 14A er å regne som vårbeite av en eller annen type.

Kalvingsområdene ligger for det meste relativt høyt i terrenget, men også i lavereliggende områder hvor beitetilgangen er god om våren, og hvor menneskelige forstyrrelser er små. Hele distriktet brukes som sommerbeite. De sentrale fjellmassivene i distriktet er viktigst for simler og kalver, og spiller en stor rolle som beiteland hele sommeren. I tillegg finnes det luftingsplasser her. De lavereliggende områdene ned mot Lakselv sentrum, langs østsiden av Porsangerfjorden og ned mot Fv. 98 på Børselvfjellet benyttes i større grad av bukker og ungdyr.

Kalvemerkingen skjer oftest i merkeanlegget i Halkavarstealli, men det er også slakte-/merkegjerder ved Halkavarre, Handelsbukt, Toppen og Nieidajohka. Tidlige høstbeiter er spredt utover det meste av distrikt 14A, helt ned til Karasjok i reinbeitedistrikt 17, men hovedbeitet om høsten ligger sentralt i distriktet. Slakting om høsten foregår ved Handelsbukt i september/oktober. Brunstområdene varierer noe fra år til år, men ligger oftest relativt lavt i terrenget, og dekker det meste av høstbeiteområdet. Brunsten foregår hovedsakelig mellom Nattvann og Geaidnojohka innen reinbeitedistrikt 17, men det er også brunstområder helt sør i distrikt 14A, og også til dels lenger nord, på vestsiden av Børselva ved Goasovárri. Sistnevnte brunstområde kan bli direkte berørt av traséalternativ 1.0. Etter brunsten samles reinen igjen og flyttes mot Astejohka.

Fra Lakselv til Lakselv transformatorstasjon, ca. 2 km, vil ledningen gå parallelt med dagens 132 kV-ledning, nær infrastruktur og inngrep. Utredningen forventer at få dyr bruker området, og at ledningen vil ha *ubetydelig konsekvens*.

Mellom Lakselv transformatorstasjon og Guhkesjávrrit, ca. 16 km, er ledningen først planlagt parallelt med dagens 132 kV-ledning, før traseen avviker og dreier østover mot Brennelva og Fossestrand. Herfra har Statnett søkt om to ulike traséalternativer: Trasé 1.3 som møter 132 kV-ledningen igjen like sør før Časkiljohka, og trasé 1.07 som skrår nordover og møter 132 kV-ledningen tidligere, ved Čorgasjohka. Områdene er verdsatt til *middels verdi* i utredningen. Konsekvensgraden for reindrift er satt til *ubetydelig* for begge alternativene i driftsfasen. I anleggsfasen er konsekvensgraden satt til *liten negativ* for trasé 1.07, men *middels negativ* for trasé 1.3. Denne konsekvensgraden ble imidlertid satt på en lengre variant av trasé 1.3 som lå nærmere en flyttlei og en trekklei over Brennelva, hvor anleggsarbeid kunne bli spesielt belastende.

Fra Guhkesjávrrit til Storelva, om lag 45 km, er den nye 420 kV-ledningen planlagt parallelt med dagens 132 kV-ledning. Området brukes som kalvingsland, vårbeiter (som enkelte år brukes svært tidlig), sommer- og høstbeiter, og brunstland. Dyr går fritt i lengre perioder og det er lite forstyrrelser og inngrep, med unntak av dagens ledning. Området er verdsatt til *stor verdi*. Konsekvensgraden er satt til *liten* til *middels negativ konsekvens* for driftsfasen. For anleggsfasen er den satt til *stor/meget stor negativ konsekvens*, og utredningen bemerker at anleggsarbeid vil være spesielt negativt i kalvingsperioden.

4.6.9.2 Distriktets merknader

Distriktet har under saksforberedelsen til NVE uttrykt sterk motstand mot den nye ledningen, og har vist til mange andre arealinngrep i sitt område, i tillegg til ynglingsområder for rovdyr. Bruken av området er endret på grunn av mange inngrep. De viser til at ledningen splitter opp kalvingsland, noe de mener er svært uheldig. Distriktet bruker områdene store deler av året, og kan få dispensasjon til å bruke den i enda større grad ved vanskelige værforhold. De er bekymret for langvarige anleggsperioder, men også for permanente ulemper i driftsfasen som økt aktivitet langs ledningen på grunn av vedlikehold, og at anleggsveier vil ha en «døråpnereffekt». Distriktet har primært ønsket et sjøkabelalternativ som fører ledningen mye lenger nord, sekundært at ledningen legges langs fylkesveien og/eller langs distriktsgrensen. Distriktet har også pekt på arbeidsbelastningen som selve konsesjonsprosessen fører med seg.

4.6.9.3 NVEs vurderinger

NVE konstaterer i innstillingen at distriktet er belastet av mange andre inngrep i sitt område, og at de er svært bekymret for nye inngrep. Den nye 420 kV-ledningen vil gå gjennom verdifulle områder for distriktet, blant annet kalvingsland. Konflikten med distriktets kalvingsland er etter NVEs vurdering vanskelig å unngå. Det går en 132 kV-ledning gjennom området i dag, og den nye 420 kV-ledningen er planlagt i parallell. Løsningen med sjøkabel er foreslått av flere distrikter og har vært vurdert i flere omganger, men har store ulemper, som beskrevet i kapittel 2.3. En ny trasé som følger fylkesveien vil være opp mot dobbelt så lang, gå gjennom krevende terreng, og gi vesentlige tilleggskostnader. Gitt at distriktet kan bruke kalvingslandet i dag til tross for dagens 132 kV-ledning er det vanskelig å se en bedre løsning på sikt enn å bygge den nye 420 kV-ledningen langs samme trasé.

NVE har imidlertid pekt på andre tiltak de mener må vurderes for å redusere belastningen på reinbeitedistriktet. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at anleggsperioden tilpasses reindriftas behov, slik at det i minst mulig grad foregår anleggsarbeid når det er rein i området. Videre mener NVE at full anleggsstans kan være aktuelt i kalvingsperioden. For å oppnå dette mener NVE det må være lav terskel for at reinbeitedistriktet kan kontakte Statnett, og at det bør gis gode muligheter for å diskutere løsninger. NVE mener også at det bør vurderes tiltak for å hindre at menneskelig ferdsel øker i området, som å unngå å etablere nye ferdselsårer og å sperre eventuelle anleggsveier for allmennheten. NVE anbefaler at dette følges opp med en beskrivelse i detaljplanen av hvordan transport inn til og langs ledningen skal gjennomføres for å unngå at området åpnes for økt ferdsel i området.

4.6.9.4 Departementets vurderinger

Departementet viser til at reinbeitedistrikt 14A er berørt av flere inngrep og forstyrrelser i distriktet som helhet. Ifølge konsekvensutredningen er inngrep, utbygginger, ferdsel og forstyrrelser særlig sentrert rundt sommerbeiteområdene ved Lakselv. Forsvarets anlegg (Porsangmoen og Halkavarre skytefelt) medfører også forstyrrelser for reinen. Landbruk, hyttebygging og rovdyr påvirker også den samlede belastningen på reinbeitedistriktet.

Departementet viser til vurderingene over om sjøkabelalternativ over Porsangerfjorden. Departementet er også enig i NVEs vurdering av at en ny trasé som følger fylkesveien har betydelige ulemper knyttet til seg, særlig sett i sammenheng med at det går en 132 kV-ledning gjennom området i dag.

Videre vurderer departementet at trasé 1.07 vil være det beste alternativet av hensyn til reindrift, selv om konsekvensgraden for trasé 1.3 ble satt på en lengre variant av traseen som lå nærmere en flyttlei og en trekklei over Brennelva. Departementet viser til at konsekvensgraden for dette strekket i konsekvensutredningen er vurdert til ubetydelig i driftsfasen. På delstrekningen Guhkesjávrrit-Lakselv transformatorstasjon viser departementet til at den naturlige trekk-/flyttretningen i området er nordøst/sørvest (samme retning som kraftlinja), og at det i driftsfasen er lite sannsynlig at en kraftgate vil virke forstyrrende på reindrifta. Den nordligste delen av strekningen går imidlertid gjennom viktige kalvingsområder, og det er i konsekvensutredningen vist til at det er et reindriftsanlegg med beitehage og merkegjerde ved Handelsbukt. I forbindelse med dette anlegget er det også viktige trekk- og flyttleier. Departementet vurderer at det er viktig at Statnett ved detaljprosjekteringen og gjennomføringen av anleggsarbeidet er særlig

oppmerksom på reinbeitedistriktets arealbruk i dette området. I området fra Guhkesjávrrit til Storelva er konsekvensgraden for anleggsfasen satt til stor/meget stor negativ. Det er påpekt at anleggsarbeid vil være spesielt negativt i kalvingsperioden. Departementet vurderer at et vilkår om at Statnett skal tilpasse anleggsarbeidet til reinbeitedistriktets behov, slik at anleggsarbeidet begrenses når det er rein i området, kan ha en vesentlig avbøtende effekt for ulemper i anleggsfasen. Departementet viser til at NVE har anbefalt at anleggskonsesjonens vilkår 30 første ledd særskilt angir at Statnett i detaljplanen må involvere reinbeitedistriktet i arbeidet med detaljprosjekteringen av kraftledningen i kalvingsområder og parringsland mellom Guhkesjávrrit og Storelva. Departementet er enig i at dette er et område som bør framgå særskilt av konsesjonsvilkåret. Departementet er enig i at det er naturlig at Statnett vurderer anleggsstans i området under kalvingsperioden, men mener Statnett bør drøfte dette nærmere med reinbeitedistriktet ved utarbeidelse av detaljplanen.

Departementet viser til at reinbeitedistriktet har uttrykt bekymring over ulemper i driftsfasen, blant annet som følge av økt menneskelig aktivitet i området. Departementet viser til at det i konsekvensutredningen er vurdert at det i de første årene av driftsfasen må forventes noe unnvikelse rundt kraftlinja på delstrekningen Guorgapmir-Guhkesjávrrit, men at dette vil avta. Departementet vurderer at Statnetts tilrettelegging av faste rammer for dialog med reindrifta fra anleggsstart til en periode på fire år etter bygging, vil bidra til at negative virkninger i tilvenningsfasen reduseres. Rundt kalvingsområdene kan det ifølge konsekvensutredningen likevel vise seg mer permanente negative effekter innenfor et par kilometer i radius fra ny ledning. Det er imidlertid vurdert i konsekvensutredningen at det grunnet aktiv bruk av kjøretøy og hunder er lite sannsynlig at reinen vil oppfatte linja som en barriere, og at parallellføring tilsier at endringene i driftsfasen blir relativt små sammenlignet med i dag. Departementet stiller seg bak denne vurderingen. Departementet viser videre til at det i detaljplanvilkåret i anleggskonsesjonen blant annet foreslås at det stilles krav om at det gis en samlet og kortfattet beskrivelse av tilpasninger og avbøtende tiltak som skal gjennomføres for å hensynta reindriftens arealbruk. Dette omfatter også tilpasninger og avbøtende tiltak i forbindelse med arbeid med tilsyn og vedlikehold av ledningen i driftsfasen.

Reinbeitedistriktet har også pekt på selve arbeidsbelastningen som selve konsesjonsprosessen medfører. Departementet viser til drøftingen lenger nede om NVEs anbefalte anleggskonsesjonsvilkår 31 om kommunikasjon med reindrifta og -vilkår 32 om sekretær-/koordinatorfunksjon for berørte reinbeitedistrikt.

4.6.10 Virkninger for reinbeitedistrikt 13 Lágesduottar

4.6.10.1 Konsekvensutredning

Ifølge konsekvensutredningen flyttes dyr inn i området i mars/april, fra vinterbeiter lenger innlands. Det er vårbeiter på begge sider av Fv. 98. Straks reinen er innenfor vårbeitet, slippes reinen fri for kalving, som foregår i første halvdel av mai til første halvdel av juni. Det viktigste kalvingslandet inkluderer Adamsfjorddalen. Etter kalving drives dyrene videre mot sommerbeiter lenger nord. Den nye 420 kV-ledningen er planlagt parallelt med dagens 132 kV-ledning langs hele strekningen. Strekningen Storelva–Guorgápmir er gitt *middels verdi*, mens strekningen Guorgápmir– Adamsfjorddalen er gitt *stor verdi*. Konsekvensutredningen konkluderer med

relativt små konsekvenser for reindrifta i driftsfasen, *ubetydelig* eller *liten negativ*. Anleggsfasen forventes ifølge NVEs innstilling å ha *liten negativ* konsekvens.

Adamsfjorddalen er en del av området som utredningen har gitt *stor verdi*. Om transformatorstasjonen plasseres her forventes driftsfasen å ha *liten til middels negativ* konsekvens, mens anleggsfasen forventes å ha *stor negativ* konsekvens. Plasseringen vil også medføre omlegging av 132 kV-ledningene nord for Uhca Sopmir, med relativt små konsekvenser for reindrifta, ifølge utredningen. Landersfjordområdet er i utredningen gitt *liten verdi* for reindrift, og både anleggs- og driftsfasen er vurdert å ha små konsekvenser. Dersom transformatorstasjonen plasseres her, vil 420 kV-ledningen forlenges 8 kilometer nordover fra Adamsfjorddalen. Denne strekningen er gitt *middels verdi* i utredningen, og opp til *middels negativ* konsekvens i anleggsfasen.

4.6.10.2 Distriktets merknader

Distriktet har under NVEs saksforberedelse selv uttalt at de kommer tidligere inn i Adamsfjorddalen enn før på grunn av klimaendringer, og at de bruker området store deler av våren og sommeren. Distriktet har også kommentert at klimaendringer, som både kan gi store mengder snø og våtere snø med mer is, øker behovet deres for å bruke arealene mer fleksibelt. Det er noen boenheter knyttet til reindrifta i Adamsfjorddalen. Distriktet har gitt uttrykk for å være presset på alle kanter av utbyggingsplaner, og peker blant annet på flere kraftverk med tilhørende infrastruktur i sitt område. Ikke minst har reinbeitedistriktet framhevet at nye utbyggingsplaner både er en arbeidsmessig og en psykisk belastning, og at reindrift er en kulturbærer som ivaretar det samiske språket. Distriktet har vært svært uenig i deler av vurderingene i konsekvensutredningen, og peker blant annet på verdifullt kalvingsland som ligger ikke langt unna Adamsfjorddalen.

Reinbeitedistriktet er sterkt imot plassering av en transformatorstasjon i Adamsfjorddalen, og mener at området vil bli ubrukelig. Distriktet mener at nye anlegg bør samlokaliseres med dagens anlegg, og at transformatorstasjonen bør legges ved dagens Adamselv transformatorstasjon ved Landersfjord. Videre mener distriktet at den nye 420 kV-ledningen bør legges langs fylkesveien, og at dagens 132 kV ledning også bør flyttes dit. Distriktet foreslår også at ledningstraseen bør gå fra Kunes over Lovddešhalvøya direkte til Landersfjord for å redusere konflikten med flyttleier i området. Distriktet har i liten grad kommentert anleggsfasen spesielt, men har framhevet at utbyggingen generelt vil være en stor belastning.

4.6.10.3 NVEs vurderinger

NVE er enig i at inngrep bør samlokaliseres der det lar seg gjøre, men ser det av flere grunner ikke som hensiktsmessig å flytte dagens 132 kV-ledning på strekningen langs fylkesveien med omlegging langs halvøya Lovddeš. Dagens ledning har stadig lang levetid, og ligger 1–4 kilometer fra fylkesveien langs mesteparten av strekningen Storelv–Adamsfjorddalen. Det vil være en betydelig ekstrakostnad forbundet med å flytte denne. Det vil også være svært krevende å opprettholde strømforsyningen nordover til Nordkyn og østover mot Varangerbotn i en omleggingsperiode. Anleggsperioden, som er kjent som en stor belastning for reindrifta, vil være vesentlig lengre som følge av behovet for å opprettholde en kontinuerlig strømforsyning i hele perioden.

I tillegg må man forvente at 132 kV-ledningen etter flytting oppfattes som et nytt og ukjent element i terrenget som reinen vil unnvike i større grad enn før fram til den har vent seg til den. Som følge av dette mener NVE at beste løsning vil være at den nye 420 kV-ledningen legges parallelt med traseen til dagens 132 kV-ledning. Det er ikke mulig å utelukke at ledningen vil påvirke reinens bevegelsesmønster, og det kan være enkeltpunkter som i dag er utfordrende å passere. Samtidig er terrenget, særlig nær Adamsfjorddalen, stort og åpent, og man kan forvente at rein i området er tilvendt både fylkesveien og dagens 132 kV-ledning. Gitt at det skal føres en ny 420 kV-ledning gjennom området, mener NVE det er vanskelig å se en mindre inngripende løsning enn å legge den parallelt med en eksisterende ledning. Dersom det er helt konkrete, mindre passasjer der det vil være en klar fordel for reinbeitedistriktet at traseen til den nye 420 kV-ledningen avviker fra dagens 132 kV-ledning, er dette detaljer som kan håndteres i forbindelse med behandlingen av en detaljplan.

NVE registrerer at distriktet reagerer spesielt sterkt på den foreslåtte plasseringen av en transformatorstasjon i Adamsfjorddalen. Dette er arealer som regnes som verdifulle, særlig som kalvingsland, og hvor det er viktig å opprettholde en viss fleksibilitet i bruken. For reinbeitedistriktet synes det å være en klar fordel om transformatorstasjonen legges et annet sted. Utover selve arealbeslaget, vil en transformatorstasjon også medføre infrastruktur i form av adkomstvei og massedeponi, og økt trafikk og menneskelig aktivitet. En transformatorstasjon i Adamsfjorddalen vil også innebære nye inngrep, ved at dagens 132 kV-ledninger legges om i ny trasé nord for Uhca Sopmir, øst for Adamsfjorddalen. Et annet moment er hvilke utbygginger som kan legges til området i framtiden, som følge av den nye transformatorstasjonens plassering. NVE har p.t. en søknad om en ny 420 kV-ledning fra nye Lebesby transformatorstasjon til Seidafjellet transformatorstasjon til behandling. Dette er en søknad om en forlengelse videre mot Varangerbotn av ledningen som det søkes om i denne saken. Det er også nærliggende å se for seg at terskelen for å vurdere å plassere annen infrastruktur i Adamsfjorddalen vil bli senket dersom en stor transformatorstasjon blir plassert der, noe som vil være til ytterligere belastning for reinbeitedistriktet. Området rundt Landersfjord har allerede flere større inngrep. Den foreslåtte plasseringen for Lebesby transformatorstasjon er mindre synlig og ligger delvis skjult bak noen mindre koller. En plassering her vil medføre at traseen for 420 kV-ledningen vil måtte forlenges, men i de områdene som reinbeitedistriktet bruker mest vil anleggsperioden bli kortere og den samlede belastningen vesentlig mindre.

Samlet sett mener NVE at en transformatorstasjon plassert i Adamsfjorddalen vil innebære flere store inngrep, og vil være en vesentlig ulempe for distriktet. Av hensyn til reinbeitedistrikt 13 bør derfor nye Lebesby transformatorstasjon plasseres i tilknytning til eksisterende Adamselv transformatorstasjon ved Landersfjord.

4.6.10.4 Departementets vurderinger

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering om at det ikke er hensiktsmessig å flytte dagens 132 kV-ledning på strekningen langs fylkesveien, med omlegging langs Lovddeš. Departementet mener at det å legge den nye 420 kV-ledningen parallelt med traseen til dagens 132 kV-ledning framstår som den minst inngripende løsningen, gitt at det skal bygges en ny ledning gjennom området. I likhet med NVE, viser departementet til at dersom det er helt konkrete, mindre passasjer der det vil være en klar fordel for reinbeitedistrikt 13 at traseen til den nye ledningen

avviker fra traseen til dagens 132 kV-ledning, er dette en detalj som kan håndteres i forbindelse med detaljplanbehandlingen.

Departementet viser til at reinbeitedistriktet, blant annet i konsultasjon med NVE i forbindelse med utarbeiding av innstillingen, har reagert sterkt på plassering av ny transformatorstasjon i Adamsfjorddalen. Konsekvensutredningen vurderer området rundt Adamsfjorddalen til å ha stor verdi for reindrifta, mens området rundt Landersfjorddalen vurderes å ha liten verdi for reindrifta. Departementet vurderer at plassering av ny transformatorstasjon i Landersfjord vil ha klart mindre negative virkninger for reindriften, og mener derfor at hensynet til reindrift klart tilsier at ny transformatorstasjon plasseres her.

Departementet viser samtidig til at valg av transformatorstasjonsplassering i Landersfjord medfører at traseen for den nye 420 kV-ledningen må forlenges, og viser til viktigheten av at Statnett involverer reinbeitedistriktet i arbeidet med detaljprosjekteringen av kraftledningen.

4.6.11 Virkninger for reinbeitedistrikt 14, Spiertanjárga

Reinbeitedistrikt 14 Spiertanjárga ligger i sin helhet nord for distrikt 14A og til dels distrikt 13 per i dag. Distriktet berøres ikke av planene om luftledning, men ville blitt berørt av de ulike sjøkabelalternativene i distriktets sørvestligste del. Statnett har utredet, men ikke søkt om sjøkabel, og konsekvensene er derfor ikke vurdert i detalj. Reinbeitedistrikt 14 drev for 10–15 år siden med sesongflytting til og fra vinterbeiter i distrikt 18, inne på Finnmarksvidda. Dersom denne praksisen blir gjenopptatt i framtiden, vil distriktet bli berørt av luftledningsalternativet parallelt med dagens 132 kV-ledning, ved at flyttleia vil krysse to ledninger der det i dag er én. Konsekvensene av dette er ikke utredet nærmere.

NVE har ikke gjort grundige vurderinger av de mulige konsekvensene for distrikt 14 dersom de gjenopptar vinterflytting innover på vidda. På overordnet nivå forventer ikke NVE at en ny ledning som parallellføres med dagens 132 kV-ledning vil gi store negative konsekvenser på sikt, når anleggsfasen er over og ledningen har stått i noen år. Dersom distriktet gjenopptar vinterflyttingen vil flyttemønsteret uansett representere en ny situasjon for dyrene i forhold til i dag, noe som vil kreve tilvenning.

Departementet er enig med NVE i at det ikke kreves en nærmere vurdering av hvilke konsekvenser den omsøkte 420 kV-ledningen vil ha for reinbeitedistrikt 14. Departementet legger til grunn at reinbeitedistrikt 14 vil fortsette med dagens sesongflytting. Departementet viser for øvrig til at sjøkabelalternativene med kryssing over Porsangerfjorden ville berørt reinbeitedistriktet, men at disse alternativene er forkastet og ikke omsøkt. Det vises til den nærmere omtalen over av de ulike sjøkabelalternativene.

4.6.12 Samlet belastning for reindrift

4.6.12.1 NVEs vurderinger og anbefalinger

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 5.6.9 for direktoratets vurdering av samlede virkninger for reindrift. Etter NVEs mening er det mulig å gjennomføre utbygging av den nye 420 kV-ledningen som omsøkt uten at det vil overskride tålegrensen i SP art. 27 for noen av distriktene. NVE har imidlertid framhevet at det er ønskelig med et reelt og aktivt samarbeid

mellom Statnett og reinbeitedistriktene, detaljert tilpasning og tilstrekkelig med tid. NVEs miljøtilsyn skal kunne varsles dersom det er uenigheter om oppfølgingen.

NVE viser til at den nye ledningen i hovedsak er lagt parallelt med dagens 132 kV-ledning, og ikke vil gå gjennom nye, urørte områder. For noen av reinbeitedistriktene er den potensielle belastningen større enn for andre, enten fordi områdene er spesielt verdifulle, eller fordi tilgangen allerede er begrenset. NVE mener belastningen kan forventes å bli noe større for reinbeitedistriktene 21 og 22 enn for de øvrige distriktene. For reinbeitedistrikt 21 vil ledningen krysse en flyttlei ved Skaidi transformatorstasjon, som både er et kritisk funksjonsområde og et begrenset areal, da andre flyttleier ikke er tilgjengelige. Samme flyttlei er også sårbar for flere andre utbyggingsprosjekter planlagt ved samme transformatorstasjon.

For reinbeitedistrikt 22 vil den nye ledningen gå gjennom eller nær verdifulle kalvingsområder. Den samlede belastningen av ulike inngrep er stor. NVE har tidligere, i innstillingen for den nye 420 kV-ledningen Skaidi-Hammerfest, vurdert at distriktet er sterkt påvirket av tidligere inngrep og kommende, planlagte inngrep.

I tillegg til belastningen fra konkrete inngrep forventes klimaendringer å være utfordrende for reindrift, og å gi reindriftsutøverne et økende behov for fleksibilitet. Områder som hittil har vært lite brukt eller holdt i reserve kan bli viktigere. Slike endringer gjør det vanskeligere å fastsette verdien av et bruksområde entydig, og vanskeligere å forutsi konsekvensene både av en utbygging og av avbøtende tiltak.

Etter NVEs vurdering støtter både forskning og erfaringer fra andre utbygginger at en 420 kV-luftledning Skaidi-Lebesby på sikt vil bli et inngrep som har akseptable konsekvenser for reindrift. Det er imidlertid flere momenter som etter NVEs mening bør være på plass før dette skjer. Det mest avgjørende for reindrifta er etter NVEs vurdering at anleggsarbeidet legges til en tid som det ikke er rein i området, eller i svært stor grad tilpasses reindriftas behov. Når det gjelder anleggsarbeid nær Skaidi transformatorstasjon må anleggsperioder koordineres godt med øvrige tiltak ved transformatorstasjonen. NVE har vist til at reinbeitedistrikt 22 tidligere har uttrykk at gevinsten av at anleggsarbeider stanses når rein er i området langt overstiger ulempen med at bygging tar lenger tid.

I tillegg til selve anleggsperioden, vil det være en tilvennings- eller tilpasningsperiode etter anlegget er bygget, men før inngrepet er etablert i terrenget som et kjent element for rein. I denne perioden må det etter NVEs oppfatning forventes at distriktene tidvis opplever utfordringer med driften som følge av anleggene. NVE mener det må tas høyde for at både anleggsperiode og tilvenningsperiode vil ta tid for å oppnå et godt sluttresultat.

NVE mener at det vil være hensiktsmessig med en regelmessig, forutsigbar og planlagt kontakt mellom Statnett og reinbeitedistriktene, både i anleggsperioden, men også i en oppfølgingsperiode på noen år etter at anlegget er ferdigbygget. NVE mener lengden på en slik oppfølgingsperiode bør fastsettes av en reindriftskyndig, men at den anslagsvis kan være 2–4 år. Hensikten bør være å fange opp uforutsette utfordringer ved den nye utbyggingen og diskutere løsninger som også angår driftsfasen, som for eksempel ferdsel og vedlikehold. Hensikten er også at alle parter kan trekke lærdom av hvilke tiltak og løsninger som fungerer godt, og hvilke som ikke fungerer så godt som tiltenkt. Statnett har allerede etablerte rutiner for kontakt med reindriften, men NVE registrerer samtidig at flere reinbeitedistrikter ikke mener at dialogen er tilstrekkelig eller

konstruktiv, og etterspør bedre oppfølging. Eventuelle avtaler bør ta høyde for at reindrifta har behov for en viss fleksibilitet. Støtte til en sekretær eller koordinatorfunksjon hos reinbeitedistriktene kan være hensiktsmessig for å ivareta denne dialogen. NVE mener det bør settes konsesjonsvilkår om midler til slik støtte, for å redusere eller kompensere for noe av merarbeidet som gjentatte utbyggingsprosjekter medfører for distriktene. NVE mener formålet bør være å løse praktiske utfordringer innen reindrifta framfor juridiske problemstillinger, og funksjonen bør ivaretas av en person med reindriftskompetanse. Det kan være en av utøverne i det aktuelle reinbeitedistriktet, eventuelt en talsperson som distriktet peker ut. En slik ordning bør evalueres både underveis og etterpå for å trekke erfaringer. NVE har pekt på at særlig reinbeitedistrikt 21 og 22 er utsatt for merarbeid i forbindelse med konkrete energikonsesjonssaker. Gitt situasjonen i Finnmark per 2025 med mange utbyggingsplaner, og at en ny 420 kV-ledning vil berøre store deler av de fleste distriktenes arealer, mener NVE at en slik ordning bør gjelde alle reinbeitedistriktene som blir berørt av ledningen. Eventuelle faste møter mellom Statnett og reinbeitedistriktene forutsetter imidlertid at distriktene selv ønsker en slik oppfølging.

4.6.12.2 Departementets vurderinger

Departementet viser til at statens menneskerettslige og folkerettslige forpliktelser setter skranker for energimyndighetenes skjønnsutøvelse. Samer er definert som urfolk i Norge, og urfolks rettighetsvern skal hensyntas i konsesjonsbehandlingen. Samiske urfolks- og minoritetsrettigheter består av både prosessuelle og materielle rettigheter.

Særlige prosessuelle rettigheter følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, artikkel 6. Disse rettighetene kommer også til uttrykk i nasjonal rett, gjennom samelovens kapittel 4. Departementet viser til gjennomgangen over, og anser at de nasjonale og folkerettslige forpliktelsene som framgår av sameloven kap. 4 og ILO-konvensjon nr. 169 art. 6 er oppfylt i denne saken.

Av materielle rettigheter må det tas utgangspunkt i Grunnloven § 108. Grunnloven § 108 erstattet den tidligere § 110a. Det framgår av forarbeidene til Grunnloven § 110a at det materielle innholdet i bestemmelsen er ment å samsvare med de folkerettslige forpliktelsene etter FNs konvensjon for sivile og politiske rettigheter (SP) art. 27. Etter menneskerettsloven § 2 nr. 3 gjelder konvensjonen som norsk lov, og skal ved motstrid gå foran annen norsk lovgivning. Konvensjonen er en skranke for forvaltningsskjønnet. Samisk reindrift omfattes av kulturbegrepet i SP art. 27. Landområder knyttet til reindriften er en del av det materielle grunnlaget for samisk kultur, og er vernet av SP art. 27.

SP art. 27 fastslår at etniske minoriteter ikke skal bli nektet («denied») retten til å utøve sin kultur. Et tiltak som innebærer en nektelse av samenes kulturutøvelse, vil med andre ord være folkerettsstridig. Ordlyden «denied» taler isolert sett for at terskelen for å konstatere folkerettsbrudd i utgangspunktet er svært høy. Selv om SP artikkel 27 bruker uttrykket «denied», er det på det rene at også inngrep som ikke utgjør en total nektelse, kan krenke retten til kulturutøvelse. Spørsmålet om hvor terskelen for krenkelse ligger, er behandlet i HR-2021-1975-S (Fosen). Høyesterett redegjør for uttrykket «denied» i avsnitt 111-119. Førstvoterende viser til fire avgjørelser fra Menneskerettskomiteen som belyser hvor mye som skal til før retten til kulturutøvelse etter SP artikkel 27 er krenket. Høyesterett viser særlig til uttalelsen i Ángela Poma

Poma mot Peru (CCPR-2006-1457) punkt 7.5 om at «spørsmålet må være om inngrepet har «a substantive negative impact» på kulturutøvelsen» og vektlegger denne som sentral i forståelsen av terskelen for krenkelse. Førstvoterende oversetter uttrykket «substantive» til «vesentlig» eller «betydelig» og legger deretter til grunn at «[t]erskelen ligger med andre ord høyt».

Høyesterett konkluderer på bakgrunn av avgjørelser fra Menneskerettskomiteen med at:

> *det vil foreligge en krenkelse av rettighetene etter SP artikkel 27 dersom inngrepet fører til vesentlige negative konsekvenser for muligheten til kulturutøvelse. Inngrepet kan i seg selv ha så store konsekvenser at det foreligger brudd. Men innvirkningen trenger ikke være så alvorlig som i Poma Poma-avgjørelsen, hvor tusenvis av husdyr var døde som følge av myndighetstiltak, og klageren var blitt tvunget til å forlate sitt område. Inngrepet må videre ses i sammenheng med andre tiltak, både tidligere og planlagte. Den samlede effekten av tiltakene er avgjørende for om det foreligger krenkelse, jf. Jouni Länsman mfl. Mot Finland I (CCPR-1995-671) punkt 10.7.*

Det følger av dette at uttrykket «denied» ikke skal forstås som en total nektelse, men at dersom et inngrep fører til vesentlige negative konsekvenser for muligheten til kulturutøvelse, vil det foreligge en krenkelse av rettighetene etter artikkel 27. Til tross for at tiltaket ikke må medføre en total nektelse, er terskelen likevel høy ettersom det må medføre vesentlige negative konsekvenser. Dette innebærer at større og mer alvorlige ulemper som vanskeliggjør eller medfører endringer i etablert kulturutøvelse, ikke nødvendigvis vil utgjøre en krenkelse. Kulturutøvelse i form av reindriftsnæring har et økonomisk element, slik at det vil være sentralt for vurderingen hvorvidt inngrepet vil å ha så vesentlige negative konsekvenser at det fratar reineierne muligheten til å fortsette med sin næringsvirksomhet.

Ved vurderingen av tiltakets konsekvenser, må det konkrete inngrepet sees i sammenheng med andre tiltak, både tidligere og planlagte og vurderes opp mot artikkel 27 før tiltakene gis tillatelse. I vurderingen av om artikkel 27 er krenket skal det legges vekt på om reindriftsutøverne er konsultert, og om det er vurdert og gjort tilpasninger slik at de negative virkningene for reindriften blir redusert.

Departementet viser til at konsekvensene av planlagte nye vindkraftverk i Finnmark, som er meldt og har fått fastsatt konsekvensutredningsprogram, ikke inngår i vurderingen av samlet belastning for reinbeitedistriktene som følge av den nye 420 kV-ledningen Skaidi-Lebesby. Byggingen av ny ledning legger til rette for at det kan realiseres mer kraftproduksjon i Finnmark, men det er betydelig usikkerhet knyttet til hvor mange produksjonsanlegg som kan realiseres, og til lokaliseringen, utformingen og virkningene av eventuelle nye kraftverk. Virkninger av eventuelle nye vindkraftverk i Finnmark må vurderes konkret opp mot de potensielt berørte rettighetshaverne og deres drift, og dette kan være andre enn de rettighetshaverne som berøres direkte av en ny kraftledning. Fastsettelse av utredningsprogram for nye vindkraftverk er heller ingen garanti for at det blir sendt inn konsesjonssøknad. Eventuelle nye kraftverk i Finnmark vil kreve konsesjon med tilhørende konsekvensutredning, og vil være konsultasjonspliktige tiltak etter sameloven kap. 4. Departementet vurderer derfor at eventuelle virkninger av nye vindkraftverk i Finnmark vil være så indirekte og usikre at det ikke er rimelig at det kreves at de inngår i konsekvensutredningen, og heller ikke i vurderingen av samlet belastning etter SP art. 27.

Som nevnt over, gjennomfører de berørte reinbeitedistriktene årstidsflytting, med høstvinter- og vinterbeite i innlandet til Kautokeino og Karasjok, og vår-/sommer-/tidlighøstbeite nærmere kysten. For alle de berørte distriktene vil høstvinter- og vinterbeite i utgangspunktet ikke berøres direkte av utbyggingen. Departementet presiserer at dette ikke er tilfellet for reinbeitedistrikt 14, som i dag drives som et helårsdistrikt. Samtidig viser departementet til vurderingene over om at en ny 420 kV-luftledning som omsøkt ikke vil påvirke dagens drift i reinbeitedistrikt 14. Departementet viser videre til at vinterbeitene tilhørende reinbeitedistrikt 14 og Njeaiddan siida i reinbeitedistrikt 16 er vurdert til å kunne påvirkes av tiltaket, ettersom de på grunn av dårlige vinterbeiter kan flytte inn i sommerbeiteområdene allerede så tidlig som januar/februar.

Departementet legger til grunn at anleggsfasen for ny kraftledning vil kunne ha en større negativ påvirkning for reindrifta enn driftsfasen. Graden av påvirkning vil igjen avhenge av hvilke beiteområder eller trekk-/flyttleier som påvirkes, og hvor nærme anleggsarbeidene pågår reinbeitingen. Departementet tilrår at det settes flere vilkår om avbøtende tiltak av hensyn til samiske interesser. Ettersom flere av vilkårene utarbeides felles for alle de berørte reinbeitedistriktene, drøftes disse felles i det følgende.

Departementet mener negative virkninger i anleggsfasen i stor grad kan avbøtes ved tiltak og tilpasning av anleggsarbeidet til reindriftens bruk av arealene. Det settes derfor også vilkår om at Statnett skal tilpasse anleggsvirksomheten til dette, jf. anleggskonsesjonen vilkår 29. Statnett skal beskrive aktuelle tilpasninger og tiltak i detaljplanen, som skal legges fram for NVE til godkjenning.

Departementet mener det vil være positivt for gjennomføringen av prosjektet dersom det blir god dialog og et godt samarbeid mellom Statnett og reinbeitedistriktene. Dette gjelder både detaljprosjekteringen, gjennomføringen av anleggsarbeidet, tilvenningsperioden og driftsfasen.

At Statnett skal involvere de berørte reinbeitedistriktene ved detaljprosjekteringen av anlegget, framgår uttrykkelig av NVEs utkast til anleggskonsesjon vilkår 30. Departementet er enig i at det bør settes særskilt vilkår om slik involvering. Departementet vil bemerke at opplistingen av de angitte områdene ikke skal forstås uttømmende. Statnett må involvere de berørte reinbeitedistriktene ved detaljprosjekteringen av ledningen i alle viktige funksjonsområder for reindrifta, slik som kalvingsområder, brunstområder og flytt- og trekkleier. Departementet legger til at detaljprosjekteringen av kraftledningen i viktige funksjonsområder for reindriften også vil kunne omfatte avbøtende tiltak i driftsfasen, slik som tiltak for å redusere menneskelig aktivitet i området.

Departementet legger til at et krav om å involvere reindrifta ved detaljprosjekteringen ikke medfører en plikt for reindrifta til å bidra inn i arbeidet. Vilkåret pålegger Statnett en plikt til å tilrettelegge for og tilby involvering. Dersom det ikke lykkes Statnett å involvere reinbeitedistriktene i tråd med vilkåret, må Statnett dokumentere at de har forsøkt å involvere reindrifta.

Departementet er videre enig med NVE i at det er hensiktsmessig å fastsette rammer for dialogen mellom Statnett og reinbeitedistriktene i saken, og at kontakten bør være mer regelmessig og forutsigbar. NVE har foreslått dette som vilkår 31 i utkast til anleggskonsesjon. Selv om departementet støtter intensjonen bak vilkåret, mener departementet at vilkåret har en utydelig utforming som gjør det uklart når og om vilkåret vil være oppfylt. Departementet mener det er

mer hensiktsmessig at Statnett i forbindelse med detaljprosjekteringen av anlegget presenterer en plan for regelmessig, forutsigbar og planlagt kommunikasjon med reinbeitedistriktene. Planen må være utarbeidet i samråd med de berørte reinbeitedistriktene. Departementet mener planen i utgangspunktet bør ha en varighet fra anleggsstart til fire år etter ferdigstillelse av anlegget. Statnett står fritt til å foreslå en lengre periode for planen for kommunikasjon dersom de mener dette er hensiktsmessig. Varigheten kan også være kortere dersom både Statnett og berørt reinbeitedistrikt mener dette er hensiktsmessig.

Departementet viser videre til NVEs foreslåtte vilkår om at Statnett skal gi økonomisk støtte til reinbeitedistriktene i forbindelse med opprettelsen av en sekretær- eller koordinatorfunksjon for reinbeitedistriktene som berøres av tiltaket (21, 22, 16, 14A og 13). NVE har i innstillingen s. 137 vist til at formålet med å gi slik støtte er «å redusere eller kompensere for noe av merarbeidet som gjentatte utbyggingsprosjekter medfører for distriktene». Departementet viser til at flere av reinbeitedistriktene har gitt uttrykk for at de står overfor flere utbyggingsprosjekter, og at de mener dette i sum fører til et stort press på arealene og dermed også på reinbeitedistriktene. Departementet viser samtidig til at vilkåret må ha saklig sammenheng med tiltaket, og at formålet med sekretær-/ koordinatorfunksjonen må være knyttet opp til byggingen av en ny 420 kV ledning fra Skaidi til Lebesby. Dette er også grunnen til at formålet med koordinatorfunksjonen skal være å løse praktiske utfordringer for reindriften i anleggsperioden og «umiddelbart etterpå». Departementet presiserer at formuleringen «umiddelbart etterpå» må forstås slik at det også vil være behov for funksjonen ved tilvennings- eller tilpasningsperioden etter at anlegget er bygget.

Departementet bemerker at formuleringen «økonomisk støtte» ikke inneholder en øvre begrensning. Samtidig viser departementet til at utbetalingen er begrenset til «dokumenterte reise- og oppholdskostnader, samt tapt arbeidsfortjeneste», og at dette er knyttet til deltakelse på faste møter med Statnett inntil fire ganger årlig i anleggsfasen.

Departementet er enig med NVE i at det framstår fornuftig å legge opp til faste møter mellom Statnett og koordinatoren(e) inntil fire ganger i året. Departementet bemerker imidlertid at det i NVEs utkast til anleggskonsesjon vilkår 34 femte ledd bokstav z er brukt en noe annen formulering, «anslagsvis 2-4 ganger i året, jf. vilkår nr. 31 og 32». Departementet mener denne formuleringen bør endres, slik at det kreves at Statnett framlegger utkast til plan for «inntil fire faste, årlige statusmøter med hvert reinbeitedistrikt». Siden detaljplanvilkåret viser til vilkår 31 og 32, presiserer departementet at varigheten for de årlige statusmøtene minimum skal dekke anleggsperioden og i en periode på fire år etter bygging, jf. vilkår 31, men at varigheten kan være en annen dersom Statnett og berørt reinbeitedistrikt mener det er hensiktsmessig.

NVE har i utkastet til anleggskonsesjon foreslått at koordinatoren «fortrinnsvis» skal være en utøver fra reinbeitedistriktet, «men kan også være en oppnevnt talsperson med reindriftsfaglig kompetanse». Departementet bemerker at det gjennom vilkår for Statnett ikke bør gis retningslinjer for hvilken koordinator reinbeitedistriktet fortrinnsvis bør velge, og at dette uansett ikke vil være en forpliktelse for reinbeitedistriktene etter energiloven. Konsesjonsmyndigheten kan på den annen side sette krav til koordinatoren for at Statnett skal ha en plikt til å utbetale midler til det enkelte reinbeitedistrikt iht. vilkåret. Departementet antar at det vil være en fordel dersom koordinatoren er en utøver fra det berørte distriktet, siden formålet skal være å løse praktiske utfordringer for reindriften i anleggsfasen og perioden umiddelbart etterpå.

Departementet mener derfor at det skal inngå i vilkåret at koordinatoren skal være en utøver fra distriktet eller en annen oppnevnt talsperson med reindriftsfaglig kompetanse.

Departementet mener ordningen med opprettelsen av en koordinatorfunksjon og deltakelse på faste møter inntil fire ganger i året i anleggsfasen må ses i sammenheng med anleggskonsesjonsvilkåret om kommunikasjon med reindrifta.

Videre er departementet enig i at ordningen med faste møter og koordinatorfunksjonen bør evalueres. En god evaluering av ordningen forutsetter at både Statnett og koordinatorene bidrar inn i evalueringen. Departementet bemerker imidlertid at konsesjonsmyndigheten ikke har myndighet til å pålegge utøverne fra reinbeitedistriktene en plikt til å evaluere ordningen, jf. NVEs formulering «begge parter». Det er også mulig at de ulike representantene for reinbeitedistriktene har ulike meninger om hvordan ordningen fungerer. Det er Statnett som konsesjonær som er ansvarlig for at evalueringen produseres, og som er ansvarlig for å legge fram evalueringen for NVE på forespørsel. Departementet mener derfor at formuleringen «av begge parter» bør utgå av vilkåret. Videre mener departementet det ikke er noen grunn til at det settes vilkår om at evalueringen må være «kort», slik NVE har foreslått i utkast til anleggskonsesjon.

Departementet konstaterer at ryddebeltet langs to ledninger som går i parallell vil være bredere enn ved kun én ledning. Departementet mener samtidig at Statnett bør vurdere om skogrydding kan begrenses blant annet av hensyn til reindrift, uten at dette går på bekostning av at krav til minimumsavstand til bakken overholdes. Departementet viser til at vegetasjon blant annet kan bidra til kamuflering og påvirke synligheten, og at dette kan vurderes å ha avbøtende virkning for blant annet reindrift. Departementet tilrår derfor at det i konsesjonsvilkåret om trasérydding framgår at Statnett også av hensyn til reindrift skal begrense øvrig skogrydding så langt det vurderes som hensiktsmessig. Gjennomføring av begrenset skogrydding skal omtales i detaljplanen.

NVE har i innstillingen vurdert at belastningen kan forventes å bli noe større for reinbeitedistrikt 21 og 22 enn for de øvrige reinbeitedistriktene som blir direkte berørt av tiltaket. Departementet viser til at hensynet til samlet belastning for blant annet reinbeitedistrikt 21 og 22 også ble vurdert av departementet i vedtak av 8. august 2023 om konsesjon til en ny 420 kV kraftledning Skaidi-Hammerfest. For reinbeitedistrikt 21 vurderte departementet at ulempene ville være størst under anleggsfasen, men at disse, samt eventuelle ulemper under driftsfasen, ville kunne avbøtes med god dialog og planlegging sammen med utbygger. Dersom samtlige utbyggingsplaner realiseres, vil konsekvensene for reindrifta bli større, ved at en potensiell barriereeffekt kunne oppstå. Til tross for at tiltaket Skaidi-Hammerfest ville medføre at ulempene for reinbeitedistrikt 21 økte, var departementets vurdering at flyttleia likevel ville være tilgjengelig og kunne benyttes, selv om det ville kunne medføre merarbeid for reindrifta. Departementet viser for øvrig til at plasseringen av Skaidi transformatorstasjon som et avbøtende tiltak ble flyttet etter konsultasjoner med reinbeitedistrikt 21, i forbindelse med behandlingen av ny 420 kV ledning fra Balsfjord til Skaidi.

For reinbeitedistrikt 22 vurderte departementet også at den samlede belastningen av tiltaket Skaidi-Hammerfest totalt sett ikke ville bli for stor, og at tiltaket ikke ville være av en så vesentlig negativ karakter at distriktets rettigheter etter SP art. 27 ville bli krenket. Departementet sluttet seg samtidig til NVEs vurdering av om at bit-for-bit-utbygging av enkeltinngrep til slutt ville kunne

medføre at reindriftens tålegrense overskrides, og at dette må tas særlig hensyn til ved senere planlagte inngrep, av relevante myndigheter.

Departementet konstaterer at en bit-for-bit-utbygging av enkeltinngrep til slutt kan medføre at tålegrensen overskrides, og har vurdert den merbelastningen som tiltaket vil kunne medføre for reinbeitedistrikt 21 og 22. Departementet vurderer samtidig at de største ulempene for reinbeitedistrikt 21 og 22 som følge av tiltaket vil være i anleggsfasen, og at disse ulempene langt på vei kan avbøtes ved at Statnett tilpasser anleggsarbeidet til reinbeitedistriktenes bruk av området. Involvering av reinbeitedistrikt 21 og 22 i forbindelse med detaljprosjekteringen, herunder masteplassering og kamuflering i viktige funksjonsområder for reindrifta, vil bidra til å avbøte negative virkninger for reinbeitedistriktene i driftsfasen. I tillegg kommer de øvrige vilkårene av hensyn til reindrift, som også vil ha avbøtende virkning for reinbeitedistrikt 21 og 22. Departementet vurderer at belastningen som tiltaket vil medføre for reinbeitedistrikt 21 og 22 ikke vil medføre en samlet belastning som medfører krenkelse av rettighetene etter SP art. 27.

Departementet viser også til at det ved vurderingen av belastning for reindriften er relevant at konsesjonsmyndighetene etter energiloven har hjemmel til å pålegge konsesjonær å gjennomføre ytterligere avbøtende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig. Etter energiloven § 10-4 første ledd første punktum, kan konsesjonsvilkårene i særlige tilfeller endres av hensyn til allmenne eller private interesser. Dette omfatter blant annet hensynet til samiske reindriftsinteresser. Konsesjonsmyndighetene har kompetanse til å pålegge Statnett ytterligere eller endrede vilkår om avbøtende tiltak dersom konsekvensene for samisk reindrift skulle vise seg å bli større enn det som er lagt til grunn.

Departementet har etter dette kommet til at tiltaket ikke vil medføre så store negative konsekvenser for noen av reinbeitedistriktene 21, 22, 16, 14A eller 13 at ulempene vil overstige terskelen etter SP art. 27. Departementet presiserer at den samlede belastningen er vurdert for hvert enkelt reinbeitedistrikt, og at vurderingene i pkt. 4.6.12.2 for hvert enkelt reinbeitedistrikt må sees i sammenheng med departementets vurderinger i pkt. 4.6.4.4, 4.6.5.4, 4.6.6.4, 4.6.7.4, 4.6.8.4, 4.6.9.4 og 4.6.10.4.

4.7 Visuelle virkninger, landskap og friluftsliv

4.7.1 Innledning

Utgangspunktet for vurderingen av tiltakets visuelle virkninger er tiltakets virkninger for landskapet. Den visuelle opplevelsen av en kraftledning er subjektiv. Kraftledningens synlighet avhenger av hvilken landskapstype den går gjennom, i hvilken grad omgivelsene kan skjule den, og hvorvidt den er eksponert fra områder hvor mennesker ferdes. NVE har i innstillingen lagt vekt på om en kraftledning går gjennom landskap som vurderes å ha stor verdi. Konsekvensene for landskapet vil derfor variere med landskapets verdi og hvor synlig ledningen er. Virkninger i anleggsfasen vil være forbigående, og vektlegges ikke i denne vurderingen.

Hvor store virkninger er må også vurderes i lys av hvor mange som ferdes i landskapet, og hvor ofte. Synlighet fra verdifulle kulturminner kan også ha betydning i vurderingen.

Konsekvensutredningen for landskap har delt områdene som er berørt av traseene fra Skaidi via Lakselv til Adamselv i seks delområder, der landskapets hovedkarakter har spilt en viktig rolle: *Skaidi, Porsangerfjorden, Indre del av Laksefjorden, Karalaks, Cakkarassa og*

Rásttigáisá/Laksefjordvidda. De fleste delområdene er vurdert å ha *stor verdi,* da landskapet er uvanlig i et større område eller en region. Det er på store deler av strekningene såkalt storskala landskap, som har som en egenskap at store kraftledninger blir mindre synlig på større avstander. Det meste av arealet langs ledningstraseene er kartlagt som friluftslivsområder, der områdetypene *store turområder uten tilrettelegging* og *utfartsområder* dekker det største arealet. De mest verdifulle områdene langs de omsøkte traseene er ifølge konsekvensutredningen Stabbursdalen, lakseelvene (Skáidejohka, Stabburselva, Lakselva, Børselva og Adamsfjordelva) og nærtur- og utfartsområder rundt Lakselv og nedre del av Stabbursdalen.

Lokalbefolkningen utøver oftest friluftsliv i forbindelse med fiske, jakt og bærsanking, men det er også flere tilrettelagte områder for fotturer. Samisk utmarksbruk er en annen relevant interesse. Det opplyses at bærmyrene i områdene der ledningen er planlagt tiltrekker seg både lokale og regionale besøkende. Sametinget har under NVEs saksforberedelse tatt opp at tilgang til utmark er en viktig faktor for trivsel og bolyst for lokalsamfunnene, og at bruk av attraktiv utmark også danner grunnlag for naturbasert reiseliv. NVE har i innstillingen lagt til grunn at de som bruker utmark nær ledningen til tradisjonelt friluftsliv eller annen nyttebruk, vil kunne oppleve den som negativ.

Ledningen vil være synlig fra boligområder og fritidsboliger enkelte steder. Det meste av strekningene er imidlertid uten bebyggelse, og det er kun få bygninger som ligger nærmere enn 100 meter fra ledningstraseen.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har kritisert NVEs innstilling for at coronastøy kun er vurdert i forbindelse med påvirkning av rein, og at dette ikke er behandlet som en problemstilling i sammenheng med friluftsliv, stedegne arter eller som en negativ faktor inne i landskapsvernområdet.

4.7.2 Delstrekningen Skaidi – Stabbursdalen nord

Fra Skaidi transformatorstasjon søker Statnett om kun én trasé parallelt med dagens 132 kV ledning helt til Stabbursdalen nord. I Skaidi ligger boligbebyggelsen i hovedsak vest for transformatorstasjonen, mens ledningen går i østlig retning. Videre krysser traseen Skaididalen og Skaidielva. Den går i nærheten av flere vann på vidda, og krysser deretter Ytre Billefjordelva. Landskapsformene i delområdet Cakkarassa beskrives som typisk for Finnmark, med karrige fjell, åpne vidder, trange elvegjel, fjellbjørkeskog og furumoer. I konsekvensutredningen er delområdet gitt *stor verdi*.

Videre går ledningen inn i delområdet *Porsangerfjorden*, som også er gitt *stor verdi* i konsekvensutredningen. Ved Porsangerfjorden går traseen i et lavereliggende kupert område med tett vegetasjon. På hele delstrekningen vurderer konsekvensutredningen at det generelt er positivt at den nye 420 kV-ledningen samlokaliseres med dagens 132 kV-kraftledning, med hensyn til landskapsvirkningene. På den siste delen av strekningen går den også parallelt med dagens 66 kV-ledning fra Smørfjord til Lakselv. Konsekvensutredningen beskriver at ledningen berører viktige og tilrettelagte friluftslivsområder med til dels *middels til stor verdi*, som Gorbovuonjohka, Skaidividda og Luoktabogevárit. Den krysser også over Skaidielva to steder der det fiskes. Konsekvensen for friluftsliv er ifølge konsekvensutredningen *middels negativ*. Viktige friluftslivsområder som genererer turisttrafikk og overnattinger blir berørt, og i utredningen er konsekvensen for reiseliv vurdert til *liten negativ.*

NVE vurderer at ledningen i liten grad vil være dominerende i landskapet sett fra boligområder ved Skaidi, og selv om den er synlig, finnes det lavere vegetasjon som skjermer noe for synligheten. Resten av strekningen Skaidi–Stabbursdalen nord er uten bebyggelse, og landskapet har lav eller lite vegetasjon. NVE legger til grunn at ledningen i dette landskapet blir synlig over store avstander for brukere av områdene til friluftsliv og annen utmarksaktivitet. Samtidig slutter NVE seg til konsekvensutredningens beskrivelse av landskapet som storskala med god evne til å dempe opplevelsen av en så stor kraftledning. Det er etter NVEs vurdering også klart mindre negativt for landskapet og de besøkende i områdene at to eller tre ledninger samles i samme trasé, framfor at de spres ut over flere områder. Etter NVEs vurdering er omsøkt trasé den klart beste for å begrense visuelle virkninger.

Departementet stiller seg bak NVEs vurderinger for delstrekningen Skaidi – Stabbursdalen nord.

4.7.3 Delstrekningen Stabbursdalen nord – Kunsajávri

Statnett har søkt om flere alternative traseer for den nye 420 kV-ledningen, og mulige kombinasjoner av disse alternativene, på strekningen forbi Stabbursdalen. Statnett har også søkt om å kable dagens 132 kV-kraftledning på strekningen Ikkaldas-Kunsajávri for å redusere de samlede ulempene gjennom Stabbursdalen. Statnett har søkt om to alternative jordkabeltraseer, der de prioriterer trasé langs E6. Area Nett har søkt om konsesjon til ny 132 kV-ledning Skaidi-Smørfjord, og å fjerne dagens 66 kV-ledning Smørfjord-Lakselv på strekningen Ikkaldas-Lakselv.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt seg positive til at 132 kV-kraftledningen foreslås gravd ned langs E6, framfor etter eksisterende trasé 1.9 inne i landskapsvernområdet.

Strekningen Stabbursdalen nord-Kunsajávri går gjennom delområdet Porsangerfjorden med stor verdi for landskap, og består blant annet av Stabbursdalen landskapsvernområde og tilgrensende Stabbursdalen nasjonalpark. Ifølge verneforskriften kan det tillates å oppgradere dagens kraftledning for å heve spenningsnivå og øke linetverrsnittet, dersom det ikke gir vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet. Framføring av nye kraftledninger vil derimot kreve dispensasjon. To traséalternativer for 420 kV-ledningen (traseene 1.9 og 1.10) går innenfor grensen til landskapsvernområdet, der trasé 1.10 går ved Njallavárri langs kanten av furuskogen. Det er i innstillingen lagt til grunn at en ny ledning innenfor landskapsvernområdet vil kreve dispensasjon fra verneforskriften.

Ifølge konsekvensutredningen er Stabbursdalen et område med svært stor verdi for friluftsliv. Det er utfartsområder med merkede turløyper og åpne hytter og gammer. Stabburselva er nasjonalt laksevassdrag, og en av landets beste lakseelver. Området er viktig for den sjøsamiske befolkningen som bruker utmarken til ulike aktiviteter, som jakt, fiske og bærsanking. For friluftsliv vurderer konsekvensutredningen at alle tidlig omsøkte traseer har *middels til stor negativ* konsekvens, men konsekvensgraden reduseres til *middels negativ* dersom dagens ledninger fjernes og kables. Trasé 1.7 vurderes som den minst negative av de vurderte. Trasé 1.9 er ikke vurdert. For reiseliv vurderer konsekvensutredningen at det er ubetydelig forskjell på traséalternativene.

Det finnes kulturmiljø av stor verdi, bestående av både automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner, og opplevelsen av disse kan i mer eller mindre grad bli visuelt påvirket av en ny

kraftledning. Konsekvensutredningen vurderte at opprinnelig trasé 1.7 hadde størst negativ virkning for kulturmiljø, men hovedsakelig pga. risikoen for direkte inngrep.

Departementet viser for øvrig til søknaden med konsekvensutredning, herunder tilleggssøknaden av juni 2023 der Statnett søker om trasévarianten 1.11 som kombinerer trasé 1.9/1.10 og 1.7 for å øke avstanden fra trasé 1.9 til bebyggelsen på Solbakken, for en nærmere beskrivelse av traseene.

NVE registrerer i innstillingen at det ligger spredt bebyggelse langs Stabburselva. Få hus ligger nær trasé 1.7, og de nærmeste ligger rundt 90–100 meter fra traseen. NVE vurderer i innstillingen at traséalternativ 1.7, etter mindre justering i form av trasé 1.8, samlet gir begrensede negative visuelle virkninger for bomiljø. Noen flere hus ligger langs og nærmere dagens 132 kV-trasé. Her har Statnett som nevnt søkt om trasé 1.11 for å øke avstanden til bebyggelsen.

De visuelle virkningene av trasé 1.9 er delvis kjente, da det allerede går to kraftledninger i denne traseen i dag, hvorav én erstattes av ny ledning. Dette er også inngrep omgivelsene har tilvent seg over tid, og endringen blir dermed liten. Dagens ledninger går forholdsvis nær bebyggelse og trasévarianten 1.11 nord for Stabburselva, som kombinerer trasé 1.9 og 1.7, øker avstanden og reduserer dermed synligheten fra disse boligene noe.

NVE har lagt til grunn at både trasé 1.9 og 1.10 sør for Stabburselva krever søknad om dispensasjon etter verneforskriften for landskapsvernområdet. Trasé 1.10 innebærer at ledningen trekkes enda lenger inn i Stabbursdalen landskapsvernområde, inn mot furuskogen og nærmere nasjonalparken, enn dagens ledninger. NVE vurderer at fordelen er at det kan gi ledningen noe mer bakgrunnsdekning i furuskogen på en kortere strekning, særlig dersom mastene får mørk farge på denne strekningen. Ellers mener NVE det er liten forskjell i de visuelle virkningene i landskapet, med unntak av at det ofte vil være en fordel å legge tekniske inngrep nærmere annen infrastruktur og bebyggelse. Slik kan et mer urørt preg bevares innover i landskapsvernområdet og inn mot nasjonalparken, og redusere negative visuelle virkninger for friluftsliv og naturopplevelser.

NVE mener visuelle virkninger for kulturminner avhenger av avstanden til disse. I denne sammenhengen framstår trasé 1.7 som mest negativ og trasé 1.9 som nest mest negativ for opplevelsen av kulturmiljøet Solbakken. NVE mener det ikke er avgjørende for vurderingen av visuelle ulemper i dette tilfellet.

Etter NVEs vurdering vil fjerning av både 132 kV og 66 kV-ledningene på strekningen Ikkaldas–Kunsajávri samlet redusere de visuelle virkningene ved at antall master blir færre, selv om de nye mastene blir kraftigere og høyere. Dette gjelder uavhengig av om dagens trasé eller en ny trasé velges for den nye ledningen. Dersom 132 kV-ledningen ikke kables, vil ikke trasé 1.9 være aktuell, og de visuelle virkningene vil spres ut over større områder. NVE påpeker samtidig at bygging av lavere master over deler av strekningen er foreslått av hensyn til dverggås.

Av de traseene Statnett har søkt om, vurderer NVE at trasé 1.7 er den som samlet gir minst negative visuelle virkninger for landskapsopplevelsen, friluftsliv-/reiseliv, kultur- og bomiljø, uavhengig av om 132 kV-ledningen kables. NVE har vektlagt at denne traseen helt unngår Stabbursdalen landskapsvernområde. Denne traseen vil ligge nærmere E6 og utbygde områder, samtidig som nærføring til boliger i Solbakken-området reduseres sammenlignet med trasé 1.9. Denne traseen krever etter NVEs forståelse ikke dispensasjonssøknad etter verneforskriften.

På enkeltstrekninger, som der ledningen krysser Stabbursdalen, vurderer NVE at det kan benyttes mørk farge på mastene og isolatorer som vil ha kamuflerende effekt, avhengig av hvilken trasé som velges og om det er noe bakgrunnsdekning i terrenget. For at et slikt tiltak skal ha effekt året rundt er det en forutsetning at det finnes skog av en viss størrelse, ellers kan effekten bli økt synlighet vinterstid. NVE forventer at effekten av mørkfargede master vil være størst for trasé 1.10, der den går langs furuskogen ved Njallavárri. Statnett har opplyst om at mattede liner nå er standardkomponenter som demper gjenskinn av sollys fra linene.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i merknader av 11. april 2025 uttalt at tiltaket med maling av master i mørk grønn farge vil være et positivt tiltak for landskapsvernområdet. Samtidig påpeker nasjonalparkstyret at kamuflering kan gi økt fare for kollisjon med dverggås.

Departementet viser til vurderingene over om kabling av ny 420 kV-ledning over Porsangerfjorden, rundt Stabbursnes naturreservat og gjennom Stabbursdalen. Departementet konstaterer at alternativet med jordkabel naturlig nok vil føre til at det ikke er behov for å etablere en ny luftledning gjennom området. Samtidig viser departementet til at det ved etablering av jordkabel vil bli behov for å etablere muffestasjoner, og i forbindelse med kryssing av Stabburselva vil det måtte etableres riggplasser for boring av mikrotunnel. Ved jordkabling vil dagens 66 kV-luftledning gjennom Stabbursdalen kunne saneres, men den eksisterende 132 kV-luftledningen blir stående. Departementet viser også til de øvrige hensynene som nevnt over om hvorfor kabling av den nye 420 kV-ledningen ikke er en tilrådelig løsning. Departementet gir i det følgende en vurdering av de ulike luftledningstraseene.

Departementet er enig i NVEs vurdering av at trasé 1.7 nord for Stabburselva er det traséalternativet som samlet gir minst negative visuelle virkninger for landskapsopplevelsen, friluftsliv-/reiseliv, kultur- og bomiljø. Departementet har lagt særlig vekt på at dette vil være redusere nærføring til boliger i Solbakken-området. Departementet vurderer imidlertid at trasévarianten 1.11 nord for Stabburselva, som kombinerer trasé 1.9 og 1.7, også vil ha akseptable visuelle virkninger, ettersom også dette alternativet trekker ledningen lenger unna bebyggelse i Solbakken-området enn trasé 1.9.

Departementet er videre enig i NVEs vurdering av at trasé 1.7 også sør for Stabburselva er det traséalternativet som samlet gir minst negative visuelle virkninger for landskapsopplevelsen, friluftsliv-/reiseliv og kultur- og bomiljø. Departementet viser til at denne traseen ligger nærmere E6, og utenfor Stabbursdalen landskapsvernområde. Departementet presiserer imidlertid at en ny 420 kV-luftledning langs trasé 1.7 fortsatt vil være synlig fra landskapsvernområdet, selv om den går utenfor verneområdet. Landskapsvernområdet vil dermed ikke være upåvirket av trasé 1.7. Departementet er videre enig i NVEs vurdering av at trasé 1.9 og 1.10 vil ha større negative visuelle virkninger for landskapsopplevelsen, friluftsliv-/reiseliv og kultur- og bomiljø enn trasé 1.7, og at det er lite som skiller disse traseene av hensyn til visuelle virkninger.

Departementet vurderer at fjerningen av dagens 132 kV- og 66 kV-luftledninger gjennom Stabbursdalen vil redusere de samlede visuelle virkningene av kraftledninger. Det samme gjelder fjerningen av dagens 22 kV-luftledning langs E6. Departementet vurderer også at kabling av topplinen på den nye 420 kV-ledningen i samme grøft som 132 kV-ledningen fra Ikkaldas til Kunsajávri bidrar til en lavere totalhøyde på mastene, som igjen vil redusere de visuelle virkningene på landskapsopplevelsen.

Departementet viser til NVEs vurdering av avbøtende tiltak av hensyn til visuelle virkninger. På enkeltstrekninger kan det benyttes mørk farge på mastene og isolatorer som vil ha kamuflerende effekt, avhengig av hvilken trasé som blir valgt og om det er bakgrunnsdekning i terrenget. Departementet er enig i NVEs vurdering av at trasé 1.10 kan ha en større avbøtende effekt av mørkfargede master. Departementet tilrår at det settes vilkår om at kraftledningen bygges med matte liner på hele strekningen, og med master i mørk grønn/brun farge og kompositttisolatorer eller silikonbelagte glassisolatorer gjennom Stabbursdalen. Den endelige områdeavgrensningen, farge- og komponentvalg skal legges fram av Statnett i detaljplanen. Departementet vurderer imidlertid også at det vil være en fordel at Statnett involverer både Stabbursdalen nasjonalparkstyre og Statsforvalteren i Troms og Finnmark ved detaljprosjekteringen av endelig områdeavgrensning, farge- og komponentvalg på strekningen som går innenfor landskapsvernområdet. Departementet tilrår at dette framgår uttrykkelig av konsesjonsvilkåret om kamuflering.

Av hensyn til dverggås og annen fugl, er det foreslått vilkår om bygging med lave master fra og med kryssingen av Stabbursdalen til Kunsajávri. Departementet viser til at lave master som kamufleres på strekninger med bakgrunnsdekning, vil kunne dempe det visuelle inntrykket, uten at dette forventer å øke kollisjonsrisikoen for fugl. Samtidig vil lave master medføre at det må etableres flere mastepunkt. I et åpent landskap vil bygging med lave master derfor øke de negative landskapsvirkningene. Departementet konstaterer at dette er særlig negativt i et landskapsvernområde.

4.7.4 Delstrekningen Kunsajávri – Lakselv transformatorstasjon – Fossestrand

På strekningen fra Kunsajávri til Lakselv, har Statnett søkt om én trasé for den nye ledningen parallelt med dagens 132 kV-ledning, og som delvis gjenbruker traseen til 66 kV-ledningen Smørfjord-Lakselv. Videre mot Fossestrand følger traseen dagens 132 kV-ledning Lakselv-Adamselv fram til Otervann, der den fraviker dagens trasé og går mot sørøstsiden av Fossestrand. Denne traseen fortsetter gjennom delområdet *Porsangerfjorden*, og går videre inn i delområdet *Karalaks*, gitt *middels verdi* i konsekvensutredningen.

420 kV-ledningen blir større enn dagens ledning, og vil bli synlig i dalsiden ved Porsangerfjorden fra blant annet E6, men vil få god bakgrunnsdekning i bratt terreng på vestsiden. Den vil gå foran og nedenfor juvet med Rappafossen/Ráhpongorsa, som kan påvirke opplevelsen av dette viktige landskapselementet. Nord for fossen krysser traseen dagens 132 kV ledning. Traseen vurderes i konsekvensutredningen til å være *middels* negativ for landskapet. Foran Rappafossen/Ráhpongorsa foreslår konsekvensutredningen kamuflering med grønne master for å redusere synligheten fra større avstander, som for eksempel fra Lakselv.

Store deler av områdene langs Lakselva og mellom Lakselv transformatorstasjon til Brennelva er friluftslivsområder med *stor verdi*. Lakselva er vurdert å ha *svært stor verdi,* og er en av fylkets beste lakseelver. Karalaks er et turområde som er mye brukt til organiserte aktiviteter og en lang rekke varierte friluftsaktiviteter. Ledningen vil bli et nytt og godt synlig inngrep på denne strekningen. Fra sentrale deler av Lakselv og den konsentrerte bebyggelsen, er avstanden likevel stor, og ledningen blir ikke framtredende. Konsekvensutredningen gir konsekvensgraden *middels negativ* for friluftsliv på denne strekningen. Statnett foreslår ifølge innstillingen at det vurderes

kamuflering med grønne master, der de er synlige fra bebyggelsen i Lakselv og langs Lakselva, og videre i Karalaks og Brennelvdalen.

For reiseliv vil traseen i nærheten av Fossestrand og der den krysser Brennelva bli synlig fra bomiljøet og gårdsbutikken på Fossestrand, og fra området rundt Karalaks leir- og utfartssenter. Den vil krysse barmarks- og snøscooterløyper. Konsekvensutredningen vurderer konsekvensgraden av traseen til *liten negativ* i dette området.

Under NVEs saksforberedelse har det blant annet kommet inn høringsinnspill fra Arctic Ilo og LIScomp AS v/Frans Liski. Departementet viser til disse høringsuttalelsene, og hvordan de er omtalt i NVEs innstilling.

NVE har i innstillingen lagt til grunn at ledningen blir synlig i viktige frilufts- og naturområder, som kan oppfattes negativt for besøkende i områdene. NVE vurderer at det på den første delen av strekningen fra Kunsajávri til Rappafossen er forholdsvis god avstand mellom traseen og E6/fjorden. Det er også god avstand fra ledningen til de mer sentrale delene av Lakselv. På hele strekningen fra Rappafossen til den vinkler østover mot Lakselv transformatorstasjon, ligger både dagens ledninger og traseen til ny 420 kV-ledning med god bakgrunnsdekning i fjellsiden på vestsiden. Her mener NVE at mørkfargede master og isolatorer kan gi god kamuflerende effekt. Det kan også gi noe kamuflerende effekt på strekningen videre til inn til Lakselv transformatorstasjon sommerstid, men effekten vinterstid kan bli motsatt om vegetasjonen dekkes av snø. NVE mener Statnett bør drøfte effekten i samråd med lokale myndigheter, og beskrive dette i detaljplanen.

Etter NVEs vurdering vil betydelig høyere master i krysningspunktet ved Gjøkenes kunne bli synlige på lengre avstand. Samtidig taler hensynet til aktiviteten langs Lakselva for at større avstand til ledningen, gjerne i kombinasjon med kamuflerende tiltak, vil redusere de negative visuelle virkningene. Det er derfor mye som tyder på at Frans Liskis forslag til traséjustering vil gi reduserte ulemper for landskap, lokalmiljø og friluftslivs-/reiselivsinteressene. Disse hensynene må vurderes i lys av eventuelle ulemper for reindriften og oppdaterte naturfarevurderinger. NVE mener Statnett bør vurdere forslaget om justering i forbindelse med utarbeidelsen av detaljplanen, og eventuelt søke om justering av traseen dersom flere hensyn tilsier at løsningen samlet sett blir bedre.

NVE er enig i Statnetts vurdering av at omsøkt trasé langs dagens 132 kV-ledning ved kryssing av Lakselva, samlet sett vil gi minst negative visuelle virkninger i området, fordi inngrepene slik holdes samlet i én korridor.

Videre mot Fossestrand går traseen i områder med mer urørt preg til den krysser Brennelva. Her vil kamuflerende tiltak etter NVEs vurdering være mindre effektive. Samlet mener NVE traseen Statnett har søkt om på denne strekningen, er den som i størst mulig grad begrenser samlede visuelle virkninger.

Departementet er enig i NVEs vurderinger om at den omsøkte traseen, med parallellføring langs dagens 132 kV-ledning ved kryssing av Lakselva, samlet vil gi minst negative visuelle virkninger.

Departementet er enig i at mørkfargede master og isolatorer kan gi god kamuflerende effekt på strekningen fra Rappafossen/Ráhpongorsa til den vinkler østover mot Lakselv transformatorstasjon. Departementet tilrår at det settes vilkår om at Statnett skal kamuflere

mastene «forbi Rappafossen/Ráhpongorsa». Departementet presiserer imidlertid at det er naturlig at Statnett vurderer kamuflering langs hele det aktuelle strekket, og i den forbindelse vurderer hvor god avbøtende effekt dette tiltaket vil ha. Departementet viser også til at det framgår av detaljplanvilkåret at detaljplanen skal utarbeides i kontakt med ulike myndigheter og grunn- og rettighetshavere.

Videre er departementet enig med NVE i at Statnett bør gjøre en nærmere vurdering av om traseen ved Gjøkenes bør justeres fra østsiden til vestsiden av Lakselva, men at dette må vurderes opp mot andre relevante hensyn og virkninger, herunder reindrift og naturfare. Departementet tilrår at det settes vilkår om at dette skal beskrives nærmere i detaljplanen. Departementet presiserer for ordens skyld at en eventuell traséjustering kan gjøres av NVE i forbindelse med detaljplanbehandlingen, eventuelt som en mindre planendring.

Departementet viser også til at den nye 420 kV-ledningen legger til rette for at dagens 66 kV-ledning kan saneres. Departementet vurderer at fjerningen av dagens 66 kV-ledning vil være positivt av hensyn til visuelle virkninger.

Departementet vurderer at tiltaket, med de avbøtende tiltakene som tilrås, vil ha akseptable visuelle virkninger på delstrekningen.

4.7.5 Delstrekningen Fossestrand – Časkil

Traseen befinner seg i delområdet *Porsangerfjorden* med *stor verdi.* På denne strekningen har Statnett søkt om to traseer, traséalternativ 1.3 og 1.07. Statnett prioriterer traséalternativ 1.07. Statnett baserer sin prioritering på konsekvensutredningen, som peker på at det er en fordel at trasé 1.07 i større grad samlokaliseres med dagens ledning. Trasé 1.07 holder også større avstand til friluftsområdene ved Lavvtevárri, som ifølge konsekvensutredningen har *stor verdi*. Selv om konsekvensen for friluftsliv av begge traseene vurderes som *middels negativ,* gjør større grad av samlokalisering med dagens trasé at 1.07 kommer bedre ut for friluftsliv. De negative virkningene for reiseliv vurderes likt for begge alternativene, som *liten negativ*.

Flere av de som bor i Brennelvdalen er opptatt av bomiljøet og utsikten fra boligene sine, og har under NVEs saksforberedelse ment at traseer som går i større avstand til boligområder bør velges. Av traseene som Statnett har søkt om, mener beboerne ifølge innstillingen at trasé 1.3 best vil ivareta hensynet til dem, selv om flere har bedt om traseer enda lenger øst og sør for de omsøkte. Brennelv bygdelag har under NVEs saksforberedelse foreslått trasé 1.01 i kombinasjon med trasé 1.07, som i størst mulig grad følger traseen til dagens 132 kV-ledning. Brennelv bygdelag mener denne traseen best ivaretar hensynet til naturen i området, og gir minst mulig berøring med Lavvtevárris høydegrad og åpne landskap. Selskapet Wild Caribou har under NVEs saksforberedelse uttalt at store master i området der de tilbyr naturopplevelser vil være svært negativt for deres virksomhet, og kan ødelegge deres næringsgrunnlag. De ønsker derfor at traseen er i størst mulig avstand fra dem, og minimum 20 km.

NVE er enig i Statnetts prioritering av trasé 1.07 av hensyn til landskap. Det er positivt at den nye ledningen legges ved siden av dagens 132 kV-ledning over en lengre strekning, samtidig som den er justert lenger unna bebyggelsen i Brennelvdalen. Ulempen med trasé 1.07 er at det går nærmere Fossestrand gård enn trasé 1.3, men avstanden er likevel over 450 meter fra nærmeste bebyggelse. Hensynet til landskapsvirkninger står i mange tilfeller mellom hensynet til landskapet mange

ferdes i til daglig, og landskap med mer urørt preg og som brukes sjeldnere, men som har stor verdi som friluftslivs- og rekreasjonsområde. Etter NVEs vurdering vil trasé 1.07 være en mellomløsning som ivaretar flere hensyn, og den løsningen som samlet gir minst visuelle virkninger på denne strekningen.

Kamuflering i form av mørke master og isolatorer vil etter NVEs vurdering kunne ha noe effekt der ledningen krysser dalen, men liten effekt utover det på denne strekningen. Effekten vinterstid er også mer usikker. NVE tilrår at Statnett beskriver dette nærmere i detaljplanen.

Departementet viser til at området har verdi som friluftslivs- og rekreasjonsområde. Departementet er enig i NVEs vurdering av at trasé 1.07, som i større grad medfører parallellføring med dagens 132 kV-ledning, samlet sett er den tilrådelige traseen av hensyn til visuelle virkninger. Departementet har også lagt vekt på at trasé 1.07 holder større avstand fra Lavvtevárri. Dette er også trukket fram av Brennelv bygdelag.

Departementet viser til NVEs vurdering av at kamuflering av mastene og isolatorer kan ha noe effekt der ledningen krysser dalen, men liten effekt utover dette på strekningen. Departementet tilrår at det settes vilkår om at Statnett skal kamuflere mastene og isolatorene over Brennelvdalen, og at det i detaljplanen gis en nærmere vurdering og beskrivelse av endelig områdeavgrensning, farge- og komponentvalg. I dette området er særlig vurderinger av hvilken effekt som forventes av kamuflering på sommeren og vinteren viktig.

4.7.6 Delstrekningen Časkil – Lebesby

Statnett har kun søkt om én trasé på delstrekningen Časkil – Lebesby. Den nye 420 kV-ledningen er planlagt parallelt med dagens 132 kV-ledning Lakselv–Adamselv på hele strekningen til én av to alternative lokaliteter for nye Lebesby transformatorstasjon. Traseen går i hovedsak i delområdet *Rásttigaisá/Laksefjordvidda* med *stor verdi* for landskap. Det er et storskala viddelandskap med lite vegetasjon, men likevel med evne til å dempe inntrykket til større inngrep, ifølge konsekvensutredningen. Store Bjørndalen og Børselvdalen er to større daler som er viktige elementer i dette landskapet. Det er langt til bebyggelse, men ledningen vil bli synlig for mange som ferdes på vidda. Ledningen vil krysse flere elver, og gå langs Børselvdalen på en lengre strekning. Samlokalisering med dagens ledning vurderes som positivt i konsekvensutredningen. Konsekvensen for landskap vurderes som *middels negativ*.

Ledningstraseen krysser snøscooter- og barmarksløyper i områdene fra Store Bjørndalen til Børselvdalen. Områdene langs Storelva brukes i til samisk reiselivsvirksomhet. Konsekvensen for reiseliv vurderes som *liten negativ* i konsekvensutredningen.

Områdene langs Børselva, som er populær fiskeelv, og Storelva har *stor verdi* for friluftsliv. Ledningen vil bli synlig der den krysser disse områdene. Konsekvensutredningen vurderer at en ny 420 kV ledning i tillegg til dagens ledning vil redusere opplevelsesverdien av områdene. Konsekvensen vurderes til *liten til middels negativ* for friluftsliv. Traseen går nær kulturmiljø med synlige automatisk fredete kulturminner, som fører til at konsekvensutredningen gir traseen konsekvensgrad *stor negativ* for kulturmiljø.

NVE vurderer, i likhet med konsekvensutredningen, at samlokalisering med dagens 132 kV-ledning samlet sett gir mindre visuelle virkninger enn om nye områder berøres. Dagens trasé går nesten utelukkende langt fra bebyggelse og områder der folk ferdes i det daglige. Til gjengjeld vil

den nye ledningen gå gjennom verdifulle og populære friluftslivsområder, som framstår som urørte med unntak av dagens ledning. Særlig der ledningen går i Børselvdalen over en lengre strekning, vil den være godt synlig i et viktig område for friluftsliv. Samtidig er landskapet godt egnet til å dempe inntrykket av større ledninger, og en ny 420 kV-ledning vil absorberes godt i disse omgivelsene.

NVE mener mørke master og isolatorer ikke vil ha noen kamuflerende effekt i dette landskapet, men vil tvert imot kunne gjøre ledningen noe mer synlig. NVE mener Statnett har søkt om den traseen som gir minst negative virkninger for landskap og friluftsliv/reiseliv på denne strekningen.

Departementet er enig i NVEs vurderinger, og stiller seg bak vurderingen om at samlokalisering med dagens 132 kV-ledning samlet sett gir mindre visuelle virkninger enn om ny områder berøres.

4.7.7 Ny Lebesby transformatorstasjon

Statnett har søkt om to alternative plasseringer for nye Lebesby transformatorstasjon: Landersfjord (Lebesby A) og Adamsfjorddalen (Lebesby B). Disse har noe ulike virkninger for landskapet. Begge ligger innenfor delområdet *Indre del av Laksefjorden* med *stor verdi*. Adamsfjord naturreservat, som blant annet har som formål å bevare et terrasselandskap som viser landhevingene etter siste istid og to særpregete fosseløp, ligger hhv. nordvest og sørvest for de to alternative stasjonsplasseringene.

4.7.8.1 Landersfjord (Lebesby A)

Konsekvensutredningen beskrev den opprinnelige plasseringen av et utendørsanlegg som visuelt eksponert på et fjellplatå med tilnærmet bart fjell. Stasjonen ville blant annet bli godt synlig fra fylkesveien. Statnett har senere søkt om å bygge stasjonen etter dette alternativet som et innendørs gassisolert anlegg (GIS-stasjon) på en justert plassering cirka 700 meter sør for dagens Adamselv transformatorstasjon. Dette reduserer synligheten fra fylkesveien sammenlignet med det opprinnelige forslaget. Statnett søker om et inngjerdet areal på cirka 55 dekar. Samlet avsatt areal, inkludert cirka 600 meter adkomstvei, vil være cirka 127 dekar. Det vil også være nødvendig å sprenge i fjell og foreta fyllinger for å plassere stasjonen, som vil gi synlige og varige inngrep, ifølge konsekvensutredningen. Adkomstveier vil også gi fyllinger og skjæringer i landskapet. Konsekvensutredningen foreslår å ha en plan for sprengingen for å skåne terrenget og landskapet mest mulig, og revegetere fyllinger slik at de etter hvert ser mer naturlige ut.

Konsekvensutredningen konkluderte opprinnelig at Lebesby A som konvensjonelt utendørsanlegg hadde størst negative konsekvenser for landskap, med *stor negativ konsekvens*. For friluftsliv rangerte konsekvensutredningen dette alternativet som minst negativt med *ubetydelig konsekvens.* For reiseliv ble konsekvensen vurdert å være *ubetydelig til liten negativ.*

Plassering av transformatorstasjonen etter alternativet Lebesby A betyr også at 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby blir forlenget med cirka sju kilometer mot nord, parallelt med dagens 132 kV ledning Adamselv–Lakselv. Dagens 132 kV-ledning Adamselv– Lakselv må legges om og inn til Lebesby A. 132 kV-ledningene fra øst, Adamselv–Tana Bru og Adamselv–Varangerbotn, vil forlenges med cirka 800 meter fra dagens Adamselv transformatorstasjon til Lebesby A. I tillegg vil en eventuell 420 kV-ledning videre mot Seidafjellet, som Statnett har søkt om, gå i en trasé

sørøstover og delvis parallelt med dagens to 132 kV-ledninger mot hhv. Tana Bru og Varangerbotn.

Under NVEs saksforberedelse har Lebesby kommune og Kunes bygdelag uttalt at de foretrekker at transformatorstasjonen plasseres i Landersfjord. Videre har reinbeitedistrikt 13 uttrykt et ønske om at transformatorstasjonen heller plasseres i Landersfjord framfor Adamsfjorddalen.

NVE konstaterer i innstillingen at konsekvensutredningen har beskrevet virkningene av Lebesby A som et utendørsanlegg. Den justerte løsningen med innendørsanlegg er ikke rangert opp mot det opprinnelige alternativet. NVE mener de negative konsekvensene for landskapet av dette stasjonsalternativet blir redusert ved at selve stasjonsanlegget blir mindre ruvende som innendørsanlegg enn det som opprinnelig ble utredet. GIS-stasjonen vil ligge i en avstand av minst 250 meter til fylkesveien på det nærmeste og vil bli synlig fra veien. Terrenget i dette området er forholdsvis kupert, og gjennom god terrengtilpasning vil deler av anlegget kunne skjules noe av terrengformasjonene. NVE forventer at stasjonsalternativet i Landersfjord i seg selv vil få små eller ubetydelig visuelle virkninger for friluftsliv, reiseliv eller kulturmiljø.

4.7.8.2 Adamsfjorddalen (Lebesby B)

Alternativet Lebesby B planlegges som et konvensjonelt luftisolert utendørsanlegg i Adamsfjorddalen, omtrent sju kilometer sør for Adamselv transformatorstasjon. Etter at konsekvensutredningen ble gjennomført, har Statnett justert plasseringen av stasjonslokaliteten 300 meter lenger øst for opprinnelig omsøkt plassering. Justeringen innebærer også større avstand til fylkesveien. Statnett har oppgitt at totalt eiendomsareal, inkl. arealer for massedeponi på omtrent 25 dekar, blir ca. 185 dekar. I tillegg kommer en ca. 500 meter lang adkomstvei.

Ifølge konsekvensutredningen er stasjonen planlagt på en stor terrassert slette, i et landskap der Adamselva slynger seg og har skapt flere kroksjøer i dalen. Selv om stasjonen er stor, er det store landskapsrommet egnet til å redusere virkningen. Den kan bli delvis synlig fra fylkesveien vest for stasjonen. Konsekvensutredningen konkluderer med at Lebesby B har *middels til stor negativ konsekvens* for landskap, og dermed rangeres denne som bedre enn Lebesby A slik den opprinnelig var utredet. Lebesby B rangeres som dårligst for friluftsliv og reiseliv med *liten til middels negativ konsekvens.* Konsekvensutredningen begrunner dette med at stasjonslokalitetene ligger i randsonen til friluftsområdet Laksefjordvidda med *middels verdi,* og cirka 350 meter vest for scooterløypa innover Adamsfjorddalen.

Lebesby B er lokalisert i et område hvor Kunes Camping opplyser å ha reiselivsaktivitet. I konsekvensutredningen er det vurdert at stasjonen og atkomstveien vil medføre middels til stor negativ konsekvens for landskap, men at den ikke direkte vil hindre reiselivsaktivitet i området. Omfanget vurderes som lite negativt. Konsekvensen av selve transformatorstasjonen vurderes som *liten negativ*.

Konsekvensutredningen legger vekt at det må bygges to nye 132 kV-ledninger mellom Lebesby B og Uhca Sopmir/Lille Måsvannet, hvor de kobles til eksisterende ledninger. Denne negative virkningen oppveies ikke helt av at dagens 132 kV-ledninger fjernes, da det netto blir lengre strekninger med ny ledning, og de nye traseene er mer negative for bruken av områdene. For kulturmiljø vurderes Lebesby B å ha *ubetydelig konsekvens*, med ingen registrerte kulturmiljø i nærheten. Det inkluderer nye ledninger mellom Adamsfjorddalen og Uhca Sopmir.

Valg av Lebesby B betyr også at en eventuell kommende 420 kV-ledning fra Lebesby mot Seidafjellet etter Statnetts søknad vil legges parallelt med de to 132 kV-ledningene mot hhv. Tana Bru og Varangerbotn. På strekningen Lebesby B–Uhca Sopmir vil det i så fall bli tre parallelle kraftledninger i helt ny trasé.

I konsekvensutredningen som Statnett har levert for søknaden om ny 420 kV-ledning Lebesby-Seidafjellet, konkluderes det med at det er små forskjeller i de alternative ledningstraseene fra Lebesby A og Lebesby B. Fra Lebesby B blir de tre ledningene godt synlig i landskapsrommet rundt Adamssletta, som har stor verdi. På den annen side er dette den korteste traseen, som gjør at de kommer forholdsvis likt ut, ut fra de samlede virkningene for landskap, friluftsliv, reiseliv og kulturmiljø.

NVE er enig i konsekvensutredningens beskrivelse av visuelle virkninger av stasjonsplassering Lebesby B. NVE mener omleggingen av dagens traseer vil gi ulemper for nye områder mellom Lebesby B og Uhca Sopmir, og vil bli godt synlig i landskapsområdet Adamssletta.

Samlet mener NVE at plassering av selve stasjonen etter alternativet Lebesby A gir minst negative visuelle virkninger. Da ledningstraseene videre også vurderes å gi tilnærmet likeverdige negative virkninger, mener NVE samlet sett at Lebesby A gir minst negative visuelle virkninger.

4.7.8.3 Departementets vurdering

Departementet er enig med NVEs vurdering i at plassering av transformatorstasjon i Landersfjord (Lebesby A) er den løsningen som gir minst negative visuelle virkninger, og som ut fra samlede virkninger for landskap, friluftsliv og reiseliv er å foretrekke. Departementet viser til NVEs begrunnelse, og kan i det vesentlige stille seg bak denne. Departementet har særlig lagt vekt på at det omsøkte stasjonsalternativet for Lebesby A er en innendørs GIS-stasjon, slik at de negative landskapskonsekvensene for dette alternativet blir redusert sammenlignet med Lebesby A-løsningen som ble konsekvensutredet. Departementet viser videre til at valg av Lebesby B ville medført at det må bygges to nye 132 kV-ledninger mellom Lebesby B og Uhca Sopmir, og at dette vil være mer negativt for bruken av områdene, selv om dagens 132 kV-ledninger fjernes.

Selv om valg av Lebesby A også medfører at 420 kV-ledningen Skaidi–Lebesby blir forlenget med cirka sju kilometer mot nord, parallelt med dagens 132 kV ledning Adamselv–Lakselv, og de omleggingene av 132 kV-ledningene dette vil medføre, vurderer departementet likevel at Lebesby A totalt sett er det beste alternativet av hensyn til visuelle virkninger, friluftsliv og reiseliv.

4.7.8 Delstrekningen Lebesby B – Lebesby A

Ved valg av transformatorstasjonsplassering i Lebesby A, har Statnett på delstrekningen Lebesby B – Lebesby A søkt om én trasé parallelt og på østsiden av dagens 132 kV ledning til Adamselv transformatorstasjon. Traseen berører delområdene *Rásttigaisá/Laksefjordvidda* og *Indre del av Laksefjorden* med *stor verdi* for landskap. Konsekvensutredningen opplyser om at ledningen vil være synlig fra deler av fylkesveien i Adamsfjorddalen. Kryssingen av Adamsfjordelva og Adamsfjorddalen med kroksjøene er negativt for landskapet her. Ledningen vil imidlertid ikke være særlig synlig fra Adamsfjord naturreservat på grunn av topografi og avstand, som er over en kilometer. For landskapet vurderes konsekvensen til *middels til stor negativ,* som inkluderer strekningen helt til Guorgápmir. Parallellføring med dagens ledning regnes som positivt i

konsekvensutredningen. Virkningen for reiseliv vurderes til *liten negativ* og for friluftsliv til *liten til middels negativ.*

NVE vurderer at en ny 420 kV-kraftledning vil ha betydelig større dimensjoner enn dagens 132 kV-ledning, og blir mye mer synlig enn denne, for eksempel gjennom Adamsfjorddalen og langs Adamsfjordelva. Fra fylkesveien, der mange ferdes, er det likevel i hovedsak god avstand fra ledningen. Folk som bruker områdene til friluftsliv og rekreasjon vil kunne få naturopplevelsen påvirket av den nye ledningen. NVE legger til grunn at ledningen vil ha negative konsekvenser for friluftsliv og landskap. Slik NVE ser det, er det likevel gunstig at de to kraftledningene samlokaliseres på hele strekningen, for å unngå å berøre vesentlig større områder enn i dag. For det tilfellet at Lebesby transformatorstasjon plasseres i Landersfjord (Lebesby A), vurderer NVE at Statnett har søkt om den beste traseen på denne strekningen.

Mørke master og isolatorer vil kunne gi kamuflerende effekt på strekningen gjennom Adamsfjorddalen der det er bakgrunnsdekning i skog sett fra for eksempel fylkesveien sommerstid, men trolig ha dårlig effekt vinterstid. NVE anbefaler derfor ikke slike tiltak på denne strekningen.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at den omsøkte traseen på delstrekningen Lebesby B-Lebesby A er den traseen som gir minst negative virkninger for landskap, friluftsliv og reiseliv på denne strekningen. Departementet er også enig i at mørke master og isolatorer vil ha dårlig effekt vinterstid, og vil derfor ikke tilrå slike tiltak på delstrekningen.

4.7.9 Samlet vurdering av visuelle virkninger

Departementet viser til at en ny 420 kV-luftledning i driftsfasen vil ha negative visuelle virkninger for landskap, naturopplevelser, kulturmiljø og synlighet fra bolig- og fritidsbebyggelse. Visuelle virkninger er et tungtveiende hensyn ved den helhetlige vurderingen av hva som bør få konsesjon. Tiltaket er langs store deler foreslått parallellført med dagens 132 kV-ledning.

Det foreslås flere tiltak som skal bidra til å avbøte negative visuelle virkninger. Noen av tiltakene vil gjelde på hele ledningsstrekket, slik som bruk av matte liner. Videre tilrås det at Statnett på enkelte strekninger skal vurdere kamuflering av master i mørk grønn/brun farge og isolatorer. Det er omsøkt å føre ny 420 kV-luftledning gjennom Stabbursdalen, men med kabling av dagens 132 kV-ledning som jordkabel fra Ikkaldas til Kunsajávri. Kabling av topplinen til den nye 420 kV-ledningen vil også bidra til å redusere visuelle virkninger av ledningen gjennom Stabbursdalen. Tiltaket legger videre til rette for at dagens 66 kV-ledning gjennom Stabbursdalen kan saneres. Det tilrås også at det settes vilkår om at Statnett skal dekke Area Nett AS' kostnader med kabling av 22 kV-ledningen på strekningen fra Bevkop til sørsiden av Valdakmyra naturreservat. Kabling av disse ledningene vil bidra til å redusere visuelle virkninger i dette området betydelig.

Departementet tilrår også vilkår om at skogrydding, blant annet for å dempe direkte innsyn til kraftledningstraseene, skal begrenses så langt det vurderes som hensiktsmessig. Begrenset skogrydding kan bidra til å gjøre ryddebeltet mindre framtredende, slik at de negative visuelle virkningene av kraftledningen kan reduseres.

På bakgrunn av vurderingene over, mener departementet at følgende alternativ samlet sett gir minst negative visuelle virkninger:

- Trasé 1.0 fra Skaidi til Stabbursdalen nord

- Trasé 1.7 fra Stabbursdalen nord til Kunsajávri
- Trasé 1.0 fra Kunsajávri til Fossestrand
- Trasé 1.07 fra Fossestrand til Časkil
- Trasé 1.0 fra Časkil til ny Lebesby transformatorstasjon
- Ny Lebesby transformatorstasjon i Landersfjord (Lebesby A)
- Kabling av dagens 132 kV-ledning som jordkabel langs E6 fra Ikkaldas til Kunsajávri

4.8 Kulturminner og kulturmiljø

4.8.1 Innledning

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 5.8, der det er gjort en vurdering av tiltakets virkninger på automatisk fredete kulturminner, eventuelt vedtaksfredete kulturminner, og kulturmiljøer. Kulturminner og kulturmiljø kan bli visuelt påvirket av en ny ledning og ny transformatorstasjon. Ved denne vurderingen må det legges vekt på synlighet som funksjon av avstand og topografi. Det er også relevant hvorvidt kulturmiljøet har en viss opplevelsesverdi. Der ledningen krysser kulturminner vil liner spenne høyt over og ikke gi direkte skade på kulturminnene eller kulturmiljøene, forutsatt at det ikke plasseres master i kulturminnene. Den nye 420 kV-ledningen vil bli synlig for kulturminner som har en opplevelsesverdi i og langs traseen. Langs store deler av traseen vurderer imidlertid NVE at denne ulempen kan oppveies av fordelen ved å samle inngrepene.

NVE har i innstillingen vurdert virkningene av tiltaket der de mener kulturminner og kulturmiljøer kan bli vesentlig berørt og må hensyntas spesielt i den videre planleggingen. NVE har gjort en overordnet gjennomgang av de nye funnene til Sametinget langs traseene som er tilgjengelige i Askeladden. I innstillingen har NVE fokusert på kulturminner i eller langs ny trasé som ligger innenfor 300 meter fra traseen. Flere kulturminner i området har uavklart status, som betyr at de potensielt kan være fredet.

Der den nye 420 kV-ledningen er planlagt parallellført med dagens 132 kV-ledning, har Statnett skissert å utvide rettighetsbeltet med omtrent 40 meter. Det er da tatt utgangspunkt i en minimumsavstand mellom ledningen på 20 meter. Spesielle terreng- og klimaforhold kan imidlertid kreve større avstand mellom ledningene, og over de høyeste fjellområdene skisserer Statnett en avstand på 25 til 30 meter. NVE har derfor påpekt at det er noe usikkerhet knyttet til i hvor stor grad kulturminnene vil bli direkte berørt.

NVE har i innstillingen vurdert de ulike traséalternativene basert på konsekvensutredningen og foreløpige resultater fra kulturminneregistreringene. Departementet viser til at det blant annet er avholdt et møte mellom Sametinget og NVE under NVEs saksforberedelse, og legger disse opplysningene til grunn ved vurderingen. NVE har også påpekt at det på tidspunktet for oversendelse av innstillingen ikke forelå en sluttrapport med konklusjoner eller føringer fra Sametinget, og heller ikke resultater eller konklusjoner fra fylkeskommunens undersøkelser.

Departementet viser til at Sametinget i brev av 4. april 2025 til Statnett har sendt uttalelse med tilhørende rapport etter gjennomført kulturminneundersøkelse for ledningsprosjektet. Sametinget har i rapporten, under hvert enkelt kulturminne, vurdert hvilke som bør merkes, anleggstraseer som må legges om, eller der tiltaket medfører direkte konflikt behøver dispensasjonsbehandling etter kulturminneloven. Sametinget har samtidig lagt vekt på at det i en god del tilfeller er

vanskelig å si i hvor stor grad tiltaket berører kulturminner, og om det vil være nødvendig å søke om tillatelse til inngrep i kulturminner/sikringssoner. Sametinget poengterer at Statnett derfor må se hva som er mulig å tilpasse eller endre med tanke på masteplasseringer for å unngå skader på kulturminner, hvilke kulturminner som vil berøres direkte av tiltaket og om tiltaket vil medføre direkte konflikt med kulturminner som ikke er nevnt opp mot dispensasjon etter kulturminneloven. Det samme gjelder anleggstraseer for terrengtransport og deponi. I rapporten s. 129-130 skriver Sametinget følgende:

> «Tiltaket som helhet er for det meste parallellføring langs eksisterende 132kV-ledning, men vil ytterligere redusere kulturminnene og kulturmiljøenes opplevelsesverdi, ettersom det blir flere kraftlinjer og høyere master som ruver i landskapet. Spesielt vil det være svært negativt for strekningen Bissojohka-Čuđenjoasjávrrit som har mange kulturminner og kulturmiljø. Sametinget har likevel ikke ville kreve omlegging av 420kV-ledningen i forhold til kulturminner, og fremholder at de tekniske inngrepene bør holdes samlet slik at man ikke bygger ut inngrepsfrie områder.»

Departementet viser for øvrig til Sametingets uttalelse om hva de mener må framgå om kulturminner i forbindelse med utarbeidelse av detaljplan.

4.8.2 Skaidi – Ikkaldas

På strekningen Skaidi-Ikkaldas er det kun ett omsøkt traséalternativ, på sør- og vestsiden av dagens 132 kV-ledning. På denne strekningen er det to kjente kulturmiljøer i Skaidi omtalt i konsekvensutredningen. NVE vurderer at disse kulturmiljøene ligger så langt unna den nye ledningen at påvirkningen blir liten, selv om ledningen blir synlig fra området.

Sametinget har registrert flere nye samiske kulturminner både i dagens ledningstrasé og i nærheten av denne. Flere av kulturminnene er automatisk freda. De omfatter flere árran (ildsted), varder og varderekker og en teltring. De fleste ligger i så stor avstand fra dagens ledning at de ikke vil bli direkte berørt om rettighetsbeltet utvides med 40 m mot sør/vest, men en ny ledning blir mer synlig fra disse enn det som dagens ledning er i dag. Noen automatisk freda árran ligger innenfor dagens rettighetsbelte, og to vil ligge i eller rett ved nytt ryddebelte nord for Stabbursdalen. En varde med uavklart status (potensielt fredet) ligger cirka 60 m vest for ytterfasen for dagens ledning og dermed rett utenfor utvidelsen av rettighetsbeltet. Ledningen vil både bli synlig fra og kunne påvirke kulturminnene direkte.

Sametinget har i rapport av 4. april 2025 uttalt at kulturminnelokalitet id300736 ved Ruvžabákti, på nordsiden av Billefjorddalen, vil berøres direkte av tiltaket, se rapporten s. 30. Her er det to árran som ligger på øst-vestgående høydedrag, henholdsvis 13 og 29 meter fra eksisterende 132 kV-linje. Begge har vernestatus som automatisk fredet. Sametinget skriver at det må søkes dispensasjon for tillatelse til inngrep etter kulturminneloven. Kulturminnelokaliteten er omtalt i NVEs innstilling s. 162.

4.8.3 Stabbursdalen

Gjennom Stabbursdalen er det vurdert flere alternative traseer for den nye 420 kV-ledningen, i tillegg til to traseer for kabling av dagens 132 kV-ledning. Konsekvensutredningen omtaler flere samiske og nyere tids kulturminner (krigsminner) på strekningen. I tillegg har Sametinget gjort nye registreringer av samiske kulturminner som kan bli berørt av traséalternativene.

Trasé 1.9 innebærer en parallell trasé vest for 132 kV-ledningen. Denne traseen gir etter NVEs vurdering liten eller moderat konflikt med kulturminner. Luftledningen går vest for to automatisk fredete og et ikke-fredet árran som ligger i selve traseen for dagens 132 kV ledning i nordre del av Stabbursdalen. Den går deretter cirka 90 meter vest for kulturmiljøet Solbakken, før kryssingen av Stabburselva. Solbakken består av automatisk freda hus- og gammetufter etter kystsamisk bosetting. I konsekvensutredningen er kulturmiljøet vurdert til å ha stor kunnskaps- og opplevelsesverdi. For Solbakken vil trasé 1.9 føre til at den nye 420 kV-ledningen passerer noe lengre unna enn dagens 132 kV-ledning. Til gjengjeld blir en ny 420 kV-luftledning noe høyere, og kan fortsatt bli synlig fra kulturmiljøet. Sametinget har i møte med NVE uttalt at de vurderer traséalternativ 1.9 som det minst konfliktfylte alternativet for kulturminner.

Sametinget har i brev av 4. april 2025 uttalt at det i området Stabbursdalen ut fra kulturminnehensyn vil være fordelaktig at 132 kV-ledningen går som kabel langs E6, og at 420 kV-ledningen følger trasé 1.9, som blant annet går vest for kulturmiljøet Solbakken, jf. rapporten s. 129. Sametinget viser til at NVE imidlertid har innstilt på trasé 1.11 (ved kryssing av Stabburselva), som går på østsiden av kulturmiljøet Solbakken. Dette utgjør ifølge Sametinget ikke en stor forskjell i forhold til opplevelsesverdien av kulturmiljøet, som ved begge trasévalg vil få en negativ innvirkning på kulturmiljøet. Sametinget må imidlertid foreta en ny og grundigere kontrollbefaring av de to østligste tuftene id27878 og id59663 for å få en sikker kartfesting, og vurdere om de vil være i konflikt med tiltaket ved valg av trasé 1.11.

Sametinget har i samme rapport uttalt følgende om kulturminnelokalitet id301365 ved Morššajeaggi, vest for Beavgohppi/Bevkop, se rapporten s. 33.: «NVEs innstilling går for trasé 1.9 med gjenbruk av eksisterende 132kV trase (fremt til trasé 1.11 i Stabbursdalen), og senter av trasé 1.9 ligger kun 2m V for sikringssonen, og det er 12m fra sikringssonen til eksisterende master. Det er imidlertid usikkert hvor de nye mastepunktene vil komme, og det er fare for at tiltaket vil berøre kulturminnelokaliteten, og at det er behov for å søke om dispensasjon jf. kml. § 8.1. Anleggstrasé går også gjennom kulturminnelokaliteten og er i konflikt med kulturminnene, og traseen må derfor flyttes og kulturminnene merkes godt dersom de ikke blir dispensert.» Se også rapporten s. 130. Departementet viser til at denne kulturminnelokaliteten også er beskrevet i NVEs innstilling s. 163.

Traséalternativ 1.10 er en variant av trasé 1.9 som går nær Lombolaveien, hvor det er registrert en automatisk freda árran ca. 100 meter fra senterpunktet for ny trasé. Kulturminnet er i konsekvensutredningen vurdert å ha liten opplevelsesverdi. Ledningen vil være synlig i området rundt kulturminnet.

Traséalternativene 1.7 og 1.11 vurderes av NVE som de luftledningsalternativene som gir størst virkninger for kulturminner og kulturmiljø i Stabbursdalen. Trasé 1.7 går over eller tett på kulturmiljøene Solbakken og Kunsavárri, og blir godt synlig i disse områdene. Ifølge konsekvensutredningen vil ryddebeltet for dette alternativet omfatte to automatisk freda hustufter som ligger ca. 13 og 30 meter øst for planlagt trasé ved kulturmiljøet Solbakken. Sametinget har i møte med NVE bemerket at kartfestingen av disse tuftene er usikker, at det kan være flere tufter enn opprinnelig registrert, og mener det kan være konflikt med trasé 1.11. Sametinget har derfor meldt behov for å foreta en ny og grundigere kontrollbefaring av disse lokalitetene dersom trasé 1.11 får konsesjon. Det er usikkert om skyttergravene innenfor Kunsavárri vil bli ødelagt eller kun

påvirket visuelt. I konsekvensutredningen er dette alternativet vurdert å gi *middels til stor negativ konsekvens* for kulturminner og kulturmiljø.

På sørsiden av fjelltoppen Kunsavárri passerer ledningen i ca. 230 meter avstand fra to automatisk freda skyteskjulene registrert av Sametinget, og vil bli synlig fra disse. Basert på eksisterende kartfesting av kulturminner innenfor Solbakken, vurderer NVE at justeringen østover, som traséalternativ 1.8 over Stabburselva innebærer, utgjør liten forskjell i påvirkning på Solbakken. I og med usikkerhet knyttet til kartfestingen av kulturminner, kan dette imidlertid ikke konkluderes med før en eventuell oppfølgende befaring ved Sametinget. NVE konstaterer at dette alternativet vil krysse ytterligere en automatisk freda gammetuft innenfor dette kulturmiljøet rett ved Solbakkulpen og derfor være mer negativt for kulturminner og kulturmiljø enn 1.7 basert på foreliggende kartfestinger. Trasé 1.11 gir samme virkninger for kulturmiljøet Solbakken som trasé 1.7.

NVE har vurdert at traséalternativ 1.9 gjennom Stabbursdalen vil være det beste for kulturminner og kulturmiljø, mens traséalternativene 1.7/1.8 og 1.11 vil gi større visuelle virkninger for kulturminner og kulturmiljø i området Solbakken.

Det er vurdert to traséalternativer for kabling av dagens 132 kV-ledning, der traseen som på det meste av strekningen går langs E6 ikke er omtalt i konsekvensutredningen. NVE vurderer at jordkabeltraseen langs E6 vil gi mindre virkninger for kulturminner og kulturmiljø enn traseen langs dagens 132 kV-ledning. NVE skriver i innstillingen at også Sametinget har uttrykt dette i innsigelsesmøtet med dem. NVE legger til grunn at kabeltraseen vil være en begrenset visuell påvirkning sammenlignet med en luftledning.

Kabeltraseen langs E6 går på nordsiden av Stabbursdalen nær en ikke freda gårdstuft og en automatisk freda gammetuft ved Beavgohppi. Gammetuften ligger ca. 15 meter fra skissert trasé. NVE har forutsatt i innstillingen at traseen kan planlegges uten direkte inngrep i lokalitetene. Traseen går deretter ca. 50 meter øst for sikringssonen rundt kulturmiljøet Gáljagohppi, hvor det er registrert mange tufter og fangstgroper. NVE har lagt til grunn at traseen ikke vil komme nær sikringssonen, og at den går lavere i terrenget enn kulturmiljøet. NVE mener derfor at en kabeltrasé ikke vil bli synlig fra kulturmiljøet. Kabeltraseen kan gi konflikt med kulturmiljøet Kunsavárri. Kunsavárri består av skyttergraver fra 2. verdenskrig, og er ikke fredet. Skyttergravene er ikke innmålt, slik at virkningen er usikker. I konsekvensutredningen er opplevelsesverdien vurdert som liten til middels. På sørsiden av fjelltoppen Kunsavárri vil traseen passere omtrent 90 meter fra to automatisk freda skyteskjul. NVE har lagt til grunn at traseen kan tilpasses for å unngå direkte inngrep i kulturminnene/kulturmiljøene, og at den blir mindre tydelig i terrenget over tid.

NVE har vurdert at jordkabeltraseen som i stor grad følger E6 ikke vil være i vesentlig konflikt med kulturminner. Jordkabeltraseen som i stor grad følger dagens luftledningstrasé vil etter NVEs vurdering medføre inngrep i sikringssonen for et automatisk fredet fangsanlegg nord i Stabbursdalen. Et direkte inngrep i sikringssonen vil kreve dispensasjon etter kulturminneloven.

4.8.4 Stabbursdalen – Fossestrand

Fra sørsiden av Stabbursdalen og fram til Fossestrand i Brennelvdalen foreligger ett traséalternativ for den nye 420 kV-ledningen, som er parallellføring på sør- og vestsiden av dagens 132 kV

ledning. Ved Nuorttat Njeaiddán er det en teltring med uavklart status ca. 70 meter fra ytterfasen på 132 kV-ledningen. Denne vil bli liggende i eller rett utenfor det utvidede rettighetsbeltet. Ledningen vil også bli synlig fra et automatisk freda kjøttgjemme sør for Suolojavri cirka 190 m øst for dagens ledning.

4.8.5 Fossestrand – Časkiljohka

På strekningen fra Fossestrand og fram til Časkiljohka er det to omsøkte traséalternativer, 1.3 og 1.07. Trasé 1.3 gir et rettighetsbelte som går over eller tett på tre automatisk fredete árran og en ikke-fredet varde registrert av Sametinget. Kraftledningen vil både bli synlig fra kulturminnene og kan gi en direkte virkning. Trasé 1.07 krysser et ikke-fredet ildsted, og får et rettighetsbelte som går om lag 100 meter fra et automatisk fredet árran registrert av Sametinget, og som ligger tettere på trasé 1.3. Ledningen vil trolig bli synlig fra kulturminnet.

Sametinget har under NVEs saksforberedelse uttalt at traséalternativ 1.07 framstår som bedre for kulturminner og kulturmiljø enn trasé 1.3. Sametinget har i brev av 4. april 2025 gjentatt at trasé 1.07 på strekningen Brennelv-Časkil er det beste trasévalget, og har mindre innvirkning og konsekvenser for kulturminner, se rapporten s. 129.

NVE har også vurdert at traséalternativ 1.07 gjennom Brennelvdalen framstår som bedre for kulturminner og kulturmiljø enn trasé 1.3.

4.8.6 Časkiljohka – Adamselv

Mellom Časkiljohka i Brennelvdalen og Adamselv er det kun ett omsøkt traséalternativ, som innebærer parallellføring med dagens 132 kV-ledning. På denne strekningen er det registrert en rekke nye funn. Noen av disse er også omtalt i konsekvensutredningen, og de fleste er automatisk fredet. De fleste er kjøttgjemmer og árran, men også forråd, bogasteller, teltringer, steinsettinger, steinkrets og merkestein. Mange av dem ligger i dagens eller ny trasé, noe som innebærer at den nye ledningen både kan gi direkte inngrep i og bli synlig fra disse.

Konsekvensutredningen omtaler enkelte av kulturminnene, og opplevelsesverdien er gjennomgående vurdert som liten. I området mellom kulturmiljøet Storelva og Vuonjaljohka inngår imidlertid kulturminner i kulturmiljøet *Stuorrojohka*, som er vurdert å ha middels opplevelsesverdi. Ledningen vil bli synlig også fra disse.

4.8.7 Ny Lebesby transformatorstasjon

Ny Lebesby transformatorstasjon vil gi små virkninger for kulturminner og kulturmiljø. Alternativ plassering Lebesby A i Landersfjord er i konsekvensutredningen vurdert å gi *liten negativ konsekvens* på grunn av at den vil ligge cirka 500–750 meter fra kulturmiljø 21 Landersfjorden. Kulturmiljøet består av to automatisk fredete bosetningslokaliteter og en gammetuft med uavklart vernestatus. Stasjonen vil bli synlig. NVE vurderer også at atkomstveien til stasjonen vil ha begrenset påvirkning på dette kulturmiljøet. Sametinget har under NVEs saksforberedelse uttalt at kulturmiljøet i Landersfjord allerede er påvirket av eksisterende tekniske inngrep med Grieg Seafood og dagens transformatorstasjon, og at den alternative plasseringen Lebesby A er det beste valget med tanke på kulturminner og kulturmiljø.

Alternativ plassering av ny transformatorstasjon ved valg av Lebesby B i Adamsfjord vil ligge cirka 850 meter fra den automatisk freda tuften som ligger nær traseen for innføring av 132 kV

ledninger fra Varangerbotn, og vil bli synlig fra kulturminnet. Valg av Lebesby B vil medføre omlegging av 132 kV-ledninger fra Varangerbotn til Adamsfjorddalen. Langs disse traseene er det registrert en automatisk fredet varderekke, et fredet bogastelle og en teltboplass med melkegjerde og árran ca. 40 og 20 meter sør for traseen, og trolig utenfor nytt rettighetsbelte. I tillegg er det registrert to árran med uavklart status i og nær traseen for innføring av 132 kV-ledninger fra Varangerbotn til Lebesby B.

Under NVEs saksforberedelse har Sametinget uttalt at nye ledninger over Válljohskáidi og vestsiden av Uhca Sopmir vil gi en negativ påvirkning på opplevelsesverdien av kulturminner og kulturmiljø som ligger mer uberørt i dette området. Sametinget har i brev av 4. april 2025 uttalt at kulturmiljøet med gammetufter i Landersfjord allerede er påvirket av store tekniske inngrep med Grieg Seafood og dagens transformatorstasjon. Slik sett mener Sametinget at Lebesby A vil være et bedre stasjonsalternativ ved å samle de tekniske inngrepene, sammenlignet med Lebesby B i Adamsfjorddalen, se rapporten s. 129. Sametinget skriver at nye kraftlinjer over Válljohskáidi og vestsiden av Uhca Sopmir vil ha nærføring ovenfor ni kulturminnelokaliteter, og på den måten negativt påvirke opplevelsesverdien av kulturminner og kulturmiljø som ikke er utbygd.

NVE vurderer at ny stasjon i Lebesby, uavhengig av om man velger Lebesby A eller B, i seg selv ikke vil medføre vesentlige negative virkninger for kulturminner eller kulturmiljø.

4.8.8 Midlertidige anlegg og transport i anleggsfasen

Statnett planlegger transport i anleggsfasen i stor grad på vinterstid og ved bruk av eksisterende veier og traseer. På samme måte planlegges i stor grad bruk av eksisterende riggområder og lagerplasser. Det vil være behov for å ruste opp dagens veier noe, grave og legge til rette for å gjøre terrengtransport mulig, samt å utvide og ruste opp noen av riggplassene. I tillegg må det bygges midlertidige veier til enkelte riggplasser.

NVE konstaterer i innstillingen at traseer for terreng- og vintertransport enkelte steder ligger nær registrerte kulturminner. NVE mener det er viktig at Statnett detaljplanlegger eventuelle tiltak på transporttraseene og midlertidige anlegg for å unngå direkte inngrep i automatisk fredete eller vedtaksfredete kulturminner.

Sametinget har i brev av 4. april 2025 uttalt at anleggstraseene for terrengtransport har et stort konfliktpotensial, og at det allerede i dag er konflikt med enkelte eksisterende anleggsveier, jf. rapporten s. 130. Sametinget mener at der det allerede er etablert barmarksløyper, vil det ikke hjelpe å legge om traseen i anleggsfasen, ettersom erfaring tilsier at eksisterende barmarksløyper fortsatt kommer til å bli brukt i driftsfasen. Kulturminner som ligger utsatt til for skade eller allerede har skader vil kunne påføres ytterligere skader av anleggsmaskiner som kjøres inn og ut på disse barmarksløypene. Eksisterende løyper bør etter Sametingets vurdering primært brukes så langt det er mulig, men det må eventuelt søkes om dispensasjon siden det ikke er noen sikkerhet for at kulturminner ikke vil komme til skade. Kulturminnene må derfor ifølge Sametinget dispensasjonsbehandles, og det vil kunne stilles vilkår om arkeologisk undersøkelse for å sikre kulturhistorisk kunnskap før kulturminnene evt. går tapt. Også vintertraseer vil være i konflikt med kulturminner, og kan potensielt skade kulturminner hvis det eksempelvis er lite snø. Sametinget mener derfor at anleggstraseer må legges rundt kulturminnelokaliteter, men at dette lett bør kunne la seg gjøre med traseer for vintertransport.

Sametinget har i rapporten s. 130 pekt på følgende anleggstraseer/barmarksløyper som er i konflikt med kulturminner, og hvor det sannsynligvis må søkes om dispensasjon:

- Čuđenjoasjohnjálbmi/Čuđejohka, id300756, árran
- Doaresleakšá, id323672, geađgebearpmet árran
- Čađaoaivi, id303525, árran

I tillegg har Sametinget i rapporten s. 131 pekt på flere anleggstraseer for terrengtransport vinter og sommer som er i konflikt med kulturminner, men som vil kunne flyttes lengre unna kulturminnet. Utover dette påpeker Sametinget at det er mange kulturminner som ligger i nærhet av tiltaket som må merkes under anleggsfasen, ettersom det i rettighetsbelte for kraftlinjetraseen, langs anleggstraseer, samt på deponi og stasjonsområder, vil foregå anleggsarbeid med terrenggående maskiner, helikopter, deponi og lagring av master, materiell og utstyr.

Sametinget har også en særskilt merknad til anleggstraseer/barmarksløpyer ved sieidiene id27321 *Storsteinen* sør for Uhca Ánddojávri ovenfor Goarahatjávri, og id323678 *Čullogeađgi* øst for Luovanjoaskkejávri. Ettersom disse er eksisterende barmarksløpyer, og det er få innfartsmuligheter, vil ikke Sametinget motsette seg at de benyttes for transport langs de opparbeidede løypene. Sametinget uttaler at samiske helligsteder som sieidier har en høy aktelse i det samiske samfunnet, og de anses av Sametinget for å ha en stor kulturminneverdi. Sametinget skriver at det ikke tillates kjøring utenfor løypene, og ingen form for nye markinngrep eller deponering av utstyr langs løypene som vil kunne visuelt skjemme eller oppleves krenkende overfor helligstedet og sieidiene.

4.8.9 Departementets vurdering

NVE har i innstillingen påpekt viktigheten av at detaljplanleggingen av tiltaket bygger på sluttrapporten fra Sametinget med konklusjoner og føringer for kulturminner og kulturmiljø, og tilsvarende for resultatene og konklusjonene fra fylkeskommunens undersøkelser. NVE har også pekt på at det er viktig med dialog med fylkeskommunen, Sametinget og de berørte kommunene for å redusere tiltakets påvirkning på kulturminner og kulturmiljø.

Videre har NVE pekt på at kjøring i traseen og plassering av mastepunkter kan skade kulturminner og kulturmiljøer direkte. NVE mener derfor at Statnett må beskrive i en detaljplan hvordan dette i størst mulig grad skal unngås ved plassering av mastepunkter og tilpasning av arbeider både i anleggs- og driftsfasen. NVE anbefaler derfor at det bør stilles konsesjonsvilkår om å bruke eksisterende kjørespor langs traseen for 132 kV-ledningen der dette kan hindre direkte skade på freda kulturminner, og at Statnett må beskrive i en detaljplan hvor dette er mulig og hensiktsmessig. I tillegg anbefaler NVE at det settes vilkår om at Statnett i detaljplanen må beskrive hvordan kulturminner med sikringssoner skal merkes i kart og terreng i forkant av anleggsarbeidene, for å hindre utilsiktet skade.

Dersom det avdekkes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8 annet ledd, og kulturminnemyndighetene varsles.

Departementet vurderer at traséalternativ 1.9 gjennom Stabbursdalen, med justert trasé 1.10 sør for Stabburselva med luftledning ved Njallavárri, er det alternativet som har minst negative virkninger for kulturminner og kulturmiljø. Departementet vurderer at traséalternativene 1.7/1.8

og 1.11 vil gi større visuelle virkninger for kulturminner og kulturmiljø i området Solbakken. Departementet legger til grunn at Statnett ved detaljplanleggingen tar tilbørlig hensyn til Sametingets uttalelse om kulturminnelokalitet id301365 ved Morššajeaggi, vest for Beavgohppi/Bevkop.

Departementet er videre enig med NVEs vurdering av at jordkabeltraseen for kabling av 132 kV-ledningen langs E6 er det alternativet som gir minst negative virkninger for kulturminner og kulturmiljø, sammenlignet med jordkabeltraseen langs dagens luftledning.

Departementet vurderer også at trasé 1.07 gjennom Brennelvdalen har mindre negative virkninger for kulturminner og kulturmiljø enn trasé 1.3. Departementet har lagt vekt på at Sametinget også mener trasé 1.07 er et bedre trasévalg enn 1.3.

Når det gjelder plassering av ny transformatorstasjon, stiller departementet seg bak NVEs vurdering av at verken stasjonsplassering Lebesby A eller B vil medføre vesentlige negative virkninger for kulturminner og kulturmiljø. Departementet konstaterer samtidig at Sametinget har uttalt at nye ledninger over Válljohskáidi og vestsiden av Ucha Sopmir vil gi en negativ påvirkning på opplevelsesverdien av kulturminner og kulturmiljø som ligger mer uberørt i dette området, som kun er aktuelt ved valg av Lebesby B. Departementet har derfor kommet til at stasjonsplassering i Lebesby A er det foretrukne alternativet av hensyn til kulturminner og kulturmiljø.

Departementet er i utgangspunktet enig i NVEs anbefalte vilkår for å avbøte og redusere negative virkninger for kulturminner og kulturmiljø, og tilrår at det settes vilkår om dette i anleggskonsesjonen. Departementet vil imidlertid påpeke viktigheten av at Statnett av hensyn til kulturminner og kulturmiljø utarbeider detaljplanen i samråd med kulturminnemyndighetene. Sametinget har i brev av 4. april 2025 med tilhørende rapport *Samiske kulturminner langs 420 kV Skaidi-Lebesby* blant annet pekt på opplysninger og vurderinger som etter deres vurdering må inngå i detaljplanen av hensyn til kulturminner og kulturmiljø. Departementet tilrår at det framgår uttrykkelig av detaljplanvilkåret i anleggskonsesjonen at Statnett skal utarbeide detaljplanen i kontakt med både Sametinget og Finnmark fylkeskommune.

4.9 Vassdrag

4.9.1 Innledning

Departementet viser til konsekvensutredningen for naturmangfold pkt. 5.7 om akvatisk naturmangfold og NVEs innstilling pkt. 5.9.

I konsekvensutredningen for naturmangfold, er Repparfjordelva, Stabburselva, Lakselva, Børselva og Storelva trukket fram som prioriterte ferskvannslokaliteter av *stor verdi*. Langs traseene for de omsøkte ledningsalternativene, er Brennelva og Billefjordelva vurdert som *viktige* lokaliteter. Denne vurderingen er basert på forekomsten av anadrom fisk (laks, sjøørret og sjørøye) og foreliggende informasjon om bl.a. bestandsstørrelse og påvirkning.

Ifølge konsekvensutredningen er det for vassdragene uten anadrom fisk svært lite informasjon om det akvatiske naturmangfoldet. Kunnskapsgrunnlaget om ikke-anadrome vassdrag er dermed for mangelfullt til å brukes for verdsetting. Nær samtlige vassdrag langs de omsøkte traseene er vernet, inkl. Stabburselva, Lakselva og Børselva. Disse tre vassdragene er også nasjonale

laksevassdrag. Ny 420 kV ledning vil krysse alle vassdragene med luftspenn innenfor anadrom strekning. Kabling av dagens 132 kV-ledning er planlagt å krysse Stabburselva ved retningsstyrt boring eller ved at den monteres i veibrua. Kryssingen vil skje på anadrom strekning.

NVE er enig i konklusjonen i konsekvensutredningen om at luftspenn over de berørte vassdragene vil ha små virkninger i driftsfasen. NVE vurderer at det ikke er vesentlig forskjell på de ulike alternativene for luftledning i Stabbursdalen når det gjelder påvirkning av vassdrag. Det samme gjelder etter NVEs vurdering de to alternativene i Brennelvdalen.

NVE har i innstillingen forutsatt at Statnett, så langt det lar seg gjøre, setter igjen kantvegetasjon der ledningen krysser vassdrag, slik Statnett også skriver i konsesjonssøknaden. Dette inkluderer også vannene langs traseen, eksempelvis i Brennelvdalen. NVE anbefaler at det settes vilkår om at dette beskrives i en detaljplan. NVE påpeker videre at eventuell fjerning av kantvegetasjon langs berørte vassdrag må avklares etter vannressursloven § 11, og vil kreve dispensasjon etter søknad til Statsforvalteren. Departementet er enig i denne vurderingen, og tilrår at det settes vilkår i tråd med NVEs anbefaling.

4.9.2 Vurderinger

NVE har gjort en nærmere vurdering av tre tiltak etter vannressursloven §§ 8 (konsesjonspliktige tiltak), 18 (særskilt avgjørelse om konsesjonsplikt), 35 (andre vassdragstiltak i vernede vassdrag) og 35a (vassdragstiltak i nasjonale laksevassdrag). Dette gjelder kabling av dagens 132 kV-ledning Skaidi-Lakselv over Stabburselva, kryssing av sidebekk til Adamsfjordelva med adkomstvei til transformatorstasjonsalternativet i Adamsfjorddalen (Lebesby B), og gjenfylling av eller påvirkning av tjern ved bygging av transformatorstasjonsalternativet i Landersfjord (Lebesby A).

NVE vurderer at de øvrige omsøkte tiltakene ikke vil kreve noen ytterligere behandling etter vannressursloven. Dette inkluderer også kryssingen av Børselva og Lakselva, som forutsettes utført uten inngrep i vassdrag eller fjerning av kantsone.

Samtidig minner NVE i innstillingen om at vannressursloven har flere alminnelige regler om vassdrag, herunder aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5. NVE minner også om at dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser tilknyttet vassdraget kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven.

4.9.2.1 Stabburselva

Stabburselva ble vernet gjennom Verneplan for vassdrag i 1973 (Verneplan I). Verneinteressene i Stabburselva er knyttet til både naturvern, naturvitenskapelige interesser og friluftsinteresser, hvor blant annet friluftsliv, sportsfiske og laks har betydning for vernet. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag gir føringer for tiltak som kan skade verneverdiene. Hogst, forurensning og kraftledninger er nevnt som tiltak som kan være til skade for bl.a. kantvegetasjon, friluftsliv og biologisk mangfold. Stabburselva fikk status som nasjonalt laksevassdrag med en særlig beskyttelse av villaksen i 2003. I utgangspunktet er det ikke tillatt med nye inngrep og aktiviteter som kan skade villaksen.

Det er søkt om å kable dagens 132 kV-ledning, med to alternativer for kryssing av Stabburselva. Kryssing av elva oppstrøms Solbakkulpen er planlagt med graving i vassdraget, mens en kryssing

ved E6 er planlagt med graving eller kabling i brua. NVE vurderer at en kryssing av elva med jordkabel oppstrøms Solbakkulpen vil påvirke naturmangfold, elvas verdi som referansevassdrag og kan påvirke gyte- og oppvekstområder for villaks. Ut ifra dette mener NVE at tiltaket er i strid med verneinteressen i vassdraget og hensynet til villaksen, jf. vannressursloven § 35 nr. 8. NVE vurderer at kryssing av Stabburselva ved E6 har mindre konsekvenser enn ved graving i vassdraget ved Solbakken. Kryssing i en trasé som følger E6 er derfor det beste for villaksen og de øvrige verneverdiene i vassdraget. NVE viser til at denne vurderingen også støttes av både Statnett og Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

NVE mener kabling i bru eller retningsstyrt boring ved E6 ikke vil påvirke verneverdiene i Stabburselva og villaksen vesentlig. Verken kabling i bru eller retningsstyrt boring ved E6 vil etter NVEs vurdering være konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8. Kabling i bru er mest skånsomt, men dette vil kreve tillatelse etter vegloven fra vegeier Statens vegvesen. Dersom Statnett ikke får en slik tillatelse, mener NVE at boring i dette området er den nest beste løsningen av hensyn til villaksen.

Dersom kryssing utføres med graving i elva, mener NVE at dette kan gjøres så lenge tiltaket gjennomføres så skånsomt som mulig. Det vil være viktig å begrense påvirkning på gyte- og oppvekstområder, og ikke være til hinder for opp- og nedvandring av anadrom fisk. NVE vurderer at graving i området ikke bør utføres dersom det er plommesekkyngel eller egg i substratet og i perioder med utvandrende smolt. NVE mener derfor at ev. graving bør gjennomføres i perioden juli-september, og at tiltaket må planlegges slik at det er mulig for fisk å vandre forbi området. NVE mener også at det må utføres på lav vannføring for å minimere avrenning og fare for tilslamming. NVE anbefaler at Statnett i detaljplanen beskriver utføring av kryssingen, og hvordan hensynet til både villaksen og verneverdiene i vassdraget for øvrig skal ivaretas.

Departementet stiller seg bak NVEs vurdering av at kabling av dagens 132 kV-ledning med en kryssing av Stabburselva ved E6 er den beste løsningen for villaksen og de øvrige verneverdiene i vassdraget. Slik saken er opplyst, er departementet enig i at kabling i bru ved E6 framstår som den foretrukne løsningen for kryssing av Stabburselva, men dette forutsetter blant annet tillatelse fra Statens vegvesen. Dersom det viser seg ikke å være mulig med kabling i bru ved E6, mener departementet det framstår som en akseptabel løsning med retningsstyrt boring. Siden den endelige løsningen uansett først fastsettes ved godkjenning av detaljplan for bygging og drift av anlegget, er departementet enig i at det skal settes vilkår i anleggskonsesjonen om at Statnett i detaljplanen må beskrive hvordan kryssingen av Stabburselva skal utføres, og hvordan hensynet til villaksen og de øvrige verneverdiene i området skal ivaretas. Hvis løsningen som framlegges i detaljplanen er kabling i bru ved E6, antar departementet at dette punktet kan beskrives forholdsvis kort i detaljplanen. Om Statnett i detaljplanen foreslår å krysse Stabburselva med retningsstyrt boring, må detaljplanen beskrive hvorfor kabling i bru ved E6 ikke er et aktuelt alternativ. Dersom Statnett under detaljprosjekteringen kommer fram til at de ønsker å krysse vassdraget med graving, kan dette ikke gjøres som en del av detaljplanen. I så fall må dette omsøkes som en planendring.

4.9.2.2 Adamsfjordelva (sidebekk)

Planlagt atkomstvei til stasjonsalternativ B i Adamsfjorddalen krysser en sidebekk til Adamsfjordelva. Kryssingen er planlagt ved å legge bekken i rør i krysningspunktet. Bekken er

ikke lakseførende, men det går ikke fram av søknaden om det er annen fisk i elva. NVE mener likevel det er viktig å sikre at kryssingen av bekken utføres slik at det ikke skapes vandringshinder for fisk og andre vannlevende organismer. Dersom det skal legges rør, mener NVE at bunnen av røret må dekkes med bunnsubstrat som i elva. Tiltaket trenger ingen ytterligere behandling etter vannressursloven. Hvis man velger stasjonsalternativ Lebesby B, anbefaler NVE at Statnett i detaljplanen må beskrive hvordan kryssingen skal skje med minst mulig påvirkning på vassdraget eller vandringsmuligheter for vannlevende organismer.

Departementet viser til NVEs vurdering. Siden departementet ikke tilrår transformatorstasjonsplassering i Adamsfjorddalen (Lebesby B), utformes det ikke vilkår i anleggskonsesjonen om at Statnett i detaljplanen må beskrive hvordan kryssingen av sidebekken til Adamsfjordelva skal skje med minst mulig påvirkning på vassdraget eller vandringsmuligheten for vannlevende organismer.

4.9.2.3 Tjern tilknyttet Landersfjorden bekkefelt

Stasjonsalternativ Lebesby A ved Landersfjord vil påvirke et tjern på kote 58 og to mindre myrtjern på kote 52. Påvirkningen vil bestå av gjenfylling og/eller andre vesentlige inngrep. Nedbørsfeltet er svært begrenset (0,1 km^2), og NVE vurderer at bekken nedstrøms ikke har årssikker vannføring.

Tjernet på kote 58 er sterkt gjengrodd, og det er lite sannsynlig at det er fisk her. Det er ikke registrert andre arter eller naturtyper som kan bli påvirket av tiltaket. En gjenfylling av tjernet har etter NVEs vurdering trolig små negative konsekvenser, og krever ingen behandling etter vannressursloven.

Departementet viser til NVEs vurdering, og mener transformatorstasjonsplassering ved Lebesby A vil ha akseptable virkninger for tjern tilknyttet Landersfjorden bekkefelt gitt foreliggende kunnskap og opplysninger.

4.10 Forurensning i sjø

For det tilfellet at man velger transformatorstasjonsplassering i Adamsfjorddalen (Lebesby B), har Statnett søkt om å bygge et lossehakk i Storfjorden, indre del av Laksefjorden utenfor Kunes. Under NVEs saksforberedelse har Statsforvalteren i Troms og Finnmark uttalt at det må undersøkes om sjøbunnen som blir berørt er forurenset, og at det er fare for oppvirvling og spredning av miljøgifter dersom dette er tilfellet. Statsforvalteren har også uttalt at utfylling med sprengstein kan medføre fare for spredning av plastforurensning i sjø, og ber om at det tas hensyn til disse forholdene i den videre planleggingen. Det er også vist til at mudring og utfylling i sjø vil kreve tillatelse fra Statsforvalteren.

NVE har i innstillingen vist til at Storfjorden i Vann-Nett er angitt med en god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Naturbase viser ikke forekomster av forurenset grunn eller sedimenter i området. NVE forutsetter at Statnett gjør en nærmere vurdering av forurensede sedimenter i forbindelse med en eventuell detaljplanlegging, og innhenter nødvendige tillatelser fra Statsforvalteren før byggestart. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at dette beskrives kort i detaljplanen.

Departementet påpeker at NVEs anbefaling kun er aktuell ved valg av stasjonsalternativ Lebesby B. Ettersom departementet tilrår at det gis konsesjon til stasjonsalternativ Lebesby A, utformes det ikke konsesjonsvilkår om forurensning i sjø.

4.11 Klimagassutslipp

Ny 420 kV ledning Skaidi-Lebesby vil i liten grad bygge ned karbonrike arealer, uavhengig av traséalternativ. Traseen går i hovedsak over fjellområder med lite eller ingen vegetasjon. I de lavereliggende dalførene som Adamsfjorddalen, Brennelvdalen/Lakselv og Stabbursdalen, går ledningen i skog klassifisert som *impediment*, dvs. uproduktiv skog som også har lavere opptak av CO_2. Her kan det bli behov for hogst.

4.11.1 Mastepunkter

Ifølge tilleggssøknaden vil totalt tre mastepunkter berøre myr. Statnett mener det er mye som skal til for at myrområdet rundt et mastepunkt blir drenert og myra blir ødelagt. NVE er enig i denne vurderingen, men mener Statnett i en detaljplan må beskrive hvordan arbeidene skal utføres for å gjøre minst mulig skade på myra. Departementet er enig i NVEs vurdering, og tilrår at det settes vilkår i tråd med dette.

Dersom man velger å gå for alternativet med kabling av dagens 132 kV-ledning gjennom Stabbursdalen, viser NVE til at den vestligste traseen er lagt i bue rundt to større myrområder for å unngå å påvirke disse. NVE viser til deres anbefalte vilkår om å unngå transport og inngrep i myr, og anbefaler også at det stilles vilkår om at dersom kabel må krysse myr, skal dette ikke føre til at grunnvannstanden på omkringliggende myrareal senkes (myra dreneres). Ettersom departementet ikke tilrår at det gis konsesjon til kabling av dagens 132 kV-ledning gjennom Stabbursdalen, men langs E6, er ikke denne problemstillingen aktuell.

4.11.2 Transformatorstasjonsplassering

De to alternative transformatorstasjonsplasseringene i Lebesby vil ha ulik virkning på utslipp av klimagass. Lebesby A i Landersfjord ligger delvis på myr, og vil kreve utgraving av denne. Lebesby B i Adamsfjord ligger på impediment.

NVE har i innstillingen forutsatt at myra ved Landersfjord er på om lag 26 dekar. Dersom man forutsetter en gjennomsnittlig dybde på to meter, vil utgraving av myra gi et utslipp tilsvarende 8800 tonn CO_2-ekvivalenter, tilsvarende «noe negativ konsekvens» for dette tiltaket isolert sett, jf. M-1941. Dersom myra er gjennomsnittlig dypere enn to meter, vil utslippet bli høyere.

Lebesby A vil føre til størst utslipp av klimagasser. NVE legger samtidig til grunn at en ny ledning mellom Skaidi og Lebesby, inkl. nødvendig transformatorstasjon, samlet sett vil bidra til å redusere klimagassutslipp, og derfor komme ut med en total klimanytte uavhengig av stasjonsalternativ. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett i detaljplanen vurderer og beskriver om myrmassene som tas ut kan anvendes til annen bruk eller lagres på en måte som minimerer klimagassutslippene.

Departementet er enig i NVEs vurdering av at transformatorstasjonsplassering i Landersfjord (Lebesby A) vil føre til størst utslipp av klimagasser, siden den vil kreve utgraving av myr. Ledningens bidrag til å redusere klimagassutslipp vil være den samme uavhengig av om man velger Lebesby A eller Lebesby B. Isolert sett taler derfor hensynet til klimagassutslipp at man

velger transformatorstasjonsplassering i Adamsfjorddalen (Lebesby B). Departementet er imidlertid enig med NVE i at denne negative virkningen for klimagassutslipp delvis kan avbøtes ved at det stilles vilkår om at Statnett i detaljplanen vurderer og beskriver om myrmasser som graves ut ved stasjonsområdet kan anvendes til annen bruk eller lagres på en måte som minimerer klimagassutslipp.

4.11.3 Anleggsfase

Statnett skriver at transportveier langs omsøkte ledningstraseer totalt berører seks dekar myr, og at det av riggplasser/anleggsplasser i praksis kun er en myr ved Steinli i nordre deler av Stabbursdalen som blir berørt. Statnett ønsker å bruke vintertransport og terrengforsterkende tiltak i områder der det kan oppstå utslipp som følge av dype kjørespor. Statnett mener derfor at klimagassutslippene i anleggsfasen vil bli små.

NVE anbefaler at det stilles vilkår om at Statnett unngår inngrep og kjøring i myr, og at det må gjøres avbøtende tiltak dersom dette ikke kan unngås. NVE legger til grunn at disse tiltakene også skal være egnet til å minimere klimagassutslipp fra myr. NVE anbefaler videre at det stilles vilkår om at dersom 132 kV-jordkabelen berører myr, må det iverksettes tiltak for å unngå at kabelgrøfta fører til grunnvannssenkning i myra.

Departementet tilrår at det stilles vilkår om restriksjoner på transport og inngrep i myr, se de nærmere vurderingene som er gjort for naturtyper og vegetasjon på delstrekningen Skaidi-Stabbursdalen. Departementet antar at vintertransport i stor grad vil kunne redusere negative virkninger for myr. På denne bakgrunn vurderer departementet at tiltaket vil ha akseptable konsekvenser med hensyn til klimagassutslipp.

4.12 Naturfare

På oppdrag fra Statnett, har NGI gjennomført en skredfarevurdering for mastepunktene for traséalternativene 1.7 i Stabbursdalen, trasé 1.01 i Brennelvdalen, samt for transformatorstasjonsalternativene. Sweco har utført grunnundersøkelser og geoteknisk vurdering av stasjonsalternativene.

4.12.1 420 kV Skaidi-Lebesby

NGI har identifisert totalt 47 mastepunkter på den omsøkte strekningen som kan være utsatt for skredfare. NGI skriver i skredfarevurderingen at det vil bli gjort en detaljert vurdering av hvert mastepunkt i en senere fase, og at det ved denne detaljvurderingen vil vurderes om mastepunktene må sikres eller ikke. Departementet legger til grunn at Statnett følger NGIs faglige anbefalinger i den videre planleggingen av tiltaket.

Traseen for kablingen av 132 kV-ledningen Skaidi-Lakselv vil gå gjennom et aktsomhetsområde for kvikkleire, og graving av grøfter kan forverre skråningsstabiliteten. Ved graving av grøfter dypere enn to meter kreves det alltid en geoteknisk vurdering. Statnett har opplyst om at grøftedybden til jordkabelen vil være på én meter, og NVE vurderer derfor at tiltaket ikke trenger videre geoteknisk vurdering. Departementet stiller seg bak denne vurderingen. I likhet med NVE, påpeker departementet at det er viktig at tiltaket planlegges slik at områdestabiliteten ikke forverres, og blir gjennomført i tråd med NVEs kvikkleireveileder.

4.12.2 Ny Lebesby transformatorstasjon

Stasjonsalternativ Lebesby A ligger ifølge NVE Atlas innenfor et aktsomhetsområde for snøskred. Statnett har skrevet at NGI ved befaring i 2016 konkluderte med at terrengutformingen vil hindre et eventuelt snøskred å nå tiltaksområdet til Lebesby A. NVE mener derfor at det ikke er behov for ytterligere tiltak eller utredninger for snøskred for Lebesby A. Departementet legger denne vurderingen til grunn.

Både Lebesby A og B ligger innenfor aktsomhetsområder for kvikkleire. Lebesby A er ifølge Statnett plassert i et område med mye berg i dagen. I områder med berg i dagen eller der det er grunt til berg, er det ikke fare for kvikkleireskred.

Sweco har utført grunnundersøkelser for Lebesby B i 2020 og i 2021. Grunnundersøkelsene påviste kvikkleire på vestsiden av dagens 132 kV-ledning og i bekkedalen. På østsiden av ledningen er det ikke påvist kvikkleire, og plasseringen av Lebesby B ble derfor i tilleggssøknaden av 2021 søkt flyttet hit, om lag 300 meter øst for opprinnelig omsøkt plassering. Planlagt adkomstvei, massedeponi og riggområde vil medføre terrenginngrep i kvikkleireområdet på vestsiden av kraftledningen. Etableringen av adkomstvei vil medføre ca. 5 meter fylling i bekkedalen. Stabiliteten av bekkedalen er ikke tilstrekkelig ved oppfylling med ordinære masser. Sweco vurderer at en motfylling på én meter over dagens terreng på nedstrømssiden av veien vil gi tilstrekkelig områdestabilitet i bekkedalen. Videre anbefaler Sweco at det blir brukt lette fyllmasser i etableringen av adkomstveien for å redusere eventuelle store total- og differansesetninger. Ved valg av stasjonsalternativ Lebesby B, vil Statnett etablere deponi og riggområde på den østlige skråningen. Sweco har vurdert at stabiliteten for disse tiltakene er tilfredsstillende.

Sweco har i utredningen av faren for kvikkleireskred gjort oppmerksom på enkelte forhold de mener må ivaretas i den videre detaljplanleggingen av tiltaket. Departementet legger til grunn at Statnett tar hensyn til Swecos faglige anbefalinger i den videre planleggingen av tiltaket.

I likhet med NVE, bemerker departementet at Statnett er ansvarlig for å sørge for effektiv sikring og beredskap, og at bygging av anlegget planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet mot naturfare, jf. energilovforskriften §§ 3-5 og 3-7. Videre følger det av energiloven § 9-2 første ledd at den som helt eller delvis eier eller driver anlegg eller system som er eller kan bli av vesentlig betydning for produksjon, omforming, overføring, omsetning eller fordeling av elektrisk energi, plikter å sørge for effektiv sikring og beredskap og iverksette tiltak for å forebygge, håndtere og begrense virkningene av ekstraordinære situasjoner som nevnt i energiloven § 9-1 fjerde eller femte ledd og for å gjenopprette normal situasjon. Departementet vurderer at hensynet til naturfare er tilfredsstillende ivaretatt både ved valg av stasjonsalternativ Lebesby A og Lebesby B. Hensynet til naturfare tilsier isolert sett ikke at den ene løsningen velges framfor den andre.

4.13 Arealbruk, landbruk og annet utmarksbruk

4.13.1 Båndlagt areal

Den nye 420 kV-ledningen er omsøkt på arealer som i det vesentligste er regulert til LNFR-områder i gjeldende arealplaner. Ledningstraseen vil båndlegge et belte med bredde på 20 meter fra ledningens senterlinje til hver side, altså et belte på 30 meter langs med traseen. Den omsøkte ledningen er omtrent 131 km lang, avhengig av hvilke traséalternativer man velger. Dette gir et

samlet båndlagt areal på ca. 5240 dekar, der det blant annet kan ryddes skog og ikke oppføres viktige bygninger. I konsesjonssøknaden er områdene som båndlegges beskrevet som hovedsakelig utmarksområder med fjellvegetasjon. Ledningen vil også krysse noen skogsområder, primært fjellbjørkeskog, men også noe blandingsskog og furu i Stabbursdalen, forbi Lakselva og Brennelvdalen.

Kraftledningen forventes å medføre marginale tap av såkalte INON-områder (inngrepsfrie naturområder). Statnett har i søknaden skrevet at de i hovedsak ønsker å benytte allerede opparbeidede arealer til rigg og anleggsplasser. Ved å benytte eksisterende parkeringsplasser, grus- eller sandtak, unngår tiltaket å båndlegge mer inngrepsfritt areal enn nødvendig.

Ved Ikkaldas har Statnett behov for ca. 300 meter midlertidig anleggsvei, for trommeltransport inn til ledningstraseen.

Departementet vurderer at kraftledningstraseen, med nødvendige hjelpeanlegg, vil ha akseptable virkninger av hensyn til båndlegging av arealer.

4.13.2 Ny Lebesby transformatorstasjon

De to transformatorstasjonsalternativene vil ha noe ulik virkning av hensyn til båndlagt areal.

Stasjonsalternativ Lebesby A er planlagt plassert omtrent 700 meter sør for dagens Adamselv transformatorstasjon. Lebesby A er omsøkt som et GIS-anlegg, som vil kreve et mindre areal, og ikke komme i konflikt med områder med utfordrende grunnforhold. Inngjerdet stasjonsareal vil båndlegge et areal på om lag 55 dekar. Statnett har for Lebesby A søkt om et totalt område på om lag 127 dekar. Dette inkluderer adkomstvei. For dette alternativet er det ikke omsøkt etablering av massedeponi, ettersom stedegne masser vil benyttes som en del av tiltaket for å tilpasse terreng og landskap rundt stasjonsområdet og adkomstveien. Valg av Lebesby A vil medføre at et mindre tjern helt øst på det planlagte stasjonsområdet må fylles igjen. I tillegg vil et mindre myrtjern fylles igjen, ettersom det skal etableres gjerde rundt stasjonen som berører myrtjernområdet.

Stasjonsalternativ Lebesby B er planlagt plassert i Adamsfjorddalen, med et totalt båndlagt areal på om lag 185 dekar, hvorav 25 dekar er planlagt som et nytt massedeponi. Under NVEs saksforberedelse har blant annet Kunes bygdelag uttalt at Lebesby A er det minst inngripende for lokalsamfunnet, og er å foretrekke framfor plassering i Adamsfjorddalen. Reindriftsutøverne i området har ifølge innstillingen også uttalt seg negativt mot plassering i Adamsfjorddalen.

I likhet med NVE, vurderer departementet at Lebesby A er det stasjonsalternativet som har minst negative virkninger av hensyn til båndlegging av arealer. Departementet viser særlig til at Lebesby A vil kreve mindre areal enn Lebesby B, og at Lebesby A vil plasseres forholdsvis nær dagens Adamselv transformatorstasjon.

4.13.3 Infrastruktur

Departementet viser til NVEs innstilling pkt. 5.13.3. Det er ikke identifisert områder der den nye kraftledningen vil komme i konflikt med annen infrastruktur på en måte som er relevant for trasévalg.

NVE viser til at den omsøkte 420 kV-ledningen vil krysse over E6 rett sør for Lakselv, og at dersom dagens 132 kV-ledning skal kables langs E6 forbi Stabbursdalen, og eventuelt klamres til vegbrua over Stabburselva, vil dette kreve tillatelse fra Statens vegvesen. Departementet legger til

grunn at Statnett vil søke vegeier om tillatelse i tråd med departementets forutsetning om at den foretrukne løsningen for kabling langs E6 er klamring til brua.

Når det gjelder telenettet, skriver Statnett at omfanget av tradisjonelle vernevedtak forventes å bli vesentlig redusert innen ledningen blir satt i drift. Statnett har sendt opplysninger om anlegget til Telenor for utredning, og NVE forutsetter at Statnett holder nødvendig dialog med Telenor. Departementet legger dette til grunn.

Tilsvarende legger departementet til grunn at Statnett avklarer tiltakene og eventuell merking av nettanlegget med luftfartsmyndighetene.

4.13.4 Landbruk

NVE har under saksforberedelsen mottatt enkelte innspill som angår landbruk, beitemark og dyrka mark. Statsforvalteren har bedt om at man finner en mer egnet plassering for baseplass ved Fossestrand nær Lakselv, for å unngå å bruke dyrka mark. Statsforvalteren har også bedt om at det unngås å sette mastepunkter på dyrka mark. Lakselv-Brennelv beitelag har påpekt at eventuelle skader på beitemark eller gjerder som oppstår under anleggsarbeidet må rettes opp i, og at gjerdeporter blir lukket. NVE tilrår at dette følges opp i detaljplanen. Departementet er enig i denne vurderingen, og tilrår at det settes vilkår om at Statnett skal unngå å sette mastepunkter på dyrka mark. Dersom Statnett mener dette ikke er mulig, skal Statnett i detaljplanen begrunne hvorfor og beskrive hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt for å ta hensyn til dyrka mark.

Videre er departementet enig i at Statnett i detaljplanen skal beskrive mulighetene for å unngå inngrep på dyrka mark, blant annet for planlagt baseplass ved Fossestrand. Departementet mener at Statnett i detaljplanen også må beskrive tiltak for hvordan man kan unngå skader på beitemark eller gjerder som oppstår under anleggsarbeidet. Departementet er også enig med Lakselv-Brennelv beitelag at det er viktig at gjerdeporter blir lukket, og legger til grunn at Statnett følger opp dette i både anleggs- og driftsfasen.

4.13.5 Tradisjonell samisk utmarksbruk og andre samiske interesser

Departementet viser til NVEs innstilling s. 187 om tradisjonell samisk utmarksbruk og andre samiske interesser. Departementet viser blant annet til at Sametinget i uttalelse av 3. august 2023 har påpekt at konsekvensutredningen ikke spesifikt har omtalt tiltakets konsekvenser for samisk utmarksbruk.

NVE skriver i innstillingen at tradisjonell samisk bruk og forvaltning av naturen (meachásteapmi) ikke er utredet som et eget tema. NVE har imidlertid lagt til grunn at tiltakets virkninger for andre samiske interesser enn reindrift inngår i konsekvensutredningen og vurderingen av andre temaer, slik som friluftsliv, reiseliv, næring og kulturminner.

Sametinget har i forbindelse med innsigelsesmøte av 13. juni 2025 blant annet pekt på omtalen av samisk utmarksbruk i saken. Sametinget har også vist til at tradisjonell samisk utmarksbruk er omtalt i Sannhets- og forsoningskommisjonens sluttrapport, se sluttrapporten kapittel 23, og særlig kap. 23.7 *Forvaltningens utfordringer*. Her er det blant annet uttalt at det er «et gjennomgående trekk at mulighetene for å drive med meachásteapmi har blitt stadig dårligere», og at «[o]ffentlig forvaltning når det gjelder utmark, har hovedsakelig vært innrettet mot

allmennhetens interesser. «Naturvern» og «friluftsliv» har vært overordnede hensyn og ikke utmarksutøvernes interesser og rettigheter».

Departementet konstaterer at meachásteapmi ikke er utredet som et separat tema i konsekvensutredningene. Departementet viser samtidig til at NVE ved fastsettelsen av konsekvensutredningsprogrammet blant annet satte krav om at det skulle vurderes hvordan anlegget ville kunne påvirke dagens bruk av områdene, jf. utredningsprogrammet s. 6. Departementet konstaterer at dette punktet står under fagtemaet «Friluftsliv», men mener dette ikke i seg selv er i veien for at konsekvensene som tiltaket vil ha på samisk utmarksbruk belyses. På s. 7 i utredningsprogrammet står det blant annet at informasjon om dagens bruk av området skal innhentes fra lokalkjente, og at utredningen skal ses i sammenheng med vurderingene for landskap og visualisering og samiske og norske kulturminner og kulturmiljø. Videre stiller utredningsprogrammet krav til at utmarksbasert næringsvirksomhet utover reindrift langs traseen skal beskrives kort, og at tiltakets mulige innvirkning for næringsvirksomheten skal vurderes.

Departementet viser til at NVE gjennomførte konsultasjon med Sametinget i perioden desember 2010-januar 2011 i forbindelse med fastsetting av konsekvensutredningsprogram. Departementet viser til den nærmere redegjørelsen for konsultasjon med Sametinget i bakgrunnsnotatet for fastsetting av konsekvensutredningsprogram s. 41-42. Temaet utmarksnæring var et særskilt tema under konsultasjonen, og som resultat av konsultasjonen med Sametinget inkluderte NVE følgende punkter i utredningsprogrammet:

> «Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark kan benyttes. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i foreliggende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne. […] Tiltakets mulige innvirkning for næringsvirksomheten skal vurderes (under tema utmarksnæring).»

Det ble ikke oppnådd enighet mellom NVE og Sametinget i konsultasjonene om alle punkter i konsekvensutredningsprogrammet, men dette er heller ikke et krav. Av konsultasjonsprotokollen framgår det imidlertid at det ble oppnådd enighet mellom NVE og Sametinget om hvordan punktet om utmarksnæring skulle formuleres.

Konsekvensutredningen for naturressurser pkt. 4.2.4 *Andre utmarksnæringer/-ressurser* gir en beskrivelse av bruken av utmarksarealer i Finnmark generelt. Videre står det følgende om andre utmarksnærings/-ressurser i tiltaksområdet:

> «I følge FeFo (Einar Asbjørnsen, pers. medd.), som eier det aller meste av arealet langs de ulike traséene, er det ingen næringsmessig utnyttelse (dvs. til livsopphold, matforsyning eller salg) av disse utmarksressursene i dag, og det foreligger heller ingen kjente planer om fremtidig utnyttelse. Det som forekommer av jakt, fiske, høsting av bær o.l. langs traséene handler med andre ord primært om rekreasjon og ikke næring. Vi viser derfor til utredning på friluftsliv for mer informasjon om dette temaet.»

Departementet viser til at konsekvensutredningen for friluftsliv pkt. 6.2.5 gir en beskrivelse av friluftsområdene i influensområdet, med en verdsetting som bygger på metodikken i Miljødirektoratets håndbok M98. Verdibeskrivelsen som tekst skal være i henhold til Statens vegvesens håndbok V712. Selv om verdivurderingen ikke skiller på samisk og ikke-samisk bruk av områdene, mener departementet at beskrivelsen og verdsettingen i det minste gir et inntrykk av dagens bruk av områdene. Departementet viser blant annet til at nedre del av Stabbursdalen er

beskrevet som et område der jakt, fiske og fôrsanking har vært viktig utmarksbruk for den sjøsamiske befolkningen i området, og at området i konsekvensutredningen er verdsatt til svært stor verdi.

Departementet er enig i NVEs vurdering om at tiltakets virkninger for samisk utmarksbruk er tilstrekkelig belyst i saken, blant annet gjennom konsekvensutredningene, selv om de ikke er utredet som et eget tema. Departementet viser til NVEs vurderinger av de øvrige temaene, samt departementets egne vurderinger av disse.

4.14 Anleggsveier og anleggsområder

Statnett har i søknaden skrevet at det langs store deler av traseen ser ut til å være mulig med transport innenfor 300 meter fra ledningen, mens det for resterende trasé vil være mulig innenfor en avstand på 100 meter. NVE anbefaler at det stilles vilkår om at traseer for terrengtransport framgår av detaljplanen. Departementet er enig i dette, og tilrår at det framgår av detaljplanvilkåret at detaljplanen skal inneholde en oversikt over traseer for terrengtransport (kjørespor). Oversikten skal både omfatte eksisterende og nye kjørespor.

Videre mener NVE at dersom traseer avviker fra de som er lagt til grunn i konsekvensutredningen, må disse være tilstrekkelig utredet for relevante fagtema for at de skal kunne godkjennes gjennom detaljplanbehandling. Etter NVEs vurdering er det normalt sett tilstrekkelig med 100 meter total bredde for korridor. Dersom Statnett ønsker en større bredde, må dette begrunnes i detaljplanen. Departementet er enig i dette, og legger til grunn NVEs vurdering av hvilke opplysninger som må foreligge for at NVE skal kunne godkjenne avvikende traseer for terrengtransport

4.15 Departementets oppsummering og tilrådning

Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder at det tas hensyn til berørte allmenne og private interesser. I departementets vurdering av om konsesjon skal gis etter energiloven må alle fordeler og ulemper ved kraftledningsanlegget og transformatorstasjonen veies opp mot hverandre.

Statnett har under NVEs behandling av saken, til dels etter innspill fra berørte interesser, blitt bedt om å omsøke endringer og nye alternativer. Dette omfattet blant annet krav om tilleggsutredning av et sjøkabelalternativ over Porsangerfjorden, en utfyllende kartlegging av viktige og rødlistede naturtyper på strekningen Skaidi-Stabbursdalen, og i hvilken grad myr blir berørt og hvordan dette ev. vil medføre klimagassutslipp. Videre har Statnett blitt bedt om å undersøke muligheten for en sjøkabeltrasé fordi Stabbursneset, som et alternativ til luftledning eller jordkabel. Statnett har også blitt bedt om å utføre tilleggsutredninger av om det finnes nettløsninger som ikke innebærer luftledning forbi dverggåslokaliteten ved Stabbursneset, ev. hvilken løsning som vil ha minst konsekvenser for dverggås, alternative løsninger til ny 420 kV-kraftledning, behovet for nye ledninger og utbedring av flaskehalser for ulike scenarioer for forbruk og utbygging av kraftproduksjon i Finnmark, samt vurdering av alternativ plassering av ny Lebesby transformatorstasjon i lys av forslag fra reinbeitedistrikt 13. Statnett ble videre bedt om å gjennomføre en gjennomgang av konsekvensutredningene for reindrift, som følge av at det under konsultasjonsmøtene kom kritikk fra reindriftsutøverne til utredningene.

Departementet har foretatt en samlet vurdering av alle fordeler, skader og ulemper ved etablering av en ny 420 kV-ledning fra Skaidi transformatorstasjon til Lebesby, med ny Lebesby transformatorstasjon i Landersfjord. Departementet har vurdert virkninger på naturmangfold, reindrift, visuelle virkninger, kulturminner og kulturmiljø, vassdrag, klimagassutslipp, naturfare, landbruk og annen arealbruk.

Den nye ledningen vil bli synlig i landskapet, og vil føre til negative visuelle virkninger. Ledningen er i all hovedsak planlagt i parallell med dagens 132 kV-luftledning. Parallellføring gjør det samlede ryddebeltet større, men gjør samtidig at man unngår å legge ny luftledning gjennom urørte områder eller områder som ikke har annen større infrastruktur. Departementet mener ny 420 kV luftledning vil ha akseptable konsekvenser i driftsfasen der den er planlagt i parallell med dagens 132 kV-ledning. Anleggsfasen kan ha negative konsekvenser for blant annet naturmangfold, særlig fugl, og reindrift. Departementet tilrår at det settes vilkår for å avbøte disse virkningene, herunder vilkår om at Statnett må få godkjent detaljplan for bygging og drift av anlegget før byggearbeidet kan sette i gang. For å minimere skader og ulemper for naturmangfold, tilrår departementet også at det settes vilkår om supplerende kartlegginger, som skal danne grunnlag for forslag til avbøtende tiltak i detaljplanen.

Departementet tilrår at ny 420 kV-ledning i Stabbursdalen, nord for Stabburselva, bygges som luftledning i trasé 1.11. Departementet viser til at trasé 1.9 nord for Stabburselva er vurdert til å ha minst negative virkninger for naturtyper og vegetasjon, men at virkningene ved trasé 1.11 også vil være akseptable forutsatt at det settes vilkår om avbøtende tiltak, blant annet om begrenset skogrydding. Trasé 1.9 og 1.11 vurderes som like lite konfliktfylte av hensyn til fugl. Trasé 1.9 regnes som minst konfliktfylt av hensyn til visuelle virkninger for kulturminner og kulturmiljø. Departementet har imidlertid lagt særlig vekt på at trasé 1.11 trekker ledningen lenger unna bebyggelsen i Solbakken-området enn trasé 1.9, slik at trasé 1.11 har mindre negative visuelle virkninger for bebyggelse og bomiljø.

Departementet tilrår at ny 420 kV-ledning i Stabbursdalen, sør for Stabburselva, bygges som luftledning i trase 1.10. Departementet har lagt vekt på at trasé 1.10 er vurdert å ha minst negative virkninger for naturtyper og vegetasjon, og har lagt særlig stor vekt på at traseen vil ha minst negative virkninger for fugl, særlig dverggås. Departementet har lagt vekt på at det er inngått minnelig avtale mellom Statnett og Njeaiddán siida om trasé 1.10. På den andre siden har trasé 1.7 mindre negative visuelle virkninger, særlig av hensyn til Stabbursdalen landskapsvernområde, enn trasé 1.9 og 1.10. Departementet vurderer at både trasé 1.9 og 1.10 vil ha akseptable virkninger for kulturminner og kulturmiljø.

Bygging av ny 420 kV-luftledning gjennom Stabbursdalen, åpner for at dagens 132 kV-ledning gjennom Stabbursdalen kan legges som jordkabel. Dagens 66 kV-luftledning gjennom Stabbursdalen kan saneres på strekningen Ikkaldas-Lakselv, og departementet legger til grunn at dette følges opp av NVE som del av behandlingen av konsesjonssøknaden for ny ledning Skaidi-Smørfjord. Departementet har likevel ved vurderingen av tiltaket Skaidi-Lebesby forutsatt at eksisterende 66 kV-luftledning vil saneres på strekningen Ikkaldas-Lakselv, med de positive virkningene dette vil ha. Videre har departementet satt vilkår om at Statnett skal dekke kostnadene som Area Nett AS har i forbindelse med kabling av dagens 22 kV-luftledning på strekningen fra Bevkop til sørsiden av Valdakmyra naturreservat. Departementet vurderer at kablingen og saneringen av disse ledningene vil være positivt for blant annet visuelle virkninger, Stabbursdalen

landskapsvernområde og dverggås. Departementet tilrår jordkabling av 132 kV-ledningen, inkludert topplinen for ny 420 kV-ledning, på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri, langs E6. Kabling langs E6, framfor kabling langs dagens luftledningstrasé, har mindre negative virkninger for naturmangfold, geologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljø. Videre vil kabling langs E6 ha mindre negative virkninger for Stabburselva, som er et verna vassdrag og nasjonalt laksevassdrag.

Departementet tilrår at ny 420 kV-ledning på delstrekningen Fossestrand – Časkiljohka bygges som luftledning i trasé 1.07. Departementet vurderer at trasé 1.07 vil ha mindre negative virkninger for naturmangfold, herunder for fugl, reindrift og visuelle virkninger for landskap mv. Departementet har videre lagt vekt på at Sametinget vurderer trasé 1.07 som et mindre konfliktfylt alternativ av hensyn til kulturminner enn trasé 1.3.

Departementet tilrår at ny Lebesby transformatorstasjon plasseres i Landersfjord. Departementet har lagt vekt på at stasjonsalternativet i Landersfjord (Lebesby A) vurderes som minst konfliktfylt av hensyn til naturtyper og vegetasjon, visuelle virkninger og båndlegging av areal. Videre har departementet lagt vekt på at Lebesby A totalt sett vil være den beste løsningen av hensyn til fugl, og lagt stor vekt på at alternativet framstår som det minst negative for reindrift. Verken Lebesby A eller B (i Adamsfjorddalen) vil medføre vesentlige negative virkninger for kulturminner eller kulturmiljø. Departementet viser til at Lebesby A vil påvirke et tjern og to mindre myrtjern, men mener virkningene vil være akseptable.

Departementet tilrår at Statnett gis en viss fleksibilitet i anleggsgjennomføringen. Ledningsanlegget skal dimensjoneres for 420 kV drift, men kan drives på 132 kV inntil videre dersom det er rasjonelt. Det vil si at Statnett kan avvente etablering av 420 kV transformering i Lebesby, dersom dette er rasjonelt. Statnett kan også avvente etablering av andre konsesjonsgitte komponenter i Lebesby stasjon, dersom foretaket finner det rasjonelt.

Departementet tilrår at det gis konsesjon etter energiloven § 3-1, jf. § 1-2, til de omsøkte elektriske anleggene. Departementet har særlig lagt vekt på at økningen av belastningen i områdene er akseptabel, at ledningen øker forsyningssikkerheten og legger til rette for økt kraftproduksjon.

Departementet tilrår på denne bakgrunn at Statnett SF i medhold av energiloven § 3-1 gis konsesjon til å bygge, eie og drive følgende elektriske anlegg i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner i Finnmark fylke:

En cirka 131 kilometer lang luftledning med nominell spenning 420 kV fra Skaidi transformatorstasjon forbi Lakselv transformatorstasjon til nye Lebesby transformatorstasjon. Ledningsanlegget kan drives med 132 kV spenning fram til eventuell oppgradering til 420 kV.

Ledningen skal i hovedsak bygges parallelt med dagens 132 kV ledning på samme strekning, med følgende unntak:

- Gjennom Stabbursdalen nord for Stabburselva skal ledningen bygges langs trasé I.II. Fra og med kryssingen av Stabburselva skal ledningen bygges med lave master. Både topplinen og dagens 132 kV ledning skal legges som jordkabel langs E6.

- Gjennom Stabbursdalen sør for Stabburselva skal ledningen bygges langs trasé 1.10, se figur 2. På denne strekningen skal ledningen bygges med lave master, og både topplinen og dagens 132 kV ledning skal legges som jordkabel langs E6.
- Forbi Brennelvdalen skal ledningen bygges langs trasé 1.07.

Ledningen skal bygges med strømførende liner med minimum strømføringsevne tilsvarende 1x3x2x988 mm^2 Al1 (duplex Athabaska), med doble toppliner.

Ledningen skal bygges med utvendig bardunerte master (M-master) eller selvbærende portalmaster i stål eller kompositt. På enkelte strekninger skal det bygges med lave master. Statnett skal i detaljplanen vurdere og beskrive bruk av master uten utvendig bardunering, eventuelt merking av bardunene med fugleavvisere.

132 kV-ledningene fra Tana Bru og Varangerbotn, som per i dag er H-master i tre med ledningstverrsnitt FeAl 185 og toppline, skal forlenges cirka 800 meter sørover fra Adamselv transformatorstasjon.

- Et inngjerdet stasjonsområde på cirka 55 dekar som angitt på kart.
- Fire stasjonsbygg med samlet grunnflate inntil 5500 m^2 og mønehøyde inntil 17 meter.
- Transformatorer med øvre spenning 420 kV
- Innendørs gassisolert koblingsanlegg med spenning 420 kV
- Jordslutningsspole med spenning 132 kV
- Nødvendig høyspenningsanlegg
- En ca. 600 meter lang og 5 meter bred permanent adkomstvei fra Landersfjordveien til transformatorstasjonen.

Lebesby transformatorstasjonen kan etableres og drives med 132 kV spenning frem til eventuell oppgradering til 420 kV. Ved etablering av stasjonen, kan også etablering av enkeltkomponenter avventes, også ved 420 kV-drift.

5. Vilkår og avbøtende tiltak

5.1. Generelt

NVEs oppsummering av forslag til vilkår og avbøtende tiltak framgår av innstillingen av 10. februar 2025 kapittel 6.3, jf. også innstillingen kapittel 5.

5.2. Opprettholdt innsigelse

Sametinget har i uttalelse datert 3. august 2023 kommet med følgende innsigelse mot å bygge ny 420 kV kraftledning fra Skaidi til Lebesby:

> *Sametinget gir ikke sin tilslutning til at det bygges 420kV kraftlinje fra Skaidi til Lebesby med hensyn til naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse. Sametinget understreker at vi derfor fremmer innsigelse mot det omsøkte tiltaket med bygging av en ny 420kV ledning, men er imøtekommende for andre tiltak som vil sikre forsyningssikkerhet til Øst-Finnmark og ikke er unødvendig ødeleggende for naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse.*
>
> *Sametinget mener at Statnett sin redegjørelse for hvilke muligheter en ny 132 kV ledning Skaidi-Lakselv-Adamselv, med back-to-back løsning (BTB 150 MW) i og økt kapasitet på*

samleskinne i Varangerbotn gir for ny produksjon og forbruk, gir et godt utgangspunkt til å vurdere dette alternativet videre.

Sametinget kan ikke se at 420kV ledning Skaidi- Lebesby sammen med det forespeilete utviklingen i ny produksjon av vindkraft i regionen er forenelig med den folkerettslige beskyttelsen som samisk kultur og næringsutøvelse har.

Det ble avholdt innsigelsesmøte mellom Sametinget og NVE 25. november 2024. Sametinget opprettholdt innsigelsen etter møtet.

Sametingets primære posisjon er kjent gjennom Sametingets plenumsvedtak av 2022 (sak 011/22 *Prinsipiell holdning til utbygging av 420 kV kraftlinjer i samiske områder*). Her framgår det blant annet at Sametinget anerkjenner behovet for sikker tilgang på strøm i hele landet som grunnlaget for det moderne samfunnet, samtidig som at tilretteleggingen for kraftintensiv næringsutvikling i Finnmark ikke skal gå utover naturgrunnlaget for samisk reindrift og utmarksbruk.

Det ble avholdt innsigelsesmøte mellom Sametinget og departementet 13. juni 2025. Departementet hadde på forhånd tilsendt Sametinget utkast til tilråding.

Det ble ikke oppnådd enighet mellom departementet og Sametinget på noen vesentlige punkter. Sametinget mener man ikke har valgt det minst inngripende utbyggingsalternativet. Sametinget mener at flere av planene om nye vindkraftverk i Finnmark er så konkrete, og en forutsetning for behovet for 420 kV-ledningen, at det kreves at de inngår i konsekvensutredningen og i departementets vurdering av samlet belastning etter SP artikkel 27 for de berørte reinbeitedistriktene. Sametinget mener at grunnet vesentlige mangler i konsekvensutredningen er saken ikke opplyst godt nok for å kunne fatte vedtak i saken.

Protokoll fra innsigelsesmøtet av 13. juni 2025 er godkjent, og er en del av sakens dokumenter. Sametinget fremmet i e-post av 20. juni 2025 krav om konsultasjon på politisk nivå. Det ble avholdt møte på politisk nivå 1. juli 2025, hvor det ble konkludert med at det ikke var mulig å oppnå enighet. Protokollen fra dette møtet er også en del av sakens dokumenter.

5.3. Detaljplanlegging

Anleggskonsesjon gis med vilkår om at det utarbeides en detaljplan, som skal regulere nærmere hvordan anleggsarbeidene med bygging og drift av ledningen skal utføres. Hjemmel for å stille vilkår om detaljplan framgår av energiloven § 3-1 a. Detaljplanen skal godkjennes av NVE.

Departementet viser til vurderingene over om tilrådingene til krav og vilkår som bør settes til detaljprosjekteringen av tiltaket, herunder krav til innholdet i detaljplanen i henhold til detaljplanvilkåret. Departementet forutsetter at terrenginngrep begrenses i forbindelse med anleggsarbeidene, og at opprydningen skjer på en skånsom og effektiv måte. Departementet slutter seg til NVEs forslag om valg av mastetyper, kamuflerende tiltak og isolatorer.

Departementet viser til Statsforvalterens uttalelse til NVEs innstilling om at de forventer å involveres også i detaljplanleggingen av tiltaket. Departementet er enig i at Statsforvalteren i Troms og Finnmark bør involveres i relevante deler av detaljplanleggingen, og mener dette også bør framgå uttrykkelig at anleggskonsesjonens detaljplanvilkår.

Departementet viser til at det av konsesjonsvilkår 24 og 25 framgår flere naturtypelokaliteter hvor Statnett skal unngå å plassere enkeltmaster, legge jordkabeltrasé eller hvor Statnett skal begrense

skogrydding. Departementet har gjort enkelte endringer i opplistingen i vilkår 24 og 25, sammenlignet med NVEs anbefaling i innstillingen, slik at det sammenfaller med den traseen som tilrådes.

NVE har anbefalt at det i konsesjonsvilkåret om begrensning på barmarkskjøring settes vilkår om at Statnett i størst mulig grad skal gjenbruke eksisterende kjørespor ved barmarkskjøring. Dersom dette ikke er mulig å gjennomføre, eller ruter planlagt for vintertransport må brukes i barmarkssesongen, anbefaler NVE at det settes vilkår om at Statnett i samråd med fagkyndig kompetanse skal begrunne hvorfor det er nødvendig, og beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt. Departementet er enig i at det bør settes vilkår om at Statnett så langt det er praktisk mulig grad skal gjenbruke eksisterende kjørespor ved barmarkskjøring. Departementet vurderer imidlertid at terskelen for unntak, «ikke er mulig å gjennomføre», er for høy. Departementet tilrår at terskelen skal være at Statnett mener det er «nødvendig» med barmarkskjøring utenfor eksisterende kjørespor, eller ruter planlagt for vintertransport må brukes i barmarkssesongen. Dette samsvarer med departementets tilråding for vilkåret om restriksjoner på transport og inngrep i myr. Barmarkskjøring utenfor eksisterende kjørespor må uansett beskrives nærmere i detaljplanen, og vurderes av NVE ved godkjenningen. Departementet mener imidlertid det ikke er nødvendig at det stilles vilkår om at Statnetts begrunnelse i detaljplanen må skje i samråd med fagkyndig kompetanse. Departementet tilrår at det settes vilkår om at Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke nærmere bestemte naturverdier, og beskrive dette nærmere i detaljplanen, og departementet mener dette er tilstrekkelig.

Videre tilrår departementet at det settes vilkår om at Statnett i detaljplanen skal framlegge en plan for merking av sikringssonen for freda kulturminner/kulturmiljø i kart og terreng i anleggsfasen, samt en beskrivelse av tiltak for å unngå å skade kulturminner og kulturmiljøer ved plassering av mastepunkter og arbeider, inkludert terrengtransport både i anleggs- og driftsfasen.

Departementet viser for øvrig til at det tilrås flere vilkår om at Statnett skal bruke *fagkyndig kompetanse* i forbindelse med planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid, eller på annen måte vurdere detaljprosjekteringen i samråd med fagkyndig kompetanse. Departementet presiserer at dette kravet medfører at Statnett må sørge for at vurderingene utføres av personer med relevant faglig kompetanse for det nærmere angitte temaet. Det kreves ikke at den fagkyndige kompetansen må være ekstern kompetanse. Det sentrale er at Statnett i rimelig grad kan dokumentere hvem som har utarbeidet de fagkyndige vurderingene, og hvilken relevant kompetanse denne eller disse har. Departementet presiserer også at kompetansen etter omstendighetene kan være erfaringsbasert, innhentet gjennom Statnetts erfaringer med bygging og drift av kraftledningsanlegg. Dette er også i samsvar med hvordan NVE mener vilkårene skal forstås, jf. NVEs brev av 16. mai 2025 til departementet. Har Statnett derimot ikke nødvendig intern fagkyndig kompetanse, må de innhente kompetanse eksternt. For å få dette bedre fram, tilrår departementet at man i anleggskonsesjonen omtaler dette som at Statnett skal «bruke» fagkyndig kompetanse, og ikke formuleringen «i samråd med».

Departementet viser til at NVE i utkast til anleggskonsesjonens detaljplanvilkår har en lengre opplisting av hva detaljplanen konkret må inneholde, utover det som følger av NVEs veileder for detaljplan for energianlegg. Departementet vil imidlertid bemerke at flere av de øvrige vilkårene i anleggskonsesjonen allerede stiller krav til hva som må beskrives nærmere i detaljplanen.

Departementet mener det ikke er nødvendig at det samme kravet framgår av flere konsesjonsvilkår. Der kravene til hva som skal beskrives nærmere i detaljplanen har ulik utforming, skaper dette også tvil om hva som kreves av Statnett for å oppfylle vilkårene. Departementet mener derfor at anleggskonsesjonen bør utformes slik at krav til detaljplanen i størst mulig utstrekning framgår av ett vilkår.

Departementet viser avslutningsvis til at kabling av dagens 132 kV luftledning mellom Ikkaldas og Kunsajávri vil medføre behov for en jordslutningsspole. NVE har i innstillingen medregnet kostnaden til jordslutningsspole i Lakselv transformatorstasjon ved beregningen av kostnad for kabling av 132 kV-ledningen gjennom Stabbursdalen. Statnett har i e-post av 15. mai 2025 skrevet at de ikke har omsøkt slik jordslutningsspole, men at en slik søknad med spesifisering av anlegget vil bli sendt inn. Slik saken er opplyst for departementet, er det noe usikkert om jordslutningsspolen vil tilknyttes anlegget i Lakselv eller Skaidi transformatorstasjon. Departementet legger til grunn at Statnett vil sende inn søknad om jordslutningsspolen til NVE i forbindelse med detaljplanbehandlingen, og at NVE vil kunne vurdere dette som en konsesjonspliktig planendring, uavhengig av hvilken transformatorstasjon den tilknyttes.

6. Ekspropriasjonstillatelse, allmannastevning og forhåndstiltredelse

Statnett har søkt om ekspropriasjonstillatelse etter oreigningslova § 2 og samtykke til forhåndstiltredelse etter § 25. Søknadene gjelder ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger, anleggsveier/områder, transformatorstasjon og koblingsanlegg, herunder rettigheter for lagring og massedeponi. Det følger av oreigningslova § 2 at «[m]ot vederlag etter skjøn til den det råkar, kan oreigningsinngrep setjast i verk etter vedtak av eller samtykke frå Kongen, så langt det trengs til eller for» et eller flere av de oppregnede ekspropriasjonsverdige formål i punktene 1-55. Etter § 2 første ledd nr. 19 kan vedtak eller samtykke til ekspropriasjon gis dersom det trengs for «kraftliner, transformatorstasjonar og andre elektriske anlegg». Det er på det rene at ekspropriasjonsinngrepet «trengs til eller for» oppføring av traseen til kraftledningene og utvidelse av transformatortomt med tilhørende anleggsveier, riggplasser, mv.

Statnett har søkt om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- 127 dekar tomt til ny Lebesby transformatorstasjon, hvorav inngjerdet areal er 55 dekar
- En 600 meter lang og 5 meter bred permanent adkomstvei til ny Lebesby transformatorstasjon.

Statnett har søkt om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

- Kraftledningsgaten, med et klausuleringsbelte med omtrent 40 meters bredde, og rett til rydding av skogen
- Ferdsel, transport og deponering.

Statnett har søkt om ekspropriasjon av nødvendige rettigheter til ferdsel og transport som omfatter:

- Nødvendig kjøring i terrenget og landing med helikopter til bygging og drift av anleggene på eiendommene som er oppført på grunneierliste i søknaden, inkludert eventuell rydding av skog som hindrer slik kjøring eller landing

- Bruk av eksisterende veier og riggplasser til bygging og drift av anleggene som vist på transportplankart i søknaden, inkludert rett til nødvendige utbedringer
- Bygging av midlertidige og permanente veier og riggplasser.

Statnett har søkt om ekspropriasjon av nødvendige rettigheter av deponering av masser som inkluderer overskudd av stedegne masser fra:

- Graving av mastefundamenter, som deponeres i klausuleringsbeltet
- Bygging av ny Lebesby transformatorstasjon.

Departementet viser for øvrig til Statnetts søknad av 22. desember 2020 s. 8 og NVEs innstilling av 10. februar 2025 pkt. 7.2 for en nærmere beskrivelse av omfanget av ekspropriasjon.

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningslova § 2 annet ledd: *«Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.»* Høyesterett har fastslått at bestemmelsen ikke oppstiller et krav om kvalifisert overvekt, jf. Rt. 2009 s. 1142 avsnitt 39. Bestemmelsen skal forstås slik at hvis det beviselig er uomtvistelig at fordelene er litt større enn ulempene, er det grunnlag for ekspropriasjon.

Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anleggene medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen. Det er den løsningen som departementet tilrår at det gis konsesjon til, som danner utgangspunktet for interesseavveiningen.

Departementet har foretatt en avveining av om det omsøkte tiltaket kan og bør få tillatelse etter oreigningslova ut fra de fordeler og ulemper tiltaket vil innebære. Departementet viser til vurderingen av tiltakets fordeler og ulemper i kap. 4. Departementet har i konsesjonsspørsmålet funnet at fordelene ved tiltakene overstiger de skader og ulemper som tiltaket medfører, og mener denne vurderingen også gjør seg gjeldende ved spørsmålet om ekspropriasjon. Ny 420 kV ledning mellom Skaidi og Lebesby bedrer forsyningssikkerheten til Finnmark øst for Skaidi, og legger til rette for økt forbruk og produksjon. Departementet viser til vurderingen over om alternative løsninger, men at disse vurderes å gi større ulemper og mindre fordeler for private og allmenne interesser.

Grunneiere og rettighetshavere berøres i varierende grad av byggingen og driften av de anleggene som det tilrås at det gis konsesjon til. Ulempene som påføres er knyttet til blant annet arealbeslag eller båndlegging av areal. Kraftledningstraseen vil båndlegge et belte med bredde på 40 meter langs traseen, det vil si 20 meter fra ledningens senterlinje til hver side. Spesielle terreng- og klimaforhold kan imidlertid kreve større avstand mellom ledningene, opp mot 25-30 meter. Båndlegging av en ca. 40 meter bred korridor innebærer blant annet at det ikke kan oppføres viktige bygninger, og at aktiviteter som kan skade ledningen ikke blir tillatt. Departementet viser videre til de vurderingene som er gjort om tiltakets innvirkning på reindrift. Departementet mener fordelene ved tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver som kan bli berørt.

Departementet har kommet til at inngrepet utvilsomt er til mer gagn enn skade, jf. oreigningslova § 2. Vilkårene for ekspropriasjon er til stede. Departementet tilrår at Statnett gis samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter til tiltaket, jf. oreigningslova § 2 nr. 19.

Forhåndstiltredelse

Statnett har søkt om samtykke til forhåndstiltredelse, jf. oreigningslova § 25 første ledd. Hovedregelen i § 25 første ledd siste punktum er at slikt samtykke kan gis dersom det er begjært skjønn. Når skjønn ikke er begjært, kan samtykke til forhåndstiltredelse bare gis i særlige tilfeller der det å avvente skjønnsbegjæringen vil gi urimelig tidsutsettelse, jf. annet punktum. Det er ikke anført at slikt særtilfelle foreligger. Departementet tilrår at søknaden om forhåndstiltredelse stilles i bero, og at denne gjenopptas dersom det anmodes om det etter at skjønn er begjært. Departementet vil i så tilfelle ta stilling til søknaden om forhåndstiltredelse.

Allmannastevning

Statnett opplyser å ha god oversikt over de fleste grunn- og rettighetshaverne som blir berørt av tiltaket, men at eiendomsforholdene er uklare for enkelte av eiendommene, og at en rekke eiendommer inngår i dødsbo som ikke er skiftet. Statnett har derfor søkt om allmannastevning i medhold av oreigningslova § 20.

Oreigningslova § 20 første punktum gir hjemmel til at Kongen eller styringsorgan med fullmakt etter oreigningslova § 5 i *«i serhøve»* kan samtykke til *«at namnet åt eigar og rettshavar ikkje vert teke med i stemnemålet til skjøn, og at dei saksøkte ikkje treng verta tilsagde på vanleg måte.»* Det følger dermed av loven at det må være et særlig tilfelle for at myndighetene kan samtykke til allmannastevning.

Samtykke til allmannastevning er et inngripende tiltak som avviker fra ekspropriasjonsprosessens normalordning, og skal kun gis dersom det er behov for det. Det følger av lovens forarbeider at allmannastevning etter § 20 «*ikkje kan nyttast utan vanskane med å nå i eigarar og rettshavarar er urimeleg store*», jf. Innst. O. VII. (1959) s. 52, jf. s. 19. Oreigningslova § 12 annet ledd annet punktum har en tilsvarende bestemmelse om at ekspropriasjonssøknad kan gjøres kjent ved offentlig kunngjøring dersom «*vansken med å nå kvar einskild vert urimeleg stor*». I juridisk teori er det lagt til grunn at bestemmelsen i oreigningslova § 20 bare kan brukes dersom det er *«uklart eller uvisst hvilke eiendommer (rettigheter) som vil bli berørt av ekspropriasjonen (…), eller hvem som eier eller har særlige rettigheter i vedkommende eiendom»*, se Keiserud og Bjella, kommentar til oreigningsloven § 20 note 2.

Departementet legger til grunn at adgangen til å bruke allmannastevning etter § 20 ikke kan brukes generelt for alle eiendommene som berøres av anleggene det søkes konsesjon for. Departementet mener det ikke er hensiktsmessig at allmannastevning erstatter individuell stevning av de grunn- og rettighetshaverne man allerede kjenner til. Departementet viser til at Statnett i e-post av 11. mars 2021 har sendt inn grunneierlister, jf. vedlegg 7a og 7b til konsesjonssøknaden.

Den anbefalte traseen berører en rekke eiendommer, og det kan være vanskelig å få en fullstendig oversikt over alle rettighetshavere som kan bli berørt. Departementet mener at det, til tross for undersøkelser av eiendoms- og rettighetsforholdene i området som påvirkes av tiltaket, vil være en risiko for at enkelte grunn- og rettighetshavere ikke er identifisert. Tiltaket strekker seg blant annet over lange utmarksområder, hvor det generelt kan være risiko for uklarhet og uenighet rundt rettighetsforhold og rettighetshavere. Videre skriver Statnett i søknaden at hjemmelshaverne til en rekke eiendommer er uskiftede dødsbo. Departementet mener Statnett har forsøkt å få oversikt

over samtlige rettighetshavere, og departementet anser derfor at vilkåret for å gi samtykke til allmannastevning er oppfylt, jf. «særhøve» i oreigningslova § 20.

Departementet tilrår derfor at Statnett gis tillatelse til å stevne ukjente grunneiere og rettighetshavere i det aktuelle området ved allmannastevning i medhold av oreigningslova § 20. Departementet forutsetter at kjente grunn- og rettighetshavere blir stevnet direkte. Dette omfatter i det minste de konkrete grunn- og rettighetshaverne som framgår av vedlegg 7a og 7b av konsesjonssøknaden, jf. e-post fra Statnett til NVE av 11. mars 2021. Departementet forutsetter videre at også nye grunn- og rettighetshavere som blir kjent etter at stevning er inngått, fortløpende meldes inn til retten.

Energidepartementet

t i l r å r:

Statnett SF gis tillatelser til å bygge, eie og drive ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi transformatorstasjon og Lebesby transformatorstasjon, og ny Lebesby transformatorstasjon mv. i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner i samsvar med vedlegg til resolusjonen.

Vedlegg 1 til kongelig resolusjon om tillatelser til Statnett SF til å bygge, eie og drive ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi transformatorstasjon og Lebesby transformatorstasjon, og ny Lebesby transformatorstasjon mv. i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner – Spesifikasjon av tillatelsene

1. I medhold av energiloven § 3-1 gis Statnett SF tillatelse til å bygge, eie og drive en ny 420 kV kraftledning med tilhørende anlegg fra Skaidi transformatorstasjon forbi Lakselv transformatorstasjon til nye Lebesby transformatorstasjon, jf. Vedlegg 2.
2. I medhold av energiloven § 3-1 gis Statnett SF tillatelse til å bygge, eie og drive nye Lebesby transformatorstasjon i Lebesby kommune, jf. Vedlegg 2.
3. I medhold av oreigningslova § 2 annet ledd, jf. § 2 første ledd nr. 19, gis det samtykke til at Statnett SF kan ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter for å bygge, eie og drive ny 420 kV kraftledning fra Skaidi forbi Lakselv til Lebesby, samt nye Lebesby transformatorstasjon mv. med tilhørende elektriske anlegg.
4. I medhold av oreigningslova § 20 gis Statnett samtykke til bruk av allmannastevning.
5. Planendringer kan godkjennes av departementet eller den departementet gir fullmakt.

Vedlegg 2 til kongelig resolusjon om tillatelser til Statnett SF til å bygge, eie og drive ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi transformatorstasjon og Lebesby transformatorstasjon, og ny Lebesby transformatorstasjon mv. i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner

Anleggskonsesjon

Meddelt: Statnett SF

Organisasjonsnummer: 962 986 633

Dato:	15. august 2025
Varighet	15. august 2055

Kommuner: Hammerfest, Porsanger og Lebesby

Fylke: Finnmark

I medhold av lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 3-1, jf. forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 3-1, gis Statnett SF under henvisning til søknad av 22. desember 2020 og tilleggssøknad av 12. juni 2023, NVEs innstilling av 10. februar 2025 og kgl. res. 15. august 2025 anleggskonsesjon:

Anleggskonsesjonen gir rett til å bygge, eie og drive følgende elektriske anlegg:

1. **420 kV kraftledning Skaidi–Lebesby** i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner

En cirka 131 kilometer lang luftledning med nominell spenning 420 kV fra Skaidi transformatorstasjon forbi Lakselv transformatorstasjon til nye Lebesby transformatorstasjon. Ledningsanlegget kan drives med 132 kV spenning fram til eventuell oppgradering til 420 kV.

- Ledningen skal i hovedsak bygges parallelt med dagens 132 kV ledning på samme strekning, se figur 1, med følgende unntak:
    - Gjennom Stabbursdalen nord for Stabburselva skal ledningen bygges langs trasé 1.11, se figur 2. Fra og med kryssingen av Stabburselva skal ledningen bygges med lave master. Både topplinen og dagens 132 kV ledning skal legges som jordkabel langs E6.
    - Gjennom Stabbursdalen sør for Stabburselva skal ledningen bygges langs trasé 1.10, se figur 2. På denne strekningen skal ledningen bygges med lave master, og både topplinen og dagens 132 kV ledning skal legges som jordkabel langs E6.
    - Forbi Brennelvdalen skal ledningen bygges langs trasé 1.07, se figur 3.
- Ledningen skal bygges med strømførende liner med minimum strømføringsevne tilsvarende 1x3x2x988 mm² Al1 (duplex Athabaska), med doble toppliner.
- Ledningen skal bygges med utvendig bardunerte master (M-master) eller selvbærende portalmaster i stål eller kompositt. På enkelte strekninger skal det bygges med lave master. I Stabbursdalen og sør for Lakselv skal Statnett i detaljplanen vurdere og beskrive bruk av master uten utvendig bardunering, eventuelt merking av bardunene med fugleavvisere.
- 132 kV-ledningene fra Tana Bru og Varangerbotn, som per i dag er H-master i tre med ledningstverrsnitt FeAl 185 og toppline, skal forlenges cirka 800 meter sørover fra Adamselv transformatorstasjon.

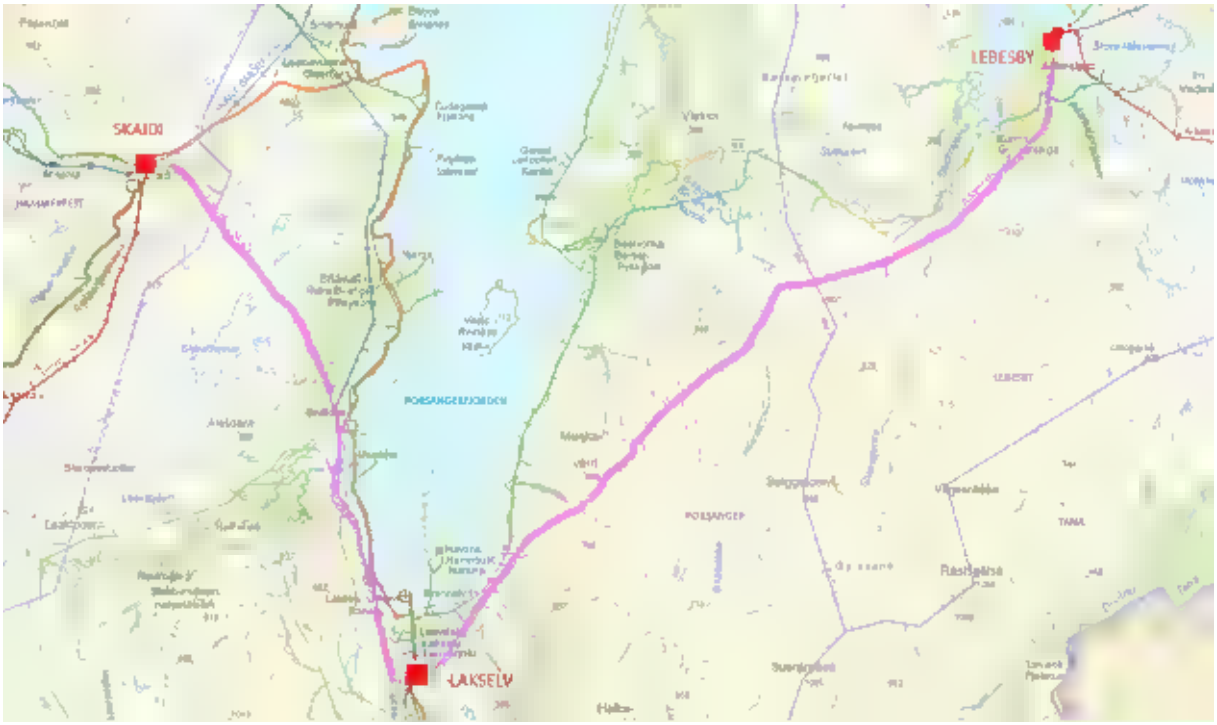
2. **Lebesby transformatorstasjon** i Lebesby kommune

- Et inngjerdet stasjonsområde på cirka 55 dekar som angitt på kart.
- Fire stasjonsbygg med samlet grunnflate inntil 5500 m² og mønehøyde inntil 17 meter, se figurer 4 og 5.
- Transformatorer med øvre spenning 420 kV
- Innendørs gassisolert koblingsanlegg med spenning 420 kV
- Jordslutningsspole med spenning 132 kV
- Nødvendig høyspenningsanlegg
- En ca. 600 meter lang og 5 meter bred permanent adkomstvei fra Landersfjordveien til transformatorstasjonen.

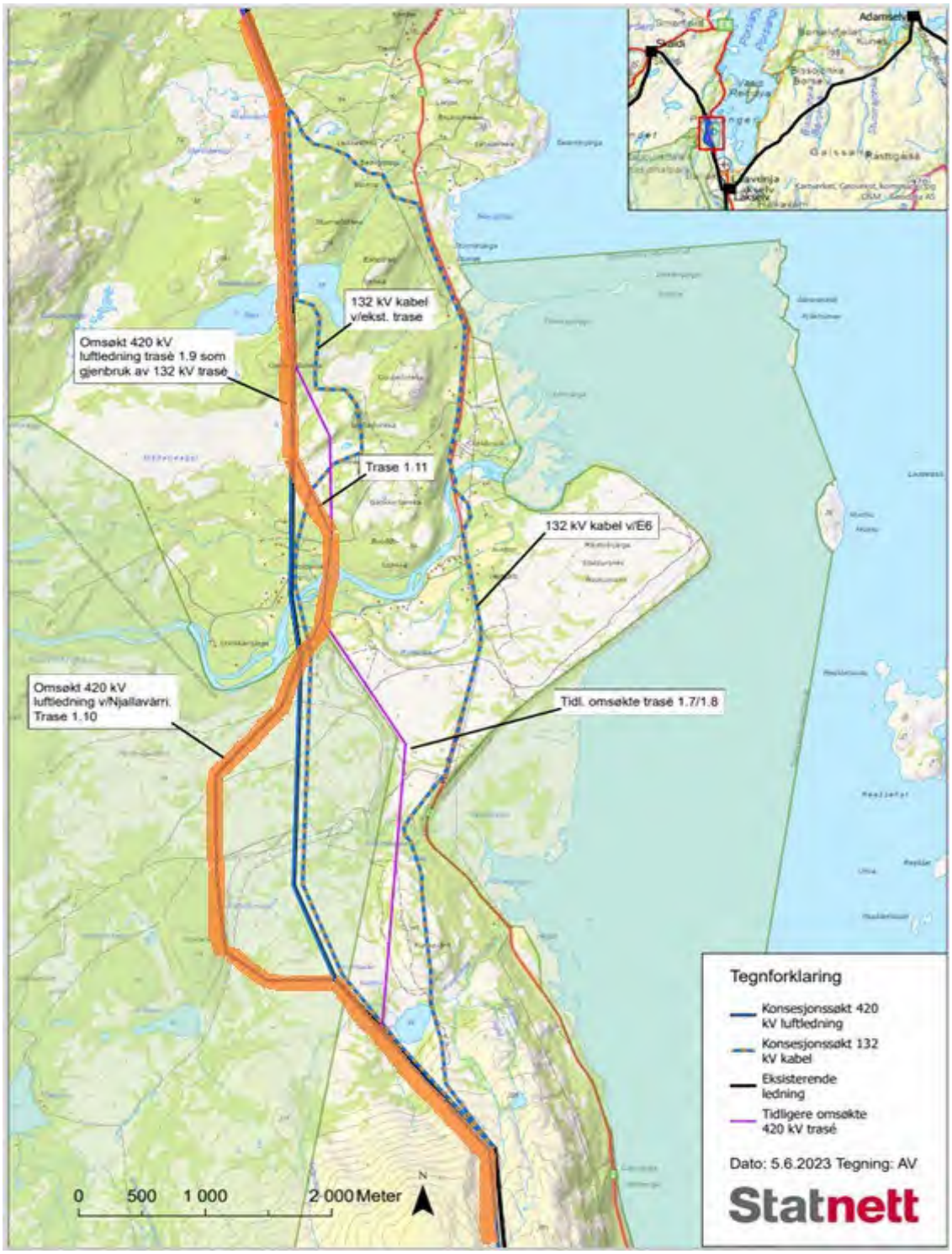
- Transformatorstasjonen med tilhørende anlegg kan etableres og drives med 132 kV spenning fram til eventuell oppgradering til 420 kV.

Anleggskonsesjonen er nærmere spesifisert i «Vedlegg 1 unntatt offentlighet etter kbf. § 6-2» av i dag vedlagt denne konsesjonen. Vedlegget er unntatt offentlighet etter energiloven § 9-3, jf. kraftberedskapsforskriften § 6-2, jf. offentleglova § 13 første ledd.

Anleggene skal i hovedsak bygges slik det framgår av figur 1-5.

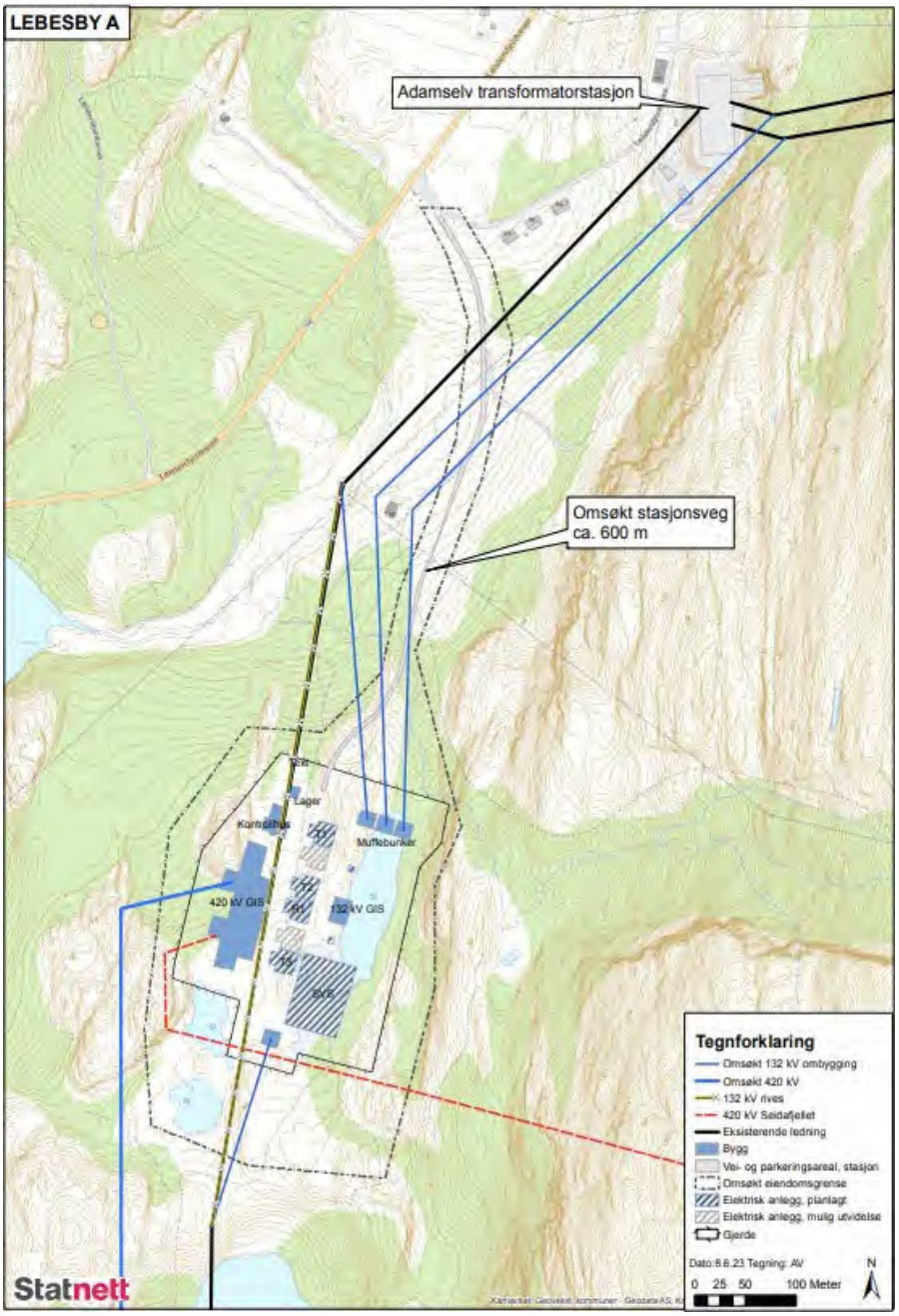
Figur 1. Ledningens hovedtrasé (rosa strek) er parallell med dagens 132 kV ledning mellom transformatorstasjonene i Skaidi, Lakselv og Adamselv (røde firkanter). Nye Lebesby transformatorstasjon plasseres like sør for dagens Adamselv transformatorstasjon. Kilde: NVE Atlas med NVEs påtegning.

Figur 2: Ledningen skal bygges langs trasé 1.11 nord for og over Stabburselva og trasé 1.10 sør for Stabburselva (oransje strek). Dagens 132 kV ledning skal legges i kabel (stiplet blå/oransje strek) langs Europavei 6 (tynn oransje strek). Kilde: Statnetts tilleggssøknad (NVE-ref. 202016710-192, vedlegg 3.), NVEs påtegning.

Figur 3: Fra Lakselv og forbi Brennelvdalen skal ledningen bygges langs trasé 1.01 og 1.07 (oransje strek). Kilde: Statnetts søknad, NVEs påtegning

Figur 4: Skisse av transformatorstasjon Lebesby A i Landersfjord. Kilde: Statnetts tilleggssøknad. (NVE-ref. 202016710-192, vedlegg 2).

Figur 5: Skisse av transformatorstasjon Lebesby A i Landersfjord. Kilde: Statnett.

Vilkår

De til enhver tid gjeldende vilkår fastsatt i eller i medhold av energiloven gjelder for konsesjonæren. I tillegg fastsettes med hjemmel i energiloven §§ 3-1 a og 3-5 annet ledd følgende spesielle vilkår:

1. Varighet

Konsesjonen gjelder inntil 15. august 2055.

2. Fornyelse

Konsesjonæren kan søke NVE om fornyelse av konsesjonen. Søknad om fornyelse skal sendes senest ett år før konsesjonen utløper. Dersom konsesjonæren ikke ønsker å fornye konsesjonen, må konsesjonæren innen samme frist gi melding om dette.

3. Bygging og idriftsettelse

Arbeidet med å bygge anlegget skal settes i gang innen fem år fra konsesjonen er gitt. Anlegget skal settes i drift innen fem år fra tidspunktet da arbeidet ble satt i gang.

Konsesjonæren kan søke om å forlenge fristene for oppstart av bygging og for idriftsettelse av hele eller deler av anlegget. Denne søknaden må sendes til NVE senest seks måneder før fristen går ut.

Konsesjonen bortfaller dersom fristen for oppstart av bygging ikke overholdes.

4. Drift

Konsesjonæren skal stå for driften av anleggene, og plikter å gjøre seg kjent med reglene som til enhver tid gjelder for driften.

Bytte av driftsansvarlig selskap krever overføring av konsesjon. Eventuelt framtidig skille mellom eierskap og drift av anleggene konsesjonen omfatter, krever også godkjenning fra NVE. Godkjenning kan gis etter søknad.

5. Nedleggelse

Dersom konsesjonær ønsker å legge ned anlegget mens konsesjonen løper, skal det søkes NVE om dette. Nedleggelse kan ikke skje før vedtak om riving er fattet.

6. Endring av konsesjonen

NVE kan fastsette nye vilkår for anlegget dersom det foreligger sterke samfunnsmessige interesser.

7. Tilbakekallelse av konsesjon

Konsesjonen kan trekkes tilbake dersom konsesjonæren tas under konkursbehandling, innleder gjeldsforhandling, eller på annen måte blir ute av stand til å oppfylle sine plikter etter konsesjonen.

8. Overtredelse av konsesjonen eller konsesjonsvilkår

Ved overtredelse av konsesjonen eller vilkår i denne konsesjonen kan NVE bruke reaksjonsmidler etter energilovgivningen eller bestemmelser gitt i medhold av denne lovgivningen som til enhver tid gjelder.

NVE kan også i slike tilfeller på ethvert tidspunkt pålegge stans i bygging.

9. Byggtekniske krav

Konsesjonæren kan innenfor denne konsesjonen oppføre ny bygningsmasse, i form av frittstående bygning eller tilbygg med en samlet grunnflate på inntil 50 m^2, innenfor det inngjerdede stasjonsområdet. Totalhøyden på den nye bygningsmassen må ikke være høyere enn eksisterende bygninger på stasjonsområdet. Ny bygningsmasse som overstiger 50 m^2 sammenlignet med opprinnelig konsesjonsbehandlet løsning, regnes som en konsesjonspliktig endring.

Utbygger skal påse at transformatorbygget etableres i samsvar med kravene i forskrift om tekniske krav til byggverk (FOR-2017-06-19-840), så langt disse kravene er relevante for bygget.

10. Kabling av 132 kV ledning

Statnett skal kable dagens 132 kV ledning Lakselv–Skaidi på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri i trasé langs E6 som framgår av kart i figur 2.

11. Kabling av toppliner for 420 kV-ledning

Toppliner for ny 420 kV-ledning skal kables i samme grøft som 132 kV-ledningen på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri, jf. vilkår 10.

12. Kabling av 22 kV ledning

Statnett skal dekke kostnader for kabling av områdekonsesjonær Area Nett AS sin 22 kV kraftledning på strekningen fra Bevkop til sørsiden av Valdakmyra naturreservat.

13. Kamuflering

Kraftledningen skal bygges med matte liner på hele strekningen fra Skaidi transformatorstasjon til Lebesby transformatorstasjon, og med master i mørk grønn/brun farge og kompositttisolatorer eller silikonbelagte glassisolatorer på følgende strekninger:

- Stabbursdalen, trasé 1.10 innenfor landskapsvernområdet
- forbi Rappafossen/Ráhpongorsa
- over Brennelvdalen

Endelig områdeavgrensning, farge- og komponentvalg skal legges fram detaljplanen. Det skal vurderes om det er hensiktsmessig å kamuflere hele eller deler av strekningene, avhengig av forventet effekt sommer og vinter. Statnett skal involvere Stabbursdalen nasjonalparkstyre og Statsforvalteren i Troms og Finnmark ved detaljprosjekteringen for så vidt gjelder strekningen gjennom landskapsvernområdet.

14. Bruk av lave master i Stabbursdalen

På strekningen fra og med kryssingen av Stabburselva til Kunsajávri skal ledningen bygges med lave master som omsøkt, samtidig som krav til minimumsavstand til bakken i henhold til forskrift om elektriske forsyningsanlegg overholdes.

15. Kompensasjon for dverggås

Statnett skal i løpet av året for oppstart av anleggsarbeidene betale 10,5 millioner kroner som engangsbeløp til kompenserende tiltak for dverggås. Midlene skal betales inn til arbeidet som utføres gjennom nasjonal handlingsplan for dverggås.

16. Hensyn til hekkeområder for sandsvale

Kryssing av Stabburselva med luftledning og kabel samt anleggsarbeid skal planlegges slik at disse ikke direkte eller indirekte skader reirganger for sandsvale. Tiltak skal beskrives i detaljplanen.

17. Merking for fugl

Det skal monteres fugleavvisere på én faseline i planet på ny 420 kV ledning på strekningen fra Ikkaldas til Kunsajávri der ledningen krysser trekkrute for dverggås.

Det skal monteres fugleavvisere på én toppline på ny 420 kV ledning ved kryssing av følgende hekkeområder og trekkruter for fugl:

- strekningen fra Ekornbakken og over Lakselva fram til kryssing ved E6
- Porsvannan, Otervann og Store Holmvann (delområde 11 i konsekvensutredningen)
- Store Bjørndalen (delområde 15 i konsekvensutredningen)
- Børselvdalen (trekkrute T3 i konsekvensutredningen)
- Čudejohka–Čuđenjoasjávrrit (delområde 34 i konsekvensutredningen)
- Stuorraskaidi (delområde 36 i konsekvensutredningen)

Det skal ved bruk av fagkyndig kompetanse vurderes og eventuelt gjennomføres avbøtende tiltak på ny 420 kV ledning for å redusere risikoen for fuglekollisjoner i områder med rikt eller sårbart fugleliv, og spesielt i følgende områder (se også vilkår 27):

- strekningen fra Ekornbakken og nordover langs Lakselva i mulig trekkrute for dverggås
- Skaidejohka og andre våtmarksområder på strekningen mellom Skaidi og Stabbursdalen samt Časkiljohka og ny Lebesby transformatorstasjon.
- hekkelokaliteter for rovfuglart (vedlegg C) på strekningen mellom Stabbursdalen og Lakselv.
- Brennelva–Čorgasjávri (delområde 13 i konsekvensutredningen)
- Guorgápmir (delområde 35 i konsekvensutredningen)

Forslag til tiltak og kostnaden for disse skal beskrives i detaljplanen. NVE kan ved godkjenning av detaljplanen fastsette hvilke strekninger som skal merkes.

Dersom ny 420 kV ledning ikke kan bygges i plan med dagens 132 kV ledning mellom Ekornbakken og E6, skal det monteres fugleavvisere på én faseline i planet.

Statnett skal utføre jevnlig tilsyn og vedlikehold på fugleavvisere. Forslag til plan for tilsyn og vedlikehold av fugleavvisere skal beskrives i detaljplanen.

18. Begrensninger på anleggsperioden av hensyn til lappsanger

Statnett skal ta hensyn til ev. hekking av lappsanger øst for Skaidi transformatorstasjon (delområde 46 i konsekvensutredningen). Statnett skal ved bruk av fagkyndig kompetanse undersøke om det er syngende hanner av lappsanger i området i den enkelte anleggssesongen. Forslag til undersøkelsesopplegg for å fastslå hekkeforsøk av lappsanger og tiltak for hvordan anleggsarbeidet kan tilpasses hekkeperioden skal beskrives i detaljplanen.

19. Begrensning på arbeider i anleggsfasen nær hekkeplasser for andre fuglearter

Statnett skal unngå støyende arbeider som terrengtransport, helikopter-/droneflyging, sprenging og bakkearbeid som kan påvirke hekking av truede og nær truede fuglearter i følgende områder og til følgende tider:

- Morššajeaggi, Čuosgáljeaggi og Máđirjeaggi, Gealbotjávri/Bajit samt Porsvannan, Otervann og Store Holmvann (delområder 4, 5 og 11 i konsekvensutredningen) i perioden 1. mai–31. august.

Statnett skal vurdere størrelsen på restriksjonssonene for ovennevnte områder. Dersom Statnett mener det er nødvendig å utføre arbeider i restriksjonssonene i hekketiden, må dette begrunnes i detaljplanen. Avbøtende tiltak skal i det tilfellet vurderes.

Statnett skal i detaljplanen beskrive hvordan arbeider i anleggs- og driftsfasen kan tilpasses hekketiden for truede og nær truede fuglearter i følgende områder:

- Čudejohka–Čuđenjoasjávrrit og Stuorraskaidi (delområdene 34 og 36 i konsekvensutredningen) i perioden 1. mai-31. august.
- ev. hekkeområder for truede og nær truede arter i Stabbursdalen, Kunsajávri (delområde 9 i konsekvensutredningen), samt områdene ved Gáljagohppi og Valdakmyra der traseen for 132 kV-ledningen går nær grensen for Stabbursnes naturreservat.

Dersom Statnett mener det er nødvendig å utføre arbeider i områdene i hekketiden til truede og nær truede arter, må dette begrunnes i detaljplanen.

20. Begrensning på barmarkskjøring

Statnett skal så langt det er praktisk mulig gjenbruke eksisterende kjørespor ved barmarkskjøring. Dersom Statnett mener det er nødvendig med barmarkskjøring utenfor eksisterende kjørespor, eller ruter planlagt for vintertransport må brukes i barmarksesongen, skal Statnett begrunne hvorfor det er nødvendig i detaljplanen og beskrive hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt for naturmangfold og kulturminner/kulturmiljø.

21. Restriksjoner på transport og inngrep i myr

Statnett skal i så langt det er praktisk mulig unngå å grave eller plassere master i myr, eller gjennomføre andre inngrep som kan drenere myr. Dersom Statnett mener det er nødvendig med inngrep i myr, skal dette begrunnes i detaljplanen. Detaljplanen skal beskrive tiltak for å forebygge og stanse drenering og annen skade på myr.

Statnett skal så langt det er praktisk mulig ikke utføre transport på myr, med unntak av hvis myra er frossen og snødekt. Unntaket for frossen og snødekt myr gjelder ikke for tung transport i palsmyr. Dersom Statnett mener det er nødvendig å utføre transport på myr, skal Statnett begrunne hvorfor i detaljplanen og beskrive hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt for å hensynta myr, herunder at palser ikke blir forringet og hvordan ev. jordkabel i myr ikke skal føre til at myra dreneres.

Dersom det må legges jordkabel i myr, skal Statnett utarbeide og gjennomføre et overvåkningsprogram for å kontrollere grunnvannstanden. Overvåkningen skal iverksettes i tidsrommet fra minimum ett år før oppstart av arbeider i myra til to år etter ferdigstilling av kablingen og terrenget er istandsatt.

Vilkåret gjelder ikke for bygging av transformatorstasjon i Landersfjord.

22. Bruk av fagkyndig kompetanse

Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke

- naturtypelokalitetene BN00129413, NINFP2210091935 og NINFP2210091937
- funksjonsområdet til sibirnattfiol fra Suolojávri til Kurkkiinjänkäheko
- funksjonsområdet til krypsivaks og ravnerødspore *Entoloma corvinum* ved Morššajeaggi
- hekkeområder for truede og nær truede fuglearter
- verneverdige og rødlistede kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen landskapsvernområde
- furuskogen ved Njallávarri
- palsmyra Lodderođojeaggi
- naturverdier ifm. anleggsplass ved Guorgápmir
- naturverdier mellom Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon.

Hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å ta hensyn til disse naturverdiene skal beskrives i detaljplanen. Statnett skal kunne dokumentere bruk av fagkyndig kompetanse.

23. Sikring av arter

Statnett skal sikre funksjonsområdet for krypsivaks og ravnerødspore *Entoloma corvinum* mot påvirkning i anleggsfasen. Området skal ikke brukes til rigg- eller lagringsplass. Tiltak skal beskrives i detaljplanen.

24. Plassering av master og jordkabeltrasé

Statnett skal så langt det er praktisk mulig unngå å plassere enkeltmaster eller legge jordkabeltraseen i følgende naturtypelokaliteter:

Fra Naturbase

- NINFP2210102000
- NINFP2210101987
- NINFP2210101985
- NINFP2210092537
- NINFP2210092530
- NINFP2210092535
- NINFP2110033231
- NINFP2110033195
- NINFP2110033219
- NINFP2110033213
- NINFP2110033326

- NINFP2110036199
- BN00129424
- BN00129432
- BN00129447
- BN00067051
- BN00067081
- BN00129413

Fra konsekvensutredningen:

- lokalitetsnummer 64, 63 og 62

Dersom Statnett mener det er nødvendig å plassere enkeltmaster eller legge jordkabeltraseen i lokalitetene, skal dette begrunnes i detaljplanen.

25. Trasérydding

For å ivareta naturmangfoldet, skal skogrydding begrenses innenfor naturtypelokalitetene

- NINFP2210091937
- NINFP2210101985
- NINFP2210101994
- NINFP2210102000
- NINFP2110033231
- NINFP2110033195
- NINFP2110033219
- NINFP2110033213
- NINFP2110033326
- NINFP2110036199

øvrige områder

- i furuskogen ved Njallavárri
- i kantvegetasjon generelt langs Stabburselva og Lakselva.

Store eller gamle trær som må hugges innenfor naturtypelokalitene, skal spres innenfor lokaliteten og ikke gjenlegges i tømmerlunne.

For å dempe direkte innsyn til kraftledningstraseen og ivareta hensynet til naturmangfoldet og reindrift, skal øvrig skogrydding begrenses så langt det vurderes som hensiktsmessig. Gjensetting av vegetasjon bør prioriteres på de strekningene hvor traseen krysser viktige naturtyper, der det er satt vilkår om kamuflerende tiltak og i krysningspunkter med vei og merkede turstier. Gjennomføring av begrenset skogrydding skal omtales i detaljplanen.

Statnett skal i detaljplanen beskrive hvordan skogrydding skal gjennomføres iht. NVE-veileder 2/2016 Skogrydding i kraftledningstraseer. Detaljplanen skal blant annet beskrive hvordan gjenlegging av trær innenfor naturtypelokalitetene, furuskogen ved Njallavárri og i kantvegetasjon generelt langs Stabburselva og Lakselva skal gjennomføres.

26. Begrensninger på ferdsel og arbeider i driftsfase

Med unntak av i situasjoner hvor tiltak må iverksettes umiddelbart for å gjenopprette eller opprettholde forsyningssikkerheten, gjelder vilkår 18, 19, 20, 21, 22, 23 og 25 også i driftsfasen.

27. Supplerende kartlegginger av naturmangfold

Statnett skal kartlegge:

- fuglearter som er kollisjonsutsatte og/eller sårbare i hekketiden på strekningen mellom Stuorraskaidi og ny Lebesby transformatorstasjon, herunder Landersfjordvatnet SØ (delområde 40 i konsekvensutredningen)
- rovfuglarter som hekker i Store Bjørndalen og Guorgápmir (hhv. delområder 15 og 35 i konsekvensutredningen)
- hekkeområder for sandsvale ved kryssing av Stabburselva med luftledning og jordkabel
- naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks langs ledningstraseen fra Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon og langs ev. rute for sommer-/barmarkstransport opp til og rundt Guorgápmir
- rødlistede karplanter, moser, lav og sopp fra Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon, ved kabelkryssing av Stabburselva, langs rute for ev. sommer-/ barmarktransport opp til og rundt Guorgápmir og for anleggsplassen ved Guorgápmir.
- rødlistede landformer fra Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon

Kartleggingene skal ligge til grunn for Statnetts forslag til merking av ledningen med fugleavvisere, restriksjoner på arbeid i artenes hekketid samt detaljplanlegging av trasé, mastepunkt og anleggsarbeid for å ta hensyn til naturverdiene. Kartleggingene må utføres innenfor hekke- og vekstsesongen (med unntak for sandsvale) og ved bruk av fagkyndig kompetanse. Rapport fra kartleggingen skal framlegges for NVE i forbindelse med detaljplanbehandlingen.

28. Fremmede arter

Statnett skal vurdere behovet for nødvendige kartlegginger, og risikoen for skade på naturmangfoldet ved en eventuell spredning av fremmede arter. Risikovurderingen skal baseres på fremmedartenes økologiske effekt ved spredning og eventuelle arts- og naturtypeforekomster i området som kan bli negativt påvirket av spredning. Statnett skal vurdere behovet for nødvendige kartlegginger i forbindelse med utarbeiding av detaljplan.

Foreslåtte tiltak mot spredning av fremmede arter som kan medføre risiko for skade på stedegent naturmangfold, skal beskrives i detaljplanen. Risikovurderingene og ev. kartlegginger skal ligge til grunn for detaljplanen. Tiltak skal ta utgangspunkt i Miljødirektoratets rapport Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter.

29. Tiltak og tilpasning av anleggsarbeidet til reindriftens arealbruk

Statnett skal tilpasse anleggsvirksomheten til reindriftens bruk av arealene, særlig knyttet til kalving og flytting av rein, og gjennomføre tiltak for å avbøte ulemper for reindriften. Aktuelle tilpasninger og tiltak skal beskrives i detaljplanen. Avbøtende tiltak skal begrunnes ut fra nåværende brukssituasjon til distriktene, og ha en fleksibilitet som tar hensyn til årstidsvariasjoner og klima.

30. Involvering av berørte reinbeitedistrikter i detaljprosjekteringen

Statnett skal involvere reinbeitedistriktene 21 Gearretnjárga, 22 Fiettar, 16 Kárášjoga oarjabealli, 14A Spiertagáisá og 13 Siskit Čorgas ja Lágesduottar i arbeidet med detaljprosjekteringen av kraftledningen i viktige funksjonsområder for reindriften. Spesielt gjelder dette disse områdene:

- flyttlei og gjerdeanlegg øst for Skaidi transformatorstasjon
- kalvingsområder øst og sør for Skaidi transformatorstasjon
- felles flyttkorridor for reinbeitedistrikt 16
- kalvingsområder og parringsland mellom Guhkesjávrrit og Storelva

Der ledningen passerer viktige trekk- og flyttleier, skal Statnett involvere berørte reinbeitedistrikt om masteplassering. Her skal det også vurderes kamuflerte master som beskrevet i vilkår 13, i samråd med berørt distrikt. Dette gjelder spesielt disse områdene:

- rundt Skaidi transformatorstasjon med flyttlei og gjerdeanlegg
- felles flyttkorridor for reinbeitedistrikt 16

Statnett skal kunne dokumentere involvering av reindrifta.

31. Kommunikasjon med reindrifta

Statnett skal i detaljplanleggingen legge til rette for faste rammer for dialog med reindrifta, i samråd med de berørte reinbeitedistriktene. Varigheten skal minimum dekke anleggsperioden og en periode på fire år etter bygging, med mindre Statnett og de berørte reinbeitedistriktene avtaler noe annet. NVE skal bli informert om møtene i forkant, og ha mulighet til å delta.

32. Sekretær-/koordinatorfunksjon for berørte reinbeitedistrikt

Statnett skal gi økonomisk støtte til reinbeitedistriktene som blir berørt av ledningen, slik at de kan opprette en sekretær- eller koordinatorfunksjon. Formålet med funksjonen skal være å løse praktiske utfordringer for reindriften i anleggsfasen og umiddelbart etterpå. Statnett skal utbetale midlene til det enkelte reinbeitedistrikt, basert på dokumenterte reise- og oppholdskostnader, samt tapt arbeidsfortjeneste, for én representant for hvert reinbeitedistrikt i forbindelse med deltakelse på faste møter med Statnett inntil fire ganger per år i anleggsfasen. Koordinatoren skal være en utøver fra distriktet eller en oppnevnt talsperson med reindriftsfaglig kompetanse.

Ordningen med faste møter og en koordinatorfunksjon skal evalueres skriftlig ett år etter anleggsstart og deretter årlig, fram til ett år etter at anleggene er satt i drift. Evalueringen skal legges fram for NVE på forespørsel.

33. Landbruk

Statnett skal så langt det er praktisk mulig unngå å sette mastepunkter på dyrka mark. Dersom Statnett mener det er nødvendig å sette mastepunkter på dyrka mark, skal det begrunnes i detaljplanen og beskrives hvordan anleggsarbeidene skal gjennomføres skånsomt for å hensynta

dyrka mark. Detaljplanen skal beskrive mulighetene for å unngå inngrep på dyrka mark, blant annet for planlagt baseplass ved Fossestrand, og tiltak for å unngå skader på beitemark og gjerder i anleggsperioden.

Dersom anleggene denne konsesjonen omfatter medfører at dyrka eller dyrkbar jord blir omdisponert, skal konsesjonær rapportere om dette i detaljplanen.

34. Detaljplan

Statnett skal utarbeide en detaljplan for anlegget, jf. energiloven § 3-1 a. I detaljplanen skal Statnett beskrive den endelige utbyggingsløsningen, alle arealinngrepene og hvordan landskap og miljø skal ivaretas i anleggs- og driftsfasen. Anlegget skal bygges og drives i henhold til denne planen.

Planen skal utarbeides i samsvar med NVEs veileder for detaljplan for energianlegg. Statnett skal utarbeide planen i kontakt med Sametinget, fylkeskommunen, Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Stabbursdalen nasjonalparkstyre, berørte kommuner, grunneiere, de berørte reinbeitedistriktene og andre rettighetshavere.

Detaljplanen skal sendes til NVE, og anleggsarbeidet kan ikke starte før planen er godkjent av NVE.

Ved behov for planer etter andre vilkår i konsesjonen, kan disse inkluderes i detaljplanen.

Ut over det som står i veilederen og i øvrige konsesjonsvilkår skal planen inneholde:

a) En vurdering og beskrivelse av muligheten for bruk av master som ikke krever utvendig bardunering i trekkruten for dverggås i Stabbursdalen og sør for Lakselv. Hvis bruk av mastetyper som ikke krever utvendig bardunering ikke anbefales, skal Statnett i detaljplanen vurdere merking av bardunene med fugleavvisere.

b) En vurdering og beskrivelse av muligheten for å bygge ny ledning med liner i samme plan som den eksisterende 132 kV-ledningen fra der den dreier østover fra vinkelpunktet nord for Ekornbakken, over Lakselva og fram til E6. Det skal begrunnes dersom tiltaket ikke kan gjennomføres. Avgrensningen av strekninger merket med fugleavvisere skal beskrives og begrunnes, jf. vilkår 17.

c) Forslag til tiltak, inkl. kostnader, for å redusere risiko for fuglekollisjoner i områder med rikt eller sårbart fugleliv, jf. vilkår 17.

d) En kortfattet oppsummering av restriksjoner på anleggsarbeid i hekkeområder for fugl, jf. krav om nærmere vurdering av enkelte områder i vilkår 19.

e) En beskrivelse av hvordan kryssingen av Stabburselva skal utføres, og hvordan hensynet til både villaksen og de øvrige verneverdiene i vassdraget skal ivaretas.

f) En beskrivelse av tiltak for kryssing av vassdrag på en måte som i minst mulig grad påvirker vassdragene med kantsone.

g) En vurdering og beskrivelse av om myrmasser som graves ut i området for transformatorstasjon kan anvendes til annen bruk eller lagres på en måte som minimerer klimagassutslipp.

h) En plan for merking av sikringssonen for freda kulturminner/kulturmiljø i kart og terreng i anleggsfasen.

i) En beskrivelse av tiltak for å unngå å skade kulturminner og kulturmiljøer ved plassering av mastepunkter og arbeider inkludert terrengtransport både i anleggs- og driftsfasen.

j) En vurdering av justering av traseen fra østsiden til vestsiden av dagens ledning på strekningen forbi Gjøkenes ved Lakselva, herunder en drøfting av visuelle virkninger opp mot andre virkninger.

k) En samlet og kortfattet beskrivelse av tilpasninger og avbøtende tiltak som skal gjennomføres for å hensynta reindriftens arealbruk, jf. vilkår nr. 29 og 30.

l) Et utkast til plan for inntil fire faste, årlige statusmøter med hvert reinbeitedistrikt, jf. vilkår nr. 31 og 32.

m) En beskrivelse av hvordan det skal gjøres en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdene, herunder tilrettelegging for naturlig revegetering etter anleggsfasen.

n) En oversikt over traseer for terrengtransport (kjørespor), både eksisterende og nye.

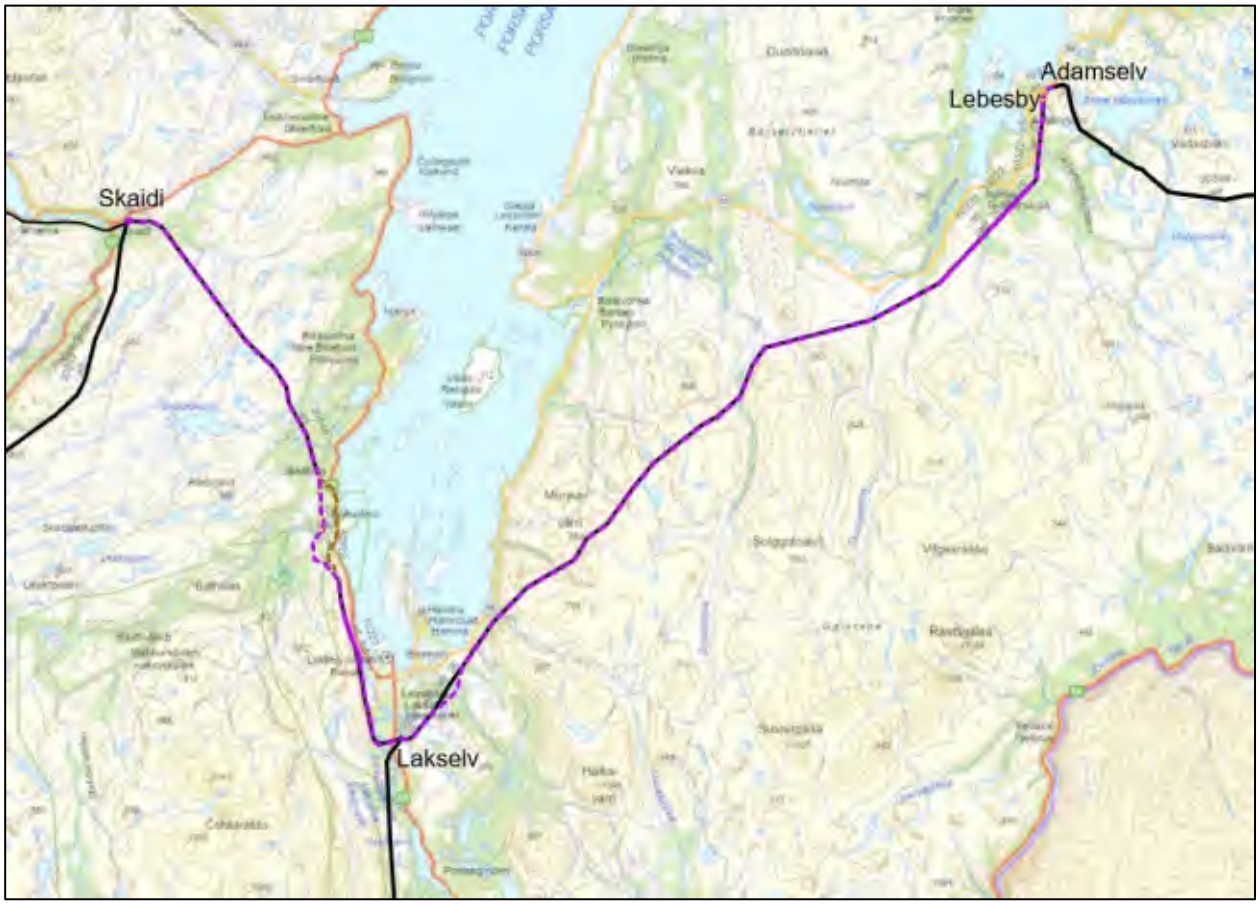
Statnett

Juni 2026

Detaljplan
420 kV Skaidi-Lebesby

Statnett

Statnett

Innhold

1 Innledning 5
1.1 Beskrivelse av prosjektet 5
1.1.1 Presentasjon av saken 5
1.1.2 Bakgrunn for saken 5
1.1.3 Detaljplanens formål og virkeområde 6
1.1.4 Fremdriftsplan 6
1.2 Anlegget, konsesjonæren og organisering 7
1.3 Eiendomsforhold 8
2 Oppfølging av konsesjonen 8
2.1 Gjennomgang av konsesjonsvilkår og styrende forutsetninger 8
2.2 Krav til involvering 11
2.3 Miljøstyring i prosjektet 12
2.5 Implementering og oppfølging av detaljplan 12
2.6 Varslingsrutiner og endringshåndtering 12
3 Endringer etter konsesjonsvedtaket 13
3.1 Endringer som kan behandles gjennom detaljplanen 13
3.2 Konsesjonspliktige endringer 17
4 Kunnskapsgrunnlag og krav etter annet lovverk 18
4.1 Oppdatert kunnskapsgrunnlag 18
4.2 Krav etter annet lovverk 19
4.2.1 Forurensingsloven 19
4.2.2 Kulturminneloven 19
4.2.3 Naturmangfoldloven 19
4.2.4 Reindriftsloven 20
4.2.5 Vegloven 20
4.2.6 Luftfartsloven 20
4.2.7 Vannressursloven 20
4.2.8 Lakse- og innlandsfiskloven 21
5 Beskrivelse av anlegget 21
5.1 Arealbruk 21
5.2 Anleggsdeler og permanente tiltak 22
5.2.1 Ny 420 kV ledning 22
5.2.2 132 kV jordkabel og tilhørende anlegg 25

5.2.3 Transportveier 27
5.2.4 Anleggsplasser 27
6 Beskrivelse av anleggsarbeidet 28
6.1 Terrenginngrep 28
6.1.1 Skogrydding 28
6.1.2 Fundamentering mastepunkt 29
6.1.3 Jordkabelanlegg 31
6.1.4 Riving av 132 kV ledning 33
6.1.4 Rigg- og anleggsplasser 33
6.1.4 Terrengtransport 34
6.1.5 Anleggsveier 35
6.1.6 Bruk av helikopter 35
6.1.7 Håndtering av overflatevann og avrenning 35
6.1.8 Etablering av anlegg i vassdrag 36
6.1.9 Tiltak på dyrka mark 36
6.2 Istandsetting og tilbakeføring 36
6.2.1 Permanente anlegg 36
6.2.2 Midlertidige anlegg 37
6.2.3 Privat etterbruk 37
6.3 Avbøtende tiltak / restriksjoner 37
6.3.1Informasjon om anleggsarbeidet 37
6.3.2 Avbøtende tiltak for fugl 38
6.3.3 Hensyn til dyr på beite 41
6.3.4 Drikkevann og andre vannkilder 41
6.3.5 Begrense inngrep i naturtyper og negativ påvirkning på myr 42
6.3.6 Hensyn til kulturminner 42
6.4 Forurensning og avfall 44
6.4.1 Oppbevaring av olje- og kjemikalier 44
6.5.2 Varsel om akutt forurensning 44
6.5.3 Avfallshåndtering 44
7 Føringer for driftsfasen og internkontroll 44
8 Vedlegg 45

1 Innledning

Statnett skal bygge kraftledningen 420 kV Skaidi-Lebesby i Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner i Finnmark. Som en del av prosjektet skal nye Lebesby transformatorstasjon bygges like sør for dagens Adamselv transformatorstasjon i Lebesby kommune.

Tiltaket styrker strømforsyningen i Øst-Finnmark og legger til rette for næringsutvikling og ny kraftproduksjon.

Kraftledningen er ca. 140 km lang og traseén går i stor grad parallelt med eksisterende 132 kV kraftledninger på strekningene Skaidi-Lakselv og Lakselv-Adamselv.

Den nye kraftledningen krysser gjennom flere områder som er langt fra vei og hvor det ellers er lite infrastruktur og eksisterende naturinngrep. Langs hele ledningstraseén berøres beiteområder for tamrein, og langs traseén er det også registrert flere hekkeområder / leveområder for sårbare fugl.

Anleggsperioden vil innebære negative virkninger for det ytre miljøet. Statnett vil forsøke å redusere virkningene og belastningen av anleggsperioden til et minimum. Detaljplanen vil i stor grad beskrive dette. Beskrivelsene om hensyn og ivaretagelse av blant annet reindriften og naturmangfoldet i Detaljplanen vil bli omdefinert av Statnett som krav til våre leverandører.

1.1 Beskrivelse av prosjektet

1.1.1 Presentasjon av saken

Den nye 420 kV ledningen mellom Skaidi-Lebesby vil etableres som en forlengelse av 420 kV nettet som nå bygges i Skaidi transformatorstasjon. Statnett har bygd 420 kV ledning fra Skillemoen transformatorstasjon i Alta kommune og opp til Skaidi transformatorstasjon i Hammerfest kommune. Denne har blitt driftet på 132 kV spenning i påvente av at Skaidi transformatorstasjon ble oppgradert til 420 kV spenning, i forbindelse med at også prosjektet 420 kV Skaidi-Hyggevatn ble igangsatt (elektrifisering av Melkøya).

Dagens transmisjonsnett øst for Skaidi består av et aldrende 132 kV nett. Nye 420 kV Skaidi-Lebesby vil bli en del av transmisjonsnettet i Finnmark og vil i betydelig grad bidra med å styrke forsyningssikkerheten i området.

Byggingen av 420 kV ledningen Skaidi-Lebesby inklusive nye Lebesby transformatorstasjon ble vedtatt i Kgl. Resolusjon av 15.august 2025. Som en del av vedtaket ble det gitt flere vilkår. Disse er sammenfattet i en tilhørende anleggskonsesjon for nettanleggene. Blant annet er det stilt vilkår om at det skal lages en detaljplan som beskriver den endelige utbyggingsløsningen, arealinngrep og hvordan landskap og miljø skal ivaretas. Herunder vil det også i detaljplanen fremgå hvordan Statnett vil ivareta andre vilkår som er satt for prosjektet.

1.1.2 Bakgrunn for saken

Statnett sendte tilbake i 2010 en melding med forslag til utredningsprogram om ny 420 kV forbindelse mellom Skaidi og Vararangerbotn. Meldingen ble behandlet i NVE og de fastsatte et utredningsprogram for tiltaket i 2011. Først i desember 2020 ble det søkt om konsesjon for bygging av delstrekningen 420 kV Skaidi-Lebesby.

Søknaden ble tatt til behandling av NVE vinteren 2021 og sendt på offentlig høring i mars 2021. I forbindelse med høringen av saken kom det blant annet mange innspill om hensyn til reindrift og naturmangfold, særlig for områdene i Stabbursdalen i Porsanger kommune. Statnett sendte i juni 2023 en tilleggssøknad om blant annet en alternativ plassering av Lebesby transformatorstasjon og alternative utbyggingsløsninger for kryssingen av Stabbursdalen.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) avga innstilling til Energidepartementet i februar 2025, der de anbefalte at Statnett meddeles konsesjon for nettanleggene. NVE anbefalte blant annet at Statnett ble gitt konsesjon for utbyggingsløsninger som ble omsøkt i tilleggssøknad, med endret plassering av transformatorstasjonen, og blant annet en løsning med ombygging av eksisterende 132 kV ledning som jordkabel i Stabbursdalen. NVEs innstilling ble også i det aller vesentligste vedtatt i endelig konsesjon ved Kgl. Resolusjon av 15.august 2025.

Alle dokumenter tilhørende saken ligger tilgjengelig på NVE sine hjemmesider.

1.1.3 Detaljplanens formål og virkeområde

Detaljplanen beskriver aktiviteter som skal gjennomføres som en del av prosjektet, dvs. anleggsaktiviteter, transport, arealbruk og utforming av anlegg. Detaljplanen beskriver også hvordan det skal tas hensyn til ulike miljøverdier som berøres av anleggsarbeidet og hvordan vilkår i anleggskonsesjonen skal følges opp.

Detaljplanen er utarbeidet av Statnett med bistand fra blant annet Multiconsult og Sweco, og omfatter Statnett sine anlegg, iht. anleggskonsesjonen gitt 15.august 2025.

Innholdet i detaljplanen baserer på seg på NVE sine retningslinjer for detaljplaner (NVE, 2025). I tillegg er konkrete vilkår fra anleggskonsesjon lagt til grunn for detaljplanen.

For å best svare ut vilkårene som er satt i forbindelse med prosjektet, har Statnett samlet mye av informasjonen og beskrivelsene i vedlagte notater og rapporter til dette dokumentet. Disse notatene omhandler tema som blant annet hensyn til fugl, naturtyper og arter og reindrift.

1.1.4 Fremdriftsplan

I tabell 1 er det gitt en oversikt over milepæler i prosjektet, inkludert frister/vilkår i anleggskonsesjonen, med utgangspunkt i utbyggingsløsning som presenteres i denne detaljplanen.

Tabell 1 Oversikt over milepæler i prosjektet

Tema	Tidspunkt
Konsesjonens varighet	15. august 2055
Planlagt byggestart	April 2027 (stasjon) August 2027 (ledning)
Planlagt ferdigstilling	2032
Frist for idriftsettelse	2032 (det er gitt en frist i konsesjonen på at anlegget skal settes idrift innen 5 år fra det tidspunktet arbeidet ble satt i gang)
Frist for istandsetting/rydding	2034

1.2 Anlegget, konsesjonæren og organisering

informasjonen presenteres i en tabell, som vist under.

Tabell 2 Informasjon om plassering av anlegget, konsesjonær, kort om prosjektet og kontaktpersoner.

Navn på tiltaket:		
Kommune(r):	Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner	
Fylke:	Finnmark fylke	
Navn og referanse på konsesjonen:	420 kV Skaidi-Lebesby, Kgl. Resolusjon saksnr.: 21/647	
Konsesjonær:	Navn: Statnett SF	Telefon og e-post: 23 90 30 00 firmapost@statnett.no
	Kontaktperson: Jacob Grønn	Telefon; 90876205 E-post: jacob.gronn@statnett.no
Organisasjonsnummer:	962 986 633	
Adresse:	Postboks 4904 Nydalen, 0423 Oslo	
Kontaktinformasjon byggefase:	Prosjektleder Håvard Sveinungsen	Tlf: 97551412 E-post: havard.sveinungsen@statnett.no
	Byggeleder ledning: NN Byggeleder stasjon: Oddvar Suhr	Tlf: 90838270 E-post: oddvar.suhr@statnett.no
	Grunneierkontakt: Tonje Marie Bergem	Tlf: +97187548 E-post: tonje.bergem@statnett.no
	Fagkompetanse miljø og landskap: Asgeir Vagnildhaug	Tlf: 99742503 E-post: asgeir.vagnildhaug@statnett.no

1.3 Eiendomsforhold

Det er gitt ekspropriasjonsrett for samtlige eiendommer som er berørt av tiltakene. Store deler av ledningstraseen mellom Skaidi og Lebesby berører Finnmarkseiendommen. Ledningstraseen berører også flere reinbeitedistrikt. Statnett ønsker å oppnå minnelig avtale med alle berørte grunn- og rettighetshavere. Statnett har fått avtale med flere private grunneiere og enkelte av reinbeitedistriktene (se vedlegg 6), og vil tilstrebe dette framfor ekspropriasjon gjennom rettssystemet. Det er i første omgang ønske om å sikre tiltredelse, med påfølgende forhandlinger om minnelige avtaler.

2 Oppfølging av konsesjonen

Konsesjonen inneholder flere konkrete vilkår om avbøtende tiltak som hensyntar spesielt naturmangfold og reindrift.

2.1 Gjennomgang av konsesjonsvilkår og styrende forutsetninger

Anleggskonsesjonsdokumentet som viser vilkårene i sin helhet ligger publisert på NVEs hjemmeside (www.nve.no). I det følgende listes opp de mest relevante vilkårene som gjelder denne detaljplanen.

Tabell 3 Konsesjonsvilkår og styrende forutsetninger for prosjektet.

Vilkår	**Innhold i vilkåret (kort beskrivelse)**	**Informasjon/Relevant kapittel i detaljplanen**
Vilkår 1: Varighet av tiltaket	*Konsesjonen gjelder til 15.august 2055*	Ikke relevant
Vilkår 2: Fornyelse	*Søknad om fornyelse skal sendes senest ett år før konsesjonen utløper*	Ikke relevant
Vilkår 3: Bygging	*Arbeidet med å bygge anlegget skal settes i gang innen fem år fra konsesjonen er gitt. Anlegget skal settes i drift innen fem år fra tidspunktet da arbeidet ble satt i gang.*	Fremdriftsplan, kap. 1.1.4
Vilkår 13: Kamuflering	*Matt line, kamuflering av master og isolatorer*	Kapittel om anleggsdeler. Detaljplankart
Vilkår 14: Lave master	*Bruk av lave master i Stabbursdalen*	Beskrivelse av anlegget
Vilkår 15: Kompensasjon for dverggås	*10,5 MNOK betales til arbeid knyttet til nasjonal handlingsplan for dverggås (MDIR)*	Avtales med Miljødirektoratat
Vilkår 16-19: Hensyn til fugl	*Hensyn til hekkende fugl og merking av liner for fugl. Fagkyndige vurderinger knyttet til mulige avbøtende tiltak.*	Detaljplankart Fagkyndige vurderinger om avbøtende tiltak om fugl er beskrevet i egen fagrapport som er vedlagt denne detaljplanen (vedlegg 5).
Vilkår 20: Begrensning på barmarkskjøring	*Statnett skal så langt det er praktisk mulig gjenbruke eksisterende kjørespor ved barmarkskjøring.*	Detaljplankartene viser planlagte kjørespor. Kapittel om anleggsgjennomføring beskriver transport.

Vilkår 21-22: Transport og inngrep i myr. Bruk av fagkyndig kompetanse ifm naturtyper/arter.	*Restriksjoner knyttet til våtmark/myr og bruk av fagkyndig kompetanse i sammenheng med andre naturtypelokaliteter og enkelte arter.*	Det er laget en egen fagrapport som består av fagkyndige vurderinger av tiltak knyttet til sårbare naturtyper (vedlegg 4)
Vilkår 23: Sikring av arter	*Sikring av funksjonsområdet for krypsivaks og ravnerødspore mot påvirkning i anleggsfasen*	Detaljplankart Vedlegg 4
Vilkår 24: Plassering av master	*Plassering av master og jordkabeltrase utenfor naturtypelokaliteter*	Detaljplankart Vedlegg 4
Vilkår 25: Traserydding	*Skogrydding begrenses innenfor naturtypelokaliteter og i furuskogen ved Njallavárri.*	Skogrydding er beskrevet i eget kapittel. Vedlegg 4 inneholder vurderinger av skogrydding knyttet til sårbare naturtyper
Vilkår 26: Begrensninger på ferdsel og arbeider i driftsfase	*Vilkår 18-23 og 25 gjelder også i driftsfasen med unntak av beredskapssituasjoner*	I forbindelse med at anlegget blir overført til Statnetts driftsavdeling vil dette ivaretas gjennom egen internkontroll
Vilkår 27: Supplerende kartlegging naturmangfold	*Kartlegging av kollisjonsutsatt fugl, hekkende rovfugl og hekkeområder for sandsvale. Kartlegging av naturtyper, rødlistearter og rødlistede landformer.*	Resultater fra kartlegging er vist i egne fagrapport (vedlegg 3 og vedlegg 5).
Vilkår 28: Fremmede arter	*Kartlegging av fremmede arter og risikovurderinger.*	Vedlegg 4
Vilkår 29: Tiltak og tilpasning av anleggsarbeidet til reindriftens arealbruk	*Tilpasninger særlig knyttet til kalving og flytting av rein.*	Statnett har lagt inn anleggsrestriksjoner av hensyn til reindriftens mest sårbare og arbeidskrevende perioder. Det er typisk kalving, flytting og oppsamling og bruk av gjerdeanlegg. Informasjon om dette er samlet i eget notat til denne detaljplanen (vedlegg 6).
Vilkår 30: Involvering av berørte reinbeitedistrikter i detaljprosjekteringen	*Statnett skal involvere reindriften med arbeidet i detaljplanen, spesielt i viktige funksjonsområder.*	Reindriften er involvert i arbeidet med denne detaljplanen og har kommet med innspill til anleggsgjennomføringen. Vedlegg 6
Vilkår 31: Kommunikasjon med reindrifta	*Tilrettelegging for dialog gjennom anleggsperioden og i etterkant av at anlegget er ferdig bygget.*	Statnett vil som ved tidligere prosjekter gjennomføre årlige møter i anleggsfasen hvor anleggsgjennomføringen evalueres og hvor det informeres om planlagte anleggsarbeider neste sesong. I tillegg har Statnett en egen reindriftskoordinator som vil ha

		løpende dialog med distriktene i hele anleggsfasen. Statnetts driftsavdeling har rutiner for involvering av reindriften i tilknytning til vedlikehold og drift av anleggene. Vedlegg 6
Vilkår 32: Sekretær-/koordinatorfunksjon for berørte reinbeitedistrikt	*Økonomisk støtte til reindriften slik at de kan opprette en sekretær-/koordinatorfunksjon innen hvert distrikt.*	Statnett har utarbeidet egne retningslinjer og satser for dekning av møtegodtgjørelse. Disse gjelder for plan-, konsesjon-, anleggs- og driftsfase og er ment å bidra til at reindriften kan ivareta sine interesser/koordinatorfunksjon. Vedlegg 6
Vilkår 33: Landbruk	*Beskrive mulighetene til å unngå inngrep på dyrka mark*	Kapittel om anleggsgjennomføring
Vilkår 34: Detaljplan	*Utarbeidelse av detaljplan* *a) Utvendig bardunerte master* *b) Liner i samme plan ved kryssing av Lakselva og avgrensning av strekning med fugleavvisere* *c) Forslag til tiltak i områder med sårbart fugleliv* *d) Oppsummering av restriksjoner i hekkeområder for fugl* *e) Beskrivelse av kryssingen av Stabburselva skal utføres* *f) Beskrivelse av kryssing av vassdrag* *g) Gjenbruk av myrmasser på Lebesby stasjon* *h) Plan for merking av kulturminner* *i) Beskrivelse av tiltak for å unngå skade av kulturminner* *j) Vurdering av trasejustering ved Gjøkenes i Lakselvdalen* *k) Oppsummering av restriksjoner og avbøtende tiltak for reindrift* *l) Utkast til plan for møter med reindriften* *m) Beskrivelse av istandsetting av anleggsområder* *n) Oversikt over traseer for terrengtransport*	Denne detaljplanen med vedlegg

2.2 Krav til involvering

Gjennom vilkår i konsesjonen er det bestemt at detaljplanen skal utarbeides i kontakt berørte kommuner, grunneiere og rettighetshavere som tiltaket har virkninger for i større eller mindre grad.

Tabell 4 Involvering ved utarbeidelse av detaljplanen.

Hvem	**Type involvering (møte, befaring, skriftlig uttalelse)**	**Dato**	**Ev. referanse til vedlegg i detaljplanen (dersom relevant)**
Hammerfest kommune	Samtale og epost om detaljplan	27.5.2026	
Porsanger kommune	Møte om detaljplan	19.5 2026	
Lebesby kommune	Møte om detaljplan	18.5 2026	
Berørte reinbeitedistrikter	Det er gjennomført flere møterunder i perioden 2020 til 2026 om anleggsgjennomføring og detaljplan og det har også kommet inn skriftlige innspill.	2020 -2026	Se vedlegg 6
Grunneiere	Åpen kontordag ifm. minnelige avtaler om tiltredelse og innspill til detaljplan. Utsendelse av kart og informasjon på forespørsler fra grunneiere.	28.1.2026	
Finnmarkseiendommen	Møte	26.2.2026	
Lakselv grunneierforening	Møte	25.2.2026	
Stabbursdalen grunneierforening	Møte	26.2.2026	
Stabbursdalen elveeierlag	Møte	26.2.2026	
Brennelva grunneierforening	Møte	26.2.2026	
Kolvik og omegn bygdelag	Møte	30.4.2026	
Paulsen entreprenør	Møte ifm grustak ved Rahppa	16.3.2026	
Lakselv og Brennelv Beitelag	Samtale med leder om anleggsgjennomføring	28.5.2026	
Stabbursnes Naturhus og Museum	Samtale og epost om justering av kabeltrase	5.12.2025	
Statsforvalteren	Møte om detaljplan	10.4.2026	
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	Møte om tiltak innen landskapsvernområdet	18.9.2025	
Fylkeskommunen	Kontakt vedrørende kulturminner	Våren 2026	

Sametinget	Kontakt vedrørende samiske kulturminner	Våren 2026	
Statens vegvesen	Møter om kabelanlegg i Stabbursdalen og tillatelser etter vegloven	8.1.2026	

2.3 Miljøstyring i prosjektet

Oppfølging av miljømål er en del av mål- og resultatstyringen i Statnett, der natur og miljø vektlegges på linje med tekniske og økonomiske hensyn i beslutninger. I energilovforskriften stilles det krav om at konsesjonæren skal sørge for å innføre og praktisere internkontroll knyttet til miljø og landskap.

Som følge av Statnetts egne miljøstyring og kravene stilt gjennom energilovforskriften, gjennomføres det en systematisk planlegging, rapportering og miljøoppfølging av bygging og drift av anleggene. Det gjøres nødvendige risikoanalyser av de ulike aktivitetene forbundet med utbyggingsprosjekter. Detaljplanen er en konkretisering av denne internkontrollen.

Regelmessig kommunikasjon med berørte er vesentlig for et vellykket anleggsarbeid. Statnett vil informere omgivelse under anleggsarbeidet. Statnett klausulerer rettigheter til å bygge på området der det skal bygges. Grunneierkontakt skal være hovedkontakt mot naboer.

Informasjon om prosjektet og den mest oppdaterte versjonen av detaljplanen vil være offentlig tilgjengelig under en egen prosjektside hos Statnett.

2.5 Implementering og oppfølging av detaljplan

Statnett som konsesjonær har ansvaret for at detaljplanen følges. Detaljplanen inngår og følges opp som en del av kontrakt mellom byggherre og entreprenørene som skal utføre arbeidene.

Etterlevelse av kravene i konsesjon/detaljplan kontrolleres gjennom Statnett sine internkontrollsystemer (Miljøkontroll i prosjekt, IK-Energi), der det gjennomføres løpende dokumentasjonskontroll, kontroller av pågående arbeide og kontroll av utførte arbeider.

2.6 Varslingsrutiner og endringshåndtering

Utarbeidelse av detaljplanen er et konsesjonsvilkår og planen skal være godkjent av NVEs miljøtilsyn før anleggsarbeidet starter. Ved behov for endringer i detaljplanen, skal Statnett innhente eventuelle tillatelser fra relevante myndigheter og berørte grunneiere før saken sendes over til NVE for behandling.

3 Endringer etter konsesjonsvedtaket

3.1 Endringer som kan behandles gjennom detaljplanen

Gjennom detaljprosjektering og planlegging av byggingen av anleggene er det gjort flere mindre justeringer sammenlignet med det underlaget Statnett hadde til konsesjonssøknad i 2020 og tilleggssøknad i 2023.

Figur 1: 3D skisse som viser ledningstraseen i Lakselvdalen mot retning Ekornbakken

3D skissen over viser traseen sett mot sør i Lakselvdalen. Her er Statnett bedt om å vurdere en trasejustering som en del av vilkårene i konsesjonen. I figuren over vises denne justeringen ved at ny 420 kV krysser eksisterende 132 kV ledning lenger nord sammenlignet med det som opprinnelig var forutsatt. Justeringen er tatt med i detaljplanen og er også omsøkt i egen planendringssøknad som er sendt til NVE.

I konsesjonssøknaden har Statnett oppgitt forholdsvis store arealbehov i forbindelse med anleggsplasser for mellomlager av mastestål m.m. men disse ble ikke detaljert som en del av denne. Disse anleggsplassene er nå i større grad vist i detaljplanen, både i detaljplankartene og med beskrivelser i tabellen i Kap. 5.2.4.

Konsesjonssøknadens kartvedlegg inneholdt punkter i kartet som pekte på aktuelle plasseringer av anleggsplasser. Det har kommet til noen nye anleggsplasser og transportveier, men samtidig har disse i stor grad erstattet andre. I hovedsak er det kun mindre justeringer av transportruter, flere blant annet for å unngå berøring av naturtyper/myrområder med mer. Enkelte av disse mindre justeringene er omtalt i vedlegg 4 (Fagkyndige vurderinger).

Ellers er flere anleggsplasser som er planlagt langs/i klausuleringsbeltet justert som en del av detaljprosjekteringen. Plasseringen av disse bestemmes i stor grad av hvordan planen for strekking av line legges opp, hvor det ca. hver 6-8 km må fraktes inn linetromler.

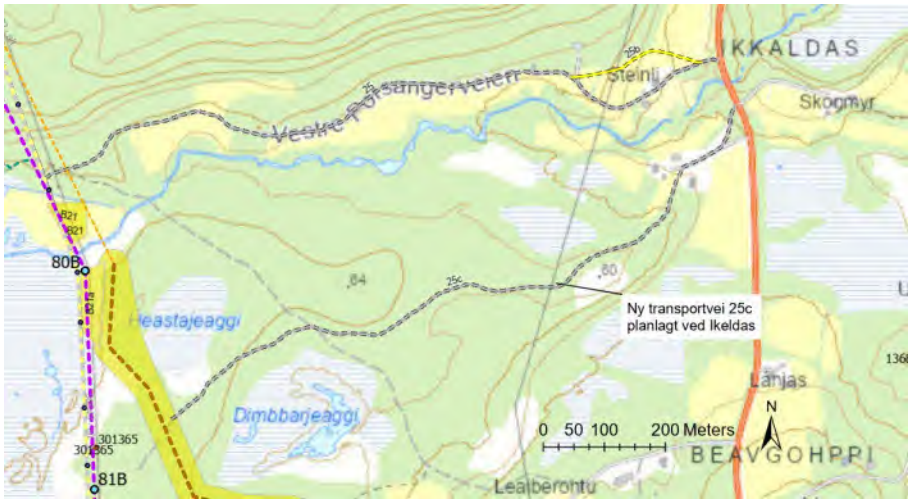
De vesentligste endringene for områder for anleggsplasser (og tilhørende transport) er:

Ytre Billefjord: Her var anleggsplass B13 opprinnelig planlagt i et område med veganlegg og grustak – men som også var et noe redusert areal på grunn av nærliggende myrområder. Ny plassering er på et areal som ligger langs eksisterende veg med tilstrekkelig mulighet for areal og som bedrer logistikken i forbindelse med transport og mellomlagring av materiell. Se figuren under som viser endringen.

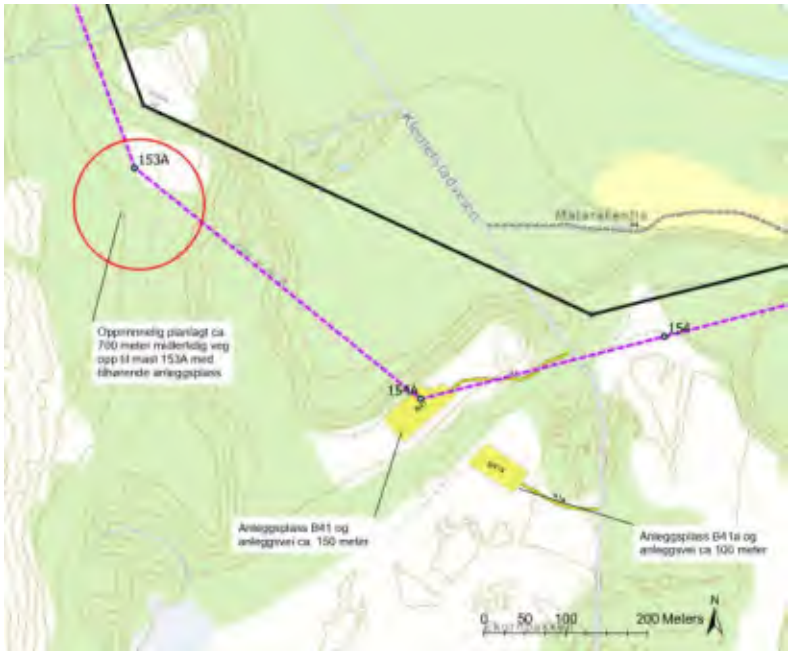
Figur 2: Kartutsnitt Ytre Billefjord som viser justering av B13, Porsanger kommune

Stabburdalen/Ikeldas: Planlagt ny tilkomst til kabeltraseen ved Ikeldas. Det er registrert et eksisterende kjørespor/traktorveg inn til området.

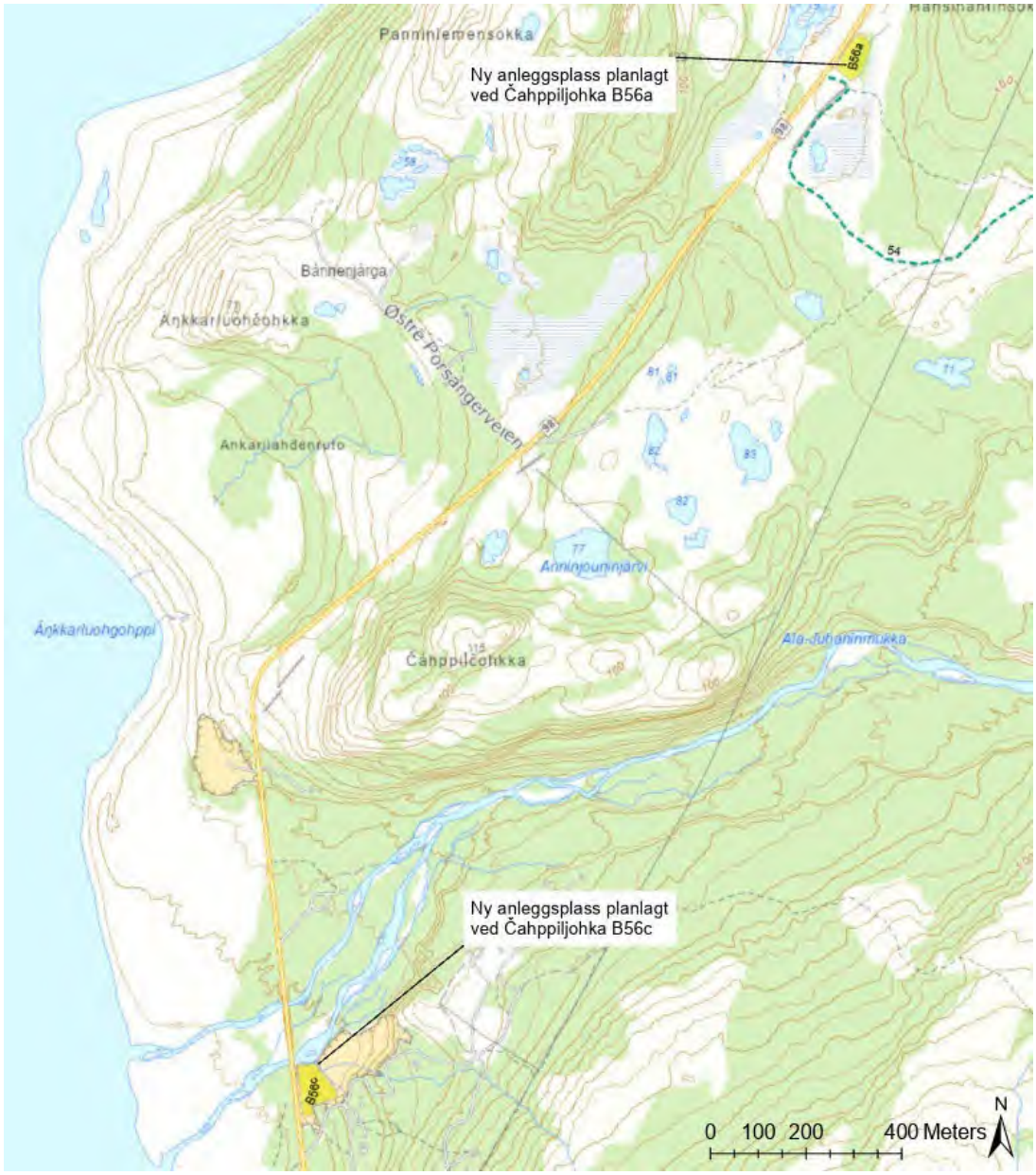
Figur 3: Kartutsnitt fra området mellom Ikeldas og Baukop som viser ny transportvei inn til kabelanlegget, Porsanger kommune.

Lakselvdalen: Her har Statnett redusert behovet for midlertidig anleggsvei i forbindelse med behovet for anleggsplasser for strekking av line (trommelplasser). Dette som følge av at traseen er justert på strekningen.

Figur 4: Kartutsnitt Ekornbakken, Gjøkenes som viser justering av anleggsplasser og midlertidig veg, Porsanger kommune

Čahppiljohkka: På strekningen mellom Lakselv og Børselv er det i hovedsak planlagt vintertransport, men det er også mulig med noe barmarkstransport langs eksisterende barmarksløype med ID 54 fra Čahppiljohkka og inn mot Munkavárri. Her er det lagt inn to nye anleggsplasser som er planlagt til mellomlagring av materiell før videre transport inn til ledningstraseen. Se kartet under som viser disse arealene, hvor B56a er i tilknytning til barmarksløypen opp til fjellet. B56c er i et grustak, og området ble også benyttet i forbindelse med reparasjonsarbeider som ble gjennomført i 2025 på 132 kV Adamselv-Lakselv.

Figur 5: Nye anleggsplasser ved Čahppiljohka langs fylkesvei 98 mellom Lakselv og Børselv.

Adamsfjorddalen: På Adamsletta er opprinnelig planlagt område for B72 flyttet til et område som ligger nærmere vegen inn til Laksefjordvidda, og som er berørt av kjørespor og grusuttak fra før av. Justeringen er også anbefalt på grunn av kvartærgeologiske verdier i Adamsfjorddalen.

Figur 6: Kart som viser justeringen av B72 i Adamsfjorddalen, Lebesby kommune.

3.2 Konsesjonspliktige endringer

De største endringene er vurdert som konsesjonspliktige justeringer, og innbefatter blant annet endringer i Lebesby transformatorstasjon (se egen detaljplan i vedlegg 2), justeringer av kabeltraseen i Stabbursdalen og trase for nedgravd jordline. I tillegg er det gjort justeringer av 420 kV trasé ved føring forbi Rahppasfossen og i Lakselvdalen (se figur 1). Disse justeringene er omsøkt i egen planendringssøknad som er oversendt NVE for behandling.

Figur 7: 3D skisse som viser føring med ny 420 kV forbi Rahppasfossen. Ledningen/mastene er flyttet lavere ned i terrenget sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

4 Kunnskapsgrunnlag og krav etter annet lovverk

4.1 Oppdatert kunnskapsgrunnlag

I forbindelse med utarbeidelse av detaljplanen har Statnett hatt flere møter og fått mye ny informasjon om forhold som bør hensyntas i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket. Ikke minst ble det stilt vilkår i konsesjonen om innhenting av kunnskap gjennom utvidet kartlegging av både fugl og naturtyper/arter på flere strekninger mellom Skaidi og Lebesby. Det er utarbeidet egne rapporter som dokumenterer dette kartleggingsarbeidet og denne informasjonen er også benyttet i forbindelse med detaljprosjekteringen av ledningen/mastepunkter, slik at vi har god oversikt over den faktiske påvirkningen av blant annet naturtyper (Vedlegg 3 Supplerende kartlegging og Vedlegg 4 Fagkyndige vurderinger).

Det er også mottatt rapport fra kulturminneundersøkelser gjennomført av Sametinget. Her har vi dialog med kulturminneavdelingen og har gjort tilpasninger av blant annet mastepunkt for å unngå direkte inngrep i enkelte freda kulturminner. Andre steder vil vi søke om dispensasjon for inngrep.

Finnmark fylkeskommune har også gjennomført feltbefaringer, delvis sammen med Sametinget. Fylkeskommunen har i utgangspunktet gjennomført befaringer i 2023 – men varslet vinteren 2026 om at de ønsker å se nærmere på et område ved Landersfjord i forbindelse med Lebesby transformatorstasjon. Det er varslet om at området kan være en kulturminnelokalitet fra steinalderen, og det er avtalt med fylkeskommunen at de gjennomfører en feltbefaring på forsommeren 2026.

Det er også kommet til informasjon om private grunnvannsbrønner/drikkevannskilder i forbindelse med at Statnett har hatt åpne kontordager. I tillegg har Porsanger kommune opplyst om kommunale drikkevannforsyning.

I forbindelse med søknaden om konsesjonspliktige endringer (planendringssøknad) er det forutsatt kartlegging av naturmangfold i områder hvor kabeltraseen er justert. Dette gjelder primært i området ved Kunsavárri, i søndre del av Stabbursdalen. I tillegg vil det gjøres ytterligere en kartlegging av fugl i nordre del av Stabbursdalen og i nordre del av Adamsfjorddalen, både på grunn av at 2025 var et dårlig år med tanke på hekkesuksess i området, men også for å i større grad få økt kunnskap om faktiske behov for avbøtende tiltak.

4.2 Krav etter annet lovverk

Selv om det er gitt konsesjon etter energiloven, er Statnett ansvarlig for at tiltaket er avklart mot annet lov- og regelverk. Statnett har gjennom flere prosesser utarbeidet søknader og dokumentasjon for at krav etter andre lovverk skal komme på plass. Noen avklaringer er gjort og andre gjenstår.

4.2.1 Forurensingsloven

Det er ikke forventet at tiltaket medfører forurensning utover vanlig og forventet forurensning ved ordinær og midlertidig anleggsvirksomhet. Det vil innhentes tillatelser i forbindelse med oppsetting av arbeidsbrakker/kontorrigg ved blant annet Lebesby transformatorstasjon.

4.2.2 Kulturminneloven

Det er gjennomført kulturminneundersøkelser for Skaidi-Lebesby både av Sametinget og Finnmark fylkeskommune. Det er behov for å sende dispensasjonssøknad til Sametinget for frigivelse av flere samiske kulturminner, noe Statnett har hatt en del dialog med Sametinget om.

Finnmark fylkeskommune har varslet om behov for å befare deler av tiltaksområdet knyttet til Lebesby transformatorstasjon. Området mener de har potensiale som bo- og aktivtetsområde fra steinalderen, og i dialogen med Statnett er det nevnt at det trolig er vanlige forekommende kulturminner som finnes her. De planlegger befaring forsommeren 2026.

Det er oversendt arealbruksdata til både Sametinget og Finnmark fylkeskommune våren 2026 som omhandler blant annet tiltak som er beskrevet i planendringssøknaden og andre mindre justeringer. Det kan også være behov for ytterligere avklaringer etter kulturminneloven som følge av disse endringene.

Dersom det avdekkes funn i forbindelse med anleggsarbeidet, eksempelvis i forbindelse med gravearbeid, vil kulturminnemyndigheten varsles omgående, og arbeidet skal straks opphøre innenfor det aktuelle området/arealet.

4.2.3 Naturmangfoldloven

Forskrift om Stabbursdalen landskapsvernområde og *Forskrift om dverggås som prioritert art* har hjemmel i naturmangfoldloven. Statnett har søkt om dispensasjon om å bygge 420 kV kraftledning gjennom deler av

Stabbursdalen landskapsvernområdet, og denne søknaden er fortsatt til behandling hos Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Når det gjelder *Forskrift om dverggås som prioritert art*, har Statnett fått innvilget dispensasjonssøknaden i vedtak fra Miljødirektoratet, datert 2.3.2026.

Det er også gjennomført en kartlegging av fremmedarter som en del av konsesjonsvilkårene. Det ble ikke funnet noen fremmede arter i forbindelse med denne kartleggingen, som er beskrevet i vedlegg 4 – Fagkyndige vurderinger. Ellers er det som tidligere nevnt gjennomført kartlegging av verdifulle områder for naturmangfold og naturverdier som kan påvirkes av anleggsarbeidet, og flere av disse blir hensyntatt i anleggsgjennomføringen.

4.2.4 Reindriftsloven

Statnett gjennomfører en rekke tiltak for å hensynta reindriften i forbindelse med anleggsgjennomføringen. Det har også vært omfattende dialog med reindriften gjennom konsesjonsprosessen og i forbindelse med arbeidet med detaljplanen. Statnett har inngått minnelige avtaler om anleggsarbeider og driftsfase med flere av de berørte reinbeitedistriktene (tidligere siidaer i distrikt 16), og ønsker å oppnå dette med alle berørte reinbeitedistrikter.

Denne detaljplanen viser hensynssoner for reindrift i form av kartfestede områder med tilhørende restriksjonsperioder, det vil si tidspunkt på året hvor det ikke gjennomføres anleggsaktivitet. Dette er det viktigste avbøtende tiltaket som utføres i forbindelse med byggingen av denne ledningen. Restriksjonsområdene er i hovedsak utarbeidet med bakgrunn i dialog med reindriften, samt Statnetts kjennskap til reindriften i området. Det er laget et eget notat som beskriver reindrift som en del av denne detaljplanen, se vedlegg 6.

4.2.5 Vegloven

Ny kraftledning og ikke minst ombygging av 132 kV ledning som jordkabel vil kreve tillatelser etter vegloven. Dette både med tanke på nærføring til offentlig veg, kryssing av offentlig veg og midlertidig økt bruk av eksisterende avkjørsler. Statnett vil søke om nødvendige tillatelser til rette myndigheter.

4.2.6 Luftfartsloven

Statnett vil merke fire spenn i forbindelse med Skaidi-Lebesby – og det er ikke avdekket behov for å søke om dispensasjon etter forskrift om dette tilhørende luftfartsloven. Tre av disse spennene er ved kryssingen av Store Bjørndalen og ett spenn ved kryssingen i Caskil, i Porsanger kommune. Spennene er vist i detaljplankartene.

4.2.7 Vannressursloven

Skaidi-Lebesby krysser mange vassdrag og flere av disse er viktige lakselver og verna vassdrag. Det er ikke planlagt noen tiltak i vassdrag som krever konsesjonsplikt etter vannressursloven. Det er forutsatt avbøtende tiltak for å unngå negative virkninger ved blant annet terrengtransport ved kryssing av mindre vassdrag.

Kryssingen av Stabburselva med kabelanlegg vil i utgangspunktet ikke berøre kantvegetasjonen som ligger nærmest elva slik tiltaket er planlagt med grøftefri kryssing av vassdraget.

4.2.8 Lakse- og innlandsfiskloven

Det er noen mindre vassdrag som krysses i forbindelse med adkomstveien til nye Lebesby transformatorstasjon som blir berørt. I tillegg krysses noen mindre vassdrag – og ikke minst Stabburselva med kabelanlegget og tilhørende anleggsvei i Stabbursdalen. Statnett vil ta kontakt med Finnmark fylkeskommune og Statsforvalteren i Troms og Finnmark for å avklare behovet for egne tillatelser etter Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag særskilt.

5 Beskrivelse av anlegget

420 kV Skaidi-Lebesby består av mange anleggsdeler. Det skal bygges 140 km ny 420 kV kraftledning med totalt 396 nye master. I tillegg skal en del av eksisterende132 kV ledninger bygges om. Dette gjelder i hovedsak for kryssingen av Stabbursdalen hvor 132 kV ledningen skal bygges om til jordkabel over en strekning på ca. 10 km. I tillegg skal det bygges en ny 420 kV transformatorstasjon i Landersfjord.

Det er laget en egen detaljplan for Lebesby transformatorstasjon som ligger som vedlegg til denne detaljplanen (vedlegg 2).

5.1 Arealbruk

I tabellen under er det vist arealer for permanent arealbruk knyttet til byggingen av 420 kV ledningen Skaidi-Lebesby og kabelanlegget i Stabbursdalen. Det er også tatt med arealer som blir frigjort i forbindelse med at deler av anleggene skal rives. I tillegg vil det bli revet en 66 kV ledning og en 22 kV ledning i området ved Stabbursdalen, men disse er ikke tatt med her da de eies av Area Nett og er omfattet av deres anleggskonsesjon / områdekonsesjon.

Tabellen under viser at 420 kV kraftledningen innebærer stor arealbruk når man ser på bredden av det klausulerte arealet. Innenfor dette arealet er det totalt byggeforbud, samtidig som at det ikke utgjør et direkte arealbeslag. I praksis er det kun mastefestene som utgjør det direkte arealbeslaget langs kraftledningen. Det samme gjelder langs kabeltraseen i Stabbursdalen, som ikke vil være til hinder for beitedyr, turgåere eller tilsvarende ferdsel.

Statnett søkte tilbake i 2020 om en permanent parkering ved Garadakvannet B18 (se detaljplankart og vedlegg 4 om Anleggsplasser), men denne er ikke omtalt i anleggskonsesjonen. I tilfelle denne blir aktuell som parkering i driftsfasen (ved inspeksjon/befaring) av ledningsanlegget utgjør arealet av denne ca. 900 m^2. Ellers er det ikke planlagt permanent arealbruk i form av veger eller anleggsplasser (sett bort ifra arealer på Lebesby transformatorstasjon (egen detaljplan i vedlegg 2)

I Stabbursdalen er det stilt vilkår om at topplinene skal graves ned. Gjennom detaljprosjektering er forutsatt at kommunikasjonskabelen skal legges i samme grøft som 132 kV jordkabel og at jordlinen skal legges i traseen for 420 kV ledningen da det må være gjennomgående jordline i hver mast. Arealene av disse anleggene vil derfor i hovedsak inngå som en del av klausulert areal for 132 kV kabelanlegget og 420 kV

traseen. Der jordlinen avviker fra 420 kV traseen sør for kryssingen av Stabburselva forutsettes det et klausulert areal på 10 meter bredde.

Tabell 5 Arealbruk tilknyttet permanente anleggsdeler for ledning og kabelanlegg

Anleggsdel/ komponent	**Beskrivelse**	**Størrelse klausuleringsbelte [km²] (dersom relevant)**	**Permanent/ midlertidig**
Ny 420 kV ledning	140 km lang 420 kV ledning med klausuleringsbelte på 40 meter langs ledningen (20 meter til hver side).	5.6 km² klausulert areal	Permanent
Ny 132 kV kabel i Stabbursdalen inklusive kommunikasjonskabel	10 km lang 132 kV jordkabel med klausulert areal ca. 15 meter.	0,15 km² klausulert areal	Permanent
Riving 132 kV ledning i Stabbursdalen	Ifm ombygging av 132 kV Skaidi-Lakselv som jordkabel over 10 km lang strekning frigjøres klausuleringsbelte som har bredde 32 meter	0,320 km² (frigjort)	Permanent
Nedgravd toppline (jordline) i Stabbursdalen	Nedgravd jordline langs 420 kV traseen på en ca. 10 km lang strekning. Jordlinen vil graves ned over hele strekningen bortsett fra mellom mast FM90B og BM92B. Mellom BM92B og FM93B må linen gå utenfor klausuleringsbeltet over en strekning på ca. 250 meter. Klausulert areal er 10 meter bredde.	0,0025 km²	Permanent

5.2 Anleggsdeler og permanente tiltak

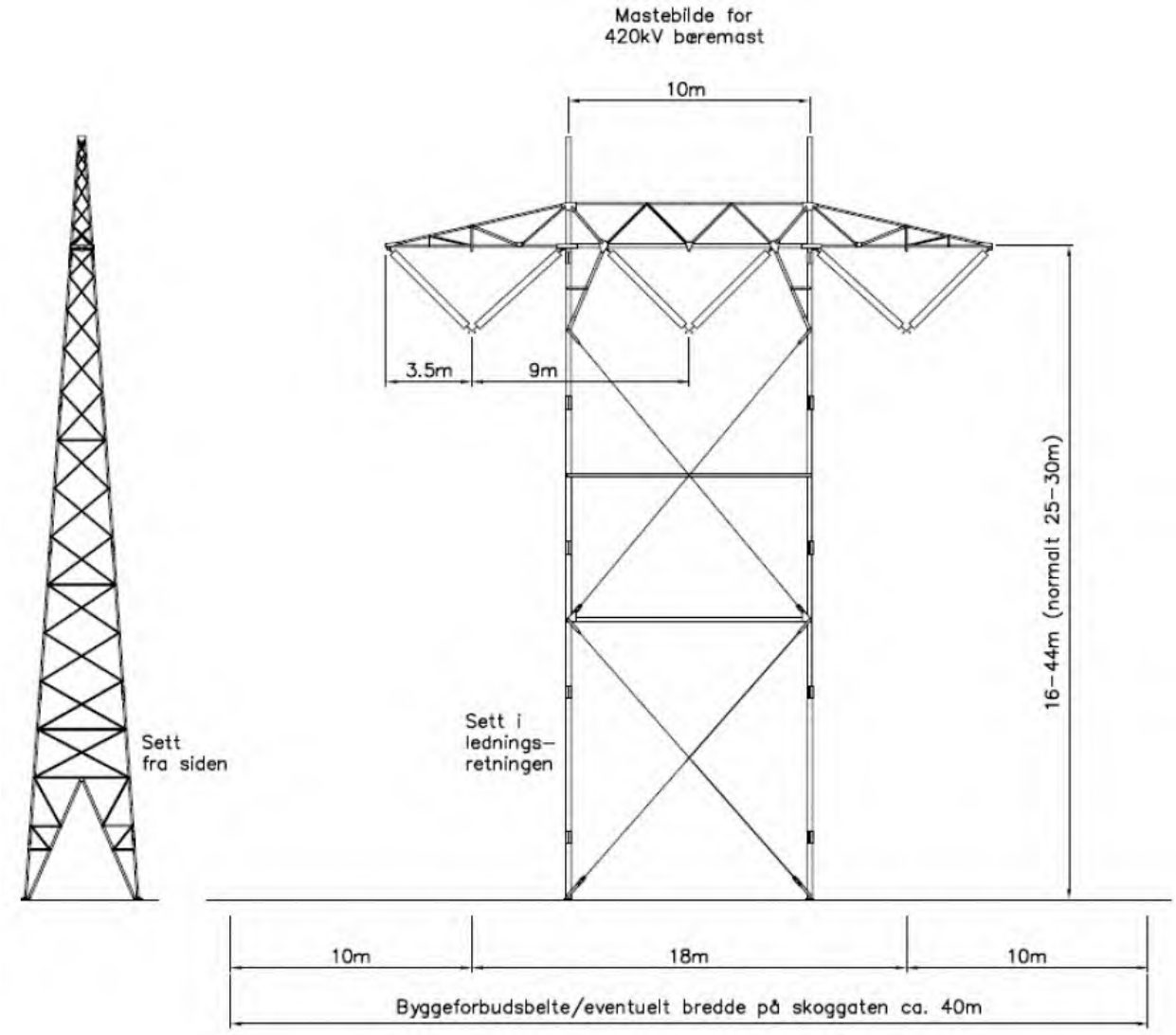
Alle permanente og midlertidige anleggsdeler er optimalisert for det arbeidet som skal gjennomføres og de funksjoner som anlegget skal ha i driftsfasen. Statnett har gjennom prosjektering av anleggene og planlegging for anleggsgjennomføringen tilstrebet å begrense arealbeslag, både midlertidige og permanente. Det er videre forsøkt i den grad det har vært mulig å begrense inngrep i areal hvor det i tidligere og i nåværende fase har blitt identifiser verdier knyttet til naturmangfold, friluftsliv, kulturmiljøer og annet.

5.2.1 Ny 420 kV ledning

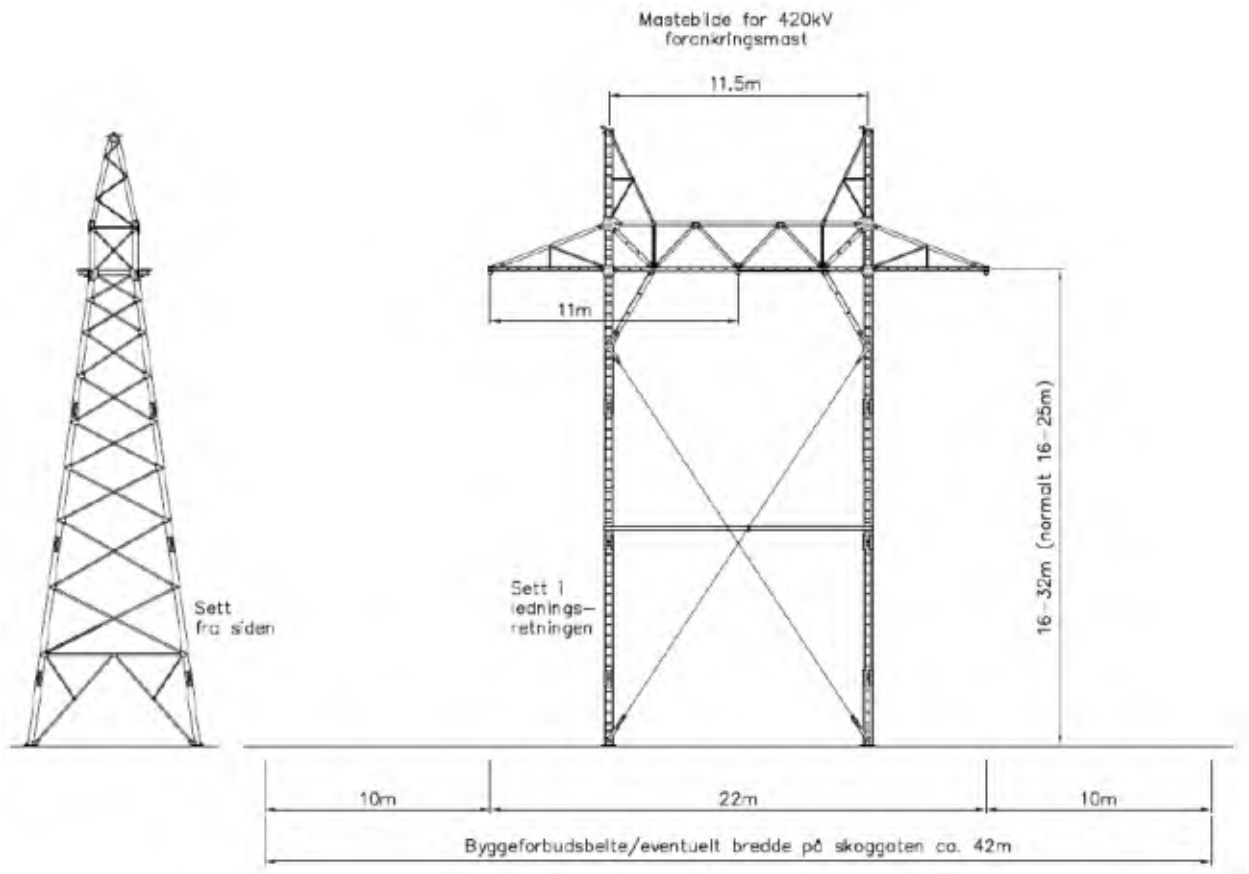
Den planlagte ledningstraseen med mastepunkter er vist i detaljplankartene i vedlegg 1. Dette er den traseen som er detaljprosjektert.

Det forutsettes å benytte en linetype som kalles *Duplex Athabaska*. Dette er en line som Statnett nå benytter i de fleste utbyggingsprosjekter, og innebærer to liner per fase. Det vil si totalt 6 liner, hvor to og to henger sammen. I tillegg er det to toppliner som henger i toppspirene mellom mastene i en høyde på ca. 7 meter over faselinene. Linene er som standard mattet, slik også konsesjonsvilkåret (nr. 13) i anleggskonsesjonen krever.

Det er planlagt å benytte standard stålmaster/selvbærende portalmaster med innvendig bardunering langs hele traseen. Figurene under viser en skisse av vanlige portalmaster. Normalt er høyden på en bæremast mellom 25 og 30 meter og en forankringsmast mellom 16-25 meter Forankringsmaster er kraftigere og benyttes ved vinkelpunkt for å ta imot strekkrefter og der det skal strekkes line. Mastene har fire mastebein og bredden er 10 meter på bakken. I lengderetningen bestemmes avstanden mellom mastebeinene av høyden på masten, men normalt er dette rundt 5-7 meter. Det er 396 nye 420 kV master som skal bygges på strekningen Skaidi-Lebesby. Dette gir et gjennomsnitt på ca. 3 master per km ledning.

Figur 8: Skisse av Statnetts standard bæremast med innvendig bardunering.

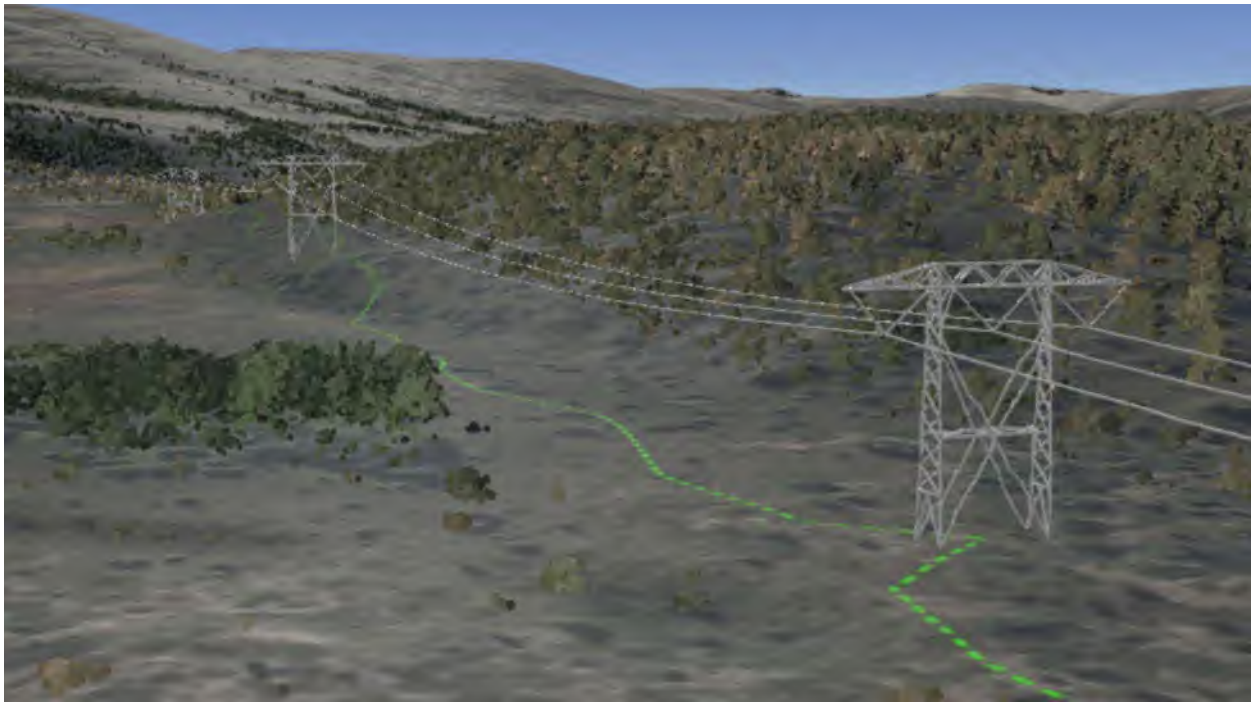

Figur 9: Skisse av Statnett standard forankringsmast.

I Stabbursdalen, på en strekning over ca. 5 km er det stilt vilkår (nr. 14) om at Statnett skal bygge lave master. Hensynet til sikkerhetsavstand fra faseliner til bakken er hjemlet i Forskrift om elektriske forsyningsanlegg og kan ikke underskride 8,3 meter. Dette er forutsatt på strekningen, og mastene står da noe tettere enn normalt. Gjennomsnittlig mastehøyde er ca. 20 meter på strekningen (mot 25-30 som normalt). I tillegg er toppspirene tatt bort (siden topplinene skal graves ned i bakken). Se 3D skisse under som viser mastene ved føring langs Njallavárri i søndre del av Stabbursdalen.

Noen av mastene vil også bli kamuflerte. Dette er det stilt vilkår om i konsesjonen, og det planlegges en mørk grønnfarge for de mastene det gjelder. I tillegg blir glassisolatorene kamuflert ved at det benyttes et silikonbelegg, for å forhindre gjenskinn fra disse. Det har vært dialog med Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Porsanger kommune om omfanget av kamuflering, spesielt hva gjelder søndre del av Stabbursdalen der ledningen går gjennom landskapsvernområdet. Strekningene med kamuflering er vist i detaljplankartene med egne symboler på mastepunktene.

Det er ikke planlagt noen utvendig bardunerte master for 420 kV Skaidi-Lebesby, slik at vurderinger rundt merking av disse jfr. vilkår 34 i anleggskonsesjonen faller bort.

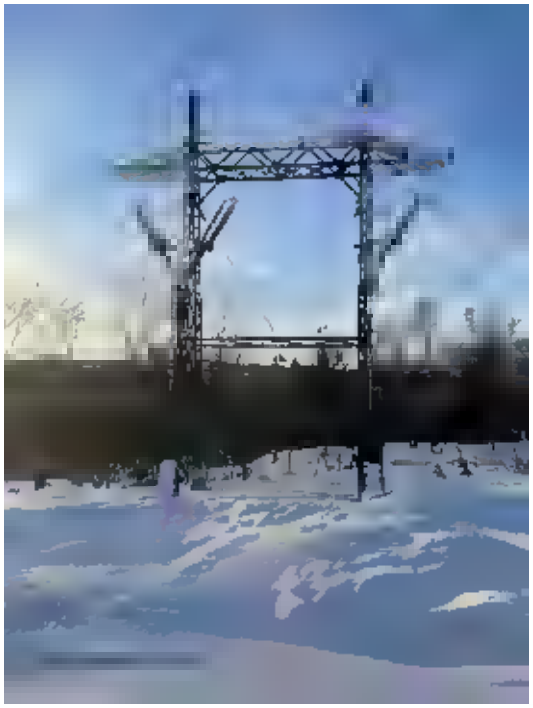

Figur 10: 3D skisse som viser 420 kV ledningen med lave master (og uten toppspir og toppliner) langs traséalternativ 1.10 langs Njallavárri i søndre del av Stabbursdalen.

5.2.2 132 kV jordkabel og tilhørende anlegg

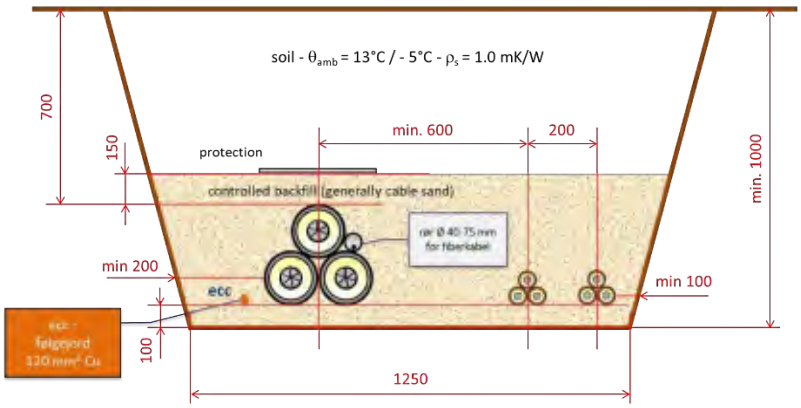
Traseen for 132 kV jordkabel i Stabbursdalen er vist i detaljplankartene i vedlegg 1 men også i egen kartserie i vedlegg 1a.

Der 132 kV ledningen fra Skaidi til Lakselv skal bygges om som jordkabel vil det bli bygd ei kabelendemast i hver ende av kabeltraseen. Denne er planlagt oppført som en portalmast i stål med stativer som kabelmuffene blir montert i for overgang fra luftledning til kabel. Eksempel på kabelendemast er vist i bildet under.

Figur 11: Eksempel på kabelendemast for 132 kV kabel.

Selve kabelanlegget består av 2000 mm^2 Al kabler som ligger i trekantforlegning. Skissen under viser et snitt av kabelgrøften hvor det også er tatt høyde for to sett med 22 kV kabler. I tillegg til disse er det forutsatt at kommunikasjonskabelen til 420 kV ledningen skal følge samme grøft (som bidrar til at det vil være en utvidelse på ca. en meter ekstra).

Figur 12: Snitt av kabelgrøften med ett sett 132 kV kabel i trekantforlegning og tilsvarende to sett med 22 kV kabel.

Ved kryssing av veg er det aktuelt å legge kablene i OPI-kanaler, dvs. støpte kanaler, som gir nødvendig beskyttelse. Langs kabelgrøften vil det være behov for skjøtekummer. Skjøtekummene er ca. 12 meter lange og ca. 2,5 meter brede og består av betongelementer. Disse blir i sin helhet gravd ned med overdekning på minst 50 cm til betongkum. Langs jordkabelen for øvrig vil det være minimum 70 cm overdekning.

5.2.3 Transportveier

Det er ikke planlagt å etablere noen nye permanente veger i forbindelse med prosjektet, sett bort ifra ny adkomstvei til Lebesby transformatorstasjon. Det er kun bruk av eksisterende veier og etablering av midlertidige veger og kjørespor i terreng.

Europavei 6 og fylkesvei 98 og kommunale veier blir benyttet til transport av materiell med lastebil/vogntog. I tillegg er det mange private veier som benyttes til videre transport for mellomlagring. Deretter vil det bli behov for forholdsvis omfattende terrengtransport både på barmark og på snødekt frossen mark.

Gjennom transport- og anleggsplanlegging er det kartlagt mange eksisterende kjørespor for terrengtransport inn til ledningsanlegget, men det vil også være behov for terrengtransport i områder som i dag ikke har kjørespor.

Det meste av tungtransport av materiell vil etter planen foregå med beltegående kjøretøy langs kartlagte vintertraseer.

I utgangspunktet vil alle midlertidige anleggsveger tilbakeføres ved at de tildekkes og terrengtilpasses med stedegne vekstmasser. Ved at bærelag blir værende igjen i bakken, vil vegene lettere kunne gjøres tilgjengelig i en eventuell fremtidig beredskapssituasjon eller andre arbeider i regi av Statnett som krever adkomst. Dette gjelder blant annet for anleggsveien langs kabeltraseen i Stabbursdalen, hvor det vil være behov for et kjøresterkt terreng i en eventuell beredskapssituasjon/reparasjon.

Transportvirksomhet vil foregå så skånsomt som mulig for omgivelsene, og ikke medføre vesentlig fare for ferdsel i området. Bruk av eksisterende veger og parkeringsplasser skal ikke være til vesentlig ulempe for allmenn ferdsel.

Tabellen i vedlegg 7 viser liste over de veger og transportruter som planlegges benyttet i forbindelse med anleggsgjennomføringen.

Ved behov vil det gjennomføres et vedlikeholdsarbeid på eksisterende veger i forkant eller under selve ledningsbyggingen. I planleggingen av dette arbeidet er det kartlagt at det ikke er behov for å endre veiklasse på noen av de eksisterende veiene som skal benyttes. Det vil imidlertid bli gjort forsterkninger og utskiftninger av stikkrenner på enkelte punkter langs disse veiene, og slike oppgraderinger planlegges ikke tilbakeført etter anleggsperioden.

Statnett vil rette opp alle eventuelle skader som oppstår på eksisterende veier som følge av anleggsarbeidene, og vil ha tett dialog med grunneiere/veglag gjennom anleggsfasen.

5.2.4 Anleggsplasser

Statnett vil benytte en rekke arealer som rigg- og anleggsområder gjennom anleggsfasen. Noen av disse er i dag allerede opparbeidet, mens andre må ryddes og opparbeides. Enkelte områder som er valgt ut ligger på terrasser med tørt og "kjøresterkt" terreng, som krever lite/begrenset grad av tiltak for å kunne benyttes. Rigg- og anleggsarealene vil bli benyttet aktivt i de ulike fasene av anleggsarbeidet og til ulike formål. På de aller fleste anleggsplasser vil det være bruk av helikopter. Arealene er nødvendige for bygging av kraftledning og vil

blant annet brukes til plassering av linetromler, vinsjer, midlertidig lagring av utstyr, brakkerigg, parkeringsareal og oppstillingsplass for maskiner. Se oversikt over anleggsplassene i tabellen i vedlegg 8.

6 Beskrivelse av anleggsarbeidet

For både planlegging, bygging og istandsetting av anlegget er prinsippene i NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg (2021) og Statnetts Håndbok i terrengbehandling (2024) (vedlegg 10), lagt til grunn for alle deler av anleggsarbeidet.

Anleggsarbeidene for byggingen av 420 kV Skaidi-Lebesby blir omfattende, og det er mange forutsetninger og grensesnitt mot blant annet Area Nett som må komme i orden for at planlagt fremdriftsplan skal overholdes.

Blant annet må 132 kV forbindelsen til Area Nett mellom Skaidi og Smørfjord, bli etablert for at deres 66 kV ledning kan rives på strekningen mellom Igeldas og Karalaks (Lakselv transformatorstasjon). Videre vil Statnett måtte etablere og ferdigstille ombyggingen av 132 kV Skaidi-Lakselv som jordkabel før 132 kV ledningen kan rives på strekningen. Store deler av 420 kV traseen nord for Stabburselva er planlagt i samme trase som dagens 132 kV ledning, dette i hovedsak for å unngå å plassere nye 420 kV master i myrområder.

I tiltaksområdet for prosjektet er det i liten grad annen infrastruktur enn dagens 132 kV ledning på strekningen mellom Skaidi og Adamselv. Ledningstraseen går over lange strekk langt unna veg og for å komme til kraftledningen må det benyttes terrengkjøretøy. Statnett har tradisjonelt i stor grad benyttet helikopter til frakt av materialer og til bygging for øvrig. For mange områder langs 420 kV Skaidi-Lebesby vil det være svært lange fraktavstander med helikopter, som gjør at dette er mindre gunstig. Et hovedprinsipp som er planlagt i anleggsgjennomføringen er derfor bruk av terrengtransport om vinteren for å frakte materiell inn til ledningstraseen. Det vil allikevel bli betydelig bruk av helikopter, som vil benyttes på alle mastepunkt for å løfte monterte masteseksjoner/reise mastene, strekking av line, og til frakt av materiell på flere områder som er utilgjengelige for terrengtransport/vintertransport. I tillegg kommer persontransport.

For arbeidene som er planlagt i forbindelse med Lebesby transformatorstasjon vises til egen plan i vedlegg 2.

6.1 Terrenginngrep

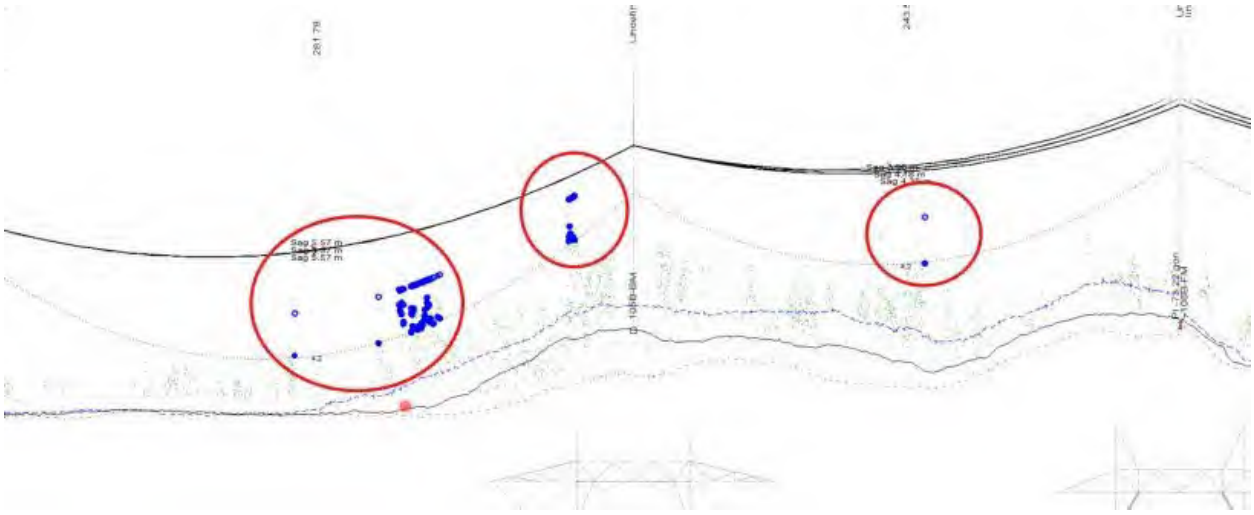
6.1.1 Skogrydding

Langs 420 kV Skaidi-Lebesby vil det bli begrenset med skogrydding. I områder med skog er det i hovedsak kun behov for skogrydding på mastepunktene over et areal på 40x40 meter. Ellers vil linene i stor grad spennes over bestående skog, som nesten utelukkende består av forholdsvis lav bjørkeskog. I forbindelse med strekking av liner vil det være behov for å rydde enkelttrær, eventuelt greiner langs hele traseen. Dette for å unngå at linen hekter borti trær/greiner. I tillegg vil det være behov for noe skogrydding enkelte steder for å få plass til transport som skal foregå langs kraftledningen.

Skogsavfall/virke kappes opp og legges på bakken for å hurtigst mulig starte nedbrytning. Større virke/trær vil om mulig fraktes ut. Omfanget av skogrydding vil bli noe større langs kabeltraseen enn langs 420 kV trasé, særlig i områdene nord for Stabburselva, og her vil deler av skogvirke bli transportert bort og levert til godkjent mottak slik at det ikke blir til hinder for ferdsel i utmarka.

Anleggskonsesjonen stiller krav til at skogrydding skal begrenses innenfor en rekke områder som er registrert som naturtyper, ved kantvegetasjon langs Stabburselva og Lakselv samt i furuskogen ved Njallavárri (søndre del av Stabbursdalen).

I furuskogen ved Njallavárri er det også stilt vilkår om at Statnett skal bygge lave master, men her har Statnett justert traseen noe mot øst som bidrar til at behovet for hogst reduseres noe. Figuren under viser det faktiske behovet for hogst mellom mast 104B og 106B, som er området med mest furuskog. Figuren viser ikke behovet for hogst på selve mastepunktene, men at traseen – slik den er detaljprosjektert for øvrig, vil gi svært begrenset behov for hogst. Data i figuren stammer fra laserskannede høydedata, som også angir høyden på skogen.

Figur 13: Lineprofiler av 420 kV traseen mellom mast 104B og 106B (traséalternativ 1.10) i Stabbursdalen sammenholdt med høydedata basert på laserskanning.

Det er gjort en grundig vurdering av eventuelt behov for skogrydding langs områder med verdifulle naturtyper, og dette er omtalt i rapporten i vedlegg 4 – Fagkyndige vurderinger.

6.1.2 Fundamentering mastepunkt

Hvert mastepunkt skal fundamenteres i fast fjell eller i løsmasser. Ca. 80 % av mastepunktene på Skaidi-Lebesby er løsmassefundamenter.

Der hvor mastepunktene skal etableres på fast fjell vil overliggende vegetasjon avdekkes ned til fjell. Deretter bores det hull i fjellet for forankring og forankringsbolter gyses. Det forskales, armeres og støpes fire stabber (et hvor hver mastefot). Det monteres fundamentbolter i hver stabbe. Jording etableres etter spesifikasjoner (det prosjekteres jordingsløsning) for hver mast.

Figur 14: Eksempel på mast som står på fjellfundament (Statnetts håndbok i terrengbehandling)

Der hvor mastefundament skal etableres i løsmasser graves det byggegrop på ca. 20x20 meter for hvert mastepunkt. Dybde avhenger av høyden som trengs over fundament. Dybde blir prosjektert for hver mast (normalt 3-4 meter). I hver fundamentgrop avrettes det før plassering av prefabrikerte stålfundamenter, se bildet under. Stedlige avgravde masser fylles så tilbake rundt fundamentet. Avgravde toppmasser legges tilbake til slutt for istandsetting.

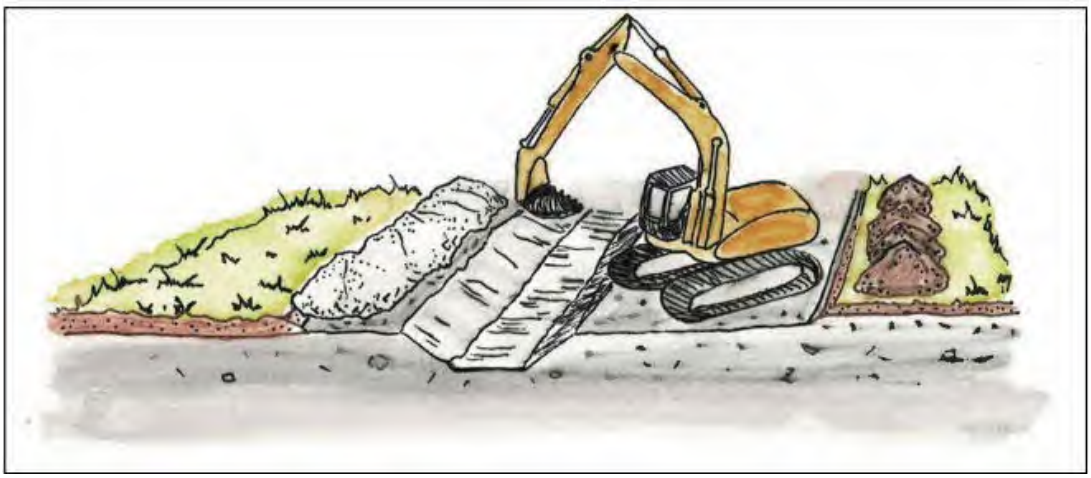
Det vil være transport av større gravemaskin til hvert løsmassefundament. Prinsippet er at gravemaskinen følger barmarksløyper inn til ledningstraseen og belter seg langs denne til hvert mastepunkt. Det er en fordel at mastefundamenter graves i sommerhalvåret for å bedre kunne skille og sortere toppmasser fra andre stedlige masser. I områder med våtmark vil det enkelte steder være nødvendig med terrengforsterkende tiltak for å unngå omfattende kjøreskader. Se vedlegg 4 – fagkyndige vurderinger for en nærmere beskrivelse.

Figur 15: Eksempel på fundament i løsmasser med bruk av prefabrikerte stålfundamenter.

6.1.3 Jordkabelanlegg

132 kV jordkabelanlegget i Stabbursdalen innebærer et betydelig anleggsarbeid og stort midlertidig arealinngrep. Grøftesnitt i kap. 5.2.2 viser at kabelgrøften i seg selv ikke innebærer stor arealbruk, hvor det kan estimeres en gravebredde på om lag fem meter. Langs kabelgrøften må det bygges en anleggsvei som kan frakte anleggsmaskiner og tungtransport av betongelementer og kabeltromler. Det stilles derfor krav til at vegen har nødvendig kvalitet med hensyn på bæring, stigning og kurvatur til at arbeidet kan gjennomføres (se også Kap. 6.1.5 om anleggsveier). Langs kabelgrøften og anleggsveien vil det også være behov for arealer til mellomlagring av både stedegne masser og masser som skal benyttes som omfyllingsmasser rundt kabelanlegget. Dette gir behov for et forholdsvis stort anleggsbelte langs kabelgrøften. I enkelte områder vil det også være behov for snuplasser og møteplasser for anleggsmaskiner, og lagerområder/parkeringsområder. Se prinsippskisse i figuren under.

Figur 16: Prinsippskisse som viser kabelgrøft med anleggsvei med arealer for transport og mellomlagring av masser

Statnett legger til grunn et anleggsareal på 50 meter langs kabelgrøften per i dag. Det pågår fortsatt detaljprosjektering av kabelanlegget og foreløpig er det funnet behov for å gjennomføre noen mindre justeringer av selve kabeltraseen. I tillegg er det fortsatt ikke gjennomført grunnundersøkelser, som også innfører en viss grad av usikkerhet på plassering av den eksakte traseen, spesielt for kryssingen av Stabburselva som er planlagt like øst for E6-brua på Stabbursneset. Dette gjør at det er ønskelig å utvide anleggsarealet ytterligere her på grunn av usikkerheten på hvor traseen kommer. Det innebærer nødvendigvis ikke at omfanget av anleggsarbeidet blir større. Utvidet anleggsareal er vist i detaljplankartene (se vedlegg 1a).

Kabelanlegget består av 9 deler som skjøtes sammen. Ved skjøtene må det etableres skjøtekummer i betong, som beskrevet i kap 5.2.2. I tillegg vil det bli kabeltromler på ca. 20 tonn som fraktes inn til disse skjøteplassene. Arbeidet planlegges slik at det ved graving og opparbeidelse av kabelgrøft blir lagt ned trekkerør til kablene og at grøften ferdigstilles *suksessivt* slik at grøften ikke blir stående åpen over lang tid. Det vil i prinsippet kun være skjøtekummene som forblir åpne i påventa av kablene skal trekkes. Områdene rundt skjøtekummene vil sikres i anleggsfasen slik at ikke personer eller dyr faller ned i grøft/kum.

Kryssingen av Stabburselva er planlagt som grøftefri kryssing. Dette innebærer at det blir laget mikrotunneler og trekkerør for kablene under elvebunnen. Selve vassdraget blir ikke berørt ved denne metoden, men områder i/til dels i kantsonen vil bli berørt. Grunnundersøkelsene vil gi svar på om det er mulig med retningsstyrt boring, som vil være den minst areal- og inngrepskrevende metoden. Dersom det må bores tunneler horisontalt vil det innebære at det må lages to dype groper på hver side av elva som begge ligger lavere ned enn selve elvebunnen.

Det er forventet et masseoverskudd i forbindelse med kabelanlegget. Den endelige detaljprosjekteringen vil vise omfanget av dette. Foreløpig er det planlagt at overskuddsmasser som ikke benyttes som del av istandsetting og terrengtilpasning av anleggsområdet vil bli transportert til et godkjent mottak.

Det er forutsatt et samarbeid med Area Nett om kabelanlegget for 22 kV ledningen som de skal bygge om som jordkabel, som også figuren med grøftesnitt i kap 5.2.2 viser.

6.1.4 Riving av 132 kV ledning

På strekningen hvor 132 kV ledningen Skaidi-Lakselv skal bygges om som jordkabel skal luftledningen rives. I tillegg rives Area Nett sin 66 kV kraftledning på samme strekning. Linene mellom mastene skytes eller klippes ned og samles opp for uttransport. Trestolpemastene veltes eller demonteres ved bruk av gravemaskin og/eller helikopter. Mastefundament vil fjernes 20-30 cm under eksisterende terreng og mastepunktene istandsettes med stedegne masser for naturlig revegetering. Det stilles krav til skånsom terrengtransport for rivingen av 132 kV ledningen på samme måte som for bygging av 420 kV ledning.

6.1.4 Rigg- og anleggsplasser

Det vil benyttes flere store rigg- og anleggsplasser i forbindelse med tiltakene. Det største arealbehovet er for mellomlagring av mastemateriell og areal til å montere dette sammen i seksjoner. Det er snakk om midlertidig arealbruk, og det er behov for at noen av disse anleggsplassene blir opparbeidet for tilkomst med tungtransport og som plant arbeidsområde. Flere av anleggsplassene som er planlagt vil i liten grad kreve omfattende opparbeidelse og tiltak for å kunne benyttes. I tillegg kan det finnes muligheter for å erstatte behovet for anleggsvei/opparbeidet areal med å bruke terrengforsterkning. Se bildet under som viser bruk av stokkmatter for transport.

Figur 17: Anleggsplass med lossing og premontering av mastestål hvor det er benyttet stokkmatter som terrengforsterkning for transport.

Ved behov for rydding av skog og opparbeidelse/graving for å etablere anleggsplasser, vil dette skje iht prinsippene i Statnetts håndbok i terrengbehandling (2024), som bidrar til at det tas vare på toppjord/vekstmasser som sikrer en ordentlig tilbakeføring av areal og tilrettelegging for naturlig revegetering.

Alle planlagte rigg- og anleggsplasser er vist i detaljplankartene (vedlegg 1 og vedlegg 1a) og i tabellen i vedlegg 8.

6.1.4 Terrengtransport

Med utgangspunkt i registrerte transportveier for terrengtransport som er vist til i kapittel 5 og i detaljplankartene, vil gravemaskiner og andre terrengkjøretøy ta seg fram til hver mastepunkt og til traseen for graving. Det vil også bli behov for noe terrengtransport i forbindelse med skogrydding, materielltransport og noe persontransport.

Terrengtransport vil også foregå om vinteren, da ved bruk av beltegående maskiner som frakter materiell. I tidligere prosjekter har tråkkemaskiner blitt benyttet til dette, se bildet under, og det er også dette som er planlagt for byggingen av Skaidi-Lebesby. Om vinteren vil det også bli benyttet snøskutere for persontransport, i tillegg til helikopter. Det er viktig at de som jobber på anlegget har muligheter til å ta seg ned fra fjellet også i tilfeller det ikke er mulig å fly helikopter på grunn av vær.

Figur 18: Bilde av tråkkemaskin og materialtransport om vinteren i forbindelse med bygging av 420 kV kraftledning

Det er terrengtransport som foregår på barmark som vil føre til synlige kjørespor og terrengskader. I anleggsfasen er ikke dette til å unngå, men alle områdene som blir skadet skal istandsettes etter at anlegget er ferdig bygget. Ved spesielt utsatte områder, som blant annet våtmarksområder, vil det benyttes terrengforsterkning for å unngå skade. I alle tilfeller skal terrengforsterkning benyttes for å begrense terrengtransport til ett kjørespor, slik at man unngår mer inngrep enn nødvendig.

Statnett håndbok i terrengbehandling (vedlegg 10) beskriver terrengtransport og aktuelle tiltak.

Kjørespor i ryddebeltet trenger ikke å kartfestes, men det skal kun benyttes ett kjørespor for å begrense inngrep og viftekjøring skal unngås.

6.1.5 Anleggsveier

Det er noen midlertidige anleggsveier som planlegges i forbindelse med byggingen av 420 kV ledningen, men det største omfanget av anleggsvei vil være langs kabelanlegget i Stabbursdalen.

I utgangspunktet vil anleggsveier bli etablert i tråd med håndboka "Normaler for landbruksveier" (Landbruks- og matdepartementet), som inneholder tekniske beskrivelser av hvordan anleggsveier bør etableres.

For alle midlertidige anleggs/transportveier er det viktig at eksisterende vekstmasser fra areal som skal brukes, ivaretas i anleggsfasen. Der hvor det er tynt vegetasjonsdekke kan det være vanskelig å skave av vekstmasser og det vil også være utfordrende å mellomlagre og tilbakeføre slike masser. Iht. NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg (2021) skal det på slike steder vurderes å la vekstjorda med overliggende vegetasjon bli liggende og heller forsøke å beskytte det ved å legge duk og masser over.

Det vil også vurderes at korte strekk med anleggsveier bygges ved bruk av stokkmatter i stedet for at det benyttes pukk/bærelag. Se bilde av stokkmatter under kapittel 6.1.4 om rigg- og anleggsplasser.

Noen av områdene langs Skaidi-Lebesby har fra naturens side "kjøresterkt terreng", som innebærer at det ikke er behov for å forsterke terrenget med bærelag eller eksempelvis stokkmatter. Dette gjelder blant annet for den midlertidige anleggsveien (veg ID 62) som er planlagt på Børselvfjellet, inn langs Stourrajohka, hvor det vil være begrenset med nødvendige tiltak for tilkomst med tungtransport.

6.1.6 Bruk av helikopter

Innledningsvis i kapittel 6 er det beskrevet at det vil bli omfattende bruk av helikopter ved anleggsgjennomføringen.

Helikopter blir benyttet langs hele kraftledningstraseen mellom Skaidi og Lebesby. Statnett har behov for å kunne lande med helikopter i nærheten av alle master som ikke har tilkomst med veg. I tillegg vil helikopter bli benyttet på de fleste anleggsplassene. Ved behov blir det etablert egne soner innad på anleggsplassene som er tiltenkt parkering/landingsplass for helikopter, og det må også være tilgjengelig drivstoff på tanker på disse områdene.

Der det er skog/vegetasjon på landingssteder vil dette bli fjernet fra nødvendig landingsareal og håndtert som ved normal hogst (6.1.1).

I områder med pågående reindriftsrestriksjoner eller fuglerestriksjoner skal helikopterflyging tilknyttet prosjektet foregå over 1000 fot. Se detaljplankartene for oversikt over restriksjonssoner.

6.1.7 Håndtering av overflatevann og avrenning

Det vil i forbindelse med etablering av midlertidige rigg- og anleggsareal og midlertidige transportveier etableres overvannshåndteringstiltak i og langs areal, eksempelvis stikkrenner for å håndtere overflatevann og tilsig fra overliggende arealer. Dersom større sig eller mindre bekker skal håndteres inne på rigg- og

anleggsareal skal disse ledes bort fra de opparbeidete arealene i kulvertløsninger eller ledes utenom via grøfter.

6.1.8 Etablering av anlegg i vassdrag

Langs 132 kV kabelanlegget i Stabbursdalen vil flere mindre bekker krysses. Prinsippene for kryssing av bekkene vil være at bekkeløpene blir midlertidig lagt om i anleggsfasen slik at det kan legges ned OPI-kanaler (støpte betongelementer for føring av kabel) under eksisterende bekkeløp. Lengden på omlagte bekkeløp og inntaks- og utløpsløsning for midlertidig omlagt bekkeløp må vurderes nærmere på stedet ift. stedlige forhold, tilgjengelig areal og nødvendig areal for etablering av OPI-kanal. Etter endt arbeid vil det sikres en høyde på minimum 0,5 meter mellom topp OPI-kanal og bunn bekkeløp. Etter endt anleggsarbeid skal bekkene istandsettes til opprinnelig løp, inkludert istandsetting av kantvegetasjon. De massene som er gravd bort i forbindelse med etablering av OPI-kanal skal tilbakeføres og det skal tilrettelegges for hurtig revegetering.

I tillegg krysses selve Stabburselva i forbindelse med kabelanlegget, se beskrivelser av dette i kap. 6.1.3.

En midlertidig anleggsvei krysser en mindre bekk ved Lakselv transformatorstasjon. Her vil bekk bli lagt i kulvert med omfyllingsmasser av pukk som et midlertidig tiltak. For å redusere eventuelle skadevirkninger vil tilførte masser bli vasket før de benyttes i vassdraget, dette for å unngå at finstoff havner i vassdraget – som kan skade fisk og annen ferskvannsfauna.

For bekkekryssinger ved Lebesby transformatorstasjon, se egen detaljplan i vedlegg 2.

6.1.9 Tiltak på dyrka mark

Det er planlagt å etablere en midlertidig anleggsplass (plass ID B47) på dyrket mark ved Fossestrand i Brennelvdalen. Dette planlegges for å unngå å etablere nye større inngrep som omfatter rydding av skog og eventuell planering, tilførsel av masse med mer. Statnett har sett på alternativer for å unngå å benytte dyrka mark i området, men mener det gir minst ulemper totalt sett. Det forutsettes at området benyttes skånsomt og at det stilles strenge krav til bruken av området slik at man sikrer at området ikke blir permanent skadet.

Statnett vil i samråd med grunneier gjøre en vurdering på aktuelle tiltak – og ett alternativ kan være at all matjord avdekkes og legges i ranker i kanten av innmarka før området benyttes.

6.2 Istandsetting og tilbakeføring

Iht. anleggskonsesjon er fristen for istandsettelse av areal satt til 2034. Det skilles under mellom istandsettelse og tilbakeføring av permanente og midlertidige anlegg. For de permanente skal istandsettelsen i størst mulig grad være visuelle forbedringer av nye inngrep. For midlertidige arealer skal arealene i størst mulig grad tilbakeføres og istandsettes slik tidligere tilstand kan reetableres.

6.2.1 Permanente anlegg

For 420 kV ledningen og kabelanlegget, inklusive kabelendemastene er det i hovedsak arealer som mastepunkter og kabelgrøften (inklusive anleggsveien) som blir gjenstander for istandsetting som

permanente anlegg. De berørte arealene vil terrengtilpasses og organisk vekstjord tilbakeføres for tilrettelegging for naturlig revegetering. Frøblandinger kan benyttes for hurtigere vegetering, men frøblandingene skal da inneholde frø fra planter som er naturlig hjemmehørende i regionen.

For arealene på Lebesby transformatorstasjon blir det mer omfattende tiltak, se egen detaljplan i vedlegg 2.

6.2.2 Midlertidige anlegg

Alle midlertidige anlegg, som midlertidige veier, kjøretraseer i utmark (eksempelvis mellom mastepunkter), og midlertidige rigg- og anleggsarealer skal istandsettes etter endt anleggsdrift. Ved alle midlertidige arealer som skal benyttes under anleggsarbeidet som krever opparbeidelse/graving, og som inneholder vekstjord, skal det vurderes om vekstjorda skaves av og mellomlagres i ranker langs anleggsarealet. Alternativet vil være om det benyttes terrengforsterkning, duk/pukk eller andre tiltak som beskytter vekstmassene.

Mellomlagrete vekstmasser skal etter endt anleggsarbeid tilbakeføres og benyttes for å tilrettelegge for revegetering.

Der hvor det er tilført midlertidig masse (grus, pukk, ol.) og eventuelt brukt underliggende duk under tilførte masser, skal duk og masser fjernes og mellomlagrete jordmasser skal tilbakeføres. Her vil det ikke være aktuelt å så frø da arealene skal gjennomgå naturlig revegetering. For alle midlertidige arealbeslag skal målet være at arealene skal tilbakeføres i størst mulig grad til slik de var før anleggsarbeidet. Med det menes her at det terreng og landskapsformer skal tilbakeføres og tilrettelegges for fremtidig revegetering.

6.2.3 Privat etterbruk

Statnett er etter anleggskonsesjon pålagt å istandsette de areal som skal brukes midlertidig. Dette gjelder både midlertidige anleggsveier/transportveier og midlertidige rigg- og anleggsarealer. NVE er konsesjonsmyndighet og derfor konsesjonærs myndighet. NVE kan ikke tillate privat etterbruk av areal, eksempelvis at opparbeidet areal tas i bruk av grunneier og at areal derfor ikke istandsettes. Grunneiere må søke tillatelse gjennom andre lovverk, eksempelvis plan- og bygningsloven eller jordlova. Tillatelse etter annet lovverk må foreligge før Statnett starter med tilbakeføring og istandsettelse av midlertidige arealer.

6.3 Avbøtende tiltak / restriksjoner

6.3.1Informasjon om anleggsarbeidet

Det skal informeres om anleggsarbeidet i forkant av anleggsstart. Informasjonen skal nå ut til flest mulig av innbyggere i de berørte områdene. Det vil være aktuelt å informere i lokale medier, på sosiale medier og på Statnetts hjemmesider.

Statnett vil holde Hammerfest, Porsanger og Lebesby kommuner informert både før og gjennom hele anleggsfasen.

Grunneiere, reinbeitedistrikter og naboer som blir berørt av anleggsarbeidet skal informeres gjennom anleggsfasen og det skal skilles mellom de ulike fasene av anleggsarbeidet som påvirker dem og deres

eiendom. Se også beskrivelsen spesielt knyttet til reinbeitedistriktene jfr. vilkårene knyttet til kommunikasjon med reindriften i anleggskonsesjonen (kap 2.1).

6.3.2 Avbøtende tiltak for fugl

6.3.2.1 Merking for fugl

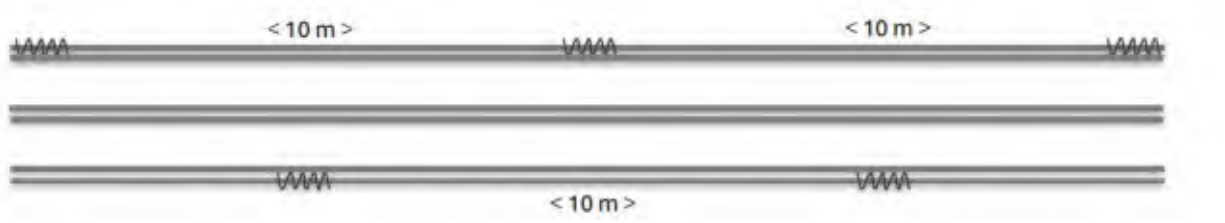
I egen fagrapport vedlagt denne detaljplanen; *Supplerende kartlegging av fugl og vurdering av behov for avbøtende tiltak* (vedlegg 5), er det blant annet gjort en del vurderinger av omfanget av merking av liner med fugleavvisere, jfr. vilkår 17. Med bakgrunn i rapporten så forutsettes det merking av en rekke spenn med fugleavvisere, se tabellen under:

Tabell 6: Tabell som viser strekninger for fugleavvisere

Mast (nr) fra - til	Beskrivelse	Type	Intervall
BM11 – BM12	Kryssingen av Skaidelva nord	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
FM36 – BM37	Kryssingen av Skaidielva sør	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
FM65 – BM66	Kryssingen av Ytre Billefjordelva	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
FM80B – FM90B	Stabbursdalen	Armeringsspiraler på faseliner	10 meter
FM90B – BM92B	Stabburselva	PVC spiral (grisehale) på en toppline	5 meter
FM 90B - BM115B	Stabburdalen	Armeringsspiraler på faseliner	5 meter
FM153A – FM158	Ekornbakken og kryssingen over Lakselva.	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
BM154 – BM156	Strekning ved kryssing av Lakselva	Armeringsspiraler på faseliner	5 meter
FM159 – BM173	Porsvannan, Otervann og Store Holmvann	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
BM214 – BM215	Store Bjørndalen	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
BM276 – FM277	Børselva	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
BM293 – BM296/297	Čudejohka - Čuđenjoasjávrrit	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
BM337 – BM342/BM343	Stourraskáidi	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter
BM371 – BM372	Adamsfjordelva	PVC spiral (grisehale) på en toppline	10 meter

I Stabbursdalen er det en rekke vilkår som er stilt for å hensynta fugl, og dverggåsa spesielt. Ett av vilkårene er at topplinene skal graves ned på strekningen fra Ikeldas til Kunsavárri, dvs. samme strekning som det er gitt konsesjon for jordkabelanlegget i Stabbursdalen. Samtidig er det stilt vilkår om at faselinene skal merkes med fugleavvisere, for å ytterligere redusere risikoen for at fugl kolliderer med linene.

Statnett har forutsatt å bruke armeringsspiraler for å merke faselinene. Disse er aluminiumtråder som tvinnes på linene, og er noe Statnett bruker på liner der det er klemmer eller lignende, og disse er ment som beskyttelse av linene. Armeringsspiralene monteres på linene med jevne intervaller for å øke synligheten av linene for fugl som trekker forbi. De gjør at linene blir 2 cm tykkere, og vil derfor øke synligheten. På sørsiden av Stabburselva, området som ligger nærmest Valdakmyra, forutsettes det at de ytterste fasene på begge sider av kraftledningen påføres armeringsspiraler for hver 10 meter over en lengde på ca. 1 – 1,5 meter. Disse monteres slik at de forskyves i forhold til hverandre (se skissen under). Se nærmere beskrivelser i vedlegg 5.

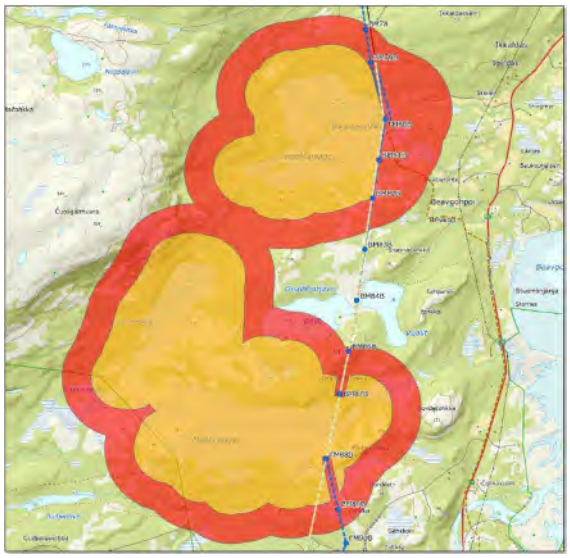
Figur 19: Skisse som viser prinsippet for montering av armeringsspiraler på strekningen sør for Stabburselva (Fagrapport vedlegg 5, Multiconsult 2026)

Det er videre stilt vilkår om at ny 420 kV kraftledning skal bygges slik at linene er i samme plan som eksisterende 132 kV ledning ved kryssingen av Lakselva. Statnett har sett på dette og ser at dette ikke er mulig å få til uten å bryte med forskriftskrav om sikkerhetsavstand til bakken. Dette skyldes at 132 kV mastene er for lave sammenlignet med kravene til et 420 kV anlegg. Langs strekningen er det forutsatt fugleavvisere på topplinen, og Statnett forutsetter å montere fugleavvisere på de ytterste faselinene (på samme måte som strekningen sør for Stabburselva) ved kryssingen av Lakselva. Se tabell over som viser aktuelle spenn for merking.

6.3.2.2 Hensynssoner hekkende fugl

Områdene med sårbart fugleliv er beskrevet i vedlagte fagrapport (vedlegg 5), hvor det er gjort vurderinger av aktuelle områder hvor det anbefales å ta hensyn i hekkeperioden. Anleggskonsesjonens vilkår 18-19 angir også dette, men disse områdene er i forbindelse med arbeidet med denne detaljplanen nå avgrenset. Se detaljplankartene som viser disse hensynsområdene, samt kart og informasjon i vedlegg 5.

I tillegg inneholder fagrapporten vurderinger av å justere noe på de vilkårene som er satt på restriksjonsperioder for flere av områdene. I sammenheng med dette er det også gjort vurderinger på artsnivå for å vurdere om det kan tillates ulike typer anleggsarbeider i nærheten av hekkelokalitetene. I rapporten er det for enkelte områder foreslått graderte arealer ved aktuelle hekkelokaliteter, hvor det kan tillates bakketransport i enkelte soner, men ikke helikopter (se figuren under).

Figur 20: Eksempel på gradering av arealer rundt hekkelokaliteter, hvor det kan tillates mer anleggsaktivitet i rød sone.

Tabellen under oppsummerer restriksjonsområder og restriksjonsperioder for hekkende fugl som legges til grunn i detaljplanen. Tabellen må sammenholdes med detaljplankart eller kartene i vedlegg 5 for å se utstrekningen av restriksjonsområdene utover hvilke strekninger langs kraftledningstraseen de berører. I tabellen er det henvist til sone 1 og sone 2 for gradering av hensynssoner, som er samme henvisning som i detaljplankartene.

Tabell 7: Oversikt over restriksjonsområder og restriksjonsperioder knyttet til hekkende sårbar fugl

Restriksjonsområde	ID i kart	Beskrivelse	Restriksjon	Restriksjonsperiode(r)
BM3 – BM4	F-F1	Hensyn til Lappsanger (hvis registrert	Ingen anleggsaktivitet	15.juni-15.august
BM78 – BM82B	F-F2	Våtmarksfugl ved Morššajeaggi	Kun bakketransport-/arbeid i sone 1 Ingen anleggsaktivitet i sone 2	1.juni – 31.juli
BM86B – BM89B	F-F3	Våtmarksfugl ved Čuosgáljeaggi, Mádirjeaggi og Bajit Gealbotjávri (sør)	Kun bakketransport-/arbeid i sone 1 Ingen anleggsaktivitet i sone 2	1.mai – 31.august
FM163 – BM172	F-F4	Våtmarksfugl ved Porsvannan, Otervann og Store Holm vann	Ingen anleggsaktivitet	15.mai – 31.juli

FM291 – BM298	F-F5	Čudejohka – Čuđenjoasjávrrit	Kun bakketransport-/arbeid i sone 1 Ingen anleggsaktivitet i sone 2	1.juni – 31.juli
BM335 – BM342	F-F6	Stourraskáidi	Kun bakketransport-/arbeid i sone 1 Ingen anleggsaktivitet i sone 2	1.juni – 31.juli
Valdakmyra/ Anleggsplass B27	F-F7	Anleggsplass ved innkjøring til Lombolavegen ligger nært Valdakmyra	Hensynsområde overflyging helikopter. Området er omfattet av reindriftsrestriksjon i samme periode	1.mai – 10.juni

Restriksjonsperiodene som er vist til i tabellen over er noe redusert sammenlignet med de fastsatte vilkårene. I vilkårene er det åpnet opp for at Statnett i detaljplanen kan begrunne hvorfor det er nødvendig å utføre arbeider i hekketiden. Det er gjort en faglig vurdering (vedlegg 5), og planen viser at det tas hensyn til de viktigste områdene og i den viktigste tiden. Planen for restriksjoner på fugl slik den fremstår i denne detaljplanen gjør at det i flere områder kan gjennomføres anleggsarbeider i mai og ikke minst i august. Totalt sett kan tilgang til flere av disse viktige områdene i lenger periode i løpet av sommerhalvåret bidra til at man samlet sett kan ferdigstille arbeidet med ledningsbygging tidligere enn det som er forutsatt i dag. Besparelsen på hva dette innebærer i rene kroner er vanskelig å estimere, men det er betydelig. Den største gevinsten er trolig totalt sett at man reduserer belastningen anleggsaktiviteten innebærer for lokalmiljøet, og at det kan bety at blant annet hekkelokaliteter ikke blir berørt i en påfølgende sesong.

6.3.3 Hensyn til dyr på beite

Oversikt over avbøtende tiltak for reindrift er samlet i eget notat i vedlegg 6.

Statnett har for øvrig gjennom konsesjonsprosessen fått innspill og hatt dialog med gårdbrukere i Brennelvdalen. Det er også opprettet kontakt med Lakselv og Brennelv beitelag, som har småfe på utmarksbeite nord for Brennelva. Det vil legges opp til tett dialog med beitelaget om anleggsaktiviteten som skal foregå. Det vil etableres tydelige rutiner på lukking av grinder og sikring av eventuelle gjerdeanlegg mot skade i forbindelse med anleggsaktiviteten.

6.3.4 Drikkevann og andre vannkilder

Statnett har fått innspill fra enkelte av de berørte grunneierne som har private brønner i nærområdene til kraftledningen og anleggsområdene. I tillegg har vi fått innspill fra Porsanger kommune om kommunale drikkevannskilder som ligger i nærheten av anleggsområdene.

Statnett vil i forkant av anleggsarbeidet sende ut brev til hver enkelt grunneier for sikring av eventuelle private brønner som vi i dag ikke har avdekket. I anleggsgjennomføringen vil Statnett ta nødvendige hensyn for å forebygge forurensning.

6.3.5 Begrense inngrep i naturtyper og negativ påvirkning på myr

For arbeidene med 420 kV ledning og kabelanlegget er dette i hovedsak relatert til terrengtransport. I tillegg er det ved detaljprosjekteringen av ledningstraseen og utsetting av mastepunkter gjort forsøk på å unngå spesielt myrområder. Dessverre er det ikke mulig å unngå myrområder i sin helhet, men det er mange muligheter for avbøtende tiltak. Fagrapporten i vedlegg 4 beskriver anleggsarbeidene og hvordan hensyn tas i forbindelse med disse sårbare naturområdene. En tabell som viser hensynssoner/restriksjoner med referanse til ID i kart er vist i vedlegg 9.

6.3.6 Hensyn til kulturminner

I forbindelse med at kulturminneundersøkelser er gjennomført for store deler av anleggsområdet, er det også forholdsvis god og oppdatert kunnskapsgrunnlag om automatisk freda kulturminner i området. Registrerte kulturminner er lagt inn med sikringssone på 5 meter i detaljplankartene.

Enkelte kulturminner må søkes dispensasjon for etter kulturminneloven, da de blir berørt av de nye anleggene.

For eksempel et registrert samisk kulturminne ved myrene nord i Stabbursdalen. Her krysser den nye kraftledningen tvers over lokaliteten (som i utgangspunktet lå mellom eksisterende 132 og 66 kV ledninger på strekningen). Kulturminnet er et ildsted, og i detaljplankartene er området merket av med sikringssone og vil også merkes i felt for å unngå skade ved terrengtransport eller ved arbeider med nedgraving av toppline. Lokaliteten vil derfor ikke bli direkte berørt, men indirekte visuelt med ny kraftledning. Se kartet under som viser lokaliteten og området rundt.

Figur 21: Kart som viser samisk kulturminne mellom mast 80B og 81B ved Ikeldas nord i Stabbursdalen.

I Stabbursdalen berøres blant annet ett fangstgropanlegg av blant annet Statnetts planlagte terrengtransport (ID 26a). Se kart/flyfoto i figuren under. Her krysser det fra før en barmarksløype gjennom lokaliteten, og Statnett ønsker heller å bruke barmarksløypen på en skånsom måte gjennom lokaliteten framfor å etablere nye kjørespor rundt lokaliteten. Statnett vil avklare saken med Finnmark fylkeskommune.

Figur 22: Fangsgropanlegg i Stabbursdalen nord for Stabburselva. Barmarksløype krysser gjennom lokaliteten

Det mangler fortsatt noe befaring fra Finnmark fylkeskommune av tiltaksområdene ved Lebesby transformatorstasjon, se egen detaljplan for stasjonen som omtaler dette.

6.4 Forurensning og avfall

Basert på tiltakenes utforming og anleggsmetode er det lav risiko for eventuell utslipp. I forhold til forurensning er den største bekymringen knyttet til anleggsarbeidet og transport. Terrenginngrep i nærheten av vannforekomster langs ledningstraseen medfører en viss risiko for forurensning ved avrenning til vann. Hovedutfordringene er relatert til håndtering av masser, avrenning og potensielle utslipp fra anleggsmaskiner. Kontinuerlig oppfølging og justering av tiltakene underveis i prosjektet vil være avgjørende for å sikre minimal miljøpåvirkning gjennom hele anleggs- og driftsfasen.

6.4.1 Oppbevaring av olje- og kjemikalier

Forurensning av olje og kjemikalier kan gi store negative konsekvenser ved uhell. Dette er stoffer som senere kan forplante seg i næringskjeden og dermed komme til å skade både dyr og mennesker.

Transport av olje, diesel og kjemikalier som er farlige for miljøet skal skje på en sikker måte og i tette tanker. Påfylling av drivstott, oljeskift, m.m. til anleggsmaskiner skal skje på plasser som er tilrettelagt for dette formålet. Det vil si at dette skal foregå på områder med fast dekke, og slik at det kan samles opp dersom det oppstår lekkasjer. Utilsiktet søl på grunn eller ved maskinhavari skal samles opp og utslippsstedet skal gjøres rent umiddelbart. Utførende entreprenør har ansvaret for at det ved olje- og drivstofflager finnes et lager av oljeabsorberende materiale som kan benyttes dersom det oppstår akutt forurensning. Absorbenter som har vært brukt skal behandles som farlig avfall. Utstyr og maskiner bør kontrolleres regelmessig.

6.5.2 Varsel om akutt forurensning

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal dette håndteres fortløpende og varsles etter gjeldende forskrift.

6.5.3 Avfallshåndtering

Tiltaksområdene skal holdes ryddig og avfall skal behandles iht. gjeldende regelverk og i samsvar med kommunenes regler for avfallshåndtering. Utførende skal ta forhåndsregler for å hindre spredning av flyve-avfall ut i terrenget. Tiltakenes omfang og karakter medfører ikke behov for oppbevaring eller sortering av avfall på tiltaksområdene. Avfall skal bringes ut av områdene. Brenning av avfall på anleggsplassen eller i terrenget er ikke tillatt. Alt avfall skal lagres og håndteres forsvarlig og i samsvar med gjeldende forskrifter. Farlig avfall skal ikke blandes med annet avfall. Alt avfall skal sorteres og leveres til godkjente mottak. Alle områder skal ryddes under og etter anleggsperiodens slutt.

7 Føringer for driftsfasen og internkontroll

Statnett vil implementere rutiner for oppfølging i driftsfasen som en del av sitt kontrollsystem, basert på føringer og erfaringer fra anleggsfasen. Dette sikrer en kontinuerlig og helhetlig oppfølging i henhold til kravene i NVEs veileder for internkontroll og energilovforskriften § 3-5 bokstav d.

Det er stilt vilkår om at det skal føres jevnlig tilsyn med fugleavvisere. Statnett har flere strekninger på eksisterende ledninger i dag med fugleavvisere og opplever generelt at det ikke er spesielle behov for ekstra vedlikehold av disse.

Statnett gjennomfører årlig tilsyn av kraftledningen med inspeksjon fra helikopter, og bakkebefaring hvert femte år. For strekningen i Stabbursdalen med lang strekning med blant annet armeringsspiraler på faselinene, vurderes det et tiltak med årlig bakkebefaring for å sjekke tilstand.

8 Vedlegg

Vedlegg 1: Detaljplankart 420 kV ledning Skaidi-Lebesby (målestokk 1:10000)

Vedlegg 1a: Detaljplankart 132 kV kabelanlegg i Stabbursdalen

Vedlegg 2: Detaljplan for Lebesby transformatorstasjon m/egne vedlegg

Vedlegg 3: Supplerende kartlegging naturmangfold (Multiconsult 2026)

Vedlegg 4: Miljøundersøkelser 420 kV Skaidi-Lebesby - Fagkyndig vurdering (Multiconsult 2026)

Vedlegg 5: Supplerende kartlegging av fugl og vurdering av behov for avbøtende tiltak (Multiconsult 2026)

Vedlegg 6: Notat om reindrift

Vedlegg 7: Oversikt over transportveier

Vedlegg 8: Oversikt over anleggsplasser

Vedlegg 9: Oversikt over øvrige anleggsrestriksjoner

Vedlegg 10: Statnett håndbok i terrengbehandling (2024)

Statnett

Vedlegg 7: Oversikt over transportveier

ID	Lengde [m]	Type	Beskrivelse/funksjon	Kommentar/restriksjon/hensyn
1	231	Eksisterende veg	Adkomst til trommelplass ved Skaidi og master nord for Skaidielva	Går gjennom gårdstun.
1b	499	Midlertidig anleggveg	Tilkomst til anleggsplasser og trommelplass øst for Skaidi	Eksisterende kjørespor som må forsterkes/oppgraderes til tungtransport på barmark
1c	192	Midlertidig anleggveg	Forlengelse av midlertidig veg 1b	Midlertidig veg
2	64	Eksisterende veg	Veg til parkering B2 ved Skaidi	
5	791	Vintertransport	Vintertransport ut fra hovedlager B1	Vintertransport
6	1048	Eksisterende veg	Veg til B1a og tilkomst sør for Skaidielva	Eksisterende veg med mye trafikk av hytteeiere
7	5362	Vintertransport	Tilkomst til traseen sør for Skaidielva. Materialtransport om vinteren.	
7a	1441	Vintertransport	Kryssing Cohttilljohka, utenfor traseen	
7c	1036	Vintertransport	Kryssing reingjerde, utenfor traseen	
8	4133	Ny terrengtransport	Kartlagt terrengtransport sør for Skaidielva mast 37-47.	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
9	1280	Eksisterende veg	Veg for materialtransport ved Ytre Billefjord B13	
9a	515	Eksisterende traktorveg	Forlengelse av veg 9. I hovedsak for bruk av vintertransport	
9b	11660	Vintertransport	Inntransport av materiell fra B13, Ytre Billefjord til mellomlagring B12 ved ledningstraseen	
10a	592	Eksisterende veg	Tilkomst til terrengtransport 10b og parkering på B14	
10b	11052	Terrengtransport	Tilkomst til ledningstrase og mellomlager B12. Eksisterende barmarksløype	Behov for terrengforsterkning ved flere våte partier. Drikkevannskilde ved Jeahkirjávrit
10c	1123	Ny terrengtransport	Kartlagt terrengtransport i våtmark til mast 49	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.

Statnett

11	3898	Eksisterende veg	Tilkomst fra Indre Billefjord for materialtransport og mellomlagerareal	
12	5068	Eksisterende veg	Veg opp til Stourra Jeahkir.	Mulig veg må utbedres ved omfattende tungtransport.
13a	7998	Vintertransport	Trase for vintertransport av materiell	
14	6964	Ny terrengtransport	Kartlagt terrengtransport i områder med innslag av våtmark. Også eksisterende kjørespor på strekningen.	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
16	4614	Eksisterende veg	Nordre del av vegen langs Garadåkvannet, tilkomst til B17/B18	
17	1837	Eksisterende veg	Søndre del av vegen langs Garadåkvannet, tilkomst til B17/B18	
18a	5290	Terrengtransport	Eksisterende tilkomst til ledningstraseen ved mast 67. Hovedsakelig planlagt benyttet for inntransport av gravemaskin.	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
18B	1887	Terrengtransport	Eksisterende kjørespor til mast 64-65.	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
19	1927	Ny terrengtransport	Kartlagt terrengtransport, til dels eksisterende kjørespor, mellom mast 67-72	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
21a	2949	Terrengtransport	Transport langs eksisterende barmarksløype.	Mulig breddeutvidelse / hogst av trær ved gravemaskintransport Nedre del er skiløype. Bruk må koordineres.
22	2030	Terrengtransport	Transport langs eksisterende barmarksløype.	
23a	3505	Terrengtransport	Transport langs eksisterende barmarksløype.	Justert for å unngå transport gjennom naturtypelokalitet M-M1 (Hagemark) mellom mast 76-77.
23b	359	Terrengtransport	Kartlagt sommer 2025. Omkjøring naturområde.	Justert for å unngå område med Krypsivaks (M-M2)
25	1230	Eksisterende veg/traktorveg	Eksisterende traktorveg til mulig trommelplass. Må opprustes for transport sommers tid	Går gjennom gårdstun. Ved behov for tungtransport skal det lages alternativ trase 25b.
25b	225	Midlertidig anleggveg	Midlertidig anleggsvei etableres ved behov for tungtransport forbi gårdstun	Midlertidig veg
25c	1159	Eksisterende traktorveg/kjørespor	Anleggsveg planlagt for arbeid med kabelanlegg	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.

26	2610	Eksisterende veg	Adkomst på nordsiden av Stabburselva og B24	
26a	1754	Terrengtransport	Tilkomst til nordre del av mastene i Stabbursdalen	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
26b	1123	Vintertransport	Aktuell trase for vintertransport til mastepunkt 80B-84B	
27	1356	Eksisterende veg	Tilkomst til mastepunkter på sørsiden av Stabburselva	Går gjennom gårdstun.
27a	333	Ny terrengtransport	Tilkomst mellom mast 92B-93B ved etablering av nedgravd toppline. Kun gravemaskin	Går inn i landskapsvernområde.
27b	516	Terrengtransport	Tilkomst til mast 93B fra sør/Lombolavegen langs eksisterende kjørespor.	Landskapsvernområde
27c	134	Terrengtransport	Kort kjørespor mellom mast 93B og 94B	Landskapsvernområde
27d	648	Ny terrengtransport	Tilkomst langs trase mellom mast 94B-97B	Landskapsvernområde
27e	459	Ny terrengtransport	Tilkomst langs trase mellom mast 97B og 99B,	Landskapsvernområde
27f	234	Ny terrengtransport	Tilkomst til mast 92B og 91B sør for Stabburselva	
27g	244	Terrengtransport	Eksisterende kjørespor fram til 132 kV ledning som krysser Stabburselva.	
31	4013	Eksisterende veg	Lombolavegen benyttes som tilkomst til traseen i søndre del av Stabbursdalen	
31a	370	Eksisterende veg	Tilkomst, avkjørsel fra Lombolavegen til kabeltraseen ved Kunsavárri.	Krysser gjennom gjerdeanlegg for reindrift.
31b	270	Ny terrengtransport	Kjøretrase for tilkomst til trommelplass.	Terrengforsterkende tiltak ved tungtransport.
31c	3300	Ny terrengtransport	Gjennomgående kjøretrase på sørsiden av Lombolavegen for terrengtransport fra mast 100B-112B.	Landskapsvernområde. Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
31d	914	Terrengtransport	Tilkomst til mast 97B langs eksisterende kjørespor	Landskapsvernområde
31e	642	Terrengtransport	Tilkomst til mast 103B ved Njallavárri langs eksisterende kjørespor	Landskapsvernområde
32	3528	Eksisterende traktorveg	Tilkomst til 420 kV trase opp mot Njeaiddan og tilkomst til kabeltrasé ved Kunsavárri.	Behov for forsterkning/oppgraderinger av veg/kjørespor. Deler av kjørespor ligger i/langs kabelgrøft.
32a	1908	Vintertransport	Egnet tilkomst langs eksisterende 132 kV trase og til 420 kV mast	

			111B som vintertransport. Materialtransport	
33	5891	Terrengtransport	Eksisterende kjørespor langs traseen fra mast 118B – 125A	
35a	248	Eksisterende veg	Tilkomst til B35 ved Rahppa	
36b	521	Terrengtransport	Kort kjørespor langs trase til mast 128-129	
37	812	Eksisterende traktorveg	Tilkomst til traseen ved mast 135A	
38a	1891	Eksisterende veg	Tilførselsveg til anleggsplasser/trase ved Musvannbakken-Skjørtenes	
38b	615	Eksisterende traktorveg	Forlengelse av 37 og 38b	
38c	370	Eksisterende veg	Tilkomst til anleggsplass B37a ved Skjørtenes	
38d	505	Eksisterende veg	Tilkomst fra Klemetstadveien til anleggsplass B38 og traseen ved mast 145.	
38e	145	Eksisterende traktorveg	Kort tilkomst til trase sør for anleggsplass B38, avstikker fra veg 38d.	
39	843	Eksisterende veg		
40	612	Eksisterende veg	Avkjørsel fra Klemetstadveien til anleggsplasser og trase mot Skjørtenes.	
41	159	Midlertidig anleggsveg	Tilkomst til anleggsplass B41 ved Ekornbakken	Midlertidig veg
41a	101	Midlertidig anleggsveg	Tilkomst til anleggsplass B41a	Midlertidig veg
42	159	Eksisterende veg	Kort rundkjøring inne på anleggsområde B42 ved Gjøkenes	
44	550	Eksisterende traktorveg	Tilkomst til trase øst for Lakselva.	
45	357	Eksisterende traktorveg	Tilkomst til trase på vestsiden av Lakselva	Kommunalt vannverk ligger langs vegen.
46	304	Eksisterende veg	Tilkomst til anleggsplass B43 rett øst for Lakselv transformatorstasjon	
47	1857	Eksisterende veg	Stasjonsvegen til Lakselv transformatorstasjon	
47a	87	Midlertidig anleggsveg	Midlertidig veg til trase og anleggsplass B44 for strekking av line. Like sør for Lakselv transformatorstasjon	Midlertidig veg. Bekk må legges i rør midlertidig og området istandsettes for naturlig revegetering etter bruk.
48	1791	Eksisterende veg	Fossestrandvegen. Eksisterende veg til traseen og anleggsplasser i Brennelvdalen.	

49	3552	Eksisterende veg	Tilkomst til B49 ved Časkil og videre transport opp på sørsiden av Časkiljohka.	
49b	214	Eksisterende veg	Kort transportvei til anleggsplass B50	
50	11696	Vintertransport	Materialtransport til traseen på Munkavárri	
51	1564	Terrengtransport	Kjøretrase for gravmaskin opp til traseen ved mast 199	
52	5687	Vintertransport	Tilkomst til traseen til mast 207	
53a	4718	Vintertransport	Tilførselsveg til mast 212-214	
53b	2263	Vintertransport	Tilkomst vintertransport til mast 214	
53c				
54	14113	Terrengtransport	Tilkomst fra Chappiljohka og til traseen ved mast 246 og mellomlager på fjellet B55.	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
54a	5259	Vintertransport	Alternativ rute for tilkomst om vinteren for materialtransport til B55	
54b	4902	Terrengtransport	Kjøretrase for terrengtransport langs traseen på Munkavárri	
55	5520	Vintertransport	Tilkomst til traseen ved mast 222.	
55a	1339	Vintertransport	Kjøretrase for tilkomst til mast 215 nord for Store Bjørndalen	
56	5718	Vintertransport	Tilkomst for vintertransport til mast 242	
56a	6313	Vintertransport	Kjøretrase mellom mast 260 – og 275 ned mot Børselvdalen for materialtransport	
56b	811	Terrengtransport	Tracket kjøretrase for terrengtransport på barmark langs eksisterende kjørespor til mast 216	
57	4065	Terrengtransport	Transportrute for kryssing av øvre del av Store Bjørndalen og tilkomst til mast 217	
57a	6762	Terrengtransport	Tracket terrengtransport tilknyttet kjørespor 57 sør for Store Bjørndalen	
58	9078	Vintertransport	Aktuell kjøretrase for vintertransport av material nord for Cahppiljohka	
59	1926	Eksisterende veg	Tilkomst til terrengtransport fra Linkoaivi	
59a	12849	Terrengtransport	Eksisterende kjørespor/barmarksløype innover	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved

			til Børselvdalen. Vil også kunne benyttes som tilkomst vinter. Mellomlager på B60.	transport over myr/våte partier. Aktsomhet ved kryssing av vassdrag.
59b	14282	Vintertransport	Tilkomst med materialtransport inn Børselvdalen til mast 295	
60	10291	Terrengtransport	Kjøretrase for gravmaskin/terrengkjøretøy langs trase innover langs Børselva.	Det skal vurderes behov for terrengforsterkning ved utvidet bruk av kjørespor ved kryssing av Børselva
60a	2631	Terrengtransport	Tracket kjørespor langs trase mellom mast 295-300	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
60b	4620	Terrengtransport	Eksisterende kjørespor fra mast 303 til Stourrajohka ved mast 314. Går utenfor traseen.	
60c	6218	Terrengtransport	Tilkomst til mastene på strekningen mellom mast 300-315.	Det er tegnet små avstikkere uten vegID som er tilkomst til mastene fra dette kjøresporet. Kjøresterkt terreng.
61a	7368	Vintertransport	Tilkomst for materaltransport fra B65 og inn til mellomlager B63 ved traseen på mast 303-304	
62	3205	Midlertidig anleggsveg	Eksisterende kjørespor som benyttes til tungtransport av linetromler til anleggsplass B63a.	Kjøresterkt terreng, må kun flytte steiner/planere noe for tilkomst langs veg med kjøretøy. Istandsettes.
63	3782	Terrengtransport	Trase for terrengkjøretøy på barmark/gravmaskin og egnet til vintertransport til mast 323-324.	
63a	6099	Vintertransport	Forlengelse av kjøretrase 63. Materialtransport opp til mast 332 og østover langs traseen på Stourraskáidi	
64	1956	Eksisterende veg	Adkomst til lagerområde B66 og terrengtransport i Sørelvdalen	
64a	3275	Terrengtransport	Mulig tilkomst ned fra fjellet fra Stourraskáidi for terrengkjøretøy	Delvis eksisterende spor, ved utvidet bruk må det vurderes forsterkning på utsatte områder.
65	2749	Terrengtransport	Tilkomst til mast 346 og traseen vestover mot Stourraskáidi.	
65a	655	Vintertransport	Egnet stikkveg for vintertransport for kryssing av elva og materialtransport østover.	
66	3423	Terrengtransport	Kjørespor på østsiden av Sørelva for tilkomst til mast 352 og transport langs traseen både vestover og østover mot Adamsfjorddalen.	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier.
66a	775	Terrengtransport	Tracket terrengtransport utenfor ledningstrase mellom mast 353 og 355.	

66b	474	Terrengtransport	Tracket terrengtransport utenfor ledningstrase mellom mast 355A og 356	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier. Aktsomhet ved kryssing av bekk.
66c	606	Terrengtransport	Tracket terrengtransport utenfor ledningstrase ved mast 358	
67a	282	Vintertransport	Egnet trase for vintertransport ved mast 358-359	
69	807	Eksisterende veg	Tilkomst til B72	
69a	93	Eksisterende veg	Kort stikkveg som tilkomst til anleggsplass B72	
69b	3006	Terrengtransport	Terrengtransport sørover i Adamsfjorddalen mot vinkelpunkt og riggplass B74	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier. Aktsomhet ved kryssing av bekk.
69c	740	Terrengtransport	Tilkomst til mast 367	
70	260	Eksisterende traktorveg	Transportvei for videre terrengtransport til mast 361-362	
71	2300	Ny terrengtransport	Alternativ tilkomst til mastene 362-363 og anleggsplass B74	Delvis eksisterende kjørespor. Kjøresterkt terreng.
71b	1413	Terrengtransport	Eksisterende kjørespor langs traseen i kanten av myr/våtmark mellom mast 358 og 361/362	Terrengforsterkende tiltak skal gjennomføres ved transport over myr/våte partier
72	1730	Eksisterende veg	Tilkomst fra fylkesvei 98 til anleggsplasser og ledningstrase i Adamsfjorddalen	
74	897	Eksisterende veg	Veg nord og øst for Adamselv stasjon og tilkomst til anleggsplass B75	
75	175	Eksisterende veg	Internveg på anleggsplass B70	
76a	327	Eksisterende traktoveg	Tilkomst og anleggsveg ved bygging av Lebesby transformatorstasjon.	
76b	93	Eksisterende traktorveg	Kort stikkveg i forbindelse med riggområde ved Lebesby transformatorstasjon	
76c	225	Eksisterende traktorveg	Tilkomst til mast 381	

Statnett

Vedlegg 8: Oversikt over anleggsplasser

Anleggsplass ID	Maksimum areal (m^2)	Beskrivelse/funksjon	Kommentar/restriksjon/hensyn
B1	20000	Hovedlager	Eksisterende plass som i dag benyttes i Skaidi-Hyggevatn prosjektet
B1a	5600	Anleggsplass og mellomlager for mastestål.	Midlertidig arealbruk. Areal tidligere benyttet ifm Skillemoen-Skaidi
B2	560	Parkeringsareal nord for E6 ved Skaidi	Eksisterende plass
B3	1700	Trommelplass/anleggsplass øst for Skaidi. Må opparbeides og planeres for oppstilling av maskiner som skal benyttes til strekking av line.	Midlertidig arealbruk.
B4	3500	Trommel-/anleggsplass for arbeider øst for Skaidi stasjon.	Midlertidig arealbruk.
B5	5300	Premontering og lager.	Midlertidig arealbruk. Det vurderes bruk av stokkmatter for tung transport/begrenset opparbeidelse av området.
B6	22000	Trommelplass sør for Skaidielva på fjellet. Mulig noe planering. Området vil være mellomlager for mastestål som fraktes inn om vinteren.	Midlertidig arealbruk. Det vurderes bruk av terrengforsterkning/ stokkmatter ved behov.
B10	5500	Anleggsplass for trommel. Behov for oppstilling for strekking av line på begge sider av mast.	Midlertidig arealbruk. Det vurderes bruk av terrengforsterkning/ stokkmatter ved behov. Anleggsplass er justert fra mast 37 til mast 36 for å hensynta passasje mellom reingjerde og Skaidielva.
B12	14000	Hovedlager/mellomlager på fjellet for mastestål som har tilkomst fra vestsiden av Porsangerfjorden. Mulig riggområde	Midlertidig arealbruk.
B13	13108	Mellomlager av mastestål i Ytre Billefjord som kommer med lastebil. Fraktes herfra som vintertransport inn til traseen/B13.	Midlertidig arealbruk. Må bygges internveger for avlossing av mastestål.
B14	335	Parkering.	Eksisterende plass. Ved behov vil det ryddes noe skog/kratt og gruses opp.
B14b	11500	Hovedlager/mellomlager Indre Billefjord	Midlertidig arealbruk. Må bygges internveger for avlossing av mastestål. Noe skogrydding.

B15a	4800	Anleggsplass/mellomlager langs veg til Stourra Jeahkir ved Indre Billefjord.	Deler av området er gammelt grustak. Behov for skogrydding, mulig opparbeidelse av areal. Området tilbakeføres til opprinnelig stand.
B15b	25000	Større mellomlager for materiell ifm vintertransport. Mulig riggområde	Midlertidig arealbruk. I utgangspunktet vil området benyttes uten spesielle tiltak, men kan være behov for noe planering.
B16	22500	Anleggsplass/mellomlager for eventuell uttransport av materiell med helikopter. Ligger på Stourra Jeahkir.	Midlertidig arealbruk.
B17	1300	Eksisterende grustak. Parkering.	
B18	900	Mulig fremtidig parkering	Må opparbeides og avklares med hensyn på tillatelse og behov.
B18a	3192	Mellomlagring av materiell. Helikopterplass. Må flytte gjerde til grunneier. Ryddes for skog. Mulig midlertidig intern veg.	Midlertidig arealbruk
B19	2822	Mulig areal til mellomlager/premontering	Midlertidig areal
B19a	11967	Skistadion og mulig areal for premontering, mellomlagring	Eksisterende plass
B19b	2169	Mulig parkeringsareal m.m. ifm lagerareal B19a	Eksisterende plass
B20	1257	Mulig areal for vinsj	I traseen eventuell noe planering.
B21	3234	Oppstillingsplass for trommel.	Her skal brukes terrengforsterkning som stokkmatter e.l. Midlertidig plass
B21a	4470	Lagt inn som riggareal ifm 132 kV kabelanlegg og 420 kV trommelplass	Midlertidig arealbruk
B24	5421	Mellomlager/anleggsplass for uttransport Stabbursdalen nord	Eksisterende plass.
B27	28563	Hovedlager.	Midlertidig arealbruk.
B29A	2326	Oppstillingsplass for trommel.	Midlertidig arealbruk. Innenfor landskapsvernområde, særskilte krav til terrengforsterkning.
B29B	2542	Oppstillingsplass for trommel	Midlertidig arealbruk. Innenfor landskapsvernområde, særskilte krav til terrengforsterkning.
B32	1257	Mulig plassering vinsj ifm vinkelpunkt/forankring. Anleggsareal for kabelendemast/vinsj for 132 kV kabel.	Midlertidig arealbruk
B35	16923	Hovedlager. Grustak ved Rahppa	

B36	6993	Areal for trommel mellom mast 130 og 131	Eksisterende plass.
B37a	9100	Mulig riggområde/lagerplass Lakselvdalen/Skjørtenes	Eksisterende plass/grustak.
B38	2609	Areal for trommel mellom mast 145 og 146	Eksisterende plass
B41	3069	Areal for vinsj/trommel ved Ekornbakken	Midlertidig arealbruk
B41a	2142	Areal for trommel ved Ekornbakken, sør.	Midlertidig arealbruk
B42	26842	Hovedlager/utflyging Lakselvdalen/Brennelvdalen	Anleggsområde øst for Lakselva ved Gjøkenes. Kommunalt vannverk like vest for området. Eksisterende plass.
B43	6929	Helikopter/lagringsplass ifm utflyging mastestål Lakselv-Brennelvdalen	Eksisterende plass
B44	1949	Trommelplass ved Lakselv stasjon. Må opparbeides og planeres for oppstilling av maskiner som skal benyttes til strekking av line.	Midlertidig arealbruk
B47	8832	Anleggsplass og lagerområde for mastestål i Brennelvdalen	Ligger på dyrket mark. Særskilte krav til bruken av området blir stilt for å unngå skade.
B48	1258	Areal for trommel/vinsj i Brennelvdalen	Midlertidig arealbruk. En del fjell krever trolig sprengning. Istandsettes og terrengtilpasses.
B48b	1811	Areal for trommel/vinsj i Brennelvdalen	Midlertidig arealbruk. En del fjell krever trolig sprengning. Istandsettes og terrengtilpasses.
B48c	911	Brems vinsj plass Fossetrand alt 1.02	
B49	27487	Hovedlager ved Caskil	Midlertidig arealbruk. Kjøresterkt terreng
B50	3685	Vinsj og/eller trommelplass ved Caskil	Midlertidig arealbruk
B51	4016	Areal på fjellet ved mast 207 for trommel.	Midlertidig arealbruk. Begrenset grad av opparbeidelse/planering.
B52	33622	Mellomlager og areal for trommel	Midlertidig arealbruk. Begrenset grad av opparbeidelse/planering.
B53	33034	Hovedlager på fjellet ved ankomst trase fra vintertrase 55	Midlertidig arealbruk
B54	6487	Trommel/vinsj plass ved mast 231	Midlertidig arealbruk
B55	91830	Hovedlager. Øst for Store Holmevann, ved mast 250. Lagerareal benyttes for mellomlagring og montering av mastestål	Midlertidig arealbruk
B55b	7469	Areal for trommel/vinsj ved mast 243	Midlertidig areabruk

Statnett

B56a	4362	Anleggsplass vintertransport Cahppiljokka. Ved fylkesvei 98	Midlertidig arealbruk
B56c	5664	Riggplass benyttet ved rep av Ada-Lak. Ved fylkesvei 98	Eksisterende grustak
B57	1257	Brems/vinsj 1.0 sørvest for Børselvdalen	Midlertidig arealbruk
B58	5536	Areal for trommel/vinsj ved mast 269	Midlertidig
B59	12966	Mellomlagring av materiell på eksisterende areal på Børselvfjellet ved fv.98	Eksisterende plass.
B60	43663	Mellomlagringsplass vintertransport Børselvdalen	Midlertidig arealbruk
B61a	3029	Trommelplass vest mast 290	Midlertidig arealbruk
B61b	3097	Trommelplass øst mast 290	Midlertidig arealbruk
B62	32967	Mellomlagring ved Stourrajohka for inntransport til mast 315	Midlertidig arealbruk. Området må mulig planeres noe.
B63	19240	Mellomlager vintertransport	Midlertidig arealbruk
B63a	21990	Trommelplass og mellomlager ved mast 315	Midlertidig plass
B63b	2199	trommelplass øst mast 315	Midlertidig plass
B64	13175	Mulig lager/premontering ved fv 98 ved Stourrajohka	Midlertidig
B65	8715	Mellomlager ved fylkesvei Børselvfjellet for vintertransport	Midlertidig arealbruk
B66a	20929	Premontering/lager Kunes	Midlertidig arealbruk
B66b	9534	Mulig trommelplass og lagerareal	Midlertidig arealbruk
B67	4248	Trommelplass ved mast 347 i Sørelvdalen	Midlertidig arealbruk, aktsomhet nærhet til Sørelva
B68	1257	Brems/Vinsj Sørelvdalen	Midlertidig arealbruk
B70	15076	Premontering/lager. Ved Adamsfjordelva og fv 98	Midlertidig arealbruk.
B71	1661	Eksisterende plass. Premontering/Lager Adamsfjorddalen	Eksisterende parkeringsplass
B72	11852	Premontering/lager	Eksisterende areal
B74	10513	Vinch/brems evt trommelplass. Aktuelt å fly ut stokkmatter/terrengforsterkning, eventuelt kun vintertransport. 18 tromler skal transporteres hit og mellomlagres.	Midlertidig arealbruk. Viktig vinkelpunkt med forankringsmast, men ligger på myr/palsmyr. Særskilte tiltak skal iverksettes for å redusere påvirkning.

B75	3136	Areal for arbeid med ombygging av 132 kV.	Eksisterende areal
R1	1091	Anleggsplass ifm Lebesby transformatorstasjon	Midlertidig arealbruk
R2	634	Anleggsplass ifm Lebesby transformatorstasjon	Midlertidig arealbruk
R3	2201	Anleggsplass ifm Lebesby transformatorstasjon	Midlertidig arealbruk
R4	5603	Anleggsplass ifm Lebesby transformatorstasjon	Midlertidig arealbruk
R5	1509	Anleggsplass ifm Lebesby transformatorstasjon	Midlertidig arealbruk

Statnett

Vedlegg 9: Oversikt over øvrige anleggsrestriksjoner

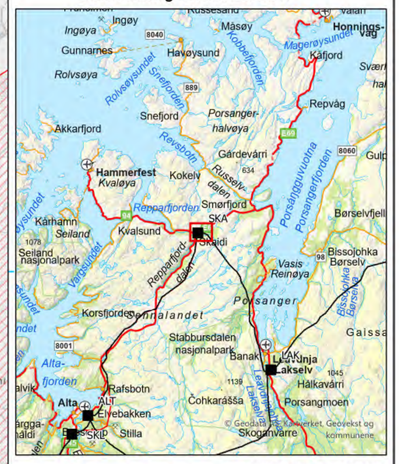
Restriksjons ID	Type	Mastenr/beliggenhet	Kommentar/restriksjon/hensyn
TR1	Transport	BM5 – BM6	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR3	Transport	FM36 – BM37	Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Skaidielva på barmark
TR4	Transport	BM40 – BM43	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR5	Transport	Terrengtransport ID 10b Gottetjávri	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR7	Transport	Terrengtransport ID 10b Ytre Billefjordelva	Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Ytre Billefjordelva på barmark
TR8	Transport	Terrengtransport ID 10b Ytre Billefjordalen	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR10	Transport	Terrengtransport ID 18B Luoppaljeakkit	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR11	Transport	FM65 – FM66	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR15	Transport	BM79B – FM80B	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR17	Transport	Terrengtransport ID 26a Stabbursdalen nord	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR18	Transport	BM87B – FM88B	Terrengforsterkning ved transport på barmark. Kun transport ifm nedgravd toppline
TR19	Transport	FM88B – BM89B	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR20	Transport	Terrengtransport langs eksisterende 132 kV trase Lodderođojeaggi øst	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR21	Transport	FM106B – FM107B	Terrengforsterkning ved transport på barmark. Kun transport ifm nedgravd toppline
TR22	Transport	BM155 – BM156	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR23	Transport	BM156 – BM156	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR23a	Transport	BM177 – FM178	Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Brennelva på barmark
TR24	Transport	BM180 – BM181	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR25	Transport	BM193 – BM194	Terrengforsterkning ved transport på barmark

TR26	Transport	BM276 – FM277	Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Børselva på barmark
TR27	Transport	BM293 – BM297 Terrengtransport ID 60 og ID 60a	Det skal vurderes behov for terrengforsterkning på barmark langs kjørespor
TR28	Transport	FM315 – BM316 Stourrajohka	Ingen kryssing av Stourrajohka med terrengtransport
TR29	Transport	FM326 – BM327	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR30	Transport	BM346 – FM347	Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Sørelva på barmark
TR31	Transport	BM355A – BM356	Ingen transport på barmark
TR31a	Transport	BM358 – FM 359 Terrengtransport ID 71b	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR32	Transport	FM359 – BM365 Terrengtransport ID 71b og ID 69b	Terrengforsterkning ved transport på barmark
TR33	Transport	BM367 – BM368	Ingen transport på barmark
TR34	Transport	BM371 – BM372	Terrengforsterkning ved transport på barmark. Det skal vurderes terrengforsterkning av kantsone ved kryssing av Adamsfjordelva på barmark
M-M1	Naturmangfold	BMV76 – BM77	Hagemark Ingen bakketransport innenfor avgrenset område
M-M2	Naturmangfold	BM79B – FM80B Terrengtransport ID 23b	Krypsivaks Ingen bakketransport innenfor avgrenset område
M-M3	Naturmangfold	BM79B – BM82B Moršša jeaggi	Palsmyr Ingen bakketransport innenfor avgrenset område
M-M4	Naturmangfold	132 kV jordkabel	Våteng Ingen transport/anleggsaktivitet innenfor avgrenset område
M-M5	Naturmangfold	132 kV jordkabel	Flommarksskog Ingen transport/anleggsaktivitet innenfor avgrenset område
M-M6	Naturmangfold	FM90B – BM91B	Flommarksskog Ingen bakketransport innenfor avgrenset område
M-M7	Naturmangfold	FM91B – BM112B	Stabbursdalen landskapsvernområde Ingen bakketransport utenfor terrengkjørespor
M-M8	Naturmangfold	BM139 – BM140	Kalkbjørkeskog Ingen bakketransport innenfor avgrenset område

M-M9	Naturmangfold	BM141 – BM142	Boreal hei Ingen bakketransport innenfor avgrenset område
M-M10	Naturmangfold	BM149A – BM150A	Kalkfattig fjellhei, leside og tundra Ingen bakketransport innenfor avgrenset område
M-M11	Naturmangfold	BM154 – BM155	Flommarkskog Ingen bakketransport innenfor avgrenset område
V-V1	Vannforsyning	Terrengtransport ID 10b	Jeahkirjávvrit Drikkevannsreservoar. Bakketransport må følge kjørespor. Aktsomhet utslipp/forurensning
V-V2	Vannforsyning	BM139 – BM140	Musvannbakken Privat brønn. Ingen bakketransport innefor avgrenset område. Aktsomhet utslipp/forurensning.

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Standard mast, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Vei, eksisterende
- Traktorvei, ny midlertidig
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- Anleggsplass, eksisterende - ingen inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

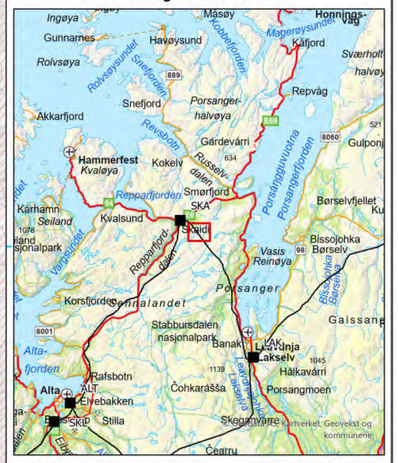
Rev.	Utgivelse-/rev beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/Sjekket	Godkjent	Dato
1.0		Hans Trøan	Ragnar Vegdahl Ruong	Maria Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby		Målestokk:	1:10 000
		Koordinatsystem:	ETRS 1989 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør:	Høydereferanse:	NN2000
		Format:	A1
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr:		
Erstatter dokument:	Dokumentnummer:	Kartblad:	1

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Standard mast, planlagt
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

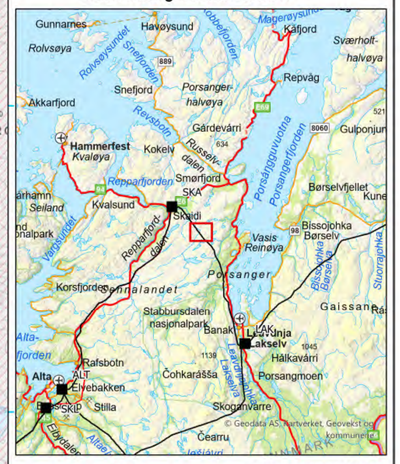
Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SJ/L)	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traar	Asgeir Vagstöllhaug	Hans Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby		Målestokk:	1:10 000
		Koordinatsystem:	ETRS 1989 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør:	Høydereferanse:	NN2000
		Format:	A1
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr:		
Erstatter dokument:	Dokumentnummer:	Kartblad:	2

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Standard mast, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

R-R2

BM27 BM28 BM29 BM30 BM31 BM32 BM33 BM34 BM35

SKÁIDDEMOHOAIVI

R-R3: Mast 16 – 45. Flytting vår og høst. Flere ulike tidsperioder med anleggstans av hensyn til reinflytting i flyttekorridor. Se detaljplanens vedlegg 6 for oversikt.

R-R3

FM36 B11

TR3: Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Skaidielva

TR3

BM37 BM38 BM39

Skaidielva

Sálletgorsačoppa

R-R4: Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting Ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7 Restriksjonsperioder flytting; 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

R-R3: Mast 16 – 45. Flytting vår og høst. Flere ulike tidsperioder med anleggstans av hensyn til reinflytting i flyttekorridor. Se detaljplanens vedlegg 6 for oversikt.

R-R4

BM40 TR4 BM41 BM42

TR4: Terrengforsterkning ved transport på barmark

BM43 FM44 BM45 BM46 B12

TR5: Terrengforsterkning ved transport på barmark

10b 10c

Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(Sfl)	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traan	Bjørnr Vagstildfloen	Maria Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: 1:10 000

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N

Byggherre: Statnett

Leverandør:

Høydereferanse: NN2000

Format: A1

Gradering: K0

Leverandørens dok.nr.:

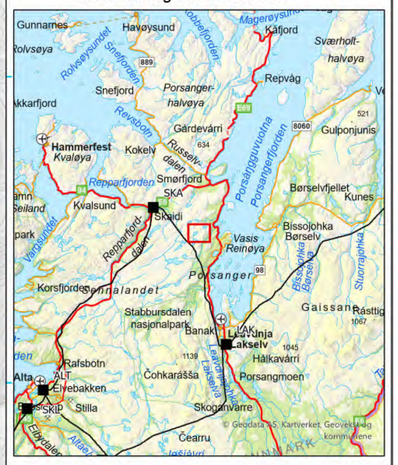
Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 3

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Vannforsyning, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

NJÁRGAJÁRGIELAS

RÁKTOOAIVI Boaimmášávži

ČAĐAOAIVI

VÁRREGE/

R-R3

R-R3: Mast 16 – 45. Flytting vår og høst. Flere ulike tidsperioder med anleggstans av hensyn til reinflytting i flyttekorridor. Se detaljplanens vedlegg 6 for oversikt.

Kulturminne: ID303265-0

303265-0

R-R4: Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften
Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7
Restriksjonsperioder flytting; 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

R-R4

TR5: Terrengforsterkning ved transport på barmark

TR5

TR7: Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Ytre Billefjordelva på barmark

TR7

TR8: Terrengforsterkning ved transport på barmark

TR8

303525-0

Kulturminne: ID303525-0

V-V1

Náránaščohkka

Guolban

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

N

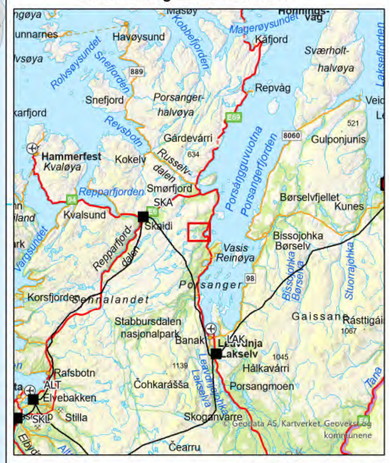
0 250 500 1 000
Meters

Rev	Utgivelse-/rev beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/SBU	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traan	Bjørn Vegdahl Ruse	Maria Lyngstad	08.06.2026

Tittel: Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby		
Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby		Målestokk: 1:10 000
		Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Bygghierre: Statnett	Leverandør:	Høydereferanse: NN2000
		Format: A1
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr:	
Erstatter dokument:	Dokumentnummer:	Kartblad: 3

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Koblingsanlegg, planlagt
- Vei, eksisterende
- Traktorvei, eksisterende
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/Godkj.	Godkjent	Dato
1.0		Hans Trøan	Espen Vegelidfjeld	Hans Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: 1:10 000

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N

Byggherre: Statnett

Leverandør:

Høydereferanse: NN2000

Format: A1

Gradering: K0

Leverandørens dok.nr.:

Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 3

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

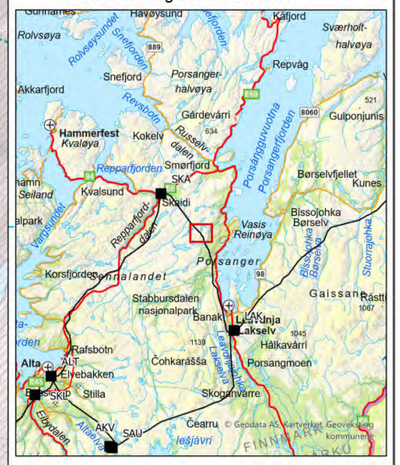
303947-0

Kulturminne: ID303947-0

R-R4: Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting Ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften
Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7
Restriksjonsperioder flytting; 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Standard mast, planlagt
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SHU)	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traan	Asgeir Vagstildfloen	Maria Langstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: 1:10 000

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N

Høydereferanse: NN2000

Format: A1

Byggherre: Statnett

Leverandør:

Gradering: K0

Leverandørens dok.nr.

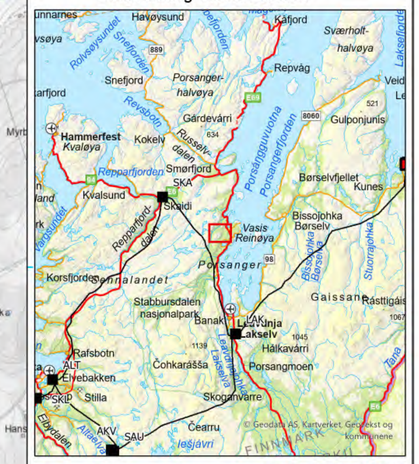
Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 4

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Vei, eksisterende
- Terrengtransport, eksist.
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Vannforsyning, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- Anleggsplass, eksisterende - ingen inngrep
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

TR7: Det skal vurderes behov for terrengforsterkning i kantsone ved kryssing av Ytre Billefjordelva på barmark

TR8: Terrengforsterkning ved transport på barmark

Kulturminne: ID303525-0

V-V1: Jeahkirjávvrit
Drikkevannsreservoar. Bakketransport må følge kjørespor. Aktsomhet utslipp/forurensning

R-R4: Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting Ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften
Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7
Restriksjonsperioder flytting; 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

N

0 250 500 1 000
Meters

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SI/I)	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traan	Asgeir Vegdahl/Rune	Maria Langstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby		Målestokk:	1:10 000
		Koordinatsystem:	ETRS 1989 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør:	Høydereferanse:	NN2000
		Format:	A1
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr.		
Erstatter dokument:	Dokumentnummer:	Kartblad:	4

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Standard mast, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Vei, eksisterende
- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Anleggsplass, permanent
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

Kulturminne: ID300736-2

TR10: Terrengforsterkning ved transport på barmark

TR11: Terrengforsterkning ved transport på barmark

R-R4:Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting Ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften
Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7
Restriksjonsperioder flytting: 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert(SJV)	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traae	Asgeir Vegdahl Ruseng	Hans Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: 1:10 000

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N

Byggherre: Statnett

Leverandør:

Høydereferanse: NN2000

Format: A1

Gradering: K0

Leverandørens dok.nr:

Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 5

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Standard mast, planlagt
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Vei, eksisterende
- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Anleggsplass, permanent
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

R-R4:Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting
Ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften
Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7
Restriksjonsperioder flytting; 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

N

0 250 500 1 000
Meters

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/SSU	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traan	Asgeir Vegsundhaug	Maria Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: 1:10 000

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N

Høydereferanse: NN2000

Format: A1

Byggherre: Statnett

Leverandør:

Gradering: K0

Leverandørens dok.nr:

Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 5

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Standard mast, planlagt
- Landkabel, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- 132kV midlertidig omlegging
- Ledning planlagt revet
- Traktorvei, eksisterende
- Traktorvei, ny midlertidig
- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/Godkj.	Godkjent	Dato
1.0		Hans Fraas	Bjørn Vegdahl Ruud	Rune Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: 1:10 000

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N

Høydereferanse: NN2000

Format: A1

Byggherre: Statnett

Leverandør:

Gradering: K0

Leverandørens dok.nr.

Ersatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 6

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

R-R4:Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting
Ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften
Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7
Restriksjonsperioder flytting; 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

M-M1: Hagemark
Ingen bakketransport
innenfor avgrenset område

M-M2: Krypsivaks
Ingen bakketransport
innenfor avgrenset område

M-M3: Palsmyr
Ingen bakketransport
innenfor avgrenset område

F-F2: Mast 78 – 82B. Våtmarksfugl
Kun bakketransport/-arbeid i sone 1
Ingen anleggsaktivitet i sone 2
Restriksjonsperiode 1.5 – 31.7

F-F3: Mast 86-89B. Våtmarksfugl
Kun bakketransport/-arbeid i sone 1.
Ingen anleggsaktivitet i sone 2.
Restriksjonsperiode 1.5 – 31.8

TR15:
Terrengforsterkning ved transport på barmark

Kulturminne: ID301365-1 og ID301365-2

Kulturminne: ID304562-0

M-M4: Våteng
Ingen transport/anleggsaktivitet innenfor avgrenset område

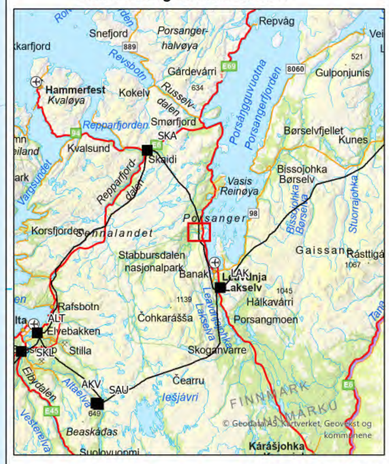
Toppliner graves ned på strkningen mast 80B-90B og 92B-118B

Kulturminne: ID304603-0

TR17:
Terrengforsterkning ved transport på barmark

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Grønnmalt mast, planlagt
- Standard mast, planlagt
- Landkabel, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasè
- Ledning planlagt revet
- Vei, eksisterende
- Traktorvei, eksisterende
- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

F-F3: Mast 86-89B. Våtmarksfugl
Kun bakketransport/-arbeid i sone 1.
Ingen anleggsaktivitet i sone 2.
Restriksjonsperiode 1.5 – 31.8

R-R4:Mast 37 – 79B. Kalvingsområde. Mast 40-79B. Flytting
Ingen anleggsaktivitet uten avtale med reindriften
Restriksjonsperiode kalving: 1.5 – 1.7
Restriksjonsperioder flytting; 20.4 – 5.5 og 1.9 – 1.10

R-R5: Mast 91B – 127. Kalving og samling.
Ingen anleggsaktivitet i perioden 25.4 – 10.6
i forbindelse med kalving.
Ingen anleggsaktivitet i perioden 1.9 – 1.10/15.10
i forbindelse med samling

TR17: Terrengforsterkning ved transport på barmark

TR18: Terrengforsterkning ved transport på barmark. Kun transport ifm nedgravd toppline

TR19: Terrengforsterkning ved transport på barmark

TR20: Terrengforsterkning ved transport på barmark

Kulturminne: ID304603-0

Kulturminne: ID300817-0 og ID300818-0

Kulturminne: ID300098

Kulturminne: ID340462

Toppliner graves ned på strekningen mast 80B-90B og 92B-118B

Jordline føres som luftspenn mellom FM90B-FM92B med fugleavvisere ved kryssingen av Stabburselva

M-M5: Flommarksskog
Ingen transport/anleggsaktivitet innenfor avgrenset område

M-M6: Flommarksskog
Ingen transport/anleggsaktivitet innenfor avgrenset område

M-M7: Stabbursdalen landskapsvernområde
Ingen bakketransport utenfor terrengkjørespor

F-F7: Valdakmyra/anleggsplass B27
Hensynsområde overflyging helikopter.
Overlapp med reindriftsrestriksjon
Restriksjonsperiode 1.5 – 10.6

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/Sjekket	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traan	Bjørn Vegdahl Ruaa	Maria Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: 1:10 000

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N

Byggherre: Statnett

Leverandør:

Høydereferanse: NN2000

Format: A1

Gradering: K0

Leverandørens dok.nr.:

Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 7

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Grønnmalt mast, planlagt
- Standard mast, planlagt
- Landkabel, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Ledning planlagt revet
- Vei, eksisterende
- Traktorvei, eksisterende
- Terrengtransport, eksist.
- Terrengtransport, ny
- Vintertransport
- Kulturminner, permanent restriksjon
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Transport, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/SHA	Godkjent	Dato
1.0		Hans Tveter	Bayer Vegshåhaug	Rune Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: **1:10 000**

Koordinatsystem: **ETRS 1989 UTM Zone 33N**

Byggherre: **Statnett**

Leverandør:

Høydereferanse: **NN2000**

Format: **A1**

Gradering: **K0**

Leverandørens dok.nr.:

Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 8

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

F-F7: Valdakmyra/anleggsplass B27
Hensynsområde overflyging helikopter.
Overlapp med reindriftsrestriksjon
Restriksjonsperiode 1.5 – 10.6

Kulturminne: ID340462

TR20:
Terrengforsterkning ved transport på barmark

TR21: Terrengforsterkning ved transport på barmark. Kun transport ifm nedgravd toppline

M-M7: Stabbursdalen landskapsvernområde
Ingen bakketransport utenfor terrengkjørespor

Toppliner graves ned på strkningen mast 80B-90B og 92B-118B

R-R5: Mast 91B – 127. Kalving og samling.
Ingen anleggsaktivitet i perioden 25.4 – 10.6 i forbindelse med kalving.
Ingen anleggsaktivitet i perioden 1.9 – 1.10/15.10 i forbindelse med samling

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Grønnmalt mast, planlagt
- Standard mast, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Vei, eksisterende
- Terrengtransport, eksist.
- Reindrift, sesongrestriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/SJO	Godkjent	Dato
1.0		Hans Trasa	Ragnar Vegdahl-Hansen	Hans Langeland	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: **1:10 000**

Koordinatsystem: **ETRS 1989 UTM Zone 33N**

Byggherre: **Statnett**

Leverandør:

Høydereferanse: **NN2000**

Format: **A1**

Gradering: **K0**

Leverandørens dok.nr.:

Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 9

R-R5: Mast 91B – 127. Kalving og samling.
Ingen anleggsaktivitet i perioden 25.4 – 10.6
i forbindelse med kalving.
Ingen anleggsaktivitet i perioden 1.9 – 1.10/15.10
i forbindelse med samling

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

Oversiktskart: 1:1 000 000

- Grønnmalt mast, planlagt
- Standard mast, planlagt
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Vei, eksisterende
- Traktorvei, eksisterende
- Terrengtransport, eksist.
- Vannforsyning, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/Sjekk	Godkjent	Dato
1.0		Hans Traan	Bjørnr Vegsfjellhaug	Mario Langstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby		Målestokk: 1:10 000
		Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Byggherre: Statnett	Leverandør:	Høydereferanse: NN2000
		Format: A1
Gradering: K0	Leverandørens dok.nr:	
Erstatter dokument:	Dokumentnummer:	Kartblad: 10

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

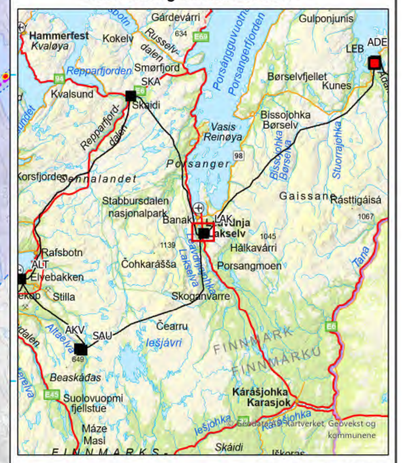
M-M8: Kalkbjørkeskog
Ingen bakketransport innenfor avgrenset område

V-V2: Musvannbakken
Privat brønn. Ingen bakketransport innefor avgrenset område.
Aktsomhet utslipp/forurensning

M-M9: Boreal hei
Ingen bakketransport innenfor avgrenset område

Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Delstrekning Skaidi-Lakselv

- Standard mast, planlagt
- Stasjonsgjerde
- Fuglavviser
- Konsesjonsgitt ledningstrasé
- Vei, eksisterende
- Vei, ny midlertidig
- Traktorvei, eksisterende
- Transport, permanent restriksjon
- Vannforsyning, permanent restriksjon
- Anleggsplass, midlertidig inngrep
- 132 kV, eksisterende
- Mast, eksisterende
- Klausulert areal,nytt
- Byggeforbudsbelte, eksisterende
- Restriksjon fugl, sone 1
- Restriksjon fugl, sone 2
- <all other values>
- Restriksjon naturmangfold

V-V2: Musvannbakken
Privat brønn. Ingen bakketransport innefor avgrenset område.
Aktsomhet utslipp/forurensning

M-M9: Boreal hei
Ingen bakketransport innenfor avgrenset område

M-M10: Kalkfattig fjellhei, leside og tundra
Ingen bakketransport innenfor avgrenset område

M-M11: Flommarkskog
Ingen bakketransport innenfor avgrenset område

TR22 og TR23:
Terrengforsterkning ved transport på barmark

F-F4: Mast 164 – 172. Våtmarksfugl
Ingen anleggsaktivitet.
Restriksjonsperiode 15.5 – 31.7

N

0 250 500 1 000
Meters

Rev.	Utgivelse-/rev.beskrivelse	Utarbeidet	Kontrollert/SJ	Godkjent	Dato
1.0		Hans Trøan	Asgeir Vagdalsflaten	Rune Lyngstad	08.06.2026

Tittel: **Detaljplan 420 kV ledning Skaidi - Lebesby**

Prosjekt: 10322 420 kV ledning Skaidi - Lebesby

Målestokk: **1:10 000**

Koordinatsystem: **ETRS 1989 UTM Zone 33N**

Byggherre: **Statnett**

Leverandør:

Høydereferanse: **NN2000**

Format: **A1**

Gradering: **K0**

Leverandørens dok.nr.:

Erstatter dokument:

Dokumentnummer:

Kartblad: 11

© Geodata AS, Kartverket, Geovekst og kommunene, OpenStreetMap

Rapport

Miljøundersøkelser 420 kV Skaidi-Lebesby – Fagkyndige vurderinger

OPPDRAGSGIVER

Statnett SF

EMNE

Naturtyper og arter

DATO / REVISJON: 22.05.2026 / 01

DOKUMENTKODE: 10267548-01-RIM-RAP-003

Multiconsult

Dette dokumentet har blitt utarbeidet av Multiconsult på vegne av Multiconsult Norge AS eller selskapets klient. Klientens rettigheter til dokumentet er gitt i den aktuelle oppdragsavtalen eller ved anmodning. Tredjeparter har ingen rettigheter til bruk av dokumentet (eller deler av det) uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra Multiconsult med mindre annet følger av norsk lov. Multiconsult påtar seg intet ansvar for bruk av dokumentet (eller deler av det) til andre formål, på andre måter eller av andre personer eller enheter enn det som er godkjent skriftlig av Multiconsult. Deler av dokumentet kan være beskyttet av immaterielle rettigheter og/eller eiendomsrettigheter. Kopiering, distribusjon, endring, behandling eller annen bruk av dokumentet er ikke tillatt uten skriftlig forhåndssamtykke fra Multiconsult eller annen innehaver av slike rettigheter med mindre annet følger av norsk lov.

Alle bilder er tatt av Multiconsult hvis ikke annet er oppgitt.

Forsidebilde: Utsikt fra Store Skaidi mot Guorgapmir.

Rapport

OPPDRAG	Miljøundersøkelser 420 kV Skaidi-Lebesby	DOKUMENTKODE	10267548-01-RIM-RAP-003
EMNE	Naturtyper og arter	TILGJENGELIGHET	Begrenset
OPPDRAGSGIVER	Statnett SF	OPPDRAGSLEDER	Auen Korbøl
KONTAKTPERSON	Asgeir Vagnildhaug	UTARBEIDET AV	Auen Korbøl, Vilde Mürer
KOORDINATER	Sone: / Øst: / Nord:	ANSVARLIG ENHET	10105050 Naturmangfold
GNR./BNR./SNR.	/ /		

SAMMENDRAG

Rapporten omfatter fagkyndige vurderinger av naturtyper og arter langs planlagt 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby. Formålet er å sikre at naturmangfold ivaretas i detaljplanlegging og anleggsfase i tråd med vilkår i anleggskonsesjonen. Vurderingene bygger på feltbefaring, supplerende kartlegging og dialog med Statnett.

Traseen går gjennom et variert landskap med flere verdifulle naturtyper, herunder palsmyrer, flomskogsmark, kalkbjørkeskog og fjellhei. Flere lokaliteter har høy eller svært høy verdi og viktige økologiske funksjoner. Det er også registrert rødlistede arter og arter knyttet til kalkrike områder i fjellet.

Selve kraftledningen vurderes i hovedsak å ha begrenset direkte påvirkning på naturtypene, da linjen ofte går med tilstrekkelig overhøyde og arealinngrepet er av mindre utstrekning i naturtyper som dekker store arealer. De største konsekvensene er knyttet til anleggsarbeidet, særlig terrengtransport, etablering av mastefundamenter, riggområder og midlertidige inngrep. Myr- og våtmarksområder er spesielt sårbare for kjøreskader og endringer i hydrologi, mens inngrep i fjellområder kan gi langvarige spor på grunn av langsom revegetering.

For å redusere påvirkningen foreslås en rekke avbøtende tiltak. De viktigste er å prioritere vintertransport, benytte terrengforsterkende tiltak ved behov, begrense transport og inngrep i sårbare naturtyper og styre ferdsel til eksisterende kjørespor. Videre anbefales det å redusere skogrydding til et minimum, merke sårbare områder tydelig i felt og i digitale kart, og sikre bruk av fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring.

Særlig sårbare områder som palsmyrer, flomskogsmark og viktige artslokaliteter bør i størst mulig grad unngås. For jordkabel i Stabbursdalen legges det opp til løsninger som minimerer inngrep, blant annet grøftefri kryssing av elva. Det er også viktig å hindre spredning av fremmede arter til sårbare natur i tiltaksområdet gjennom god massehåndtering og rengjøring av utstyr før anleggsarbeidene.

Samlet sett vurderes det at tiltaket kan gjennomføres uten vesentlige konsekvenser for naturmangfoldet, forutsatt at anbefalte avbøtende tiltak følges opp. De største utfordringene knytter seg til anleggsfasen og håndtering av sårbare naturtyper, men påvirkningen anses som håndterbar med riktig planlegging og oppfølging.

01	22.05.2025	Leveranse til gjennomlesning	Auen Korbøl	Vilde Mürer	Auen Korbøl
00	01.05.2025	Utkast til gjennomlesning	Auen Korbøl	Vilde Mürer	Auen Korbøl
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

INNHOLDSFORTEGNELSE

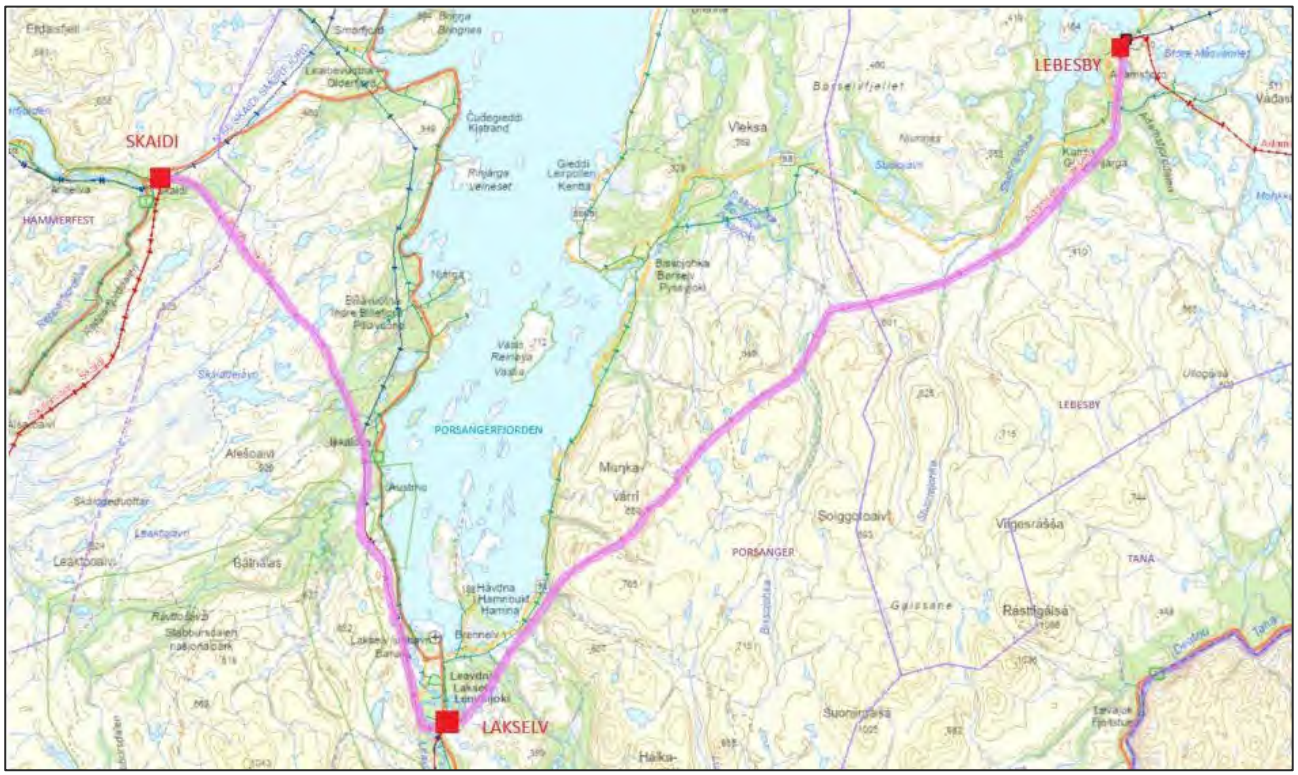
1 Innledning og bakgrunn 5
1.1 Om tiltaket 5
1.2 Avrop/bestilling 5
1.3 Gjennomføring av feltbefaring 5
1.4 Vilkår 6
2 Arbeidsprosess med befaring og oppfølgende arbeidsmøter 7
2.1 Delstrekning Skaidi-Lakselv 8
2.1.1 Mast 1 - 11 8
2.1.2 Mast 12 – 65 10
2.1.3 Mast 66 - 80 17
2.1.4 Mast 80/endemast/jordkabel 22
2.1.5 Mast 80 - 90A 23
2.1.6 Mast 90A – 125 25
2.1.7 Mast 126 – Lakselv stasjon 32
2.2 Delstrekning Lakselv - Lebesby 37
2.2.1 Lakselv Stasjon – mast 178 (Brennelvdalen) 37
2.2.2 Mast 178 – 196 40
2.2.3 Mast 197 – 218 40
2.2.4 Mast 218 – 250 41
2.2.5 Mast 250 – 277 41
2.2.6 Mast 277- 290 44
2.2.7 Mast 290 – 315 46
2.2.8 Mast 315 - 347 46
2.2.9 Mast 347 – 368 51
2.2.10 Mast 369 – Lebesby stasjon 56
2.3 Jordkabel Stabbursdalen 56
3 Fagkyndige vurderinger og anbefalinger 62
3.1 Naturtyper 62
3.2 Arter 81
3.2.1 Oppfølgende undersøkelser av mulige forekomster av sibirnattfiol (vilkår 22) 83
3.2.2 Fremmede arter (vilkår 28) 84
3.3 Rødlistede landformer 84
4 Referanser 86

1 Innledning og bakgrunn

1.1 Om tiltaket

Energidepartementet har gitt Statnett konsesjon til å bygge, eie og drive en ny 420 kV kraftledning med tilhørende elektriske installasjoner fra Skaidi til ny Lebesby transformatorstasjon i Landersfjord.

Med tillatelsen følger det et sett med vilkår. Statnett har inngått en avtale med Multiconsult om å få på plass et faglig grunnlag for et utvalg av disse som gjelder ivaretagelse av naturmangfold i detaljplan.

Figur 1-1. Ledningens hovedtrasé (rosa strek) er parallell med dagens 132 kV ledning mellom transformatorstasjonene i Skaidi, Lakselv og Adamselv (røde firkanter). Nye Lebesby transformatorstasjon plasseres like sør for dagens Adamselv transformatorstasjon. Kilde: Anleggskonsesjon datert 15.08.2025.

1.2 Avrop/bestilling

Multiconsult skal gjennomføre en fagkyndige vurderinger av påvirkning av anleggsarbeid og det skal beskrives avbøtende tiltak i tråd med vilkår i anleggskonsesjonen om bruk av fagkyndig kompetanse.

1.3 Gjennomføring av feltbefaring

Multiconsult gjennomførte en felles befaring med Statnett 25-28 august 2025 med bruk av ATV og til fots. Statnett stilte med prosjektleder og en anleggsplanlegger som forklarte hvordan transport og anleggsarbeid ville foregå i de aktuelle områdene som ble besøkt. Dette gjaldt bl.a. flere myrområder som er aktuelle for transport og flere naturtyper som vil kunne bli berørt. I tillegg ble det sett på andre aktuelle områder hvor transport vil foregå utenfor eksisterende barmarksløyper/kjørespor.

Multiconsult har også gjennomført en tilleggskartlegging av flere områder med fokus på naturtyper og arter og for fugl. Resultatene er presentert i rapportene «*Supplerende kartlegging av naturmangfold 420 kV Skaidi-Lebesby*» (Multiconsult, 2026) og «*Fagrapport fugl*» (Multiconsult, Fagrapport fugl, 2026), og vil bli henvist til i foreliggende rapport.

1.4 Vilkår

Vilkår fra anleggskonsesjonen som er listet opp i tabell 1-1 ligger til grunn for vurderinger som er gjort i denne rapporten med tilhørende forslag til gjennomføring av anleggsarbeidene og avbøtende tiltak for ivaretagelse av naturmangfold.

Tabell 1-1. Oversikt over vilkår som delvis er omtalt i denne rapporten.

Vilkår	Tekst fra anleggskonsesjon
Vilkår 22 Bruk av fagkyndig kompetanse	*Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av anleggsarbeid som kan påvirke:* • *naturtypelokalitetene BN00129413, NINFP2210091935 og NINFP2210091937* • *funksjonsområdet til sibirnattfiol fra Suolojávri til Kurkkiinjänkäheko* • *funksjonsområdet til krypsivaks og ravnerødspore Entoloma corvinum ved Morššajeaggi* • *hekkeområder for truede og nær truede fuglearter* • *verneverdige og rødlistede kvartærgeologiske landformer i Stabbursdalen landskapsvernområde* • *furuskogen ved Njallávarri* • *palsmyra Lodderođojeaggi* • *naturverdier ifm. anleggsplass ved Guorgápmir* • *naturverdier mellom Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon.* *Hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å ta hensyn til disse naturverdiene skal beskrives i detaljplanen. Statnett skal kunne dokumentere bruk av fagkyndig kompetanse.*
Vilkår 23 Sikring av arter	*Statnett skal sikre funksjonsområdet for krypsivaks og ravnerødspore Entoloma corvinum mot påvirkning i anleggsfasen. Området skal ikke brukes til rigg- eller lagringsplass. Tiltak skal beskrives i detaljplanen.*
Vilkår 24 Plassering av master og jordkabeltrasé	*Statnett skal så langt det er praktisk mulig unngå å plassere enkeltmaster eller legge jordkabeltraseen i følgende naturtypelokaliteter:* *Fra Naturbase:* • *NINFP2210102000, NINFP2210101987, NINFP2210101985, NINFP2210092537, NINFP2210092530, NINFP2210092535, NINFP2110033231, NINFP2110033195, NINFP2110033219, NINFP2110033213, NINFP2110033326, NINFP2110036199, BN00129424, BN00129432, BN00129447, BN00067051, BN00067081og BN00129413.* *Fra konsekvensutredningen:* • *lokalitetsnummer 64, 63 og 62*

Vilkår	Tekst fra anleggskonsesjon
	Dersom Statnett mener det er nødvendig å plassere enkeltmaster eller legge jordkabeltraseen i lokalitetene, skal dette begrunnes i detaljplanen.
Vilkår 25 Trasérydding	*For å ivareta naturmangfoldet, skal skogrydding begrenses innenfor naturtypelokalitetene:* • *NINFP2210091937, NINFP2210101985, NINFP2210101994, NINFP2210102000, NINFP2110033231, NINFP2110033195, NINFP2110033219, NINFP2110033213, NINFP2110033326 og NINFP2110036199.* *øvrige områder:* • *i furuskogen ved Njallavárri* • *i kantvegetasjon generelt langs Stabburselva og Lakselva.* *Store eller gamle trær som må hugges innenfor naturtypelokalitetene, skal spres innenfor lokaliteten og ikke gjenlegges i tømmerlunne.* *For å dempe direkte innsyn til kraftledningstraseen og ivareta hensynet til naturmangfoldet og reindrift, skal øvrig skogrydding begrenses så langt det vurderes som hensiktsmessig. Gjensetting av vegetasjon bør prioriteres på de strekningene hvor traseen krysser viktige naturtyper, der det er satt vilkår om kamuflerende tiltak og i krysningspunkter med vei og merkede turstier.* *Gjennomføring av begrenset skogrydding skal omtales i detaljplanen.* *Statnett skal i detaljplanen beskrive hvordan skogrydding skal gjennomføres iht. NVE-veileder 2/2016 Skogrydding i kraftledningstraseer.* *Detaljplanen skal blant annet beskrive hvordan gjenlegging av trær innenfor naturtypelokalitetene, furuskogen ved Njallavárri og i kantvegetasjon generelt langs Stabburselva og Lakselva skal gjennomføres.*

2 Arbeidsprosess med befaring og oppfølgende arbeidsmøter

Under følger en gjennomgang av linjetraseen fra Skaidi til Lebesby. Gjennomgangen tar utgangspunkt i egen befaring med Statnett (25-28 august 2025) og gjennomgang i Teams-møter med Statnett 16-17 april 2026. Hovedfokus for gjennomgangen var sikring av arter og naturtyper i forbindelse med bygging og drift av traseen. Generelle hensyn til begrensninger for barmarkskjøring og transport i terreng og spesielt i myr vil Statnett selv omtale i detaljplan for bygging av nettanlegg (DML).

Tiltaksbeskrivelser og forslag til tiltak mottatt fra Statnett før felles befaring er lagt inn i kursiv i teksten under.

Delområdene henviser til mastepunkt mottatt fra Statnett. Kart tar utgangspunkt i kartfiler mottatt fra Statnett april 2026 og viser linjetraseen, mastepunkt, transportruter (sommer og vinter) og riggområder.

Noen generelle føringer for arbeid med linjer mottatt fra Statnett i møte 16-17. april 2026:

- Vintertransport er planlagt med beltegående kjøretøy og slede. Løypene skal kun brukes om vinteren og de går inn til linjetraseeen. Stålmaster legges ut eller samles opp på riggplasser langs linja. Her legges det også kabeltromler à 10 tonn.
- Gravemaskin beltes inn til ledningstraseen fortrinnsvis om vinteren men også på barmark. Gravemaskin må kunne ta seg frem mellom master på barmark og frakter med seg stokkmatter ved behov for terrengforsterkende tiltak ved kryssing av blant annet myrområder. Det vil graves både vinter og sommer.
- For alle mastefundament (i løsmasser):
    - Det graves ut en grop på om lag 20x20m for fundamentene. Det skal brukes pre-fabrikerte stålfundamenter som ikke krever støping. På strekningen Skaidi-Lebesby er cirka 80 % av fundamentene i løsmasser.

2.1 Delstrekning Skaidi-Lakselv

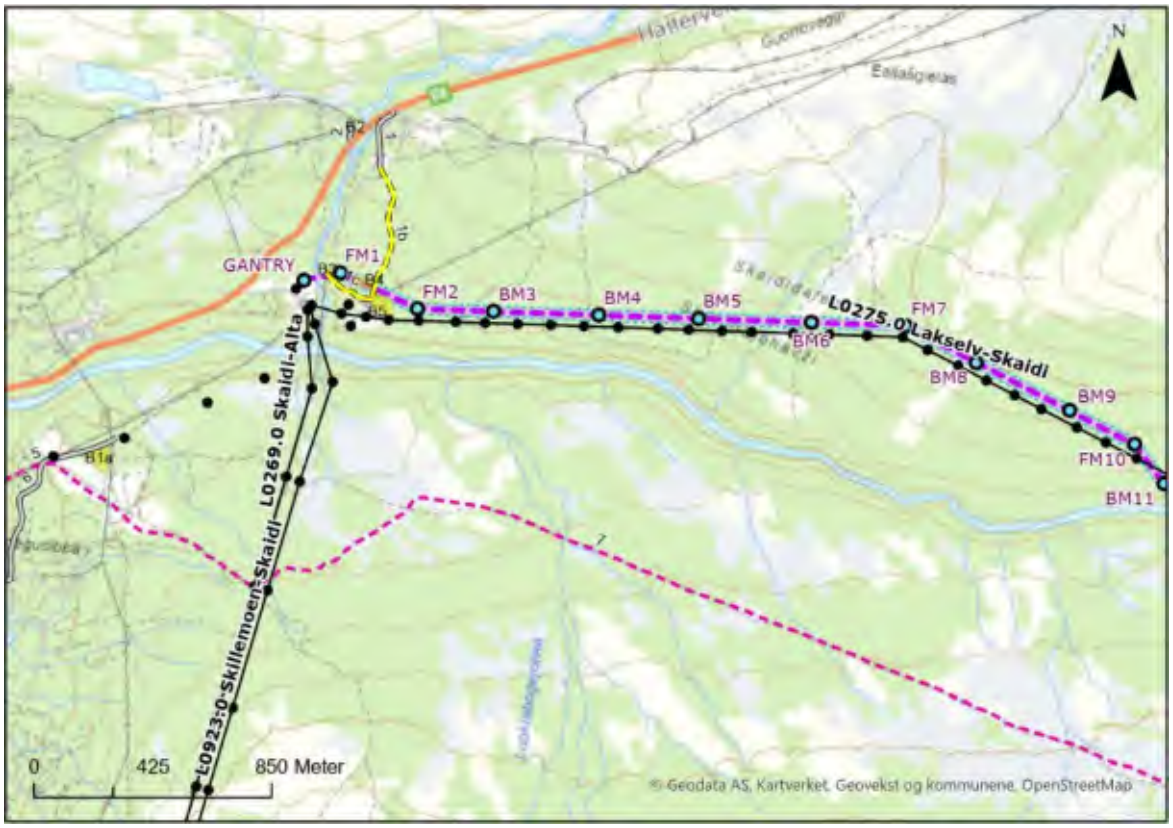
2.1.1 Mast 1 - 11

Tabell 2-1. Mast 1-10

Mast 1-10	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Ingen spesielle tiltak anses som nødvendig. Ved transport på barmark bør det vurderes terrengforsterkende tiltak ved kryssing av våte partier mellom mast 5 og 6. Kan være aktuelt å primært bruke helikopter for frakt av mastestål*
Notater fra befaring	Strekning ble ikke besøkt på felles befaring.
Møtenotater	Riggplass B4 og B5 (se kart i figur *2-2*). På nordsiden av Skaidielva planlegges det en midlertidig vei inn til flere riggområder for noe mer fleksibilitet. Det kan være aktuelt at mastemateriell enten flys ut med helikopter eller at det fraktes inn med beltegående kjøretøy på vinterføre. Helikopter kan være aktuelt her på grunn av nærheten til veg. Gravemaskin kjøres på terreng.

Figur 2-1. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 1-10 innenfor svart firkant.

Figur 2-2. Planlagte tiltak mellom mast 1 og 10. Svart strek og punkt er eksisterende ledninger og mast. Lilla strek og turkise punkt er omsøkt 420 kV. Gul strek er adkomst med ny traktorvei (midlertidig) og rosa stiplet linje er vintertransport. Denne beskrivelsen gjelder alle kart og vil ikke gjentas for nye kart, kun nye "tema" vil angis på nye kart.

2.1.2 Mast 12 – 65

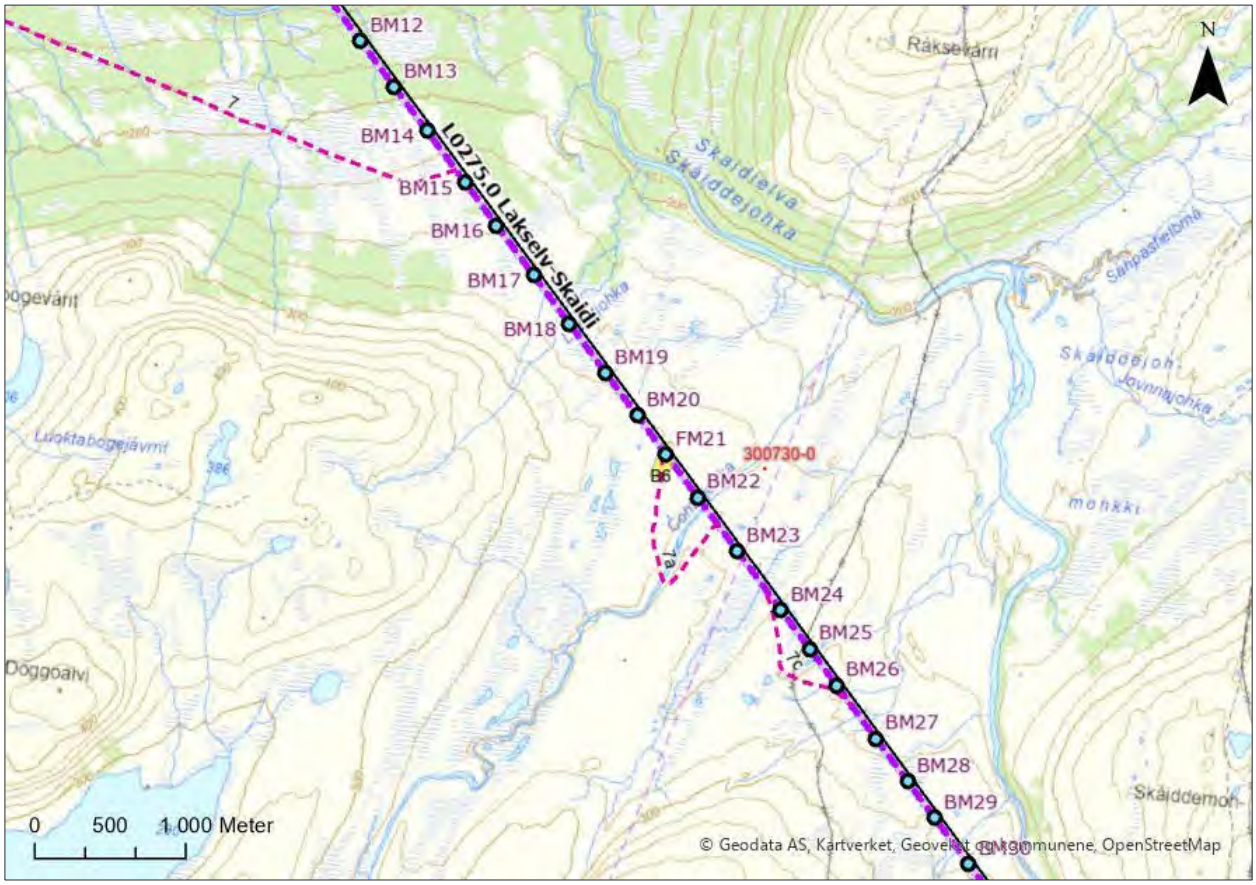
Tabell 2-2. Mast 12-65.

Mast 12-65	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*På sørsiden av Skaidielva og fram til ledningstraseen er det svært store myrområder og her legges det til grunn at all inntransport må skje som vintertransport. Det vil bli omfattende kjøreskader uten tiltak ved transport på barmark. Inntransport av mastemateriell på nordre del av strekningen vil primært skje fra B1/B1a ved Skaidi og langs løype fram til ca. mast 15.* *Anbefalte tiltak:* • *Gravmaskin bruker stokkmatte/kjørematter på barmarkskjøring.* • *Ingen øvrig barmarkskjøring (persontransport)* *Tilkomst til trase på barmark via transportrute 10 fra Indre Billefjord. Langs ledningstrase er det farbart, men punktvis må det vurderes terrengforsterkende tiltak.* *Anbefalte tiltak:* • *Mast 65 bør vurderes flyttet eller fjernet grunnet inngrep i myr. Det foreligger vilkår om å unngå inngrep i myr.* • *Ingen persontransport / øvrig transport på myr ("Luoppaljeakkit") mellom mast 64 – 66* • *Kryssing av myrområde med gravmaskin anbefales ikke.* • *Det bør vurderes et forsøk på å tracke en mulig kjøretrase rundt myra mellom mast 64-66.*
Notater fra befaring	Deler av traseen ble besøkt på felles befaring 25-28 august 2025. Det ble kjørt inn fra Indre Billefjord. Lang og til dels krevende trase, med flere bratte og fuktige partier der mye persontransport vil kunne medføre store sår i allerede eksisterende kjørespor. Ruta er heller ikke uten risiko for ulykker, med flere bratte partier og elvekryssinger. Kryssing av Billefjordelva og bakken opp på fjellet var krevende. Kjørespor innover bruker et eksisterende spor/ferdselsvei som blant annet passerer en drikkevannskilde. Viktig at kjøresporet følges da det er partier med myr. Har ikke kjørt sørover fra mast 47 og til 64, denne strekningen er kun kjørt av Statnett i etterkant. Innover mot linja var det flere fuktige partier der det må settes klare krav til avbøtende tiltak dersom traseen skal brukes for å frakte folk opp på fjellet. Kjørte inn til mast 47 for å få en oversikt over større myrparti mot mast 30. Statnett planlegger delvis å plassere ut mastedeler på vinterføre for så å få inn en gravemaskin som skal gjennomføre tiltakene med avbøtende tiltak som stokkmatter e.l. Kjørte inn til mast 65 for å se på adkomst med gravemaskin. Kjørespor i dag som krysser *Gorbovuonjohka* (Figur 2-12). Kan fungere greit spesielt på

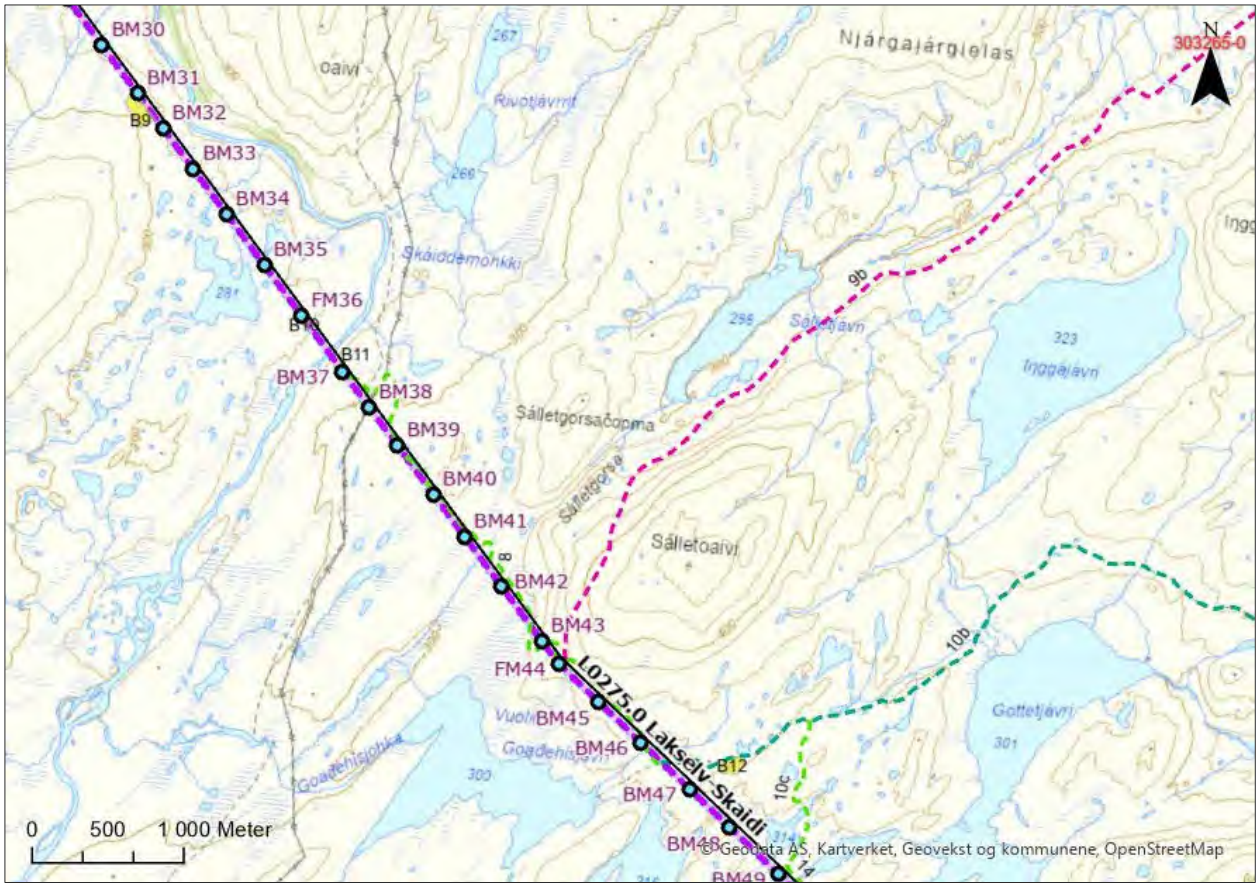
Mast 12-65	
	vinterføre. Behov for terrengforsterkninger ved kryssing av elva og transport på myrområdene. Så på en mulig kjøretrase som kom inn fra nord/vest. Ikke veldig fuktig i dette partier og relativt kort til fjell/fast mark. Kort beltevei ut på myra som var relativt fast. Stokkmatter/terrengforsterkning bør legges ut før arbeidet skal gjennomføres. Se figur 2-4 til figur 2-13.
Møtenotater	Skaidielva blir et kutt mellom nord og sør for trekk av line. Mast 36-37, diskusjon rundt flyttlei og behovet for oppstillingsplass/lager av tromler i flyttleien. Klargjøres med reindrifta. Løst i etterkant ved at mast 36 blir forankringsmast. Mellom mast 40-43 er det spesielt bløtt. Statnett tegner inn et restriksjonsområde. Det er kjørt opp en rute i felt allerede for å teste terrenget som skal brukes. Det settes også begrensninger til bruk av ett spor i slike områder spesielt, men dette er også et generelt krav som stilles til entreprenører. Rigg B13 ved E6 vil være et mulig større mellomlager for mastestål/materiell – entreprenør bestemmer bruken av arealet. Hele området skal tilbakeføres etter arbeidene er utført. Vintertransport inn til linja med mastestål og mellomlagring på B12 ved mastepunkt 47 like vest for Gottetjávri, og tilsvarende i Indre Billfjord med inntransport til B15b ved mast 61. Det er lagt inn krav om bruk av terrengforsterkende tiltak på myra for tilkomst til mast 65.

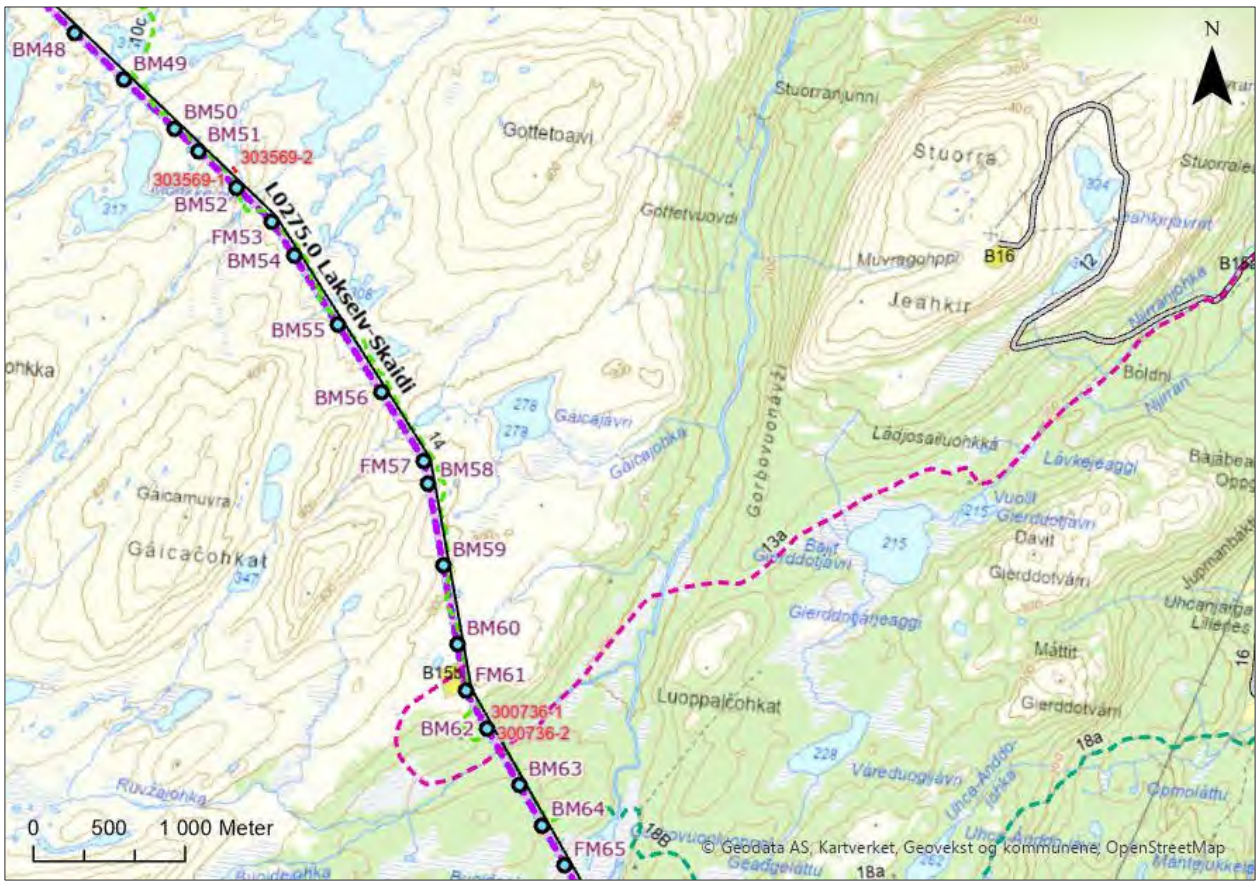
Figur 2-3. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 11-65 innenfor svart firkant.

Figur 2-4. Planlagte tiltak mellom mast 11 og 30.

Figur 2-5. Planlagte tiltak mellom mast 30-49.Grønn stiplet strek er ruter for terrengtransport (lys er ny, og mørk er eksisterende).

Figur 2-6. Planlagte tiltak mellom mast 49-65.

Figur 2-7. Del av transportrute inn fra Indre Billefjord. Her vil det være nødvendig med terrengforsterkning

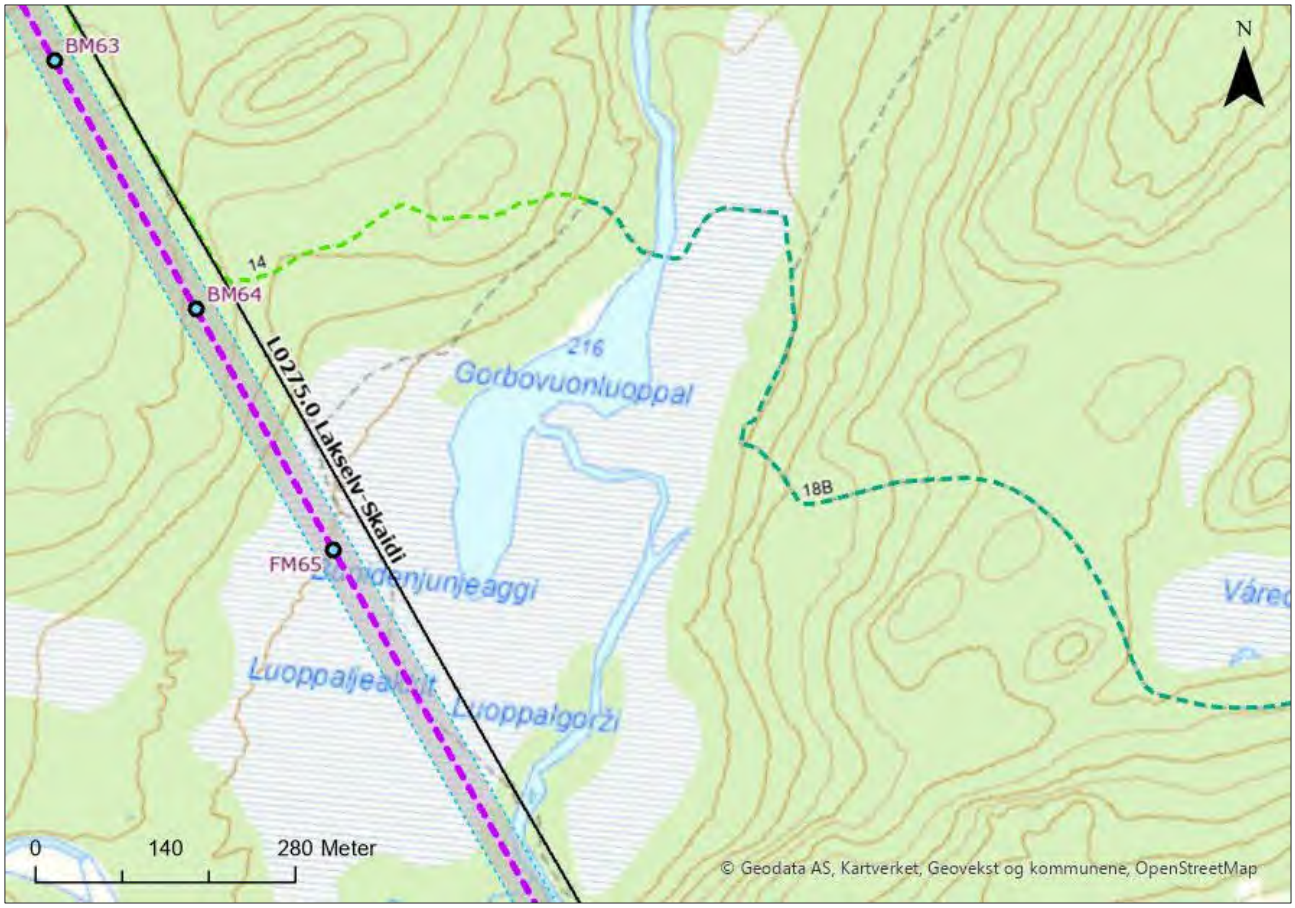
Figur 2-8. Transportrute opp på fjellet i eksisterende kjørespor.

Figur 2-9. Eksisterende kjørespor på myr hvor det vil bli gjennomført terrengforsterkende tiltak for å unngå ytterligere skade.

Figur 2-10. Utsikt nordover fra mast 47 mot mast 30 og større myrområde.

Figur 2-11. Befaringsrute inn til mast 64 og 65 merket med lys grønn farge.

Figur 2-12. Parti for kryssing av Gorbovuonjohka.

Figur 2-13. Adkomst til mast 65 på myr sett mot mast 64.

2.1.3 Mast 66 - 80

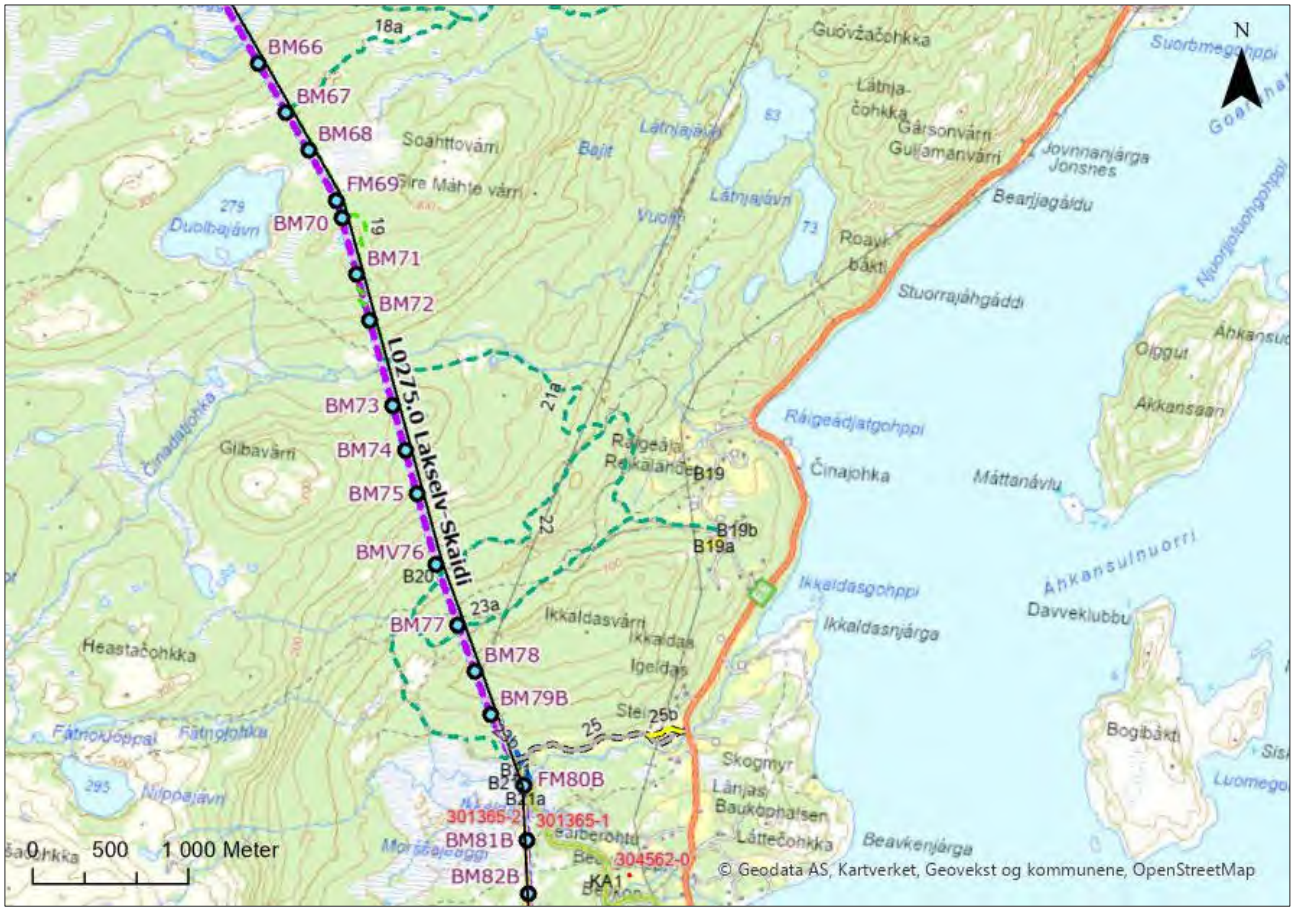
Tabell 2-3. Mast 66-80.

Mast 66-80	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Tilkomst til trase via barmarksløyper 18a, 21a (omdefineres til barmarksløype), 22 eventuelt 23a (omdefineres til barmark). Farbart langs ledningstrase, men punktvis må det vurderes tiltak. Noen registrerte naturtyper (hagemark ved mast 77).* *Anbefalte tiltak:* • *Barmarkstrase trackes/registreres til mast 77. Det bør også vurderes å "forkorte" løype 23a etter mast 77. Detaljering anleggsplanlegging.* • *Fagkyndig kompetanse er påkrevd for vurdering av anleggsgjennomføring ved naturtype hagemark BN00129413 ved mast 77 (https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00129413)* • *Område ved mast 79-80 befares særskilt med hensyn til rødlistearter (Krypsivaks) og tiltak for å beskytte disse.*
Notater fra befaring	Det ble kjørt opp en alternativ trase mellom mast 68-69 og 70-71 da det var mindre vått på nordsiden av myrene. Befaring av registrert naturtype hagemark ved mast 77. Ny trase og linje vil ikke berøre naturtypen da den vil gå med god overhøyde. Det ble også kjørt opp en alternativ rute for å unngå at naturtypen berøres ytterligere med kjørespor/slitasje. Det ble også vurdert nytt kjørespor til mast 78 og 79 for å unngå å berøre naturtypelokaliteten og området med forekomster av krypsivaks og andre rødlistede fastsittende arter. Det går kjørespor gjennom området der artene er registrert. Området kan med fordel unngås i sin helhet ved at det kjøres inn fra begge kanter og ikke tillates kryssing. Se figur 2-16 til figur 2-18.

Mast 66-80	
Møtenotater	Statnett legger om barmarksløype forbi naturtype hagemark og inn til mast 77 på en helårsløype. Plassering av artsfunn og transportrute. Kan området unngås i sin helhet hadde det vært ønskelig. Statnett legger om løypa forbi funnsted av krypsivaks og øvrige rødlistede arter. Legger inn restriksjonsområde i detaljplankartene på funnsted og setter krav om merking av området i felt i DML. Endemast for 132 kV er trukket lengre vekk fra myrkant før den legges ned som jordkabel. Vil ikke lenger berøre palsmyr, men krysse over fastmark.

Figur 2-14. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 66-80 innenfor svart firkant.

Figur 2-15. Planlagte tiltak mellom mast 66 og 80.

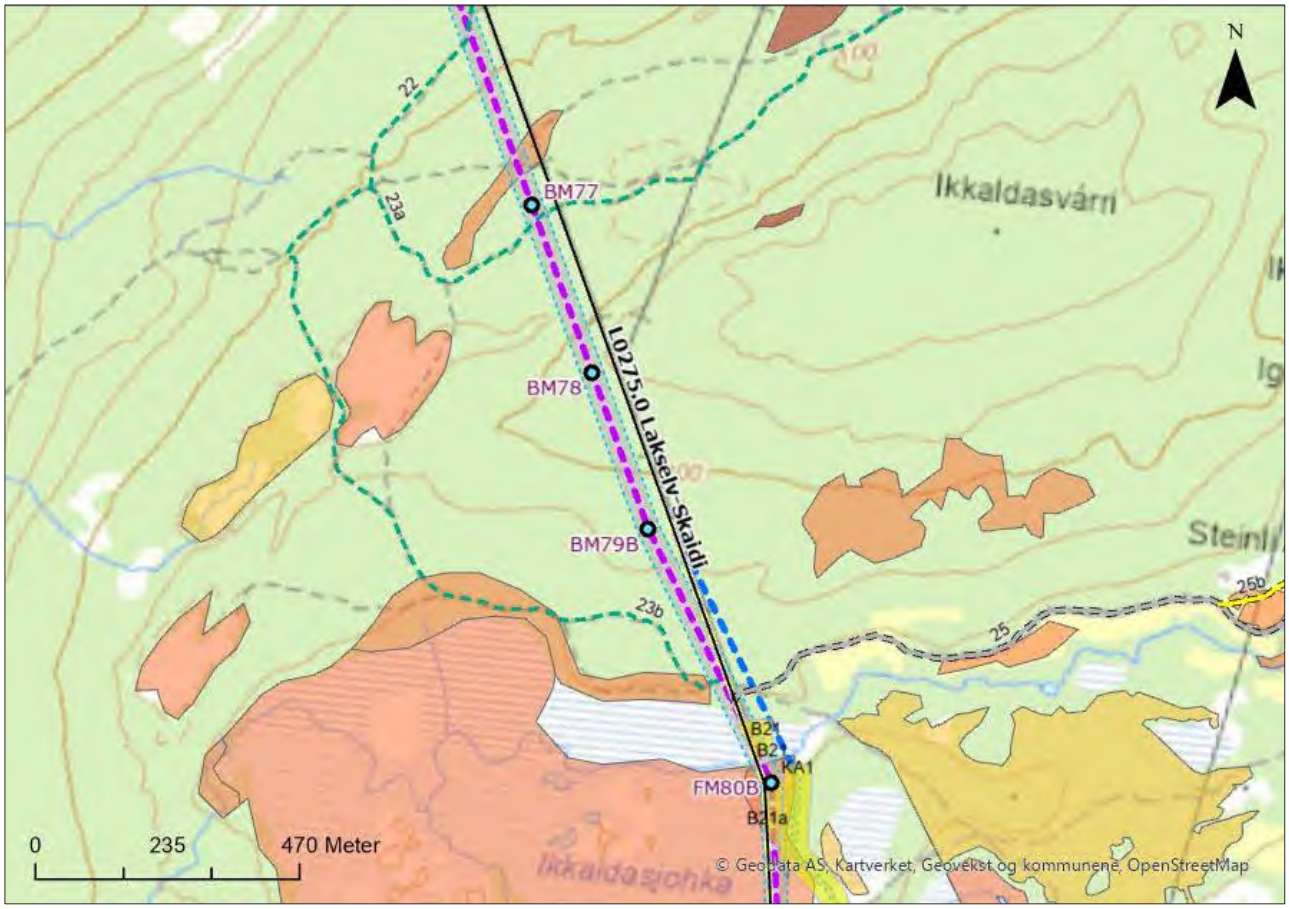
Tabell 2-4. Faktaark for berørt naturtype (kilde: naturbase).

Naturtype	
Navn (ID)	Gilbavárri sør 2 (BN00129413)
	
Type og utforming	Hagemark (Rik hagemark med boreale trær)
Verdi	Svært viktig
Verdi begrunnelse	*Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014 så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (12 daa), middels vekt på artsmangfold, lav til middels vekt på typevariasjon, høy vekt på tilstand, høy vekt på påvirkning og høy vekt på landskapsøkologi. Samlet sett gir dette verdien svært viktig - A.*

Naturtype	
	 Foto av hagemarklokalitet tatt under befaring i 2025.

Figur 2-16. Alternativ trase rundt myr er vist med grønn stiplet linje.

Figur 2-17. Alternativ trase (fortsatt eksisterende kjørespor) forbi naturtyper er vist med grønn stiplet linje.

Figur 2-18. Dagens kjørespor i området hvor det er registrert forekomster med krypsivaks.

2.1.4 Mast 80/endemast/jordkabel

Tabell 2-5. Mast 80.

Mast 80	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Mast 80 er ei forankringsmast som er sentral for strekking av liner. Dette innebærer at det må fraktes linetromler inn på begge sider av masten, og dette er tung transport. I praksis kan anleggsvegen langs 132 kV kabelanlegget benyttes for denne transporten, alternativt er det inntransport på vinteren. Det er satt av et forholdsvis stort anleggsareal i området som følge av ovennevnte og at det her skal etableres en kabelendemast og kabelgrøft.*
Notater fra befaring	Det er sett på forskjellige løsninger for plassering av trommelplass, endemast for å unngå inngrep i myr. Opprinnelig plassering ligger litt utpå myra, men Statnett tror ikke at en mast vil bli noe problem med tanke på drenering (siden dette blir et punktinngrep). Opprinnelig plassering av trommelplass ligger på tidligere beite/dyrkamark som fremstår som mulig drenert myrareal. Arealet ligger utenfor naturtype.
Møtenotater	Riggareal er trukket vekk fra myra *Morsajeaggi* (selv om den ser ut til å ligge innenfor naturtypen på kart). Det er fast grunn i området planlagt for riggareal. Arealet for trommelplass på nordsiden av mast 80 er redusert og det er stilt krav til terrengforsterkning ved transport i området. Statnett legger inn en restriksjon på berøring av palsmyr og setter krav om merking i felt i DML.

Figur 2-19. Ny plassering av kobling jordkabel over fastmark for å unngå myr.

2.1.5 Mast 80 - 90A

Tabell 2-6. Mast 80-90A.

Mast 80-90A	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Tilkomst til trase på vintertransport for frakt av materialer er en mulighet. Samtidig er det forholdsvis kort avstand til veg og helikoptertransport er også aktuelt. Ikke mulig med tung transport på palsmyr Morsajeaggi i henhold til vilkår. Transport av gravmaskin på stokkmatter/kjørematter ved kryssing av våtmark/myr på barmark.* *Alle mastepunkt er løsmassefundamenter og det er derfor behov for stor gravemaskin.* *Anbefalte tiltak:* *Det må vurderes om det er best å gjennomføre graving/transport om vinteren vs. sommeren. Dette er en generell utfordring, men som bør vurderes særskilt for områdene i Stabbursdalen. Nedsiden ved graving om vinteren er vanskelig å ta vare på vekstmasser og fare for setninger. Oppsiden er reduserte kjøreskader. Samtidig vil man få best resultat med hensyn på tilbakeføring/revegetering etter graving om sommeren.* • *Mastepunktplasseringer bør vurderes i forhold til anleggsplanlegging/hensyn til myr.*
Notater fra befaring	Mastepunkt BM89A i enden av myra, tilkomst fra sør. BM 88 på fastmark med tilkomst fra nord.
Møtenotater	Fra mast 81 til 87b er det relativt tørre forhold på fastmark. Mast 87-89 – toppline må graves ned i myr (ikke naturtype) mulig gjennomføring med håndholdt verktøy/skjæres ned. Det er lagt inn krav om terrengforsterkning/stokkmatter ved transport med gravemaskin over myrene sør på strekningen.

Figur 2-20. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 80-90A innenfor svart firkant.

Figur 2-21. Planlagte tiltak mellom mast 80-90A.

Figur 2-22. Kart som viser terreng mellom mast 88 og 89. Blå stiplet linje er tilleggssøkt nedgravd toppline.

Figur 2-23. Bilde tatt mot vest mot mast 88 og 89.

2.1.6 Mast 90A – 125

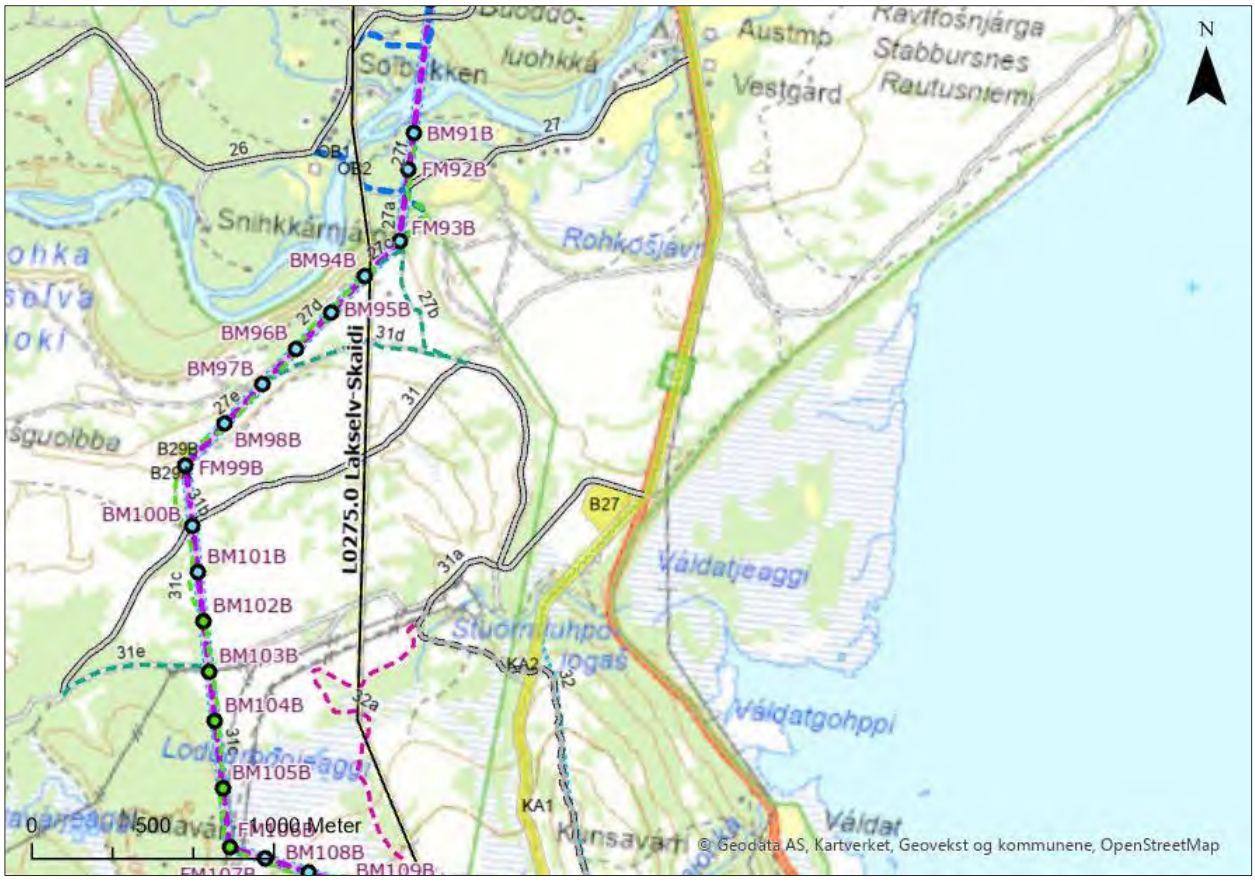
Tabell 2-7. Mast 90A-125

Mast 90A-125	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Ok tilkomst til og langs ledningstrase. Ingen særskilte utfordringer med hensyn til terrengtransport, med unntak av kryssing av myr ved Njallavarri – mast 103A-mast104A. Denne myra er også nevnt i vilkårene som palsmyra*

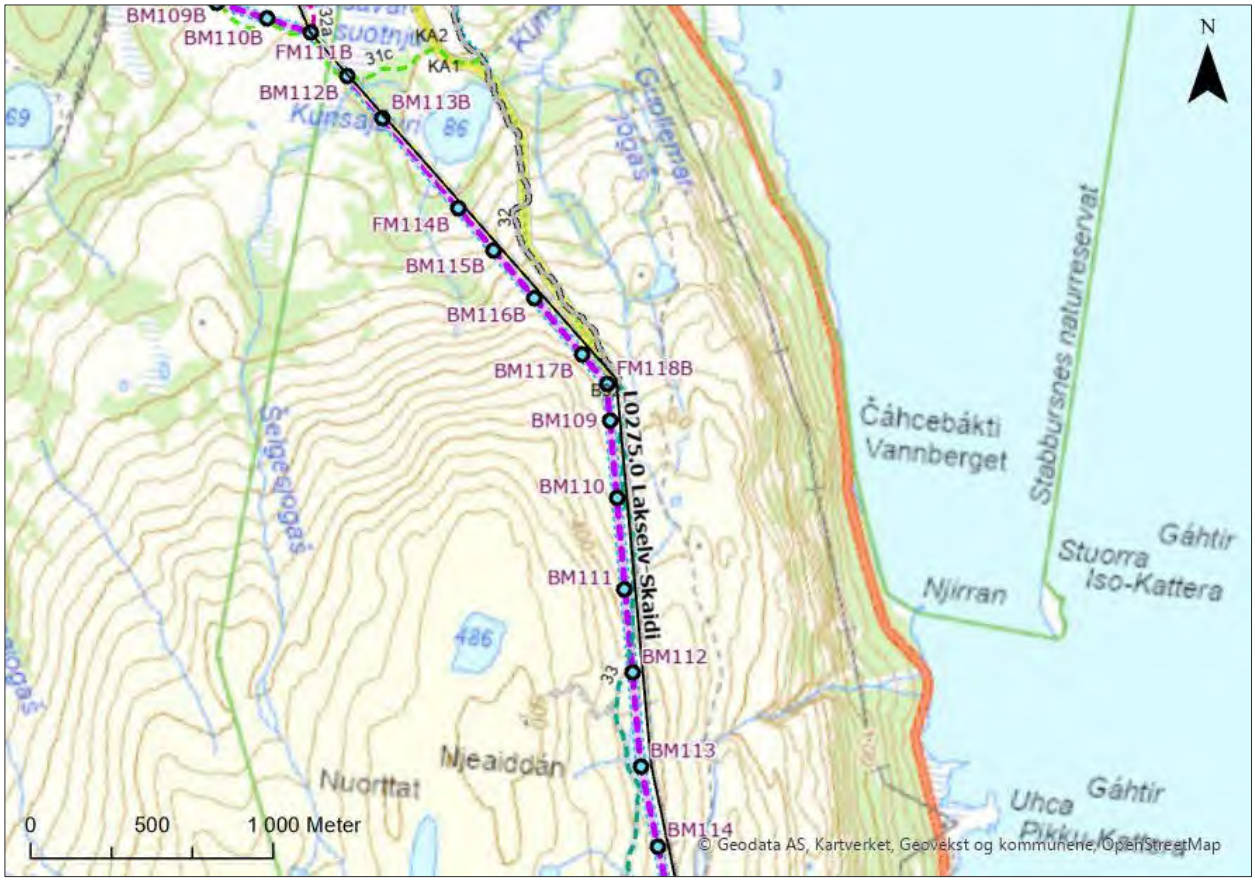
Mast 90A-125	
	"Lodderođojeaggi" og Statnett skal bruke fagkyndig kompetanse i planlegging og gjennomføring av arbeid her. *Anbefalte tiltak:* • *Bruk av stokkmatter/kjørematter ved kryssing av myra ved Njallavárri med gravmaskin i forbindelse med nedgraving av jordline. Det legges opp til at det ikke er nødvendig å krysse myra med større gravemaskin siden man har tilkomst fra en annen kant til mastepunktene på sørsiden.* • *Fagkyndig kompetanse kreves for vurdering av anleggsarbeid som kan påvirke furuskogen ved Njallavarri.* • *Det vil være umulig å unngå skogrydding i sin helhet, særlig på grunn av vilkåret om lave master.* • *Fagkyndig kompetanse palsmyr Lodderođojeaggi mast 103A – 104A*
Notater fra befaring	**Njallavarri** Mastepunkt på hver side av myr, lite eller ingen berøring av myr ved kryssing er ønskelig. Mastene kan etableres på fastmark uten å berøre myra fra hver sin kant. Traseen går litt opp i lia fra myra. Flere furutrær vil være utsatt for hogst grunnet lav linjeføring. Generelt lite furu i prosjektert trasé. Traseén er justert noe mot øst i etterkant av NVEs innstilling, dvs noe lavere i terrenget og i et område med mindre innslag av furu.
Møtenotater	Nedgravd toppline/kryssing av Stabburselva - Naturmangfold er beskrevet og vurdert i egen Multiconsultrapport (Multiconsult, 420 kV Skaidi – Lebesby Kryssing av Stabbursdalen, 2026) i forbindelse med Statnetts planendringssøknad om mindre justeringer av mars 2026. Njallavarri – Statnett legger inn et restriksjonsområde rundt kryssing av palsmyra og særskilte føringer for begrenset hogst. Ved rivning av eksisterende 132 kV legges det også inn krav til terrengforsterkning der denne krysser myrområdet øst for palsmyra *Lodderođojeaggi*.

Figur 2-24. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 90A-125 innenfor svart firkant.

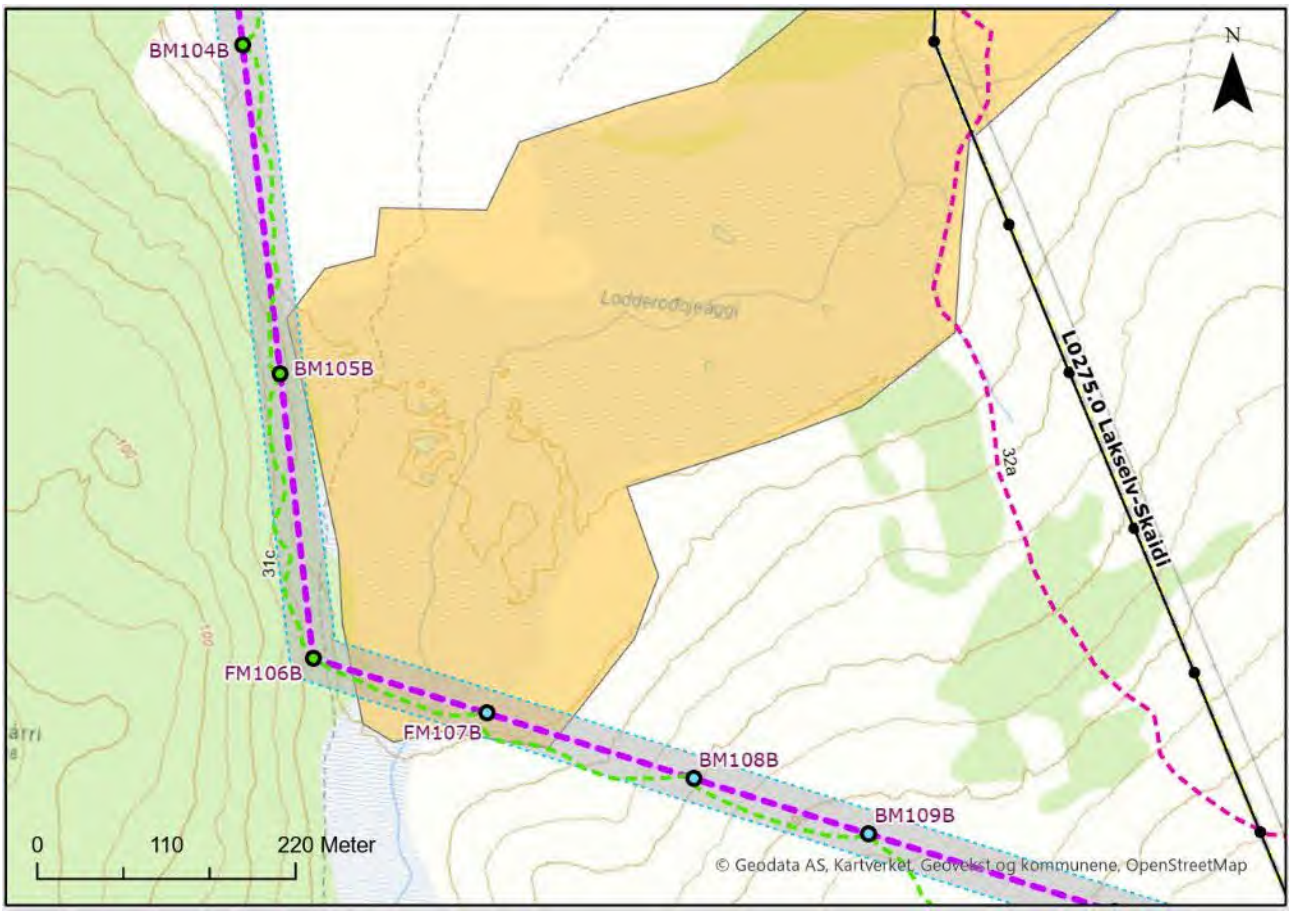
Figur 2-25. Planlagte tiltak mellom mast 90B-108.

Figur 2-26. Planlagte tiltak mellom mast 108-114.

Figur 2-27. Planlagte tiltak mellom mast 114-125.

Figur 2-28. Linje langs Njallavarri og kryssing av palsmyr Lodderođojeaggi. Naturtype er merket med oransje farge.

Figur 2-29. Kryssing av myr sett mot sør-øst.

Figur 2-30. Utsnitt fra traseen for linje. Spredt med furuskog i dette området.

Tabell 2-8. Naturtyper som skal hensyntas.

Naturtype	
Navn (ID)	**Solbakkulpen 7 (NINFP2210102000)**
	
Type og utforming	Flomskogsmark
Verdi/kvalitet	Svært høy kvalitet
Begrunnelse/Utvalg skriterium	Sårbar, Sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Solbakkulpen 3 (NINFP2210101987)**

Naturtype	
	
Type og utforming	Åpen flomfastmark
Verdi/kvalitet	Høy kvalitet
Begrunnelse/Utvalg skriterium	Nær truet
Navn (ID)	**Solbakkulpen 4 (NINFP2210101985)**
	
Type og utforming	Flomskogsmark
Verdi/kvalitet	Svært høy kvalitet
Begrunnelse/Utvalg skriterium	Sårbar, sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Solbakkulpen 2 (NINFP2210101994)**
	
Type og utforming	Flomskogsmark
Verdi/kvalitet	Svært høy kvalitet

Naturtype	
Begrunnelse/Utvalg skriterium	Sårbar, sentral økosystemfunksjon

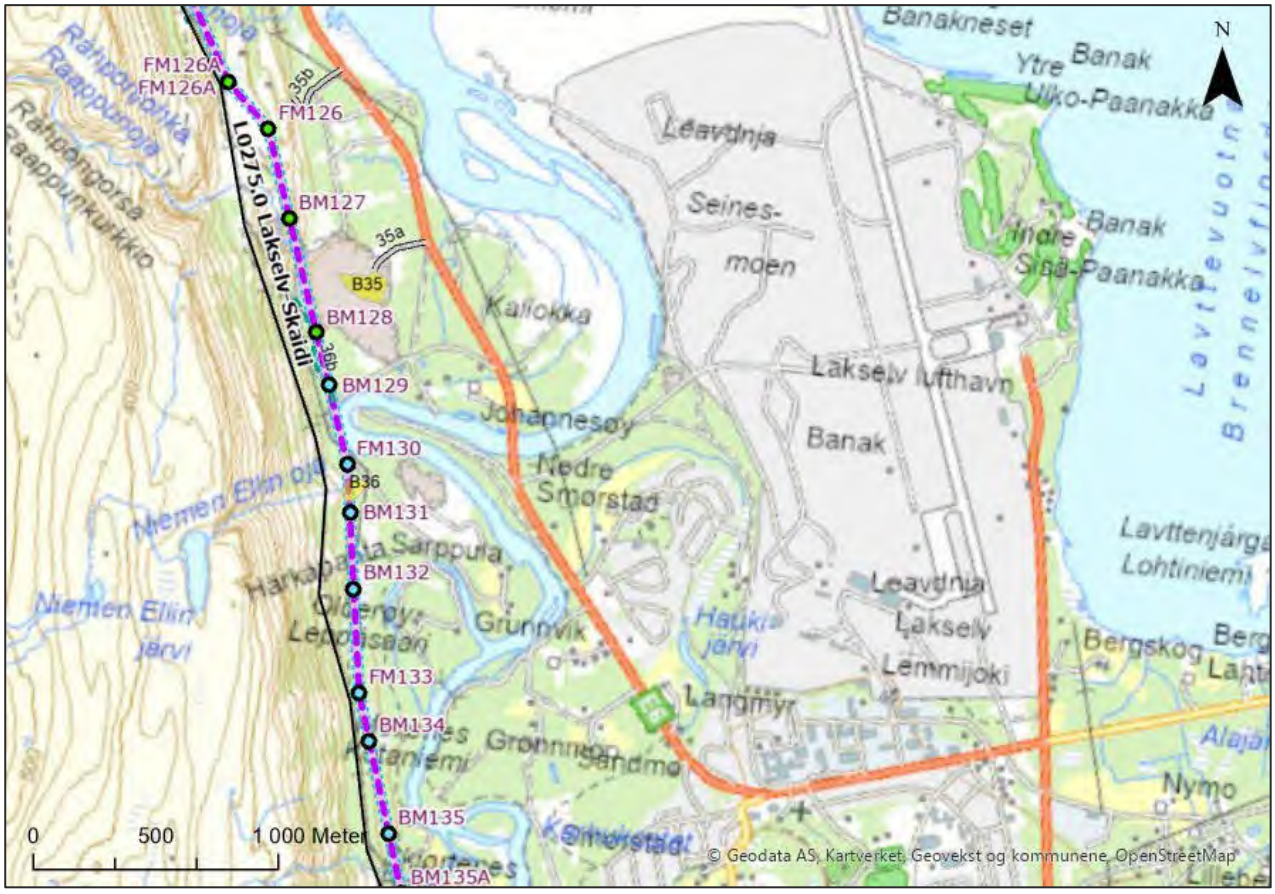
2.1.7 Mast 126 – Lakselv stasjon

Tabell 2-9. Mast 126 – Lakselv stasjon.

Mast 126-lakselv stasjon	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Delvis ufremkommelig, f.eks. ved Rahpasfossen. Her er det behov for å fly inn utstyr fra flere riggområder langs Lakselvdalen. Tilkomst til og langs ledningen er ikke kartlagt detalj for strekningen sørover langs Lakselvdalen, men i forhold til terrengkjøring og risiko for terrengskader/skade i myr, er det vurdert at dette er mindre problematisk.* *Det største tiltaket/inngrepet som er planlagt på strekningen er bygging av midlertidig veg fram til mast 154A eller mast 153A. Dersom vegen må fram til mast 153A er denne ca. 800-1000 meter, men dette utgår trolig på grunn av at kryssing av eksisterende kraftledning skjer lenger sør. Opp til mast 154A er det snakk om midlertidig veg på ca. 200 meter og oppstillingsplass for linetrommel/utstyr på ca. 2 dekar.* *Vilkår om hensyn til flere naturtyper på strekningen.* *Anbefalte tiltak:* • *Detaljplanlegging av midlertidig veg.* • *Sjekk av behov for tiltak*
Notater fra befaring	Strekningen ble ikke befart i forbindelse med feltundersøkelser i august 2025, men er kartlagt og befart i sin helhet av Multiconsult i forbindelse med tidligere arbeider med konsekvensutredning.
Møtenotater	Det ble diskutert behovet for skogrydding mellom mast 139-143 og 154-155, strekninger som krysser over flere naturtyper. Mest sannsynlig god overhøyde, så ryddebehovet vil være begrenset. Undersøkelser av ledningsprofil viser at ingen av naturtypelokalitetene langs Lakselvedalen og ved kantvegetasjonen ved kryssingen av Lakselva vil bli direkte berørte av kraftledningen Det er behov for å etablere to midlertidige veger inn til trommelplass ved mast 154A ved Ekornbakken på grunn av kupert terreng, men dette er områder på fastmark og omfanget av vegbygging er vurdert som begrenset. Trasejustering er omsøkt i planendringssøknad av mars 26.

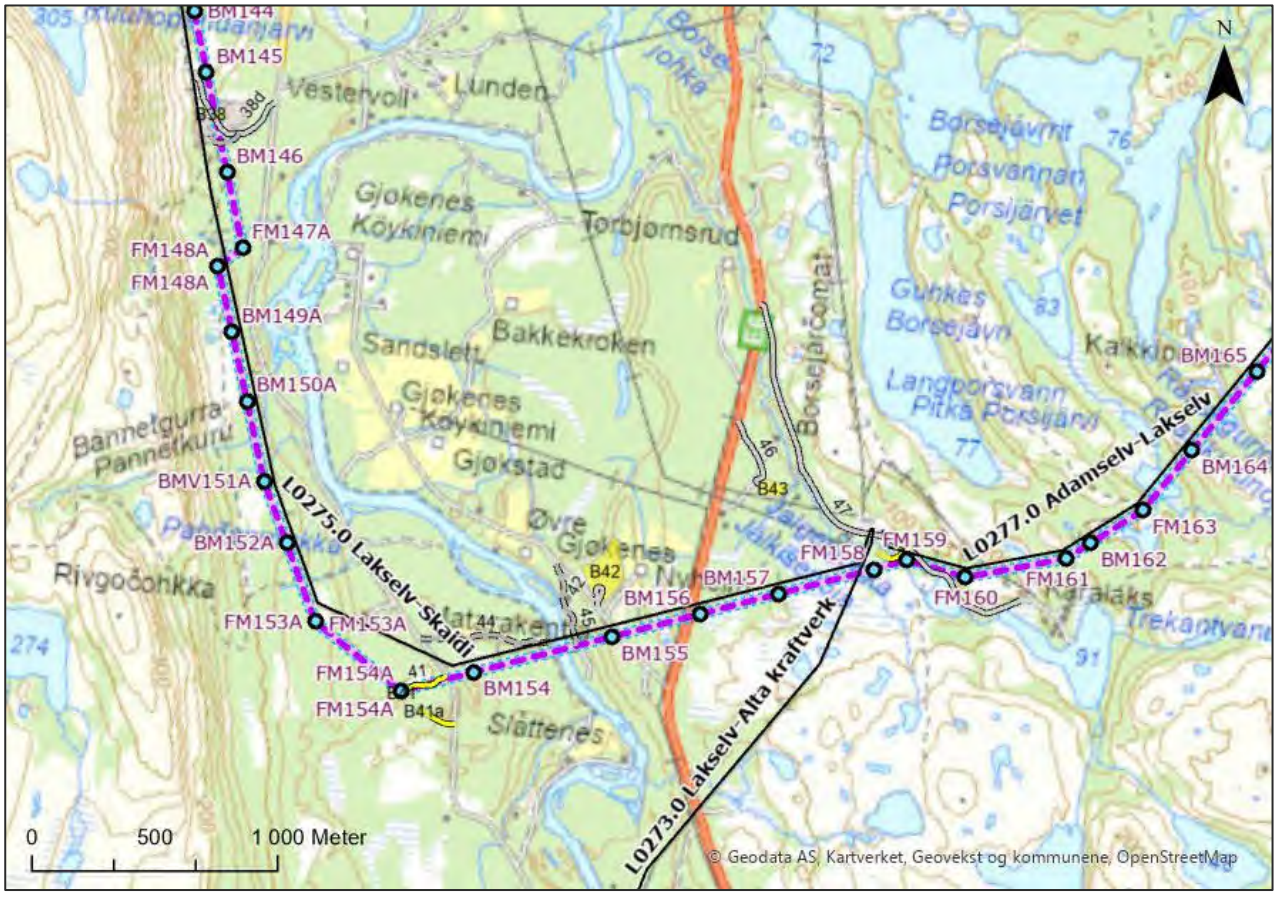
Figur 2-31. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 126-Lakselv stasjon innenfor svart firkant.

Figur 2-32. Planlagte tiltak mellom mast 126-135A.

Figur 2-33. Planlagte tiltak mellom mast 136-147A.

Figur 2-34. Planlagte tiltak mellom mast 147A-Lakselv stasjon.

Tabell 2-10. Naturtyper som skal hensyntas.

Naturtype	
Navn (ID)	**Musvannbakken 3 (NINFP2110033231)**
	
Type og utforming	Kalkbjørkeskog
Verdi/kvalitet	Høy kvalitet
Utvalgskriterium	Sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Musvannbakken 5 (NINFP2110033195)**
	
Type og utforming	Kalkbjørkeskog
Verdi/kvalitet	Høy kvalitet
Utvalgskriterium	Sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Musvannbakken 2 (NINFP2110033219)**
	
Type og utforming	Gammel lågurtospeskog
Verdi/kvalitet	Lav kvalitet

Naturtype	
Begrunnelse/Utvalgskriterium	Sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Musvannbakken 4 (NINFP2110033213)**
	
Type og utforming	Gammel lågurtospeskog
Verdi/kvalitet	Moderat kvalitet
Begrunnelse/Utvalgskriterium	Sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Pahtaranta 3 (NINFP2110033326)**
	
Type og utforming	Kalkbjørkeskog
Verdi/kvalitet	Høy kvalitet
Begrunnelse/Utvalgskriterium	Sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Lakselv 16 (NINFP2110036199)**
	
Type og utforming	Flomskogsmark
Verdi/kvalitet	Høy kvalitet

Naturtype	
Begrunnelse/Utvalgskriterium	Truet naturtype, sentral økosystemfunksjon

2.2 Delstrekning Lakselv - Lebesby

2.2.1 Lakselv Stasjon – mast 178 (Brennelvdalen)

Tabell 2-11. Lakselv Stasjon – mast 178 (Brennelvdalen)

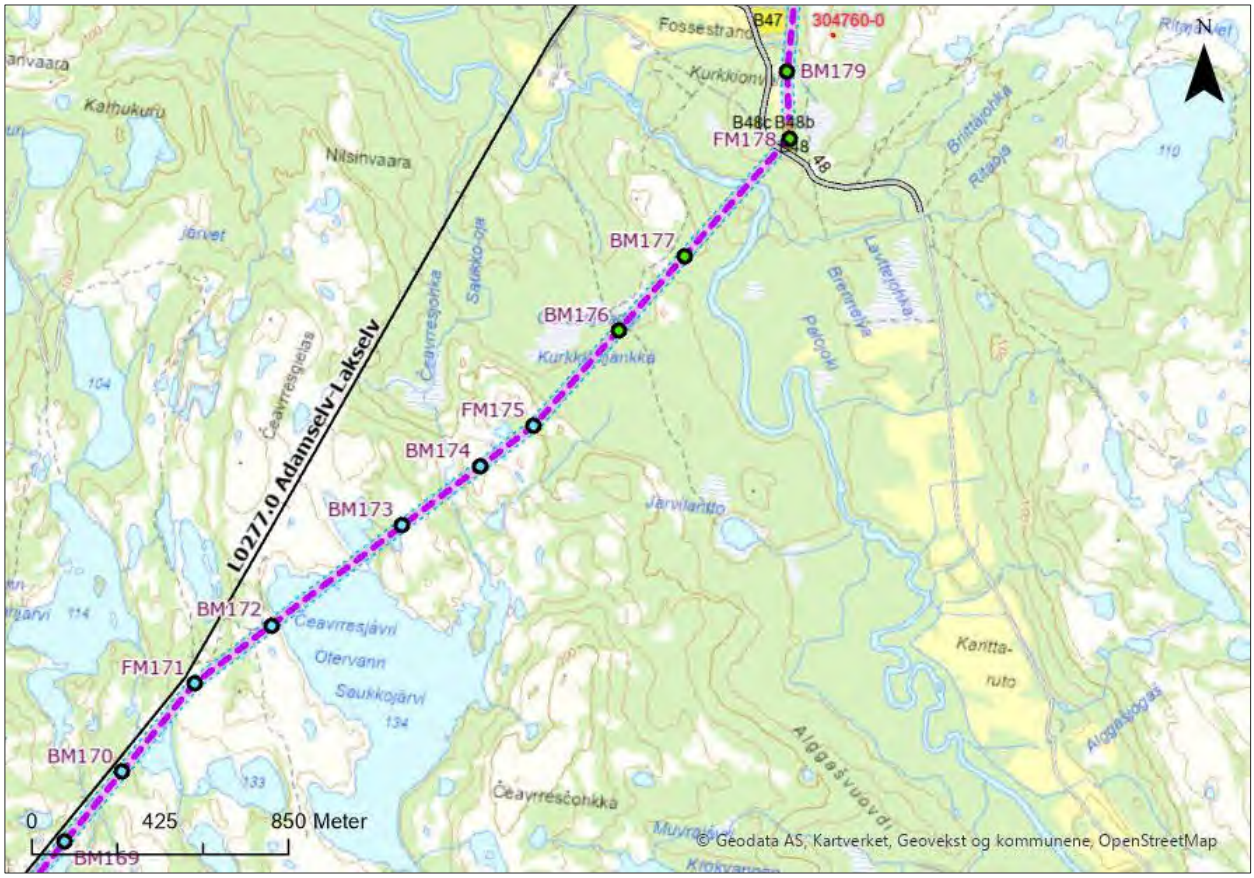
Lakselv Stasjon – mast 178 (Brennelvdalen)	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Det er planlagt primært helikoptertransport på strekningen mellom Karalaks og Brennelvdalen. Det er så å si ufremkommelig med terrengkjøretøy på strekningen på grunn av vanskelig terreng med myr og bergknauser.* *Anbefalte tiltak:* *Detaljplanlegging av trommelplass i Brennelvdalen. B48. Vurdering av muligheten for å unngå området som trommelplass for å redusere inngrep.* *Mulighet for vintertransport av materiell/persontransport bør undersøkes.*
Notater fra befaring	Strekningen ble ikke befart i forbindelse med feltundersøkelser i august 2025, men er kartlagt og befart i sin helhet av Multiconsult i forbindelse med tidligere arbeider med konsekvensutredning. Multiconsult har kartlagt areal rundt mast 174 sommeren 2025.
Møtenotater	Diskusjon rundt plassering av mast 174 som står i nærheten/mulig konflikt med naturtype rik fjellhei og tundra, rik rabbe. Masten vil ha fjellfundament og arealbehovet er svært redusert sammenlignet med et løsmassefundament. Plasseringen står på en høyde som ved justering vil påvirke mastehøyder og plasseringer til andre master på strekningen, og påvirkningen fra et fjellfundament vil være marginal. Det legges inn begrensning på arealbruken rundt mastepunktet for i størst mulig grad unngå berøring av lokaliteten. Trommelplass ved forankringsmast 178 langs veien inn til Brennelvdalen. Vil medføre forholdsvis omfattende terrenginngrep med mulig sprengning. Statnett ser videre på mulighet for å redusere disse.

Figur 2-35. Oversiktskart som viser beliggenhet for Lakselv stasjon-mast 178 innenfor svart firkant.

Figur 2-36. Planlagte tiltak mellom Lakselv stasjon-mast 170.

Figur 2-37. Planlagte tiltak mellom mast 170-178.

Tabell 2-12. Naturtyper som skal hensyntas.

Naturtype	
Navn (ID)	**Rassegurjohka sør (BN00129424)**
	
Type og utforming	Flomskogsmark
Verdi/kvalitet	Viktig
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	Basert på faktaark fra høsten 2014 så oppnår lokaliteten lav vekt på størrelse (ca. 7 daa), antagelig middels vekt på typevariasjon og artsmangfold, samt tilstand, samt høy vekt på påvirkning. Samlet gir dette verdien viktig - B.
Navn (ID)	**Saukko-oja – fjellhei (BN00129432)**

	
Type og utforming	Rik fjellhei og tundra, Rik rabbe
Verdi/kvalitet	Viktig
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	Basert på faktaark fra høsten 2014 så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (30 daa), middels vekt på typevariasjon og artsmangfold, samt tilstand, samt høy vekt på påvirkning. Samlet gir dette verdien viktig - B.

2.2.2 Mast 178 – 196

Tabell 2-13. Mast 178-196.

Mast 178-196	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	Flere mastepunkt er i vestre del fjellfundamenter og vil nås med helikopter. Fra Cáskil er det mulig med vintertransport og her er også behov for transport av gravemaskin langs traseen. Ingen spesielle utfordringer med terrengtransport eller andre forhold avdekket.
Notater fra befaring	Strekningen ble ikke besøkt på befaring.
Møtenotater	Ingen

2.2.3 Mast 197 – 218

Tabell 2-14. Mast 197-218.

Mast 197-218	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	Primært planlagt vintertransport for inntransport av mastestål og materiell til strekningen. Utgangspunkt fra Cáskil. Også mulighet for gravemaskin på barmark. Stort sett fastmark langs hele traseen
Notater fra befaring	Strekningen ble ikke besøkt på befaring.
Møtenotater	På grunn av at strekningen er forholdsvis nært veg vil det også være naturlig med noe utvidet bruk av helikopter. Noe myr må krysses og generelle krav om bruk av terrengforsterkning blir stilt til entreprenør ved transport på barmark.

2.2.4 Mast 218 – 250

Tabell 2-15. Mast 218-250.

Mast 218-250	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	Prinsippet for området her er vintertransport av mastemateriell fra lagerplasser i Cáskil og Chappiljohka og mellomlagring langs traseen på fjellet. Terrengtransport av gravemaskin vil være aktuelt på barmark.
Notater fra befaring	Strekningen ble ikke besøkt på befaring.
Møtenotater	Dette er en strekning som går over fjellområder opp mot 600 m.o.h. Nye kjørespor vil være vanskelig å revegetere, og det vil stilles krav til at terrengtransport i størst mulig grad skal følge eksisterende kjørespor langs traseen. Terrengtransport bør reduseres til et minimum i områder uten eksisterende kjørespor, alternativet vil være å terrengforsterke.

2.2.5 Mast 250 – 277

Tabell 2-16. Mast 250-277.

Mast 250-277	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Transportrute 54 er lang og går på nordsiden av Cahppiljohka og krysser forbi flere myrområder. I tillegg langs et område lenger mot øst som heter Luovanjoaskkejohka/-javri. Kan med fordel sjekkes ut med hensyn på transport med gravmaskin og mulige avbøtende tiltak i den forbindelse.* *Materialtransport vil i hovedsak foregå som vintertransport på strekningen.*
Notater fra befaring	Langs barmarksløypen ved Cahppiljohka ble det observert kjøreskader i forbindelse med reparasjonsarbeider på eksisterende kraftledning. Mange har brukt sporet til barmarkstransport. Dette vil også bli en viktig kjøretrase ved byggingen av ny ledning. Mulige tiltak: • Bruke stikker for å merke riktig rute der barmarksløypen deler seg • Forberede anleggsarbeid med å legge ut matter i terrenget
Møtenotater	Tiltak langs barmarksløype fra Cahppiljohka ble gjennomført høsten 2025 i forbindelse med pågående prosjekt. Det er lagt ned stokkmatter på flere steder der barmarksløypen krysser myrområder, noe som vil bidra til at "viftekjøring" unngås.

Figur 2-38. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 250-277 innenfor svart firkant.

Figur 2-39. Transportrute inn til linje.

Figur 2-40. Eksisterende kjørespor i nedre del av traseen ved Cahppiljohka.

Figur 2-41. Eksisterende kjørespor i midtre del av traseen.

Figur 2-42. Eksisterende kjørespor i øvre del av traseen.

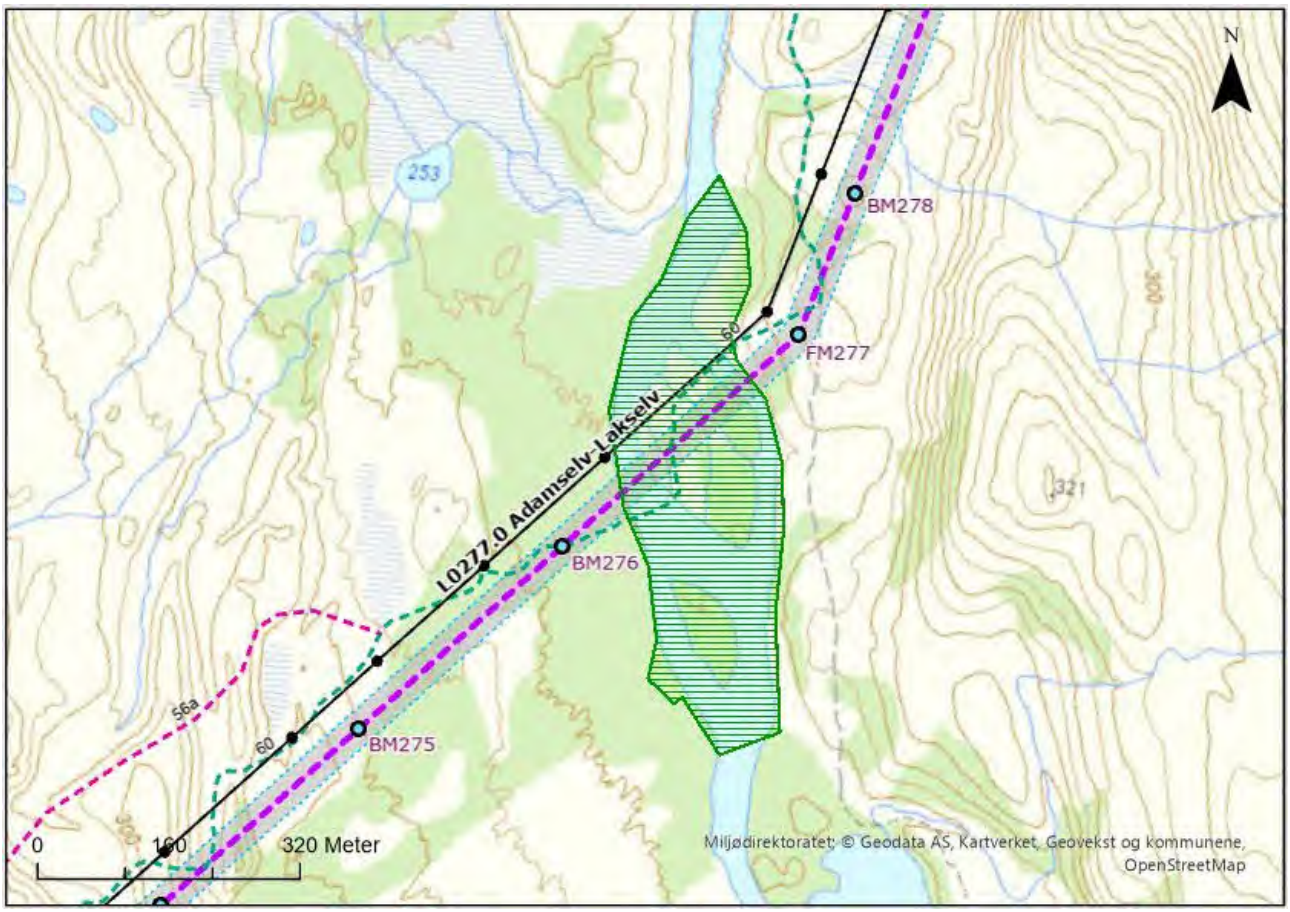
2.2.6 Mast 277- 290

Tabell 2-17. Mast 277-290.

Mast 277-290	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Transportrute 59 inn fra Børselvfjellet kommer inn Børselvdalen og til Børselva ved mast 277-290. Transportruten er offentlig barmarksløype. Vil bli benyttet til transport med gravmaskin på barmark og mulig annen terrengtransport.* *Området er for øvrig langt fra veg og her er det naturlig at transport av materiell skjer om vinteren til store lagerplasser langs ledningstraseen.* *Ved mast 277 er der naturtype flommarkskog (BN00129447) som SN ikke skal berøre med mastepunkt. Samtidig vil vi krysse elva gjennom naturtypen med gravmaskin langs ledningstraseen. Det vil være aktuelt å gjennomføre terrengforsterkende tiltak på flere steder ved transport på barmark på strekningen, samt ved kryssingen av flomskogsmark.*
Notater fra befaring	Strekningen ble ikke besøkt på befaring.
Møtenotater	Kryssing av elveløp og naturtype med flomskogsmark ble diskutert og det skal vurderes terrengforsterkende tiltak ved mye bruk av dette kjøresporet. Skogrydding virker ikke å være nødvendig i forbindelse med kryssing av lokaliteten.

Figur 2-43. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 277-290 innenfor svart firkant.

Figur 2-44. Planlagt kryssing av flomskogsmark (grønn skravur).

Tabell 2-18. Naturtyper som skal hensyntas.

Naturtype	
Navn (ID)	**Batnesatjávri nord (BN00129447)**
	
Type og utforming	Flommarkskog, flompåvirket oreskog
Verdi/kvalitet	Viktig
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	*Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014 så oppnår lokaliteten høy vekt på størrelse (samlet 98 daa), lav vekt på typevariasjon og artsmangfold, samt høy vekt på tilstand og påvirkning. Med høy vekt på tre parametre så skal lokaliteten strengt tatt få verdien svært viktig - A, men siden den skårer så lavt på artsmangfold er den skjønnsmessig satt ned til viktig - B.*

2.2.7 Mast 290 – 315

Tabell 2-19. Mast 290-315.

Mast 290-315	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	Vestre del av området har noe våtmark som må hensyntas ved terrengtransport på barmark. Slakt terreng og mye stein i østre del av området, godt egnet for vintertransport. Inntransport av tromler kan skje på barmark til mast 315 på kjøresterkt terreng. Det er tegnet inn midlertidig veg, som i praksis vil bety at noen større steiner trolig må flyttes på. Muligheten for å kunne frakte inn tromler på barmark i dette området er viktig for fleksibiliteten i gjennomføringen.
Notater fra befaring	Strekningen ble ikke besøkt på befaring.
Møtenotater	Primært vintertransport er planlagt for å transportere inn materiell. Gravemaskin vil kunne fraktes inn på barmark til mast 315 som er en forholdsvis kort kjøretrase fra eksisterende veg (Børselvfjellet). Noe myr og våtmark skal krysses og det legges opp til generelle vilkår i DML til entreprenør.

2.2.8 Mast 315 - 347

Tabell 2-20. Notater mast 315 – 347.

Mast 315-332	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	Området nås med terrengtransport langs Vuonjaljohka fra vegen over Børselvfjellet, samt fra Sørelvdalen på Kunes. Krevende terreng i østre del opp mot Guorgapmir, flere mastepunkter nås kun med helikopter. Over fjellet og ned mot Sørelvdalen er det slakt terreng, godt egnet for vintertransport.
Notater fra befaring	**Store Skaidi** Toppområde domineres av rabbe og fjellhei **Riggområde sørøst for Guorgapmir** Befaring av område for plassering av vinsj som skal strekke ledninger mot vest og øst. Ingen terrengforsterkende tiltak på bakken skal i utgangspunktet være nødvendig, men det er noe våtmark på toppen av Stuorraskáidi som bør hensyntas dersom det blir mye barmarkstransport. Deler av strekningen frem til mast 326 ble ikke besøkt på befaring. Se figur 2-46 til figur 2-49.
Møtenotater	Lite nytt utover vurderinger som ble gjort i felt. Generelle føringer vil bli gitt i DML.

Figur 2-45. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 315-347 innenfor svart firkant.

Figur 2-46. Kart som viser areal ved Store Skaidi og Guorgapmir.

Figur 2-47. Kjørespor i nærheten av Guorgapmir sør 2 (lok. 62 i KU).

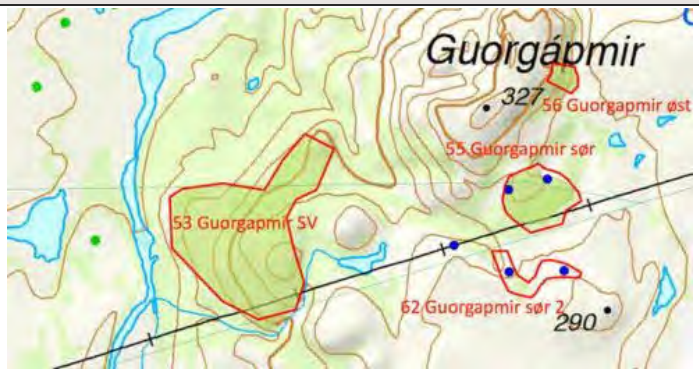
Figur 2-48. Linje sett sørover, toppområde Store Skaidi.

Figur 2-49. Utsikt fra Store Skaidi mot Guorgapmir og vestover.

Tabell 2-21. Naturtyper som skal hensyntas.

Naturtype	
Navn (ID)	**Guorgapmir SV (BN00067051)**
	
Type og utforming	Kalkrike områder i fjellet, Bergknaus og rasmark
Verdi/kvalitet	Viktig
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	Lokaliteten har en del kalkkrevende fjellplanter uten at det er registrert rødlistearter. Den bør verdisettes som viktig - B.
Navn (ID)	**Guorgapmir sør (BN00067081)**

Naturtype	
	
Type og utforming	Kalkrike områder i fjellet, Bergknaus og rasmark
Verdi/kvalitet	Viktig
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	Lokaliteten har en del kalkkrevende fjellplanter uten at det er registrert rødlistearter. Den bør verdisettes som viktig - B.
Navn (ID)	**Guorgapmir sør 2 (lok. 62 i KU)**
	
Type og utforming	Rik fastmark i fjellet, rikt snøleie
Verdi/kvalitet	Viktig
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014, så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (16 daa), middels på typevariasjon, artsmangfold, samt høy på tilstand og påvirkning. Samlet medfører dette en klar verdi som viktig - B.
Navn (ID)	**Guorgapmirjavrrit øst (lok. 63 i KU)**
	
Type og utforming	Rik fastmark i fjellet, rik leside
Verdi/kvalitet	Viktig

Naturtype	
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014, så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (30 daa), middels til lav vekt på typevariasjon, middels på artsmangfold og tilstand og middels til høy på påvirkning. Samlet medfører dette verdi som viktig – B.
Navn (ID)	**Stuorraskaidi (lok. 64 i KU)**
	
Type og utforming	Rik fastmark i fjellet, rik rabbe
Verdi/kvalitet	Viktig
Begrunnelse/ Utvalgskriterium	Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014, så oppnår lokaliteten middels vekt på størrelse (21 daa), middels til lav vekt på typevariasjon, middels på artsmangfold, tilstand og påvirkning. Samlet medfører dette verdi som viktig - B.

2.2.9 Mast 347 – 368

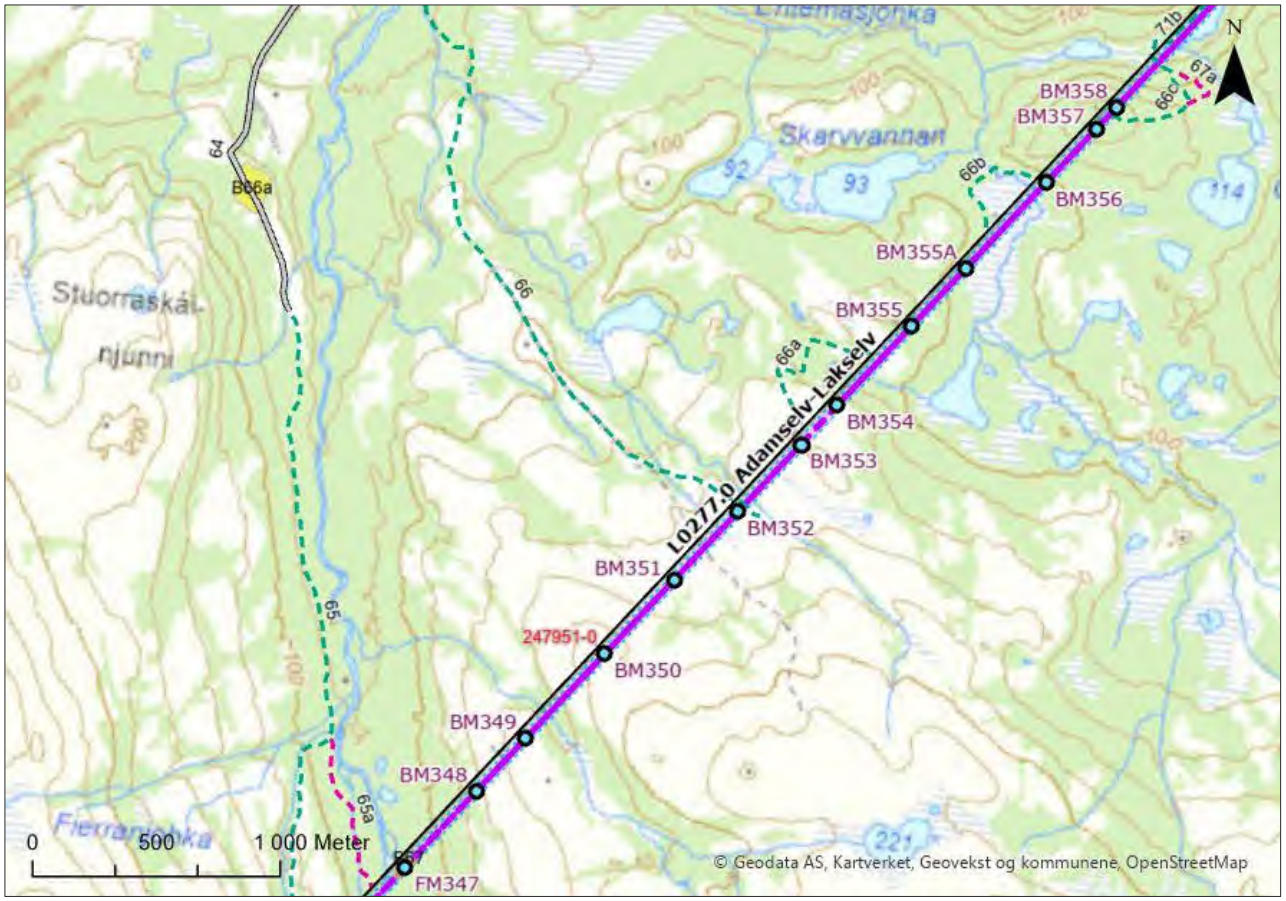
Tabell 2-22. Mast 347-368.

Mast 347-368	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Anleggsplass for linestrekking ved forankringsmast 347 i Sørelvdalen. For å unngå kryssing av Sørelva med tungtransport bør linetromler fraktes inn fra øst, og som vintertransport. Østre del av strekningen har mye myr, også palsmyr, samt kryssing av noen vassdrag. Det finnes eksisterende barmarksløype/kjørespor fra Adamsfjorddalen, men ikke nødvendigvis langs planlagt ledningstrase (f.eks. mast 358-363).* *Kan vurderes noe utvidet bruk av helikopter på grunn av nærheten til veg.* ***Anbefalte tiltak:*** • *Særskilte tiltak må vurderes for trommelplass ved forankringsmast 363.* • *Bruke stokkmatter/kjørematter ved barmarkstransport av gravemaskin på flere utsatte punkter/strekninger.* • *Særskilte tiltak ved kryssing av vassdrag.* • *Øvrig transport på barmark bør unngås.*
Notater fra befaring	**Mast 352 - 363** Stort sett tørr mark i forbindelse med kjøring av personell og gravemaskin.

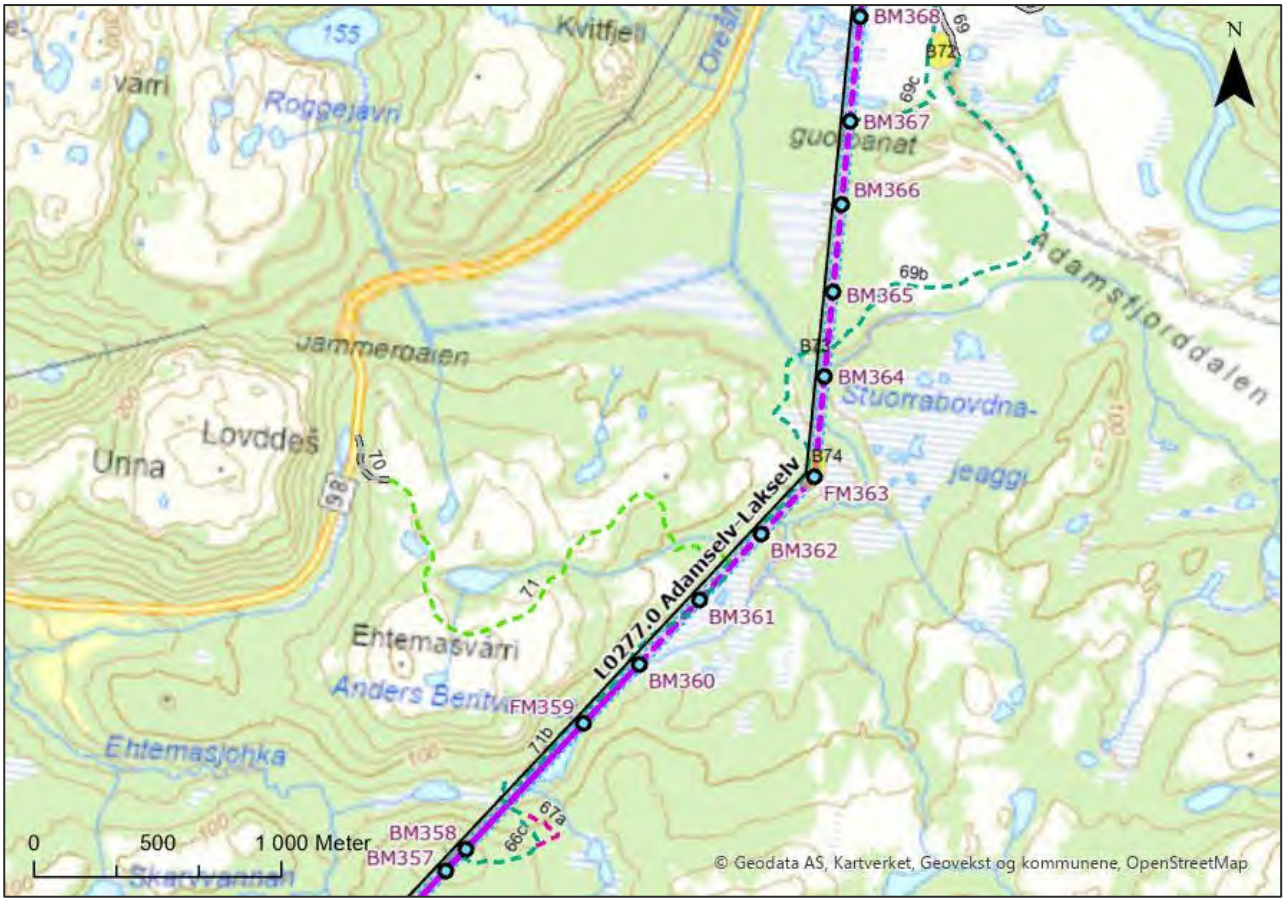
Mast 347-368	
	Noen bratte partier og enkelte bekkekryssinger og myrpartier må sikres med bruk av terrengforsterkning. Så på alternativ trasé for transport ut (nr. 71) som virker god. Tørt og fint opp på fjellet og ned til vei. Vegetasjon veksler fra boreal hei i nedre del som går over i fjellhei og rabbe på toppene. **Mast 364-369** Stort sett tørt, men bekkekryssing er krevende. Kan sikres med stokkmatter hvis behov for å komme over. Det er adkomst fra motsatt side med gravemaskin. Vegetasjon domineres av boreal hei og åpen mark. Myrpartier.
Møtenotater	Delvis nye kjørespor som Statnett har merket av på kart der det avviker fra linjetraseen. Større partier med myr som det må legges restriksjoner på for entreprenør i forbindelse med utforming av DML.

Figur 2-50. Oversiktskart som viser beliggenhet for mast 347-368 innenfor svart firkant.

Figur 2-51. Kart som viser tiltak mellom mast 347 – 358.

Figur 2-52. Kart som viser tiltak mellom mast 358 – 368.

Figur 2-53. Kjørespor rundt myr mellom mast 355A og 356.

Figur 2-54. Kjørespor langs myr mellom mast 360 og 361, sett mot nord.

Figur 2-55. Kjørespor langs myr mellom mast 360 og 361, sett mot sør.

Figur 2-56. Utsikt mot øst fra Ehtemasvarri.

Figur 2-57. Før elvekryssing mellom mast 364 og 365.

2.2.10 Mast 369 – Lebesby stasjon

Tabell 2-23. Mast 369-Lebesby stasjon.

Jordkabel	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Kun tre mastepunkter på strekningen er løsmassefundament, det er mast 269-271. Øvrige er fjellfundament og nås med helikopter på grunn av svært kupert og krevende terreng for terrengtransport.* *Ingen spesielle krav til terrengtransport i området. Kan være behov for terrengforsterkende tiltak ved transport til mast 270/271.*
Feltnotater	Strekningen ble ikke besøkt på befaring. Areal langs traseen ble naturtypekartlagt av Multiconsult i 2025. Se egen rapport (Multiconsult, Supplerende kartlegging av naturmangfold 420 kV Skaidi-Lebesby, 2026).
Møtenotater	Lagerområde/riggplass B72 er flyttet for å unngå å lage slitasje på vegetasjon og påvirke rødlistede landformer i Adamsfjordalen.

2.3 Jordkabel Stabbursdalen

Tabell 2-24. Jordkabel, Stabbursdalen.

Jordkabel	
Tiltaksbeskrivelse fra Statnett	*Generelt er det behov for mye areal langs kabelgrøften i anleggsperioden. Det er behov for arealer til mellomlagring av både utgravde masser og tiltransporterte masser. Det må bygges en veg som tåler tung transport langs kabelgrøften og det må være snu- og møteplasser på denne anleggsvegen. Det*

Jordkabel	
	er lagt til grunn et anleggsareal med bredde på inntil 50 meter langs kabelgrøften. *Ved kryssing av Stabburselva med jordkabel er dette planlagt som grøftefri kryssing (boring av mikrotunneler). Det er også beskrevet kryssing med bruk av gravemaskin, men dette forsøker man å unngå i det lengste for å redusere virkningene for fisk og akvatiskeverdier i Stabburselva.* *Ønsker ikke å etablere noe anleggsareal i flommarkskogen nærmest elva, men dette avklares nærmere ifm detaljprosjekteringen for boringen.* *Det er også planlagt boring av mikrotunnel for jordline ved "Solbakkekulpen" lenger opp i vassdraget.*
Feltnotater	Kryssing stabbursdalselva med jordkabel ble befart. Utsjekk av flomskogsmark i felt. Mye klåvedkratt i begge lokaliteter. Mye bjørk, vier og selje innover. Kjørespor i sandbankene i den indre delen som beskrevet i naturtype. Se rapport (Multiconsult, Supplerende kartlegging av naturmangfold 420 kV Skaidi-Lebesby, 2026) for ytterligere informasjon.
Møtenotater	Jordkabel prosjekteres av Multiconsult og kryssing av Stabburselva er viet spesiell oppmerksomhet. Det er planlagt at kryssing ikke medfører anleggsareal innenfor avgrenset lokalitet med flomskogsmark som ligger nærmest elva. Det er omsøkte justeringer av kabeltraseen i områder med myr/våteng nord for Stabburselva. Justering gjør at det ikke vil være fare for drenering.

Figur 2-58. Oversiktskart som viser beliggenhet for jordkabel innenfor svart firkant.

Figur 2-59. Naturtype Isakkulpen med åpen flomfastmark og klåvedkratt.

Tabell 2-25. Naturtyper som skal hensyntas.

Naturtype	
Navn (ID)	**Isakkulpen (NINFP2210091935)**
	
Type og utforming	Åpen flomfastmark
Verdi/kvalitet	Svært høy kvalitet
Utvalgskriterium	Nær truet naturtype
Navn (ID)	**Brukulpen (NINFP2210091937)**
	
Type og utforming	Flomskogsmark
Verdi/kvalitet	Lav kvalitet
Utvalgskriterium	Truet naturtype, sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Leaiberohtu sør (NINFP2210092530)**

Naturtype	
	
Type og utforming	Semi-naturlig våteng
Verdi/kvalitet	Høy kvalitet
Utvalgskriterium	Spesielt dårlig kartlagt
Navn (ID)	**Leaiberohtu sør-vest 1 (NINFP2210092535)**
	
Type og utforming	Boreal hei
Verdi/kvalitet	Lav kvalitet
Utvalgskriterium	Truet naturtype, sentral økosystemfunksjon
Navn (ID)	**Leaiberohtu sør-vest 2 (NINFP2210092537)**

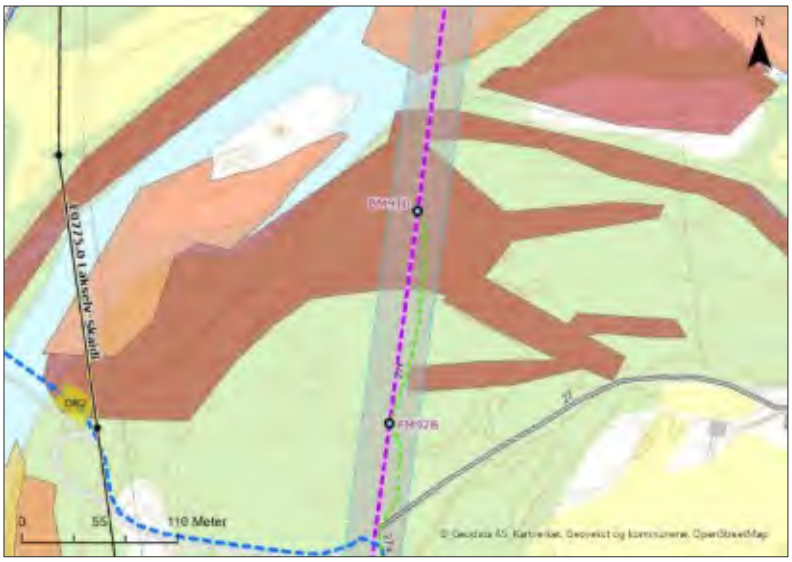
Naturtype	
	
Type og utforming	Naturbeitemark
Verdi/kvalitet	Moderat kvalitet
Utvalgskriterium	Truet naturtype, sentral økosystemfunksjon

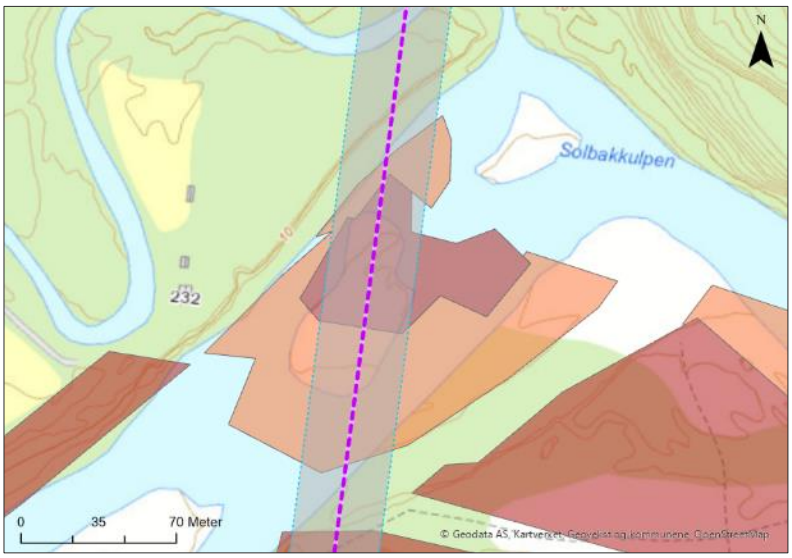
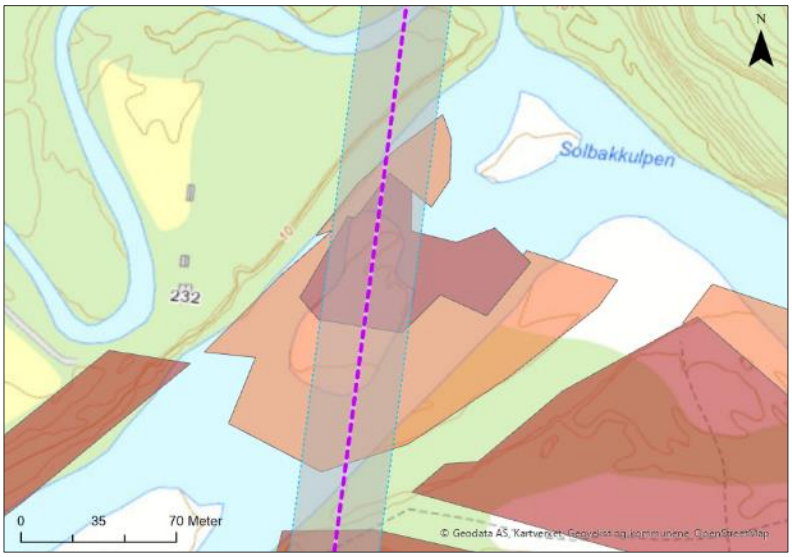
3 Fagkyndige vurderinger og anbefalinger

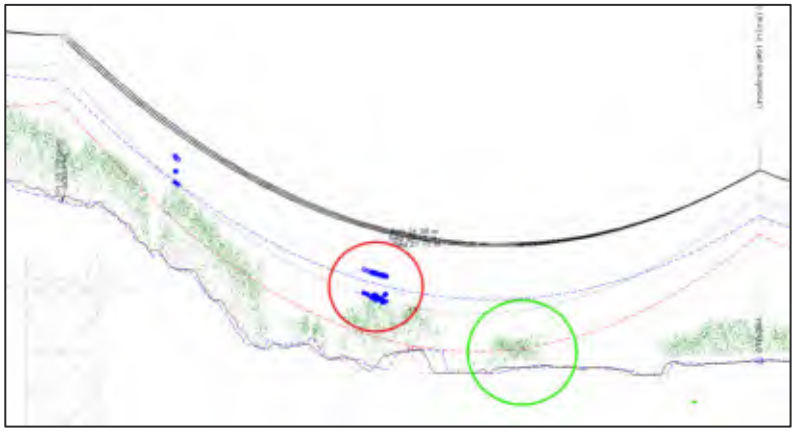
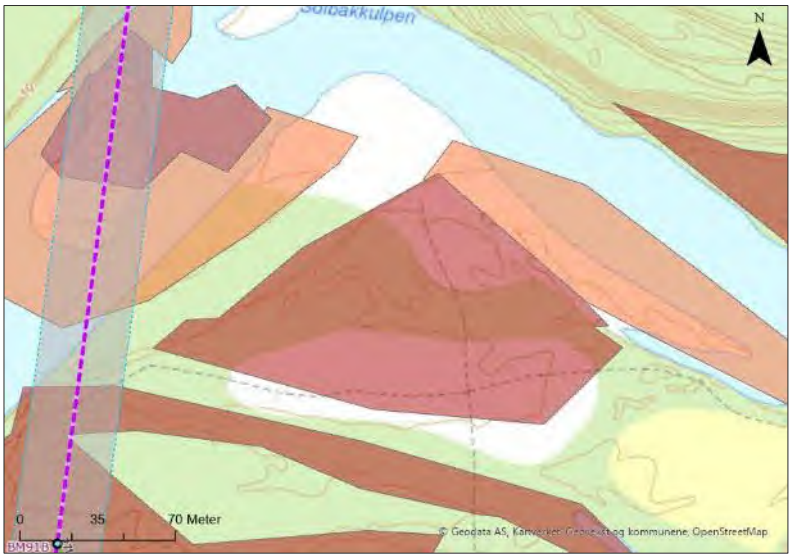
3.1 Naturtyper

Tabell 3-1. Naturtyper nevnt i tillatelse/vilkår og fagkyndige vurderinger

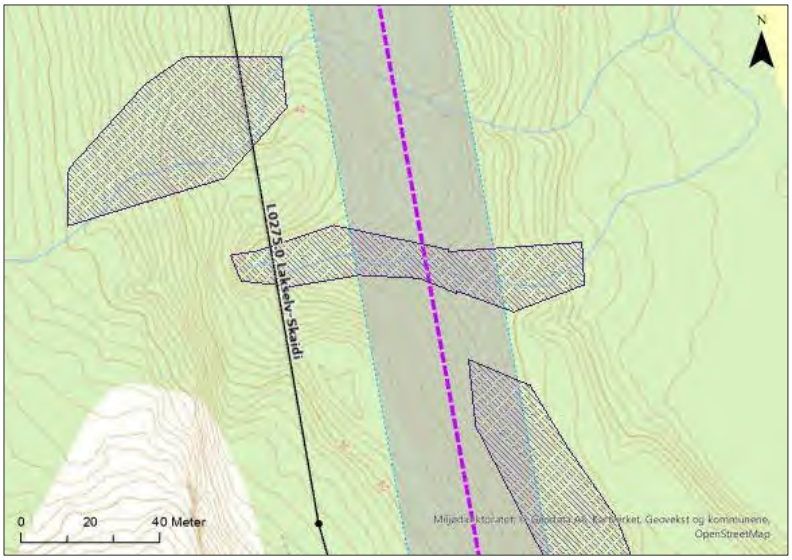
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
Gilbavárri sør 2 (BN00129413)	Ledningstraseen vil ikke påvirke naturtypen med tanke på traserydding/skogrydding da den vil gå med god overhøyde. På felles befaring ble det også kjørt opp en ny trase slik at naturtypen ikke vil berøres ytterligere med kjørespor/slitasje (se figur under og grønn stiplet linje). Det går et kjørespor delvis gjennom området i dag. Det anbefales at grensen til naturtypen merkes opp i felt i forbindelse med anleggsgjennomføringen. Statnett legger også opp til en digital feltbasert kartløsning som entreprenør skal bruke ifm anleggsgjennomføringen.
Palsmyra Morssajeaggi	Myra er vurdert å ikke bli direkte berørt av tiltaket. Det er ikke planlagt transport på myra. Ny linje vil følge eksisterende trase til dagens 132 kV linje som legges ned i jordkabel over fastmark i god avstand til myrområdet (se kart under). I nordre del av myrområdet er 420 kV ledningen også justert noe øst for dagens 132 kV for å øke avstanden til myra. Det anbefales å legge tydelige restriksjoner på transport i området og at grensen til myra merkes opp i felt og på digitale kart i forbindelse med anleggsgjennomføringen.

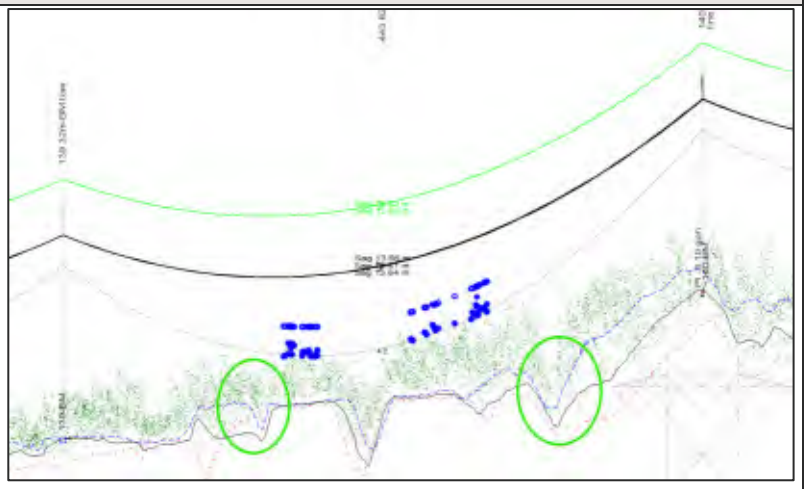
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	 Sort linje og punkter er eksisterende 320 kV linje og master som skal fjernes.
Solbakkulpen 7 (NINFP2210102000)	Det er planlagt et mastepunkt innenfor naturtypen som vil medføre anleggsarbeid og noe avskoging (se kart under). Det prosjekters også en boregrop i ytterkant av naturtypen mot hengebru. Dette tiltaket er nærmere beskrevet i forbindelse med en planjustering omsøkt av Statnett (Multiconsult rap. 10267548-01-TVF-RAP-001). Ledningstraseen vil mest sannsynlig ikke påvirke naturtypen med tanke på traserydding/skogrydding da den vil gå med god overhøyde. Det anbefales at gjennomføring av anleggsarbeid/transport i forbindelse med mastepunkt 91B gjennomføres i samråd med biolog for å finne beste rute inn til mastepunkt for gravemaskin.

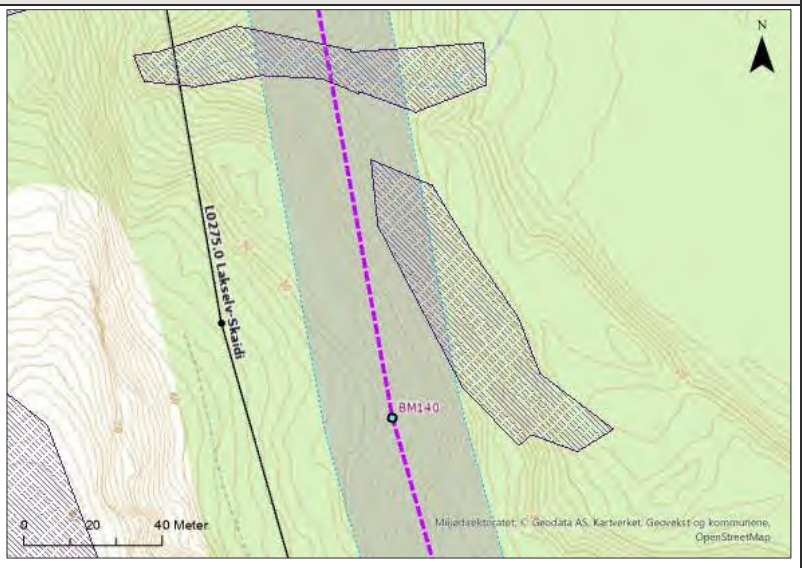
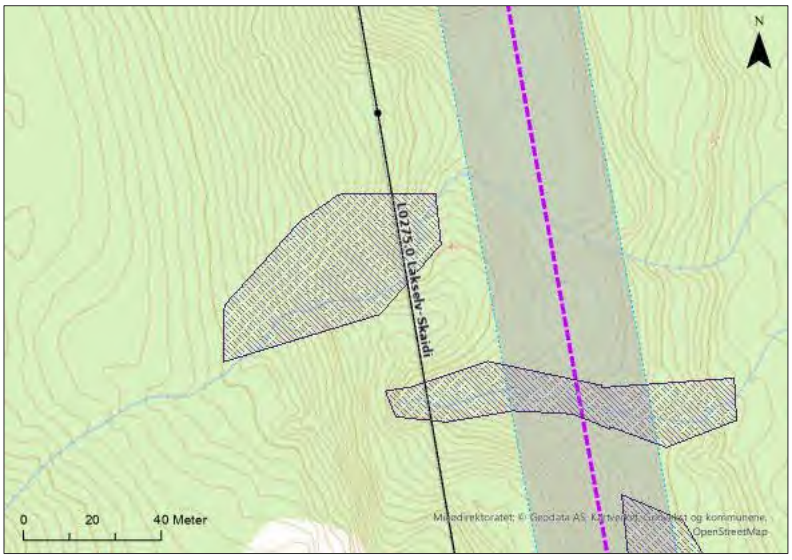
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
Solbakkulpen 3 (NINFP2210101987)	Den planlagte linjen vil krysse over naturtypen (se figur under). Ingen spesielle anbefalinger foreslås da naturtypen utgjør naturlig åpen flomfastmark med lav vegetasjon og det er ikke planlagt mastepunkt innenfor naturtypen. Ingen spesielle anbefalinger foreslås.
Solbakkulpen 4 (NINFP2210101985)	Den planlagte linjen vil krysse over naturtypen med flomskogsmark (se figur under). Det er ikke planlagt mastepunkt her. Graden av skogrydding avhenger av overhøyde til ny linje, men det forventes ikke behov for skogrydding i naturtypen. Ingen spesielle anbefalinger foreslås. Figur under viser Statnett sin analyse av behov for skogshogst i traseen mellom mast 90 og 91. Blå punkter viser der det er

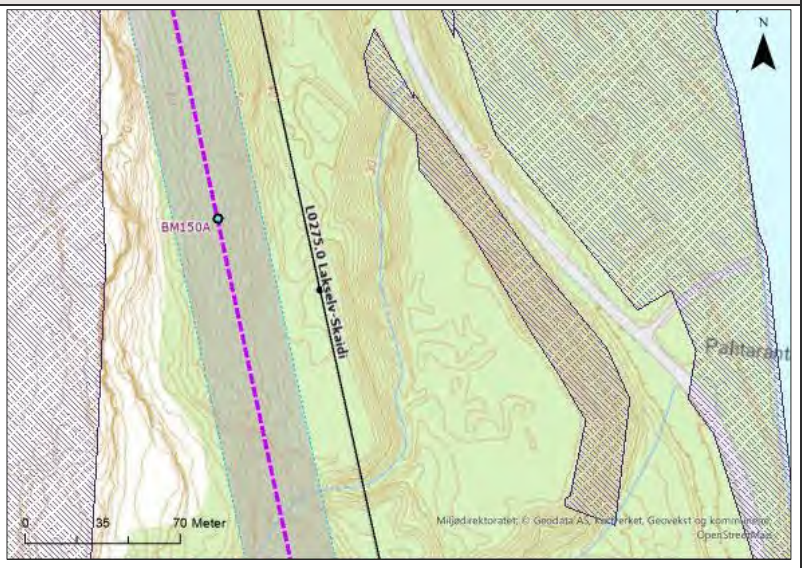
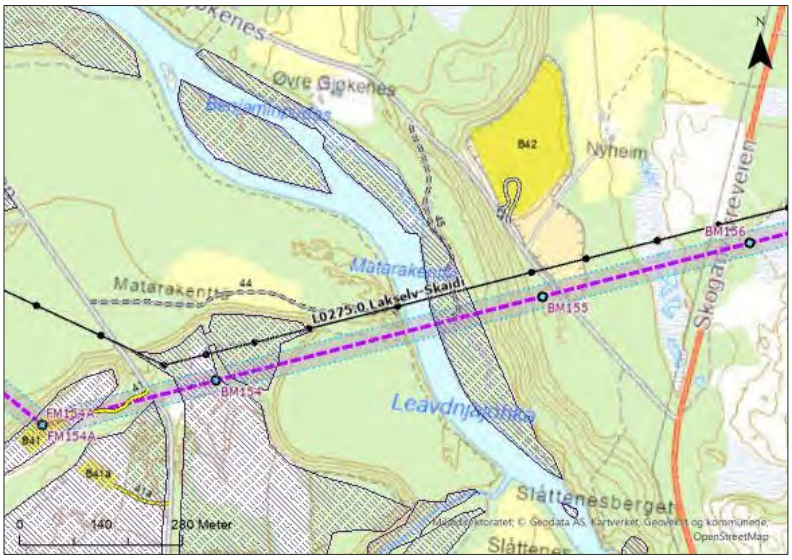
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	behov for skogrydding. Grønn sirkel viser flomskogsmark i Stabburselva og at den ikke vil berørt av hogst.
Solbakkulpen 2 (NINFP2210101994)	Linjetraseen passerer i kanten av naturtypen (se figur under) og behovet for skogrydding virker begrenset. Ingen spesielle anbefalinger foreslås.
Furuskogen ved Njallávarri	Den planlagte traseen ligger i nedkant av furuskogen mot myra (se figur under). På befaringen ble det observert spredt med furutrær i traseen. Furutrærne er ikke spesielt høyvokste og det legges til grunn en begrenset hogst mellom mast 104B og mast 106B. Dersom overhøyden til planlagt linje er tilstrekkelig høy anbefales det å kun felle trær nødvendige for sikker drift i dette partiet. Det bør legges inn restriksjoner på felling av furutrær, og eventuelt kun beskjæring av tretopper. Ved behov for felling av store furutrær bør trærne legges igjen på stedet som dødved-element.

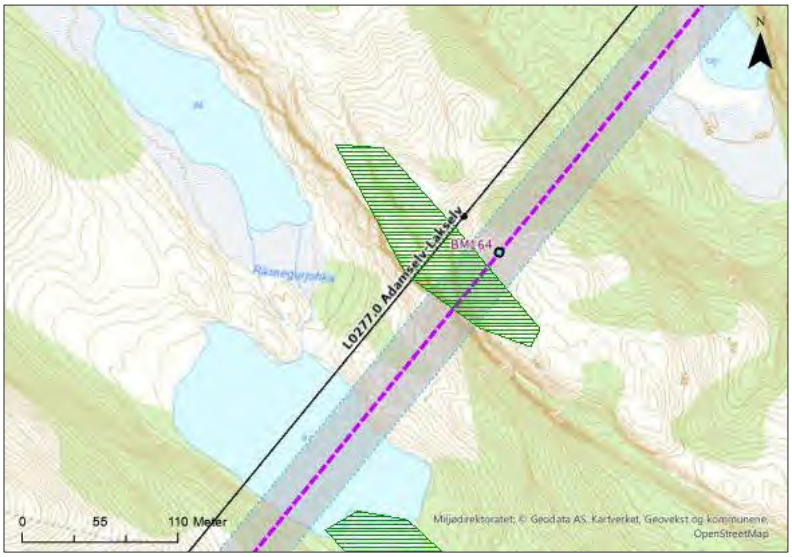
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	 Figur under viser Statnett sin analyse av behov for skogshogst i traseen mellom mast 104B og 106B. Blå punkter viser der det er behov for skogrydding. Analysen viser at det kan være behov for et begrenset uttak av trær i dette partiet (rød sirkler) langs Njallávarri.
Palsmyra Lodderođojeaggi (BN00129421)	Mastepunktene skal ikke berøre myra slik linja er prosjektert. I forbindelse med kryssing i sørenden av myra vil det brukes terrengforsterkende tiltak som stokkmatter ved behov. Mastepunktene ved kryssingen, mast 106B og 107B, vil ligge på fastmark på hver side av myra og vil kunne bygges uten å berøre myra. Det anbefales at kryssing unngås og at mastene bygges fra hver side av myra uten behov for kryssing.

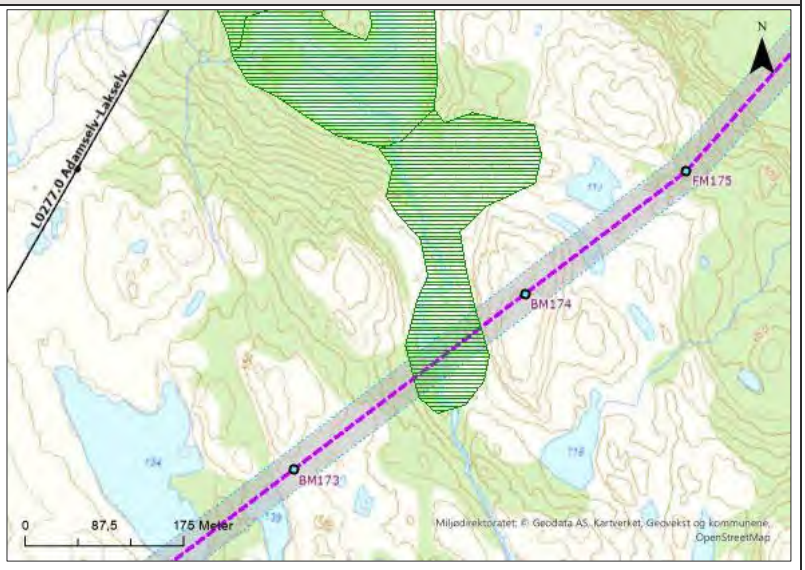
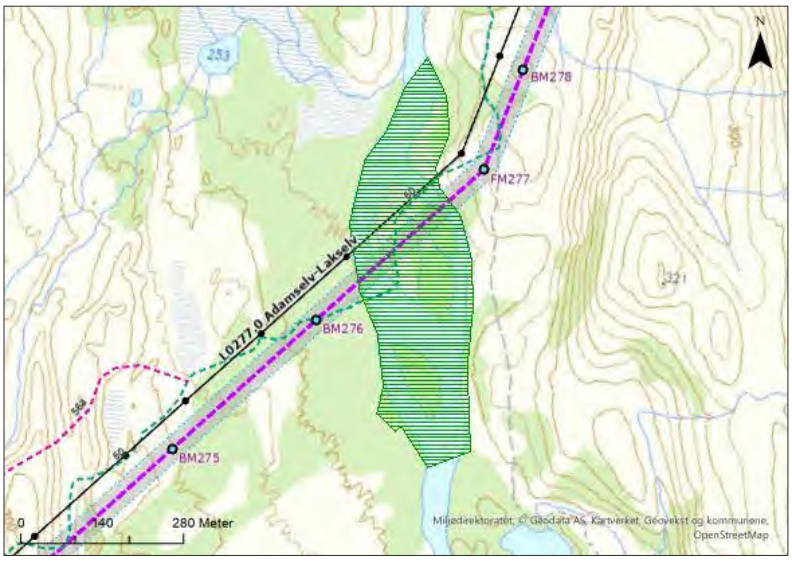
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	
Musvannbakken 3 (NINFP2110033231)	Linjen krysser over naturtype med kalkbjørkeskog og selve naturtypen ligger i et søkk i terrenget. Ingen skogrydding virker å være nødvendig da det er god overhøyde mellom vegetasjon og linje. Ingen mastepunkt er planlagt i naturtypen. Det anbefales ingen eller en begrenset skogrydding dersom det er nødvendig for sikker drift. Figur under viser Statnett sin analyse av behov for skogshogst i traseen mellom mast 139 og 140. Blå punkter viser der det er behov for skogrydding. Grønn sirkel viser kartlagte naturtyper med rik bjørkeskog (Musvannbakken 3 og Musvannbakken 5) og at de ikke vil bli berørt av hogst.

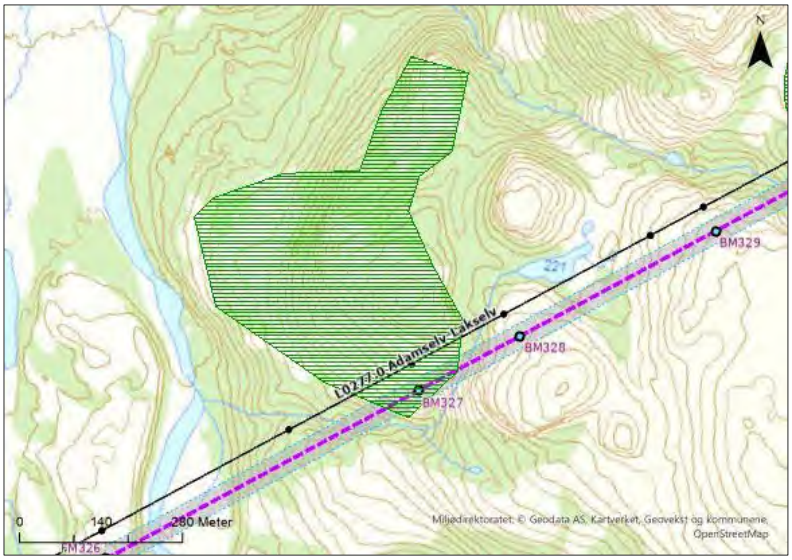
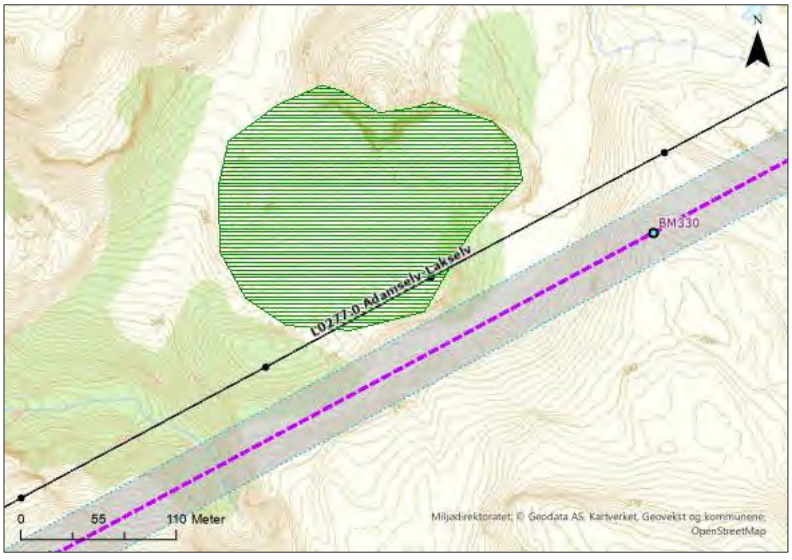
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	
Musvannbakken 5 (NINFP2110033195)	Linjen går rett øst for naturtype med kalkbjørkeskog. Dagens ryddebelte er inkludert i naturtypen. Ingen skogrydding virker å være nødvendig da det er god overhøyde mellom vegetasjon og linje. Ingen mastepunkt er planlagt i naturtype. Det anbefales ingen eller en begrenset skogrydding dersom det er nødvendig for sikker drift.
Musvannbakken 2 (NINFP2110033219)	Naturtype med gammel lågurtospeskog strekker seg innenfor rettighetsbeltet. Da er antatt god overhøyde mellom vegetasjon og linje er det vurdert at ingen skogrydding er nødvendig. Det anbefales ingen eller en begrenset skogrydding dersom det er nødvendig for sikker drift.

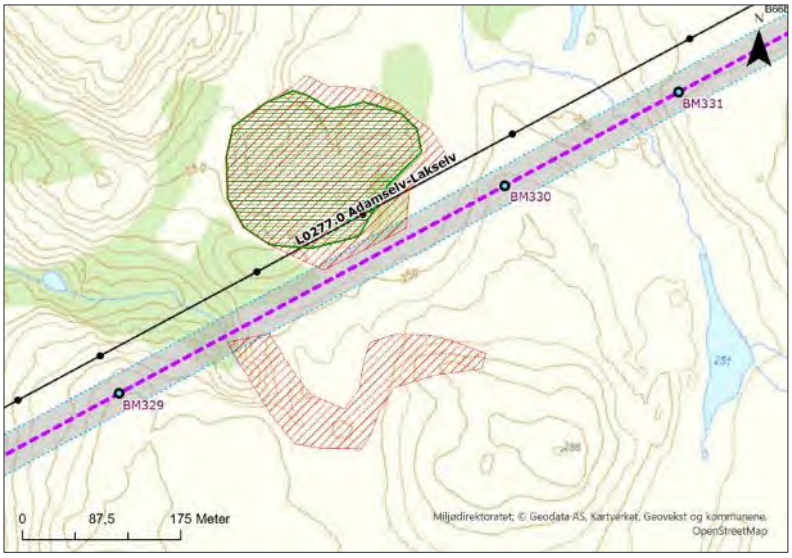
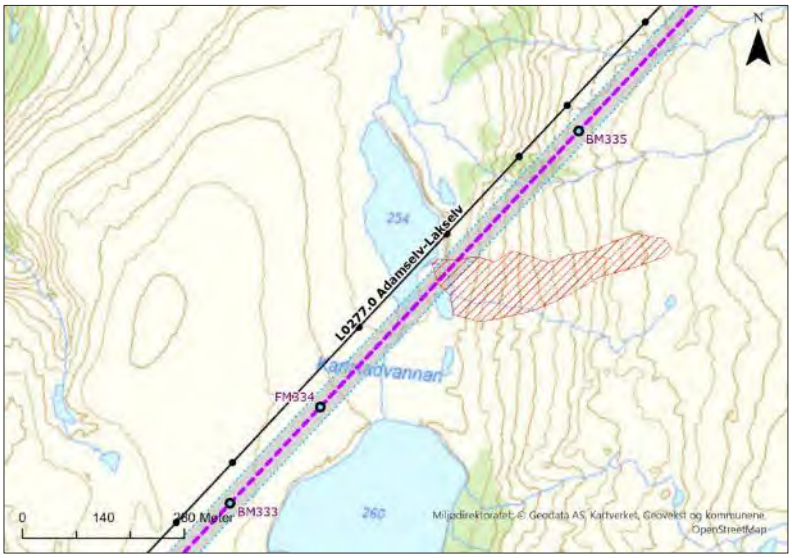
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	
Musvannbakken 4 (NINFP2110033213)	Linjen krysser øst for naturtypen. Dagens ryddebelte er inkludert i naturtypen. Naturtypen berøres ikke av ny linje.
Pahtaranta 3 (NINFP2110033326)	Ingen skogrydding er nødvendig da naturtypen ligger med god avstand til planlagt linje og ryddebelte. Naturtypen berøres ikke av ny linje.

Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	
Lakselv 16 (NINFP2110036199)	Ingen skogrydding virker å være nødvendig da det er god overhøyde mellom vegetasjon og linje. Vegetasjonen ligger nede langs Lakselva. Ingen mastepunkt er planlagt i naturtypelokaliteten. Naturtypen berøres ikke av ny linje. Figur under viser Statnett sin analyse av behov for skogshogst i traseen mellom mast 154 og 155. Grønn sirkel viser kartlagt naturtype med flomskogsmark (Lakselv 16) og at den ikke vil

Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	bli berørt av hogst.
Rassegurjohka sør (BN00129424)	Det er ikke planlagt mastefeste i naturtypen og den vil ikke bli berørt av tiltaket da det er en naturtype uten skog (kalkrike områder i fjellet).
Saukko-oja – fjellhei (BN00129432)	Naturtypen vil ikke bli berørt av tiltaket. Det er ikke planlagt mastefeste i naturtypen og den vil ikke bli berørt av tiltaket da naturtypen omfatter naturlig åpne områder i fjellet uten trær. Mastepunkt er plassert på topp nord-øst for naturtype. Det er kartlagt flere rødlistede arter på dette toppområdet som med stor sannsynlighet vil komme i berøring med tiltaket (se egen rapport for en beskrivelse av funn (Multiconsult, Supplerende kartlegging av naturmangfold 420 kV Skaidi-Lebesby, 2026)). Se tabell under «Arter» for anbefalinger.

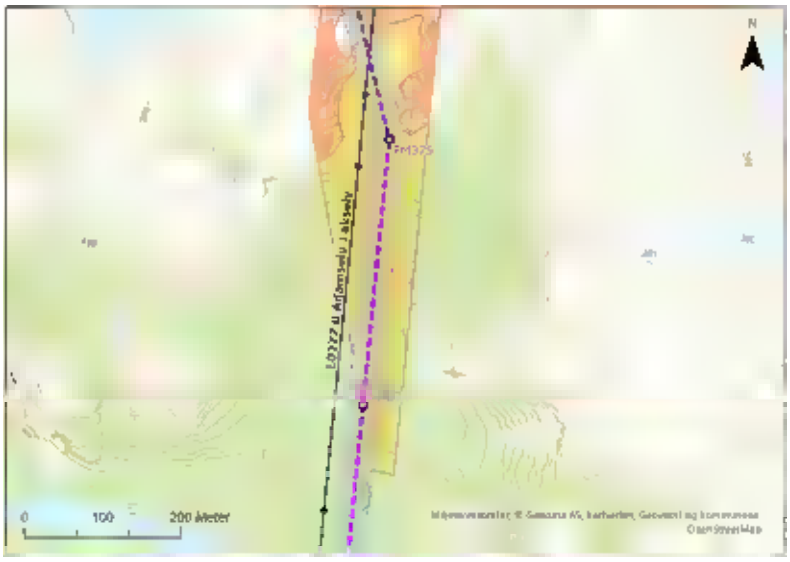
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	
Batnesatjávri nord (BN00129447)	Ingen skogrydding virker å være nødvendig da det er god overhøyde mellom vegetasjon og linje. Ingen mastepunkt er plassert i naturtypen. Naturtypen krysses med kjørespor i dag. Det anbefales at det gjennomføres en vurdering av behov for terrengforsterkning ved økt bruk av kjørespor i forbindelse med anleggsarbeid. Kantsone til elv vil bli påvirket på en annen måte enn i dag og det skal vurderes terrengforsterkende tiltak før kjøring påbegynnes.
Guorgapmir SV (BN00067051)	Planlagt mastefeste for mast 327 er plasser innenfor utstrekning til naturtype mot sør. Det er ikke planlagt transportruter som berører naturtypen ytterligere. Egen befaring viste at denne delen av naturtypen virker noe mindre kalkrik enn resterende deler mot toppunkt og det ble ikke funnet arter som er spesielt kalkkrevende i denne delen

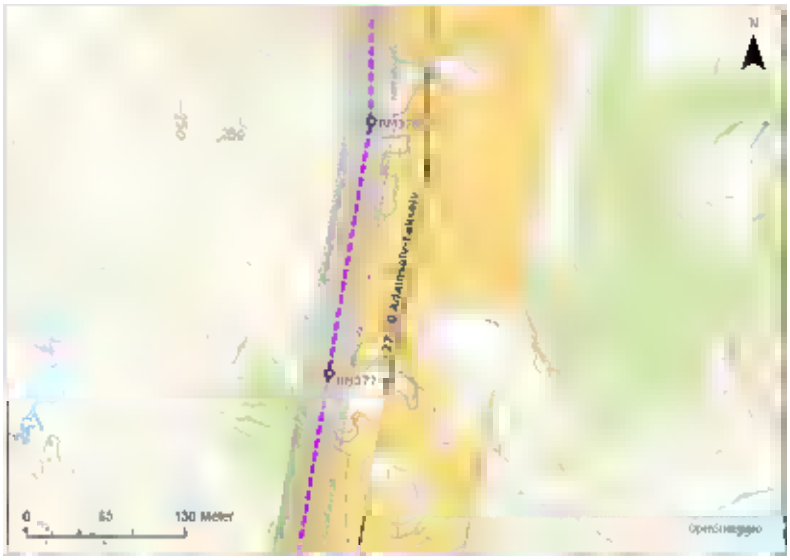
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	av naturtypen (krekling, rypebær, røsslyng, grepplyng, tyttebær og bjørk). Lenger nord og mot toppunkt ble det registrert et større innslag av kalkkrevende arter som kattefot, dvergjamne og reinrose (nær truet, NT). Det anbefales at toppartiet med kalkrik vegetasjon skal merkes opp i felt og på digitale kart før tiltaket gjennomføres med bruk av biolog slik at det i minst mulig grad blir berørt av tiltak og anleggsarbeid.
Guorgapmir sør (BN00067081)	Det er ikke planlagt mastefester i naturtypen og det er ikke planlagt transportruter som vil berøre naturtypen. Ingen spesielle anbefalinger foreslås utover en avmerking av naturtypen i felt og på digitale kart slik at den ikke blir berørt av anleggsarbeid.
Guorgapmir sør 2 (lok. 62 i KU)	Det er ikke planlagt mastefester i naturtypen og planlagt transportrute vil ikke berøre naturtypen.

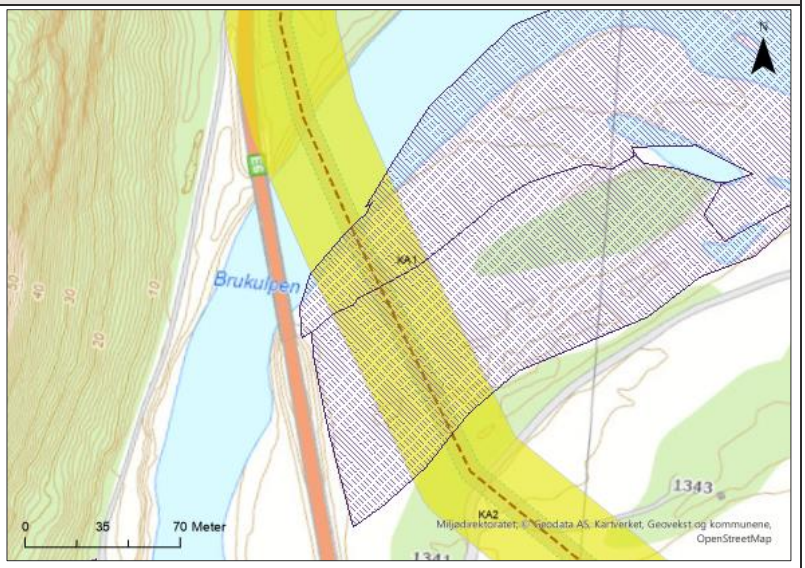
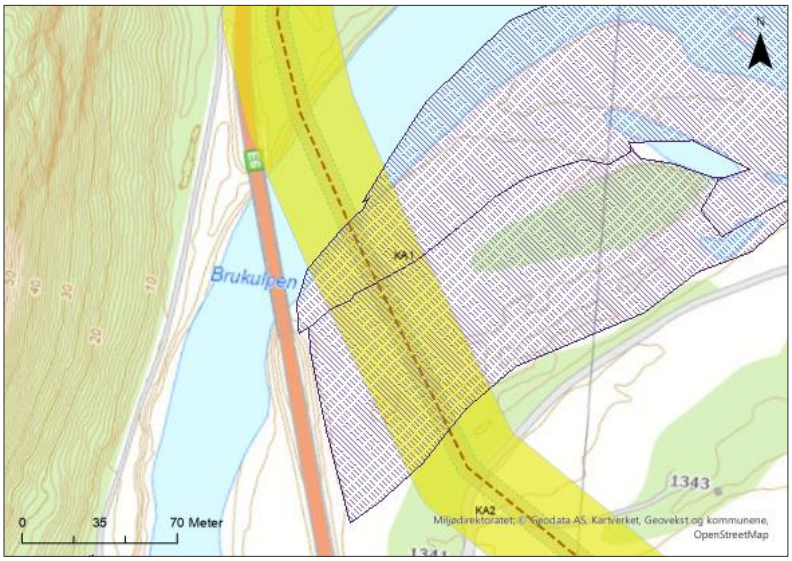
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	Ingen spesielle anbefalinger foreslås utover en avmerking av naturtypen i felt og på digitale kart slik at den ikke blir berørt av anleggsarbeid. Lokalitet 62 i rød skravur (tilsendt fra G. Gaarder)
Guorgapmirjavrrit øst (lok. 63 i KU)	Det er ikke planlagt mastefester i naturtypen og planlagt transportrute vil ikke berøre naturtypen. Klausuleringsbelte berører naturtypen nedre del mot vest. Ingen spesielle anbefalinger foreslås utover en avmerking av naturtypen i felt og på digitale kart slik at den ikke blir berørt av anleggsarbeid. Lokalitet 63 i rød skravur (tilsendt fra G. Gaarder)
Stuorraskaidi (lok. 64 i KU)	Det er ikke planlagt mastefester i naturtypen. Det går et kjørespor innom naturtypen i det sør-østlige hjørnet. Her ligger også en mindre del av naturtypen innenfor klausuleringsbelte.

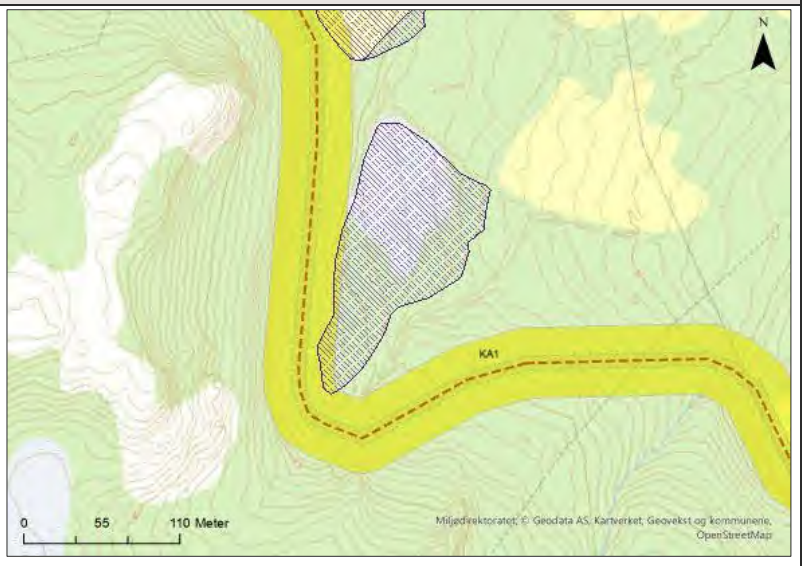
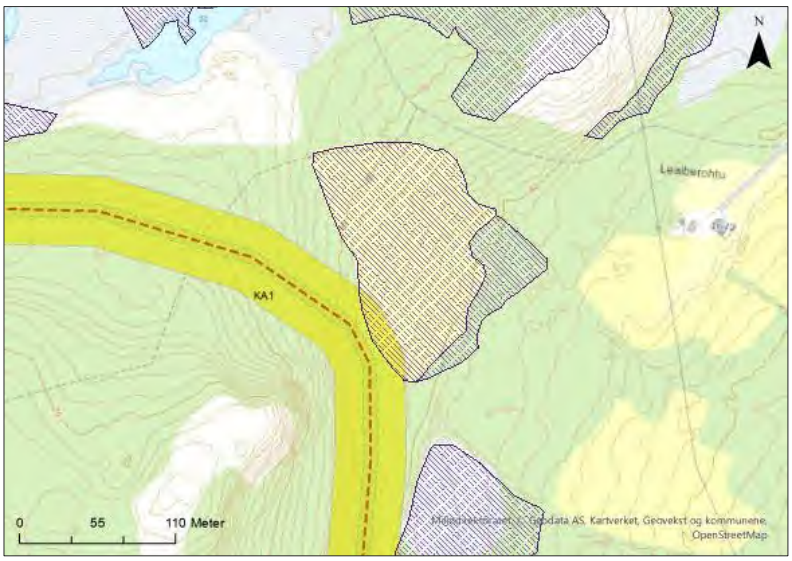
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	Ingen spesielle anbefalinger foreslås utover en avmerking av naturtypen i felt og på digitale kart slik at den ikke blir ytterligere berørt av anleggsarbeid. Lokalitet 64 i rød skravur (tilsendt fra G. Gaarder)
Naturtyper på strekningen mellom mast 369 og Lebesby stasjon (kartlagt i 2025)	Se egen rapport for en beskrivelse av funn (Multiconsult, Supplerende kartlegging av naturmangfold 420 kV Skaidi-Lebesby, 2026). **Mast 363** Mastepunkt og riggareal ligger innenfor en naturtype med palsmyr. Statnett har informert om at de vi vurderer muligheter for å unngå at plassen benyttes som ”trommelplass”. Foreløpig greier de ikke å se at de kan unnvære denne plassen i forbindelse med linestrekking. Avbøtende tiltak med bruk av stokkmatter/terreforsterkning, ev. lagring langs transportrute utenfor lokaliteten skal vurderes.

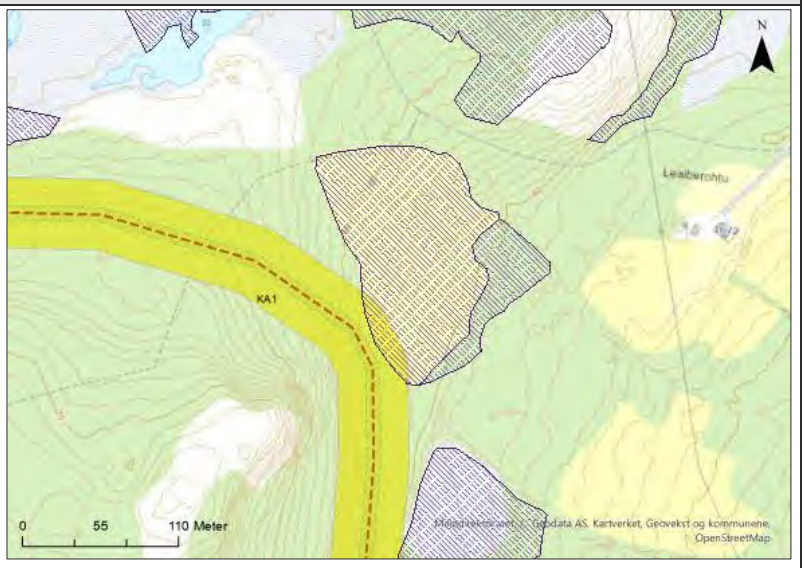
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	 Mast 368-369 Ligger innenfor naturtype kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra med middels verdi. Naturtypen dekker et større areal og mastepunkt vil medføre et mindre arealinngrep. Det anbefales å gjennomføre anleggsarbeidene skånsomt og unngå unødvendig terrenginngrep. **Mast 371-372** Krysser naturtyper flomskogsmark og åpen flomfastmark. Overhøyde til linje må sjekkes for å unngå hogst i naturtypen. Det anbefales å unngå ferdsel innenfor naturtypene.

Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	 Mast 374 Ligger i kanten av naturtype boreal hei med middels verdi. Naturtypen dekker et større areal og mastepunkt vil medføre et mindre arealinngrep. Det anbefales å gjennomføre anleggsarbeidene skånsomt og unngå unødvendig terrenginngrep. **Mast 375** Ligger innenfor naturtype boreal hei med middels verdi. Naturtypen dekker et større areal og mastepunkt vil medføre et mindre arealinngrep. Det anbefales å gjennomføre anleggsarbeidene skånsomt og unngå unødvendig terrenginngrep. **Mast 376** Berører ingen registrert naturtype. **Mast 377 og 378**

Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	Ligger innenfor naturtype kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra med middels verdi. Naturtypen dekker et større areal og mastepunkter vil medføre et mindre arealinngrep i lokaliteten. Det anbefales å gjennomføre anleggsarbeidene skånsomt og unngå unødvendig terrenginngrep. **Mast 379, 380, 381 og 382** Berører ingen registrert naturtype.
Jordkabel	
Isakkulpen (NINFP2210091935)	Kryssing av Stabburselva med jordkabel vil kunne berøre naturtypen. Prosjekteringen er under utarbeidelse. Naturtypen er gitt svært høy kvalitet og det er i utgangspunktet ikke ønskelig at naturtypen berøres og at de naturlige prosessene opprettholdes. Anbefaling er å unngå berøring og inngrep.

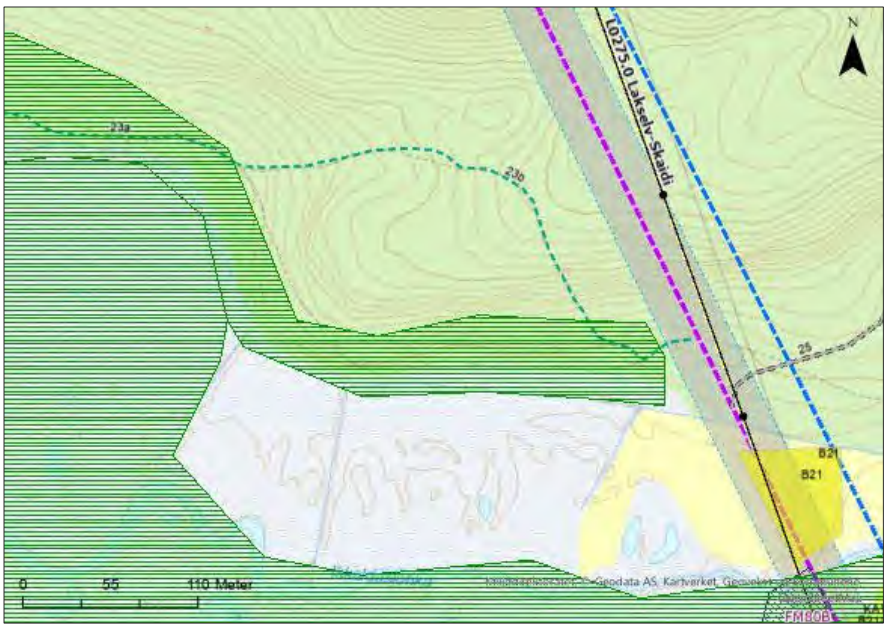
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	
Brukulpen (NINFP2210091937)	Kryssing av Stabburselva med jordkabel vil kunne berøre naturtype. Prosjekteringen er under utarbeidelse. Naturtypen er gitt lav kvalitet og det er flere partier med eksisterende kjørespor innenfor avgrensningen i dag. Anbefalingen er at inngrep i forbindelse med legging av kabel i så stor grad som mulig gjennomføres i de arealene som allerede er påvirket av menneskelige inngrep.
Leaiberohtu sør (NINFP2210092530)	Ytre del av naturtypen kan bli berørt av anleggsareal slik det er planlagt og prosjektert, men dette er områder som ikke forventes å føre til drenering av området. Ingen spesielle anbefalinger foreslås utover en avmerking av naturtypen i felt og på digitale kart i forbindelse med anleggsarbeid for å unngå inngrep.

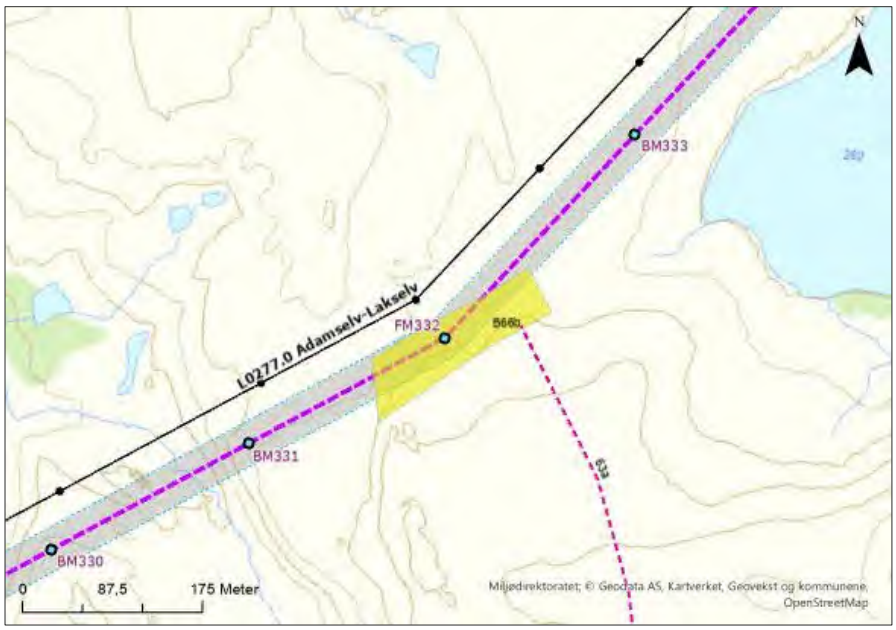
Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	
Leaiberohtu sør-vest 1 (NINFP2210092535)	Naturtypen vil kunne bli berørt i øvre del av lokaliteten slik jordkabel er planlagt og prosjektert. Ingen spesielle anbefalinger foreslås utover en avmerking av naturtypen i felt og på digitale kart i forbindelse med anleggsarbeid for å unngå inngrep.
Leaiberohtu sør-vest 2 (NINFP2210092537)	Naturtypen vil kunne bli berørt i øvre del av lokaliteten slik jordkabel er planlagt og prosjektert. Ingen spesielle anbefalinger foreslås utover en avmerking av naturtypen i felt og på digitale kart i forbindelse med anleggsarbeid for å unngå inngrep.

Naturtype	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	

3.2 Arter

Tabell 3-2. Arter og fagkyndige vurderinger.

Arter	Fagkyndig vurdering og anbefaling
Funksjonsområdet til krypsivaks og rødsporer Entoloma sp. ved Morššajeaggi	Som tidligere nevnt så går det et kjørespor gjennom området i dag der artene forekommer. Statnett legger om dette kjøresporet i forbindelse med anleggsarbeidet for å minimere slitasjen på området (se grønn stiplet linje på kart under). Det anbefales en begrenset bruk av det eksisterende kjøresporet i forbindelse med anleggsarbeid. Området skal merkes av som et hensynsområde i DML.

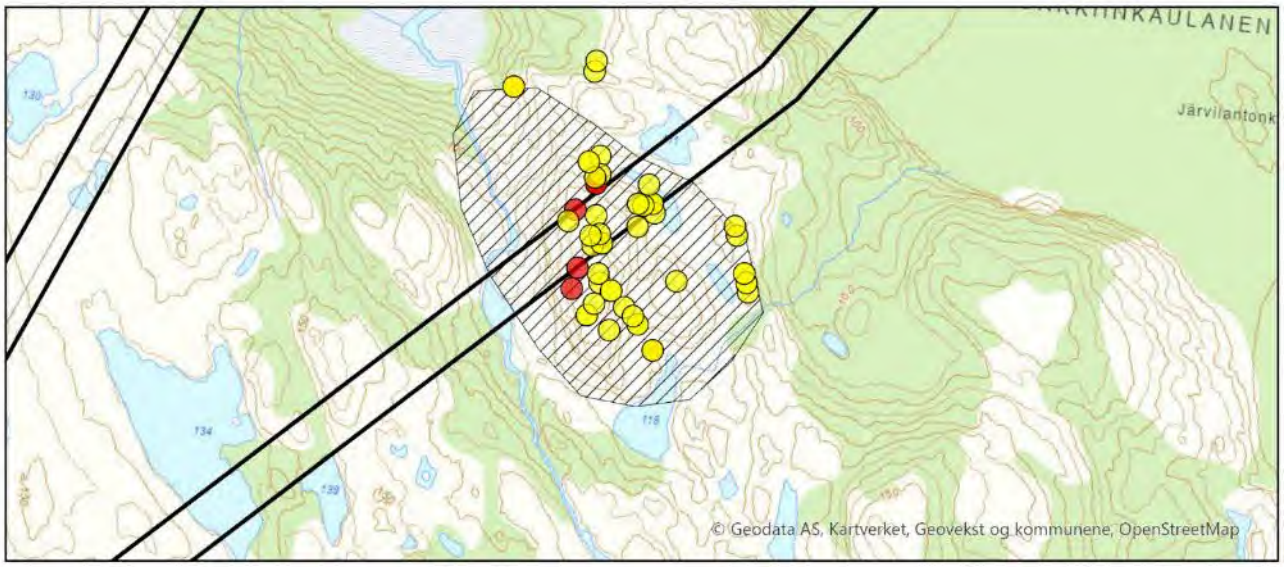
Arter	Fagkyndig vurdering og anbefaling
Funksjonsområdet til sibirnattfiol fra Suolojávri til Kurkkiinjänkäheko	Se 3.2.1 for oppfølgende undersøkelser etter sibirnattfiol. Arten ble ikke gjenfunnet i området i forbindelse med egen kartlegging, men det er registrert forekomster av andre rødlistede arter som indikerer kalkrike områder i fjellet. Det er planlagt mastepunkt med fundamentering i fjell og begrenset inngrep. Mastepunktet berører ikke registrerte forekomster med sårbare arter slik det er planlagt. Det anbefales å begrense terrengkjøring og anleggsplasser i området. Eventuelle toppmasser som fjernes midlertidig legges tilbake.
Naturverdier ifm. anleggsplass ved Guorgápmir	I forbindelse med egen befaring ble området for anleggsplass oppsøkt. Arealet er tenkt som baseplass for vinsj. Det er ikke planlagt nye transportveier inn i området utover transport i og langs klausuleringsbeltet. Naturtypene som berøres er en blanding av kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra mindre partier med rabber. Dominerende arter var dvergbjørk, grepplyng, krekling, tyttebær og rypebær. Ingen spesielle anbefalinger utover generelle terrengforsterkende tiltak der det er nødvendig (se DML).

Arter	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	

3.2.1 Oppfølgende undersøkelser av mulige forekomster av sibirnattfiol (vilkår 22)

I forbindelse med oppfølging av vilkår 22 og hensyn til funksjonsområde for sibirnattfiol fra Suolojávri til Kurkkiinjänkäheko er Geir Gaarder i Miljøfaglig utredning kontaktet. Gaarder med Halvard og Steinar Skrede har oppsøkt mulige habitat for leting etter sibirnattfiol i fjellområdene rundt de kjente forekomstene av arten ved Suolojaroaivi. Også kjente lokaliteter har blitt oppsøkt i flere omganger, sist i 2025. Sibirnattfiol er ettersøkt i det aktuelle landskapet rundt traséene hvor det er gjort detaljerte studier av mulige kalkrike partier som ikke kommer frem i berggrunnskart. Undersøkelsene er gjort blant annet i forbindelse med oppdrag for Statsforvalter i Troms og Finnmark med kartlegging og statusoppdatering av sibirnattfiol i 2023 (Gaarder, et al., 2023).

Basert på disse undersøkelsene ble det påpekt at fjelltoppen (145 moh.) øst for Čeavrresjohka i traséen kunne være aktuelt habitat for sibirnattfiol (figur 3-1). Det er søkt etter arten i dette området tidligere, men uten funn. Under feltkartlegging i 2025 ble området oppsøkt igjen for søk etter sibirnattfiol. Det ble heller ikke da gjort funn av arten. Fjelltoppen utgjør et kalkrikt område i fjellet med en svært rik flora og funn av flere rødlistede arter. Det er gjort funn av blant annet lapprose og kantlyng, begge med status sårbar (VU) og gode forekomster med reinrose, knerot, rødsildre, fjellkurle, grannsildre og fjellpryd, alle nær truet (NT).

Figur 3-1. Kartutsnittet viser området (skravert) øst for Čeavrresjohka i traséen (svart heltrukket linje) som ble oppsøkt under feltarbeidet i 2025 for søk etter sibirnattfiol, men uten funn. Tidligere og nye funn av andre rødlistede arter i området er vist med røde punkt for sårbare arter og gule punkt for nær truede arter.

3.2.2 Fremmede arter (vilkår 28)

Det ble ikke funnet fremmede arter under kartleggingen i 2025 i områdene som ble undersøkt. I artskart fremkommer få registreringer av fremmede arter i Porsanger som trolig skyldes kaldt og værhardt klima, men dette kan også bero på mindre spredning av fremmede arter ved for eksempel feil massehåndtering. Det er tidligere gjort en registrering av buevinterkarse (NE) i 2019 i vegkanten før Beavgohppi nord for Stabbursdalen, men arten ble ikke gjenfunnet ved ny kartlegging og omtales følgelig ikke videre. Det bør derfor være høyt fokus på å unngå at anleggsarbeidet medfører spredning av høyrisiko fremmede arter til selve tiltaksområdet.

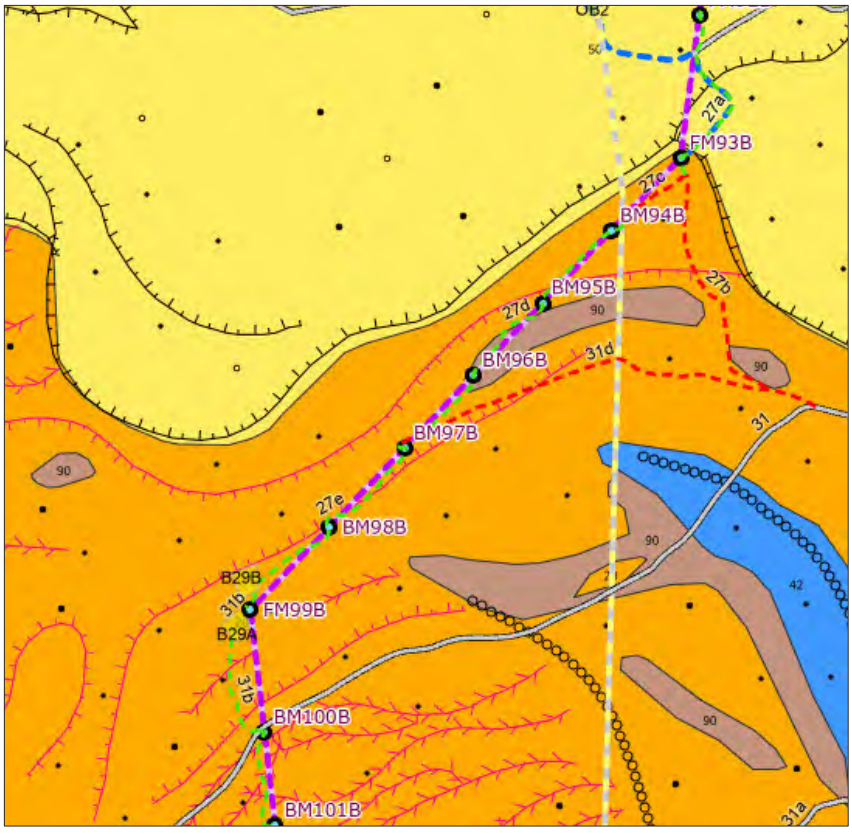
For å unngå at arbeidene medfører innføring av høyrisikoarter som spres med masser bør maskiner og annet utstyr som er brukt i områder hvor slike arter kan forekomme rengjøres grundig for jordmasser før de tas i bruk. Dersom det er aktuelt med tilføring av nye masser må disse dokumenteres som «rene» masser som vil si at de ikke inneholder frø eller plantedeler fra fremmede arter som kan spres til områdene og medføre en økologisk risiko.

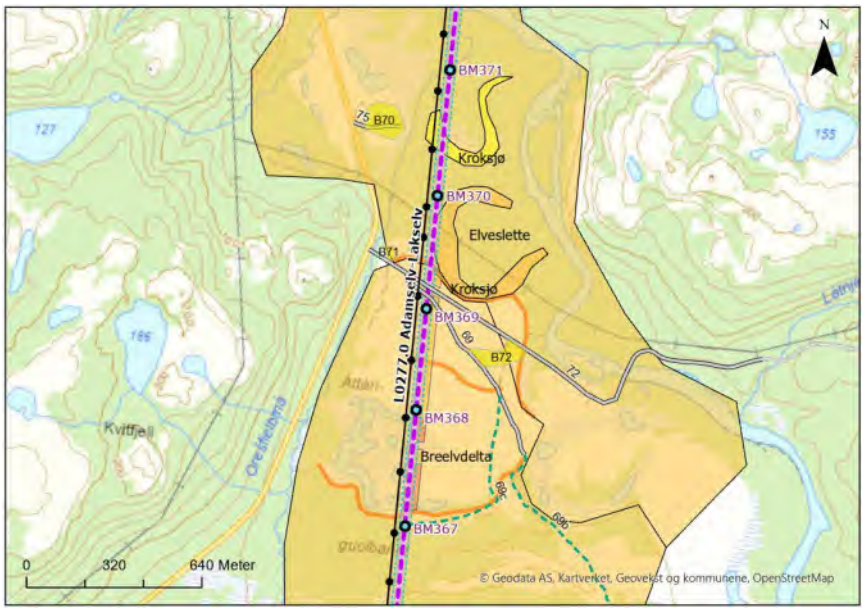
Ved kryssing av Stabburselva er det viktig å påse at maskiner og annet utstyr som kan ha blitt brukt i andre vassdrag ikke er infisert med fremmedarten hagelupin eller andre fremmedarter som spres med vann. Spesielt hagelupin utgjør en svært stor økologisk risiko for artsmangfoldet tilknyttet elveører og åpen flomfastmark da den er tilknyttet habitatet og spres raskt langs vassdrag.

3.3 Rødlistede landformer

Tabell 3-3. Landformer nevnt i tillatelse/vilkår og fagkyndige vurderinger

Område	Fagkyndig vurdering og anbefaling
Stabbursdalen	Stabbursdalen landskapsvernområde er opprettet for å blant annet verne om de kvartgeologiske verneverdiene som omfatter både glasifluviale og fluviale avsetningsformer. Stabbursdalen inngår i et lokalt kartblad med kartlegging på 1:5000 kartlagt i 1977. Kartleggingen viser løsmasseflater og landformlinjer (se kart under).

Område	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	Tiltaksområdet krysser den store elvesletten og breelvdelta med fluviale- og glasifluviale avsetninger med en rekke avsetningsformer vist med landformlinje elve- og bekkenedskjæringer som markerer erosjonskanter. Elvesletten og breelvdelta omfatter hovedsakelig sorterte breelv- og elveavsetninger, samt enkelte mektige strandavsetninger hvor grunnvannet står høyt i forbindelse med vassdrag. Det går et kjørespor delvis gjennom området i dag. Toppline skal graves ned på strekningen og formlinjer med elve- og breelvnedskjæringer som markerer landformer med erosjonskanter berøres. Det anbefales at erosjonskanter som er sårbare for inngrep merkes opp i kart og at nedgraving av toppline gjøres skånsomt. Endring av skråningskant og substrat må unngås. I området som er omtalt over med aktiv erosjonskant har Statnett oversendt informasjon om at jordlinen vil krysse igjennom et område som har en del fjellbjørkeskog og annen vegetasjon i motsetning til områder med aktiv erosjon lenger mot vest. Se blå stiplet linje opp til FM93B i kartutsnittet under.
fra Stuorrabovdnajeaggi til ny Lebesby transformatorstasjon i Adamsfjorddalen	Se egen rapport for en beskrivelse av rødlistede landformer (Multiconsult, Supplerende kartlegging av naturmangfold 420 kV Skaidi-Lebesby, 2026).

Område	Fagkyndig vurdering og anbefaling
	Det er ikke planlagt mastepunkter som berører kartlagte rødlistede landformer med erosjonskanter eller kroksjø. Terrengtransport følger eksisterende kjørespor i området. Anleggsområdet B72, avmerket på figur under, er nå flyttet nord mot kryssende vei der det i dag er eksisterende inngrep i terrenget.

4 Referanser

Gaarder, G., Eggum, J., Heggelund, I., Johnsen, O., Kjæreng, E., Lunde, S., . . . Skrede, S. (2023). *Kartlegging og statusoppdatering av sibirnattfiol i Norge i 2023.* Miljøfaglig Utredning rapport 2023-91 ISBN 978-82-345-0491-4.

Multiconsult. (2026). *420 kV Skaidi – Lebesby Kryssing av Stabbursdalen.*

Multiconsult. (2026). *Fagrapport fugl.*

Multiconsult. (2026). *Supplerende kartlegging av naturmangfold 420 kV Skaidi-Lebesby.*

Fra: Kristian Marcussen[kristian.marcussen@ramboll.no]
Sendt: 13.10.2026 14:58:29
Til: Postmottak SFTF; post@miljodir.no[sftfpost@statsforvalteren.no; post@miljodir.no]
Kopi: Håvard André Sveinungsen[havard.sveinungsen@statnett.no];
Tittel: Klage på vedtak - Stabbursdalen landskapsvernområde - Deres ref.: 2020/9317-29 432.3

Hei!

Statnett viser til avslag på søknad om dispensasjon fra vernebestemmelser i Stabbursdalen landskapsvernområde, ved brev mottatt fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre datert 22.09.2026.

Vedtak om avslag ble registrert mottatt av Statnett den 28.09.2026 og klagefristen anses derfor å være 19.10.2026. (jf. tre ukers klagefrist fra mottatt brev). Vi vil orientere om at vi vil klage på vedtaket innen denne fristen.

Med vennlig hilsen
Kristian Marcussen

Areal og miljørådgiver - 420 kV Skaidi - Lebesby

D +47 416 14 040
Kristian Marcussen@ramboll.no

Classification: Confidential

Fra: Randi Osen[raos@nve.no]
Sendt: 01.10.2026 09:48:29
Til: Simonsen, Tor Asbjørn Aslaksen[tor.simonsen@statsforvalteren.no]
Kopi: Liplass, Marianne Ishaug[marianne.ishaug.liplass@statsforvalteren.no];
Tittel: SV: Angående søknader om 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen

---

Hei,

Takk for bekreftelsen.

Det er ganske små endringer på 132 kV-kabelen mellom traseen i konsesjonen fra 2025 og endringssøknaden fra Statnett i 2026. Begge traséalternativene går utenfor landskapsvernområdet.

Med vennlig hilsen
Randi Osen
Seniorrådgiver
Energi- og konsesjon (EK)
Seksjon for nettkonsesjoner (EKN)
Telefon: (+47) 22 95 92 74
Norges vassdrags- og energidirektorat

Fra: Simonsen, Tor Asbjørn Aslaksen <tor.simonsen@statsforvalteren.no>
Sendt: onsdag 30. september 2026 15:20
Til: Randi Osen <raos@nve.no>
Kopi: Liplass, Marianne Ishaug <marianne.ishaug.liplass@statsforvalteren.no>
Emne: SV: Angående søknader om 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen

Hei Randi!

Det vises til samtale i dag ang. detaljplan, mindre endringer i konsesjonssøknad og søknad om etablering av 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning.

Styret for Stabbursdalen nasjonalpark behandlet søknad fra Statnett SF om etablering av 420 kV kraftledning og detaljplanen fra NVE i styremøte den 18. september 2026.

Når det gjelder endringer i konsesjonssøknad, forstår vi at endringene var:
- Armeringsspiraler i aluminium på topplinjer.
- Topplinjer fra 420 kV kraftledning legges i grøft.
- 132 kV kraftledning legges i bakken utenfor landskapsvernområdet.

I styrets behandling av søknaden fra Statnett SF og innspill til detaljplanen, ble disse endringene lagt til grunn i vurderingene og vedtaket/innspillet til detaljplanen.

Derfor mener styret at det ved behandlingen av disse to sakene har blitt tatt hensyn til endringene i konsesjonen.

Med vennlig hilsen
Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen
seniorrådgiver miljø

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallintija

Telefon: 78 95 03 14
E-post: tor.simonsen@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/tf

Fra: Randi Osen <raos@nve.no>
Sendt: tirsdag 29. september 2026 10:07
Til: Simonsen, Tor Asbjørn Aslaksen <tor.simonsen@statsforvalteren.no
marianne.ishaug.liplass@statsforvalteren.no>
Emne: VS: Angående søknader om 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen

Hei,

Jeg fikk feilmelding på denne, så sender på nytt med det ene vedlegget som bilde.

Mvh.
Randi Osen
Seniorrådgiver
Energi- og konsesjon (EK)
Seksjon for nettkonsesjoner (EKN)
Telefon: (+47) 22 95 92 74
Norges vassdrags- og energidirektorat

Fra: Randi Osen
Sendt: tirsdag 29. september 2026 09:55
Til: Simonsen, Tor Asbjørn Aslaksen <tor.simonsen@statsforvalteren.no
marianne.ishaug.liplass@statsforvalteren.no>
Emne: Angående søknader om 420 kV ledning gjennom Stabbursdalen

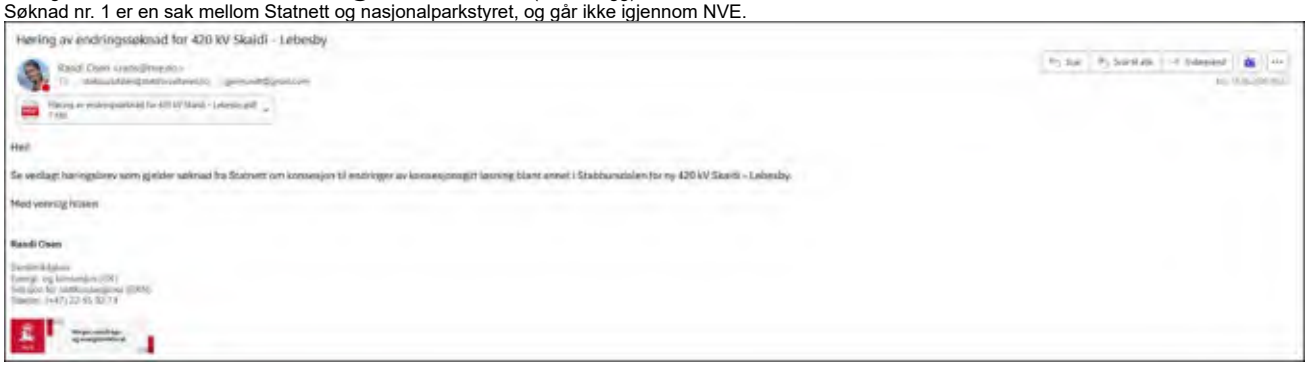
Hei!

Takk for oversendelse av høringsuttalelse til detaljplan samt vedtaket etter verneforskriften.

For ordens skyld vil jeg sjekke om det kanskje har skjedd en misforståelse i denne saken, da det er snakk om to ulike søknader for en og samme kraftledning gjennom Stabbursdalen:

1. Statnetts søknad til nasjonalparkstyret om dispensasjon fra verneforskriften, datert 17. april 2026
2. Statnetts søknad til NVE om endringer av konsesjonen fra 2025, datert 12. juni 2026
   Søknad om mindre endringer

NVE sendte søknad nr. 2 på høring i juni parallelt med detaljplanen for samme tiltak.
Høringsbrevet ble sendt til 'stabbursdalen@statsforvalteren.no' (se vedlegg)
Søknad nr. 1 er en sak mellom Statnett og nasjonalparkstyret, og går ikke igjennom NVE.

Jeg kan ikke se at dere har kommentert til oss synet på konsesjonssøknaden fra Statnett om endringer (?) Imidlertid er det de samme endringene gjennom verneområdet som beskrives i Statnetts konsesjonssøknad som dere omtaler i vedtaket (vedlagt) i dispensasjonssaken. Dvs. dispensasjonssøknaden fra Statnett inneholder nok samme informasjon som konsesjonssøknaden om tiltaket gjennom verneområdet.

For vår del kan vi fint legge dispensasjonsvedtaket til grunn / ta vedtaket til orientering for nasjonalparkstyret som høringspart sin mening om konsesjonssøknaden. Men jeg imøteser gjerne deres syn på dette.

Med vennlig hilsen
Randi Osen
Seniorrådgiver
Energi- og konsesjon (EK)
Seksjon for nettkonsesjoner (EKN)
Telefon: (+47) 22 95 92 74
Norges vassdrags- og energidirektorat

Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/9317-26

Saksbehandler: Tor Asbjørn
Aslaksen Simonsen

Dato: 09.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	46/2026	18.09.2026

Vedlegg:

1 Avslag på søknad om etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning
2 Kart som viser lednings- og kjøretraseer i Stabbursdalen landskapsvernområde
3 Kongelig resolusjon for Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde 20. desember 2002
4 Søknad fra Statnett 17. april 2026 om etablering av ny 420 kV kraftledning i Stabbursdalen landskapsvernområde
5 Innspill til detaljplan for ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby
6 Brev fra NVE 12.06.2026 - Høring og tilbud om konsultasjon - detaljplan for ny 420 kV kraftledning
7 Detaljplan 420 kV Skaidi - Lebesby juni 2026
8 Kart som viser lednings- og kjøretraseer i Stabbursdalen landskapsvernområde

Forvalters innstilling

Stabbursdalen nasjonalpark - Avslag på søknad om etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområdet med plantelivsfredning

Vedtak

Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta gir Statnett SF avslag på søknad om å etablere ny 420 kV kraftledning gjennom Stabburs-dalen landskapsvernområde med plantelivsfredning/Rávttošvuomi suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 3 punkt 1.3 i forskrift om Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning/Rávttošvuomi suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin av 20. desember 2002 nr. 1772.

Klageadgang

Dere kan klage på nasjonalparkstyrets vedtak til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven § 28 og § 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet, og skal sendes via nasjonalparkstyrets adresse som vist under, jf. forvaltningsloven § 32.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre
Postboks 700
9815 Vadsø

eller på e-postadresse sftfpost@statsforvalteren.no

Saksprotokoll i Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu - 18.09.2026

Behandling

Enstemmig vedtatt med endringer.

Vedtak

Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta har i styremøte 18. september 2026 fattet følgende vedtak:

1. Nasjonalparkstyret har kommet frem til at omsøkt tiltak er i strid med verneformålet i verneforskriften § 2, og gir derfor avslag på søknaden om etablering av 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning/Rávttošvuomi suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin.
2. Styret ber Statnett utrede alternative traséer for 420 kV kraftledning utenfor Stabbursdalen landskapsvernområde.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 3 punkt 1.3, jf. § 3 punkt 1.1, i forskrift om Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning/Rávttošvuomi suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin av 20. desember 2002 nr. 1772.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre – 3 – uker fra den dagen brevet kom frem til påført adressat. Klagen sendes skriftlig til Nasjonalparkstyret. Angi vedtaket det klages over, den eller de endringer som ønskes og de grunner du vil anføre for klagen.

Saksopplysninger

Det vises til Statnetts søknad av 17. april 2026 (ref.: 2023/784-24) om å bygge ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning/Rávttošvuomi suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin med en lengde på om lag 4 km.

For å kunne gjennomføre tiltaket søker Statnett om dispensasjon fra § 3 punkt 1.1 i forskriften for Stabbursdalen landskapsvernområdet med plantelivsfredning.

Det vises også til NVEs brev av 12. juni 2026 om høring av detaljplan for ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi transformatorstasjon og Lebesby transformatorstasjon.

Innledning

For enkelthets skyld vil Stabbursdalen landskapsvernområde og Stabbursdalen nasjonalparkstyre benyttes i den videre i saksutredningen, selv om det formelt heter henholdsvis Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning/Rávttošvuomi suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin og Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta.

Søknaden fra Statnett datert 17. april 2026 om etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde må behandles etter forskrift for Stabbursdalen landskaps-vernområde av 20. desember 2002 nr. 1772 og lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100.

Det vil være naturlig å dele søknaden i to deler ved behandlingen av tiltaket:

1. Den første delen av søknaden omhandler etablering av ny 420 kV kraftledning.
2. Den andre delen av søknaden omhandler fjerning av eksisterende 66 kV- og 132 kV kraftledning.

Høring av detaljplan for ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde, jf. høringsbrev fra Norges vassdrags- og energidirektoratet av 12. juni 2026 (ref.: 202601327-19), må også behandles av nasjonalparkstyret for Stabbursdalen nasjonalpark. I følge dette brevet er høringsfristen satt til 31. juli 2026. I brevet står det blant annet at Statnett skal ha utarbeidet planene i kontakt med Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret opplyste i brev til Statnett den 28. juli 2026 (vår ref.: 2020/9317-21) at det ble tatt sikte på å behandle søknaden om etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde i styremøte 18. september 2026. Det ble samtidig søkt om utsettelse av høringsfristen for detaljplanen med høringsfrist 31. juli 2026 til 25. september 2026. I e-post fra NVE ved Helga Munkeby den 10. august 2026 fikk nasjonalparkstyret utsatt frist til 25. september 2026 for å avgi uttalelse til Statnetts detaljplan for ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby

Nasjonalparkstyret behandler begge sakene i styremøte den 18. september 2026.

Nasjonalparkstyrets vedtak med tilhørende sakspapirer samt nasjonalparkstyrets innspill til detaljplanen vil oversendes Statnett og Norges vassdrags- og energidirektoratet så snart som mulig etter styremøtet.

Bakgrunn
Statnett søkte i 2020 om konsesjon etter energiloven om bygging av ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi i Hammerfest kommune og ny transformatorstasjon i Adamsfjorddalen i Lebesby kommune. Statnett søkte den gangen om to ledningstraséer som krysset Stabbursdalen. Av disse krysset alternativ 1.1 gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde, mens alternativ 1.7 lå utenfor landskaps-vernområdet.

I juni 2023 sendte Statnett en tilleggssøknad til Norges vassdrags- og energidirektoratet, som i stor grad omhandlet planene for traséer i Stabbursdalen. I denne søknaden trakk Statnett alternativ 1, og kom i stedet opp med alternativ 1.9 og 1.10 i forbindelse med kryssingen av Stabbursdalen og Stabbursdalen landskapsvernområde. Statnett opprettholdt traséalternativ 1.7 som et alternativ utenfor landskapsvernområdet.

I tillegg søkte Statnett om konsesjon for å bygge om eksisterende 132 kV kraftledning som i dag går gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde som landkabel. Traséen for denne landkabelen følger E6 på store deler av strekningen, og ligger i tillegg utenfor landskapsvernområdet.

Traséalternativ 1.10 krysser like øst for åsen Njallavárri sør for Lompolavegen. Statnett valgte å omsøke denne traseén etter å ha gjennomført radarundersøkelser i to sesonger (2022 og 2023) for å kartlegge trekkrutene til dverggåsa. Undersøkelsene ble gjennomført av Norsk institutt for natur-forskning på oppdrag for Statnett. Som følge av resultatene og de faglige vurderingene fra NINA kom man fram til at denne traséen var bedre enn blant annet alternativ 1.7 (og alternativ 1.9 som også ble vurdert).

Siden Statnett har fått endelig konsesjon etter energiloven for kraftledningen, og at konsesjon ble gitt for kraftledningstraséer som krysser gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde, må Statnett søke nasjonalparkstyret for Stabbursdalen nasjonalpark om tillatelse til å etablere ny 420 kV kraftledning gjennom landskapsvernområdet.

I møte mellom Stabbursdalen nasjonalparkstyre og Statnett den 18. september 2025 opplyste Statnett at de planla å grave ned topplinjer langs omsøkt 420 kV trasé gjennom Stabbursdalen landskaps-vernområde.

Om søknaden
Statnett søker om dispensasjon fra § 3 punkt 1.1 i forskrift om vern av Stabbursdalen landskaps-vernområde for bygging av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde og i henhold til trasé vist på kart i vedlegg 1. 420 kV kraftledningen gjennom Stabbursdalen landskaps-vernområder er ca. 4 km lang.

Det omsøkte tiltaket innebærer:
1. Etablering av ny 420 kV kraftledning (inkludert kabler i bakken).

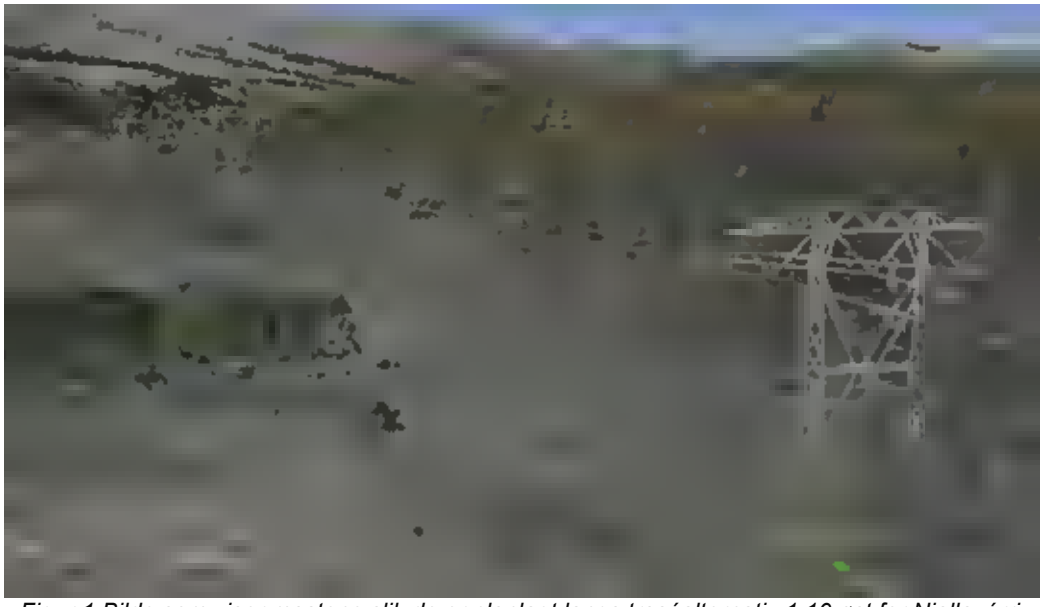
2. Male master (fra og med mast 102 B til og med mast 107 B) grønne (konsesjonsvilkår).
3. Klopplegging/terrengforsterkning over Lodderoðojeaggi (myr) og oppstillingsplasser for linjetromler (område B 29 A og B 29 B).
4. Anleggsareal.
5. Terrengtransport på barmark.
6. Terrengtransport på vinterføre.

Kraftledningstrasé
420 kV kraftledningtraséen gjennom landskapsvernområdet er ca. 4 km lang. Siden nedgravde topplinjer for 420 kV kraftledningen med unntak av et lite område i den nordøstlige delen av landskapsvernområdet vil følge 420 kV kraftledningstraséen, vil lengden av de nedgravde topplinjene også være omtrent 4 km i landskapsvernområdet.

Det var i utgangspunktet tenkt at disse to topplinjene kunne graves ned langs den planlagte kabel-traséen for 132 kV ledningen som delvis ligger langs E6 og i sin helhet utenfor landskapsvernområdet, men sikkerhetskrav tilsier at den ene topplinjen, som er en jordkabel, må graves ned i 420 kV traséen og kobles til hver mast. Dette vil gi tilstrekkelig sikkerhet for anlegget og personer ved eventuelle lynnedslag eller dersom det skulle skje noe feil med anlegget. Den andre topplinjen, som er en kommunikasjonskabel, legges i grunnen langs 132 kV kabelen (delvis langs E6 og utenfor landskapsvernområdet). Dermed blir det én grøft langs 420 kV traséen.

Der jordkabelen berører bart fjell vil den kunne festes direkte til fjell i dagen. Dette kan medføre sprengning. Alt anleggsarbeid med topplinjer vil skje innenfor den samme tidsrammen som byggingen av selve 420 kV-ledningen, og i samme trasé som denne.

Grønnmalte master
Mastepunktene fra og med mast 102 B til og med mast 107 B foreslås grønnmalte i henhold til konsesjonsvilkår

Figur 1 Bilde som viser mastene slik de er planlagt langs traséalternativ 1.10 øst for Njallavárri. Mastene her er foreslått grønnmalte (på bildet er de gråfarget).

Klopplegging/terrengforsterkning
Over den sørlige delen av myra Lodderođojeaggi planlegges det klopplegging og/eller terreng-forsterkning ved transport over myra. Avstanden over myra er ca. 100 meter.

Terrengtransport på barmark
Det planlegges terrengtransport (ny) fra den nordøstlige delen av landskapsvernområdet (like sørøst for Snekkernes/Snihkkárnjárga) og sørover til området litt vest for Kunsajávri, det vil si langs trasé for nedgravde topplinjer og ny 420 kV kraftledning. I tillegg foreslås det terrengtransport (eksisterende) fra grusvei i den nordøstlige delen av landskapsvernområdet (ca. 1 km nordvest for den vestlige delen av Valdakmyra), og frem til mastepunktene 93 B, 94 B og 97 B. Det foreslås også terrengtransport (eksisterende) fra et område nord for Njallavárjeaggi og østover frem til mastepunkt 103 B.

Terrengtransport på vinterføre
Det planlegges transport på vinterføre fra Rávttošvuopmi og vestover over eksisterende 66 kV- og 132 kV kraftledningstraséer, deretter sørøstover og vest for eksisterende 66- og 132 kV kraftledningene, før den krysser vernegrensen til landskapsvernområdet nordvest for Kunsjávri.

Riving av 66- og 132 kV kraftledninger
I tillegg til ovennevnte tiltak, foreslås det å rive eksisterende 66 kV- og 132 kV kraftledninger som går gjennom landskapsvernområdet. Disse kraftledningene kommer inn i landskapsvernområdet sørøst for Snekkernes, går så sørover til nordøstlig del av myra Lodderođojeaggi, før den går mer i sørøstlig retning der den krysser vernegrensa litt vest for Kunsajávri. Lengden på traséen i landskapsvern-området hvor disse kraftledningene går er ca. 3 km.

Anleggsplasser
Det legges opp til to anleggsplasser nordøst for Ravttošguolbba. Disse kalles oppstillingsplasser for linjetromler og er B 29 A og B 29 B.

Byggetid
Kraftledningen på strekningen gjennom Stabbursdalen er planlagt bygget i perioden fra høsten 2028 og frem til ferdigstillelse vinteren 2031, noe som betyr at tiltaket gjennom Stabbursdalen vil ta 3,5 til 4 år å bygge ferdig. Statnett opplyser at det vil ta ca. 2 måneder å montere master og ca. 2 måneder å strekke kraftledninger i Stabbursdalen landskapsvernområde.

Rydding av skog
Byggingen starter med rydding av skog ved mastepunktene (arealet er ca. 40 x 40 meter ved hvert mastepunkt) og langs ledningstraséen til ny 420 kV kraftledning der dette er nødvendig av hensyn til sikkerhetsavstand til linjene. Denne skogryddingen vil foregå som manuell hogst i landskapsvern-området.

Stolpefundameter
Det vil være behov for å benytte gravemaskin ved mastepunktene for bygging av fundamenter. Arbeidet med fundamenter er planlagt over en periode på ca. 6 måneder på strekningen i Stabburs-dalen (Ikeldas – Kunsajávri). Denne aktiviteten innebærer transport til mastepunktene og graving ved hvert mastepunkt. Dette arbeidet innebærer at det blir gravd en grop ved hvert mastepunkt på ca. 20 x 20 meter hvor prefabrikerte stålfundamenter skal plasseres i bunnen av gropa, jf. figur 1.

Figur 2 Eksempel på et typisk prefabrikert mastefundament. Prinsippet er at man tar vare på det øverste topplaget av vekstmasser, som legges tilbake på toppen i forbindelse med tilbakeføring og istandsetting av naturen. Fundamentene som skal benyttes i Stabbursdalen landskapsvernområdet kan skille seg fra fundamentene som er vist på dette bildet.

Tilkomst/kjøretraséer
Tilkomst for gravemaskin er i hovedsak planlagt med utgangspunkt i Lombolavegen (denne vegen starter ved E6 vest for Valdakmyra), for deretter transport ut i terrenget langs den konsesjonsgitte kraftledningstraséen (420 kV kraftledningen).

Figur 3 Eksempel på bruk av stokkmatter til terrengforsterkning på en oppstillingsplass.

For tilkomst til de søndre områdene i landskapsvernområdet med gravemaskin, vurderer Statnett å benytte eksisterende barmarksløyper som går opp mot Kunsávarri og videre transport vestover i terrenget mot ledningstraséen ned mot Lodderođojeaggi (myr).

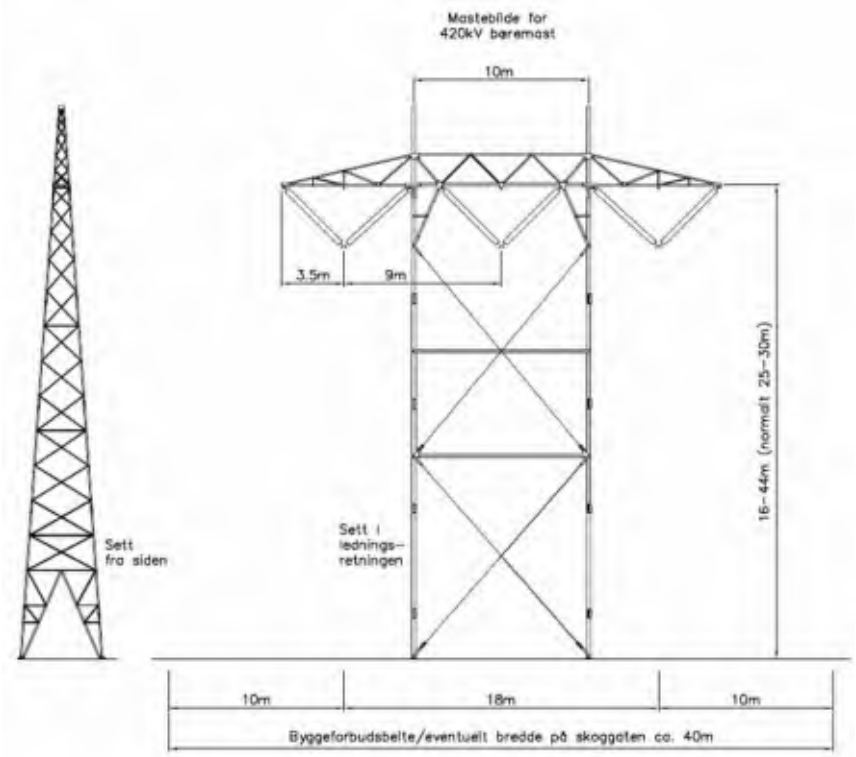

Figur 4 Rød prikk markerer fjelltoppen Kunsavárri. Statnett legger opp til at det skal benyttes eksisterende barmarksløyper som går opp mot Kunsavárri. I følge kommunekart.com så går det ikke eksisterende barmarksløyper opp mot Kunsavárri.

Bruk av helikopter

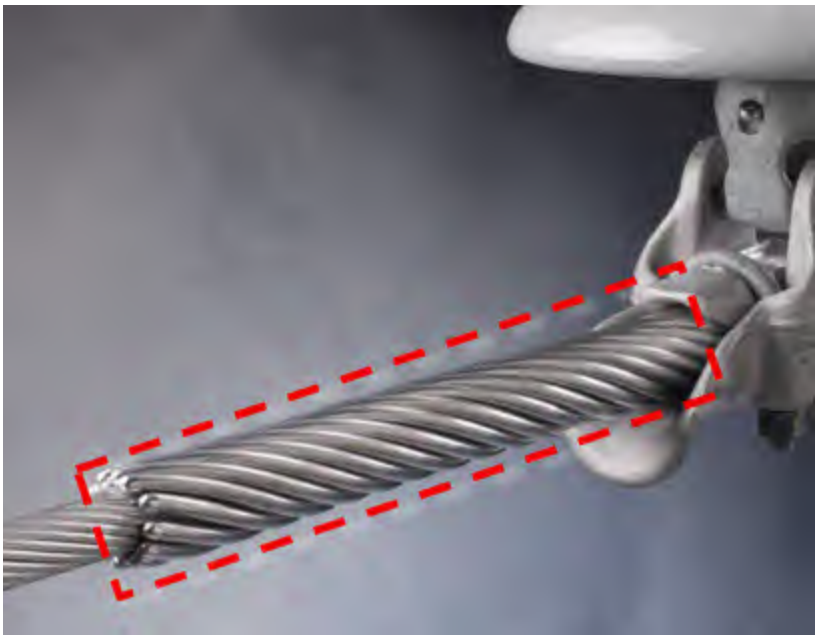
I Stabbursdalen landskapsvernområde vil montering av master ta ca. 2 måneder, og strekking av linjer ca. 2 måneder. Dette arbeidet foregår i all hovedsak med bruk av helikopter. Linjetromler og utstyr knyttet til operasjonen med strekking av linjer vil bli plassert ved anleggsplassene B 29 A og B 29 B. For utflyging av mastemateriell vil det benyttes helikopter.

Master/fuglekollisjoner
Selve kraftledningsmastene er såkalte lave master, jf. figur 4. Dette er gjort for å få linjene så lave som mulig av hensyn til fugletrekket. I snitt er mastene likevel ca. 20 meter høye i landskapsvernområdet. Høyden på mastene er bestemt av forskriftskrav til avstand mellom strømførende linjer og bakken. Linjene skal ikke være lavere enn 8,3 meter over bakken. Dette fører til at det i landskapsvernområdet blir bygget 5 master pr. kilometer kraftledning i stedet for 3 master, og noen master kan derfor være høyere enn 20 meter.

Figur 5 Skisse av Statnetts standard bæremast med innvendig bardunering. Mastene som skal settes opp i Stabbursdalen landskapsvernområde vil ha en gjennomsnittshøyde på 20 meter mot 25 – 30 meter som normalt, men på grunn av topografi kan de bli betydelig høyere på enkelte steder. Likeledes vil mastene i landskapsvern-området ikke ha toppspirer/topplinjer. Byggeforbudsbeltet/bredde på skoggaten vil være 40 meter også for mastene i landskapsvernområdet.

Fugleavvisere/fuglekollisjoner
Faselinjene skal merkes med fugleavvisere. Det er et tiltak for å verne om den kritisk truete dverg-gåsa. Linjene kan ikke merkes med «tradisjonelle» fugleavvisere. Disse kan kun brukes på topplinjer, som i denne saken skal legges i grøft langs 420 kV traséen. Her vil linjene derfor påmonteres armeringsspiraler med en lengde på ca. 1 – 1,5 meter, jf. figur 5. Det legges opp til at spiraler monteres for hver 10 meter på de to ytterste faselinjene. Disse blir montert med forskjøvede markeringer, slik at det i praksis blir en armeringsspiral for hver 5 meter. Armeringsspiraler består av aluminium som tvinnes på faselinjen. Som fugleavviser vil armeringsspiralene føre til at tykkelsen på linjen blir større, og dette vil gjøre linjene mer synlig.

Figur 6 Bilde som viser prinsippet for en armeringsspiral på en faselinje.

For å redusere risikoen for fuglekollisjoner skal topplinjene som tilhører kraftledningen (jordledningen og fiberledningen) graves ned på strekningen gjennom Stabbursdalen.

Sikkerhetskrav tilsier at jordledningen må graves ned i 420 kV traséen og kobles til hver eneste mast. Det legges til grunn at nedgraving av topplinjene gjøres ved å benytte gravemaskin med skuffebredde 30 cm. Dybden på grøfta blir 70 cm. Grøftene blir fylt igjen med stedegne masser og det legges til rette for raskest mulig revegetering, på lik linje med områdene som graves ut for mastefundamenter. Det vil også benyttes terrrengforsterkning, for eksempel stokkematter og/eller klopping, får unngå skade på grunn og vegetasjon, jf. figur 3.

Riving av 66- og 132 kV kraftledninger
Når ny 132 kV kraftledning mellom Skaidi og Smørfjord stasjoner er satt i drift, vil 66 kV kraft-ledningen gjennom Stabbursdalen rives. 132 kV kraftledningen som går parallelt med 66 kV kraft-ledningen gjennom Stabbursdalen, rives som følge av at 132 kV kraftledningen skal bygges om til jordkabel. Dette betyr at både 66- og 132 kV kraftledningene i Stabbursdalen landskapsvernområde skal rives og fjernes. Til rivearbeidet må det være tilkomst med gravemaskin frem til trestolpene, slik at disse kan løsnes, eventuelt kappes minimum 30 cm under bakken. Også her er det aktuelt å benytte terrengforsterkning (for eksempel stokkmatter/klopping).

Regelverk

Om forskrift for Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning

I det følgende vil vi redegjøre for aktuelle bestemmelser i forskriften for Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning av 20. desember 2002 nr. 1772.

Formålet med opprettelsen av Stabbursdalen landskapsvernområde er å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til Stabbursdalen nasjonalpark, samt å sikre et område med verdens nordligste furuskog. Betydelige kvartærgeologiske verneverdier bidrar til å gi området dets særpreg, jf. forskriften § 2.

I tillegg er ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Videre skal landskapsvernområdet, sammen med Stabbursdalen nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner.

Området er etter forskriften § 3 punkt 1.1 første avsnitt vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Etter andre avsnitt i denne bestemmelsen er det blant annet forbud mot vegbygging, oppføring, påbygging og ombygging av bygninger og anlegg, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, drenering og annen form for tørrlegging, fremføring av luft- og jordledninger m.v. Opplistingen er ikke uttømmende.

Etter forskriften § 3 punkt 1.2 er bestemmelsen i punkt 1.1 ikke til hinder for blant annet:

- Drift og vedlikehold av eksisterende kraftledning.
- Oppgradering/fornyelse av kraftledningen for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.

Etter forskriften § 3 punkt 1.3 kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til blant annet:

- Oppgradering/fornyelse av kraftledning som ikke faller inn under punkt 1.2.
- Fremføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer.

Felling av furu, herunder tørrfuruer, er forbudt. Det er også forbud mot hogst av bjørk, med mindre det er til eget bruk, jf. forskriften § 3 punkt 2.1.

Motorisert ferdsel skal skje i samsvar med lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag og forskrifter og vedtak med hjemmel i denne, jf. forskriften § 3 punkt 4.

Vurdering

Nasjonalparkstyrets vurdering: Etablering av ny 420 kV kraftledning

Statnett søker om en rekke tiltak i forbindelse med etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde.

Nasjonalparkstyret vil i det følgende vurdere tiltakene opp mot forskriften for Stabbursdalen landskapsvernområde, naturmangfoldloven og kongelig resolusjon av av 20. desember 2002.

Motorferdsel

Det er behov for motorferdsel i verneområdet forbindelse med etablering av ny 420 kV kraftledning, nedgraving av topplinje (jordkabel) tilhørende 420 kV kraftledningen og fjerning av 66- og 132 kV kraftledningene i Stabbursdalen landskapsvernområde.

Det er ikke forbud mot motorferdsel i landskapsvernområdet. Motorisert ferdsel skjer i samsvar med lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag og forskrifter og vedtak med hjemmel i denne, jf. forskriften § 3 punkt 4.

Søknad om motorferdsel i landskapsvernområdet i forbindelse med omsøkt tiltak, må sendes til Porsanger kommune og/eller Statsforvalteren i Troms og Finnmark. De er rette instanser for behandling av søknader om motorferdsel i Stabbursdalen landskapsvernområde.

Etablering av ny 420 kV kraftledning
Etablering av ny 420 kV kraftledning innebærer flere ulike tiltak:

- Graving av groper for mastefundament på 20 x 20 meter (lengde x bredde).
- Etablering av master med gjennomsnittlig mastehøyde på ca. 20 meter.
- Nedgraving av topplinje i grøft som er ca. 30 cm bred og ca. 70 cm dyp.

Omsøkte tiltak som graving av groper for mastefundament, etablering av master med kraftledninger og nedgraving av topplinje, vil etter nasjonalparkstyrets vurdering helt klart være et vesentlig inngrep som kan virke inn på landskapets art eller karakter, jf. forskriften § 3 punkt 1.1 første avsnitt. Nasjonalparkstyret mener at tiltakene også er forbudt etter verneforskriften § 3 punkt 1.1 andre avsnitt.

Bestemmelsene i § 3 punkt 1.1 er ikke til hinder for drift og vedlikehold av eksisterende kraftledninger, jf. forskriften § 3 punkt 1.2.

Om vedlikehold står det følgende i kongelig resolusjon av 20. desember 2002, sitat:
Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter som linjer, islolatorer, master, traverser m.v. i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i forhold til konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av vedlikeholds-bestemmelsen. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren.

Nasjonalparkstyret legger til grunn at bygging av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde ikke kan gjennomføres etter vedlikeholdsbestemmelsen i forskriften § 3 punkt 1.2.

Bestemmelsene i § 3 punkt 1.1 er heller ikke til hinder for oppgradering/fornyelse av kraftledningen for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlig fysiske endringer i strid med verneformålet, jf. § 3 punkt 1.2.

I kongelig resolusjon av 20. desember 2002 står det følgende om dette, sitat:
Det er innført en spesiell unntaksbestemmelse som gjelder oppgradering og/eller fornyelse av kraftledningen for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet.

Bestemmelsen omfatter tilfeller hvor det oppføres andre typer master, ved oppsetting av større master eller opphenging av nye liner m.v. som endrer anleggets egenskaper i forhold til hva det er gitt konsesjon til å etablere, og når endringen ikke innebærer en vesentlige fysisk endring i forhold til formålet med vernet. Eksempel på tiltak kan være endring av driftsspenning eller linjetykkelse. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

I følge kongelig resolusjon kan det settes opp andre typer master som er større enn de som står der i dag. Om mastene kan settes opp forholdsvis langt unna de eksisterende kraftledningene i landskaps-vernområdet, er ikke direkte avklart i den kongelige resolusjonen. Nasjonalparkstyret må ta stilling til om endringen innebærer en vesentlig fysisk endring i strid med verneformål og verneverdier, jf. forskriften § 3 punkt 1.2.

Formålet med vernet av Stabbursdalen landskapsvernområde er:
Å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til Stabbursdalen nasjonalpark, samt å sikre et område med verdens nordligste furuskog, jf. forskriften § 2. Betydelige kvartærgeologiske verneverdier bidrar til å gi området dets særpreg.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. I tillegg skal landskapsvernområdet, sammen med Stabbursdalen nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner.

Begrepet egenartet kan i denne sammenhengen forstås som noe som har et tydelig særpreg, er spesielt eller skiller seg ut fra det vanlige. Vakkert kan bety at noe er pent, skjønt eller estetisk tiltalende. Dersom det etableres omfattende tiltak i landskapsvernområdet, slik som for eksempel ny 420 kV kraftledning, mener nasjonalparkstyret at det omsøkte tiltaket vil påvirke det egenartede og vakre landskapet vesentlig og på en negativ måte for de fleste. Nasjonalparkstyret mener også at det omsøkte tiltaket vil kunne påvirke furuskogen samt bruken av området til reindrift og naturopplevelse.

Et naturområde blir gjerne definert som et geografisk avgrenset areal dominert av naturmiljø som er lite eller ikke påvirket av menneskelige inngrep. Dersom 420 kV kraftledningen blir etablert i landskapsvernområdet, mener nasjonalparkstyret at landskapsvernområdet ikke lenger bidrar til å bevare et sammenhengende naturområde med Stabbursdalen nasjonalpark.

Styret har derfor kommet frem til at omsøkt etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde er i strid med verneformålet. Herav følger også at det ikke er hjemmel for å etablere ny 420 kV kraftledningen etter forskriften § 3 punkt 1.2.

Forskriften § 3 punkt 1.3 åpner opp for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til fremføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer. Denne hjemmelen kalles en spesifisert dispensasjonsbestemmelse.

Om denne bestemmelsen står det i kongelig resolusjon følgende, sitat:
Nye kraftledninger krever særskilt tillatelse etter vurdering av konkret søknad. Det presiseres at vurderingen her kan være forskjellig fra situasjoner med oppgraderinger eller fornyelser av anlegg som er i drift på vernetidspunktet. Hvis et planlagt nytt anlegg ikke er i direkte konflikt med verne-formålet, kan det gis tillatelse til et slikt tiltak.

Nasjonalparkstyret oppfatter kongelig resolusjon dithen at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til tiltaket dersom det ikke er i direkte konflikt med verneformålet. I vurderingen av om dispensasjon skal gis etter en spesifisert bestemmelse, må dispensasjonsadgangen også vurderes i lys av verneformålet, naturforholdene m.v.

Etter vurdering av flere bestemmelser i forskriften for landskapsvernområdet, har nasjonalparkstyret kommet frem til at søknaden om etablering av ny 420 kV kraftledning kan behandles etter forskriften § 3 punkt 1.3 (fremføring av nye kraftlinjer, kabler eller telelinjer).

Dispensasjon fra vernebestemmelser er utøvelse av offentlig myndighet i henhold til natur-mangfoldloven § 7, slik at også de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 må vurderes ved en eventuell dispensasjon.

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven er:
- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8).
- Føre-var-prinsippet (§ 9).
- Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10).
- Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11).
- Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Prinsippene kommer til anvendelse ved behandling av søknader etter verneforskrifter. Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre lover. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen i dispensasjonssaker i verneområder, både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48.

Når forskriftene bruker formuleringer som *kan gi tillatelse til* betyr ikke dette at forvaltnings-myndigheten skal gi dispensasjon, men at forvaltningsmyndigheten kan vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi dispensasjon, jf. forskriften § 3 punkt 1.3.

Det er kun aktiviteten eller tiltaket som direkte følger av den aktuelle bestemmelse det kan gis dispensasjon til, det vil si fremføring av nye kraftledninger, kabler eller telelinjer. Om etablering av master også innbefattes i denne bestemmelsen, kan være tema for diskusjon. Nasjonalparkstyret legger til grunn at master og lignende for fremføring av kraftlinjer, kabler eller telelinjer er innbefattet i bestemmelsen.

Nasjonalparkstyret mener det foreligger god kunnskap om verneverdiene i Stabbursdalen landskaps-vernområdet, blant annet gjennom kongelig resolusjon av 20. desember 2002, forskrift for Stabburs-dalen landskapsvernområde, prosjektplan for besøksstrategi for Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde datert 5. februar 2018, sårbarhetsvurdering for Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde datert desember 2020, brukerundersøkelse i Stabbursdalen nasjonalpark (NINA Rapport 1650, sommeren 2018), Naturbase, Norsk rødliste for arter 2021, dokumenter i forbindelse med ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen m.v.

Nasjonalparkstyret vurderer at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å behandle søknaden fra Statnett om bygging av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde, jf. naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget. Det blir derfor ikke behov for å legge stor vekt på føre-var-prinsippet etter naturmangfoldloven § 9.

Grøft for nedgraving av topplinje
Graving av én grøft langs 420 kV kraftledningstraséen for nedlegging av én topplinje i bakken kan påvirke verneformål og verneverdier, jf. § 2, § 3 punkt 1.1 første avsnitt og § 3 punkt 2.1 i forskriften. Dersom det graves én grøft som omsøkt, vil massene som graves ut benyttes til å fylle igjen grøfta, hvorav toppmasser legges øverst. Siden grøfta kun er ca. 30 cm bred og ca. 70 cm dyp, antar nasjonalparkstyret at det som utgangspunkt ikke vil oppstå dreneringseffekter. Styret antar også at området forholdsvis raskt kan revegeteres, slik at det fremstår som tidligere. Situasjonen kan bli noe annerledes der grøfta skal gå over våtmarksområder, herunder for eksempel myrer. Etablering av grøfter i myrer kan føre til drenering av vann. Sprenging av fjell for etablering av grøfter for nedlegging av topplinje (jording) langs 420 kV traséen er også et tiltak som kan føre til dreneringseffekter. Etablering av grøft er etter nasjonalparkstyrets vurdering forbudt etter forskriften § 3 punkt 1.1, og kan dermed kunne komme i konflikt med verneformål og verneverdier.

Påvirkning av plantelivet
Når det gjelder påvirkning av plantelivet, er hogst av bjørk og felling av furutrær etter nasjonalpark-styrets vurdering forbudt, jf. forskriften § 3 punkt 2.1. Siden 420 kV kraftledningstraséen er ca. 4 km lang, kan det bli behov for å felle en del bjørk og furu for å få lagt topplinjene ned i bakken. Under forutsetning om at omfanget av hogst/felling blir tilstrekkelig stort, mener nasjonalparkstyret at tiltaket lett vil kunne komme i strid med verneformålet.

Rydding av vegetasjon rundt hvert mastepunkt (40 x 40 meter) og langs kraftledningstraséen, kan føre til at større mengder bjørk- og furuskog må hogges. Siden furuskogen er en svært viktig del av verne-formålet, vil et slikt tiltak etter nasjonalparkstyrets vurdering helt klart komme i strid med verne-formålet.

I vedlegg til søknaden fra Statnett er det lagt ved et kart som viser 420 kV kraftledningstraséen. I følge denne planlegges det å sette opp til sammen 19 stolper. Da det ved hvert mastepunkt skal graves en forholdsvis stor (20 x 20 meter) og dyp grop for etablering av master, vil mulighetene etter nasjonal-parkstyrets vurdering være store for at det oppstår dreneringseffekter, som i sin tur kan påvirke vegetasjonen i området rundt og dermed verneformålet.

Det største og mest synlige inngrepet vil være etablering av 19 master med synlige kraftledninger. Dette vil etter nasjonalparkstyrets vurdering helt klart påvirke verneformålet:

- Vi kan ikke lenger kalle området som egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til Stabbursdalen nasjonalpark.
- Det vil kunne påvirke samisk kultur og næringsutnyttelse på en negativ måte, spesielt reindrifta.
- Naturopplevelsen blir helt klart svekket gjennom en ny 420 kV kraftledning, slik at det ikke lenger blir like attraktivt for utøvelse av friluftsliv i landskapsvernområdet.
- Landskapsvernområdet bidrar ikke i samme grad som tidligere til å bevare et sammen-hengende naturområde med nasjonalparken.

Nasjonalparkstyret mener etableringen av mastefundament, master, kraftledninger og grøfter vil føre til en stor samlet belastning som vil være i konflikt med verneformålet og verneverdiene i landskapsvernområdet, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

På bakgrunn av vurderingene ovenfor som tilsier at omsøkt tiltak vil føre til store negative konsekvenser for verneverdiene, og være i strid med verneformålet, vil nasjonalparkstyret avslå søknaden fra Statnett om bygging av ny 420 kV kraftledning gjennom landskapsvernområdet.

Nasjonalparkstyret er klar over at den planlagte 420 kV kraftledningen fra Skaidi til Lebesby, og etter hvert også til Varangerbotn, styrker strømforsyningen i Øst-Finnmark og legger til rette for nærings-utvikling og ny kraftproduksjon.

Samtidig mener nasjonalparkstyret at alternative traséer som fjordkryssing m.fl. burde vært utredet bedre. Etter nasjonalparkstyrets vurdering kan det se ut til at Statnett har valgt traséen som et kompromiss mellom økonomi og hensynet til naturverdier, en løsning som etter styrets vurdering kommer svært uheldig ut for Stabbursdalen landskapsvernområde.

Det er positivt at det omsøkte tiltaket legger opp til at eksisterende 66- og 132 kV kraftledningene som går gjennom landskapsvernområdet i dag skal fjernes som følge av bygging av ny 420 kV kraftledning, hvorav 132 kV kraftledningen skal etableres som kabel delvis langs E6. At 66- og 132 kV kraft-ledningene skal fjernes, kan etter nasjonalparkstyrets vurdering likevel ikke være et argument for bygging av ny 420 kV kraftledning.

Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Vestre Porsangerveien 1335
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 77
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/stabbursdalen

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Saksbehandler Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen **Vår ref.** 2020/9317-29 432.3 **Deres ref.** **Dato** 22.09.2026

Avslag på søknad om etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområdet med plantelivsfredning

Stabbursdalen nasjonalparkstyre har i styremøte 18. september 2026 behandlet deres søknad om dispensasjon til etablering av ny 420 kV kraftledning gjennom Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning.

Vedtak og sakspapirer følger under.

Med hilsen

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen
seniorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:
1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

PORSANGER KOMMUNE	Postboks 400	9712	LAKSELV
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Asgeir Vagnhildhaug			

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/11932-2 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 17.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	53/2026	25.11.2026

Stabbursdalen nasjonalparkstyre - invitasjon til medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner

Innstilling fra forvalter

Stabbursdalen nasjonalparkstyre takker for invitasjonen til medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner.

Nasjonalparkstyret vurderer at Norges nasjonalparkkommuner gjør et viktig arbeid for å fremme nasjonalparkene og styrke verdiskaping, synlighet og lokal forankring av verneområdene. Nasjonalparkstyret mener likevel at medlemskap ikke er hensiktsmessig for oss.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre takker derfor nei til invitasjonen om medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Foreningen Norges nasjonalparkkommuner (NKPL) ble stiftet i 2015 av 20 kommuner med status som nasjonalparkkommune. I dag har foreningen 41 medlemmer. Foreningens formål er å stimulere og bidra til lokal verdiskaping og næringsutvikling med grunnlag i merkevaren Norges nasjonalparker. Målet er å være en felles stemme i spørsmål om natur, næring og samfunnsutvikling overfor politikere, myndigheter og andre aktører.
Se mer info på nasjonalparkkommuner.no

Foreningen åpner nå opp for at verneområdestyrer kan bli medlemmer, og har sendt ut en invitasjon med forespørsel om snarlig styrebehandling. Hvert enkelt styre må ta stilling til medlemskap. Nye medlemmer betaler et kapitalinnskudd som pr. i dag er på kr 29 000. Årlig kontingent for 2027 er kr 36 000.

NKPL opplyser om at det arbeides med forslag til endring av navn på foreningen.

Norges nasjonalparkkommuner (NPKL) har invitert alle verneområdestyrer i Norge til å bli medlemmer i foreningen.

Foreningen arbeider for å styrke nasjonalparkenes rolle som grunnlag for lokal verdiskaping, naturbasert reiseliv, stedsutvikling og lokal identitet. Gjennom sitt arbeid løfter foreningen

fram nasjonalparkkommunenes interesser overfor statlige myndigheter, bidrar til erfaringsutveksling og utvikler ulike verktøy og ressurser for medlemmene.

Invitasjonen fra NPKL er sendt til alle verneområdestyrer, og hvert styre må selv ta stilling til om medlemskap er ønskelig.

Svar fra Miljødirektoratet på spørsmål om medlemskap kom 16.11.2026 og ligger vedlagt.

Vurdering

Forvalter vurderer at Norges nasjonalparkkommuner gjør et viktig arbeid for å synliggjøre nasjonalparkene og verneområdenes betydning for lokalsamfunnene. Foreningen er en tydelig stemme i samfunnsdebatten og bidrar til erfaringsutveksling, nettverksbygging og formidling av gode eksempler fra hele landet.

Spørsmålet er likevel ikke om foreningen gjør et godt arbeid, men om det er riktig at verneområdestyrene blir medlemmer.

Verneområdestyrene er statlige forvaltningsorgan oppnevnt av Miljødirektoratet. Styrenes hovedoppgave er å forvalte verneområdene i tråd med verneforskrifter og naturmangfoldloven. Etter forvalters vurdering er det viktig å være tydelig på forskjellen mellom rollen som forvaltningsmyndighet og rollen som interesseorganisasjon. Flere av sakene som NKPL har løftet fram de siste årene, som politisk arbeid for å øke kompensasjonen for vern, er oppgaver som er mer naturlig å ta tak i for en interesseorganisasjon enn for en forvaltningsmyndighet.

Norges nasjonalparkkommuner er etablert som en medlemsorganisasjon for kommuner, selv om de nå inviterer til bredere medlemskap. Forvalter mener det fortsatt bør være kommunene som har ansvaret for å delta i og påvirke denne typen organisasjoner. Dersom verneområdestyrene blir medlemmer, kan det bli mindre tydelig hvor ansvaret for verdiskaping, næringsutvikling og politisk påvirkning omkring verneområdene ligger. Det er etter forvalters syn viktig at kommunene beholder eierskapet til dette arbeidet.

Forvalter er også usikker på hvilken nytte et medlemskap vil gi verneområdestyrene. Mange av de oppgavene og arenaene som trekkes fram i invitasjonen ivaretas allerede gjennom eksisterende samarbeid mellom verneområdeforvaltningen, Miljødirektoratet, kommunene og andre aktører, som rådgivende utvalg.

Medlemskap vil i tillegg innebære økonomiske forpliktelser i form av et startinnskudd og en relativt høy årlig medlemskontingent. Dette må vurderes opp mot styrets øvrige disponering av tilgjengelige midler.

Forvalter mener derfor at styret bør ha kontakt med Norges nasjonalparkkommuner i saker der dette er formålstjenlig, men at det per i dag ikke er naturlig å gå inn som medlem av organisasjonen.

På denne bakgrunn anbefaler forvalter at styret takker for invitasjonen, men ikke søker medlemskap i Norges nasjonalparkkommuner.

Fra: "Østereng, Geir" <geir.ostereng@statsforvalteren.no>/span>
Sendt: mandag 16. november 2026 10:29:05
Til: "Liplass, Marianne Ishaug" <marianne.ishaug.liplass@statsforvalteren.no>
Emne: VS: Info til alle forvaltere knyttet til henvendelser om medlemskap for verneområdestyrer i ulike foreninger

Hei, se e-post.

Mulig også Stabbursdalen også har mottatt tilbud om å bli med i Norges nasjonalparkkommuner.

Vi snakke litt om dette i forrige forvaltermøte.

Mvh.

Geir

Fra: Ingrid Moe Dahl <ingrid.moe.dahl@miljodir.no>
Sendt: mandag 16. november 2026 10:19
Til: Ingrid Moe Dahl <ingrid.moe.dahl@miljodir.no>
Kopi: Kim Daniel Hansen <kim.daniel.hansen@miljodir.no>; Kjell Tore Hansen <kjell.tore.hansen@miljodir.no>; Ingrid Vaagland Stav <Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no>; Line-Kristin Larsen <Line-Kristin.Larsen@miljodir.no>; anette.hornnas <anette.hornnas@miljodir.no>; Gaute Sønstebø <gaute.sonstebo@miljodir.no>
Emne: Info til alle forvaltere knyttet til henvendelser om medlemskap for verneområdestyrer i ulike foreninger

Hei, alle forvaltere!

Vi har den siste tiden mottatt henvendelser fra flere av dere knyttet til en invitasjon om medlemskap som er sendt til nasjonalpark- og verneområdestyrer fra foreningen Norges nasjonalparkkommuner (NPKL).

Vi har bl.a. fått spørsmål om hvordan Miljødirektoratet stiller seg til invitasjonen og et eventuelt medlemskap i foreningen med tanke på styrenes mandat og hvordan vi stiller oss til det økonomiske aspektet ved et slikt medlemskap.

Ettersom vi forstår det slik at invitasjonen er sendt til alle styrene, og for å sikre at dere alle dermed mottar samme informasjon, sender jeg denne e-posten til alle forvaltere. Selv om dette kommer på bakgrunn av spørsmål knyttet til medlemskap i NPKL vil det samme gjelde medlemskap i ulike foreninger.

Kort bakgrunn:

Først ønsker jeg å redegjøre litt for noen forhold her for dere som ikke er kjent med statusen "nasjonalparkkommune" eller foreningen fra tidligere.

Nasjonalparkkommune er en status kommuner kan søke om å få dersom de har et

nasjonalparkareal på land innenfor kommunegrensen større enn 1 km2. Kommuner som er søknadsberettiget, kan søke om å bli godkjent som nasjonalparkkommune når kommunestyret har gjort vedtak om at kommunen skal oppfylle et sett kriterier for nasjonalparkkommuner. Det er Miljødirektoratet som behandler disse søknadene og kan tildele statusen. Det følger ikke noen økonomiske midler med å få statusen, men kommunene har kunnet søke på tilskuddsordningen "Verdiskaping basert på naturarven". Tilskuddsordningen er foreslått lagt ned i forslaget til Statsbudsjett som ble lagt frem i oktober. Nasjonalparkkommunene er aktører under merkevaren Norges nasjonalparker i likhet med styrene og besøkssentrene, med sine føringer til bruken av merkevaren.

Norges nasjonalparkkommuner (NPKL) er en medlemsforening hvor de kommunene som har fått statusen som nasjonalparkkommune kan søke medlemskap. Årsmøtet i foreningen vedtok i juni 2026 at også verneområdestyrer og besøkssentre autorisert av Miljødirektoratet kan være medlemmer. NPKL mottar direktebevilgning (driftstilskudd) over Statsbudsjettets post 76 på kap. 1400 (Klima og miljødepartementet). De mottar ikke midler over post 1420.21 som er den posten som dekker bl.a. driftsmidler til nasjonalpark- og verneområdestyrene. Foreningen har også hatt anledning til å søke midler over tilskuddsordningen "Verdiskaping basert på naturarven" og har andre inntekter bl.a. gjennom medlemskontigenten.

Miljødirektoratet har et årlig dialogmøte med foreningen der vi diskuterer aktuelle forhold som er relevante for begge aktører, slik som kriteriene for statusene nasjonalparkkommuner og -landsbyer, informasjon om relevante oppdrag eller prosjekter og merkevaren Norges nasjonalparker.

Det er ellers ingen formell tilknytning mellom direktoratet og foreningen og de er en helt fristilt organisasjon når det gjelder eksempelvis foreningens vedtekter, medlemmer, mv.

<u>Svar på spørsmål fra forvaltere knyttet til invitasjonen til verneområdestyrene:</u>

Vi er bedt om å svare på om Miljødirektoratet mener at medlemskap i NPKL, eller tilsvarende foreninger og organisasjoner, ligger innenfor mandatet og formålet som følger av vedtektene for nasjonalpark- og verneområdestyrer fastsatt av Miljødirektoratet.

Nasjonalpark- og verneområdestyrene er offentlige forvaltningsorganer som utøver myndighet på vegne av staten, og er en del av staten som juridisk person. Styrene har myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Styrene har et mandat og oppgaver som fremgår av styrenes vedtekter. Det gir føringer for hvilke oppgaver styrene *skal* utføre og prioritere. Styrene skal behandle søknader og fatte vedtak, behandle klager på sine vedtak som forberedende klageinstans, følge opp ulovlige forhold, utarbeide og revidere forvaltningsplan, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging, mv.

I styrenes vedtekter står det også at *Nasjonalpark-/verneområdestyret kan legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven i samsvar med besøksstrategi og forvaltningsplan. Nasjonalpark-/verneområdestyret bør innlede et samarbeid med lokalt reiseliv, øvrig reiseliv og aktuelle besøkssenter i dette arbeidet for å sikre at hensynet til verneområdet ivaretas. Nasjonalpark-/verneområdestyret er forvaltningsmyndighet og skal ikke opptre som kommersiell aktør.*

Generelt vil det avhenge av vedtektene til den enkelte forening hvorvidt verneområdestyret kan være medlem. Noen foreninger åpner for medlemskap for offentlige organer, juridiske personer eller virksomheter, mens andre begrenser medlemskapet til fysiske personer.

På generelt grunnlag ønsker vi å oppfordre styrene til godt samarbeid med kommunene som er tilknyttet de verneområdene styrene forvalter samt reiseliv, mv. Vi har også gode eksempler på allerede gjennomførte samarbeidsprosjekter mellom verneområdestyrer og nasjonalparkkommuner med utvikling av eksempelvis informasjonstiltak, innfallsporter/informasjonspunkter og liknende der nasjonalparkkommunene og styrene har brukt sine ulike roller under merkevaren til å gi de besøkende god og bred informasjon om både verneområder og tilbud i kommunen.

Vi har så også fått spørsmål om hvorvidt innskudd, medlemskontingenter og andre medlemsrelaterte kostnader til NPKL eller tilsvarende organisasjoner kan finansieres over kapittel 1420 post 21.

Selv om det er flere typer utgifter som, i henhold til postformålet, kan dekkes over denne budsjettposten, er det viktig at styrene gjør en grundig prioritering av sine oppgaver og søker midler på bakgrunn av dette. Medlemskap i foreninger regnes å være en utgift over driftsbudsjettet (kapittel 1420 post 21), men styrene kan ikke regne med å få økte tildelinger som følge av slike medlemskap. Det vil si at slike utgifter må vurderes innenfor til enhver tid tildelte rammer og sees i sammenheng med andre driftsutgifter på samme budsjett, slik som utgifter til møtevirksomhet mv. Som dere er godt kjent med er tildelingene til enhver tid avhengig av gjeldende års budsjettrammer og det kan derfor ikke gis garantier for størrelser på tildeling fra år til år.

Av habilitetshensyn bør styrene som offentlig forvaltningsorgan gjøre grundige vurderinger rundt evt. medlemskap i foreninger og organisasjoner. Tilsvarende vurderinger må også gjøres rundt medlemskap som innebærer å påta styret forpliktelser knyttet til økonomiske utgifter.
Styrene må ta med i vurderingen om dette kan løses innenfor de rammene de får tildelt eller om det i så fall potensielt vil kunne gå på bekostning av aktivitet styret skal utføre i henhold til vedtektene. Lovpålagte oppgaver skal prioriteres.

Skulle det være ytterligere spørsmål knyttet til dette må dere bare ta kontakt.

Hilsen

Ingrid Moe Dahl
seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633
ingrid.moe.dahl@miljodir.no

Miljø-
direktoratet

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no
sentralbord: 73 58 05 00

Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/11487-1 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 19.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	54/2026	25.11.2026

Stabbursdalen nasjonalpark - Tiltaksmidler 2027

Innstilling fra forvalter

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vedtar å innarbeide følgende tiltak i henhold til tiltaksplanen for 2027, dersom alle forutsetninger ligger til rette for det:

- Restaurering av Dilljohkabrua
- Utbedring av sti og bygging av steintrapp til Dilljohkabrua
- Flislegging av sti til Dilljohkabrua
- Elgtelling
- Bastingammen – restaurering
- Vedlikehold av Lompolaveien
- Bygge overgangstrapper i reingjerdet
- Merke eksisterende turstier
- Utbedring av stien til Rørkulphytta
- Restaurering av kjøreskader

Forvaltern delegeres myndighet å innhente priser, sette opp budsjett og finansieringsplaner for prosjektene. Forslag til endelig tiltaksplan for 2027 sendes nasjonalparkstyre for vedtak før fristen 8. januar 2027.

Tildeling av midler vil komme på slutten av februar 2027 og endelig prioritering av tildelte midler tas på første styremøte i 2027.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Hvert år blir forvaltningen av Stabbursdalen landskapsvernområde og nasjonalpark tildelt midler for å styrke og ivareta verneverdiene i landskapsvernområdet og nasjonalparken. Dette er statlige investeringsmidler som skal gå til investering i informasjon, skjøtsel og tilrettelegging, samt anskaffelser til nødvendig utstyr for å ivareta verneformålet. Hvor mye midler som blir tildelt forvaltningen er avhengig av innmeldt behov fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre, og hvor mye som blir prioritert av Miljødirektoratet. Tildelingen er en rammetildeling med mulighet til å disponere midlene mellom innmeldte tiltak som er innenfor postformålet til kap./post 1420.31 i statsbudsjettet, og er i tråd med strategien for bruk av

midler til tiltak i verneområder. Frist for innmelding i ESS (elektronisk søknadssenter) er **8. januar 2027**.

Nasjonalparkstyre har ikke vedtatt en besøksstrategi eller en forvaltningsplan. Det er alikevel en naturlig innfallsport til verneområdet og nasjonalparken, og det er dermed også det mest naturlige startstedet for ferdsel inn i landskapsvernområdet og nasjonalparken.

I 2027 ønsker vi å jobbe videre med en forvaltningsplan, men vi ønsker også å få på plass en midlertidig besøksstrategi, slik at midlene vi søker om kan ses i sammenheng med denne. Det er et mål å få utarbeidet en brosjyre på flere språk, med et oppdatert kart over området.

Målet med forvaltningen av verneområder er å redusere trusler mot verneverdiene slik at verneformålet ivaretas.

Strategien for å nå dette målet er å prioritere tiltak som retter seg mot en bedre tilstand i verneområdene. Tiltakene skal redusere trusler mot verneverdiene, og både restaureringstiltak, skjøtselstiltak og informasjons- og tilretteleggingstiltak er nødvendige for å ivareta verneformålet.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke trusler mot verneverdiene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Besøksforvaltningstiltak i verneområder med høyt besøkstrykk
5. besøksforvaltningstiltak i øvrige verneområder
6. besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugleetårn mm.)

Vurdering

Nasjonalparkstyret vil i 2027 utarbeide en besøksstrategi for verneområdene. Tiltakene det søkes om midler til vurderes å være i tråd med formålet om å ivareta verneverdiene, redusere slitasje på naturmiljøet og legge til rette for gode opplevelser for besøkende.

Restaurering av Dilljohkabrua
For å komme inn i nasjonalparken og opp til Stabbursfossen må besøkende krysse Dilljokha ved Dilljohkabrua. I 2026 ble det gjennomført kontroll av brua av et sertifisert selskap. Kontrollrapporten identifiserte nødvendige vedlikeholds- og restaureringstiltak til en samlet kostnad på 100 000 kroner. For 2027 søkes det derfor om midler til gjennomføring av de anbefalte tiltakene.

Kostnad: 100 000 kr

Utbedring av sti og bygging av steintrapp til Dilljohkabrua
I forbindelse med planlagt flislegging av stien til Dilljohkabrua har en lokal entreprenør vært på befaring for å vurdere behovet for forarbeid før utbedring av stien. Flere større steiner bør fjernes før videre tilrettelegging gjennomføres. Det er også behov for å etablere en steintrapp i den bratte bakken ned mot brua. Denne bakken er ikke egnet for flislegging og det er derfor

et ønske å etablere en lengre varende løsning.

Kostnad: 900 000 kr

Flislegging av sti til Dilljohkabrua
I 2026 ble det bestilt 35 m^3 furuflis til stien mellom Lompolaparkeringen og Dilljohkabrua, men arbeidet ble ikke gjennomført. Flisa må fraktes inn med helikopter (40 000,-) og legges ut langs traseen. Grunneierforeningen vil bidra med merking av trasé, forarbeid og utlegging av stokker som skal holde flisa på plass (200 000,-). Selve utleggingen planlegges gjennomført med dugnadsinnsats fra elever ved idrettslinja ved Lakselv videregående skole, med det trengs midler til transport og kost (15 000,-). Tiltaket vil bidra til å kanalisere ferdselen og redusere slitasjen på vegetasjonen langs stien.

Kostnad: 255 000 kr

Elgtelling
Det er behov for fortsatt kartlegging av elgbestanden i verneområdene som følge av høyt beitetrykk på furuskogen. Manglende foryngelse av furuskog er en utfordring flere steder i området. Elgtelling har gjennom flere år gitt viktig kunnskap om bestandens utvikling. Det søkes om midler til gjennomføring av kartlegging i 2027. Tellingen vil bli gjennomført med helikopter og/eller drone.

Kostnad: 80 000 kr

Bastingammen – restaurering
Bastingammen ble oppført i 2018 etter at den tidligere gammen brant ned. Gammen ligger i den nordvestlige delen av nasjonalparken, om lag 12.5km fra E6, og fungerer som et viktig tilbud for brukere av området. Det er nå påvist råteskader i konstruksjonen, og det er behov for restaurering for å hindre ytterligere forringelse. Tiltaket omfatter transport av materiell og innleie av ekstern arbeidskraft til restaureringsarbeidet. Det har blitt søkt om midler til Bastingammen i tre påfølgende år (2024, 2025 og 2026) og det er viktig å få gjort noe med disse skadene for å sikre at bygget kan brukes videre.

Kostnad: 300 000 kr

Vedlikehold av Lompolaveien
Lompolaveien er den viktigste adkomsten til Stabbursdalen landskapsvernområde og nasjonalpark. Veien benyttes av lokalbefolkning, hytteeiere, reindriften og turister, og leder fram til parkeringsplassen som fungerer som det naturlige startpunktet for besøkende i området. Gjennom flere år har veien hatt behov for vedlikehold. Bindemassene er i stor grad forsvunnet, og det er behov for tilførsel av nye masser for å opprettholde tilfredsstillende standard. Det vil også være et behov for å tilføre salt eller annet bindestoff, for å hindre at topplaget støver bort.

Kostnad: 1 000 000 kr

Bygging av overgangstrapper i reingjerdet
Flere av stiene i landskapsvernområdet krysser reingjerder. Dagens løsning med porter medfører utfordringer fordi portene av og til blir stående åpne etter passering. Dette skaper problemer for reindriften og kan føre til uønskede situasjoner med rein på feil side av gjerdet. Det er også behov for å restaurere en større port som er skadet etter lynnedslag, samt etablere en ny port på en strekning hvor gjerdet gjentatte ganger har blitt klippet opp.

Overgangstrapper vil redusere behovet for porter på utvalgte steder og samtidig gjøre kryssing enklere for brukerne av området.
Kostnad: 80 000 kr

Merking av eksisterende turstier
Det er behov for å gjennomgå og oppgradere merkingen på flere av de eksisterende turstiene i verneområdet. Dette gjelder særlig strekningene fra Okselv til Snekkernes og fra Lompolaveien til Stuorra Binjalvárri og Fossekulpen. Turstiene er allerede merket, men flere av merkene er skadet, utydelige eller har forsvunnet over tid.
Stiene er tradisjonelle ferdselsårer som har vært brukt gjennom flere generasjoner, samtidig som området har mange førstegangsbesøkende. God merking bidrar til å kanalisere ferdselen langs etablerte traseer og reduserer risikoen for at besøkende etablerer nye spor i terrenget. Tiltaket vil dermed bidra til å redusere slitasje på vegetasjon og andre naturverdier, samtidig som det gjør det enklere og tryggere å ferdes i området. Arbeidet planlegges gjennomført ved bruk av innleide tjenester eller i samarbeid med lokale lag og foreninger.

Kostnad: 50 000kr

Utbedring av sti til Rørkulphytta
Stien mellom Lompolaparkeringen og Rørkulphytta var opprinnelig planlagt flislagt i 2026, men tiltaket ble ikke gjennomført. Området er allerede tilrettelagt med hytte, informasjonsposter og annen besøksrettet infrastruktur.

Dagens sti er bred, steinete og består flere steder av parallelle tråkk, noe som bidrar til økt terrengslitasje. Etter dialog med Miljødirektoratet ønsker styret å utrede mindre inngripende og reversible tiltak, som klopper på deler av strekningen, for å samle ferdselen og redusere slitasjen på naturmiljøet. Det vil også være aktuelt å vurdere revegetering av områder som er påvirket av ferdsel.

Kostnad: 400 000kr

Restaurering av kjøreskader
Det har gjennom flere år blitt arbeidet med kartlegging av kjøreskader i nasjonalparken. Prosjektet omfatter to prioriterte kjøretraseer som benyttes av reindriften og som går gjennom områder med myr og våtmark. Omfattende kartleggingsarbeid er gjennomført for å dokumentere skadeomfanget og identifisere hvilke strekninger som bør prioriteres først.
Det er nå behov for å igangsette konkrete restaureringstiltak på utvalgte delstrekninger. Målet er å redusere videre slitasje på naturmiljøet, bedre tilstanden i sårbare våtmarksområder og samtidig legge til rette for en mer bærekraftig bruk av traseene. Tiltaket vil bidra direkte til å ivareta verneverdiene i nasjonalparken.

Kostnad: 350 000 kr

SNO-ressurs 2027

SNO (statens naturoppsyn) er forvaltningsmyndighetens feltpersonell.
Nasjonalparkstyret bestiller hvert år feltoppdrag fra SNO. Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av oppdrag og oppfølging av bevaringsmål som SNO har ansvar for.
Forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet skal bruke Naturoppdrag, både i planlegging og gjennomføring av oppdrag i verneområdene.

Forvalterne har på slutten av hvert år møte med SNO lokalt der vi sammen ser på ulike tiltak der SNO har mulighet til å bidra det kommende året. I år blir møte på teams, i løpet av styremøte 25. november.

Hvis verneområdestyret ønsker det kan det være aktuelt å invitere SNO til å komme på et møte med verneområdetstyret for å fortelle om sitt arbeid, hva som er deres hovedoppgaver og hvordan forvaltning og SNO samarbeider.

Alle tiltak som det ønskes at SNO bidrar med legges inn i https://naturoppdrag.miljodirektoratet.no/

Her er en oversikt over tiltak det ønskes at SNO bidrar til i 2027:

Nasjonalparken

- Oppføring av underskilt og kontroll av vernegrenseskilt
  - Videreføring av oppdrag
  - Vet styret noe om hvor mange og plassering av «forbud mot motor på båter» skilt?

- Drift av bygg
  - SNO melder inn behov for supplering av utstyr eller utbedring fra bygg i verneområdet

- Kontroll av merkestikker
  - Videreføring av oppdrag ved Ceakkojohka

- Kjøreskader
  - Bidra til å velge ut 1-3 prioriterte strekninger/steder
  - Kontroll av at kloppleggingen er utført i henhold til avtale.

- Kontroll av bygg og anlegg
  - Videreføring av oppdrag

- Elgtelling
  - Være med i helikopter evt ut i felt hvis det skal gjøres med drone
  - Gjelder også landskapsvernområde

Landskapsvernområdet

- Kontroll av grustak
  - Videreføring av oppdrag

- Oppsyn av campingvogner/biler
  - Videreføring av oppdrag

- Stislitasje
  - Være med når nasjonalparkstyret arrangerer dugnad med utkjøring av flis

- Kontroll av tiltak overgangstrapper i reingjerder
  - Kontrollere at tiltak er fullført etter avtale

- Kontroll av bygg og anlegg
  - Videreføring av tiltak

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/11487-2 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 17.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	55/2026	25.11.2026

Stabbursdalen nasjonalpark - Driftsmidler 2027

Innstilling fra forvalter

Verneområdetstyret melder inn følgende behov for midler til drift av nasjonalparkstyret:

Hva	kroner	merknad
Drift av styret	550 000,-	4 medlemmer – alle er avhengig av bil for å komme på styremøter. Minst 4 styremøter per år, befaring i verneområdet, studietur til en annen nasjonalpark, regionale og nasjonale samlinger og møter. Samt utgifter til rådgivende utvalg. Basert på erfaringstall
Planarbeid- prosjektstilling	1 350 000,-	Midler til lønn og overhead med ansettelsesforholdet hos Statsforvalteren. Stillingen skal bidra til å få fullført en besøksstrategi og forvaltningsplan for verneområdene.
Drifts- og vedlikeholdsmidler	50 000,-	Midler til årlig drift av nasjonalparken. Det er behov for ved til hytter, gammer og bålplasser i verneområdene. Festeavgifter på to bygg i nasjonalparken. Tømming av doer i verneområdene.
Forvaltningsplan	200 000,-	Det vil i 2027 bli jobbet med besøksstrategi og forvaltningsplan. Dette inkluderer møter, høringer og andre utgifter i forbindelse med forvaltningsplanarbeid

Forvalter delegeres myndighet til å gjøre endringer i regnskapet dersom det er behov for det.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Det må meldes inn behov for midler til drift av verneområdestyret, samt midler til arbeid med forvaltningsplaner, besøksstrategier og skjøtselsplaner. I tillegg må nasjonalparkstyret melde inn behov for midler til tiltak i verneområdene.

Ved søknader om midler til drift av nasjonalpark og nasjonalparkstyrene må det settes opp et budsjett som viser forventede utgifter til reise- og møtegodtgjøring for medlemmer av styrene, samt evt. reiseutgifter for medlemmer av rådgivende utvalg.

Ved søknad om midler til dekking av utgifter i forbindelse med utarbeiding av forvaltningsplaner, besøksstrategier og skjøtselsplaner kan det søkes om midler til utgifter som nødvendige kartlegginger og medvirkningsprosesser (møter).

Verneområdestyret må sette opp forslag til budsjett for styret. Ønsker om driftsmidler meldes inn i ESS over post 1420.21.

Informasjon fra Miljødirektoratet:
Informasjon er i år lagt på Statsforvalternett under Miljødirektoratet. Utdrag fra informasjonen derfra angående driftsmidler følger under:

«Det skal kun leveres en søknad per embete/styre innen hver frist. Vi anbefaler at embetene etablerer egne rutiner for intern samordning.

- På grunn av begrensede økonomiske rammer og handlingsrom, ber vi embetene om å være realistiske i vurderingen av hvilke prosjekter/aktiviteter/tiltak som faktisk lar seg gjennomføre i det kommende budsjettåret. Vi ber samtidig om at innmeldte behov i størst mulig grad er konkretisert og klare for oppstart.
- Hvert prosjekt/tiltak/aktivitet registreres som et eget behov. Det kan derfor registreres flere behov innenfor samme fagområde.

[…]

Verneområder som forvaltes av styrer
For verneområder som forvaltes av styrer, skal styrene melde inn behov for midler over kapittel/post **1420.21** i ESS. Dette gjelder følgende:

- Drift av nasjonalpark- og verneområdestyrer
- Forvaltningsplaner og besøksstrategier for nasjonalparker og andre store verneområder

Dersom rammene tillater det vil det også kunne gis midler til nødvendige kartlegginger som grunnlag for forvaltningsplaner og besøksstrategier samt utarbeidelse av skjøtselsplaner. Det samme gjelder oppdatering av nettsider og andre informasjonsbehov som ikke dekkes over tiltaksmidler.
Kontaktperson: Ingrid Moe Dahl
[…]»

Vurdering

Styret for Stabbursdalen nasjonalpark består av fire faste medlemmer. Nasjonalparkstyre skal i hht. vedtektene ha minst firestyremøter årlig. Vi har ett styremedlem som skal reise fra

Hammerfest, et fra Alta og to fra Lakselv og omegn. I tillegg bør også styret har minst et årlig møte med rådgivende utvalg.

Styret skal ha mulighet til at alle medlemmer deltar på ulike samlinger og konferanser, eller at styret reiser på studietur i inn- eller utland.

I 2027 legges det opp til studietur til en av de andre styrene i Troms og Finnmark for å lære av hverandre og få inspirasjon til hva som er gjort i naboområdene våre.

Det vil også bli planlagt en befaring i områdene våre.

Det vil i 2027 bli jobbet med en midlertidig besøksstrategi, som kan være utgangspunkt for tiltak og drift, inntil forvaltningsplan og besøksstrategi er ferdigstillt og vedtatt.

Det ble i 2023 åpnet for at man kan søke om midler til noe drift av tilretteleggingen i verneområdene. Stabbursdalen nasjonalparkstyre står for drift av toalettet ved Rørkulphytta, Bastingammen og Lompolaparkeringen, og må påberegne årlige utgiftet til vedlikehold av annleggene sine. Det vil variere hvor mye man har behov for per år ut fra hva som er nødvendig å gjøre det året. Det må påberegnes årlige driftsutgifter på ved til bålplassene.

For Stabbursdalen nasjonalparkstyre er summen på denne potten 50 000kr. Dette søkes om sammen med driftsmidlene.

Forslag til budsjett til styret er basert på tidligere års driftsbudsjett. Under her er forslag til budsjett som grunnlag for søknad om midler til Miljødirektoratet:

Hva	kroner	merknad
Drift av styret	550 000,-	4 medlemmer – alle er avhengig av bil for å komme på styremøter. Minst 4 styremøter per år, befaring i verneområdet, studietur til en annen nasjonalpark, regionale og nasjonale samlinger og møter. Samt utgifter til rådgivende utvalg. Basert på erfaringstall
Planarbeid- prosjektstilling	1 350 000,-	Midler til lønn og overhead med ansettelsesforholdet hos Statsforvalteren. Stillingen skal bidra til å få fullført en besøksstrategi og forvaltningsplan for verneområdene.
Drifts- og vedlikeholdsmidler	50 000,-	Midler til årlig drift av nasjonalparken. Det er behov for ved til hytter, gammer og bålplasser i verneområdene. Festeavgifter på to bygg i nasjonalparken. Tømming av doer i verneområdene.
Forvaltningsplan	200 000,-	Det vil i 2027 bli jobbet med besøksstrategi og forvaltningsplan. Dette inkluderer møter, høringer og andre utgifter i forbindelse med forvaltningsplanarbeid

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/402-36 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 17.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	56/2026	25.11.2026

Møteplan for Stabbursdalen nasjonalparkstyre 2027

Innstilling fra forvalter

Saken legges fram uten innstilling til vedtak

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

I henhold til vedtektene bør styret ha minst fire møter hvert år og ellers når lederen bestemmer.

Det første styremøtet legges til slutten av februar/begynnelsen av mars da vi har fått tildelt midlene for 2027

Forvalter foreslår å ha et styremøte i kombinasjon med en befaring i verneområdet.

I forbindelse med opplæring av sametingsrepresentant, har vi forvaltere i Troms og Finnmark foreslått i mai/juni for regional forvaltersamling og kompetansedag for Sametingsrepresentanter. Dato er ikke satt og representanten informeres når endelig dato kommer.

Forvalter foreslår at det gjennomføres en studietur i løpet av 2027. Det kan for eksempel være Øvre Dividalen, Ånderdalen eller Reisa nasjonalpark.

Årets siste styremøte pleier å gjennomføres i slutten av november eller starten av desember og kan kombineres med en julemiddag om ønskelig.

Vurdering

Styremedlemmene sjekker sine respektive kalendere og setter opp en møteplan som ikke kommer i konflikt med møtene i de andre politiske vervene deres, så langt det lar seg gjøre.

Styret må også bestemme om og i tilfellet hva de ønsker å gjøre på befaring i eget område. Er det noe spesielt de ønsker å sjekke.

Det er også mulig å besøke et annet styre i nærheten med like områder som oss. For erfaringsutveksling og se hvordan andre styrer gjør ting. De mest relevante er da Ånderdalen, Øvre Dividalen og Reisa nasjonalparker.

Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/402-40 **Saksbehandler:** Marianne Ishaug Liplass **Dato:** 19.11.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/Rautu	57/2026	25.11.2026

Eventuelt til styremøte 25. november

Innstilling fra forvalter

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Vurdering

Vedlegg:
1 Til Klima med tillegg

Til Klima- og miljødepartementet

Prinsipiell avklaring av rammene for lokal forvaltning

Motorferdsel i Stabbursdalen nasjonalpark

Stabbursdalen nasjonalparkstyre ber Klima- og miljødepartementet foreta en prinsipiell gjennomgang av Miljødirektoratets praksis i saker om motorferdsel med snøskuter til hytter og gammer i Stabbursdalen nasjonalpark. Sakene kan bygge på ulike tillatelses- og dispensasjonsbestemmelser, men reiser de samme prinsipielle spørsmålene om bruk av standardnormer, kontrollvilkår og overprøving av styrets skjønn.

Henvendelsen gjelder ikke først og fremst hvorvidt riktig antall er tre, seks, tolv eller seksten turer. Den gjelder hvilket rettslig og forvaltningsfaglig grunnlag Miljødirektoratet har for å praktisere standardiserte antallsnormer og kjørebok som førende vilkår, og hvilket reelt skjønnsrom som da gjenstår for det lokale nasjonalparkstyret.

Bakgrunnen for lokal forvaltning

Stortinget og regjeringen innførte i 2009 en ny forvaltningsmodell for nasjonalparker og store verneområder. Politisk sammensatte nasjonalpark- og verneområdestyrer skulle gi forvaltningen lokal forankring og større legitimitet, samtidig som verneområdene fortsatt skulle forvaltes innenfor naturmangfoldloven og den enkelte verneforskriften.

Styret opplever at dette lokale handlingsrommet blir vesentlig innsnevret når Miljødirektoratets standardiserte praksis i realiteten blir avgjørende, selv om styret har foretatt en konkret vurdering etter verneforskriften.

Styret forholder seg til verneforskriften

Verneforskriften for nasjonalparken åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter. Forskriften fastsetter ikke en bestemt kvote eller standardgrense for antall turer. Den inneholder heller ikke et generelt krav om kjøreseddel eller kjørebok.

Saker om transport til gammer kan ha et annet hjemmelsgrunnlag og må vurderes etter bestemmelsen som gjelder i den enkelte saken. Det prinsipielle spørsmålet om bruk av standardnormer og overprøving av styrets konkrete skjønn gjør seg likevel gjeldende også i disse sakene.

Styret har lagt til grunn at vår oppgave er å vurdere om den omsøkte transporten er nødvendig, og om den kan gjennomføres innenfor verneforskriftens rammer uten å komme i konflikt med verneformålet. Det er denne konkrete behovs- og vernevurderingen som etter vårt syn skal være styrende.

Miljødirektoratet har likevel redusert tillatelser vedtatt av styret med henvisning til en etablert praksis på tre turer til gammer og seks turer til hytter. Direktoratet har også innført kjørebok som vilkår i sakene.

I brev 5. oktober 2026 uttaler Miljødirektoratet at de standardiserte normene bygger på en forvaltningsfaglig vurdering av det alminnelige transportbehovet i verneområder. Samtidig understreker direktoratet at normene ikke er absolutte, men et utgangspunkt for likebehandling.

Etter styrets syn er det uklart hvilken rettslig og forvaltningsfaglig status disse normene har. De følger ikke av verneforskriften, og direktoratet har ikke vist til noen bindende forskrift eller offentlig instruks som fastsetter tre eller seks turer som normalgrense.

Når normene likevel brukes slik at styret og søker må dokumentere særlige forhold for å få tillatelse til flere turer, fungerer de i praksis som begrensninger i verneforskriftens handlingsrom.

Føringene i den kongelige resolusjonen

Den kongelige resolusjonen 20. desember 2002 er et sentralt tolkningsgrunnlag for verneforskriften. Det fremgår at vernet ble utformet slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skulle kunne fortsette, samtidig som området skulle sikres mot inngrep i strid med verneformålet. Resolusjonen fremhever også områdets betydning for samisk kultur og tradisjon, og at vernet ikke skulle være til hinder for tradisjonell samisk bruk av området.

Når det gjelder motorferdsel, legger resolusjonen til grunn at ferdselen skal holdes på et lavest mulig nivå og bare benyttes når transporten er nødvendig. Samtidig presiseres det at vurderingen av nødvendighet skal bygge på at «ulempene med motorferdsel veies opp mot det enkelte transportbehovet».

Etter styrets syn understøtter dette en konkret vurdering i hver enkelt sak. Resolusjonen fastsetter ikke en standardkvote på tre eller seks turer, men forutsetter en avveining mellom den faktiske belastningen og det konkrete transportbehovet. Styret ber departementet avklare hvordan Miljødirektoratets standardiserte normer skal praktiseres innenfor denne rammen.

En standardnorm kan ikke erstatte den konkrete vurderingen

Styret anerkjenner behovet for likebehandling og en forsvarlig og kunnskapsbasert forvaltning. Likebehandling innebærer imidlertid ikke at ulike saker og områder alltid skal ende med samme antall turer.

Stabbursdalen har egne geografiske, klimatiske, bruksmessige, kulturhistoriske og samiske forhold. Avstand, trase, transportformål, lagringsmuligheter, antall brukere, lokale naturverdier og tradisjonell bruk kan variere betydelig fra sak til sak. Relevante forskjeller må kunne få betydning for resultatet.

Miljødirektoratet opplyser at det er foretatt konkrete vurderinger i de aktuelle sakene. Begrunnelsene bygger likevel i stor grad på generelle betraktninger om snøskuterkjøring, klima, mulig påvirkning på dyreliv og praksis i andre verneområder.

Styret savner en tydelig redegjørelse for hvordan det konkrete transportbehovet, de aktuelle traseene, de lokale naturforholdene og styrets erfaringsbaserte kunnskap er vurdert og vektlagt i hver enkelt klagesak.

Styret ønsker ikke å åpne for rekreasjonskjøring eller unødvendig motorferdsel. En tillatelse med en ytre ramme på eksempelvis tolv eller seksten turer innebærer heller ikke at samtlige turer automatisk skal benyttes. Kravet om at transporten skal være nødvendig gjelder fortsatt.

Departementets tidligere føringer om overprøving

Klima- og miljødepartementet ga 15. juni 2015 retningslinjer for vurdering av klagesaker knyttet til verneområder underlagt lokal forvaltning. Departementet presiserte at retningslinjene også gjelder saker om motorisert ferdsel, så langt de passer.

Retningslinjene fremhever at presedensvurderingen skal være mest mulig konkret og knyttet til det aktuelle verneområdet og eventuelle omkringliggende verneområder. Departementet understreket også at klagemyndigheten i alle saker skal være tilbakeholden med å overprøve styrets skjønnsutøvelse når styret har foretatt en begrunnet avveining basert på lokalt skjønn og lokalkunnskap. Departementet formulerte dette slik: «bør klagemyndigheten vise tilbakeholdenhet med å overprøve dette skjønnet».

Etter styrets syn reiser Miljødirektoratets behandling av de aktuelle motorferdselsakene spørsmål om hvordan disse føringene praktiseres i dag. Direktoratet viser til nasjonal praksis, standardiserte normer og mulige konsekvenser for andre verneområder. Samtidig er det uklart hvilken konkret vekt som er lagt på styrets begrunnede vurderinger, lokalkunnskapen og forholdene i Stabbursdalen.

Tradisjonell og samisk kunnskap

Naturmangfoldloven § 8 fastsetter at myndighetene skal legge vekt på kunnskap basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk, når kunnskapen kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

I Miljødirektoratets brev 5. oktober 2026 omtales erfaringsbasert kunnskap som noe som kan benyttes når den er relevant. Styret ber departementet avklare om denne formuleringen gir et riktig uttrykk for plikten etter naturmangfoldloven § 8, og hvordan lokal, tradisjonell og samisk kunnskap konkret skal synliggjøres og vektlegges i klagebehandlingen.

Kjørebok må vurderes konkret

Miljødirektoratet uttalte i brev 13. februar 2025 til styret og en berørt part at det er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn å vurdere om kjørebok bør stilles som vilkår i tillatelser. Direktoratet opplyste samtidig at spørsmål om nasjonalparkstyrets forvaltningspraksis for kjørebok ikke kunne besvares av direktoratet.

Styret bestrider ikke at kjørebok i enkelte tilfeller kan være et lovlig og hensiktsmessig vilkår. Det følger likevel ikke av dette at kjørebok skal innføres som et obligatorisk standardvilkår i alle saker.

I brevet 5. oktober 2026 viser Miljødirektoratet til den ulovfestede vilkårslæren og uttaler at det er en allmenn oppfatning at kjørebok er et lovlig vilkår. Dette besvarer etter styrets syn bare spørsmålet om kjørebok kan benyttes. Det besvarer ikke hvorfor vilkåret er nødvendig og forholdsmessig i hver enkelt sak, eller hvordan den nyere praksisen harmonerer med direktoratets uttalelse fra 2025.

Dersom kjørebok skal pålegges, må det foretas en konkret vurdering av kontrollbehovet, belastningen for den enkelte og om formålet kan ivaretas på en mindre inngripende måte. At et vilkår er vanlig brukt, kan ikke alene erstatte denne vurderingen.

Utviklingen i motorferdsellovgivningen

Styret viser også til at Stortinget 19. juni 2026 vedtok ny motorferdsellov. Loven har ennå ikke trådt i kraft og regulerer ikke i seg selv adgangen til motorferdsel etter verneforskriften. Den er likevel relevant som uttrykk for den nyere politiske og rettslige utviklingen på området.

Den nye loven gir kommunen adgang til å tillate gods- og persontransport til fritidsbolig og åpner for at slike tillatelser kan gis for inntil åtte år. Loven bestemmer videre at kommunen kan fastsette antall turer og kreve forhåndsregistrering. Det er dermed ikke fastsatt en generell plikt til å begrense alle tillatelser til et bestemt antall turer eller til å kreve registrering i alle saker.

Etter styrets syn understreker dette behovet for at varighet, antall turer og kontrollvilkår vurderes konkret ut fra transportbehovet og forholdene i den enkelte saken.

Styret mener også det er behov for bedre samordning mellom kommunens vedtak etter motorferdselloven og nasjonalparkstyrets vedtak etter verneforskriften. Styret er innforstått med at dette er to selvstendige regelverk, og at verneforskriften kan stille strengere krav.

Samtidig kan vesentlig ulike vilkår for den samme sammenhengende transporten skape en uoversiktlig og lite brukervennlig forvaltning. Forskjeller i vilkårene bør derfor kunne begrunnes konkret i verneformålet og forholdene langs den delen av traseen som ligger innenfor nasjonalparken.

Lokal forvaltning må innebære et reelt handlingsrom

Den lokale forvaltningsmodellen bygger på at politisk sammensatte nasjonalparkstyrer er gitt forvaltningsmyndighet. Styrene skal ivareta verneverdiene innenfor naturmangfoldloven og den enkelte verneforskriften, samtidig som lokal, tradisjonell og samisk kunnskap skal inngå i forvaltningen.

Dersom Miljødirektoratets standardiserte normer i praksis blir avgjørende, uavhengig av styrets konkrete vurderinger, oppstår det spørsmål om hvilken funksjon den delegerte forvaltningsmyndigheten egentlig har.

Lokal forvaltning kan ikke bare innebære at styret fungerer som førsteinstans for en praksis som allerede er fastlagt av direktoratet. Det må finnes et reelt rom for å utøve et saklig, konkret og kunnskapsbasert skjønn innenfor verneforskriftens rammer.

Styret ber departementet avklare

Stabbursdalen nasjonalparkstyre ber Klima- og miljødepartementet foreta en selvstendig vurdering og besvare følgende spørsmål:

1. Hvilket rettslig og forvaltningsfaglig grunnlag har Miljødirektoratets standardiserte normer på tre og seks turer, og er normene bindende instrukser, faglige retningslinjer eller veiledende utgangspunkter?

2. Hvor og hvordan er normene fastsatt, begrunnet og gjort tilgjengelige for styrene og berørte brukere?

3. Kan normene praktiseres slik at søker eller nasjonalparkstyret må dokumentere særlige eller ekstraordinære forhold for å få tillatelse til flere turer, når en slik antallsgrense ikke følger av verneforskriften?

4. Hvordan skal Miljødirektoratets standardiserte normer forstås i lys av den kongelige resolusjonens føring om at ulempene ved motorferdsel skal veies mot det enkelte transportbehovet?

5. Hvilke konkrete vurderinger må Miljødirektoratet foreta og synliggjøre når direktoratet setter til side nasjonalparkstyrets vurdering av transportbehovet?

6. Hvordan har Miljødirektoratets praksis i de aktuelle sakene ivaretatt departementets retningslinjer fra 15. juni 2015 om konkret presedensvurdering og tilbakeholdenhet med å overprøve styrets begrunnede lokale skjønn?

7. Hvordan skal lokal, tradisjonell og samisk kunnskap vektlegges etter naturmangfoldloven § 8 når styrets vurdering avviker fra direktoratets standardiserte praksis?

8. Kan kjørebok innføres som et generelt standardvilkår, eller må nødvendigheten og forholdsmessigheten vurderes og begrunnes i den enkelte saken? Hvordan harmonerer dagens praksis med direktoratets uttalelse 13. februar 2025 om at spørsmålet ligger til forvaltningsmyndighetens skjønn?

9. Hvilket reelt skjønnsrom mener departementet at nasjonalparkstyret har dersom direktoratets normer for antall turer og kjørebok i praksis skal følges i alle sammenlignbare saker?

10. Hvordan vil departementet sikre at den lokale forvaltningsmodellen får et reelt innhold, samtidig som nasjonale verneinteresser ivaretas?

11. Hvordan mener departementet at utviklingen i motorferdsellovgivningen, herunder større lokalt ansvar, adgang til lengre tillatelser og valgfrihet når det gjelder antallsbegrensning og registrering, bør få betydning for samordningen mellom kommunal motorferdselforvaltning og forvaltningen av verneområder?

Styret ber også departementet vurdere om Miljødirektoratets praksis er i samsvar med verneforskriften, naturmangfoldloven § 8, alminnelige forvaltningsrettslige krav til konkrete vurderinger og begrunnelser, departementets retningslinjer fra 15. juni 2015 og intensjonen bak ordningen med lokal forvaltning.

Fordi henvendelsen gjelder Miljødirektoratets praksis og departementets styring av den lokale forvaltningsmodellen, ber styret om at departementet foretar en selvstendig behandling. En ren oversendelse til Miljødirektoratet vil ikke gi den prinsipielle avklaringen saken krever.

Møte med politisk ledelse

Stabbursdalen nasjonalparkstyre ber avslutningsvis om et møte med politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet.

Med hilsen

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Nina Kulsland Eriksson
styreleder

Miljø-
direktoratet

STABBURSDALEN NASJONALPARKSTYRE
c/o Statsforvalteren i Troms og Finnmark Postboks 700
9800 VADSØ

Trondheim, 05.10.2026

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2025/11362	Marit Doseth

Anmodning om ny vurdering og omgjøring av vedtak i klagesaker om kjøring med snøskuter i Stabbursdalen nasjonalpark

Vi viser til henvendelse fra Stabbursdalen nasjonaparkstyre 28.01.2026 hvor vi blir bedt om å omgjøre våre vedtak 2025/11362, 2025/11364, 2025/11366 og 2025/11367.

Vi blir også bedt om å omgjøre Statsforvalterens avgjørelse 2025/12079. Vi er ikke kjent med dette vedtaket og ber nasjonalparkstyret om å rette henvendelsen til Statsforvalteren.

Styret ber i sin anmodning om følgende:

- ny vurdering av omgjøringspraksis knyttet til antall turer og vilkår for motorferdsel på vinterføre,
- avklaring av rammene for nasjonalparkstyrets lokale skjønn etter verneforskriften,
- avklaring av rettslig grunnlag og begrunnelseskrav ved innføring av kjøreseddel/kjørebok som vilkår,
- dialog med nasjonalparkstyret om en praksis som sikrer forutsigbar, stedstilpasset og effektiv forvaltning.

Bakgrunn for saken

Miljødirektoratet behandlet i november 2025 fire klager fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark på vedtak fattet av Stabbursdalen nasjonaparkstyre. Alle sakene gjaldt tillatelser til bruk av snøskuter for frakt av varer, materialer og annet utstyr til hytter og gammer i Stabbursdalen nasjonalpark.

I tre av sakene reduserte vi antall innvilgede turer. To av disse gjaldt motorferdsel til gammer og antall turer ble redusert til fra 6 til 3. Dette er i samsvar med det som har vært en årelang praksis for slike saker. I den tredje saken som omhandlet frakt i forbindelse med vedlikehold av laksetrapp og vakthytte ved Fossekulpen, ble antall turer redusert fra 12 til 6. I alle fire klagesakene ble det presisert at antall benyttede snøskuter er lik antall benyttede turer, slik at to skuter i følge teller som to turer osv. Det ble også stilt vilkår om bruk av kjøreseddel i alle sakene.

Anmodning om omgjøring av egne vedtak

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Miljø-
direktoratet

Etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav a har forvaltningen adgang til å omgjøre et vedtak når endringen ikke er til skade for parten. Bestemmelsen gir således et skjønnsmessig handlingsrom. Selv om en omgjøring i disse sakene ville være til gunst for partene, må det vurderes om det foreligger forhold som tilsier at omgjøringsadgangen bør benyttes.
Nasjonalparkstyrets henvendelse bygger etter vår vurdering ikke på nye opplysninger, endret rettsforståelse eller feil ved faktum som tilsier at vedtakene bør endres. Henvendelsen uttrykker i hovedsak en annen vurdering av transportbehovet og av hvilken vekt ulike hensyn bør tillegges i den skjønnsmessige avveiningen.

Nasjonalparkstyret synes å legge til grunn at det i våre avgjørelser ikke er foretatt en konkret vurdering av transportbehovet, eller at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til Stabbursdalens geografiske plassering og klimatiske forhold. Vi deler ikke denne vurderingen.
De standardiserte normene for antall turer er fremkommet gjennom en forvaltningsfaglig vurdering av det alminnelige transportbehovet til hytter, gammer og setrer som benyttes til fritidsformål i verneområder. Normene bygger på erfaring fra et stort antall saker og er fastsatt med utgangspunkt i hva som normalt anses som et tilstrekkelig transportbehov for denne typen eiendommer på vinterføre.

Verneområdene i Norge er gjennomgående lokalisert i høyereliggende og/eller avsidesliggende områder med lange vintre, betydelig snødekke og krevende klimatiske forhold. Dette er generelle trekk ved mange nasjonalparker og andre verneområder, og kan ikke anses som særegne forhold ved Stabbursdalen alene.

Vi kan derfor ikke se at fritidseiendommer i Stabbursdalen har et transportbehov som i seg selv skiller seg vesentlig fra tilsvarende fritidseiendommer i andre verneområder. Etter vårt syn foreligger det heller ingen dokumenterte eller konkrete forhold i disse sakene som tilsier behov for et høyere antall turer enn det som følger av de normene som er lagt til grunn.
De standardiserte normene er ikke anvendt som absolutte grenser, men som et utgangspunkt for likebehandling og en konsekvent forvaltning. Dersom det foreligger konkrete, individuelle forhold som tilsier avvik fra normen, må disse vurderes særskilt. I disse aktuelle sakene kan vi imidlertid ikke se at slike forhold er påvist.

Det er bare nødvendig transport til og fra lovlige private hytter som det kan gis dispensasjon til, jf. verneforskriften § 3 pkt. 6.3 siste strekpunkt. Kjøring for bekvemmelighet, rekreasjon, sightseeing eller generell transport av personer regnes ikke som nødvendig transport. Søker må derfor opplyse hva som skal transporteres. For hytter i verneområder er det normalt bare tillatt å transportere det som er nødvendig for drift og bruk av hytta. Dette kan for eksempel være ved eller annen brensel, mat, drikke, klær ol. I tillegg kan det det også gis tillatelse til frakt av materialer og verktøy til godkjent vedlikehold av hytta. Dersom søknaden ikke angir hva som skal transporteres til hytta, er saken for dårlig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17. Det er Nasjonaparkstyret som skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes og som må innhente de nødvendige opplysninger hos søker dersom disse mangler.

Forvaltningen av verneområdene skal i størst mulig grad være kunnskapsbasert, jf. naturmangfoldloven § 8. Dette innebærer at det skal legges vekt på vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper og økologiske sammenhenger. Erfaringsbasert kunnskap, herunder lokal og tradisjonell

kunnskap kan benyttes når den er relevant. Dersom kunnskapen er mangelfull og det er risiko for skade på naturmangfoldet, kommer føre-var-prinsippet til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Vi viser i våre avgjørelser til at det er dokumentert at snøskutertrafikk kan påvirke dyrearter gjennom unnvikelse, tiltrekning og tilvenning hos individer. Det vises til NINA rapport 187 «Effektar av motorferdsel i utmark på natur, folk og samfunn – ein kunnskapsstatus». Generelt er det derfor grunn til å begrense omfanget av motorferdsel for å redusere effektene for dyrelivet, og også regulere tidspunktet for kjøring for å unngå forstyrrelser i sårbare perioder. Motorferdsel kan videre ha kumulative effekter av forstyrrelse, og virke sammen med andre faktorer.

Det foreligger generelt lite kunnskap om effekter av motorferdsel på populasjoner og økosystemer, og særlig samlede effekter. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 og prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 taler dermed også for å være restriktiv med å tillate motorferdsel, også på snødekt mark.

Miljødirektoratet har i de aktuelle sakene vektlagt nevnte kunnskapsgrunnlag og føre-var betraktninger. Nasjonalparkstyrets henvendelse inneholder ingen anførsler som etter vår vurdering gir grunnlag for en annen vektlegging. Vi avslår derfor nasjonalparkstyret anmodning om å omgjøre våre vedtak 2025/11362, 2025/11364, 2025/11366 og 2025/11367 (våre referanser) til etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav a.

Rammene for nasjonalparkstyrets skjønn etter verneforskriften

Styret ber om en avklaring av rammene for nasjonalparkstyrets lokale skjønn etter verneforskriften.

Verneområdene skal forvaltes etter de samme rettslige og faglige prinsippene, uavhengig av hvilket verneområdestyre, nasjonalparkforvalter eller hvilken kommune som behandler saken. Det innebærer blant annet at verneforskrifter og naturmangfoldloven skal praktiseres likt for sammenlignbare saker. Hvis praksisen varierer for mye, kan verneverdiene bli ulikt beskyttet og regelverket fremstå vilkårlig for den enkelte.

Dispensasjonsbestemmelsene skal derfor tolkes på samme måte på tvers av verneområder, så langt forskjeller i verneformål og lokale forhold ikke tilsier noe annet. Forvaltningen skal bygge på felles faglige føringer fra Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet. Like saker skal i størst mulig grad få like resultater, slik at forvaltningen blir forutsigbar og rettssikker.

Nasjonale verneinteresser skal ivaretas, selv om den lokale forvaltningen er delegert til verneområdestyrer.

Vilkår om føring av kjøreseddel/kjørebok

Vilkårslæren er en ulovfestet lære som gir forvaltningen adgang til å sette vilkår når den gir en tillatelse, dispensasjon eller annen begunstigende avgjørelse. Tanken er at dersom forvaltningen har adgang til å si nei til en søknad, har den ofte også adgang til å si ja.

Det finnes imidlertid grenser for hvilke vilkår som kan settes. Et vilkår må normalt ha saklig sammenheng med vedtaket. Det må altså ha en sammenheng med formålet med tillatelsen eller de hensyn regelverket skal ivareta. Det kan ikke være uforholdsmessig tyngende og det må være rimelig sett opp mot formålet.

Miljø-
direktoratet

Vilkår om bruk av kjørebok er satt for å sikre at forvaltningen av motorferdsel i verneområdene skal kunne kontrolleres. Kjøreboken skal videre gi forvaltningsmyndigheten oversikt over omfanget av transporten, når kjøringen er gjennomført og hvilke traséer som er benyttet. Dette skal bidra til å dokumentere at kjøringen skjer innenfor rammene av tillatelsen og gi et grunnlag for å vurdere den samlede belastningen på verneområdet ved framtidige søknader.

Vilkår om kjøreseddel/kjørebok stilles vanligvis i verneområdeforvaltningen ved dispensasjoner for motorferdsel, særlig for snøskuterkjøring. Det er en allmenn oppfatning om at dette er et lovlig vilkår.

Dialog med nasjonalparkstyret om en praksis som sikrer forutsigbar, stedstilpasset og effektiv forvaltning

Verneområdeforvaltningens stedstilpasning er sikret gjennom verneplanprosessene rundt høring og som har resultert i en unik verneforskrift for hvert enkelt verneområde. Skjønnsvurderingene innenfor disse rammene kan konkretiseres gjennom en forvaltningsplan. Forvaltningsplanen bidrar til for å sikre en forutsigbar, stedstilpasset og effektiv forvaltning. Den konkretiserer stedstilpasningen, den gir forutsigbare rammer for brukere av verneområdene og gode retningslinjer bidrar til en effektiv forvaltning og saksbehandling hos nasjonalparkstyret. Dagens forvaltningsplan for Stabbursdalen nasjonalpark er fra 1990, fra før nasjonalparken ble utvidet i 2002. Nasjonalparkstyret et pålagt å utarbeide en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv. for Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde, jf. §5 i verneforskriftene for de respektive verneområdene.

Nasjonalparkstyret har jobbet med forvaltningsplan siden et høringsutkast ble sendt inn til faglig godkjenning hos Miljødirektoratet i 2015, og deretter fikk tilbakemeldinger om retningslinjer som ikke er innenfor verneforskriftenes rammer. Det siste utkastet som Miljødirektoratet har sett er fra desember 2022. Vi er kjent med at det er jobbet med forvaltningsplanen også etter dette, blant annet gjennom brev fra brukere, media og referat fra rådgivende utvalg 20.02.2025. Nasjonalparkstyret mottok i 2026 ekstra midler for å jobbe med forvaltningsplanen. Vi avventer derfor nytt høringsutkast inn til faglig godkjenning, og forventer at denne vil sikre en forutsigbar,

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam	Marit Doseth
seksjonsleder	seniorrådgiver

Kopi til:
Statsforvalteren i Troms og Finnmark Postboks 700 9815 VADSØ

Fra: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Sendt: 06.10.2026 07:33:47
Til: Postmottak SFTF[sftfpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet (Transmission of letter

---

Vår ref 2025/11362

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.
Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Attached is a copy of a letter from the Norwegian Environment Agency. The letter is sent electronically without a signature and should be considered as an original document. Paper documents will not be forwarded.
If you have official responses and inquiries, please send it to the Norwegian Environment Agency post@miljodir.no

Vennlig hilsen
Marit Doseth | seniorrådgiver
e-post: marit.doseth@miljodir.no

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato: 28.09.2026
Vår referanse: 2026/7702
Deres dato: «RefDato»
Deres referanse: «Ref»

«Mottakernavn»
«Adresse»
«Postnr» «Poststed»
«Kontakt»

Telefonnummer til saksbehandler
Inga Julie Buljo, 784 84619

Høring – søknad om godkjenning av merke- og slaktegjerdeanlegg, beitehage og soadja ved Guodjurguolbba – Porsanger kommune – Reinbeitedistrikt 16 Skaiddeduottar

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har mottatt søknad datert 1. juli 2026 fra Reinbeitedistrikt 16 Skaiddeduottar om tillatelse til etablering av merke- og slaktegjerdeanlegg med tilhørende beitehage og soadja ved Guodjurguolbba i Porsanger kommune, jf. reindriftsloven § 24.

Det omsøkte tiltaket innebærer etablering av et nytt merke- og slakteanlegg som skal dekke distriktets behov for kalvemerking, utskilling og slakting av rein. Det kommer frem av søknaden at eksisterende sperregjerde i området planlegges benyttet som fangarmer til det nye anlegget.

Søker har begrunnet tiltaket med at dagens merke- og slaktegjerde etter det opplyste har vært i bruk i mer enn 30 år, og at anleggets beliggenhet og tilstand medfører betydelige driftsmessige utfordringer. Det er blant annet vist til at eksisterende gjerdeanlegg ligger om lag 8 kilometer fra offentlig vei, at adkomstveien er av en slik standard at transport av slaktedyr vanskeliggjøres, samt at grunnforholdene i gjerdeområdet er blitt vesentlig forringet over tid. Søker opplyser videre at dette har medført utfordringer knyttet til håndtering av rein, arbeidsforhold og levering av slaktedyr. Det er i den forbindelse vedlagt dokumentasjon fra slakteri som beskriver utfordringer knyttet til mottak av slaktedyr fra eksisterende anlegg.

Søker anfører at etablering av et nytt gjerdeanlegg vil legge til rette for en mer rasjonell og forsvarlig reindriftsutøvelse, herunder bedre logistikk ved inn- og utslakting av rein, samt redusere belastningen knyttet til bruk av dagens anlegg.

Statsforvalteren sender søknaden på høring for å sikre at saken er tilstrekkelig opplyst før det treffes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17. Høringsinstansene bes særlig vurdere om tiltaket kan berøre naturmangfold, kulturminner, reindriftsinteresser, annen arealbruk, friluftsliv eller øvrige offentlige og private interesser som kan ha betydning for vurderingen av søknaden.

Nærmere opplysninger om tiltakets plassering, utforming, omfang og begrunnelse kommer frem av vedlagte søknad med kart og øvrig dokumentasjon.

E-postadresse: sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding: www.statsforvalteren.no/melding
Postadresse: Postboks 700, 9815 Vadsø
Besøksadresse: Strandvegen 13, Tromsø; Damsveien 1, Vadsø
Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf
Org.nr. 967 311 014

Eventuelle merknader til søknaden bes oversendt Statsforvalteren innen **26. oktober 2026**.

Dersom det vurderes å være behov for befaring, ytterligere undersøkelser eller annen saksopplysning som ikke lar seg gjennomføre innen høringsfristen eller i vinterhalvåret, bes dette opplyst innen fristens utløp, sammen med en begrunnelse for behovet.

Med hilsen

Torhild Gjølme (e.f.)
reindriftsdirektør

Inga Julie Buljo
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Søknad - reindrift - sperregjerde - merke- og slaktegjerdeanlegg - Porsanger - Gudjorguolbba - Skaiddeduottar reinbeitedistrikt
2 Signert gjerdesøknad.pdf
3 Skjermbilde 2026-05-14 123854.png
4 Signert gjerdesøknad.pdf
5 E-post
6 Skaiddeduottar oversiktskart

Kopi til:

Skáiddeduottar siida v/ Anne Louise Næss Gaup	Bajitgorzi 162	9732	KARASJOK

Mottakerliste:

PORSANGER KOMMUNE	Postboks 400	9712	LAKSELV
SAMEDIGGI / SAMETINGET	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
FINNMARK FYLKESKOMMUNE	Postboks 701	9815	VADSØ
FINNMARKSEIENDOMMEN	Postboks 133	9811	VADSØ
Karoline Salmila	Vestre Porsangerveien 1335	9710	INDRE BILLEFJORD
Láhtin siida v/Niilas Ivvar Gaup	Bieskkángeaidnu 465	9736	KARASJOK
NJEAIDDAN REINBEITEDISTRIKT	Jorbajeakkás 16	9731	KARASJOK

Fra: Skaiddeduottar Siida[skaiddeduottar.siida@gmail.com]
Sendt: 01.07.2026 13:58:26
Til: Postmottak
SFTF;postmottak@landbruksdirektoratet.no[sftfpost@statsforvalteren.no;postmottak@landbruksdirektoratet.no]
Tittel: Søknad om nytt gjerdeanlegg

Reinbeitedistrikt Skaiddeduottar søker om nytt gjerdeanlegg. Etter samtale med SFTF så ble vi oppfordret til å sende inn søknaden, og ved eventuelle mangler i søknaden så skal styret i distrikt Skaiddeduottar kontaktes. Vedlagt ligger signert søknad, samt kart og skriv fra Finnmarkrein.

Hilsen Skaiddeduottar reinbeitedistrikt ved styret - Anne Louise N Gaup, 93299083

From: Are Smuk Figved <are@finnmarkrein.no>
Sent: Thursday, 09 October 2025 13:26:00
To: Anne Louise N. Gaup <luvvi@hotmail.com>
Subject: Viser til rapport om skitne dyr

Slakteriet har gitt beskjed om at de ikke kan slakte så skitne dyr som de mottok fra dere i går ...

Det er slakteriene som er ansvarlig for mattryggheten og vi kan ikke garantere for eller sikre tilfredsstillende matrygghet når vi mottar så skittne dyr. Vi har derfor ikke mulighet til å motta slaktedyr fra dette gjerdet før situasjonen er forbedret betraktelig

Mvh Are Smuk Figved
Daglig leder
Finnmark Rein

Sendt fra Outlook for Android

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Søknad om oppføring av gjerder og anlegg i reindriften

Iht. reindriftsloven § 24 Gjerder og andre anlegg

Søknaden sendes statsforvalteren i søkerens reinbeiteområde

1. Opplysninger om søker

Navn Skaiddeduottar siida/Reinbeitedistrikt Skaiddeduottar			
Adresse Vestre Porsangerveien 5096		Postnr. 9713	Poststed Russenes
Telefon 93299083	E-postadresse skaiddeduottar.siida@gmail.com		
Distrikt/siida, reinlag Skaiddeduottar	Organisasjonsnr. (9 siffer) 998805759		
Reinbeiteområde, konsesjonsområde Skaiddeduottar			

2. Opplysninger om søknaden / plassering av gjerdet, anlegget

Ønsket område/ sted for plassering Gudjorguolbba	Distrikt/siida, reinlag (sommer- eller vinterbeite) Skaiddeduottar
Reinbeiteområde, konsesjonsområde Skaiddeduottar	Kommune Porsanger

Type gjerde, anlegg (Sperregjerde, merkegjerde, kombinert gjerde, feltslakteanlegg, fangarm, beitehage, broer, andre typer)?
Merke- og slaktegjerdeanlegg, beitehage, soadja

Hvor langt er gjerdet?
ca 8 km, eksisterende sperregjerde vil bli benyttet som fangearmer til det nye gjerdeanlegget.

Er oppføring i henhold til bruksreglene for distriktet/siidaen, reinlaget?	☒ Ja	☐ Nei
Er oppføring i henhold til distriktsplanen for distriktet/siidaen, reinlaget?	☒ Ja	☐ Nei
Har grunneier eller bruksberettigede (distrikt/siida, reinlag, andre) i området blitt forelagt søknaden?	☐ Ja	☒ Nei
Har grunneier eller bruksberettigede av området gitt sitt samtykke?	☐ Ja	☒ Nei
Er det registrerte natur- og kulturlandskapsverdier på området? Se veiledning på nettsiden til Landbruksdirektoratet.	☒ Ja	☐ Nei
Skal gjerdet, anlegget plasseres i vernet område?	☒ Ja	☐ Nei
Er det gitt tillatelse fra vernemyndighet til oppføring av gjerde, anlegg i verneområde?	☐ Ja	☒ Nei
Er gjerdet over 30 km?	☐ Ja	☒ Nei

Dersom svaret er ja, må søker gjøre en foreløpig vurdering av om tiltaket krever en konsekvensutredning jf. forskrift om konsekvensutredninger §§ 9 og 10 jf. § 8
Dette innebærer en vurdering av tiltakets virkninger for miljø og samfunn. Se veiledning på nettsiden til Landbruksdirektoratet.
Skriv vurdering nedenfor:

versjon 1.0 - 27.02.2025

3. Reindriftsloven § 24 første ledd oppstiller vilkår som søkeren må redegjøre for:

- Søkeren må ha rett til å utøve reindrift.
- Det må foreligge nødvendig reindriftsmessig behov for gjerdet og/eller anlegget.
- Gjerder og anlegg må ikke plasseres slik at de virker unødig skjemmende eller medfører vesentlig skade eller ulempe for grunneieren eller for andre rettmessige interesser.

Søkeren skal begrunne det reindriftsmessige behovet, og forklare hvorfor gjerdet eller anlegget er nødvendig for å dekke dette behovet. Videre skal det redegjøres for vurderingene som er gjort ved valg av plasseringen, og hvordan tiltaket fremstår minst mulig skjemmende og medfører minst mulig skade eller ulempe for grunneieren eller andre rettmessige interesser.

Beskriv dette nedenfor eller i eget vedlegg:

Skaiddeduottar reinbeitedistrikt/siida har et stort behov for et nytt gjerdeanlegg til merking og slakting. Det merke- og slaktegjerdet vi har idag ligger langt fra hovedveien, og veien opp til merke- og slaktegjerdet er 8 km langt. De siste årene har det vært store problemer med å få levert slaktedyr da veien opp til gjerdet er i dårlig stand, og siidaen har ikke klart med egne midler å få veien i god nok stand. Siidaen har gjort tiltak hvert år med veien, men det er svært kostbart siden veien er såpass lang. Ved å flytte/få nytt gjerdeanlegg nærmere hovedveien så vil det være mulig for oss å vedlikeholde veien slik at trailere kan hente ut slaktedyr uten problemer. I tillegg til det så har grunnen/bakken i nåværende gjerdeområdet blitt såpass gjørmete at det fører til at reinen er så skitten at slakteriet klager på dette. Ifjor gjorde vi en stor innsats og brukte store menneskelige og økonomiske ressurser for å rette opp i dette, uten hell. Det må nevnes at nåværende gjerdeanlegg over 30 år gammelt. Nåværende gjerdeområde er også slitt i form av at store stein har kommet frem i området, og årlig har vi småulykker hvor mennesker og rein blir skadet. Skaiddeduottar kan fremlegge dokumentasjon fra feks Finnmarkrein om situasjonen. For at reinbeitedistrikt skal kunne levere slaktedyr i ønsket antall så må vi få nytt areal til gjerdeanlegg hvor det skal foretas kalvemerking og slakting. Slik situasjonen har vært de siste årene så har oppkjøperen brukt veien til reingjerdet og skitne dyr som argumentasjon for å ikke hente slaktedyr hos Skaiddeduottar. Når distriktet får muligheten til å levere ønsket antall slaktedyr så vil det lette på trykket på høst - og vinterbeiteområder.

4. Underskrift

Dato	Søkerens underskrift	
01.07.26		Anne Kare Anti Nils J. Hætta

Vedleggsliste

Søknaden skal inneholde:	**Vedlagt**	
Detaljkart i målestokk eks. 1:5000 med inntegnet gjerde, anlegg		
Oversiktskart i målestokk eks. 1:50 000 med inntegnet (punkt/linje) plassering av gjerde, anlegg		
Dokumentasjon på om grunneier eller bruksberettigede i området har blitt forelagt søknaden og om grunneier har gitt sitt samtykke til tiltaket eller ikke		
Dokumentasjon på at det er gitt tillatelse fra vernemyndighet i verneområder dersom gjerdet, anlegget ligger i et slikt område		
Søknaden kan også inneholde:		**Ikke relevant**
GPS- spor av gjerdet, anlegget (F.eks. i filformat gpx, kml, GeoJSON eller zippet shape)	☐	☐
Konsekvensutredning	☐	☐
Andre vedlegg	☐	☐

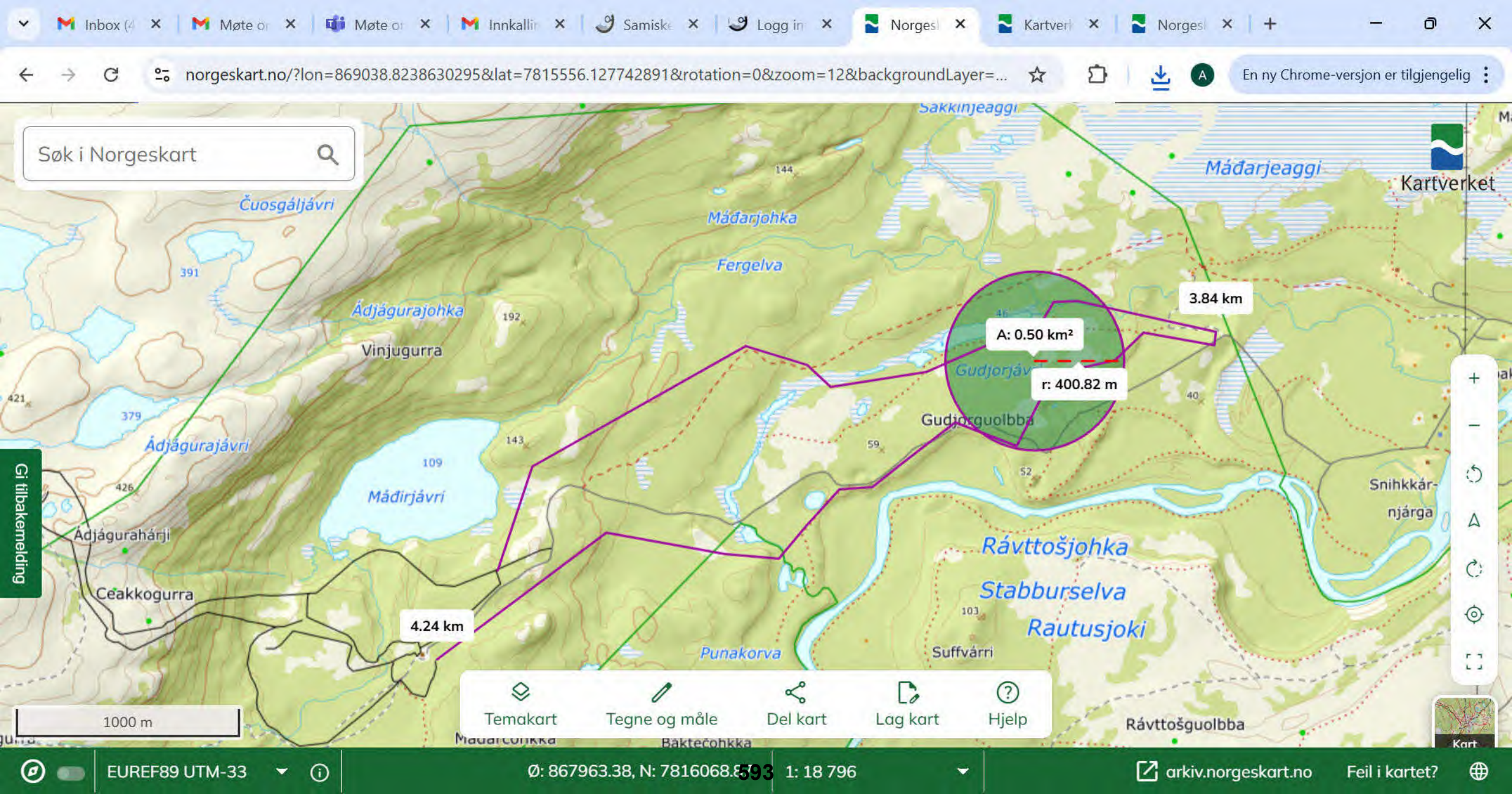
Veiledning

Se veiledning til søknaden på Landbruksdirektoratet sin nettside:
Landbruksdirektoratet.no/nb/reindrift/ordninger-for-reindrift/godkjenning-av-oppforing-av-gjerder-og-anlegg

Kart:
Kart kan hentes fra kilden.nibio.no/?topic=reindrift (Kilden) under Skriv ut/ lagre under Verktøy øverst i kartet.

Bruksregler og Distriktsplan:
Tiltakshaver er selv ansvarlig for at tiltaket innarbeides i siidaens/distriktets bruksregler og distriktsplan.

Mangelfullt utfylt søknad kan føre til forlenget saksbehandlingstid

Søk i Norgeskart
norgeskart.no/?lon=869038.8238630295&lat=7815556.127742891&rotation=0&zoom=12&backgroundLayer=...
En ny Chrome-versjon er tilgjengelig
Kartverket
Čuosgáljávri
Ádjágurajohka
Vinjugurra
Ádjágurajávri
Ádjágurahárji
Ceakkogurra
Mádarjohka
Fergelva
Mádarjeaggi
Mádirjávri
Gudjorjávri
Gudjorguolbba
Snihkkár-
njárga
Rávttošjohka
Stabburselva
Rautusjoki
Punakorva
Suffvárri
Rávttošguolbba
3.84 km
A: 0.50 km²
r: 400.82 m
4.24 km
Gi tilbakemelding
Temakart
Tegne og måle
Del kart
Lag kart
Hjelp
1000 m
EUREF89 UTM-33
Ø: 867963.38, N: 7816068.8
1: 18 796
arkiv.norgeskart.no
Feil i kartet?

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Søknad om oppføring av gjerder og anlegg i reindriften

Iht. reindriftsloven § 24 Gjerder og andre anlegg

Søknaden sendes statsforvalteren i søkerens reinbeiteområde

1. Opplysninger om søker

Navn Skaiddeduottar siida/Reinbeitedistrikt Skaiddeduottar			
Adresse Vestre Porsangerveien 5096		Postnr. 9713	Poststed Russenes
Telefon 93299083	E-postadresse skaiddeduottar.siida@gmail.com		
Distrikt/siida, reinlag Skaiddeduottar	Organisasjonsnr. (9 siffer) 998805759		
Reinbeiteområde, konsesjonsområde Skaiddeduottar			

2. Opplysninger om søknaden / plassering av gjerdet, anlegget

Ønsket område/ sted for plassering Gudjorguolbba	Distrikt/siida, reinlag (sommer- eller vinterbeite) Skaiddeduottar
Reinbeiteområde, konsesjonsområde Skaiddeduottar	Kommune Porsanger

Type gjerde, anlegg (Sperregjerde, merkegjerde, kombinert gjerde, feltslakteanlegg, fangarm, beitehage, broer, andre typer)?
Merke- og slaktegjerdeanlegg, beitehage, soadja

Hvor langt er gjerdet?
ca 8 km, eksisterende sperregjerde vil bli benyttet som fangearmer til det nye gjerdeanlegget.

Er oppføring i henhold til bruksreglene for distriktet/siidaen, reinlaget?	☒ Ja	☐ Nei
Er oppføring i henhold til distriktsplanen for distriktet/siidaen, reinlaget?	☒ Ja	☐ Nei
Har grunneier eller bruksberettigede (distrikt/siida, reinlag, andre) i området blitt forelagt søknaden?	☐ Ja	☒ Nei
Har grunneier eller bruksberettigede av området gitt sitt samtykke?	☐ Ja	☒ Nei
Er det registrerte natur- og kulturlandskapsverdier på området? Se veiledning på nettsiden til Landbruksdirektoratet.	☒ Ja	☐ Nei
Skal gjerdet, anlegget plasseres i vernet område?	☒ Ja	☐ Nei
Er det gitt tillatelse fra vernemyndighet til oppføring av gjerde, anlegg i verneområde?	☐ Ja	☒ Nei
Er gjerdet over 30 km?	☐ Ja	☒ Nei

Dersom svaret er ja, må søker gjøre en foreløpig vurdering av om tiltaket krever en konsekvensutredning jf. forskrift om konsekvensutredninger §§ 9 og 10 jf. § 8
Dette innebærer en vurdering av tiltakets virkninger for miljø og samfunn. Se veiledning på nettsiden til Landbruksdirektoratet.
Skriv vurdering nedenfor:

versjon 1.0 - 27.02.2025

3. Reindriftsloven § 24 første ledd oppstiller vilkår som søkeren må redegjøre for:

- Søkeren må ha rett til å utøve reindrift.
- Det må foreligge nødvendig reindriftsmessig behov for gjerdet og/eller anlegget.
- Gjerder og anlegg må ikke plasseres slik at de virker unødig skjemmende eller medfører vesentlig skade eller ulempe for grunneieren eller for andre rettmessige interesser.

Søkeren skal begrunne det reindriftsmessige behovet, og forklare hvorfor gjerdet eller anlegget er nødvendig for å dekke dette behovet. Videre skal det redegjøres for vurderingene som er gjort ved valg av plasseringen, og hvordan tiltaket fremstår minst mulig skjemmende og medfører minst mulig skade eller ulempe for grunneieren eller andre rettmessige interesser.

Beskriv dette nedenfor eller i eget vedlegg:

Skaiddeduottar reinbeitedistrikt/siida har et stort behov for et nytt gjerdeanlegg til merking og slakting. Det merke- og slaktegjerdet vi har idag ligger langt fra hovedveien, og veien opp til merke- og slaktegjerdet er 8 km langt. De siste årene har det vært store problemer med å få levert slaktedyr da veien opp til gjerdet er i dårlig stand, og siidaen har ikke klart med egne midler å få veien i god nok stand. Siidaen har gjort tiltak hvert år med veien, men det er svært kostbart siden veien er såpass lang. Ved å flytte/få nytt gjerdeanlegg nærmere hovedveien så vil det være mulig for oss å vedlikeholde veien slik at trailere kan hente ut slaktedyr uten problemer. I tillegg til det så har grunnen/bakken i nåværende gjerdeområdet blitt såpass gjørmete at det fører til at reinen er så skitten at slakteriet klager på dette. Ifjor gjorde vi en stor innsats og brukte store menneskelige og økonomiske ressurser for å rette opp i dette, uten hell. Det må nevnes at nåværende gjerdeanlegg over 30 år gammelt. Nåværende gjerdeområde er også slitt i form av at store stein har kommet frem i området, og årlig har vi småulykker hvor mennesker og rein blir skadet. Skaiddeduottar kan fremlegge dokumentasjon fra feks Finnmarkrein om situasjonen. For at reinbeitedistrikt skal kunne levere slaktedyr i ønsket antall så må vi få nytt areal til gjerdeanlegg hvor det skal foretas kalvemerking og slakting. Slik situasjonen har vært de siste årene så har oppkjøperen brukt veien til reingjerdet og skitne dyr som argumentasjon for å ikke hente slaktedyr hos Skaiddeduottar. Når distriktet får muligheten til å levere ønsket antall slaktedyr så vil det lette på trykket på høst - og vinterbeiteområder.

4. Underskrift

Dato	Søkerens underskrift	
01.07.26		Anne Kare Anti Nils J. Hætta

Vedleggsliste

Søknaden skal inneholde:	**Vedlagt**	
Detaljkart i målestokk eks. 1:5000 med inntegnet gjerde, anlegg		
Oversiktskart i målestokk eks. 1:50 000 med inntegnet (punkt/linje) plassering av gjerde, anlegg		
Dokumentasjon på om grunneier eller bruksberettigede i området har blitt forelagt søknaden og om grunneier har gitt sitt samtykke til tiltaket eller ikke		
Dokumentasjon på at det er gitt tillatelse fra vernemyndighet i verneområder dersom gjerdet, anlegget ligger i et slikt område		
Søknaden kan også inneholde:		**Ikke relevant**
GPS- spor av gjerdet, anlegget (F.eks. i filformat gpx, kml, GeoJSON eller zippet shape)	☐	☐
Konsekvensutredning	☐	☐
Andre vedlegg	☐	☐

Veiledning

Se veiledning til søknaden på Landbruksdirektoratet sin nettside:
Landbruksdirektoratet.no/nb/reindrift/ordninger-for-reindrift/godkjenning-av-oppforing-av-gjerder-og-anlegg

Kart:
Kart kan hentes fra kilden.nibio.no/?topic=reindrift (Kilden) under Skriv ut/ lagre under Verktøy øverst i kartet.

Bruksregler og Distriktsplan:
Tiltakshaver er selv ansvarlig for at tiltaket innarbeides i siidaens/distriktets bruksregler og distriktsplan.

Mangelfullt utfylt søknad kan føre til forlenget saksbehandlingstid

Fra: Skaiddeduottar Siida[skaiddeduottar.siida@gmail.com]
Sendt: 14.07.2026 13:07:21
Til: postmottak@landbruksdirektoratet.no;Postmottak SFTF[postmottak@landbruksdirektoratet.no;sftfpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Søknad om distriktstilskudd

Hei. Vedlagt ligger søknad om distriktstilskudd, samt signert årsmøteprotokoll, og søknad om tilskudd til distriktsplanen.

Skaiddeduottar reinbeitedistrikt ble opprettet 01.04.26. Nytt styre til distriktet ble valgt på ekstraordinært årsmøte 11.05.26, og det ble avholdt ordinært årsmøte 01.07.26.

Reinbeitedistrikt Skaiddeduottar har riktignok ikke en godkjent distriktsplan per dags dato, men vi har søkt om tilskudd til distriktsplan. Derimot har distriktet utformet en beredsskapsplan. Distriktet har også egne bankkontoer, derav driftskonto og krisefond konto.

Det har vært umulig å få veiledning fra SFTF og Ldir i forbindelse med å fylle ut skjema for søknad om distriktstilskudd pga ferieavviklinger og sykemeldinger hos både SFTF og Ldir. Vi fikk beskjed fra SFTF om å bare sende inn søknaden slik den er. Hvis skjemaet er mangelfullt så ber vi om at saksbehandler kontakter oss for veiledning eller for å innhente nødvendige dokumenter for å kunne behandle søknaden.

Reinbeitedistrikt Skaiddeduottar har organisasjonsnummer: 938 021 570
Adresse: Vestre Porsangerveien 5096 c/o Anne Louise Næss Gaup, 9713 Russenes.

Styreleder: Anne Louise N Gaup. Epost: luvvi@hotmail.com. Tlf: 93299083

Nestleder: Nils Johannes Hætta. Epost: nils.johannes@hotmail.com. Tlf: 45667975.

Styremedlem: Anne Kare N Anti. Epost: annekare97@hotmail.com. Tlf: 90621987

Senterposisjon: 873760.92, 7810757.64
Koordinatsystem: EPSG:25833
Utskriftsdato: 28.09.2026

0 1 2 3 4km

Kartverket

Fra: Stabbursnes Naturhus felles[naturhuset@stabbursnes.no]
Sendt: 05.06.2026 16:40:34
Til: Postmottak SFTF[sftfpost@statsforvalteren.no]
Kopi: SFTF Stabbursdalen[stabbursdalen@statsforvalteren.no];Stabbursdalen grunneierforening[stabbursdalen.grunneierforening@gmail.com];eja@fefo.no[eja@fefo.no];Gabler, Heidi Marie[heidi.marie.gabler@statsforvalteren.no];
Tittel: Rapport søppelcontainer 2026

Hei!

Vedlagt rapport om søppelkontainer på Lombolaveien, som etterspurt.

Med vennlig hilsen
Stabbursnes Naturhus og Museum

Gry Ingebretsen
Daglig leder

Stabbursnes Naturhus
og Museum

Besøkssenter
Stabbursdalen nasjonalpark

Stabbursnes Naturhus og Museum
Vestre Porsangerveien 1335
N-9710 Indre Billefjord

+47 78464765
www.stabbursnes.no

Fakturaadresse:
EHF faktura, org nr 871 407 312
eller
stabbursnes@faktura.poweroffice.net

Rapport søppelkontainer Lombolaveien 2026

I 2026 ble det plassert ut en 2,5m3 søppelkontainer i enden av Lombolaveien, hovedinnfartsåren til Stabbursdalen.

Kontaineren ble plassert ut på henvist plass (første parkeringslomme UTM 35 7784130 416149), og sto ute i perioden 14.7 – 3.9.2025.

Formålet med kontaineren var å forhindre forsøpling av området ved at besøkende kunne kaste søppel i konteineren. Elevakter som plukket søppel på sine oppsynsturer for Stabbursdalen Grunneierforening benyttet også konteineren. Det ble kastet totalt 0,6 tonn søppel. Ordningen ble ikke misbrukt ved at større ting som møbler ol ble hensatt eller kastet.

Resultatet av å ha en kontainer utplassert var merkbar. Det var lite eller ingen søppel å se langs stiene til Stabbursfossen, Rørkulpen og langs Lombolaveien.

2025 var et prøveår med forholdsvis sein utplassering av kontaineren. Resultatet var positivt, og vi ønsker å videreføre den i årene som kommer.

Kontaineren var et spleiselag mellom Stabbursdalen Grunneierforening, Stabbursnes Naturhus og Museum, Finnmarkseiendommen og Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Stabbursnes 05.06.2026

Stabbursnes Naturhus og Museum

Gry Ingebretsen

Gry Ingebretsen
Daglig leder

Miljø-
direktoratet

Dilljavre veilag v/Geir Wulff

Trondheim, 13.10.20266

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
	2025/12559	Marit Doseth

Vedtak i klagesak om pålegg om fjerning av fundament til veiskilt i Stabbursdalen landskapsvernområde

Vi viser til klagen på Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak 14.05.2025. Klagesaken ble oversendt fra Nasjonalparkstyret 24.06.2025. Miljødirektoratet beklager lang saksbehandlingstid i saken.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Stabbursdalen nasjonaparkstyre sitt vedtak 14.05.2025, men presiserer at steinene som fundamentet består av, ikke skal fraktes ut av landskapsvernområdet, men fjernes fra stedet og skånsomt tilbakeføres til området.

Rettingen skal være foretatt innen 15. mai 2027.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften § 3 pkt. 1.2, naturmangfoldloven § 69 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Etter det som fremstår som en forutgående dialog mellom Stabbursdalen nasjonalparkstyre og Dilljávre veilag, skriver veilaget i brev til nasjonalparkstyret 18.11.2024 at deres skilt ved Dilljávreveien er lovlig oppført. Skiltet erstatter tidligere skilt som ble oppført før vernevedtakelsen. Samtidig etterlyses svar på forespørsel om tillatelse til å oppføre skilt ved avkjørselen til Lompolaveien, fremsatt i e-post 30.05.2024.

Skilt plassert langs strekningen.

Forhåndsvarsel
Nasjonalparkstyret fastholdt at skiltet var ulovlig oppført og ga 24.09.2024 veilaget forhåndsvarsel om mulig retting. Det ble samtidig varslet tvangsmulkt dersom skiltet ikke ble fjernet innen 20.05.2025. Tvangsmulkten ble satt til dagmulkt på kr. 500, maksimalt kr. 15 000. Frist for å gi tilbakemelding på forhåndsvarselet ble satt til 21. oktober 2024.

Tilbakemelding på forhåndsvarsel
Innledningsvis påpeker veilaget at forhåndsvarslet var feilsendt til Geir Wulff i stedet for Dilljávre veilag. I tillegg var varslet datert 24.09.2024, men postlagt 18.10.2024 med svarfrist 21.10.2024, slik at svarfristen nærmest var utløpt før brevet ble mottatt.

Veilaget viste til Sametingets plenumsvedtak fra 2003 og uttalelser fra rådgivende utvalg i 2023, hvor det slås fast at det utvidede vernet krenker samiske rettigheter og bør oppheves. Uansett hevdes det at nasjonalparkstyret må få en annen sammensetting, med et flertall fra Porsanger kommune, grunneiere og andre rettighetshavere.

Det opplyses at Dilljávreveien eies og forvaltes av Dilljávre veilag, som består av private grunneiere og andre samiske rettighetshavere. Veien er ikke er åpen for allmenn ferdsel og regulering av motorferdselen på veien reguleres av veilaget, ikke nasjonalparkstyret.

Veilaget mener at verneforskriften uansett åpner for vedlikehold av veien i § 3 punkt 1.2, noe som også omfatter nødvendig skilting. Statens veivesen avdeling Finnmark har i brev uttalt følgende:
"Vegnemnda må derfor løse informasjonsbehovet med hensyn til bruk av vegen ved hjelp av private skilt".

I april 2024 varslet veilaget nasjonalparkstyret om at skiltet måtte fornyes, fortrinnsvis ved avkjørselen fra Lompolaveien, alternativt på samme sted som tidligere. Denne henvendelsen ble ikke besvart eller bestridt før nytt skilt var oppført ved tidligere plassering. Skiltet ble oppført i eksisterende fundament og hensikten var å forby turisttrafikk om sommeren.

Veilaget mener nasjonalparkstyret har begått saksbehandlingsfeil ved mangelfull opplysning av saken og manglende kontakt med veilaget jf. forvaltningsloven § 17. Veilaget hevder at nasjonalparkstyret viser manglende lovforståelse, og at det er begått regelbrudd og myndighetsmisbruk fra deres side. Det vises også til manglende mulighet til deltakelse på nasjonalparkstyrets to befaringer.
Nasjonalparkstyrets vedtak

Miljø-
direktoratet

Nasjonalparkstyret ga 14.05.2025 Dilljávre veilag dispensasjon til oppføring av skilt ved avkjørsel fra Lompolaveien. Nasjonalparkstyret ga samtidig veilaget pålegg om retting av fundament på avbrukket skilt ved Dilljávreveien. Følgende vedtak ble fattet:

Stabbursdalen nasjonalparkstyre pålegger tiltakshaver Dilljávre veilag å fjerne fundamentet til avbrukket skilt som er satt opp i Stabbursdalen landskapsvernområde (UTM 35 778423N 417096Ø) innen den 10. juni 2025. Vedtaket gjøres med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 første ledd.

Kravet om retting innebærer følgende:

- *Alt materiale fra fundament og skilt fjernes fra stedet, og ut av Stabbursdalen landskapsvernområde.*
- *Arealet der skiltet har vært plassert skal etter fjerning fremstå som slettet, og eventuelle hull skal derfor tettes igjen.*
- *Det skal sendes rapport til nasjonalparkstyret straks rettingen er gjennomført, og innen 10. juni 2025. Rapport sendes inn til sftfpost@statsforvalteren.no med kopi til stabbursdalen@statsforvalteren.no. I rapporten skal det legges ved bilder som dokumenterer at arbeidet er utført. Det kan være aktuelt med etterkontroll.*

Styret varslet også om mulig tvangsmulkt dersom kravet om retting ikke ble overholdt innen fristen.

Klagers argumenter

Dilljávre veilag påklagde nasjonalparkstyrets vedtak 20.05.2025. I klagen vises det til at det opprinnelige skiltet var oppført i 1985 og at veilaget har en hevdvunnen rett til oppføring av nytt skilt. Veilaget bestred at de var blitt varslet om at oppføring av nytt skilt krevde dispensasjon.

Fundamentet som kreves rettet, består ifølge veilaget av stein fra verneområdet, og at fjerning derfor vil kreve dispensasjon fra verneforskriften, jf. § 3 pkt.1.1. Det vises også til ulike bestemmelser i straffeloven som omhandler tjenestefeil, misbruk av offentlig myndighet, uriktig og vilkårlig anklage. Veilaget mener styret trakasserer veilaget og utøver psykisk terror mot urfolk.

Til slutt anføres det at forvaltningen ikke har overholdt sin konsultasjonsplikt med veilaget, og at påstanden om at de samiske interessene ivaretas gjennom de samiske representantene i styret er feilinformasjon. Manglende konsultasjon er et grovt brudd på sameloven og folkeretten.

Nasjonalparkstyret sine merknader

Styret ba i e-post 05.06.2025 veilaget opplyse om deres brev 20.05.2025 var å oppfatte som en klage. Videre ba de veilaget avklare hva som påklages, om det var den tillatelsen som ble gitt eller pålegget om retting.

Vedtak om tvangsmulkt

Nasjonalparkstyret vedtok 10.06.2025 å gi Dilljávre veilag dagbøter pålydende kr. 500 dagen i 30 dager, totalt kr. 15 000, fra og med 11.06.2025.

Behandling av klage

Nasjonalparkstyret behandlet den 17.06.2025 veilagets brev av 20.05.2025 som en klage. Styret viste til formålet med vernet som er å ivareta landskapet og verdens nordligste furuskog. Det fremgår av formålet at området også er viktig for tamrein. Det ble vist til at søknadspliktige tiltak kan påvirke

verneformålet og landskapet, og ikke kan gjennomføres uten dispensasjon. Gjennomføres slike tiltak likevel uten dispensasjon, er tiltaket ulovlig og blir fulgt opp med krav om retting og eventuelt tvangsmulkt.

Styret opprettholdt pålegget om retting, jf. naturmangfoldloven § 69. Kravet om tvangsmulkt ble frafalt, men styret vedtok at eventuelle kostnader ved fjerning av fundamentet vil bli krevd refundert av Dilljávre veilag.

Saken ble sendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Stabbursdalen landskapsvernområde ble vernet ved kgl.res. 20. desember 2002. De rettslige rammene for verneområdet er fastsatt i forskrift om verneplan for Stabbursdalen, vedlegg 2, vern av Stabbursdalen landskapsvernområde med plantelivsfredning/Rávttošvuomi suodjemeahcci ja beahcevuovddi ráfáidahttin, Porsanger kommune, Finnmark (verneforskriften).

Formålet med opprettelsen av Stabbursdalen landskapsvernområde er å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til Stabbursdalen nasjonalpark, samt å sikre et område med verdens nordligste furuskog. Betydelige kvartærgeologiske verneverdier bidrar til å gi området dets særpreg.

Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. I tillegg skal landskapsvernområdet, sammen med Stabbursdalen nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner, jf. verneforskriften § 2.

I landskapsvernområder må det ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter. Ifølge verneforskriften avgjør Fylkesmannen i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig. Når forskriftens henviser til «Fylkesmannen», er det forvaltningsmyndigheten for verneområdet som legges til grunn. Kongen kan bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i kapittel V, jf. naturmangfoldloven § 62 andre ledd. Stabbursdalen nasjonalparkstyre er delegert denne myndigheten.

Verneforskriften gjelder parallelt med annet regelverk og private avtaler. Dette innebærer at en aktivitet må være lovlig etter alle relevante regelverk, ikke bare etter verneforskriften. I praksis betyr det at det strengeste eller mest begrensende regelverket setter rammene for hva som er lovlig. Utøvelse av rettigheter man har etter inngåtte avtaler må skje innenfor rammene av verneforskriften.

Forskriften § 3 pkt. 1.2 angir tiltak som er forbudt i verneområdet, og oppsetting av skilt er et av tiltakene som angis der. Også uttak og fjerning av stein er ulovlig etter denne bestemmelsen. Opplistingen er ikke uttømmende.

Myndigheten etter loven kan pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven, jf. naturmangfoldloven § 69 første ledd. Blir et pålegg som inneholder krav som nevnt i § 69 første ledd ikke etterkommet av den ansvarlige, kan myndigheten etter loven sørge for iverksetting av tiltakene, jf. § 71.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 vurderes når det treffes offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet. Prinsippene skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingen skal fremgå av beslutningen.

Konkret vurdering

Kunnskapsgrunnlaget består av opplysninger i saksdokumentene, verneforskriften, kartgrunnlag og vår kjennskap til området. Miljødirektoratet vurderer at saken er tilstrekkelig opplyst, jf. naturmangfoldloven § 8.

Verneområdestyret kan gi pålegg om retting eller stans av forhold som er i strid med loven, jf. naturmangfoldloven § 69. Oppføring av skilt er et søknadspliktig tiltak i landskapsvernområdet, jf. verneforskriften § 3 pkt. 1.2. Når veilaget ikke har søkt om dispensasjon for å oppføre det aktuelle skiltet, er skiltet ulovlig og nasjonalparkstyret kan kreve det rettet. Dette gjelder hele eller deler av det skiltet, altså i dette tilfellet kan det gjenstående fundamentet kreves fjernet. Vilkåret om at tiltaket må være ulovlig er oppfylt.

Selv om et tiltak er ulovlig, må det foretas en konkret vurdering av om pålegg etter naturmangfoldloven § 69 skal gis. Den klare hovedregelen etter forvaltningspraksis er at ulovlige tiltak som ikke frivillig rettes, skal pålegges fjernet. Dette for å sikre respekt for regelverket og ivaretakelse av verneverdiene i området. Videre er en streng praksis i tråd med prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet. På den andre siden må forvaltningen ikke nødvendigvis kreve retting av ethvert bagatellmessige tiltak som har ingen eller minimal påvirkning på landskapet og naturverdiene. Naturmangfoldloven bygger også på prinsippet om forholdsmessighet i forvaltningen.

Her ser man rester av stolpen igjen i bakken.

Her ser man rester av stolpen igjen i bakken.

Veilaget har ikke behov for fundamentet lengre, de har fått tillatelse til oppføring av nytt skilt ved Lompalaveien. Et krav om å fjerne steinene vil imidlertid ikke være særlig tyngende for veilaget, hverken økonomisk eller menneskelig. Selv om det aktuelle fundamentet isolert sett har begrenset betydning, er det et relevant hensyn at tilsvarende tiltak kan føre til gradvise inngrep i landskapet dersom regelverket ikke håndheves konsekvent. Det gjenstående fundamentet fremstår som en menneskeskapt steinkonstruksjon og representerer et teknisk inngrep som ikke naturlig hører hjemme i landskapsvernområdet.

For nasjonalparkstyret er det svært viktig å forhindre at enkeltpersoner tar seg til rette i verneområdet. Det er derfor av stor betydning at forvaltningen ikke åpner for eller gir inntrykk av at det er lettere å få tilgivelse enn tillatelse. Mulig presedensvirkning og betydningen av å skape respekt for regelverket er viktige hensyn i vurderingen.

Vi har etter dette kommet til at fundamentet fremstår som et fremmedelement og oppfattes som et mindre inngrep i verneområdet. Fjerning vil bidra til å tilbakeføre området til opprinnelig natur. Rettingen medfører minimale kostnader for tiltakshaver, og disse anses ikke som uforholdsmessige sett opp mot hensynet til verneformålet og behovet for å håndheve vernebestemmelsene.

Klima- og miljødepartementet har i brev av 15.06.2015 gitt retningslinjer om behandling av klager på verneområde- og nasjonalparkstyrenes vedtak. Her heter det at når styret har foretatt en begrunnet avveining basert på lokalt skjønn og lokalkunnskap, bør klagemyndigheten vise tilbakeholdenhet med å overprøve dette skjønnet.

Miljødirektoratet har etter en samlet vurdering kommet til at vilkårene for pålegg om retting er oppfylt og at pålegget ikke er uforholdsmessig. Steinene som fundamentet består av skal likevel ikke fjernes

fra landskapsvernområdet, men tilbakeføres til området innen 15. mai 2027. Direktoratet finner ikke grunnlag for å omgjøre nasjonalparkstyrets vedtak.

Klagen tas ikke til følge.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam	Marit Doseth
seksjonsleder	seniorrådgiver

Kopi til:

STABBURSDALEN NASJONALPARKSTYRE	c/o Statsforvalteren i Troms og Finmark Postboks 700	9800	VADSØ
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ

Stabbursdalen
nasjonalparkstyre

Postadresse
Postboks 700
9815 VADSØ

Besøksadresse
Vestre Porsangerveien 1335
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47
sftfpost@statsforvalteren.no
https://www.nasjonalparkstyre.no

SALLIR AS
Eidvegen 638
9105 KVALØYA

Saksbehandler Marianne Ishaug Liplass **Vår ref.** 2020/6061-7 432.3 **Deres ref.** **Dato** 14.10.2026

Delegert vedtak

Delegasjonssak	

Innvilget søknad om forlengelse av dispensasjon til fastmerker og etablering av nye i Stabbursdalen - Sállir natur AS

I samsvar med vedtekter for Stabbursdalen nasjonalparkstyre punkt 6.3, jf. naturmangfoldsloven § 62 andre ledd tredje punktum, har Stabbursdalen nasjonalparkstyre i styremøte 12.04.2024, sak 15/24, gjort vedtak om å delegere saksbehandling av enkelte saker til nasjonalparkforvalteren, slik som i denne saken.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gis Sállir Natur AS dispensasjon til gjennomføring av det nasjonale overvåkningsprogrammet Arealrepresentativ naturovervåking i Stabbursdalen nasjonalpark.

Vilkår:

- Dispensasjonen gjelder i tidsperioden 2027-2032.
- Det tillates videreføring av de allerede etablerte fastmerkene.
- Det tillates tre (3) ANO-flater i Stabbursdalen nasjonalpark, med 36 fastmerker innenfor hver ANO-flater, med plassering slik omsøkt i vedlagt kart.
- Det tillates delvis en (1) ANO-flate i Stabbursdalen landskapsvernområdet med plantelivsfredning, med fire (4) punkter innenfor verneområdet.
- Oversikt over koordinatene til fastmerkene sendes Stabbursdalen nasjonalparkstyre.
- Det tillates å samle inn en begrenset mengde prøver i ANO-flatene i samsvar med prosjektets intensjon og det skal ikke tas ut mere materiale enn det som er nødvendig.
- Kartleggingsaktiviteten skal skje på en slik måte at vegetasjon og underlag påføres minst mulig ødeleggelse, forstyrrelser og stress slik at det ikke påvirker arter, økosystem eller landskapet negativt. Generelt skal også

unødvendig forstyrrelse av fugle- og dyrelivet, herunder reinsdyr, i området unngås.
- Fastmerkene skal fjernes når overvåkingsprogrammet er gjennomført og ferdigstilt.
- Etter endt kartleggingsperiode skal en faglig rapport og forskingsresultater som kommer ut av denne langtidsstudien sendes til Stabbursdalen nasjonalparkstyre.
- Reindrifta i området kontaktes før ingangsetting. Dette, for å gjøre reineiere oppmerksomme på kartleggingsaktiviteten. I Stabbursdalen nasjonalpark bør følgende siida kontaktes: Láhtin siida v/ Niillas Ivvar Gaup, Tlf. 92415561.

Om overvåkingen viser seg å fortsette etter tillatt tidsperiode, kan det søkes om forlengelse av dispensasjonen.

Hvis det medfører behov for motorferdsel i sammenheng med denne kartleggingen, er det ikke vurdert eller innvilget i dette vedtaket. Det må derfor søkes spesifikt om eventuelle behov for motorferdsel gjennom en ny søknad.

Det gjøres oppmerksom på at alle tiltakene i kartleggingen kan kreve tillatelse fra grunneier/rettighetshaver eller annet lovverk. Eventuelle tillatelser må søker selv sørge for og det forutsettes at slike tillatelser er gitt før tiltak iverksettes.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre – 3 – uker fra den dagen brevet kom frem til påført adressat, jamfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes skriftlig til nasjonalparkstyret, angi vedtaket det klages over, den eller de endringer som ønskes og de grunner du vil anføre for klagen, jamfør forvaltningsloven § 32.

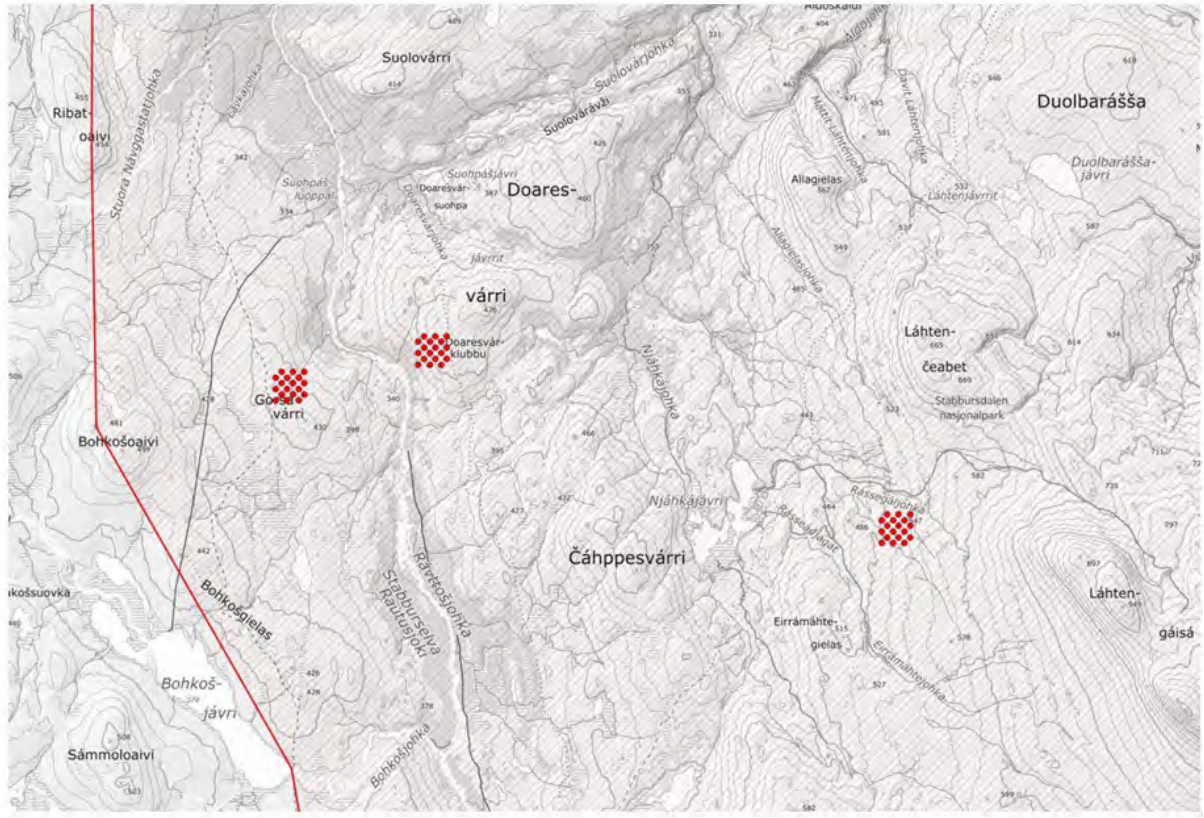
Søknaden
Sállir Natur AS søker om forlengelse av eksisterende dispensasjon til fastmerking i forbindelse med overvåkingsprogrammet Arealrepresentativ naturovervåking (ANO). Formålet med ANO er å overvåke endringer i naturtyper, vegetasjon og artsmangfold over tid gjennom gjentatte registreringer på faste overvåkingsflater.

I Stabbursdalen nasjonalpark er det allerede etablert to ANO-flater og det søkes om å etablere tre nye ANO-flater i tillegg. Innenfor de flatene vil det bli etablert analysepunkter som er merket med små metallrør for å sikre at registreringene kan gjentas på samme sted ved framtidige undersøkelser.

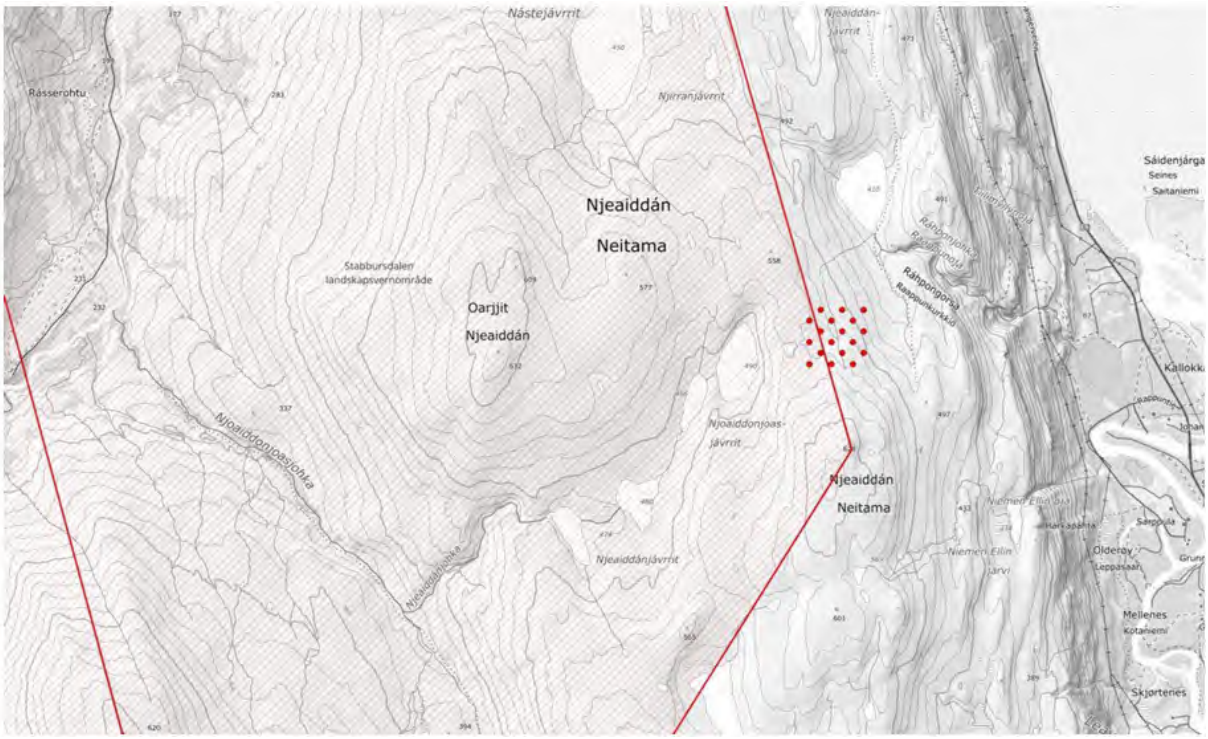
I Stabbursdalen landskapsvernområde søkes det om å etablere deler av én ANO-flate innenfor verneområdet. Her vil fire analysepunkter bli fastmerket.

Det ble gitt dispensasjon til fastmerkingen i 2020, med gyldighet til og med 2026. Søker ber nå om at dispensasjonen forlenges slik at eksisterende fastmerker kan bli stående og benyttes videre ved framtidige registreringer. Overvåkingsflatene undersøkes hvert femte år, og fastmerkene er nødvendige for å kunne gjenfinne analysepunktene og sikre sammenlignbare data over tid.

Feltarbeidet gjennomføres hovedsakelig til fots, og eventuell motorferdsel vil bli omsøkt særskilt dersom dette blir aktuelt.

Figur 1: Kart hentet fra søknad. Viser lokalisering av 3 flater innenfor Stabbursdalen nasjonalpark.

Figur 2: Kart hentet fra søknad. Viser lokalisering av 1 flate delvis innenfor Stabbursdalen landskapsvernområdet med plantelivsfreding (4 punkter).

Verneforskrift og verneformål

Formålet med vernet av **Stabbursdalen nasjonalpark** er å bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. Formålet omfatter blant annet bevaring av en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur, geologiske forekomster og kulturminner. Området skal samtidig kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Etter verneforskriften for nasjonalparken § 3 pkt. 1.1 er området vernet mot inngrep av enhver art. Etter verneforskriften for landskapsvernområdet § 3 pkt. 1.1 er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller påvirke landskapets art eller karakter.

Formålet med vernet av **Stabbursdalen landskapsvernområde** er å sikre et egenartet og vakkert naturlandskap i tilknytning til nasjonalparken, herunder et område med verdens nordligste furuskog. Landskapsvernområdet skal sammen med nasjonalparken bidra til å bevare et sammenhengende naturområde med viktige natur- og kulturverdier.

Verneforskriftene åpner ikke for etablering av fastmerker i forbindelse med forsknings- og overvåkingsprosjekter. Søknaden må derfor vurderes etter

naturmangfoldloven § 48. Etter bestemmelsen kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra et vernevedtak dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Naturmangfoldloven § 48 er en kan-bestemmelse. Selv om vilkårene i bestemmelsen er oppfylt, skal det foretas en konkret vurdering av om dispensasjon bør gis. Ved vurderingen skal det legges vekt på tiltakets betydning, omfang og konsekvenser for verneverdiene og verneformålet.

Vurdering
Saken gjelder forlengelse av tidligere gitt dispensasjon til eksisterende fastmerker knyttet til Arealrepresentativ naturovervåking (ANO), samt etablering av nye fastmerker innenfor Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde. Fastmerkene benyttes for å kunne gjenfinne analysepunkter ved framtidige registreringer og sikre sammenlignbare overvåkingsdata over tid.

Det ble i 2020 gitt dispensasjon til etablering av fastmerker i forbindelse med Arealrepresentativ naturovervåkning (ANO) innenfor Stabbursdalen nasjonalpark. Vurderingene som ble lagt til grunn i det opprinnelige vedtaket gjort i styremøtet 24. september 2020 legges til grunn for videre dispensasjon av fastmerkene og etablering av de nye i nasjonalparken og landskapsvernområdet.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8. Det foreligger ikke informasjon som tilsier at tiltaket vil medføre vesentlig skade på naturmangfoldet, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor begrenset vekt.

Når det gjelder den samlede belastning av tiltaket, jamfør nml § 10, er det ikke store inngrep, og det er reversible tiltak som skal gjennomføres. Forvalter anser det ikke som sannsynlig at verneverdiene vil påvirkes negativt. Tiltaket vil heller være viktig for fremtidig utvikling og bevaring av området.

Den samlede belastningen av tiltaket, tidligere tiltak og fremtidige tiltak ses på som akseptabel, og nml §§ 11-12 om kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder ansees ikke som relevant i saken.

Med hilsen

Marianne Ishaug Liplass
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

SAMEDIGGI / SAMETINGET	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
PORSANGER KOMMUNE	Postboks 400	9712	LAKSELV
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Postboks 700	9815	VADSØ
FINNMARKSEIENDOMMEN	Postboks 133	9811	VADSØ
LAHTIN-SIIDA	c/o Niillas Ivvar Gaup Bieskkángeaidnu 500	9736	KARASJOK